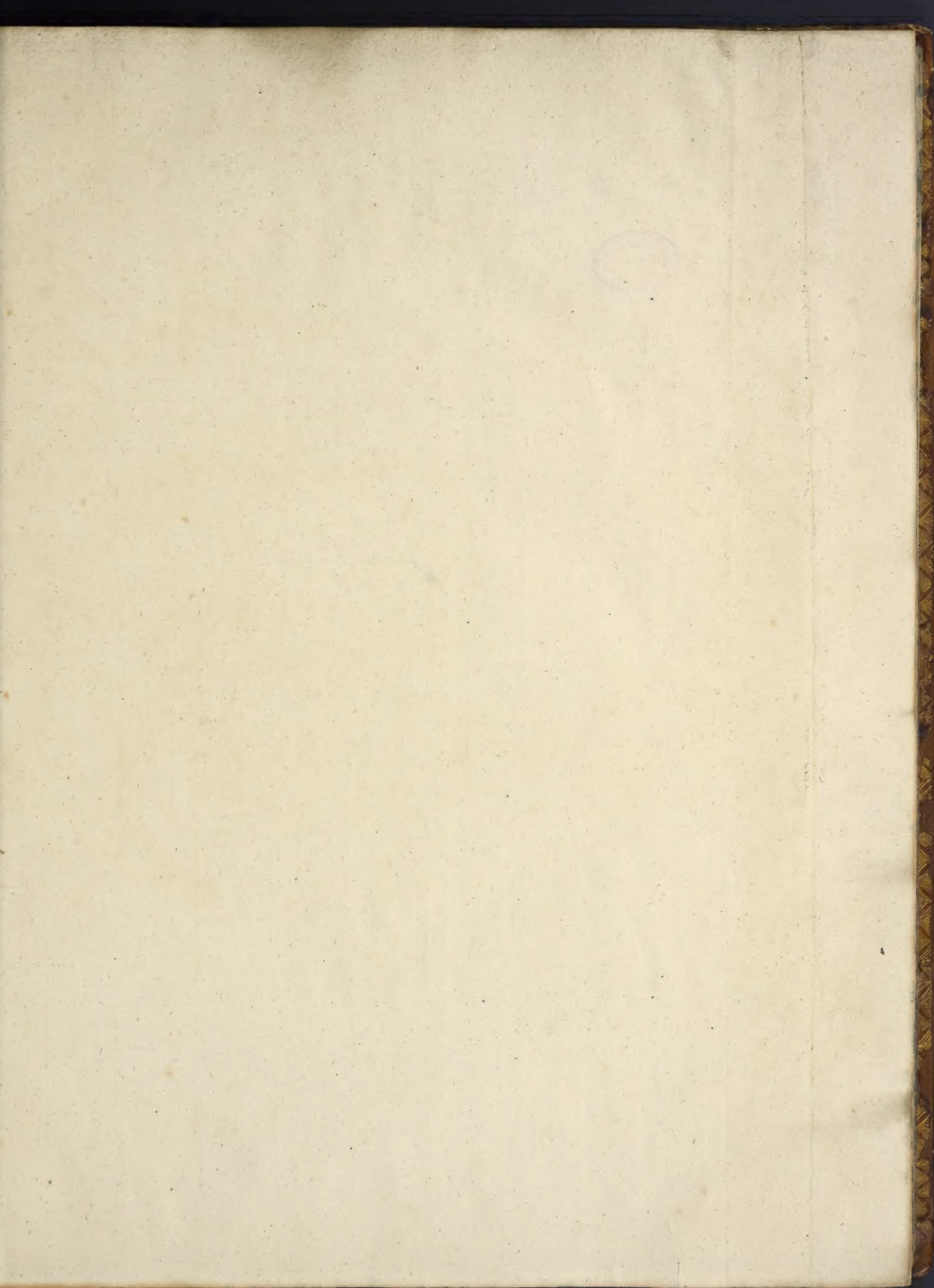

267a

ANTIQUE
FLORENTINE
ANTIQUE NUMISMATA
MARCELLO NODDI
FLORENCE

M V S E I
FLORENTINI
IN QVO ILLUSTRANTVR
ANTIQVA NVMISMATA
MAXIMI MODVLI
V O L V M E N III.

M V S I
F L O R E N T I N I

ANTIOVA RVNIZHATA

RAZAR BOZULI

RAZAR BOZULI

A N T I Q V A
N V M I S M A T A
A V R E A E T A R G E N T E A
P R A E S T A N T I O R A
E T A E R E A
M A X I M I M O D V L I
Q V A E
I N R E G I O T H E S A V R O
M A G N I D V C I S E T R V R I A E
A D S E R V A N T V R
C V M O B S E R V A T I O N I B V S
A N T O N I I F R A N C I S C I G O R I I
P V B L I C I H I S T O R I A R V M P R O F E S S O R I S .

FLORENTIAE ANNO MDCCCXXXII.
EX TYPOGRAPHIA FRANCISCI MOÛCKE.

P R A E S I D V M P E R M I S S V .

L E C T O R I

A E Q V O H V M A N O Q V E

ANTONIUS FRANCISCUS GORIUS.

Vod Plinius Secundus , avunculum suum ,
eiusque libros laudans , scribit Cornelio Ta-
cito , amico optimo ac doctissimo (1) : *Equi-*
dem beatos puto , quibus Deorum munere da-
tum est , aut facere scribenda , aut scribere
legenda : beatissimos vero , quibus utrumque :
id ipsum scribo , & praedico de summis il-
lis Viris , qui Antiquitatis eruditae thesau-

ros nobis patefecerunt , & monumenta cum Graeca , tum Ro-
mana victoris gentium populi , atque haec inter ANTIQVA
potissimum NVMISMATA , quibus in omni Vetustatis Histo-
ria nil est illustrius , nil iucundius , utilius ac firmitus nihil ,
commentariis omni eruditionis fruge refertis , & maxima supra
omnem

(1) Lib. VI. Epist. XVI.

omnem laudem diligentia illustrarunt . Pulcherrima sane mihi , vix cogitanti , nedum merenti , oblata est ab Ornatissimis Equitibus SOCIIS Florentinis exercendi ingenium meum , licet satis mediocre , tantoque operi impar , occasio , quum insigniora , quae in ditissimo , totoque terrarum orbe celeberrimo , Cimeliarchio MAGNI DVCIS ETRVRIAE exstant prisca aevi Monumenta , ut meis Observationibus , ea qua possem cura , & studio explicarem , assignata sunt : in hac praesertim Vrbe , in qua omni tempore floruerunt , florentque etiam nunc quammaxime ingenio ac doctrina exculatissimi viri , qui hanc spartam melioribus & luculentioribus illustrandam elucubrationibus suscipere poterant . Fateor me in tanta spe laudis & gloriae adipiscendae felicem fortunatumque fuisse . Verum fato quodam contigit , ut tantum temporis in hoc curriculo emetiendo , quantum ipse flagrantibus votis optabam , non sit mihi , ut operae pretium erat , constitutum . Equidem , edito primum Pro-dromo anno MDCCXXXI. ut innotuit parari Florentiae tam praeclarum Opus & insigne , decem Voluminibus comprehensum , inscriptumque MVSEVM FLORENTINVM , spe numquam antea conceptum , nedum tentatum , in quo rariora ac splendiora omnia cum eruditione , tum exquisito opificio proferrentur eruditae Antiquitatis Monumenta , quae non modo in Regio Museo MAGNI DVCIS ETRVRIAE , verum etiam in Cimeliothecis , & in Aedibus Virorum Nobilium Florentinorum adservantur ; tanta statim Cultores omnes priscarum elegantiarum incessit cupido , tamque vehemens harum admirandae Antiquitatis deliciarum ardor mirum in modum eos inflammavit ; ut quamcelerrime Volumina haec in lucem proferri non postularent tantum , verum quodammodo & impulerint , & coegerint : quod sane , editis prioribus tribus Voluminibus , nondum elapso qua-

quadriennio , eorum votis satis , ut arbitror , factum nemo ignorat : quumque Numismata ex aere maxima , perturbato eorumdem Voluminum , quae mox sequi debebant , ordine , pararentur , quae ob fata quaedam a me in superiore Praefatione declarata , diutius differri viderunt , omnium aures querimoniis implerunt . Probe tamen ipsi intelligebant cognoscebantque quantae difficultates superandae essent , ut Numismata quam accuratissime illustrata publice exhiberentur : quot vepres sentesque eorumdem Explanatorem circumstarent : quamque esset perdifficile , arduum , & periculosa aleae plenum opus omnium exquisitissimo palato satisfacere , hac praesertim aetate , qua viri Critices laude praestantissimi tantopere eminent , eaque doctrina , & ingenii acumine , vel potius sagacitate pollent , ut minus hostes arma tractantes , quam severissimi huius temporis Critici sint metuendi . Illud etiam exemplis patere videbam , nil magis severioris Critices censoriae virgae subiectum esse , quam Antiquarios , & Numismatographos . Verum , ut moras rumperem , & alacriter huic operi succumberem , iamtum mihi proposui Censores eximia praecellentes doctrina , si qui futuri essent , non recusare ; dummodo utilia , non frivola doceant , docendoque homines , non belluas , se esse testentur : eos vero , qui se magnifice circumspiciunt , & tamquam litterati Narcissi se totos mirantur , & aliorum labores deterere cupidissime student , nimiaque damnandi semper omnia exaestuans libidine ; neque pudet in scripta honestorum hominum , & famam , insanientium more , debacchari , ut sibi , alieno imminuto foenore , laudem , in ortu suo statim intermorituram , parent : eos , inquam , qui se hisce suis pascunt quiquiliis , floccifacere , obfirmatoque pectore contemnere in animum induxi meum ; quum ad litterarum decus non augendum , sed ad colluviem , ac pestem excitandam factos esse opti-

optime intelligerem . Igitur ut hos scopulos , ac pericula ef-
fugerem , genioque meo , aliquid me ipso maius , eruditorum
quoque oculis & patriae meae gloria dignius moliendo , facerem
fatis , aegre semper tuli , & nunc temperare mihi vix pos-
sum , quin maxime doleam , tantum mihi temporis datum non
esse , ut assidua meditatione , multiplici lectione , luculentius
limatiusque haec insignissima Numismata elucidarem , & maiora
atque exquisitiora e paupere penu meo pensculatius deprome-
rem . Si enim , Horatio docente (1) , nullum Carmen scriben-
dum est :

quod non
Multa dies , & multa litura coërcuit , atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem :

multo magis penitiora haec omnis eruditionis sacraria , lectissi-
ma nempe ex aere maximo Numismata , immensum laborem ,
diuturnum studium , beatum otium , animi tranquillitatem , vi-
tae omnia commoda , librorum eximiam supellectilem , com-
plurium annorum in Scriptoribus antiquis versandis enuclear-
disque animadversiones , in recentiorum libris evolvendis confe-
rendisque constantiam , cum eruditis in hac palaestra exercita-
tissimis quotidiana colloquia ; omnem denique cum pertinaci
patientia coniunctam semper diligentiam , iure ac merito sibi
exposcunt , ac vindicant . Numismatum fidei & auctoritati uni-
versa cum Graeca tum Romana nititur Historia : his fulcitur
omnis Vetustatis inexhausta , nullisque terminis arctata cognitio :
Chronologia , & Geographia firmantur , atque in amplissimo lu-
mine conlocantur , eorumque praesidiis veteres Scriptores miri-
fice

(1) De Arte Poëtica .

fice emendantur atque illustrantur . Eruditorum omnium consensu exploratum est , neminem vere doctum , numerisque omnibus absolutum sapientem esse posse , sine Antiquitatis cognitione & scientia ; quod ii praesertim intelligunt , & testantur , qui thesaurum illum omnigenae eruditionis , nempe immortalis viri Ezechielis Spanhemii Opus *de Usu & Praestantia Numismatum antiquorum* , non primoribus labris , sed intimis ingenii animique sensibus degustarunt . Quatuordecim ferme annorum spatio Praestantissimus Philippus Bonarrotius , Patriciae ac Senatoriae togae , omnisque politioris litteraturae immortale decus & ornamentum , assidue haec studia meditatus est , paratis , suaque manu conscriptis sexaginta Voluminibus , in quibus quidquid in priscis Auctoribus reconditum est , ac notatu dignum , quaeque rem antiquariam cum sacra tum profanam propius adtingerent , assiduo labore ac ferventi studio congeffit , antequam Numismata maximae magnitudinis Musei Carpinei cumulatissime explicaret : quo in Opere exornando , quum sibi (ut mihi benevole , ac perhumaniter identidem adfirmabat) numquam faceret satis , quotidie aliquid demebat addebatque , expungebat perpolibatque , & ubique in omnibus cautissimus & oculatissimus , ad severiorem limam & trutinam , amicorum etiam praegustato iudicio antequam in lucem traderet , omnia quamdiligentissime revocabat . Igitur quid ego (pudet me fateri ; sed ex iis esse volo , qui magis conscientiam , quam famam verentur) viginti mensium spatio facere potuerim , omnes intelligunt , omnes vident , quos humanos potius , quam aequos iudices in expendendis hisce nonnullis Observationibus meis desidero : praesertim quum haec studia auspicantem , omniaque in hoc Opere exornando praesidia sperantem , orbatum me omni luce sua reliquerint summi viri , qui me magnopere diligebant , omnique ope , consilio & favore

ingenium meum ad laudem , atque ad bene merendum de patriae gloria excitabant , instituebantque , Bonarrotius ipse , Salvinus , Averanius , Andreinius , Blanchius : de quorum interitu elegantiores Musae adhuc moerore tabescunt . Horum enim una eademque vox fuit quae Plinii Secundi (1) : *Quidquid est temporis futilis & caduci , si non datur factis (nam horum materia in aliena manu) nos certe studiis proferamus : & quatenus nobis denegatur diu vivere , relinquamus aliquid , quo nos vixisse testemur .*

Sed de his fatiis : haec enim praefari de more non abs re censui , ne doctis viris tam mentis inops , ac caecus videar , quod optime non intelligam , multo maiora , favente Deo , a me sperari potuisse , si vulpem Aesopicam imitari licuisset uvae cupidissime inhiantem : *Nondum matura est , nolo acerbam sumere .* Non destiti tamen , quas in dies parabam Observationes non semel mecum peraccurate expendere , ac pensitare antequam prelo subiicerem , & identidem cum Praeclarissimo Viro Abbate Antonio Nicolinio e Marchionibus Pontis Sacci , si tempus , atque eius gravia , nec una negocia finerent , & quum Florentiae moraretur , conferre : eas quoque primis formis impressas , corrigendas obferre Florentino Polyhistori Ioanni Lamio , litterario orbi notissimo , eorumque subactum iudicium auscultare : quae omnia eo animo a me dicta credi velim , ut venia potius , quam laude dignus existimer .

Pauca nunc de instituta mearum lucubrationum ratione & consilio dicenda mihi supersunt . Dum haec Numismata maxime omnium praeclara atque insignia , quae nunc primum in lucem prodeunt , exponerem , illud potissimum investigandum esse censui quo tempore , quave occasione fuerint in honorem Augustorum Augustarumque excusa . Ad pleniorum eorundem

ex-

(1) Lib. III. Epist. VII. ad Caninium .

explicationem alia perquamfrequenter Numismata praestantissima ex aere maximo descripsi & observavi, quae in Museis toto orbe celeberrimis exstant, nempe in amplissimo Christianissimi Galliarum Regis Thesauro, in Cimeliarchiis Vindobonensi, Albano-Vaticano, Britannico, Carpineo, Fridericiano, Campiano, in Brandenburgico, in Pisano, Theupolo, Mauroceno ceterisque: ad quae eo lubentius provocavi, ut lucem his nostris ex eorum typis, si qua in re similes, aut diversi essent, mutuarem. Dum hisce curis sedulam operam navarem, ut quantocius hoc Volumen in lucem prodiret, coactus sum subcivis horis ipse Indices omnes Rerum memorabilium, Geographicum, & Politicum, quo viri Magistratu in urbibus functi in iisdem numis memorantur, alphabetico ordine recensere, ac digerere, nullo ad hunc improbum laborem exhaustiendum dato, ut optabam, amanuensi socio, qui me dum haec scriberem, & qualescumque Observationes meas pararem, pensum hoc mihi minueret. Vaillantium in his conficiendis Indicibus mihi proposui; quae plane omnia exponere volui, ne me aliqui demandatae provinciae celeriter, ut in votis erat, non fecisse satis, sed & moras interposuisse, audacius balaterent.

In Praefatione alterius Voluminis MEDICEOS HEROAS commemoravi, qui haec Numismata incredibili cura, maximisque sumtibus undique conquisiverunt. Inter hos eminet Celsissimus Princeps Cardinalis LEOPOLDVS, quem virum ingenuis litteris, bonisque artibus alendis ac fovendis unice natum, non Italia modo, sed & universa Europa meritis laudibus praedicat. Quod praetermiseram, adtexam elogium scriptum in basi marmoreae eius statuae, quam dignissimo in loco in Medicea eius Pinacotheca, a Cosmo III. Magno Duce Etruriae dedicatam cernimus; cuius elogii auctor fuit Vir omni aevo Clarissimus

Henricus Nevttonus , Potentissimae Annae Britannorum Reginae ad eundem Cosmum Legatus & Orator ; ut quantum debeat litterarius orbis huic Principi , Numismatum praesertim maximorum Indagatori , & Conquisitori sapientissimo ac liberalissimo , facilius omnes intelligant . Ita igitur se habet :

LEOPOLDO AB ETRVRIA CARDINALI
 NUMISMATVM · TABVLARVM · SIGNORVM · GEMMARVM ·
 OMNIVM DENIQUE DELICIA RV M
 ERVDITAE ANTIQVITATIS
 VINDICI · ARBITROQVE ·
 INTER HAEC IPSIVS MONVMENTA ·
 VERE REGIA ·
 VIVOS AC SPIRANTES QVASI VVLTVS ·
 PICTORVM TOTO ORBE CELEBRIORVM ·
 PROPRIA MANV AETERNITATI CONSECRATOS ·
 PATRVO · DE SE · DE CIVIBVS ·
 DEQVE POSTERIS · OPTIME MERITO
 COSMVS III. M. ETRVRIAE DVX · MEMOR · GRATVSQVE ·
 SVVM QVOQVE · VTI PAR ERAT · LOCVM DEDIT ·

Additum etiam ad ornatum tribunalis emblemata eiusdem Eruditissimi Principis LEOPOLDI Cardinalis , quod tetragonon exhibet , cum hoc lemmate : SEMPER RECTVS . SEMPER IDEM : distichon , quod sequitur , aureis itidem litteris scriptum :

HIC LEOPOLDVS ADHVC STATVA NON DIGNIOR ALTER
 NEC STETIT VLLA PRIVS NOBILIORE LOCO .

Me-

P R A E F A T I O .

XIII

Merito etiam hoc Opus , inscriptum Clementissimo Potentissimoque Principi FRANCISCO III. LOTHARINGICO , Regi Hierusalem , Magno Etruriae Duci , augustis eius fulget auspiciis , quod munificentia sua , regiaeque liberalitatis favore , avitae laudis imitator egregius , haec nobilissima studia Sociorum Equitum Florentinorum , & mea etiam , sit profecutus .

DESCRIPTION
 NUMISMATVM
 EX ARGENTO
 PRAESTANTIORVM
 ET EX AERE
 MAXIMI MODVLI
 QVAE IN CLASSE II.
 OBSERVATIONIBVS ILLUSTRANTVR.

L. SEPTIMIVS SEVERVS.

CLVIII.

- A. SEPTIMIVS SEVERVS PERTINAX AVG IMP :::: *Severus Imperator capite laureato, nudo dextrorsum pectore, laevorsum armato lorica hamis conferta.*
- P. DIVI M PII F P M TR P IIII COS II P P. *Iupiter stans, dextra Victoriolam, sinistra hastam gerit: pone eius pedes a dextris aquila.* T. LI. n. II. pag. 3. 4. 5. 6. 7.

CLVIII.

- A. L. SEPTIMIVS SEVERVS *Imperator laureatus: cuius pectus dextrorsum nudum; laevorsum squamata aegide armatum.*
- P. DIVI M PII F P M TR P IIII COS II P P. *Roma galeata stans; dextra parazonium, sinistra hastam, pro pedibus clypeus.* T. LII. n. I. pag. 8. 9. 10. 11.

CLX.

- A. ΑΤΤ ΚΑΙ Α ΣΕΠΤ ΣΕΤΗΡΟΣ ΠΕΡ ΣΕΒ. *In area dextrorsum Π; sinistrorsum dextrum alterum Π cernitur. Imperator laureato capite, & pectore lorica armato.*
- P. *In extimo circulo: ΑΔΡ. ΣΕΤ. ΤΑΡ. Μ. Η. Γ. Β. Post ΤΑΡ. in medio: ΕΝ ΚΟΔΡΙΕΙ: sub his ΓΑΙΟ. Intra coronam: ΣΕΤΗΡΕΙΑ. ΟΛΤΜΠΙΑ ΕΠΙ ΝΕΙΚΙΑ. infra eandem coronam ΟΡΟΙΟ ΚΙΛΙΚΩΝ. Laureae corona sex radiis ornata.* T. LIV. n. I. pag. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

A. AT

C L X I.

A. ΑΤ Κ Α ΣΕΠΤΙ ΣΕΤΗΡΟΣ ΠΕ. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

P. *Epigraphe fugit. Hercules leonem suffocans. T. LII. n. II. pag. 21. 22.*

C L X I I.

A. ΑΥ..... ΣΕΤΗΡΟΣ Π..... *Imperator laurea ornatus, pectore thorace munito, in cuius medio Gorgonis caput.*

P.ΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *In area dextrorsum ΑΚΤΙ: sinistrorsum ΠΤΘ. Mulier stans turris capite, templum utraque manu sustinet. T. LIII. n. I. pag. 22. 23. 24.*

C L X I I I.

A. ΑΤ Κ Α ΣΕΥ' ΣΕΤΗΡΟΣ Π. *Imperator laurea corona, & thorace cum Gorgonis capite in medio, insignis.*

P. ΑΚΤΙΑ ΠΤΘΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ..... *Duo templa, bisque super duae urnae, & in unaquaque inserta palma. T. LIII. n. II. pag. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.*

C L X I I I I.

A. ΑΤ Κ Α ΣΕΠΤΙ ΣΕΤΗΡΟΣ ΠΕ. *Imperator laurea & paludamento ornatus:*

P. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Hercules stans, dextra innixus clavae, laeva praeferens poma, pendente ex humero pariter laevo leonis Nemeaei spolio: ex adverso arbor, cui advolutus serpens: ponē Nympha horrorem Hesperidum custos. T. LIII. n. III. pag. 31. 32. 33. 34.*

C L X V.

A. ΑΤΤ. ΚΑΙ ΣΕΟΤΗΡΟΣ ΣΕ. *Imperatoris caput laureatum.*

P. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ ΤΗΑΤΟΣ. ΤΟ Γ. *Aquila expansis alis lauream coronam rostro praeferens, cum astro inter crura. T. LIV. n. II. pag. 34. 35.*

CLXVI.

- A.* In exergo : AT K A CE CEOTHPOC. Hinc in ambitu circa Getam : A CE ΓΕ-
TAC K. Inde in gyro circa Caracallam : AT K. M. A. ANTΩNEIN. Severus
Imperator laureatus in medio, dextra globum gerens; sinistrorsum Antoninus Bas-
fianus item laureatus; dextrorsum Geta, pateram dextra praefereus: omnes togati
in sellis curulibus sedentes.
- P.* Corona querna, cuius mediam aream haec obtinet epigraphe : ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ. ΑCΙΑC
CMTΠΝΑΙΩΝ. In ambitu extra coronam : ΕΠΙ. CΤΡΑ. ΚΑ..... T. LIV.
n. II. pag. 35. 36. 37.

CLXVII.

- A.* ΑΤΤ ΚΑΙ Α CΕΠ. CΕΒΗΡΟC ΠΕΡΤΙΝΑC CΕΒ. ΠΑΡΘ. Infra : ΙΟΥΛΙΑ CΕ-
ΒΑCΤΗ. Imperatoris Septimii Severi, eiusque coniugis Iuliae Domnae, capita ad-
versa.
- P.* ΕΠΙ CΤΡΑΤΗΓΟΤ ΑΡΙCΤΗΑ. ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Hercules cer-
viam prostratam discerpens. T. LV. n. I. pag. 37. 38. 39.

IVLIA DOMNA AVGVSTA.

CLXVIII.

- A.* IVLIA AVGVSTA. Iuliae Domnae Augustae caput.
- P.* Epigraphe infra scripta : AETERNIT IMPERI. Severi & Caracallae Imperatorum
capita adversa laureata. T. LV. n. II. pag. 39. 40.

ANTONINVS CARACALLA.

CLXVIII.

- A.* ΑΤΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Imperatoris Antonini Caracallae caput or-
natum corona radiata.
- P.* ΑΔΑΝΕΩΝ ΙΟΥΛΙΑΝ ΔΟΜΝΑΝ CΕΒ. Caput Iuliae Domnae. T. LVI. n. I.
pag. 41. 42. 43.

C L X X.

- A.* ΑΤΤ Κ Μ ΑΥΡΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΓ. *Imperatoris Antonini caput radiata corona insignis.*
- P.* ΕΠ ΤΙΤ ΑΙΑ ΚΑΠΙΤΩΔΙΝΟΤ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Bassianus Antoninus & Geta rogati ad aram accensam, mutua concordia dexteras iungentes.* T. LVI. n. II. pag. 43. 44. 45. 46.

C L X X I.

- A.* ΑΤΤ. Κ Μ ΑΥΡΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC ΑΥΓ. *Antoninus laureato capite, nudo pectore: laeva hastam gerens.*
- P.* ΕΠΙ C ΕΞΟΥ. ΤΗΑΤΟΡ ΑΥΡ ΑΝΤΩΝ ΕΥΤΥΧΟΤ CΜΤΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Idem Antoninus militari veste amictus absque paludamento, stans inter duo militaria signa ad aram accensam; dextra pateram, sinistra hastam gerens.* T. LX. n. I. pag. 46. 47. 48.

C L X X I I.

- A.* ΑΤ ΚΑΙ Μ ΑΥΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Caput Imperatoris laurea revinctum,*
- P.* ΕΠΙ CΤΡ ΑΠΕΛΛΟΤ Β ΜΕΝΕΜΑΧΟΤ ΜΤΤ: ΑΗΝΑΙΩΝ. *Imperator paludatus stans, laeva parazonium tenet: pone Victoria cum palma, eum coronans.* T. LVI. n. III. pag. 48. 49. 50.

C L X X I I I.

- A.* ΑΤ ΚΑΙ Μ ΑΥ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CΕ. *Imperator laureatus, thorace & paludamento insignis. In area impressa monetarum Praefidis nota: caput nempe laureatum eiusdem Imperatoris.*
- P.* ΑΛΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΠΤΘΙΑ. *Mensa, supra quam duae urnae cum palmis: infra duae amphorae, inter quas scriptum: ΠΤΘΙΑ.* T. LVII. n. I. pag. 50. 51. 52.

C L X X I I I I.

- A.* ΑΤΤΚΡΑΤ (sic) Κ ΜΑΡΚΟC. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC (supple CΕΒ. vel, quia spatium, deriis litteris, capax est: CΕΒΑCΤΟC.) *Imperator laurea corona, & thorace cum Gorgonis capite in medio insignis.*
- P.* ΕΠΙ CΤΡ ΙΟΤΑ ΑΝΘΙΜΟΤ. ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Imperator equo velatus, cum dextra manu erecta; cui mulier turrita, Pergami Genius, dextra imagunculam Aesculapii, sinistra hastam praefereus, occurrit.* T. LVII. n. II. pag. 53. 54.

A. ΑΤΤΚΡΑΤ

CLXXV.

- A. ΑΤΤΚΡΑΤ. Κ ΜΑΡΚΟΣ. ΑΤΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. *Imperator laurea revinctus, pectore thorace armato, ornatoque Gorgenis capite.*
- P. ΕΠΙ ΣΤΡ Μ ΚΑΙΡΕΑ ΑΤΤΑΛΟΤ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ Γ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Tria templa, quorum medium tetrastylum, cuius in tympano scriptum Κ ΑΝ. continet Iovem sedentem, qui laeva hastam, dextra Victoriolam tenet. T. LVII. n. II. pag. 55. 56. 57.*

CLXXVI.

- A. ΑΤΤΟΚΡΑ Κ ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. *Imperator cum laurea, & thorace, in quo Medusae caput.*
- P. ΕΠΙ ΣΤΡ ΙΟΤΑ ΑΝΘΙΜΟΤ. ΠΕΡΓΑΜΗ :: ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Imperator equo vestus, laxatis frenis, leonem in anteriores pedes procumbentem venabulo transfodiens. T. LVIII. n. I. pag. 57. 58. 59.*
- Alterum Numisma e Cimeliarchio Abbatis Antonii Nicolinii e Marchionibus Pontis Sacri, adfertur. pag. 59. 60.

CLXXVII.

- A. ΑΤΤ. Κ. Μ ΑΤΡ. ΣΕΤΗΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ ΑΤΓ. *Imperatoris caput laureatum nudo collo.*
- P. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟ... *Phoebus & Diana, sive Sol & Luna in biugo curru, equis occissime currentibus. T. LVIII. n. II. pag. 61. 62. 63. 64.*

CLXXVIII.

- A. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΤΡ. ΣΕΤΗΡ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΑΤΓ. *Imperator laureatus, & paludatus,*
- P. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ :: ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Idem Antoninus Imperator, radiata corona cinctus, stans in quadriiugo curru; dextra manu extensa globum; laeva scipionem gerit, cuius vertici imposita aquila. T. LVIII. n. III. pag. 65. 66. 67.*

CLXXVIII.

- A. ΑΤΤ Κ.... ΣΕΟΤΗΡ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΑΤΓ. (supple M. ΑΤΡ.) *Imperator hastam in dextro humero ferens: laurea corona & thorace, cum Medusae capite in medio insignis.*
- P. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Mulier turulata & stolata, seu urbis Perinthii Genius, in medio stans: dextra pateram, sinistra copiae cornu tenens: hinc Iupiter, laeva hastae. seu sceptro innixus, dextra pateram tenens: inde Iuno. T. LIX. n. I. pag. 68. 69.*

C L X X X.

A. ΑΤ. ΚΑΙ Μ. ΑΤ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CEB. *Imperator Antoninus iuvenili forma, laurea corona, & sborace decorus.*

P. *Epigraphe in ambitu oblitterata: In exergo: CΑΡΑΙΑΝΩΝ. B. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Mulier tutulata stans, atque coram ea Caracalla paludatus laureatusque ad aram succensam intermediam sacrificans. T. LIX. n. III. pag. 69. 70. 71.*

C L X X X I.

A. ΑΤΤ ΚΑΙ Μ. ΑΤΡ CΕ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟ: : : : : *Imperator laureatus, & paludatus.*

P. : : : : : ΦΟΤ ΑΡΧ Α : : : CΑΡΑΙΑΝΩΝ B. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Duo templa e regione locata, cum pyramide intermedia, quibus coronae superpositae. T. LX. n. I. pag. 71. 72. 73. 74.*

C L X X X I I.

A. ΑΤΤ Μ ΑΤΡ CΕΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Imperator laureatus & paludatus.*

P. ΚΟΙΝΩΝ. ΘΡΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝ ΠΤΘΙΑ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟ. *Minerva deposito clypeo stans ad aram accensam, prope quam arbor; dextra bastae innisitur, sinistra Victoriolam globo insistentem praefert. T. LX. n. II. pag. 74. 75. 76.*

C L X X X I I I.

A. ΑΤΤ Κ Μ ΑΤΡ CΕΤΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Imperator radiata corona cinctus, & paludamento ornatus.*

P. ΚΟΙΝΩΝ ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟ: : : I. *Mensa, supra quam urna, in qua duae palmae: infra vasculum cum palma, & poma. T. LX. n. III. pag. 76. 77.*

C L X X X I I I I.

A. ΑΤΤ Κ Μ ΑΤΡ CΕΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Imperator laureatus, & paludatus.*

P. ΚΟΙΝΩΝ ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝ. ΑΚΤ..... Α ΕΝ ΦΙΛΙΠ. *Hercules stans, dextra clavae innixus. T. LXI. n. I. pag. 77. 78. 79.*

C L X X X V.

* *A.* ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΤ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CEB. *Imperator radiata corona, & lorica squamis conlecta insignis.*

P. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΕΤ-ΤΗΑΤΟC ΤΟ Δ. *Aquila coronam praeferens rostro, clavae insistentis: cum nota quadam inter eius crura. T. CXII. n. I. pag. 79. 80.*

P. SEPTIMIUS GETA CAESAR.

CLXXXVI.

A. P SEPTIMIUS GETA CAESAR. *Getae caput nudum pectore tenus : dextra hastam humero impositam gerit.*

P. CONCORDIA MILITV. *Geta paludatus, sinistra scipionem gerens, stat inter quinque signa militaria, quorum alteri imposita Victoriola cum palma, coronam offerens; alteri vero aquila. T. LV. n. II. pag. 80 81. 82.*

M A C R I N V S.

CLXXXVII.

A. ATT K M ONEA CEOT MAKPEINOC CEB. *Imperator Macrinus laureatus, & paludatus.*

P. CM..... ΕΦΕCΙΩΝ. *Flumen decumbens cum copiae cornu in sinistra, in nix cubito urnae aquam fundenti : dextra Dianae Ephebiae icunculam gerens : pone cernitur prora navis, calatibus, turris : superne aper telo confossus fugiens. T. LXI. n. II. pag. 83. 84.*

CLXXXVIII.

Υ. ΑΤ. Κ. Μ ΟΠ CEOT MAKPEIN..... ΔΙΑΔΟΤ..... *Macrini Imperatoris & Diadumeniani Caesaris capita aduersa : alterum laurea cinctum : alterum nudum.*

P. ΜΗΤΡΟΠ..... ΑΙCΑΡΙΑC ΝΕΩΚΟΡΟΤ ΕΤ Β. *Mons Argaeus in cuius vertice templum tetrastylum cum Nemesum simulacris cernitur : hinc inde Sol & Luna : infra antrum : in imo alterum templum tetrastylum cum Deorum simulacris ; a dextris & a sinistris urnae cerraminum praemia. T. LXI. n. II. pag. 85. 86.*

DIADVMENIANVS.

CLXXXVIII.

A. ΑΤ ΚΑΙ ΟΠΕΛ. ΔΙΑΔΟΤΜΕΝΙΑΝΟC. *Diadumenianus nudo capite, paludamento insignis.*

P. ΚΤΖΙΚΗΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Duo templa octastyla, ornata coronis in tympano. T. LXII. n. I. pag. 86. 87. 88.*

E L A G A B A L V S .

C L X X X X .

A. IMP CAES M AVR ANTONINVS PIVS AVG. *Elagabalus laureatus & paludatus .*

P. AEQVITAS PVBLICA. *Tres Monetae stantes ; quae dextra aequatas lances , sinistra copiae cornu tenens . T. LXII. n. II. pag. 88. 89.*

C L X X X X I .

A. ΑΤΤΟΚΡΑ Κ Μ. ΑΤΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC . CEB. *Imperator laurea , & sborace cum Gorgonis capite in medio insignis .*

P. ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΤ ΦΟΚΕΝΑΤΟΤ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΤ ΓΕΡΜΕΝΩΝ. *Hercules utraque manu cornua prostratae cervae discerpens : ad eius latera clava . T. LXII. n. III. pag. 89.*

C L X X X X I I .

A. ΑΤΤ Κ Μ. ΑΤΡΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC . *Imperator laureatus , & paludatus .*

P. ΠΕΡΙΠΘΩΝ ΔΙC ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΑΚΤΙΑ ΠΡΘΙΑ. *Duo templa oblique iuxta se posita . T. LXIII. n. I. pag. 90.*

S E V E R V S A L E X A N D E R .

C L X X X X I I I .

A. IMP SEV ALEXANDER AVG. *Caput Severi Alexandri laureatum .*

P. AEQVITAS AVGVSTI. *Tres Monetae stantes : dextra bilancem , sinistra cornucopiae gestant . T. LXIII. n. II. n. 91.*

C L X X X X I I I I .

A. IMP ALEXANDER PIVS AVG. *Imperator laureatus & paludatus .*

P. VIRTVS AVGVSTI. *Duo milites gradientes ; quorum alteri tropaeum , in humeris sinistra gestanti , dextra hastam , Victoria coronam imponit . T. LXIII. n. III. pag. 92.*

CLXXXV.

- A.* IMP CAES M AVREL SEV ALEXANDER AVG. *Imperator laurea corona, & paludamento insignis.*
- P.* IOVI VLTORI P M TR P III COS P P. *Templum pulcherrimum, porricibus ornatum: in cuius medio Iupiter sedens; dextra fulmen, sinistra hastam gerit.* T. LXIV. n. I. pag. 93. 94.

CLXXXVI.

- A.* IMP SEV ALEXANDER AVG. *Imperatoris caput laureatum.*
- P.* P M TR P VII COS II P P. *In exergo: S. C. Imperator quadriungo curru vectus, laeva eburneum tenens scipionem, a Victoria pone eum stante coronatur: duobus hinc inde praetorianis equos ducensibus.* T. LXIV. n. II. pag. 94.

CLXXXVII.

- A.* ATT KAI AΛEΞANΔPON APK. M EOT BACIAH. *Protoma Imperatoris laureati & paludati, qui dextra pateram, sinistra baculum tenet, cui aduolutus serpens.*
- P.* *Serpens compositus in coronam, sex humanis capitibus ornatam, & inter unumquodque caput insculptae hae litterae. M. E. Π. Θ. I. A. C. Intra eandem coronam. AΓΓΕΩΝ ΝΕΟΚΩΡΟΤ ΝΟΕΤ.* T. LXIV. n. II. pag. 95. 96.

CLXXXVIII.

- A.* AT K M ATP EET AΛEΞANΔPOE. *Imperator laureatus & paludatus.*
- P.*IE ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Imperator equo ocissime currenti insidens, dextra vibrans iaculum.* T. XLV. n. I. pag. 96. 97.

CLXXXVIII.

- A.* AT K M ATP CETH AΛEΞANΔPOE AT. *Imperator laurea corona, & paludamento insignis.*
- P.* ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙC NE..... *Aesculapius sacra faciens, stans ante aram sacro igne ardentem; sinistra hastam, sive sceptrum, dextra pateram tenet.* T. LXVI. n. II. pag. 97.

CCV.

- A.* A K M A CEOT. AΛEΞANΔPOC CEB. *In area utrimque Π. Π. Imperator laurea redimitus.*
- P.* ::::::::::::::: AΛEΞANΔP::: NOT TA::: MH::::::::::::. *In area utrimque circa navis vela. A M K. Navis cum velo expanso: infra in undis duo delphines; interque eorum capita corona cernitur. T. LXVII. n. II. pag. 105.*

CCVI.

- A.* IMP CAES ALEXAND AVG IVLIA MAMAEA AVG. *Infra MATER AVG. Capita Alexandri Severi laureati, & Mamaeae adversa.*
- P.* FELICITAS TEMPORVM. *Imperator togatus & laureatus sedens, dextra globum, laeva volumen tenet: eius capiti Victoria coronam imponit: adstant duae geminae, quarum altera hastam gerit. T. LXVII. n. III. pag. 106. 107.*

I V L I A M A M A E A .

CCVII.

- A.* IVLIA MAMAEA AVGVSTA. *Mamaeae caput.*
- P.* Tres Monetae stantes: dextra aequas lances, sinistra copiae cornu tenent. T. LXVIII. n. I. pag. 107. 108.

CCVIII.

- A.* IOΤΑΙΑ ΜΑΜΑΙΑ . ΑΥΓΟΤ. *Iulia Mamaea, specie Dianae, cum phaetrea & arcu.*
- P.* ΣΤΡΑ ΑΓΑΘΕΙΝΟΤ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ ΤΟΤ ΙΗ. *Mulier sedens, sinistra hastam, dextra puerulum in sinu gerit. T. LXVIII. n. II. pag. 108. 109.*

B A L B I N V S .

CCVIII.

- A.* ΑΥΤ ΚΕC ΚΑΙΑ ΒΑΛΒΕΙΝΟC CEΒ. Π Π. *Imperator Balbinus laurea corona, & paludamento insignis.*
- P.* ΤΑΡCΟΤ ΜΗΤΡ Α Μ Κ Γ Β. *Tres Charites nudaе, brachiis se se mutuo complectens, quarum una pomum sinistra ostentat. T. LXIX. n. I. pag. 109. 110.*

P V P I E N V S.

C C X.

A. ATT KAIC M KΛΩΔ ΠΟΤ:: HNOC CEB. Π Π. *Caput Pupieni laureatum.*

P. Epigraphe in ambitu temporum visio fugit. In area hinc inde: A M K K Γ. *Apollo flans: ad eius pedes cervus.* T. LXVIII. n. III. pag. 110. 111. 112.

G O R D I A N V S P I V S.

C C X I.

A. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG. *Imperator dextrorsum conversus, laurea, & imperatorio paludamento insignis; dextra globum, cui insidet Victoria cum palma, eum coronans, sustinet.*

P. PONTIFEX MAX TR P:: COS P P. *Imperator dextra lauri ramum, laeva eburneum scipionem gerens, quadriiugo curru vectus, pompa Consulari procedit.* T. LXIX. n. III. pag. 112. 113.

C C X I I.

A. IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG. *Imperator laureatus & paludatus, capite dextrorsum verso.*

P. ADLOCVTIO AVGVSTI. *Imperator paludatus flans in substructione cum Praefecto Praetorii adloquitur cohortes.* T. LXIX. n. II. pag. 114. 115.

C C X I I I.

A. IMP GORDIANVS FELIX AVG. *Imperator laurea corona, & paludamento insignis.*

P. MAGNIFICENTIA GORDIANI AVG. *Amphitheatrum statuis undique ornatum, cuius in arena elephas, cui homo insidet, & cum sauro pugnat, spectante ac sedente in primo ordine Imperatore, hinc inde Senatoribus, & populo: ab utroque autem amphitheatri latere, hinc meta, & statua colossa; illinc aedificium signantur.* T. LXXI. n. II. pag. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121.

C C X I I I I.

A. IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG. *Imperator laureatus, & armatus thorace, quem ornat Gorgonis caput.*

P. VIRTVS AVGVSTI. *Imperator a Marte accipit globum, adstantibus Praetorianis: ad eius pedes duo captivi.* T. LXX. n. III. pag. 121. 122.

CCXV.

- A.* IMP GORDIANVS FELIX AVG. Imperator laureatus, & paludatus.
P. VICTORIA AVG. Imperator sedens, coronatur a Victoria, adstantibus Praetorianis, & ad eius pedes capivus supplex. T. LXXI. n. I. pag. 122. 123.

CCXVI.

- A.* Epigraphe desideratur. Imperator laurea, & thorace insignis, hastam in humeris deferit, dextrorsum converso capite.
P. Epigraphe desideratur. Imperator ad aram accensam sacra faciens a Victoria coronatur: inter signa Legionum superne quadriga forsitan Solis: infra duo Fluminum Genii iacentes spectantur. T. LXX. n. II. pag. 123. 124.

CCXVII.

- A.* IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG. Imperator ornatus laurea corona, dextrorsum versus, clypeum & hastam gerit.
P. P M T R P VII COS II P P. Circus maximus, in cuius medio obeliscus, & ab utroque latere mense: in medio decurrunt bigae duae (in alio numismate duae item quadrigae conspiciuntur) in superiore parte quadriungo triumphali curru vecti duo, nempe Imperator, qui Victoriolam dextra ostentat, item alius, qui palmam gerit, Mithreus creditur; e contra milites cum palmis: in inferiore Circi parte, sive arena, gladiatorum & athletarum paria certamen committunt, adstantibus milibus armatis. T. LXX. n. I. pag. 125. 126.

CCXVIII.

- A.* IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG. Imperator laureatus & paludatus.
P. CAES ANTIOCH COL S. R. Duo Antiochensium tutelaria Numina, Lunus, qui Victoriolam, & Cybele, quae copiae cornu praefertunt, hypobasibus insistentes, deatras iungunt, ara accensa intermedia. T. LXXI. n. III. pag. 126. 127.

CCXVIII.

- A.* AT KA M AN ΓΟΡΔΙΑΝΟC. Imperator laurea & paludamento ornatus.
P. ΑΦΡΟΔΙCΙΕΩΝ. Venus stolata & stulata stans; circa eius caput volitant duo Cupidines cum facibus: infra hinc rosa, inde puer delphino insidens. T. LXXII. n. I. pag. 128. 129.

C C X X.

A. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΝΤΩ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. *Imperator ornatus laurea corona, & thorace, in cuius medio Gorgonis caput.*

P. ΕΦΕΙΩΝ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. *Diana Ephesia altiore tutulo ornata, verubusque sustentata, cum cervis ad pedes, media inter Isidem & Serapidem: circa quos hinc inde duo astra, quas Solem & Lunam designant.* T. LXXII. n. II. pag. 129.

C C X X I.

A. ΑΤΤ. Κ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΤΤ. *Imperator laureatus, indusus thorace, in cuius medio Gorgonis caput.*

P. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΕ ΉΡΟΚΟΡΩΝ. *Hercules gradiens, dextra Cerberum ab inferis eductum ducens; sinistra clavam & spoliū gerens.* T. LXXII. n. II. pag. 130. 131.

C C X X I I.

A. ΑΤ. ΚΑΙ Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. *Imperator laureatus & paludatus.*

A. ΕΠΙ. ΣΤΡ ΠΟΤ. ΜΕΝΕΚΛΕΟΤ. *Intra coronam: ΠΡΩΤΑ. ΚΟΙΝΑ ΑΣΙΑΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ. Murea corona circa quam in ambitu scriptum.* T. LXXIII. n. I. pag. 131. 132.

C C X X I I I.

A. ΑΤΤ ΚΑΙ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. Π Π. *Imperator radiata corona, & paludamento insignis.*

P. ΤΑΡΣΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ Γ Β. *Imperator laureatus, & togatus stans, sinistra tenet volumen; dexteram vero porrigit Tranquillinae Augustae uxori.* T. LXXIII. n. II. pag. 133.

C C X X I I I I.

A. ΑΤΤ Κ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕΒ Π Π. *Imperator radiata corona cinctus & paludatus.*

P. ΤΑΡΣΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ Γ Β. *Scylla, sub cuius infima inguinum parte prodeunt canes: ipsa dextram porrigit, laeva palmulam gerit.* T. LXXIII. n. II. pag. 134.

A. ΑΤΤ

CCXXV.

- A. ΑΤΤ ΚΑΙ Μ ΑΝΤΩΝΙΟC ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ Π Π. *Imperator corona radiata cinctus & paludatus.*
- P. ΤΑΡCΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC Α Μ Κ Γ Β. *Hercules stans, dextra clavae innixus, sinistra gerens aurea poma, decerpta ex arbore, cui aduolutus serpens.* T. LXXIV. n. I. pag. 135. 136.

CCXXVI.

- A. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΝΤΩ ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ. *Imperator radiata corona, & paludamento insignis.*
- P. *Epigraphe corrupta: ΕΠΙ ΤΩΝ Π ΦΙΛΙΠΠΩΝ ΚΕΝΤΑ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. Imperator paludatus in quadriga triumphali stans, ornatus corona radiata dextram adsoluit, sinistra globum gerit.* T. LXXIV. n. II. pag. 136.

CCXXVII.

- A. ΑΤ ΚΑΙ. Μ. ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC. *Imperator laureatus & paludatus.*
- P. ΕΠ CΠΡ ΑΤΡ ΕΤΤΙΧΟΤC ΤΟ. ΦΩΚΑΙΕΩΝ. *Fluvius, iuuenis specie decumbens, dextra ramum tenet: prope eum vas & avis.* T. LXXIV. n. III. pag. 137.

CCXXVIII.

- A. ΑΤΤΟΚ Κ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ. *Imperator laureatus & paludatus.*
- P. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞΟΤCΙΑC. *Aquila, coronam rostro praeferens, fulmini insistit.* T. CXII. n. II. pag. 138.

PHILIPPVS SENIOR.

CCXXVIII.

- A. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG. *Philippus laurea corona & paludamento insignis.*
- P. P M TR P COS P P. *Philippus senior a militibus Imperator salutatus, stat laureatus & paludatus inter Tribunos Legionum, & militaria signa, adstante ei a dextris filio Philippo Caesare.* T. LXXV. n. I. pag. 139.

C C X X X.

A. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG. *Imperator laureatus & paludatus.*

P. P M TR P III COS P P. *Duae figurae velato capite, pateram dextra tenentes, ante templum compluribus aediculis insigne, ad aram sacro igne accensam sacra faciunt, adstantibus duobus ministris. T. LXXV. n. II. pag. 140. 141.*

C C X X X I.

A. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG. *Imperator laureatus & paludatus.*

P. P. M. TR. POT. III. COS. P P. *Species theatri cancellis retro clausi; in cuius medio sedent in pegmate Philippus Augustus pater a dextris; a sinistris vero Philippus Caesar eius filius: hinc inde sex figurae togatae: ad eos adcedit mulier cum tessera: infra idem pegma viri & mulieres cum pueris & puellis tesseras frumentarias ostendentes. T. LXXV. n. III. pag. 141. 143. 144. 145.*

C C X X X I I.

A. CONCORDIA AVGVSTORVM. *Imperatoris Philippi senioris laureati & paludati, & Otaciliae Augustae iugata capita: ex adverso Philippi iunioris caput laurea pariter redimitum.*

P. SAECVLVM NOVVM. *Templum sex columnarum, statuis ornatum: ante illud uterque Philippus, pater velato capite, & filius aperto, ad aram festa fronde coronatam sacrificant, adstante sibicine & ministris. T. LXXVI. n. I. pag. 146. 147.*

C C X X X I I I.

A. CONCORDIA AVGVSTORVM. *Philippi senioris laureatum caput, iugatum cum Otacilia coniuge sua ab una parte; ex adversa caput Philippi filii laurea insigne.*

P. VICTORIAE AVGVSTORVM. *Duae Victoriae utraque manu sustinentes clypeum, in quo scriptum VOTIS. T. LXXVI. n. II. pag. 147. 148.*

C C X X X I I I I.

A. ATT K. IOTA. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΤΤ. *Imperator paludatus & laureatus.*

P. ΕΠ. Μ ΑΤΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΤ Σ ΑΡΧΙ. ΑΠΑΜΕΩΝ. *In fronte arcae, sive tetragoni navigii scriptum: ΝΩΕ. Navigii tetragoni genus, in quo pectore tenus adparent duae figurae stantes, altera virilis, muliebris altera, e cuius capite velum dependet: superiori eiusdem navigii sinistro rigillo seu vertici avis insidet; ex adverso altera avis volitans ramusculum unguibus tenet: in ripa ante idem navigium stant mulier stolata, velato capite, & pone eam vir, sublatiis dextris aliquid denotans. T. LXXVI. n. III. pag. 149. 150. 151. 152. 153. 154.*

CCXXXV.

A. ΑΤΤ. Μ :: :: :: ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥΓ. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

P. ΒΙΖΤΗΝΩΝ. *Duae figurae, altera virilis ad laevam, muliebris altera ad dexteram in biclinio sedentes, cum mensa tripode ante eos: dextrorsum duae viriles figurae stantes, quarum una baculo, cui advolutus serpens, innititur. T. LXXVII. n. I. pag. 155. 156.*

CCXXXVI.

A. ΑΤΤ Μ ΙΟΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥΓ. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

P. ΒΙΖΤΗΝΩΝ. *Aesculapius sedenti prope arborem, & Hermaeum signum, cui advolutus serpens, dextra pateram tenenti, Hygia adstat, dextra serpentem ex eadem patera palcentem, sinistra volumen tenens. E regione Aesculapii sedet in exedra femina, antequam Telesphorus stans cernitur. T. LXXVII. n. II. pag. 156. 157.*

CCXXXVII.

A. ΑΥΤΟΚΡ ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΣΕΒ. *Imperatorum M. Iulii Philippi patris radiata corona, & M. Iulii Philippi filii laurea ornati, capita adversa.*

P. ΕΠΙ. ΑΥΡ. ΜΑΡΚΟΤ ΑΡΧ. ΠΡΩ ΤΟ Β ΚΙΒΗCCEΩΝ. *Aesculapius a dextris, & Hygia a sinistris cum suis symbolis, sive attributis, Telesphoro intermedio. T. LXXVII. n. III. pag. 157.*

CCXXXVIII.

A. ΑΥΤ Κ Μ. ΙΟΤΑΙΟΣ :: :: :: :: :: :: :: :: :: (supple ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥΓ.) *Imperator corona radiata, & paludamento insignis.*

P. CΕΛΕΤΚΕΩΝ :: :: :: Ν (supple ΤΩΝ) ΠΡΟΣ ΚΑΛΤΚΑΔ (hoc est ΚΑΛΤΚΑΔΩ) ΕΛΕΤΘΕΡ (b. e. ΕΛΕΤΘΕΡΑC.) *Capita adversa: a dextris Genii Urbis; a sinistris Dianae cum pharetra: in medio arboris ramusculus. T. LXXVIII. n. I. pag. 158.*

M. IVLIVS PHILIPPVS F.

CCXXXVIII.

A. IMP CAES M. IVL PHILIPPVS AVG. *Imperator M. Iulius Philippus F. laurea corona & paludamento conspicuus.*

P. SΑCVLVM NOVVM. *Templum sex columnarum, statuis ornatum: ante illud uterque Philippus, pater velato capite, & filius aperto, ad aram festa fronte coronatam sacrificans, adstante tibicine & ministris. T. LXXVIII. n. II. pag. 159.*

A. IMP

C C X X X X.

A. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG. *Imperator laureatus & paludatus.*

P. PONTIFEX MAX TR P V COS II P P. *Victoria ante erectum tropaeum, insidens armis, dextra palmam, sinistra clypeum tenens litteris inscriptum, quae fugere.*
T. LXXIX. n. I. pag. 160.

C C X X X X I.

A. AT K M IOT. ΦΙΛΙΠΠΟΣ. *Imperator laurea corona redimitus, ornatusque paludamento.*

P. CTP ANTONEINOT. TEMNEITON. *Iupiter nudus stans, dextra pateram, sinistra fulmen substinet.* T. LXXVIII. n. II. pag. 161.

MARCIA OTACILIA SEVERA AVG.

C C X X X X I I.

A. MARCIA OTACIL SEVERA AVG. *eiusdem Augustae caput.*

P. *In ambitu: PIETAS AVGVSTORVM, Infra protomas III ET II COS. Capita laureata Philippi Patris & Filii se respicientia.* T. LXXIX. n. II. pag. 162. 163.

T R A I A N V S D E C I V S.

C C X X X X I I I.

A. IMP C M Q T R A I A N V S D E C I V S A V G. *Imperator radiata corona insignis, pectore lorica ornato.*

P. VICTORIA AVG. *In arca utrimque s c. Victoria gradiens cum palma in sinistra, coronam dextra offert.* T. LXXIX. n. III. pag. 163.

C C X X X X I I I I.

A. IMP C M Q. T R A I A N V S D E C I V S A V G. *Imperator radiata corona, & lorica insignis.*

P. FELICITAS SAECVLI. *in arca utrimque: s. e. Figura muliebris paludata ac stollata stans, dextrorsum spectans; dextra tenet caduceum oblongum, sinistra cornucopiae.* T. LXXX. n. I. pag. 164.

HERENNIA ETRVSCILLA AVG.

CCXXXV.

- A. HERENNIA ETRVSCILLA AVG. *Herenniae Etruscillae Augustae caput ornatum mitella, & luna bicorni ad humeros.*
- P. PVDICITIA AVG. *In exergo: s. c. Figura muliebris sedens, dextrorsum versa, velo faciem dextra obducit, sinistra sceptrum, sive hastam transversam tenet.* T. LXXX. n. II. pag. 165.

CCXXXVI.

- A. HERENNIA ETRVSCILLA AVG. *Augustae caput mitella ornatum.*
- P. PVDICITIA AVGVSTAE. *In exergo: s. c. Mulier stolata velo faciem obducit: a dextris eius stat Salus stolata, dextra pateram & anguem praefrens; a sinistris vero Felicitas, quae dextra caduceum oblongum tenet, innixa sinistro cubito columellae.* T. LXXX. n. III. pag. 166.

C. VIBIVS TREBONIANVS GALLVS.

CCXXXVII.

- A. IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG. *Imperator laurea & paludamento insignis.*
- P. ADVENTVS AVGG. *Gallus & Volusianus equitantes, praecedente Victoria, & comitantibus militibus, quorum unus vexillum, reliqui militaria signa, & arma praeferrunt.* T. LXXXI. n. I. pag. 166. 167.

CCXXXVIII.

- A. IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG. *Imperator laurea corona, & trabea insignis, dextrorsum verso capite: eburneum scipionem, cuius vertici insidet aquila, dextra praefrens.*
- P. SAECVLI FELICITAS. *Quatuor Pueri cum symbolis, quatuor anni Tempora designantes.* T. LXXI. n. II. pag. 167. 168.

C C X X X X V I I I I.

A. IMP GALLVS AVG IMP VOLVSIVS AVG. *Imperatorum Treboniani Galli & Volusiani capita laureata se mutuo respicientia.*

P. PONTIFEX MAX TR P COS II. *Sub exergo delerae epigraphes haec tantum supersunt cos. Duo Imperatores vestri in triumphali quadriga, a Victoriis coronantur, eurrum hinc inde comitantibus duobus Praetorianis.* T. LXXI. n. II. pag. 168.

C C L.

* *A.* CONCORDIA AVGVSTORVM. *Imperatorum Treboniani Galli, & Volusiani capita laureata se mutuo respicientia.*

P. ADVENTVS AVGG. *Idem Imperatores equo vestri, praecedente Victoria, comitantibus Vexilliferis, & Praetoriano milite.* T. CXIII. n. I. pag. 169.

V A L E R I A N V S.

C C L I.

A. ΑΥ. Τ. Κ. ΠΟ ΛΙΚΗΝ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟC. *Imperator laurea corona & paludamento insignis.*

P. ΕΦΕCΙΩΝ Γ ΝΕΜΕΚΩΡΩΝ. *Diana triveni insistens, ambabus manibus velum auris inflatum tenet.* T. LXXXII. n. II. pag. 169. 170.

V A L E R I A N V S I V N I O R.

C C L I I.

A. ΚΑΙCΑΡ ΟΑΥΤΜΠΗC ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟC. *Valerianus Caesar laurea corona & paludamento ornatus.*

P. *In ambitu fugere litterae. In exergo: ΕΦΕCΙΩΝ. Templum octo columnis subfultum ornatumque, in cuius medio simulacrum Dianae, utraque manu verubus insistens.* T. LXXXII. n. II. pag. 171.

GALLIENVS.

CCLIII.

A. IMP C P LIC GALLIENVS P F AVG. Imperatoris Gallieni caput laurea redimsum, dextrorsum conversum, ad pectus cum paludamento.

P. ADLOCVTIO AVGVSTORVM. Duo Imperatores, cum Praefecto Praetorii, manus ad-sollescentes stant in substructione, ante quam adsunt quatuor milites, quorum unus la-barum; duo vero militaria signa tenent. T. LXXXIII. n. I. pag. 172.

CCLIIII.

A. IMP GALLIENVS P F AVG. Imperator laureatus, verso dextrorsum capite: thora-ce, baltheo, clipeo, cuius emblema est Gorgonis caput, ☉ hasta insignis.

P. CORNELIA SALONINA AVGVSTA. Saloninae Augustae caput. T. LXXXIII. n. II. pag. 173.

CCLV.

A. GALLIENVS PIVS FEL AVG. Imperatoris caput, Herculis ritu, leonina pelle sectum.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. LXXXIII. n. II. pag. 174.

CCLVI.

A. IMP GALLIENVS P F AVG. Imperator laurea corona, ☉ ad nudum pectus aegide ornatus.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. LXXXIV. n. I. pag. 175.

CCLVII,

A. IMP GALLIENVS P F AVG. Imperator laurea cinctus corona, ad pectus thorace insignis.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. LXXXIV. n. II. pag. 175.

CCLVIII.

* *A.* GENIVS P. R. Genii P. R. caput radiata corona insigne.

P. Intra lauream coronam s. c. T. LXXXIV. n. II. pag. 176.

C C L V I I I I.

A. ΑΤΤ. Κ. Π. ΑΙΚ ΓΑΛΛΙΗΝ. *Caput Gallieni laureatum, ad pectus cum paludamento.*

P. ΑΠΟΛΛΑΓΝΗΙΑΤΑΝ ΑΤΟΡΚΣ..... *Imperator paludatus dextrorsum conversus, dextra tenens globum, sinistra hastae innixus, stat in templo octo columnis subfulso.*
T. LXXXV. n. I. pag. 176. 177.

C C L X.

A.ΠΟ. ΛΙ:: ΓΑΛ..... *Infra: ::ΟΡΝΗΑΙ:: :: ::ΟΝΙ:: :: (supple ΑΤΤ Κ ΠΟ ΑΙΚ ΓΑΛΛΙΗΝΟC. Infra: ΚΟΡΝΗΑΙΑ ΣΑΛΟΝΙΝΑ.) Capita adversa Gallieni radiati a sinistris, & Saloninae a dextris: in medio eorum figura muliebris globo insists, quae ambabus manibus pallium, seu velum expansum tenet.*

P. *In ambitu: ΠΕΡ:: :: (supple ΠΕΡΓΑΙΩΝ.) Infra: ΑΣΤΑΟΥ ΙΕΡΟC. Mensa, supra quam praegrans urna cum palma, in qua scriptum :: ::Ο:: :: (supple ΠΤΘΙΑ.* T. LXXXV. n. II. pag. 177.

CORNELIA SALONINA AVG.

C C L X I.

* *A.* CORNELIA SALONINA AVG. *Caput Saloninae mitella ornatum, ad pectus cum stola.*

P. PIETAS AVGG. *Salonina stolata sedens, dextram extendit versus duos pueros stantes; laeva bastiam gerit.* T. LXXXVI. n. I. pag. 178.

C C L X I I.

A. CORNELIA SALONINA AVG. *Caput Augustae mitella ornatum, ad pectus cum stola.*

P. IVNONI REGINAE. *Pavo cauda expansa.* T. LXXXVI. n. II. pag. 179.

C C L X I I I.

A. CORNELIA SALONINA AVG. *Augustae caput mitella ac stola insigne.*

P. MONETA AVGG. *Tres Monetae cum suis adtributis.* T. LXXXV. n. II. pag. 179. 180.

P O S T V M V S.

CCLXIIII.

A. IMP C M CASS LAT POSTVMVS P F AVG. Caput Postumi radiatum, ad humeros cum paludamento.

P. VIRTVS AVG. Figura militaris sinistrorsum versa, stans, dextra hastae, inverso deorsum mucrone, sinistra clipeo humi posito innixa. T. LXXXVI. n. III. pag. 180. 181.

CLAVDIVS GOTHICVS.

CCLXV.

A. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG. Claudius Imperator, laurea corona in capite, & ad pectus paludamento insignis.

P. ADVENTVS AVGVSTI. Imperator eques paludatus, extensa sublataque parumper dextra, sinistra tenens eburneum scipionem, praecunse Victoria, & comitantibus Praetorianis, & militibus cum labaro, & legionum signis. T. LXXXVII. n. II. pag. 181.

CCLXVI.

A. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG. Imperatoris caput laureatum cum paludamento ad pectus.

P. Hercules sinistrorsum versus, clavae, e qua pendent leonis exuviae, innixus sinistra brachio, & quiescens. T. LXXXVII. n. III. pag. 182.

CCLXVII.

A. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG. Imperator laurea redimissus, ad pectus ornatus paludamento.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. LXXXVII. n. I. pag. 182.

CCLXVIII.

A. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG. Imperator laurea redimissus, ad pectus ornatus paludamento.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. LXXXVIII. n. I. pag. 183.

T A C I T V S.

CCLXVIII.

A. IMP C M CL TACITVS PIVS FELIX AVG. *Imperator Tacitus laurea cinctus, scipione cum aquila in vertice, & Consulari trabea conspicuus, dextrorsum conversus.*

P. ADVENTVS AVG. *Imperator eques paludatus, praeunte Victoria, comitantibus milibus cum labaro & signis legionum.* T. LXXXVIII n. II. pag. 183. 184.

F L O R I A N V S.

CCLXX.

A. IMP C M ANN FLORIANVS AVG. *Florianus Imperator laureatus, & paludatus.*

P. MONETA AVG. *Tres Monetae cum suis adtributis.* T. LXXXVIII. n. III. pag. 184.

P R O B V S.

CCLXXI.

A. IMP PROBVS P P AVG. *Probus Imperator capite laurea cincto, & dextrorsum converso, amictus lorica hamis conferta, in cuius medio Gorgonis caput; humero dextro hastam, sinistra clipeum tenet.*

P. ADLOCVT MILIT. *Idem Imperator in tribunali, sive suggestu, circumstantes Legionum milites signa militaria tenentes adloquitur.* T. CXIII. n. II. pag. 185.

CCLXXII.

A. *Deletae epigraphes nullum vestigium adparet. Imperator capite laureato dextrorsum conversus, indutus thorace, quem in medio ornat Gorgonis caput: humero dextro hastam, sinistra clipeum tenet.*

P. *Abque epigrapha. Imperator in tribunali sive suggestu adstantes Legionum & Cohortium milites adloquitur, equo etiam adstante.* T. LXXXIX. n. I. pag. 186.

CCLXXIII.

A. IMP PROBUS P F AVG. Imperator radiata corona ornatus, capite dextrorsum versus; thorace armatus & clipeo, in quo idem Imperator eques & paludatus sculptus est, praecedente Victoria, pluribus figuris sub equo prostratis; qui dextra gestat spiculum ad humerum dextrum.

P. SOLI INVICTO. Sol radiatus, stans in quadrigis a fronte, dextra extensa, laeva flagrum tenet. T. LXXXIX. n. II. pag. 187.

CCLXXIII.

A. IMP C PROBUS P F AVG. Imperator dextrorsum conversus, laureatus, & thorace ornatus, cuius in medio inter vitas Gorgonis caput; dextra globum tenet, cui insidet Victoria cum palma, coronam ei offerens; laeva ipse gerit parazonium.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis attributis. T. LXXXIX. n. II. pag. 188.

CCLXXV.

A. IMP PROBUS P. F AVG. Imperator laureatus, ad pectus thorace ornatus, dextra gestat spiculum humero dextro, sinistra clipeum, in quo idem Imperator eques sculptus, praecedente Victoria, sequentibus Legionum Vexillisferis.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis attributis. T. XC. n. I. pag. 189.

CCLXXVI.

A. IMP C PROBUS INVIC P F AVG. Capita Probi & eius coniugis iugata: ad pectus ille cum paludamento, capite laureato, dextra tenet spiculum, sive hastam, sinistra clipeum.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis attributis. T. XC. n. II. pag. 189. 190.

CCLXXVII.

A. IMP PROBUS P F AVG. Imperator laurea corona redimitus, capite dextrorsum versus, lorica squamis conferta cum Gorgoneo capite in medio insignis: sinistra spiculum sive hastam ad humerum, laeva clipeum gerit, in quo ipse equo vectus sculptus est: Victoria comitante, sequente milite.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis attributis. T. XC. n. II. pag. 190.

XXXX

DESCRIPTION

CCLXXVIII.

A. IMP PROBUS P F AVG. *Imperator laureatus & paludatus, verso dextrorsum capite.*

P. MONETA AVG. *Tres Monetae cum suis adtribus.* T. XCI. n. I. pag. 190.

CCLXXVIII.

A. IMP C. M AVR PROBUS P F AVG. *Imperator laurea, & lorica squamis conser-
ta, cum Gorgonis capite in medio, insignis.*

P. MONETA AVG. *Tres Monetae cum suis adtribus.* T. XCI. n. II. pag. 191.

C A R I N V S.

CCLXXX.

A. M AVR CARINVS NOB CAES. *Carini Caesaris caput ornatum laurea corona, &
paludamento ad pectus.*

P. MONETA AVG. *Tres Monetae cum suis adtribus.* T. XCI. n. III. pag. 191. 192.

N V M E R I A N V S.

CCLXXXI.

A. IMP C NVMERIANVS P F AVG. *Numeriani Caesaris caput ornatum laurea coro-
na, & ad pectus paludamento.*

P. MONETA AVG. *Tres Monetae cum suis adtribus.* T. XCII. n. I. pag. 192. 193.

D I O C L E T I A N V S.

CCLXXXII.

A. IMP. C. C. VAL. DIOCLETIANVS P F AVG. *Imperator Diocletianus laurea co-
rona, & trabea insignis, verso dextrorsum capite, dextra globum, cui Victoria
cum palma, coronam ei offerens, insistit, dextra tenens scipionem.*

P. IOVI CON: Templum sex columnis subfultum, in cuius medio Iupi-
ter sedens, dextra fulmen in gremio, sinistra hastam sive sceptrum tenet. T.
XCII. n. II. pag. 193.

A. IMP

CCLXXXIII.

A. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG. Imperator laureatus, & loricator, dextra tenens parazonium.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. XCII. n. III. pag. 194.

CCLXXXIII.

A. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG. Imperator laurea corona, & ad pectus thorace insignis, dextrorsum conversus, hastam ad humerum defert.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. XCIII. n. III. pag. 194.

CCLXXXV.

A. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG. Imperator laurea corona & lorica hamis conferta insignis, dextra tenens parazonium.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. CXIV. n. I. pag. 195.

CCLXXXVI.

* A. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG. Imperator laureatus & paludatus.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. CXIV. n. II. pag. 195.

CCLXXXVII.

A. DIOCLETIANVS ET MAXIMIANVS AVGG. Duo Imperatores se mutuo respicientes, ornati laurea corona, trabea, & scipione in dextera manu.

P. MONETA IOVI ET HERCVLI AVGG. Moneta cum adtributis stans inter Iovem dextra hastae innixum, cum fulmine in sinistra, & Herculem, qui dextra innisur clavae, & sinistra globum tenet. T. XCIII. n. I. pag. 196.

MAXIMIANVS.

CCLXXXVIII.

A. IMP VAL MAXIMIANVS P F AVG. Imperator Maximianus dextrorsum conversus, laurea, & ad pectus consulari trabea insignis: dextra tenet scipionem, in cuius vertice aquila.

P. MONETA AVGG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. XCIII. n. III. pag. 197.

CCLXXXVIII.

A. IMP C M AVR VAL MAXIMIANVS P F AVG. *Imperator laureatus, & paludatus.*

P. MONETA AVGG. *Tres Monetae cum suis adtributis.* T. XCIII. n. II. pag. 197.

CCXC.

* *A.* IMP C M AVR VAL MAXIMIANVS P F AVG. *Imperator laureatus & paludatus.*

P. MONETA AVGG. *Tres Monetae cum suis adtributis.* T. CXIV. n. II. pag. 198.

CONSTANTINVS M.

CCXCI.

A. VICT CONSTANTINVS AVG. *Constantinus Magnus Imperator, laurea corona gemmis intersestis distincta, & ad pectus paludamento insignis.*

P. DEBELLATORI GENTT BARBARR. *Idem Constantinus Imperator paludatus eques, in barbarum contorquens spiculum, altero sub equi pedibus prostrato.* T. XCV. n. I. pag. 198. 199.

CCXCII.

A. CONSTANTINVS MAX AVG. *Imperator, laurea corona gemmis interpositis distincta, & ad pectus paludamento insignis.*

P. GLORIA SAECVLI VIRTVS CAESS. *In exergo: P R. Constantinus laurea corona gemmata redimitus, nuda superiore parte corporis, inferiore velata, insidens thoraci, hastae adnixus sinistra, dextram protendit ad figuram militarem, quae phoenicem globo insistentem illi offert dextra, tropaeum vero gestat sinistra; ad quorum pedes intermedia panthera.* T. XCIV. n. I. pag. 199. 200.

CCXCIII.

A. CONSTANTINVS MAX AVG. *Imperator corona ex lauro & gemmis cinctus, ad pectus cum paludamento.*

P. Epigraphe temporum visio fugit. *Roma galeata bellicis armis insidans; sinistra hastam tenens, dextra accipit coronam quam ei offert Victoria, ad cuius pedes genu flectit, & opem implorat captivus.* T. XCIV. n. II. pag. 201.

CCXCIII.

- A.* CONSTANTINVS MAX AVG. Imperatoris caput coronâ ex lauro & gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.
- P.* VIRTVS AVG N. Imperator eques armatum hostem, pedibus equi pressum, hasta confodiens. T. XCIV. n. II. pag. 202.

CONSTANTINOPOLIS.

CCXCV.

- A.* CONSTANTINOPOLIS. Constantinopolis specie mulieris, galea & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrum latus cum sceptro.
- P.* VICTORIA AVG. Navis in mari cum remigibus: in cuius puppi figura sedet; prope eam signa tria militaria; in prora vero Victoria dextra tenens lauream coronam, sinistra palmam, spectantur. T. CXV. n. II. pag. 202. 203.

CCXCVI.

- A.* CONSTANTINOPOLIS. Constantinopolis specie mulieris, galea & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrum latus cum sceptro.
- P.* VICTORIA AVG. Navis in mari cum remigibus: in cuius puppi figura sedet; prope eam signa tria militaria; in prora vero Victoria dextra tenens lauream coronam, sinistra palmam, spectantur. T. XCV. n. II. pag. 203. 204.

CCXCVII.

- A.* CONSTANTINOPOLIS. Constantinopolis specie mulieris, galea & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrum latus cum sceptro.
- P.* VICTORIA AVGG NN. Figura muliebris stolata turrito capite, sedens; dextra spicas ostentat, sinistra cornucopiae gerit: retro stat Victoria cum palma, lauream coronam eius capiti imponens. T. XCVI. n. I. pag. 204.

CCXCVIII.

- A.* CONSTANTINOPOLIS. Constantinopolis specie mulieris, galea laureata & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrum latus cum sceptro.
- P.* VICTORIA AVGG NN. Figura muliebris stolata turrito capite, sedens, dextra spicas ostentat, sinistra cornucopiae gerit; retro stat Victoria cum palma, lauream coronam eius capiti imponens, dextra lauri ramum ostentat. T. XCVI. n. II. pag. 205.

CCXCVIII.

A. VRBS ROMA. Romae caput galeatum, sinistrorsum conversum.

P. Lupa Romulum, & Remum sub specu lactans; hinc inde Pastores: superne sculptae duae stellae. T. I. n. II. pag. 205.

CCC.

A. VRBS ROMA. Romae caput galeatum, sinistrorsum conversum.

P. Lupa Romulum, & Remum sub specu lactans; hinc inde Pastores: superne sculptae duae stellae. T. I. n. III. pag. 206.

CRISPVS.

CCCI.

A. CRISPVS NOBIL CAESAR. Crispus laurea corona, trabeaque insignis, verso dextrorsum capite; dextra gerit scipionem, cuius vertici insidet aquila.

P. MONETA VRBIS VESTRAE. Tres Monetae cum suis adtributis. T. XCVI. n. III. pag. 206.

CCCII.

A. CRISPVS NOBIL CAESAR. Crispus Caesar laureatus & paludatus.

P. PRINCIPI IVENTVTIS. Idem Crispus Caesar paludatus stans, dextra signum militare, laeva hastam puram tenet. T. XCVII. n. I. pag. 207.

CONSTANTINVS IVNIOR.

CCCIII.

A. CONSTANTINVS IVN NOB CAES. Constantinus Iunior ornatus laurea corona; & ad pectus paludamento.

P. VIRTVS CAESS. Idem paludatus & armatus stans, sinistra hastam verso in terram mucrone tenens, dextram imponit tropaeo, sub quo sedet captivus. T. XCVII. n. II. pag. 207.

CONSTANS.

CCCCIII.

- A.* D N FL CONSTANS AVG. *Constans Augustus laurea corona gemmis interpositis distincta, & ad pectus paludamento insignis.*
- P.* VRBS ROMA BEATA. *Figura muliebris stolata & galeata spoliis insidens, dextra gestat globum cum Victoriola, sinistra hastam tenet.* T. XCVII. n. II. pag. 208.

CONSTANTIVS.

CCCCV.

- A.* D N FL CONSTANTIVS NOB C. *Constantii caput diademate revinctum, ad pectus cum paludamento.*
- P.* VIRTUS CAESARVM. *Idem Constantius diademate caput cinctus, armis & paludamento insignis, laeva hastam gerens, dextram imponit tropaeo bellicis spoliis onusto, sub quo iacet more captivorum moerens Provincia.* T. CII. n. II. pag. 208. 209.

CCCCVI.

- A.* CONSTAN P F AVG. *Constantius Augustus laurea corona pretiosis lapillis ornata, & paludamento insignis.*
- P.* VICTORIA AVGVSTI. *Mulier stolata, ornato turribus capite, sedens; dextra lauri ramusculum, sinistra cornucopiae gerit.* T. XCVIII. n. I. pag. 209.

CCCCVII.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Imperator corona gemmata & laurea cinctus, ad pectus cum paludamento.*
- P.* DEBELLATORI GENTIVM BARBARR. *Imperator habienu militari eques, spiculum in hostem contorquet.* T. XCVIII. n. II. pag. 209.

CCCCVIII.

- A.* D N FL CONSTANTIVS AVG. *Caput Constantii corona gemmata cinctum, ad pectus cum paludamento.*
- P.* GAVDIVM ROMANORVM. *Victoria seminuda spoliis bellicis insidens, scribe in clipeo vot xx.* T. XCVIII. n. III. pag. 210.

C C C V I I I I.

A. D N CONSTANTIVS P F AVG. Constantii caput diademate gemmis distinctio cinctum, & ad pectus cum paludamento, & tunica gemmis ornata.

P. LARGITIO. Tres figurae: quae in medio sedet, Imperatorio habitu, volumen sinistra tenet; dextra vero monetas largitur feminae, quae radiis ornatum habet caput, & utramque manum porrigit ut monetam accipiat: adstat a sinistris figura muliebris galeata, quae dextra complectitur Imperatorem; laeva vero hastae innititur. T. XCIX. n. I. pag. 211.

C C C X.

A. D N CONSTANTIVS P F AVG. Constantius capite diademate gemmis distincto cinctus, & ad pectus ornatus paludamento, & tunica cum gemmis.

P. LARGITIO. Tres figurae: ea quae in medio sedet, Imperatorio habitu, volumen sinistra tenet; dextra vero monetas largitur feminae, quae radiis ornatum habet caput, & utramque manum porrigit ut monetam accipiat: adstat a sinistris figura muliebris galeata, quae dextra complectitur Imperatorem, laeva vero hastae innititur. T. XCIX. n. II. pag. 212.

C C C X I.

A. CONSTANTIVS P F AVG. Imperator gemmata corona redimitus, ad pectus ornatus paludamento.

P. ROMA BEATA. Roma bellicis spoliis insidens, dextrorsum versa, dextra praefert Victoriolam offerentem coronam, & palmam, sinistra hastae innititur. T. XCIX. n. III. pag. 213.

C C C X I I.

A. D N FL CONSTANTIVS P F AVG. Imperator gemmata corona in capite, ad pectus paludamento insignis.

P. SABINAE. Octo figurae raptum Sabinarum exprimentes eum tribus metis. T. C. n. I. pag. 213. 214.

C C C X I I I.

A. D N CONSTANTIVS P F AVG. Constantii caput corona ex gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.

P. VICTORIA AVG. Victoria stans inter duos captivos humi sedentes, coronam lauream tenet dextra, palmae ramum sinistra. T. C. n. II. pag. 214.

CCCCXIII.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Constantii caput corona ex gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.*
- P.* VICTORIA AVGVSTI. *Victoria gradiens, coronam lauream dextra ostendit, palmam praefert sinistra. T. C. n. II. pag. 214.*

CCCCXV.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Constantius dextrorsum versus, ornatus corona gemmata, paludamento & palmata tunica, dextram elatam tenet.*
- P.* VICTORIA AVGVSTORVM. *Imperator loricator & paludatus, sinistra hastam, dextra lauri ramusculum tenens, ducitur a Victoria palmam gerente. T. CI. n. I. pag. 215.*

CCCCXVI.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Constantius corona ex gemmis & paludamento insignis.*
- P.*GVST..... *Victoria laevorsum conversa stans, dextra palmam, sinistra coronam praefert, dextro pede conculcat, forsitan captivum. T. CI. n. II. pag. 215.*

CCCCXVII.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Constantius corona ornata pretiosis lapillis cinctus, ad pectus cum paludamento.*
- P.* VIRTVS AVG. *Imperator paludatus, sinistrorsum versus, capite nudo stans; dextra hastam gerit, laeva sustinet globum cum Victoria, quae coronam ipsi imponit: pro pedibus a sinistris captivus humi sedens. T. CI. n. II. pag. 216.*

CCCCXVIII.

- A.* D N CONSTANTIVS P F AVG. *Constantius gemmata corona & paludamento insignis.*
- P.* VIRTVS AVG. *Imperator paludatus sinistrorsum versus; dextra tenet globum, laeva spiculum: ad pedes captivus, manibus post terga revinctis. T. CII. n. II. pag. 216.*

M A G N E N T I V S .

CCCCVIII.

A. IMP CAE MAGNENTIVS AVG. *Magnentius Imperator nudo capite, ad pectus ornatus paludamento.*

P. VICTORIA AVGG. *Figura militaris paludata stans, globum cum Victoriola sustinet dextra; hastae vero adniscitur sinistra: a tergo stat Victoria coronam lauream capiti eius imponens dextra, palmae ramum sinistra gerens. T. CII. n. III. pag. 217.*

CCCCX.

A. IMP CAE MAGNENTIVS AVG. *Imperatoris caput nudum, ad pectus cum paludamento.*

P. VICTORIA AVGG. *Victoria gradiens a sinistris dextrorsum, coronam lauream dextra offert, palmam sinistra gerit. T. CIII. n. I. pag. 217.*

CCCCXI.

A. IMP CAE MAGNENTIVS AVG. *Imperator nudo capite, paludamento ornatus.*

P. VICTORIA AVGG. *Victoria dextrorsum spectans, & capivum pede dextro proterens, coronam lauream dextra ostendit & offert, palmae ramum gerit dextra. T. CIII. n. II. pag. 218.*

CCCCXII.

A. IMP CAE MAGNENTIVS AVG. *Imperator nudus capite, ad pectus cum paludamento.*

P. VIRTUS AVHHHHHHHVRVM. *Imperator Magnentius armatus & paludatus stans; dextra hastae cum mucrone humi defixo inniscitur, sinistra parazonium tenet. T. CIII. n. II. pag. 218.*

D E C E N T I V S .

CCCCXIII.

A. MAG DECENTIVS NOB CAES AVG. *Decentius capite nudo, ad pectus cum paludamento, dextra exserta tenet spiculum, sinistra globum cum Victoriola, quae palmam gerit, & coronam ei offert.*

P. VICTORIA AVGVSTORVM. *Idem Imperator paludatus stans, sinistra hastam, dextra lauri ramusculum tenens, ducitur a Victoria, palmam dextra gerente. T. CIV. n. I. pag. 219.*

I O V I A N V S.

CCCXXIII.

A. D N IOVIANVS P F AVG. Caput Ioviani cum diademate ex lapillis, ad pectus cum paludamento.

P. MONETA AVG. Tres Monetae cum suis adtributis. T. CIV. n. III. pag. 219.

V A L E N T I N I A N V S.

CCCXXV.

A. D N FLA VALENTINIANVS P F AVG. Caput Valentiniani diademate ex margaritis revinctum, ad pectus cum paludamento.

P. VICTORIA AVGG. In area hinc inde R. M. In exergo COMOB. Idem Valentinianus thorace & paludamento insignis, dextra hastam cum Cruce in vertice, sinistra tenet Victoriolam ei coronam offerentem cum palma, dextro pede serpentem calcare videtur. T. CV. n. I. pag. 220.

A N A S T A S I V S.

CCCXXVI.

A. D N ANASTASIUS P F AVG. Anastasii caput gemmata corona redimitum, ad pectus cum paludamento.

P. M magnum cum Crucicula supra, infra inter crura B. ad utrumque latus stella, & in ima parte CON. T. CV. n. II. pag. 221.

CCCXXVII.

A.STASIVS P F AVG. Caput Imperatoris corona gemmis distincta revinctum, ad pectus cum paludamento.

P. M magnum eodem cum typo ut alterum supra prolatum, sed in nonnullis virio temporum exesum. T. CV. n. III. pag. 221.

I V S T I N I A N V S .

C C C X X V I I I .

A. D N IYSTINIANVS P P AVG. Iustinianus redimitus diademate gemmato & superne cristato, ad pectus cum lorica & paludamento, dextra tenet globum crucigerum; a sinistris in area Crucicula.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra, & infra inter crura Γ. in ima parte CON. ad latera ANNO XIII. T. CVI. n. II. pag. 222.

C C C X X V I I I I .

A. D N IYSTINIANVS P P AVG. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra & infra inter crura Δ ad utrumque latus scriptum ANNO Xp. T. CVI. n. I. pag. 222.

C C C X X X .

A. D N IYSTINIANVS P P AVG. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra & infra inter crura Λ ad utrumque latus scriptum ANNO Xp. & infra inter crura Γ. T. CVI. n. II. pag. 223.

C C C X X X I .

A. D N IYSTINIANVS P P AVG. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra, & infra inter crura Δ ad utrumque latus scriptum ANNO Xp. & in ima parte NIKO. T. CVII. n. II. pag. 223.

P O N D V S C H R I S T I A N V M .

C C C X X X I I .

A D P E N D I X .

CCCXXXIII.

T. CXV. n. 1. & II. pag. 224.

CCCXXXIII.

*Deae caput cum in antica, tum in postica, cum epigraphe: ΚΟΡΗ ΣΩΤΕΙΡΑ. T. CXV.
n. III. pag. 225. 226. 227. 228.*

F I N I S .

PROSPECTVS ET ORDO

O M N I V M

QVAE HOC VOLV MEN COMPLECTITVR.

- I. *Praefatio* . Pag. v.
- II. *Descriptio Numismatum a Tab. LI. ad Tab. cxv.*
- III. *Classis I. Numismatum Maximorum . a pag. 3. ad pag. 228.*

IV. INDICES.

- i. *Index Inscriptionum , quae in postica Numorum ex auro , argento , & maximorum ex aere Romae cuforum leguntur . Pag. 229.*
- II. *Index Geographicus quo Vrbes & Populi qui Numismata ex auro , argento , & ex aere maxima in honorem Imperatorum , Augustarum , & Caesarum percussere , declarantur . Pag. 233.*
- III. *Index Typorum , quibus Numismata ex auro , argento & aere maximi moduli ornata sunt , in quo praecipue Dii Deaeque Urbium Praefides recensentur . Pag. 237.*
- IV. *Index quo Viri , Urbium Magistratu & dignitate sacra vel civili ornati alphabetico ordine recensentur . Pag. 247.*
- v. *Index Rerum , quae in antiquis Numismatis Imperatorum , Augustarum & Caesarum , auro , argento & aere maximo percussis observantur . Pag. 245.*

V. *Mantissa* .

- i. *Ad Tomum I Musei Florentini , in quo Gemmae antiquae exhibentur . Pag. 269.*
- II. *Ad Tomum II. Musei Florentini , in quo Gemmae antiquae exhibentur . Pag. 271.*
- III. *Ad Tomum III. Musei Florentini , in quo Statuae antiquae exhibentur . Pag. 273.*
- IV. *Ad Tomum III. Musei Florentini , in quo exhibentur & explicantur Numismata maximae magnitudinis . Pag. 274.*

OBSERVATIONES

IN

NVMISMATA ANTIQVA
ARGENTEA ET AEREA
MAXIMI MODVLI

M V S E I
FLORENTINI.

CLASSIS II.

CLVIII.

L. SEPTIMIUS SEVERUS.

A. SEVERUS *Imperator capite laureato, nudo dextrorsum pectore, laevorsum armato lorica hamis confecta.*

E. SEPTIMIUS SEVERUS PERTINAX AVG IMP :::

F. *Iupiter stans, dextra Victoriolam, sinistra hastam gerit: pone eius pedes a dextris aquila.*

E. DIVI M PII F P M TR P IIII COS II P P. *Hoc est: Divi Marci Pii Filius Pontifex Maximus Tribunicia Potestate IV. Consul iterum, Pater Patriae.*

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. XXI. G. XV.

SEVERUS, compluribus insignibus victoriis clarus, Imperatoris titulos, quos meruit, ad numerum XIII. uti eius numismata testantur, primus omnium multiplicavit, adnotarique in ipsis praecepit. In Tribunicia Potestate II. quam inchoavit anno V. C. XCXLVII. & Christi cxciv. Imperator II. III. & IIII. dignus est (1). Primum Imperatoris titulum obtinuit non Idibus Augustis, sed Idibus Aprilis, uti doctissimus Pagijs, Spartianum ex Baronio emendans, notat (2) nimirum anno V. C. DCCCXLVI. Christi cxciii. quo a Germanicis legionibus (3), ubi auditum est, Commodum occisum, Iulianum autem

T. II.
n. III.

Vol. III.

A 2

cum

(1) Vide Inscript. ant. in Gruteri Thesuro pag. CCLXIII. 3. 4. 5. 6.

(2) Critic-Histor-Chron. Tom. I. num. V. pag. 184.

(3) Ex Spartiano in Severo Cap. 5.

*cum odio cunctorum imperare, multis hortantibus, repugnans Imperator adpellatus est apud Carnutum, in superiore Pannonia, quemadmodum scribit Spartianus. Initio imperii Imperator II. salutatatus est, quum sacra fecisset suis auspiciis Diis, Herculi & Baccho, quibus postea templum maximum dedicavit, exstructis novis aedificiis, ac veteribus restitutis (1). Mox devicto Pescennio, constat ex numis, Imperatorem III. adclamatatum esse (2). Tribuniciam Potestatem III. inchoavit anno V. C. DCCCXLVIII. Christi cxcv. quo contigit eius expeditio in Odroënos, in Arabes & Adiabenos, quos vicit, pluresque urbes cepit, inter quas Nisibis, ut observat praelaudatus Pagius (3): quae Tribunicia Potestas III. in numis apud Comitem Mediobarbum (4) coniungitur cum titulo Imperatoris IV. & V. (5) Inter Donianas, quas edidi, antiquas inscriptiones (6), marmora adferuntur dedicata Severo, in quibus titulus Imperatoris IV. cum Tribunicia Potestate II. & III. coniungitur: idemque in Tribunicia Potestate III. *Arabicus, Adiabenicus*, ac praeterea *Frater Arvalis* nuncupatur. Primum marmor, quod subiicio, exstat Arimini iuxta Arcum triumphalem Augusti Caesaris: alterum vero Romae erutum memoratur.*

IMP · CAESARI · L · SEPTI
MIO · SEVERO · PERTINACI
AVG · P · M · TRIB · P · III
IMP IIII · COS · II ·
ARABICO · ADIABENICO
FRATRI ARVALI

IMP · CAESARI
L · SEPTIMIO
SEVERO
PERTINACI · AVG ·
PONTIF · MAXIM ·
TRIB · POTEST · II
IMP · IIII · COS · II
PROCONSVLI · P · P
D · D · P

Numisma maximae formae adfert e Museo Carpineo Bonarro-
tius (6), in quo Tribunicia eius Potestas non numeratur, sed Im-
pe-

(1) Ex Dionis Epitome, ibidem. Vide Vaillantium in Numism. praef. Tom. II. pag. 227.

(2) Apud eundem Vaillantium ibidem pag. 223. & 225.

(3) Ibidem pag. 224. num. II.

(4) In Severo pag. 269. 270. & 271.

(5) Ibidem. Vide etiam Tom. II. Inscript. ant. Etruscae Vr-
bium pag. 399.

(6) Claß, III. n. 40. & 19.

perator III. dicitur: eius vero typus Victoria cum palma, coronam offerens. Sequenti anno, Tribunicia Potestate IV. suscepta, Byzantium cepit, & adpellatus *Arabicus*, *Adiabenicus*, *Parthicus*, Imperatoris VI. & ut aliqui censent VII. titulos meruit. Hinc anticae partis inscriptio, quae in duobus hisce Mediceis numis, sculptis in Tab. LI. num. III. & in Tab. LII. num. I. in fine deleta cernitur (haud certe iniuria temporis, sed iniqui hominis fraude) probe in hunc modum restituitur: L. SEPTIMIUS SEVERUS PERTINAX AVG IMP VII. aliorum quoque numismatum auctoritate (1), quae integram hanc ipsam epigraphen praeferunt, & Imperatoris titulum VII. cum Tribunicia Potestate III. & Consulatu secundo coniungunt.

Inter haec Severus ex Oriente non Romam, sed in Gallias profectus est, anno V. C. DCCCCLI. Christi CXCVIII. nam redeunti Romam post bellum civile Nigri, aliud bellum civile Clodii Albini nunciatum est, qui rebellavit in Gallia. Eodem igitur anno, nimirum V. C. DCCCCLI. Christi CXCVIII. quinto imperii sui fere labente, ad Lugdunum cum Albino Caesare pugnavit, eumque XI. Kalendas Martias, ut habet Spartianus (2), vicit. Quod adtinet ad inscriptionem, quae legitur in postica parte, in qua Severus *Divi Marci Pii Filius* dicitur, ex Dione Xiphilinus memorat, Severum victo Albino, Romamque misso eius capite obruncato, ut patibulo adfigeretur, se Marci Aurelii filium, & Commodi fratrem adpellasse, eidemque Commodum, in quem antea contumeliosus fuerat, divinos honores tribuisse. Cum Dione non concordant Spartianus & Herodianus, qui scribunt Severum ante Albini necem transisse in Marci Aurelii familiam, & Antoninum nuncupari voluisse. Dum autem irer contra Albinum, teste Spartiano, in itinere apud Viminacium (3) in superiore Myfia, filium suum maiorem Bassianum, adposito Aurelii Antonini nomine, Caesarem adpellavit, idemque nomen mox Getae minori filio suo imposuit: adeo enim ex omnibus Imperatoribus Marcum Antoninum Pium coluit, ut in eius sepulcrum se inferri mandaverit (4), & Antonini nomen omnibus deinceps Imperatoribus, non secus ac Augusti, adscribendum censuerit. Fides igitur potius Spartiano & Herodiano, qui in assignando tempore huiusce

nun-

(1) Vide Numism. max. Vaticana Tab. XLVIII. num. II. & Musei Pisani Tab. XXXIII. num. III. item apud Com: Mediobarbum in Severo pag. 271.

(2) Cap. XI.

(3) Ibidem.

(4) Eodem Spartiano teste in Severo circa finem.

nuncupationis conveniunt, quam Dionis Exscriptori, adhibenda videtur. Accedit numismatum auctoritas, quae, ut paullo ante observabam, testantur, hanc adpellationem a Severo susceptam, quum ob insignes victorias Imperator VII. a militibus adclamatus est. Hanc vero adpellationem Tillemontius & Mediobarbus constituunt in annum V. C. DCCCXLIX. Christi cxcvi. quos sequitur Venurus (1); sed iuxta Pagium, quem ego sequor, ad annum V. C. DCCCCL. Christi cxcvii. referenda videtur.

Ex omnibus autem victoriis, quas consecutus est Severus, nulla certe illustrior ac memorabilior ea, quam de Albino, deque eius strenuissimo exercitu reportavit; quo in potestatem suam redacto, quod iam securus Romani orbis imperio potitus esset, magna celeritate confecto itinere, Romam statim profectus est, intravitque, ut narrat Herodianus (2), occurrente ei laureato populo, magno cum honore faustisque adclamationibus eum excipiente, Senatuque universo consalutante. Tradit etiam idem auctor, Severum tunc in templum Iovis ingressum, sacra omnia de more peregrisse; & reversum in Palatium, magno congiario populum Romanum victoriae nomine prosecutum, ac nummos militibus largitum esse: simulque alia permulta iisdem indulgisse, quae numquam antea acceperant; nam & frumenti summam primus adauxit, & aureis anulis uti, & domi habere uxorem permisit.

Probabile igitur mihi videtur numisma hoc raritate eximium, quod nunc primum in lucem prodit, in memoriam huiusce victoriae de Albino relatae, caelatum fuisse Romae statim audito tam laeto nuncio: &, ni mea me fallit opinio, facile tunc pervulgatum quum Severus Romae fuit, & Quinquennalia imperii sui celebravit, anno nimirum V. C. DCCCCLI. Chr. cxcviii. ut antea observabam. Opinioni meae favet postica sculptura huiusce numismatis, in qua exhibetur Iupiter Victor stans, chlamyde ornatus, hastam tenens, qui dextra gerit parvum simulacrum Victoriae, palmam & coronam offerentis (3): quem ita tum Graeci (4), tum Romani expressere, quod victoriae auctor sit, & omnia vincat. Imperatoribus, cum ad bellum proficiscuntibus, tum ex eo redeuntibus, Victoriarum parva simulacra offe-

re-

(1) Ad Tab. XLVIII. num. II. pag. 92.

(2) Lib. III. Cap. VIII.

(3) Vide Bonarrotium in Numism. max. Mus. Carp. pag. 70.

(4) Vide Pausaniam in Eliac. prior. Cap. XI. Plurimum de Iove; Porphyrium apud Eusebium Lib. III. Cap. IX. de Praeparat. Evangel.

rebantur, ut alibi observavimus; & quidem proficiscentibus, boni ominis causa; revertentibus vero tamquam egregiae eorum virtutis & publicae laetitiae monumenta; quare etiam in numis frequenter Victoria occurrit cum palma, quae Imperatores coronat. Numus describitur a Comite Mediobarbo ⁽¹⁾ in honorem Severi cusus, cum epigraphe IOVI CONSERVATORI; in quo sculptus Iupiter stans, sinistra scipionem, dextra fulmen porrigens Severo Imperatori, qui dextra ramusculum tenet: in quo pariter numo IMP VII dicitur. In alio numo Severi apud Goltzium ⁽²⁾ scriptum IOVI PROPUGNATORI. In alio numo, cum eadem epigraphe, quam explicat Vaillantius ⁽³⁾, cernitur Iupiter sedens, qui dextra Victoriolam, sinistra hastam tenet. Albinus quoque primam suam de Severianis in Gallia victoriam, etiam si levem, ut memorat Herodianus ⁽⁴⁾, Iovi tribuit, tamquam eius ope & auxilio eam reportasset, ut observat Vaillantius ⁽⁵⁾, qui numos Albini describit cum epigraphe IOVI VICTORI, itemque IOVIS VICTORIAE. COS. II. Consulatum secundum Severus obtinuit cum Albino iterum Consule anno V. C. DCCCXLVII. Christi cxciv., quo anno Niger a Severo post aliquot praelia victus, interemptusque est, ut constat ex his quae Spartianus & Herodianus memoriae prodiderunt. Silentio minime praetereunda vetus inscriptio, inter Donianas a me edita ⁽⁶⁾, quam Colonia Capua Severo dedicavit. Hec titulum Imperatoris VIII. cum Tribunicia Potestate IIII. coniunctum vides.

IMP. CAES. DIVI. M. ANTONINI
GERM. SARM. FIL. DIVI. COMMODI
FRATRI. DIVI. ANTONINI. PII. NEPOT
DIVI. HADRIANI. PRONEPOTI. DIVI
TRAIANI. PARTHICI. ABNEPOTI. DIVI
NERVAE. ADNEPOTI
L. SEPTIMIO. SEVERO. PIO. PERTINACI
ARABIC. ADIABENICO. P. P. PONTIF. M
TRIB. POT. IIII. IMP. VIII. COS. II. PROC
COLONIA CAPVA

(1) Pag. 271.

(2) Goltzius 4. Vide Mediobarbum in Severo p. 273.

(3) Tom. II. Numism. Imperat. Rom. pag. 229. Vide etiam Mediobarbum in Severo pag. 265.

(4) Lib. III. Cap. VII.

(5) Ibidem Tom. II. pag. 220.

(6) In Class. III. num. 39. sed in tertia linea perperam cum scriptum sit PATRI, restituendum FRATRI. ut etiam legitur inter Gudianas Infer. pag. XCIH. n. I., qua auspice hanc supplavi, & emendavi.

CLVIII.

A. *Imperator laureatus : cuius pectus dextrorsum nudum ; laevorsum squamata aegide armatum .*

E. L. SEPTIMIUS SEVERUS

P. *Roma galeata stans ; dextra parazonium , sinistra hastam , pro pedibus clypeus .*

E. DIVI M PII F P M TR P IIII COS II P P.

Ex aere . Pond. Vnc. I. S. XI. G. VIII.

T. LII.
n. 2.

Herois specie sculptus cernitur Severus cum in Mediceo numismate nuper explicato , tum etiam in hoc , & in utroque eadem epigraphe legitur : in aliis vero numis maximis , quae in Cimeliarchio Christianissimi Galliarum Regis (1), in Museo Vaticano (2) & Pisanio (3) adservantur , Severus thorace munitum habet pectus cum Gorgone in medio . Quandoquidem Iovem aegide armari solitum constat ex Homero (4) ; suspicari facile possumus Severum Iovi adsimilatum , quod superatis tribus Imperatoribus , solus tandem Romani orbis imperio potitus sit . In duobus numismatis , regiae nimirum Gallorum Gazae , & Pisanii Musei , pro typo avergae partis caelatus est Mars : in altero quidem nudus stat , chlamide ornatus ; in altero vero toto corpore militaribus vestibus indutus . Martis imaginem in alio maximo numismate sculptam censet Vaillantius (5) : typus vero Vaticani numismatis huic Mediceo longe similis cernitur ; in quo non Martem , sed Romam sculptam agnoscit Cl. Venetus (6) . Quamvis autem in Mediceo , eo quod non parum detritus sit in averga parte , Roma exsertam nudamque papillam non bene ostendat ; differt tamen a Martis specie vestium cultus , qui Romae tribuitur , quo plane ornatur . Sed revera in his sculptam esse Romam , non Martem , manifeste evincit alterum numisma maximae formae , quod habes in regio Thesauro Christianissimi Galliarum Regis (7) , in quo terrarum Dea gentiumque Roma (8) stans , dextrorsum nudum habet pectus . Nec improbabile videtur in hisce numis sculptam esse Romam , quae non solum sedens , sed etiam stans , interdum

(1) Tab. XVI.

(2) Tab. XLVIII. num. 2. pag. 97.

(3) Tab. XXXIII. num. 3.

(4) Homerum citat Lucianus & in Icaromenippo.

(5) Inter Numism. max. pag. 221.

(6) In Vaticana Numism. max. med. loco supra citato .

(7) Tab. XVIII.

(8) Martialis Lib. XII. Epigr. VIII.

dum exhibetur. Describuntur a Comite Mediobarbo (1) duo numismata, alterum cum titulo IMP. VII. in quo Severus Imperator dexteram porrigit Romae in genua procumbenti, cum epigraphe ROMA RESVRGENS. S. C. alterum vero in quo figura militaris, nimirum Roma, lauream imponit Severo Victoriā tenenti, cum eadem inscriptione, quae tum in Vaticano, tum in hoc Mediceo occurrit: DIVI M. PII F. P. M. TR. P. IIII. COS. II. P. P. S. C. In eo vero quod censer Venutus, hunc numum in honorem Severi percussum esse anno V. C. DCCCXLIX. Chr. CXCVI. quia Severus tunc Imperatoris VII. titulum non gerebat; liber sequi potius doctissimum Pagium, qui currente tertio eius imperii anno (qui iuxta eiusdem computum fuit ab V. C. DCCCXLVIII. Christi vero CXCv.) contigisse ostendit expeditionem Severi in Osdroēnos, in Arabes, & Adiabenos, in qua complures urbes cepit, inter quas Nisibis; ob quas victorias, Imperatorem v. adpellatum esse constat ex numis. Igitur Imperatoris VII. titulus ad aliud tempus referendus videtur, &, ut dicebam, ad annum V. C. DCCCCLI. Chr. CXCVIII. quo idem Pagius ex Herodiano, Dione, & Spartiano, apud Lugdunum debellatum censer Albinum a Severo, qui eodem anno Romam reversus est. Nec dubitandum, Severum multo antea Marci Aurelii filium adpellari voluisse. Constat ex clarissimis historiae monumentis filio suo maiori Bassiano Antonini nomen imposuisse in itinere apud Viminacium, quum iret contra Albinum, anno nimirum, ut diximus, V. C. DCCCXLIX. Christi CXCvi. quarto currente eius imperii anno, ut idem Pagius observat. Spartianus, licet rei gestae tempus non exprimat, diserte tamen ita scribit: *Redeunti sane Romam post bellum civile Nigri, aliud bellum civile Clodii Albini nuntiatum est, qui rebellavit in Gallia: quare postea occisi sunt filii Nigri cum matre. Albinum igitur statim hostem iudicavit, & eos qui ad illum mollius vel scripserunt vel rescripserunt. Et quum iret contra Albinum, in itinere apud Viminacium (2), filium suum maiorem Bassianum, adposito Aurelii Antonini nomine, Caesarem adpellavit, ut fratrem suum Getam ab spe, quam ille conceperat, submoveret. Et nomen quidem Antonini idcirco filio adposuit, quod somniaverat, Antoninum sibi successurum. Vnde Getam etiam quidam Antoninum putant dictum, ut & ipse suc-*

Vol. III.

B

ce-

(1) In Severo pag. 271.

(2) Editi libri habent *Viminacium*: at lapides antiqui mili-tares docent scribendum *VIMINACIUM*. Vide Fabrettum Inscriptionum antiquarum Cap. III. pag. 134. num. 94.

*cederet in imperio : Aliqui putant idcirco illum Antoninum adpellatum , quod Severus ipse in Marci familiam transire voluerit . Pagi-
 (1) gius reiecit Baronii aliorumque complurium Scriptorum opi-
 nionem , inter quos recensendus etiam Comes Mediobarbus (1) ,
 qui innixi verbis illis Spartiani , paullo superius recitatis , re-
 deunti Romam , crediderunt Severum supradicto anno Romae fuisse ,
 quum perspicuum sit ex eodem Spartiano , & Herodiano
 Severum non Romam , sed in Gallias tunc ivisse , & victo in
 Galliis Albino , Romam statim profectum esse . Vtrumque igitur
 numisma , tum illud adlatum in superiore Tab. LI. num. III.
 tum hoc exhibitum in Tab. LII. num. I. a Severo editos cen-
 seo quum Romae esset , in memoriam victoriae , quam de Al-
 bino retulit , quae ei quietem & gloriam peperit longe maxi-
 mam . Erit aliquis qui haec numismata referat ad ea quae Se-
 verus gessit circa Arabiam , Parthis etiam in deditionem reda-
 ctis , nec non etiam Adiabenis , qui quidem omnes cum Pescen-
 nio consenserant . Verum quum Herodianus post devictum Albi-
 num , & post moram Romae factam , memoret Severum Orien-
 ti bellum molitum esse , & expeditionem fecisse in Armenios ,
 Atrenos , Osdroenos , & Arabes ; priores eius conatus potius in-
 ter excursions , quam inter victorias memoratu dignas censen-
 di sunt , ut observat doctissimus Bonarrotius (2) . Nec sine aliqua
 ratione in his numis non scribitur *Parthicus* , *Arabicus* , *Adiabe-
 nicus* (3) . Ne longior sim , quam par est , Herodiani elogium de
 Severo adtexam (4) , quod ita interpretatus est doctissimus noster
 Politianus , & mirifice haec numismata , causamque eorum de-
 dicationis illustrat . Direpta mox , incensaque Lugdunum , & Albi-
 no caput abscissum , perlatumque ad Severum est . Ita duo maxima
 excitata tropaea ad Orientem ac Septentriones ; sic ut nihil sit , quod
 cum Severi contentionibus , aut victoriis conferas ; sive copiarum
 multitudinem , sive nationum motus , sive numerum pugnarum , sive
 itinerum longitudinem , celeritatemque consideres . Nam Caesaris qui-
 dem res adversus Pompeium , Romano utrimque milite , magnae pro-
 fecto fuerunt . Item Augusti adversus Antonium , aut Pompeii libe-
 ros : & quae antea a Sulla , Marioque , civilibus , externisque prae-
 liis gesta sunt . Sed qui unus vir tres Imperatores , rerum iam po-
 titos ,*

(1) In Crit. Hist. Chronol. in Annales Baronii num. V. pag. 187. ad eundem annum .

(2) Pag. 270. 271. qui huc refert Numismata Severi cum epigraphis ADVENTVS AVG.

(3) In Numism. Carpinea max. mod. Tab. VIII. num. I. pag. 148.

(4) Vide Spartianum in Severo Cap. IX.

(5) Lib. III. Cap. VII.

titos susulerit : qui urbanos exercitus , Romam ipsam , ac Palatium obtinentes , astu circumvenerit : quique unum e principibus in ipsa Palatina aula curaverit occidendum : alterumque iterum in Oriente rursus gubernacula rerum tenentem , adpellatumque a Romanis Imperatorem : tertium porro (nempe Albinum) Caesaris honore , atque auctoritate praeditum , in potestatem redegerit , haud facile alter inveniatur . Tot. ac tam illustribus victoriis clarus cum in numis ⁽¹⁾ , tum in vetustis aris ei dedicatis ⁽²⁾ , adpellatus est PACATOR ORBIS. RESTITUTOR PACIS. FVNDATOR IMPERII. & PROPAGATOR IMPERII ROMANI. Vaillantius censet Severi professionem contra Albinum tunc incidisse quum Severus titulum Imperatoris VIII. obtinebat , & ita scribit ⁽³⁾ ad numum cum epigraphe : L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. VIII. -- PROPECTIO AVG. paullo vero ante haec scripterat , aureum numum illustrans , Severum , devicto Albino occisoque , dictum esse IMP. VIII. Sed huiusmodi titulus datus videtur Severo ob alteram in Orientem expeditionem , postquam Romam reversus est interemto Albino , & , si mavis , obsessa oppugnataque in Armenia Atrenorum urbe , de qua adcuratissime scribit Herodianus ⁽⁴⁾ . Mediobarbus describit Severi numum ⁽⁵⁾ , cuius antica pars ita exarata : L. SEP. SEV. PERT. AVG. IMP. VIII. (in aliis scriptum L. SEPT. cum titulis IX. & X.) postica vero habet ADVENTVI AVG. FELICISSIMO . cum figura equestri habitu Pacificatoris : quem numum refert ad reditum Severi ex Gallia post devictum Albinum ; sed ille habitus non convenit Severo intranti Romam , quem Herodianus tradit ⁽⁶⁾ , exercitum omnem secum adduxisse , quo terribilior videretur . Igitur & hunc numum consecuta tempora respicere facilius crediderim , si meis coniecturis faveat doctorum hominum iudicium , qui rem facient utilissimam , nobisque gratissimam , si adcuratius Imperatoris titulos , quos in suis numis notavit Severus , adsignatis certis temporibus , in meliorem ordinem redigent .

(1) V. apud Com. Mediobarbum in Severo pag. 273. & 274. pag. 237. & pag. 228.
 (2) In Gruteri Thesaurio pag. LVI. 5. uti altera similis legitur p. CCLXII. 9. item pag. CCLXVI. 3. (4) Lib. III. Cap. IX.
 (5) Numismat. praefantior. Imperatorum Romanor. Tom. II. (5) Pag. 271.
 (6) Lib. III. Cap. VIII.

C L X.

A. *Imperator laureato capite, & pectore lorica armato.*

E. ΑΤΤ ΚΑΙ Λ ΣΕΠΤ CETHPOC ΠΕΡ CEB. Αυτοκράτωρ Καίσαρ Λούκιος Σεπτίμιος Σευ-
ρὸς Περτίνῳξ Σεβαστῆς. *b. e.* Imperator Caesar Lucius Septimius Severus Pertinax
Augustus. *In area dextrorsum Π; sinistrorsum deleterum alterum Π cernitur.*

F. *Laurea corona sex radiis ornata.*

E. *In extimo circulo:* ΑΔΡ. CΕΤ. ΤΑΡ. Μ. Η. Γ. Β. *Post ΤΑΡ. in medio:* ΕΝ
ΚΟΔΡΙΕΙ: *sub his* ΓΑΙC. *Intra coronam:* CETHPEIA. ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΠΙ-
ΝΕΙΚΙΑ. *infra eandem coronam* ΟΡΟΙC ΚΙΛΙΚΩΝ. *Hoc est:* Hadrianæ Se-
verianæ Tarfi Metropoleos Decreto Senatus Severia, *seve* Severiana, Olympia
Epinicia, *seu* Victricia in finibus Cilicum.

Ex aere flavo. Pond. S. xx. G. x.

T. LIV.
p. 2.

DEbellato imperii aemulo Nigro, certarunt, ut diximus, nobilissimae Orientis urbes, ut victorem strenuissimum Severum, editis in eius honorem sacris, festis, ludis ac pompis, sibi maxime demererentur. Constat, numerum historia teste [ne quid dicam de ceteris urbibus, quorum numismata recensentur (1) a Vaillantio] in his honoribus, splendidissima liberalitate editis, immortalē nominis gloriam obtinuisse Perinthios, qui praeter ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ, *Actia Pythia Philadelphia* pro fraterno amore & concordia filiorum eius, CETHPEIA ΠΡΩΤΑ, *Severia prima* felicissime celebrarunt, ex eiusdem Imperatoris nomine ita adpellata: quae etiam publico aere, ut tam insignis victoriae memoria ad posteros esset sempiterna, consignarunt. Nec minorem magnificentiae suae laudem erga meritissimum Imperatorem consecuti sunt alii populi, atque inter hos Cyziceni, quorum numum paullo post illustrabimus, & Nicomedienfes, qui, ut eorum numismata testantur, sacra certamina edidere, quae propter dignitatem ac splendorem CETHPEIA ΜΕΓΑΛΑ, *Severia seu Severiana Magna* nominarunt (2): His accedunt Sardiani, & Smyrnenfes, qui templa, ludos, & festa ei dedicarunt: Tarsenses, qui metropolim suam, Ciliciae celeberrimam, non solum *Severianam* ex eiusdem Imperatoris nomine dixerunt; verum etiam nobilissimis propositis praemiis, le-

(1) Numism. Imperat. & August. Graece loquent. pag. 79. (2) Vide Vaillantium ibidem.

lebetibus nempe, seu hydriis cum palmis, & radiata corona, ut ex eorum numis discimus, gemmis undique ornata ac distincta, certamina honorificentissima, nempe $\text{CETHPEIA OATMΠIA EPINIKIA}$: *Severia*, seu *Severiana Olympia Epinicia*, hoc est *Victricia*, ad perennem tantae victoriae recordationem, instituerunt. Sacra haec certamina in tribus numis memorantur, nempe in illo, e regio Thesauro Christianissimi Galliarum Regis depromto, ac primum edito ab Andrea Morellio (1): mox a magno Spanhemio epistolarum disertatione luculentissime explicato; in altero etiam, quem descripsit Vaillantius (2), & in suo Museo adservari testatus est; sed eius schema nec ipse, nec alii, quod sciam, pervulgarunt: demum in hoc Mediceo, qui nunc primum in lucem prodit. Sed antequam de Mediceo hoc numismate perbreves observationes adferam, lubet tres hosce numos describere, ut conlatis inscriptionibus videamus quibus in locis inter se differant. Numus maximae formae e regia Gaza Gallorum Regum in lucem traditus, in antica parte praefert pro typo lebetem ornatissimum absque palmis. Epigraphe, quae in ambitu legitur, ita se habet: $\text{ΑΔΡ CETHPIANEC EN KOHPH}$: [sub his litteris EN KOHPH : [sequitur TEC] nectendum cum superioribus, ut dicat EN KOHPITEC] $\text{ΤΑΡCOT ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC}$; notandum tamen scriptum ΟΛΕΩC minoribus litteris, & subiectum esse sub ΜΗΤΡΟΠ cum quibus iungendae sunt, ut habeamus ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC . Supra os vasis seu lebetis scriptum CETHPEIA : in fascia vero corporis eiusdem lebetis scriptum OATMΠIA : sub ipso lebate haec subiecta epigraphe $\text{EPINIKIA OPOIC KAIΔIKΩN}$. In area duae litterae adparent $\Gamma Β$. Hunc numum, ut diximus, explicavit Spanhemius in epistola quinta ad Andream Morellium (3), quam nuper rursus in lucem protulit Cl. Liebeus, & est apud eundem tertia (4). Hunc ipsum numum Regii Thesauri descripsit Vaillantius (5), sed in his variat, notatque scriptum EN KOHPETATC , non vero EN KOHPITEC : nimirum, ut ipse explicat, in *quadrigis*: quae epigraphe adeo obscura, multisque difficultatibus obnoxia visa est magno viro Spanhemio, qui dimidiatam observavit, EN KOHPI , & seorsim TEC , ut ingenue fassus sit in ea explicanda haerere sibi aquam: adeoque nil eam obscuram vocem [adde etiam id ipsum adfirmasse in secundis

(1) In Specim. rei num. ant. pag. 267, edit. Lipsien. a 1695.

(2) Loco superius citato pag. 88.

(3) Ibidem, ut adnotavimus.

(4) In Gotha Nummar. Thes. Frideric. pag. 320, quem etiam vide paulo inferius pag. 533. & 534.

(5) Ibidem.

dis curis] suppeditasse in quo quidem adquiesceret : subspicari-
que se aliquando testatus est , transpositam esse seu confusam mo-
netarii , ut subinde in antiquis id genus numis contigit , culpa ,
litterarum sedem , ut proinde pro ΕΝ ΚΟΔΡΙ & infra ΓΕC legi ibi-
dem seu sculpi debuerit ΝΕΟΚΟΡ. ΔΙC . Vides , optime lector , quae
tenebrae nobis offundantur , dum Morellius vir diligentissimus
ac peritissimus exscripsit ΕΝ ΚΟΔΡΙΓΕC , obfuscatis ac paene deletis
duabus litteris , nempe Δ & Ι . Vaillantius vero scriptum obser-
vavit ΕΝ ΚΟΔΡΙΓΑΙC & ΟΡΟΙC , non ΩΡΟΙC . Praeterea non inte-
gram vocem ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC . sed tantum ΜΗΤΡΟΠ. expressit . Illud
in votis habeo quamaxime , ut de vera genuinaque huiusce
numismatis scriptura vir aliquis eruditissimus , quorum Gallia
fecunda mater & altrix est , nos certiores faciat . Gradum nunc
facio ad alterum numum describendum , quem in suis Cimeliis
existare testatur idem Vaillantius , cuius epigraphe ita , eo teste ,
se habet : CΕΤΗΡΕΙΑ ΟΑΤΜΠΙΑ ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ . In ambitu : ΑΔΡ. CΕΒ. ΤΑΡ.
ΕΝ ΚΟΔΡΕΙ : infra ΓΑΙC. ΑΜΚ. ΓΒ. In corona : ΟΡΟΙC ΚΙΑΙΚΩΝ . Po-
stea haec subiungit : „ Vocum Α. Μ. Κ. Γ. Β. tres primae litterae
„ interpretantur vulgo : *Prima Metropolis Ciliciae* : alii : *Prima*
„ *Maioris Ciliciae* : alii : *Prima Maxima Cilicum* : alii vero :
„ Πρώτης Μόνης Κιλικῶν . Duae aliae : Γ. Β. Γράμματι Βουλῆς : *De-*
„ *creto Senatus* . Certamina illa Olympia Victricia per quadrigas
„ celebrari denotat numus . „ Inter selectiora numismata in aere
maximi moduli , quae idem doctissimus Vaillantius protulit e
Museo illustris Abbatis de Camps (1) , primum quod occurrit in
Tab. LIX. in honorem Severi cusum a Tarsensibus , typum ha-
bet Victoriae , quae stans in quadriiugo curru , dextra coronam
ostentat cum hac epigraphe , in qua eadem singularia Α. Μ. Κ. le-
guntur . ΑΔΡΙΑΝΗC. CΕΤΗΡΙΑΝΗC. ΤΑΡCΟΤ. Α. Μ. Κ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC.
In area Γ. Β. Memorandus est alter fere similis insignis numus
Tarsensium maximae formae , qui in regia Gaza Parisiis adser-
vatur (2) , in quo eadem singularia Π Π in area circa caput Seve-
ri radiatum scriptum est ; cum epigraphe ΑΤΤ. ΚΑ. CΕΠΤ CΕΤΗΡΟC
ΠΕΡ ΕΕΒ. in postica vero sculptus est quadriiugus currus , quem agi-
tat Victoria palmam gerens : quo emblemate forsitan designantur
certamina pro faustissima de Nigro reportata victoria , a Tarsensi-
bus celebrata cum quadrigis : eiusque epigraphe ita se habet :

ΑΔΡ

(1) Vide eius explicat. pag. 59. Sed interpretandum erat : *Ciliciae* : seu : *Primae Maximae* , seu *Primae Metropolis Ciliciae* ,
Primae Metropolis Cilicis : seu *Primae Maioris* , seu *Magnae* (2) Vide Tab. XVII.

ΑΔΡ. ΣΕΤΗΡΙΑΝΗΣ ΤΑΡΣΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ: *Hadrianæ Severianæ Tarsis Metropolis*. Sculptæ sunt & in hoc numo, ut in Mediceo, in area anticae partis duo π π utrimque iuxta caput Imperatoris Septimii Severi, licet in Mediceo alterum π sinistrorsum deletum sit: quæ singulares litteræ *Patrem Patriæ* eum dictum designant. Superest nunc ut Mediceum numum, eiusque epigraphen expendamus; sed quo magis progredior, eo magis difficultatum tenebrae paene me obruunt. Ita igitur ea se habet: ΑΔΡ ΣΕΤ ΤΑΡ. ΕΝ ΚΟΡΕΙ. infra ΓΑΙΟ Μ. Η. Γ. Β. in medio radiatae coronæ: ΣΕΤΗΡΕΙΑ. ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ. Sub corona inter vittas legitur: ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ. Primum mihi non leves scrupuli suborti sunt, quum coronam in hoc numo expressam observarem. Ea laurea est, & facile subspicari possumus eius folia ex aureis bracteis confecta fuisse: ceterum in regio Galliarum numismate in honorem Commodi cuso ab iisdem Tarsensibus, quod adfert praeclaudatus Morellius (1) e Thesauro Regio, eadem radiata corona non e lauri foliis composita est, sed solida videtur, perpulcro opere elaborata, ut forsitan conicere aliquis possit gemmis ornatam ac distinctam fuisse. Praeterea non sex radiis, ut in Mediceo numismate, sed septem nobilitatur, quorum quatuor in acumen desinunt, reliqui vero tres intorti abeunt, & quasi flammæ qualdam imitantur. Quid vero significant illae litteræ Μ. Η. ut ingenue fatear, prorsus ignoro: errasse subspicor monetarium, qui quum facere deberet, vel vellet ΜΗ. nimirum ut indicaretur Tarsus *Metropolis*, per errorem punctum inter Μ & Η perperam interposuit. Descripsit hunc Mediceum numum, deque eodem disseruit, Spanhemius in epistola, ut diximus, ad Morellium; easque litteras Μ. Η. ita scriptas adnotavit: ipsum vero archetypum numquam vidit, sed tantum descriptum observavit in sylloge, quam, ut ipse fatetur, nactus est ab Illustrissimo Comite Duglassio, qui iam Thesauros Mediceos adcurate perlustraverat, & descripserat (2).

His difficultatibus aliae adcedunt: nempe quod utriusque faciei numismatis opificium ὀρθὸν aposphragisma exhibet; neque illud probant viri aliquot rei antiquariae peritissimi, quorum auctoritate pendere iudicium hoc meum volui, qui ob id perquamdiligenter hoc ipsum numisma mecum observarunt. Adcedit
eius

(1) Ad calcem sui Speciminis Tab. XII.

(2) Vide ibidem in eadem epistola pag. 306. & 309.

eius pondus nec aequum , nec conveniens . Neque cum typo aliorum numismatum congruit corona , quae laurea simul est & radiata : quum in aliis coronae laureae aut quernae minime radiis ornentur ; sed quae occurrit radiata corona , ut in numismate in honorem Commodi Augusti cuso apud Morellium in Tab. XII. & in numo Severi , quem paullo ante descripsimus , ea solida est [facile ex auro vel argento fuit perpulcro opere sculpta] neque foliis constat : quare hinc subspicio mihi oborta est hunc numum expressum fuisse e typo alterius numi maximae formae , cuso in honorem Severi , & filiorum eius ⁽¹⁾ ; cuius emblemata est querna corona , cum litteris in medio , quas cum aliis , quae in ambitu cernuntur , in hanc epigraphen reformatas fuisse , radiis adiectis , facile crediderim . In describendo Mediceo numismate errasse potius credam typographum (quod mendum non vidisse , nec adnotasse miror Cl. Liebeum) quam laudatos egregios viros Duglassium , Fittonium , & Spanhemium , qui adfirmarunt scriptum esse in medio eius : CETHPEIA OATMHIA EPHINEIKIA : supra ΠΑΙC , infra similiter : ΟΡΟΙC ΚΙΑΙΚΩΝ : circum autem : ΑΔΡ. CΕΤ. ΤΑΡ. ΕΝΚΟΔΡΕΙ Μ. Η. Γ. Β. quum luce clarius hic numus , qui hodie ostenditur , scriptum praeferat ΕΝ ΚΟΔΡΕΙ , & infra ΠΑΙC , non vero ΠΑΙC . Neque hanc culpam adscribam doctis viris Duglassio , & Fittonio , de quorum fide & diligentia minime audeam dubitare , quum peritissimi antiquitatis fuerint , & Fittonius diuturno studio pertractarit Medicea omnia numismata , & in ordinem digesserit . Non levi igitur subspicione impellor ut credam ab aliquo vaferrimo homine , studioso tamen harum deliciarum eruditae antiquitatis , genuinum illud numisma cum hoc clanculum commutatum fuisse dum non semel Mediceae Gazae numos hosce perlustrabat : qua in re mira dexteritate , & arte usum fuisse coniicerem . Id dictum volui , quia me unice tenet veritatis indagandae amor & studium . Hac de re optime perspectum censeo maximae formae Numismatis , ex Albano Cimeliarchio nuper in Vaticanum translatis , auspice ac favente Summo Pontifice Clemente XII. munificentissimo Principe , atque immortalis laude dignissimo : quin etiam ante me optime iisdem perspectum fuisse testatus est Illustrissimus Scipio Marchio Maffei , qui ea in perforatis tabulis inclu-

fa

(1) Vide Cimeliarch. Christianissimi Galliar. Regis Tab. XVII.

sa versatilia reddita Romae vidit, laudavit, atque probavit (1); nam cum superne, tum inferne in crassitie leviter perforata sint, axiculis quibusdam [Italice *perni*] tam belle substinentur, ut quoquo versus mobilia ac versatilia sint, & accepta tabula in manibus a doctis hominibus studii causa facile observari possint: siquidem singula numismata inanem suum orbiculum implent in perforatis tabulis; adeoque ex his nullo modo nisi effractis, avelli distrahi que possunt. Iam antequam ea numismata ita axiculis suspenderentur, eorumdem pondus, diligenti lance adhibita, peraccurate adnotatum fuisse constat. Hisce igitur auro contra pretiosissimis monumentis, quorum maxima auctoritate Historia universa fulcitur, & in rebus difficillimis summique momenti illustratur; utinam iamdudum ubique gentium tam utili ac laudabili invento consultum esset! Huius auctor fuit Praeful clarissimus Ioannes Bottarius, eidem Vaticanæ Bibliothecæ Praefectus, qui in posterum ab omni fraude ac periculo immunia reddidit præstantissima hæc Cimelia, & in sinu perpetuae securitatis conlocavit.

Nihil moror in explicatione horum insignium numismatum, quum egregiam hanc spartam occuparit δ πᾶν Spanhemius, qui censet a Tarsensibus cusa fuisse in honorem Severi in memoriam victoriae, quam de Pescennio Nigro per duces suos reportavit in Cilicum finibus, ad Issicum nempe sinum, ubi olim fusus ab Alexandro Darius, & quidem ad locum propter angustias, *Cilicias Pylas*, seu *Portas* dictum, relatum: cuius loci praeter Herodianum (2), meminit Dio (3), & adposire omnino ad hos numos describitur a Strabone (4), qui ait: Καὶ αἱ πύλαι λεγόμεναι, ΟΡΙΟΝ ΚΙΛΙΚΩΝ τε καὶ ΣΥΡΩΝ: & quæ *Portae dicuntur LIMES CILICVM atque Syrorum*. Minime igitur dubitandum est hunc numum a Tarsensibus cusum esse in Severi honorem, neque alia occasione ab iisdem instituta fuisse *Olympia Severia*, eaque ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ, nisi ob insignem illam victoriam a suis ducibus de Nigro reportatam; quum locus, in quo ea contigit, in hoc numismate memoretur, nempe ΟΡΙΟΝ ΚΙΛΙΚΩΝ in finibus Ciliciæ; cuius hæc urbs prima fuit Metropolis. Ob hanc tamen victoriam, ut auctor est Spartianus (5), *triumphum respuit, ne videretur civili triumphare victoria*.

Vol. III.

C

Non

(1) Tom. VI. *Offertus. Letterar.* Artic. V. pag. 285.

(2) Lib. III. Cap. III. & IV.

(3) Lib. LXXXIV. pag. 843.

(4) Geograph. Lib. XIV. pag. 676.

(5) Cap. IX.

Non pauca notatu digna in explanatione huius numi, quem Spanhemius laudavit & illustravit, adfert eruditissimus Christianus Sigismundus Liebeus, ubi Tarsensium numisma ex aere maximo, Severo dedicatum, illustrat (1) e Thesauro Fridericiano depromptum, in quo sculpta Victoria cum palma, quadrigam agitans: quae hoc loci minime praetereunda esse censui. Ita igitur scribit: *Dubitari non potest, quin numo hoc respiciatur ad victoriam, qua Severi copiae, cum Pescennio Nigro ad Pylas Cilicias congressus* (2), *superiores disceperunt, & cuius causa Tarsenses* ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ *celebrasse patet e numismate Severi ab iisdem cuso, cuius in aversa parte urna cum inscriptione. ΑΔΡ. CETHPIANHC TAPCOT MH- ΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΕΝ ΚΟΔΡΕΙΤΑΙΣ CETHPIA ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ. b e. Hadrianae Severianae Metropoleos in quadrigis Severiana Olympia Victricia intra terminos Ciliciae, ut vertit Vaillantius* (3), *vel ut alibi idem postrema reddit: Severeae Epinicia ad fines Cilicum. Numus hic pridem ex regia Gallorum gaza vulgaris prostat in Spanhemianis ad Morellium epistolis* (4), *cui postea similem ex penu sua una cum eodem descripsit Vaillantius* (5), *docuitque legi in aversa parte: CETHPIA ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ. In ambitu: ΑΔΡ. CEB. TAP. ΕΝ ΚΟΔΡΕΙ: infra: ΓΑΙΣ ΑΜΚ Γ. Β. In corona: ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ. De quibus quidem numis qui legerit, quae Ill. Spanhemius ad prioris illustrationem congescit, viri summi ingenium & eruditionem iure meritoque suspiciet, nec vitio ei vertet, quod lectionem veram litterarum ΕΝ ΚΟΔΡΕΙΤΑΙΣ, pro quibus in Morelliano ectypo fuerat ΕΝ ΚΟΔΡΕΙΤΕΣ, adsequi non potuit. Duo tamen in iisdem numis uberiores explanationem requirere videntur. Alterum est, quid sibi velint verba: ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ. Ill. Spanhemius (6) ea refert ad vocem ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ, vertitque Epinicia [seu in victoriae memoriam] in finibus Cilicum: putatque respici ad Cilicias Pylas, seu Portas, ad quas victoriam de Pescennio Nigro Severi duces retulisse Dio testatur (7). Spanhemium sequitur Vaillantius (8), qui „ ad „ Olympia, inquit, certamina videtur spectare numus, quae in Se- „ veri honorem ideo Severeae, & victoriam, quam reportavit de „ Pescennio, unde Epinicia, ad Cilicias Portas, ideo ὄροις Κιλικίων, „ in finibus Cilicum, quasi aliud trophaeum, quum eodem loco Ale-*

xan-

(1) De numis max. mod. Cap. XI. §. XVI. pag. 376. 377.

(2) Dio lib. XXXI. p. 843.

(3) Numism. Graec. p. 88. conf. p. 334.

(4) Spanh. Ep. ad Morell. V. subiecta Specimini univers.

rei num. p. 267.

(5) L. c.

(6) L. c. p. 300.

(7) Lib. LXXXIV. p. 843.

(8) L. c. p. 352.

„xander Darium vicisset . . . „ Ex quibus postrema verba , nonnihil impedita & huiusmodi , ut fluere fere impura solet viri , ceteroqui doctissimi , oratio , alibi clarius ita effert (1) : „ Quasi esset Alexander , „ qui Darium vicerat , locum eundem , ubi Pescennium fugavit , „ exprimere voluit : ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ . „ Quam interpretationem , quae nescio quid contorti habet , & exemplis destituitur , non miror displicuisse Cl. Harduino , qui ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ , vertit legibus Cilicum , ut sensus sit , certamina illa peculiaribus Cilicum legibus peracta esse . Sed annon & ΣΕΤΗΡΕΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ dici simpliciter potuere , Certamina Severiana Olympia Epinicia in finibus Cilicum celebrata , voce ΟΡΟΙΣ sensu latiori accepta , quo quicquid in Cilicia gestum est , in finibus eorum gestum dicitur ? Nam si verbis illis respiceretur ad locum , in quo , fuso Nigro , victoriam Severiani reportarunt , cur voce ΠΤΑΑΙΣ illi propria Tarsenses sese abstinuissent , alia ambigua ei substituta , qua & alii fines Ciliciae , quam ad quos pugna inter Nigri & Severi copias commissa est , intelligi possunt ? Firmat hanc interpretationem numus Augusti e Museo Francisci Gottofredi , quem laudat Vaillantius (2) , in quo ΤΑΡΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ , & in frontispicio templi : ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ , pro quo Ill. Spanhemius reponit (3) : ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ , quod reddendum : Tarsi Metropoleos , non Montanis Ciliciae , cum Vaillantio ; sed in finibus Ciliciae , ut idem ille observat . Alterum eorum , quod maiori luce in his numismatum inscriptionibus indigere puto , sunt litterae : ΕΝ ΚΟΔΡΕΙΓΑΙΣ , quae , cur additae sint , haud immerito quaerit Vaillantius (4) , putatque indicari , Severum ipsum quadrigis victorem evasisse . Sed unde constat , ipsum his ludis interfuisse Severum ? An igitur forte ratio , quod , Dione teste (5) , sub Imperatoribus equestria certamina , idque ex consilio Maecenatis , vulgo haud licuit , nisi Romae instituere . Εχέτωσαν , inquit ille apud Dionem (6) , πανηγύρεις ἢ θεωρίας τινὰς χωρὶς τῆς ἵπποδρομίας τῆς παρ' ἡμῖν ποιούμενης , h. e. Ludos & spectacula quaedam habeant , excepto nostro equestri certamine . Et paullo inferius : Τὰς ἵπποδρομίας , τὰς ἀνευ τῆς γυμνικῶν ἀγώνων ἐπιτελεζόμενας ἐχ' ἡγεῖσθαι δεῖν ἄλλῃ τινὶ πόλει ποιεῖν ἐπιτρέπειν . Ὅπως μίτε γυμνάσια παμπληθῆ εἶκῃ παραπολλύονται , μίθ' οἱ ἄνθρωποι κακῶς ἐκμαίνονται , ἢ τὸ μέγιστον , ἵνα οἱ στρατεύμενοι τοῖς ἀρίστοις ἵπποις ἀφθόνως χρῆσθαι ἔχωσι .

Vol. III.

C 2

Tēto

(1) L. c. p. 340.

(2) Num. Gr. p. 6.

(3) T. I. p. 390.

(4) Lib. c. p. 340.

(5) Lib. II. c. 29.

(6) Lib. LII. p. 485.

Τὸ μὲν δὲ διὰ ταῦτα ἀπαγορεύω παντάπασι μηδαμῶθι ἄλλοθι , πλὴν ἐν-
ταῦθα γίγνεσθαι . *h. e.* Ludos equestres , qui sine gymniciis certa-
minibus fiunt , [*pro certaminibus mallet Faber , voce ἀντὶ pro ἀνευ*
rescripta (1)] nulli alii urbi exhibendos censeo , ne vel multae
pecuniae abs re infumantur , vel homines ad malum furorem
exagitentur , ac praecipue ideo , ut militantibus copia optimo-
rum equorum sufficiat . Hi itaque ludi non alibi , quam Romae
edi debent . *Hinc facultatem eorum celebrandorum peculiari indul-*
tu nacti Tarsenses , quibus numis celebrata a se Severia Olympia
Epinicia testantur , iisdem forte declarant , praeter morem quadrigis
ea se peregisse .

In eo quoque numo , quem protulit Cl. Liebeus , Septimius
Severus Π. Π. *h. e.* Πατὴρ Πατρίδος , *Pater Patriae* appellatur ,
& numus Γράμματι Βουλῆς , *h. e. Decreto Senatus* percussus decla-
ratur . Singularia Γ. Β. ita Liebeus explicat , & fere omnes
Antiquarii : sed ea interpretatio , cui eruditus Orbis post Cardi-
nalem Norisum adensus est , amplectenda prorsus videtur , quam
protulit vir doctissimus Toinardus Aurelianensis (2) , qui primo
Γράμματι Βουλῆς interpretatus erat ; deinde hanc interpretationem
ex Oratione Demosthenis περὶ Στεφάνου castigavit , in qua legen-
da eo idiomate quo scripta est , Γνώμη Βουλῆς *Decreto Senatus* ,
ipsi occasionem praebuit rei adsequendae .

A. Im.

(1) Agonist. Lib. II. c. 29. T. VIII. Antiqu. Graec. p. 2068.

(2) Haec ex Auflore Vindictiarum pro IV. Gordianis pag. 17

CLXI.

A. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

Б. ΑΤ Κ Α ΣΕΠΤΙ ΣΕΤΗΡΟΣ ΠΕ. ΑΥτοκράτωρ Καίσαρ Λούκιος ΣΕΠΤΙμιος ΣΕΤΗΡΟΣ Πέρτιναξ. *b. e.* Imperator Caesar Lucius Septimius Severus Pertinax.

P. *Hercules leonem suffocans.*

В. *Epigraphe fugit.*

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. x.

NUMISMATA, quae proferimus, cusa sunt a clarissimis Orientis urbibus in honorem Severi, tum ob insignia ab eo accepta beneficia, & privilegia, ob auctam dignitatem ac potentiam, tum etiam potissimum ob insignes victorias, quibus strenue superato Nigro, & mox Albino, Romano imperio iam potitus, nomen suum longe lateque summa cum gloria propagavit. Perinthii (ad quos facile crediderim hunc numum pertinere, quamquam eorum nomen quae fugerunt litterae, non satis perspicue exhibeant, sublucent tamen, adeoque scriptum censuimus ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ) maximis beneficiis a Severo adfecti sunt, quod eius partes ab initio tenuerint. Siquidem Severus educens exercitum suum contra Nigrum, milites misit, qui Byzantium expugnarent, clausam adhuc, receptis Nigri ducibus. Capta fame ea urbe nobilissima (anno nimirum V. C. DCCCCXLVII. Christi cxciv. ut ostendit Pagius (1)) everfis eius magnificis moenibus, quae spectaculo erant, diruto theatro, thermis, omnique cultu & gloria spoliata, libertatem quoque ei abstulit, dignitate privavit, fecitque tributariam, bonis civium publicatis. Praeterea eam in vici formam redegit, omnemque regionem, quae sub potestate eiusdem urbis erat, Perinthiis concessit: quod diserte testantur Dio (2), & Herodianus (3). Tunc Severus pecuniae magna vi curavit ut instaurarentur, reficerenturque urbes, quas Nigriani milites devastaverant. Capta est triennali obsidione Byzantium post interitum Nigri, qui contigit anno V. C. DCCCCXLVII. Christi cxciv. proindeque credibile est eodem anno hoc numisma Perinthios Severo dedicavisse.

Cernitur in aliis numis eorundem Populorum, quos Vailan-

(1) Tom. I. Crit. Hist. Chronol. in Annal. Baronii pag. 184. ad eundem annum.

(2) Lib. LXXIV. pag. mihl 847.

(3) Lib. III. Cap. VI.

lantius (1) & Harduinus (2) describunt & illustrant, quemadmodum etiam in Mediceo hoc, quod exhibetur in Tab. LIII. n. III. sculptus Hercules, quem iidem Perinthii summa religione coluerunt, utpote urbis suae conditorem, uti eorum numismata testantur (3), & ostendit Ammianus (4). Eadem postmodum Herculeae adpellata est: de qua multa notatu digna profert Cl. Bonarrotius (5). Perinthii facti sunt sub Severo Neocori, ad eosque se contulisse semel iterumque Severum, ex insigni numo, qui in Mediceis Cimeliis adservatur, & ab Holstenio laudatur (6), colligit Harduinus (7); cuius haec epigraphe: ΕΠΙΔΗΜΙΑ Β. CΕΤΗΡΟΤ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. *Adventus secundus Severi Perinthiis Neocoris*. Certamina sacra quoque magno honore & sumtu, Perinthii in gratiam Severi & filiorum eius celebrarunt, uti declarant eorum numismata, quae mox sequuntur.

CLXII.

A. *Imperator laurea ornatus, pectore thorace munito, in cuius medio Gorgonis caput.*

E. ΑΤ..... CΕΤΗΡΟC Π.....

P. *Mulier stans turrito capite, templum utraque manu substat.*

E.ΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. *In area dextrorsum ΑΚΤΙ sinistrorsum ΠΤΘ.* b. c. Aetia Pythia Philadelphia Perinthiorum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. v. G. v.

T. III.
n. 2.

Litterae, quae temporis vitio, vix modo leguntur in utraque facie huius numismatis, ex aliis, quae sequuntur Perinthiorum numis, facili negotio supplentur. In adversa: ΑΤ Κ Α CΕΠΤΙ (vel ut in aliis CΕΠΤ) CΕΤΗΡΟC ΠΕ. nimirum Περσινθαξ: in aliis vero ubi Π dumtaxat sculpta, P. Harduinus legit Πιος *Pius* (1). In averfa: ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ &c. In sequenti Mediceo numo ludorum nomina integre ita scripta: ΑΚΤΙΑ. ΠΤΘΙΑ. quae in hoc dimidiata leguntur: ΑΚΤΙ ΠΤΘ. Mulierem illam stolatam, quae templa substat utraque manu, Concordiam esse censet magnus Spanhemius (2), qui hunc praeclarum numum egregie

(1) Numism. Imperat. Popul. Graec. pag. 86.

(2) In num. popul. & urb. illustr. 396. & 397.

(3) Vide Bonarrotium in Numism. Carp. Tab. VIII. n. 4.

pag. 182. & 183.

(4) Lib. XXII.

(5) Ibidem.

(6) Vid. not. & castig. in Stephanum Byz. de Urb. pag. 251.

(7) Ibidem.

(8) In num. ant. Popul. illustr. pag. 396.

(9) In Epist. III. ad Andream Morellium, quam accurate emendatam profert Christ. Sigism. Liebeus in Gotha Numaria pag. 540.

gie illustrat. Idem cenſet etiam Triſtanus (1). Hos viros doctos ita cenſuiſſe arbitror, quia in hoc numo *Actia Pythia* in area, & in gyro ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ adnotantur; nimirum ſacra & agones a Perinthis celebrati ad concordiam Caſarum Antonini Caracallae & Getae fratrum, Severi filiorum declarandam, ſive etiam vero a Diis impetrandam. Id liquet a Perinthis procul dubio factum, qui ſacra certamina & feſta, in eorum honorem inſtituta, ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ adpellarunt, quod maxime anxium ſcirent Severum, nilque in votis habere magis, quam ut eandem concordiam inter hos filios ſuos [inter ſe alias haud parum diſcordes] videret ſtabilitam, uti ab Herodiano memoriae proditum (2), cuius teſtimonium adfert laudatus Spanhemius. Hinc ambo fratres ſculpti ſunt togati in numis, ut in ſequenti Byzantii Tab. LVI. num. II. e Medicea Gaza, qui ad aram ignitam dexteras concordiae, fraternique amoris pignora, iungunt. Addit etiam Spanhemius in deſcriptione huius numiſmatis, mulierem illam utraque manu templum, & infra ſiniſtram cornu copiae geſtare: quod quam alienum a veritate ſit, adlatum a nobis ſchema clariffime oſtendit. Idem typus mulieris ſtolatae ſtantis, & utraque manu templum ſubſtinentis occurrit in numiſmate cuſo in honorem Antonini Caracallae Imperatoris, poſt obitum Getae, eidemque a Perinthis dicato, quod exſtat in Theſauro Chriſtianiffimi Galliarum Regis (3), cum epigraphe ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. In Mediceo a dextris eiufdem mulieris cernitur ara ignita, encarpis coronata, ad deſignanda ſacrificia pro ſalute, fraternaſque eorumdem Principum concordia, ſolemni ritu peracta; ſed copiae cornu in hoc quoque haud obſervatur. Neque Concordiam exprimit ea mulier, uti Triſtano & Spanhemio viſum eſt; ſed ipſam urbem, longe clariffimam ac celeberrimam, Perinthium, quae caput ob id turribus redimitum habet. In inſigni quoque numo Ancyranorum, in honorem Imperatoris Antonini Caracallae cuſo, occurrit mulier turrata, & monti aut tumulo, ad indicandum Ancyrae ſitum, inſidens, quae dextra lebetem ſeu craterem cum palma in eodem inſerta; ſiniſtra vero templum geſtat, cum hac epigraphe: ΑΣΚΛΗΠΕΙΑ ΣΩΤΗΡΕΙΑ ΙCΘ. ΠΤΘΙΑ ΑΝΚΥΡΑΣ. *Aſclepia*, *Soteria*, *Iſthmia*, *Pythia*, *Ancyrae* (4). Eodem corporis & capitis cultu ornatas vidimus in

Com-

(1) Tom. II. pag. 107.
(2) Lib. III. Cap. XIII.

(3) Vide in Tab. XXI.

(4) Hunc numum deſcribit Spanhemius in Epiſt. I. pag. 490.

Commodi numo maximae formae, paullo superius adlato in Tab. LI. num. I. quod inter Medicea Cimelia adservatur, urbes inclitas, Smyrnas & Cyzicum, quae eundem Commodum Imperatorem coronant; adeo ut nullo modo dubitandum sit in hoc non Concordiam, sed ipsam urbem, uti modo dicebam, Perinthum hac imagine sculptam; quae eadem quoque specie occurrit in descripto Antonini Caracallae numismate, in quo ΑΚΤΙΑ ΠΤΩΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ festa & certamina non adnotantur.

Nil dicam de ludorum Aëtorum Pythiorum nomine & origine, de quibus perquam luculenter agit Spanhemius (1). Quemadmodum solos Deos honore simulacrorum dignos censuit antiquitas; postmodum vero transit hic honor ab Diis ad hominum statuas atque imagines multis modis, ut observat Plinius (2), exceptus a toto terrarum orbe humanissima ambitione: ita quoque sacra certamina, solis Diis consecrari solita, & quae ab ipsis nomen acceperunt, ad Reges, ad Principes, ad illustres Viros, & maxime omnium ad Romanos Caesares transferunt: quumque in eorum decus & gloriam instituerentur, nomen quoque ab ipsis acceperunt. A Perinthis primum constat ex eorum numis in honorem Severi instituta sacra festa ac certamina, quae *Severia*, seu *Severiana* dixerunt, itemque *Actia Pythia Philadelpha*, pro mutua concordia Severi filiorum, Caracallae & Getae fratrum, qui imperii non heredes solum, sed consortes a patre iam adsumti fuerant. Neque tantum certamina splendidissima, quae instituit ac celebravit Perinthus, *Philadelpha* dixit, sed se quoque *Philadelphiam* adpellari voluit.

Templa duo utraque manu substinet ea mulier, Perinthum urbem referens; de quibus perpauca, quae post Bonarrotium dicenda supersunt, adferam in explicatione sequentis numismatis.

(1) In Epist. I. & V. ad Morellium.

(2) Histor. Lib. XXXIV. Cap. IV.

CLXIII.

A. *Imperator laurea corona, & thorace cum Gorgonis capite in medio, insignis.*

E. ΑΤΚΑΕΙΥΕΤΗΡΟΕΠ. ΑΥτοκράτωρ Καίσαρ Λούκιος Σεπτίμιος Σετήρος Περτινὰξ.

b. c. *Imperator Caesar Lucius Septimius Severus Pertinax.*

F. *Duo templa, bisque super duae urnae, & in unaquaque inserta palma.*

E. ΑΚΤΙΑ ΠΤΕΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. b. c. *Actia Pythia Philadelphia Perinthiorum Neocororum.*

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. vii. G. ii.

Nvmorum historia lucem ferente, quemadmodum constat T. LIV.
n. 11. Perinthios non semel, sed complures vices celebrasse in honorem Severi sacra certamina, quae ex eius nomine CETHPEIA, & quidem ut longe lateque magnificentissimae urbis pateret gloria, ea CETHPEIA ΠΡΩΤΑ *Severia*, seu *Severiana Prima* adpellare voluerunt (1): ita quoque horum, aliorumque numismatum, quae iidem Perinthii cuderunt, auctoritate perspicue liquet, eos non semel, sed plures vices celebrasse certamina in honorem quoque filiorum eius Caracallae & Getae, quae ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ, & honoris causa, tamquam Diis dedicata essent, ΑΚΤΙΑ ΠΤΕΙΑ adpellarunt; in qua plane novorum ludorum excogitanda adpellatione, omnium primi fuere, & reliquis Asiae populis praeiverunt. Perinthiorum numismata superius descriptum (2), in quo secundus Severi adventus declaratur, quo eos invisere dignatus est, satis superque testatur eundem Imperatorem semel iterumque Perinthum se contulisse, atque, ut arbitror, devicto Nigro: quo tempore, ut eius victoriae plauderent, credibile est haec certamina tum in honorem eius, tum filiorum instituisse, quibus eos quoque interfuisse credibile est. Praeter Neocorias, multos honores, privilegia ac beneficia consecutos esse Perinthios a Severo, non obscure indigitant numi, quos iidem populi devoti numini maiestatique eiusdem Imperatoris, Caesarumque filiorum eius consecrarunt, quorum splendida plane est copia, quae ad nos pervenit.

Typus igitur huiusce elegantissimi numismatis sunt duo templa, invicem e regione oblique posita, compluribus columnis

Vol. III.

D

or-

(1) Vid. Vaillantii Numism. Imp. & Augg. Gracc. Pop. pag. 79. (2) Pag. 22, huiusce Vol. III.

ornata ; super quae duae urnae cum palmis sculptae observantur . Alia duo numismata Perinthiorum , Severo dedicata , cum hoc ipso typo iam prodire e Gaza Christianissimi Galliarum Regis (1) , & e Museo Carpineo , quae exquisita eruditionis fruge a Senatore Philippo Bonarrotio illustrantur . Idem plane typus occurrit in aliis numis , praesertim Sardoniorum , eidem Severo dicatis , quae vide in regia Gaza (2) , & inter Vaticana (3) , & Pisania (4) . Haec templa , & hae urnae cum palmis indicant , ut nemo ignorat , sacros agones , qui insigni de causa in honorem Imperatorum Romanorum celebrari consueverunt . Ea templa , quae in hisce numis occurrunt , temporaria fuisse , e ligno , aliave materia fabrefacta , quae ad pompam circi vel amphitheatri ludorumque inservirent , primus omnium subspicatus est praeaudatus Bonarrotius (5) . Ad exemplum celeberrimorum templorum , quae in iisdem urbibus Diis dedicata erant , constructa fuisse conicere licet : omni plane elegantia & splendore exstructa , columnis , signisque ornata , uti edita numismata testantur . Videmus etiam maioris honoris dignitatisque causa , ea gradibus imposita , ut ita conspicuo in loco eminerent . Nec duo tantum templa , sed tria etiam non raro in numis exhibentur . In altero ex his templis patrii Dei , seu eius urbis tutelaris Numinis , sive Genii signum ; in altero interdum Victoriae , seu Deae Romae simulacrum dedicari solebat ; & frequenter in mediano templo signum Imperatoris , cui sacra certamina dedicata , collocare mos fuit . Si vero in hoc alicuius Dei signum poneretur , praesertim Iovis ; habitu & specie vel Iovis , vel alterius Numinis repraesentabatur idem Imperator , vel sedens , vel stans , ut videre est in numo ex aere magno , quem Antonino Bassiano cum ludorum celebratione Smyrnaei dedicarunt (6) . Praeterea Imperatoris nomen in zophoris eorundem templorum scribere solebant , ut , qui spectaculo aderant , scirent ea certamina Imperatoribus tamquam Diis sacra esse . Quod si duo dumtaxat templa erigerentur , testantibus editis numis , in altero ex his constat dedicari consuevisse statuam Imperatoris ; quod ostendit Trallianorum numisma maximum , eidem Antonino dedicatum , quod in celeberrimo Christianissimi Regis The-
sauro

(1) Vide Tab. XVII.

(2) Tab. XVII.

(3) Tab. XLVIII. 3.

(4) Tab. XXXVI.

(5) Tab. XIX. Thef. Reg. Christianis.

(6) Vide Tab. XIX.

fauro adservatur (1); nam dextrorsum in medio templi hexastyli cernitur idem Imperator stans, paludamento insignis, qui dextra globum, hastam laeva tenet: sinistrorsum vero in altero templo Dea Roma spectatur sedens, quae dextra Victoriolam praefert, & forsitan pro praemio eidem Imperatori auspiciissime largitur. Templum hexastylum cum imagine eiusdem Imperatoris stantis, sacraque libamina ad aram ignitam fundentis, exhibet Hierapolitanorum numus (2): superque ostium eiusdem templi imposita est protoma, quae, ut opinor, fratrem eius Getam repraesentat. Imperatorum Caesarumque protomas omni cultu & honore consecratas fuisse, vel ad ornatum templorum, vel circorum, vel theatrorum, numismata, omnigena eruditione cumulatifima, perspicue testantur. Tarsensium numus in honorem Severi Alexandri adfertur e Museo Pisano depromtus (3), cuius typus Bacchus, ni fallor, & Hercules, qui protomam Imperatoris adtollunt. Eaedem Imperatorum protomae impositae cernuntur mensis, in quibus exponebantur praemia danda victoribus sacrorum certaminum, ut videre est in numo Nicaensium in Commodi honorem (4): adeo ut hinc coniciam, Caesarum protomas eximio opificio absolutas, vel ex auro vel ex argento, vel e pretiosis gemmis, vel etiam e peregrino marmore, aereve inaurato, inter praemia, quae certantibus athletis exponi ante ludorum celebrationem, iisdemque victoribus donari solebant, connumerandas esse, de quibus paullo inferius dicam.

Praeisse Romanos cunctis gentibus in edendis summo adparatu, summoque splendore ac magnificentia ludis, minime dubitandum est: quin ab ipsis petita haec exempla videntur. Pompeium laudat Plutarchus (5), qui Veneris aedem imposuit suo theatro, quam Plinius Veneris Victricis fuisse dicit (6). Quae fuerint circi apud Romanos ornamenta, templa, arae, signa, ex Tertulliano (7), atque ex editis a Panvinio monumentis satis superque exploratum est. Sed, quod ad rem nostram pertinet, quod templa in amphitheatris erigi solerent apud Orientis populos, egregium exstat documentum in Aedis S. Ignatii Martyris penes celeberrimum Ruinartium (8). In his legitur, quod fortissimus

Vol. III.

D 2

Christi

(1) Vide in eodem Tab. XIX.

(2) In Museo Pisano Tab.

(3) Vide Tab. L.

(4) In Thesaurio Christianis, Regis Tab. XVI.

(5) In eius vita.

(6) Hist. Nat. Lib. VIII. Cap. VII.

(7) De Spectaculis Cap. VIII.

(8) In Addend. pag. 707. edit. Paris.

Christi Athleta ad amphitheatrum ductus , ἑρπιδὶν ὁμοῖς παρὰ τῷ Ναῷ παρεβάλλετο : *feris crudelibus iuxta templum expositus est* . Templum in amphitheatro , & pone illud simulacrum Herculis sedentis , cernimus in numo Heracleotarum in honorem Gordiani , quod adfert & illustrat Cl. Bonarrotius (1) .

In fronte eorumdem templorum non Romanorum Imperatorum dumtaxat nomina inscribebantur , in quorum gratiam facri agones celebrabantur , ut videre est in adlato paullo inferius Pergamenorum numo (2) ; verum etiam Urbium , quarum impensis fiebant : cuius rei non unicum in tota antiquitate exstat exemplum ; sed lubet , brevitatis gratia , ad insigne dumtaxat numisma Commodi consecratum a Tarsensibus provocare , quod habes in Pisanio Museo (3) . In eo duo templa sculpta sunt , quorum unum hanc epigraphen praefert KOINON : alterum vero ΚΙΑΙΚΙΑC : *Commune Ciliciae* , cuius Tarsus , ut vidimus , illustris ac splendidissima metropolis fuit . Auguror etiam ea templa , quae subitaria arte exstructa erant , thenfarum more , curribus imposita fuisse , atque in amphitheatris circumducta ante ludorum editionem , ut Deorum simulacra , effigiesque & statuae Imperatorum in iisdem locatae , qui Deorum habitu & specie expressi erant , a spectatoribus adorarentur , faustisque adclamationibus celebrarentur . Quod vero haec portatilia templa non secus ac thenae in ludis , sacrisque pompis circumferrentur apud Asiae populos , testantur Ephesiorum numismata Commodi , Gordiano Pio , & Herenniae Etruscillae dicata , quae Vaillantius describit (4) : cum hac epigraphe : ΑΠΗΝΗ. ΙΕΡΑ. ΕΦΕΣΙΩΝ. *Thenfa sacra Ephesiorum* . De his templis manufactis , portatilibus , itemque de aediculis veterum , luculenter nuper disseruit (5) , Academiae Etruscae Cortonenfis lucidum fidus , Abbas Philippus Venutus , qui inhaeret doctissimi Senatoris Bonarrotii opinioni (quam etiam amplectitur clarissimus eius frater Rudolphinus Venutus (6) , eiusdem Academiae a Secretis) subspicaturque parva templa , quae in hisce populorum Asiae numis occurrunt , ex argento , vel ex alio metallo fabrefacta fuisse , dataque pro praemio victoribus facrorum certaminum ; nam in iisdem numis semper cum urnis ,
in

(1) Tab. XIII. inter Numism. Carp. pag. 275.

(2) Inter Medicea Tab. LVII. num. II. & in Thesaur. Christianissimi Regis Tab. XIX.

(3) Tab. XXX. num. 3.

(4) Pag. 68. 150. & 170.

(5) V. in Diss. XI. Tom. II. p. 212. cui titulus : *Saggi di Dissertazioni Accademiche pubblicamente lette nella Nobile Accademia Etrusca dell' antichissima Città di Cortona . In Roma 1738.*

(6) In antiqua Numism. max. mod. e Museo Albano in Vaticanam Biblioth. translata ad Tab. LVI. num. III. pag. 114.

in quibus insertae palmae sunt, atque etiam cum coronis, quibus iidem victores donabantur, coniuncta templa spectantur; iis dumtaxat numis exceptis, in quibus Urbium Genius parva templa utraque manu praeferens exhibetur. Memoratur in Actis Apostolorum (1) quidam Demetrius opifex, qui argentea parva templa Dianae Ephesiae fabricabat, maximo artis suae proventu, ad similitudinem templi Ephesini, toto terrarum orbe celeberrimi, eaque confluentibus ad illud populis vendebat, vel his qui ad spectandos ludos conveniebant in theatro, cuius paullo post fit mentio in iisdem Actis. Quamvis non negem aliquando in numis occurrere templa tum absque coronis, tum etiam absque urnis cum palmis; quum tamen ex epigraphe constet certamina edita esse, uti docet numus Philippopolitarum Antonino Caracallae dicatus, qui exstat in Museo Pisano (2), cum hac inscriptione: ΚΕΝΑΡΕΙΣΕΙΑ ΠΤΟΙΑ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ ΝΕΩΚΟΡΩΝ; tamen si recta sculpta sunt, non obliqua, probabile crediderim ea templa non ludos indicare, sed vota suscepta, aut peracta sacrificia pro incolumitate Caesarum, totiusque Domus Augustae, sive etiam pro eorumdem victoriis: & facile etiam denotare iisdem dedicata ea templa fuisse. Lucem adfert huic meae coniecturae numus maximae formae Imperatori Opellio Macrino consecratus ab Ephesiis, qui e Gaza Christianissimi Regis depromptus est (3), in quo ante templum, ornatum in medio Aesculapii simulacro, multi viri per circuitum stant, sublataque dextra manu vota Deo nuncupant pro eiusdem Imperatoris salute aut victoria, ad aram ignitam astante etiam popa cum victima; cum hac epigraphe: ΕΦΕΣΙΩΝ..... ΒΩΤΑ. *Ephesorum Vota*.

Praeter protomas illustrium virorum & Imperatorum Augustorum, praeterque parva illa templa e pretiosa materia fabricata, alia quoque praemia sacrorum certaminum victoribus dono data fuisse, testantur vetera numismata. Primum locum facile obtinent coronae varii generis, & palmae, quas eadem numismata frequenter una cum urnis largita fuisse ostendunt. Maximum fuit palmarum decus, quo Diis fere aequales victores habebantur, laudabanturque, quod testatur Horatius (4):

*Palmaeque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.*

Cum

(1) Cap. XIX. v. 24.
(2) Tab. XLII. num. 3.

(3) Tab. XXII. Vide etiam Tab. XXVIII. in num. Treboniani.
(4) Lib. I. Od. I.

Cum palmis certant etiam de dignitate & pretio coronae, quas vetusta Ethnicorum religio Diis tamquam proprium ornamentum sacravit: qui honos postea ad homines quoque transit. Donata plerumque fuisse cum palmis & ipsa vascula, quibus inferebantur, numerum auctoritate discimus. Eadem vascula vel argentea, vel e metallo, fulgenti auro superfuso, eximioque opere elaborata erant, quemadmodum iidem numi ostendunt: itemque gemmis interdum ornata, veterum monumentorum auctorumque fide recte coniicit Bonarrotius (1): in quibus ludorum, qui fiebant; celebrabanturque, nomina scripta non raro, non secus ac in coronis, cernimus. Haec vasa pulcherrima praealtis mensis imponi solebant, ut hi qui certabant ante oculos ea haberent, atque ira acrius vehementiusque ad victoriam summa cum nominis ac virtutis laude capeffendam excitarentur. Labet adscribere notissimos versus, quos ex Homérico fonte Virgilius accepit (2):

*Munera principio ante oculos, Circoque locantur :
In medio, sacri tripodes, viridesque coronae,
Et palmae, pretium victoribus.* —————

Ea vasa eximii operis, & ut ait idem Virgilius (3), *aspera signis*, interdum etiam non super mensas tantum, sed super tripodas egregio opere sculptos, sigillisque ornatos, locata visuntur, ut in pulcherrimo numo Coryceorum, Ciliciae maritimae urbis populorum, quem Valeriano Imperatori dedicarunt (4). Quo vero nomine adpellari possint ea vasa, quae in numis sculpta occurrunt, sive cymbia, sive lebetes, incertus haeret Bonarrotius (5). Vrnas quadratas adnotare abs re minime arbitror propter singulare, ni fallor, exemplum, in numo a Cyzicenis cuso in honorem Antonini Caracallae, quem vide in regio Thesauro Christianissimi Regis (6), quarum singulis insertae quinque palmae visuntur. Praeter haec, alia supersunt praemia enumeranda, nimirum hydriae, amphorae, pocula, urcei, phialae, paterae, aliaque variis figuris sculpta minora vascula, vel etiam ansata, vel sine ansis, quae tum supra mensam, tum eam infra reposita in numis conspiciuntur. His adde poma, quibus Pythiorum

(1) In Num. max. mod. Tab. IX. num. 3. pag. 181.

(2) Aeneid. lib. V. v. 109.

(3) Ibidem v. 267.

(4) Vide apud Vaillantium in Select. Numism. max. mod. Tab. CLX. pag. 110.

(5) Loco paulo ante citato pag. 180.

(6) Tab. XVIII.

rum certaminum victores donabantur : adde phaleras , vittas , bullas , aliaque huius generis decora , quae satis superque doctorum hominum lucubrationibus litterato orbi perspecta maxime sunt ; sed ea heic breviter commemorare libuit , quia in hisce numis frequenter occurrunt , quibus praemiis explicandis egregiam operam navarunt prae ceteris illustres viri Spanhemius , & Senator Bonarrotius .

C L X I I I I .

A. *Imperator laurea & paludamento ornatus .*

B. ΑΤ Κ Λ ΣΕΠΤΙ ΣΕΤΗΡΟΣ ΠΕ. 'Αυτοκράτωρ Καῖσαρ Λούκιος Σεπτίμιος Σεβήρος Περτινάξ .
b. c. *Imperator Caesar Lucius Septimius Severus Pertinax .*

F. *Hercules stans , dextra innixus clavae , laeva praeferens poma , pendente ex humero pariter laevo leonis Nemeaei spolio : ex adverso arbor , cui advolurus serpens : pone Nympha hortorum Hesperidum custos .*

Φ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ . b. c. *Philadelphia Perinthiorum Neocororum .*

Ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. vi. G. iv.

Praeclarus est hic numus Mediceus tum opificii elegantia , ^{T. LVI. n. III.} quod temporis iniurias mirifice superavit , tum etiam raritate emblematis seu typi , in quo explicando humani aliquid passus est immortalis Vaillantius (1) , qui feminam illam stantem prope arborem , cui implicitus est serpens , censuit esse Hygiam Deam , sive Salutem . Haud vacat nunc expendere num in vetustis numismatis , inscriptis aris , votivisque tabulis ac sculpturis aliquando occurrat Hercules cum Hygia , cuius societatis nulla mihi , licet memoria non secus ac ingenio parum valeam , occurrunt exempla ; sed quod Hygia esse non possit , illud , ni fallor , manifeste evincit , quod pateram , quam gere-
re semper solet , dextra non tenet , ut serpenti suo escam praebeat ; quin imo arborem Herculi indicat laeva manu ; quo plane gestu sculpta cernitur in praestantissimo Mediceo numo in honorem Antonini Pii , quem superius illustravimus (2) . Adsentior igitur celeberrimo Holstenio , qui hunc ipsum Perinthiorum numum Severo dicatum describit , & se vidisse in Medi-
ceo

(1) Ad Numism. Imper. & Aug. a Graec. pop. cusa pag. 86. (2) Tom. II. pagg. 94. & 95. Tab. XVIII. num. III.

ceo Cimeliarchio adfirmat, sculptumque in eo Herculem, aurea Hesperidum poma ex arbore auferentem, agnoscit (1). Memorat etiam exstare in eadem Medicea Gaza alterum insignem numum, Septimio Severo consecratum a Perinthiis, qui pro typo habet triremem, cuius prorae Severus insistit, cum templo: cuius haec epigraphe, de qua superius nonnulla adnotavimus: ΕΠΙΔΗΜΙΑ Β. ΣΕΤΗΡΟΥ. *Adventus secundus Severi*: subtus: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Herculem summa religione Perinthii coluere, utpote urbis suae (quae ex nomine eius, Ammiano teste (2), *Herculeia Thraciae* dicta est) parentem, & conditorem, ΚΤΙΣΤΗΝ, quemadmodum eum in numis suis dixere, ut adnotat Cl. Harduinus (3), & frequenter sculptum in ipsis exhibuere. Fallitur tamen idem Harduinus (4), qui dum describit numum alterum Perinthiorum in honorem Getae, apud Patinum in Thesau- ro (5), cuius emblemata Hercules Diomedes equos conficiens, cum epigraphe: ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ, quae declarat Perinthios non ludos tantum, sed se quoque *Philadelphios* adpellasse, ut rem Severo facerent opido gratam, Getaeque & Caracallae benevolentiam studiosissime aucuparentur, illud ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ, ad ludos tantum *Philadelphenses*, ut ait, traducit, idque alibi etiam adfirmat (6).

Qua vero de causa, quaque occasione a Perinthiis instituta fuerint ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ certamina, satis superque ex dictis constat. Plura adiicere supervacaneum, quum de his luculenter disse- ruerit nobilissimus Ezechiel Spanhemius (7), ad quem lectores ablegare opere pretium me facturum arbitror. Illustranti mihi Medicea Numismata a Perinthiis cusa in honorem Severi, filio- rumque eius Antonini & Getae, deque sacris ludis in honorem eorumdem celebratis differenti, praeterire nefas visum est insi- gne vetustatis monumentum, quo maxime nobilitatur Medi- ceum Museum, nempe marmor Graeca inscriptione eruditissi- mum: in quo notandum est abrasum Getae nomen odio eius fratris Antonini, qui in eo *novus Bacchus* vocatur, & multa ad sacra certamina illustranda, quae luculento commentario proferri possunt, suppeditat, quod ita se habet (8).

ΤΗΡ

(1) In notis castigat. in Stephanum Byzant. de Urb. pag. 251.

(2) H. Ror. Lib. XXII.

(3) In Numism. ant. Populor. & Virib. pag. 396.

(4) Ibidem pag. 398.

(5) Pag. 120.

(6) Ibidem pag. 526.

(7) In Epistola ad Andream Morellium, quae in eius Spe- cimine quartum locum, apud Cl. Liebeam tertium obtinet.

(8) Nonnulla, quae in hoc marmor adnotavimus, vide in Par. I. Inscript. antiquar. Etruriae Urb. pag. 22, 23, & 24.

ΥΠΕΡ ΣΩΤΗΡΙΑΣ . ΚΑΙ ΝΕΙΚΗΣ . ΚΑΙ ΑΙΩΝΙΑΣ . ΔΙΑΜΟΝΗΣ
 ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ . ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ . ΔΟΥΚΙΟΥ . ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ .
 ΣΕΤΗΡΟΥ . ΕΤΣΕΒΟΥΣ . ΠΕΡΤΙΝΑΚΟΥ . ΣΕΒΑΣΤΟΥ . ΑΡΑΒΙΚΟΥ . ΑΔΙΑΒΗΝΙ
 ΚΟΥ . ΠΑΡΘΙΚΟΥ . ΜΕΓΙΣΤΟΥ . ΚΑΙ . ΜΑΡΚΟΥ . ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ
 ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΑΡΑΒΙΚΟΥ . ΑΔΙΑΒΗΝΙΚΟΥ . ΠΑΡΘΙΚΟΥ . ΜΕΓΙΣΤΟΥ . ΚΑΙ
 ΔΟΥΚΙΟΥ ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ . : : : . ΚΑΙΣΑΡΟΣ . ΚΑΙ . ΙΟΥΛΙΑΣ . ΣΕΒΑΣΤΗΣ .
 ΜΗΤΡΟΣ . ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΩΝ . ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΠΑΝΤΟΣ . ΑΥΤΩΝ . ΟΙΚΟΥ . ΚΑΙ
 ΙΕΡΑΣ . ΣΥΝΟΔΟΥ Α . ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ . ΤΡΥΦΩΝ . ΚΑΙ · ΩΣ
 ΧΡΗΜΑΤΙΖΩ . ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΤΣ . ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ . ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ . ΙΕΡΕΤΣ
 ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΟΚΛΗΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΤΣ . ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΕΜΕΝΟΥ . ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΔΙΑ
 ΒΙΟΥ . ΕΤΙΤΕ . ΚΑΙ ΤΕΙΜΗΘΕΙΣ . ΑΡΧΙΕΡΕΤΣ . ΜΑΡΚΟΥ . ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ
 ΣΕΒΑΣΤΟΥ . ΤΟΥ ΝΕΟΥ . ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ . ΔΙΑ ΒΙΟΥ . ΚΑΙ ΠΟΣΧΟΜΕΝΟΥ . ΑΘΕΑΙ
 ΡΕΤΟΣ . ΚΑΙ ΤΑΥΤΗΝ . ΤΗΝ ΑΡΧΙΕΡΕΤΣΤΗΝ . ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΝ
 ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ . ΑΝΑΚΟΣΜΗΣΑΣ . ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ . ΠΡΩΤΟΣ
 ΔΟΥΚΙΣΤΕΥΟΝΤΟΣ . Μ . ΟΥΔΕΙΣΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ
 ΕΠΑΝΓΕΙΛΑΜΕΝΟΣ . ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΑΝΑΚΟΣΜΗΣΑΙ ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ
 ΒΕΝΤΙΔΙΟΥ . ΣΩΓΑ . ΠΡΩΤΑΤΟΥ . ΠΕΡΙΟΔΟΝΕΙΚΟΥ . ΠΑΡΑΔΟΥΤΟΥ
 ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΟΥΣ ΔΙΔΥΜΟΥ . ΑΓΑΘΗΜΕΡΟΥ . ΚΙΘΑΡΩΔΟΥ . ΠΑΡΑΔΟΥ
 ΤΟΥ . ΚΑΙ ΝΟΜΟΔΙΚΤΟΥ . ΑΥΛΟΥ . ΟΙΝΕΟΥ . ΤΡΑΓΩΔΟΥ . ΠΑΡΑΔΟΥΤΟΥ .
 ΕΤΕΛΕΙΩΣΑ ΔΕ . ΩΣ ΕΠΗΝΓΕΙΛΑΜΗΝ . ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ . ΕΠΙ ΑΡ
 ΧΟΝΤΟΣ . ΑΥΤΟΥ . ΑΓΧΑΡΗΝΟΥ . ΦΑΙΔΡΟΥ . ΕΦΕΣΙΟΥ . ΚΩΜΩΔΟΥ
 ΠΕΡΙΟΔΟΝΕΙΚΟΥ . ΚΑΠΕΤΩΛΙΟΝΕΙΚΟΥ . ΠΑΡΑΔΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΟΥΣ
 ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥΣ . Μ . ΑΣΣΥΡΙΟΥ . ΣΤΑΛΕΟΥ . ΚΩΜΩΔΟΥ . ΠΕΡΙΟΔΟΝΕΙΚΟΥ
 ΠΑΡΑΔΟΥΤΟΥ . ΚΑΙ . ΝΟΜΟΔΙΚΤΟΥ . ΤΙΒ . ΚΛΑΥΔ . ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΑΔΙΚΕ sc
 ΩΣ . ΤΡΑΓΩΔΟΥ . ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΥΤΟΥ

Interpretatio Graecae Inscriptionis haec est .

*Pro Salute . & Victoria : & aeterna incolumitate
 dominorum . Imperatorum . Lucii . Septimii .
 Severi . Pii . Pertinacis . Augusti . Arabici . Adiabenici .
 Parthici . Maximi . & Marci . Aurelii Antonini
 Augusti Arabici . Adiabenici . Parthici . Maximi . &
 Lucii Septimii . : : : : : Caesaris . & Iuliae Augustae
 Matris Caesarum . & universae . eorum . domus . &
 Sacri . Conventus L. Septimius Trypho . & ut
 vocor . Alexandrinus . Philosophus . factus . Sacerdos
 deinceps bis & Pontifex . ducis . Bacchi perpetuus*

Vol. III.

E

ac

ac praeterea . creatus Pontifex . Marci . Aurelii Antonini Augusti . novi . Bacchi . perpetuus . & pollicitus sponte etiam hoc Pontificium . per totam vitam . exercere quum Bacchum restaurassem ornassetque de meo princeps rationes curante M. Volusio Pericle pollicitus Bacchum restaurare & exornare sub Archonte Ventidio . Soga . Pithaula . Periodonica . Paradoxo & Scriba Aelio . Agathemero . Cytharoedo . Paradoxo . & Nomodicta . Aulo . Oeneo . Tragoedo . Paradoxo perfeci . ut pollicitus sum . Bacchum . Archonte Aurelio . Anchareno . Phaedro . Ephefio . Comoedo Periodonica . Capitolionica . Paradoxo & Scriba Menecrate . M. Afsyrio . Sylleo . Comoedo . Periodonica Paradoxo . & Nomodicta . Tib. Claudio Alexandro Laodicensi Tragoedo . & Poëta Paradoxo .

C L X V.

* A. *Imperatoris caput laureatum .*

E. ATT. KAI CEOTHPOC CE. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Σευήρος Σεβαστός . h. e. Imperator Caesar Severus Augustus .

P. *Aquila expansis alis lauream coronam rostro praeferens , cum astro inter crura .*

E. ΔΗΜΑΡΧ . ΕΞ ΤΗΑΤΟC . ΤΟ Γ . h. e. Tribunicia Potestate Consul III.

Ex argento . Pond. S. XI. G. IV.

T. LIV.
n. 22.

Typus ipse huiusce eximii numismatis , probe notus viris doctis , quem etiam superius illustravimus (1) , declarat ab Antiochenſibus Severo dedicatum fuisse . Non una fuit dedicationis causa . Quum enim iisdem Antiochenſibus Severus iratior fuisset , & multa ademisset , quod & administrantem eum in Oriente riserant , & Nigrum victu quoque iuverant : tandem , quum ad eius partes adcessissent , Antonini Caracallae suafu & precibus , benevolus effectus , adempta eis restituit , urbis dignitatem & splendorem , thermis magnificentissimis in ea exstructis (2) , auxit , multisque beneficiis locupletavit , ut Dio (3) , Spar-

(1) In Tom. IV. Tab. VIII. 2. pag. 64.

Tab. XLIX. num. I. pag. 99.

(2) Ex D. Hieronymo , quem etiam citat Cl. Venetus ad (3) Hilar. Rom. Lib. LXXIV. pag. 442.

Spartianus (1), & Herodianus (2) testantur. Ea vero praesertim de causa dedicatus hic numus videtur, quod Severus, confecto Parthico bello, Parthici nomen adeptus, quum inde in Syriam victor rediisset, deindeque Antiochiam transisset, in ea urbe virili toga data filio maiori, secum eum Consulem designavit, & statim in Syria Consulatum inierunt, uti narrat Spartianus. Igitur tertius Severi Consulatus, in quo collegam suum Antoninum habuit, incidit in annum V. C. DCCCCLV. Christi CCII. quum Tribuniciae Potestatis esset IX. & X. imperii sui anno decimo, vel undecimo. In Vaticanis Cimeliis aliud numisma, quod cum Mediceo omnino convenit, adservatur, quem exponit & illustrat C. V. Venutus (3).

CLXVI.

- A. Severus Imperator laureatus in medio, dextra globum gerens; sinistrorsum Antoninus Bassianus item laureatus; dextrorsum Geta, pateram dextra praefereus: omnes togati in sellis curulibus sedentes.
- B. In exergo: AT K A CE CEOTHPOC. Imperator Caesar L. Septimius Severus. Hinc in ambitu circa Getam: A CE GETAC K. L. Septimius Geta Caesar: Inde in gyro circa Caracallam: AT K. M. A. ANTΩNEIN. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Ἀυρήλιος Αντωνεῖνος. Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus.
- P. Corona querna, cuius mediam arcam haec obtinet epigraphē: ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ. ΑCΙΑC. CΜΤΡΝΑΙΩΝ. In ambitu extra coronam: ΕΠΙ. CΤΡΑ. ΚΑ..... b. c. Prima (certamina) Communia Asiae Smyrnaeorum, Praetore Claudio

Ex aere flavo. Pond. S. xx. G. iv.

Temporis iniuria labefactatus est hic numus praestantissimus, cuius epigraphē in ambitu in altera facie paene oblitterata, ex numis regii Thesauri Christianissimi Regis (4), & Pisanii (5), ita restituenda est: CΤΡΑ. ΚΑ. ΡΟΤΦΙΝΟΤ CΟΦΙ: Sub Praetore Claudio Rufino Sophista (6). Consecratum arbitror hunc numum in honorem Severi filiorumque eius, ut auditum est ab Asiae urbibus Bassianum Antoninum, qui Caesar adpellatus iam fuerat, annum decimum tertium agentem, participem imperii dictum a militibus, & Getam quoque minorem filium Caesarem, eundemque Antoninum adpellatum (7): quarum adpellatio-

T. LIV.
no. 311.

Vol. III.

E 2

latio-

(1) In eius vita.

(2) Histor. Lib. III. Cap.

(3) Tab. X. IX. num. I. pag. 99. Tom. I.

(4) Tab. XVII.

(5) Tab. XXXV. num. III.

(6) Vide etiam P. Harduinum in Numis antiquis Urbium & Populor. pag. 467. & 470.

(7) Ex Spartiano in vita Severi.

lationum causa iam fama pervulgarat a Severo patre donativum militibus largissimum datum, concessa omni praeda oppidi Parthici, quemadmodum Spartianus memoriae prodit. Caracalla destinatus est a patre Imperator anno V. C. DCCCCL. Chr. CXCVII. quare in numis mox cufis, quum Romanum imperium cum patre moderaretur, idem Antoninus Imperator dicitur, Geta vero Caesar: & huc faciunt inscriptiones: RECTOR ORBIS. AETERNITAS IMPERI. IVVENTA IMPERI (1), quod designare videtur globus imperii symbolum, quem gerit Severus, Caracallae communicaturus. Causa dedicationis huius numi alia adferri etiam potest, sed, ni fallor, altera adlata potior, & verisimilior, nempe ob Parthicum triumphum a Patribus Severo delatum, quem, ut memorat idem Spartianus, *idcirco recusavit, quod consistere in curru, adfectus articulari morbo non posset: filio sane concessit ut triumpharet, cui Senatus Iudaicum triumphum decreverat, idcirco quod & in Syria res bene gestae fuerant a Severo*. Triumphus incidit in annum V. C. DCCCCLVI. Chr. CCIII. imperii eius decimum primum, quum Tribuniciae Potestatis x. esset, eadem praesenti anno adhuc in cursu, quam Idibus Aprilis anni superioris susceperat, ut observat doctissimus Pagius (2). Idem etiam censet hoc numo Caracallam Imperii Augustei & Getam Imperii Caesarei Quinquennalia edidisse. Priorem causam indigitare videtur hic numus, in quo Bassianus Antoninus laureato capite sculptus, & frater eius Geta cum patre in curulibus sellis sedent. Severum morti proximum immoderatissime laetatum perhibet Spartianus ex Aelio Mauro Phlegontis Tralliani liberto, quod duos Antoninos pari imperio reipublicae relinqueret, exemplo Pii, qui Verum, & Marcum Antoninos, per adoptionem filios, reipublicae reliquit: hoc melius, quod ille filios per adoptionem, hic per se genitos, rectores Romanae reipublicae daret.

Bassiano Antonino Romanum imperium cum Severo patre moderanti, itemque Getae Caesaris nomen adepto, ut debitae laetitiae documenta sua testaretur Commune Asiae, Smyrnam delegit, in qua, habito totius Provinciae conventu, ludos solemnes & sacra communia pro felicitate ac diuturnitate eorum imperii celebrarunt. *Smyrnaeum conventum magna pars Aeoliae frequentat, in-*

(1) Vide Com. Mediobarbum in Severi num. pag. 273.

(2) In Annal. C. Baronii ad hunc annum num. IV. pag. 195.

inquit Plinius ⁽¹⁾, quam postea enumerat. Vaillantius ⁽²⁾ prima certamina communia Asiae, Smyrnae celebrata censet, forsitan quod accepisset dignitatem *Primae*, ut Ephesus eam sub M. Aurelio receperat, & Pergamus sub Caracalla. Sed longe aliter statuentum, auspice Spanhemio ⁽³⁾ summo viro, qui censet ΠΡΩΤΑ dicta illa certamina non tamquam primum edita, vel quod Smyrna primatus dignitate inter ceteras Asiae urbes praestaret, sed quod velut primaria certamina Communis Asiae urbium, tum propter pulchritudinem, sumptus, adparatumque, tum aliorum certaminum respectu, quae minus praecipua ac magnificentiora erant, celebrarentur. Ex his quae Spanhemius luculentissime differit in hunc numum, aliosque, in quibus ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ ΑΣΙΑΣ nominantur, plura si cupis, accipies lector, nec minora etiam ex Observationibus eximii Senatoris Bonarrotii ⁽⁴⁾.

Claudius Rufinus Sophista, Smyrnaeorum Praetor; qui in hoc numismate nominatur, carus in primis fuit Severo & Antonino eius filio, quorum permisso vacationem ab aliis muneribus integram adsecutus est a Smyrnacis civibus suis, ut docet perhonorifica de eo inscriptio, adlata a Sponio ⁽⁵⁾.

CLXVII.

A. *Imperatoris Septimii Severi, eiusque coniugis Iuliae Domnae, capita adversa.*

E. ΑΤΤ ΚΑΙ Α ΣΕΠ. ΕΒΗΡΟΣ ΠΕΡΤΙΝΑΣ ΣΕΒ. ΠΑΡΘ. *Infra*: ΙΟΥΛΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Λούκιος Σεπτίμιος Σεβήρος Περτίνας Σεβαστός Παρθικός.

b. e. *Imperator Caesar Lucius Septimius Severus Pertinax, Augustus, Parthicus.*
Infra: Iulia Augusta.

F. *Hercules cervam prostratam discerpens.*

G. ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΤ ΑΡΙΣΤΗΔ. ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. b. e. *Sub Praetore Aristedemo Pergamenorum bis Neocororum.*

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. XIII. G. III.

Nunc primum in conspectum doctorum hominum prodit hic numus rarissimus & elegantissimus, quem Pergameni non una de causa, ut arbitror, Severo Imperatori dedicarunt, addita etiam ex adverso Iuliae Domnae uxoris eius effigie

(1) Hist. Nat. Lib. V. Cap. XXIX.

(2) In Num. Imper. a populis Graec. percussis pag. 87. in Severo.

(3) In Epist. ad And. Morellium, quae tertia est apud Lie-

beum pag. 536. & seqq.

(4) In num. max. mod. Musei Carp. Tab. VIII. num. 6.

Pag. 198. 199. & seqq.

(5) In Itiner. Athen.

effigie, qui honor, quam raro in numis, praefertim Orientalium populorum, occurrat, nemo est qui ignoret. Ex his ut illustriorem causam coniecturis adsequar, lucem adfert alterum numisma, olim in Museo Reginae Christinae adservatum, quod iidem Pergameni in honorem Iuliae Domnae cuderunt, cuius averfa pars exhibet Caracallam elata dextra, equo vestum, quem Victoria volitans coronat, cum captivo ante pedes equi (1). Alium numum cum eodem emblemate Pergameni percusserunt in honorem Caracallae, quem in Museo Mediceo vidit, & descripsit Vaillantius (2). Alia item duo ab eo describuntur (3), quae Pergameni eidem Iuliae Domnae dedicarunt; quorum alterum pro typo exhibet Herculem comprimentem Anthem gigantem, sub Praetore Iulio Anthimo caelatum, cum epigrapha: ΕΠΙ ΣΤΡ. ΙΟΥΛ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΠΕΡΓΑΜΕΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ Γ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. Verum hoc numisma consecratum videtur eidem Iuliae Domnae, Severo iam vita fundito, imperante Antonino Caracalla, a quo ut tertiam Neocoriam, ita Primatum eos accepisse exploratum est. Notandum etiam quod Severus a Pergamenis PΑRTHICVS dicitur: quare minime absurdum videtur subspicari numum hunc ab ipsis percussum fuisse, ut Severo gratularentur, quod capto Ctesiphonte, regeque fugato, ac plurimis interentis, nomen Parthicum meruisset; vel etiam ob res praeclare ab eo gestas in Syria, in quam quum victor rediisset, ei a Patribus delatus est triumphus Parthicus, quem filio concessit, cui Senatus Iudaicum triumphum decreverat, uti a Spartiano memoriae proditum. Hac ipsa occasione, ni fallor, Pergameni Iuliae quoque Domnae Severi Augusti coniugis gratiam inire studuerunt, quod Romano imperio dignam sobolem ei peperisset.

Urbis Praefides ac Custodes Deos praecipua religione devenerati sunt Pergameni Aesculapium (cuius cultum & sacra communia (4) Smyrnaeis tradiderunt) Hygiam quoque eius filiam & Telesphorum, quem Evamerionem adpellarunt, teste Pausania (5), itemque Coronidem Aesculapii matrem, necnon Apollinem Καλλιτέχνην, de quo Aristides (6). His Hercules aliaque Numina addenda, quae in Pergamenorum numis expressa erudite observat Cl. Harduinus (7). In alio numo Pergamenorum

(1) Describit Vaillant. in numis Imperat. Graec. loq. pag. 93.

(2) Ibidem pag. 107.

(3) Ibidem pag. 93. & 94.

(4) Vide Paulaniam in Corinthiacis Lib. II. Cap. XXVI.

(5) Ibidem Lib. II. Cap. XXVI.

(6) Sacr. Sermon. II. pag. 519.

(7) In numis Populor. & Urb. illustrat. pag. 390, 391. & 392.

rum in honorem Antonini Pii, sculptus cernitur Hercules decumbens super spolia leonis, qui dextra extensa puerulum sustinet (1): in altero pariter numo in honorem Septimii Getae idem Hercules dextra erigit clavam contra serpentem arbori circumvolutum (2).

Nomen Praetoris Pergamenorum, quod in hoc numismate consignatum est, in aliis non occurrit: neque dubitandum de eius nomine, quod ita contrade scriptum est: ΑΡΙCΘΑ. & interpretandum videtur *Aristedemo*, nimirum *Aristodemo*. Alterum describit Vaillantius (3) in honorem Severi cūsum, cum eodem schemate Herculis cervam prosterntis, eiusque cornua discernentis, sub Praetore *Evaresto*. ΕΠΙ. ΣΤΡΑΤ. ΕΤΑΡΕΣΤΟΤ ΠΕΡΙΤΑΜΗΝΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ.

CLXVIII.

IVLIA DOMNA AVGVSTA.

A. IVLIAE Domnae Augustae caput.

E. IVLIA AVGVSTA.

P. Severi & Caracallae Imperatorum capita adversa laureata.

E. Epigraphae infra scriptae: AETERNIT IMPERI.

Ex aere flavo cum maximo circulo. Pond. Vnc. vi. S. x. G. v.

A Eternitatem Romani Imperii designatam agnoscit doctissimus Vaillantius per capita Severi patris & Caracallae filii in numis cum aureis tum argenteis rarissimis, quos describit (4); quod ex coniugio Severi & Iuliae natus sit Caracalla, iam Augustus & Tribuniciae potestatis cum patre confors, & sic imperium in familia Septimiorum aeternum sit futurum. Quanto in pretio habendum sit hoc numisma pulcherrimum ac praestantissimum, adfabre ex aere percussum cum maximo circulo, nemo est qui non videat. Multis summisque honoribus vivens adfecta est Iulia Pia Severi uxor, quae Senatus decreto MATER CASTRORVM & SENATVS adpellata est; qua de re aram ex Africa Florentiam advectam, auspice & iubente Serenissimo Principe Leopoldo Medice, Cardinali Amplissimo, praeterire

T. LV.
n. II.

(1) Apud eundem Vaillantium ibidem pag. 45.
(2) Apud eundem pag. 119.

(3) Ibidem pag. 86.
(4) In Tomo II. Numismo. praefant. pag. 244.

terire nefas censeo , quum in Mediceo Magni Ducis Etruriae
adseruetur : quae haec habet .

IVLIAE . DOMNAE . AVG
MATRI CASTRORVM
MATRI AVGST : : : :
IMP. CAES. K. SEPTIMI. SEVERI. PII
PERTINACIS AVG CONIVGI
Q. SIKICIVS. VICTORET C. TADIVS. FOR
TVNATVS OB. HONOREM . FRAM
SVI. PERPETVI STATVAM . CVM
BASE EX . HS . BINIS MILIB. N . LEGI
TIMIS ADIECTIS TERTIS EX DE
CRETO. PAGANOR. PAGI MERCVRIAKIS
VETERANORVM MEDEKIANORVM
S. P. F. IDEMQVE. DEDICAVERVNT

In hac basi eadem Iulia Domna dicitur etiam *Mater Augustorum* ; sed notandum deletas esse quatuor postremas literas in adpellatione AVGVSTORVM . Id contigit iubente Caracalla , qui acerbissimo odio infectatus est Septimium Getam Caesarem fratrem suum , eiusque nomen in publicis monumentis deleri praecepit . Si otium est , vide quae adnotavimus in Parte I. Inscriptionum antiquarum , quae in Etruriae Urbibus exstant (1) .

A N-

(1) Pag. 6. & 7. num. II. Vide etiam quae in eodem opere mox adnotantur pag. 34. & 35. ad Inscript. adlat. num. LVIII.

CLXVIII.

ANTONINVS CARACALLA.

A. *Imperatoris Antonini Caracallae caput ornatum crena radiata.*

B. ΑΤΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Αυτοκράτωρ Μάρκος Αύρηλιος Αντωνίνος. *b. c.* Imperator Marcus Aurelius Antoninus.

F. *Caput Iuliae Domnae.*

E. ΑΔΑΝΕΩΝ ΙΟΥΛΙΑΝ ΔΟΜΝΑΝ ΚΕΒ. Ἀδανέων Ιουλίαν Δόμναν Κεβασήν. *b. c.* Adaneorum (*populus colit*) Iuliam Domnam Augustam.

Ex aere . Pond. Vnc. I. S. I. G. XVII.

Multis magnisque honoribus Iuliam Piam matrem suam ^{T. LVI. n. 1.} prosecutus est Antoninus Caracalla, praesertim quum Imperium Romanum solus moderari coepit. Ei siquidem iusta & utilia monenti, licet minime obtemperaret; tamen, uti memoriae proditum a Dionis Exscriptore (1), curam libellorum atque epistolarum utriusque generis, praeter admodum necessarias, commisit; eiusque nomen pariter cum suo & exercitus nomine posuit, adiectis magnis laudibus in epistolis, quas mittebat ad Senatum, dum omnes valere scriberet: ad haec omnes primarios viros publice salutari ab ea, non secus ac a se, declarabat. Adcessere splendidi tituli, quos a Senatu habuit; nam, ut vidimus, Mater Castrorum & Augustorum, item Mater Senatus & Patriae adpellata est, habitaque veluti altera Ceres, magna Deum mater Cybele, Venus altera & Diana, & ut ab Oppiano dicitur (2) οὐλείπσσα Σελήνη: *indeficiens Luna*; quare etiam cum falcatae Lunae imagine in numis expressa spectatur.

Tamquam praesenti Deae cultum ei decrevere Adanei, antiquissimae urbis Ciliciae populi, uti numisma hoc valde insignè eiusque epigraphe testatur; quod ea, ut reor, iuvante vel privilegia, vel beneficia non contemnenda acceperunt ab eius filio Antonino Caracalla, Romanum imperium iam adepto: cui etiam hoc amoris & obsequii sui monumento, ni fallor, gratulati sunt, declarantes & eum, & matrem divinis honoribus colere, quod aeternae Romani imperii propagationi edita sobole consu-

Vol. III.

F

luisse,

(1) Hist. Rom. Lib. LXXVII. pag. mibi 878.

(2) C. nager I b. I. vers 7.

terire nefas censeo , quum in Mediceo Magni Ducis Etruriae
adseruetur : quae haec habet .

IVLIAE . DOMNAE . AVG
MATRI CASTRORVM
MATRI AVGST : : : :
IMP. CAES. K. SEPTIMI. SEVERI. PII
PERTINACIS AVG CONIVGI
Q. SIKICIVS. VICTOR ET C. TADIVS. FOR
TVNATVS OB. HONOREM . FRAM
SVI. PERPETVI STATVAM . CVM
BASE EX . HS . BINIS MILIB. N . LEGI
TIMIS ADIECTIS TERTIS EX DE
CRETO. PAGANOR. PAGI MERCVRIAKIS
VETERANORVM MEDEKIKANORVM
S. P. F. IDEMQVE. DEDICAVERVNT

In hac basi eadem Iulia Domna dicitur etiam *Mater Augustorum* ; sed notandum deletas esse quatuor postremas literas in adpellatione AVGVSTORVM . Id contigit iubente Caracalla , qui acerbissimo odio infectatus est Septimium Getam Caesarem fratrem suum , eiusque nomen in publicis monumentis deleri praecepit . Si otium est , vide quae adnotavimus in Parte I. Inscriptionum antiquarum , quae in Etruriae Urbibus extant (1) .

A N-

(1) Pag. 6. & 7. num. II. Vide etiam quae in eodem opere mox adnotantur pag. 34. & 35. ad Inscript. adlat. num. LVIII.

CLXVIII.

ANTONINVS CARACALLA.

A. *Imperatoris Antonini Caracallae caput ornatum corona radiata.*

B. ΑΤΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος Αντωνεῖνος. *b. c.* Imperator Marcus Aurelius Antoninus.

F. *Caput Iuliae Domnae.*

E. ΑΔΑΝΕΩΝ ΙΟΥΛΙΑΝ ΔΟΜΝΑΝ CΕΒ. Ἀδανέων Ιουλίαν Δόμναν Σεβαστήν. *b. c.* Adaneorum (*populus colis*) Iuliam Domnam Augustam.

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. i. G. xvii.

MUltis magnisque honoribus Iuliam Piam matrem suam ^{T. LVI. n. 1.} profecutus est Antoninus Caracalla, praesertim quum Imperium Romanum solus moderari coepit. Ei siquidem iusta & utilia monenti, licet minime obtemperaret; tamen, uti memoriae proditum a Dionis Exscriptore (1), curam libellorum atque epistolarum utriusque generis, praeter admodum necessarias, commisit; eiusque nomen pariter cum suo & exercitus nomine posuit, adiectis magnis laudibus in epistolis, quas mittebat ad Senatum, dum omnes valere scriberet: ad haec omnes primarios viros publice salutari ab ea, non secus ac a se, declarabat. Adcessere splendidi tituli, quos a Senatu habuit; nam, ut vidimus, Mater Castrorum & Augustorum, item Mater Senatus & Patriae adpellata est, habitaque veluti altera Ceres, magna Deum mater Cybele, Venus altera & Diana, & ut ab Oppiano dicitur (2) οὐλείπυσσα Σελήνη: *indesciens Luna*; quare etiam cum falcatae Lunae imagine in numis expressa spectatur.

Tamquam praesenti Deae cultum ei decrevere Adanci, antiquissimae urbis Ciliciae populi, uti numisma hoc valde insignè eiusque epigraphe testatur; quod ea, ut reor, iuvante vel privilegia, vel beneficia non contemnenda acceperunt ab eius filio Antonino Caracalla, Romanum imperium iam adepto: cui etiam hoc amoris & obsequii sui monumento, ni fallor, gratulati sunt, declarantes & eum, & matrem divinis honoribus colere, quod aeternae Romani imperii propagationi edita sobole consu-

Vol. III.

F

luisse,

(1) Histor. Rom. Lib. LXXVII. pag. mibi 878.

(2) Cyneget. l. b. l. vers. 7.

luisset, & quod Antoninum, Diis parem, per Asiam traicientem sequeretur, & imperio dignum redderet. Nam Antoninum Bassianum, ut cernimus, radiata corona, quae divinitatis insigne est, condecorarunt, cuius rei causam, & rationes mox investigabimus. Quamvis autem Caracalla Deorum nominibus adpellari vetuerit (1); constat tamen divinitatis opinionem toto terrarum orbe pervulgandam adfectasse: nam tamquam alter Alexander haberi voluit, seque, ut ait Dionis Epitomator (2), 'Εἰς Ἀλῆγον *Orientelem Augustum* vocavit, & *Magni* cognomen obtinuit, quasi Alexandri exemplo Orientem suo subiecisset imperio, perdomuissetque. Existimavit etiam se Solem referre dum currus agitarret: qua de re maxime gloriabatur, & ubicumque hiemavit amphitheatra, & circos gratis exstruxit. Alexandrinos, a quibus omni honorum genere urbem intrans exceptus fuerat, sparsa odoribus & suffimentis via omnique aditu, taedis praeterea & florum sparsione, sacris certaminibus in eius honorem editis, honestatus est; tamen quum multa ab eis contra se dici, irriderique, & matrem Iocastam vulgo adpellari rescisset, civitatem floremque omnem iuventutis delere minime dubitavit. Haud igitur mirum, si Adanei, ut morem gererent huic Imperatori, cum imaginem eius, tum matris in numo consociarunt, Iuliam Domnam se colere adfirmantes, eiusque filio ad Romani imperii fastigium iam evecto tribuentes radiatam coronam: cuius usum, ut alibi monuimus, Romani ab Etruscis, Etrusci vero ab Aegyptiis aliisque Orientis populis acceperunt. Memorat etiam Dio Caracallam interdum specie & effigie Bacchi in publicum prodiisse: cui pariter convenire radiatam coronam observat doctissimus Bonarrotius (3).

Memoratur hic numus Mediceus ab Holstenio in Notis & Castigationibus ad Stephanum (4), item a Vaillantio (5), & ab Harduino (6), qui emendat Occonem, apud quem pro ΟΔΑΝΕΩΝ, reponendum ΑΔΑΝΕΩΝ. Videtur Adaneos hunc numum percussisse, interemto iam Geta Imperatore, qui, iubente Caracalla, in sinu eiusdem Iuliae Piae matris occisus est, duobus Aspris Consulibus, mense Februario vel Martio, anno ab V. C. DCCCCLXV. Christi CCXII. aetatis suae anno vicesimo secundo, adiectis mensibus

(1) Vide Spartianum in eius vita.

(2) Ibidem ut supra pag. 873.

(3) In Numism. max. mod. Tab. IX. num. 5. pag. 191.

(4) Pag. 7.

(5) In Numis Imper. Graec. loquent. pag. 89. & 96.

(6) In Num. Populor. & Urb. illustrat. pag. 6. & 593.

fibus novem, uti ex Dione ostendit Pagius (1), post Severi patris mortem. Insigne marmor, in fine mutilum, lubet adferre, quo discimus vota & sacra facta fuisse pro salute & incolumitate Antonini & Iuliae eius matris, quae *Ceres nova* in eo dici videtur, non secus ac in adlato superius Mediceo marmore idem Antoninus Imperator ΝΕΟC ΑΙΟΝΤΙCΟC *novus Bacchus* adpellatur. Exscripsi sexdecim fere ab hinc annis dum idem marmor exstabat Florentiae in Hortis urbanis Principum Corsiniorum (2).

PRO SALVTE ET INCOLVMITA
TE DOMINI NOSTRI MARCI
AVRELI SEVERI ANTONINI PII
ET . IVLIAE . AVG. MATRI . AVG. N
ET { CASTRORVM
CEREII IIO

C L X X.

- Α. *Imperatoris ANTONINI capus radiata corona insigne.*
 Ε. ΑΤΤ Κ Μ ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ ΑΤΓ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνεῖνος
 Αὔγουστος. *b. e.* *Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus.*
 Β. *Bassianus Antoninus ὁ Geta rogari ad aram accensam, mutua concordia dexteras iungentes.*
 Ε. ΕΠΙ Τ ΔΙΑ ΚΑΠΙΤΩΛΙΝΟΤ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *b. e.* *Sub Tito Aelio Capitolino*
Byzantium.

Ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. iiii. G. vi.

CAelatus est praeclarus hic numus , nunc primum in lucem editus , a Byzantiis , qui pro fraterno amore & concordia Bassiani Antonini & Getae , vota & sacra fecerunt , ut indicat ara ignita ; quae media inter eos posita est . Quo vero tempore caelatus sit , declarat doctissimus Spanheimius

Vol. III F 2

T. LVI.
n. II.

(1) In Annal. Baronii Tom. I. pag. 199. num. II. ad eum annum.
(1) Hoc anno MDCCXII, quum hoc ipsum marmor quae-

reretur, minime inventum est, & subreptum fuisse suspicati sumus. Editum primo a me est in Par. I. Inscript. ant. quae in Etruriae Urbibus exilant pag. 123. num. 8.

mius, nempe quum soli iam Augusti essent, & imperarent (1); vita functo Severo patre, qui obiit Eboraci pridie Nonas Februarias, anno V. C. DCCCCLXIV. Christi CCXI. quum vixisset annos LXV. menses IX. dies XXV. (erat enim natus III. Idus Aprilis) & regnasset annos decem & septem, menses octo, dies tres, quemadmodum ex Dione ostendit summus vir Pagius (2). Spectantur etiam in numo Nicaeensium duo togati & dextas iungentes Caracalla & Geta, cum inscriptione $\text{CETHPEIA \Phi I \Lambda \Delta \Delta \epsilon \lambda - \phi \epsilon I \alpha \text{ NIKAT} \epsilon \Delta \text{N.}}$ *Severia Philadelphia Nicaeensium*; sed in hoc numo non ara accensa posita est in medio eorumdem Caesarum, ut in Mediceo, quem non semel diligenter inspeximus; sed mensa bipes cum urna sive lebere, absque tamen palmis; quare nil mirum si Vaillantio describenti hunc ipsum numum Mediceum, quem citat inter Cimelia Cardinalis Leopoldi (3), non ara visa est, sed, ut ipse ait, *urna ludorum intermedia*. Idem Nicaeensium numus dedicatus est Imperatori Antonino Caracallae Augusto cum epigraphe: $\text{M. ATPH. ANTONINOC ATTOY.}$ *M. Aurelius Antoninus Augustus*: ea, ut videtur, occasione, qua Romani orbis regimini praefectus, Imperator a Severo adhuc superstite declaratus est; quamquam non negem sub eodem Severo Imperatore percussum, uti visum est celeberrimo Spanhemio (4); sed priori calculo non invitus adcedam. Idem Antoninus Caracalla in numis SEVERVS non raro adpellatur (5), & quod notandum, in eo numismate Imperator non vocatur. Geta quoque laureato capite occurrit in praeclaro numo Bizyzenorum, urbis Thraciae populorum, apud eruditissimum P. Erasmum Froelich S. I. (6) cum epigraphe: $\text{ATT, KA. II. CETH. GETA. \text{CETH.}}$ in quo non tantum Augustus, sed etiam Imperator adpellatur. Ita quoque in numo Nicopolitarum ad Istrum in Moesia inscribitur (7). Nondum pervulgato in Oriente teterrimo immanissimoque odio Caracallae in fratrem Getam, dum ipsi imperarent, frequenter celebrabantur ludi, sacrificia, vota, ac festa pro eorum fraterno amore & concordia, quam Severus pater dum viveret, perpetuo duraturam credidit. Memoratu dignum est insigne numisma medii moduli, quod primum innotuit cu-

ris

(1) In Epistola ad Andr. Morellium, quae apud eum V. est pag. 324. apud Liebeum III. pag. 539.

(2) In Annales Baronii ad hunc annum.

(3) Vide in Specimine Morell. Tab. XIV. num. 1. pag. 145. & 146.

(4) In Epistola ad Andr. Morellium, quae apud eum est V.

pag. 324. quae III. est apud Liebeum pag. 539.

(5) In IV. Tentam. in Append. ad Numos Vrbium, Graece loquentium, sub Augustis percussos, & a Vaillantio non vulgatos, pag. 255. in numo Hadriapolitarum, quem vide.

(6) Apud eundem Cl. Froelich, pag. 246.

(7) Ibidem pag. 288.

ris prae laudati P. Froelich (1), a Caesareensibus Cappadociae percussus, cuius antica facies exhibet caput Caracallae laureatum; postica vero montem Argaeum, flammam evomentem, intra quem duae urnae cum palmis in unaquaque, ad sacros ludos ab iisdem editos declarandos, cum inscriptione: ΜΗΤΡΟΠΟ. ΚΑΙΣΑΡΕ. ΚΟΙΝΟC. ΦΙΛΑΔΕΦΕΙΟC. ΕΤ. ΙΑ. *Metropolis Caesareae, sive in Metropoli Caesarea Communis* (subauditur ΑΓΩΝ *Agon*) *Philadelphius* (Fraterno Amori facer) Anno XIV.

Quod vero etiam post obitum Severi sacra certamina edita sint ab Orientis populis pro mutua eorundem Caesarum Augustorum concordia & fraterno amore; elici potest ex his quae Dionis Exscriptor memorat (2); nam postquam Romam rediere, extincto parente, mutuam inter se benevolentiam simulabant, conlaudabantque se invicem; quum tamen agerent omnia contraria. Inter haec decrevit Senatus ut pro concordia utriusque sacrificaretur Diis immortalibus, ac praesertim ipsi Deae Concordiae victimam eius Sacerdotes immolarent; quod tamen sacrum urgentibus fati malisque ominibus minime peractum est.

Byzantii in honorem pariter Getae Caesaris numos cuderunt, quos Vaillantius describit (3); maximo vero honore profecuti sunt Antoninum Caracallam, summorum beneficiorum ab eo susceptorum memores; nam eius interventu Severus pater vetusta iura, quae eis demerat, quod Nigri partes tenuissent iuvissetque, restituit; cuius insignis beneficii tempus sive epocham in numo, quem describit Cl. Harduinus (4), consignarunt. Adcedit, quod in honorem eiusdem Caracallae non semel sacra certamina maximo adparatu ac sumtu celebrarunt, quae ex eius nomine ΑΝΤΩΝΕΙΝΑ CΕΒΑCΤΑ *Antoninia Augusta* dixerunt (5). Lampadum quoque agones forsitan celebrasse sub Archontibus C. Sallio Aristaeneto, & Aelide, indicat numus a Vaillantio pervulgatus e Thesauro Christianissimi Galliarum Regis (6), apud quem alter etiam numus, ex eodem Thesauro ab eo descriptus, in quo idem Caracalla Imperator a muliere turrata aliquid recepit, Archontis munus suscepisse ostendit, habetque hanc epigraphen: ΕΠ. ΑΡΧ. Μ. ΑΤ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΤ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ. *Sub Archonte Marco Aurelio Antonino Byzantiorum*; quamquam P. Harduinus in-

(1) Ibidem pag. 260.

(2) Histor. Rom. Lib. LXXVII. pag. mihi 871.

(3) Ibidem pag. 117.

(4) In Numis ant. illustr. Populor. & Urbium pag. 105.

(5) Ibidem pag. 104.

(6) Pag. 99.

interpretetur ἐπὶ Ἀρχιερέως (1). Sub Tito Aelio Capitolino cufus tum hic, tum alter numus, qui describitur ab eodem Vaillantio (2): cuius typus, ut cernitur, mulier turrata, quae cistam eidem Imperatori Antonino Caracallae porrigit (3).

CLXXI.

A. Antoninus laureato capite, nudo pectore: laeva hastam gerens.

E. ATT. K M A T P H A N T O N E I N O C A T T. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνίνος Αὐγούστῳς. h. e. Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus.

F. Idem Antoninus militari veste amictus absque paludamento, stans inter duo militaria signa ad aram accensam; dextra pateram, sinistra hastam gerens.

E. ΕΠΙ C ΕΞΟΤ. ΠΡΑΤΟΡ ΑΤΡ ΑΝΤΩΝ ΕΤΤΙΧΟΤ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Ἐπὶ Στρατήγου Ἐξουσίαν Ἱπποταμὴν Αὐρηλίου Ἀντωνίνου Εὐτυχίου Σμυρναίων Νεωκόρων. h. e. Sub Praetore Potestatem Consularem habente Aurelio Antonino Euryche, Smyrnaeorum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. iv. G. viii.

T. LX.
n. 1.

Herculem a Smyrnaeis cultum, testantur numismata, quae in honorem Caesarum Augustorum Augustarumque ipsi cuderunt. Ex his duo tantum memorare lubet, alterum Iuliae Piae Augustae, Imperatoris Antonini matri dedicatum; alterum Plautillae eius coniugi, cum imagine Herculis stantis, qui dextra scyphum, sinistra clavam & spolia leonis gerit (4). Credibile igitur videtur Smyrnaeos sub Herculis effigie Antoninum in hoc numismate integerrimo & elegantissimo exhibuisse tamquam Herculem alterum, Deorum consortio & cultu dignum, ut hoc summo honore ei adsentarentur. Huic meae coniecturae ansam praebet Spartianus, qui de Antonino, Asiam peragrante, haec scribit: *Excepit apros frequenter: contra leonem etiam stetit: quo etiam missis ad amicos litteris gloriatus est; seque ad HERCVLIS virtutem adcessisse iactavit. Post hoc ad bellum Armeniacum Parthicumque conversus, ducem bellicum, qui suis competeat, moribus fecit. Pueritiam egressus, conspecto Alexandri Magni Macedonis corpore, Magnum, atque Alexandrum se adpellari iussit: adstantium fallaciis eo perductus, ut truci fronte, & ad laevum humerum conversa cervice, quod in ore Ale-*

(1) Loco superius citato pag. 105.
(2) Ibidem.

(3) In memorato opere pag. 99.
(4) Vide apud Vaillantium pag. 95. & 114.

Alexandri notaverat, incedens, fidem vultus simillimi persuaderet sibi, teste P. Victore. Tanti Regis gesta semper in ore habuit, memoriamque eius omnibus modis renovavit, statuis, imaginibusque nulla non in urbe poni iussis, Romamque ipsam, Capitoliumque, & templa universa referat Alexandri simulacris, ut memorat Herodianus (1). Quum igitur & ipsemet Alexander Magnus ab Hercule genus ducere gloriaretur, & Herculem Liberumque patrem se aequaturum iactaret (2): haud mirum si Smyrnaei Herculis specie effinxere eundem Antoninum, veluti Magnum alterum Alexandrum.

Ex Dione (3) colligimus Antoninum Imperatorem anno V. C. DCCCCLXVIII. Christi CCXIV. in Asiam profectum, & Nicomediae hiemasse, & ad bellum contra Armenos & Parthos in ea civitate se praeparasse, ducta etiam in sequentem annum ibidem mora usque ad diem natalis sui, qui fuit VIII. Eidus Apriles; quare quum omnes fere Asiae urbes perlustravit, uti ab Herodiano (4) ceterisque scriptoribus memoriae proditum; minime absurdum videtur coniecere etiam Smyrnaeos invisisse, qui ob faustam felicemque in Armenos & Parthos expeditionem hoc numisma ei obtulerunt cum eius imagine in utraque parte, in altera Herculem, sive Alexandrum Magnum referente: in altera eum dispositis signis militaribus sacra facientem. Convenit hic typus cum altero, qui spectatur in numis Cyzicensorum inter Cimelia cum Vaticana (5), tum Carpineia (6); qui numi eadem occasione eademque de causa, non secus ac numus iste Smyrnaeorum, caelati censentur. Ad Parthicam expeditionem pertinere censuit Cl. Bonarrotius duo numismata a Comite Medio-barbo edita (7), in quo idem Antoninus Imperator medius stat inter militaria signa, cum inscriptione PROPECTIO AVG. & PROPECTIO AVG. FELICISS. Ara ignita ante expeditionem vota Diis nuncupata designat, & sacra solenni ritu ab ipso Imperatore tunc forsitan Smyrnae degente, & ab ipsis Smyrnaeis peracta, qui se primos Asiae, & ter Neocoros fuisse sub eodem Antonino in editis numis predicant (8). Vaillantius descripsit Mediceum hunc numum praestantissimum, sed cum hisce

men-

(1) Lib. IV. Cap. VIII.

(2) Vide Q. Curtii Histor. Lib. IX. Cap. II. v. 29.

(3) In Excerptis Lib.

(4) Lib. IV. Cap. VIII.

(5) Tab. LI. num. III. in quem vide Observat. Cl. Venu-

ti pag. 104.

(6) Tab. VIII. num. 8. pag. 204. de quo luculenter Sen. Bonarrotius.

(7) In Antonino Caracalla.

(8) Vide Cl. Hardanum in Numis ant. Popul. & Urb. illustr. pag. 462. & 469.

mendis: ΕΠΙ ΕΞ. ΕΧΟΝ. ΤΗΑΤΟΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝ. ΕΤΤΙΧΟΤΟ. ΣΜΡΝΑΙΩΝ. Γ. ΝΕΚΟΡΩΝ : quae inscriptio genuinae suae integritati nunc restituitur. Heroum more, nudis humeris, solaque aegide ad laevam contestis, sculptus cernitur Antoninus in numo maximo Musei Carpinei, quem illustrat Senator Bonarrotius (1), cuso a Communi Thracum, quod in eius honorem Alexandrina Pythia certamina edidit, de quibus mox differemus.

C L X X I I.

A. *Caput Imperatoris laurea revinctum.*

B. ΑΤ ΚΑΙ Μ ΑΥΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνεῖνος. Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus.

Γ. *Imperator paludatus stans, laeva parazonium tenet: pone Victoria cum palma, eum coronans.*

Δ. ΕΠΙ ΣΤΡ ΑΠΕΛΛΟΤ Β ΜΕΝΕΜΑΧΟΤ ΜΤΤ: ΑΗΝΑΙΩΝ. b. c. Sub Praetore Apella iterum Menemachi F. Mytilenaeorum.

Ex aere flavo. Pond. S. xx. G. x.

T. LVI.
n. III.

Figurae in hoc Mytilenaeorum numo pereximio, in honorem Imperatoris Antonini cuso, integrae sunt; epigraphe vero, praesertim avergae partis, iniuria temporis vetustatisque ita labefactata est, ut mirum non sit si in ea legenda L. Holstenius, vir ceteroquin oculatissimus, valde hallucinatus sit, qui in hunc modum exscripsit (2), simul coacervatis litteris: ΕΠΙΣΤΡΑΓΑΜΟΤ ΕΠΙΜΑΧΟΤ: subtus: ΑΗΝΑΙΩΝ. Cl. Harduinus (3) vitiose descriptum ab Holstenio censuit, & haud dubie non ΑΗΝΑΙΩΝ; nam Αἴγιος regionis nomen est, non oppidi (sunt enim oppidis, non regionibus praefecti Στρατηγοὶ, hoc est Praetores) sed ΜΤΤΙΑΗΝΑΙΩΝ legendum esse. Praetoris nomen quoque vitiatum putavit, nec restitui posse, nisi inspecto numo, dixit. Facem praetulit in tanta ambiguitate Vaillantius (4), qui integrum Mytilenaeorum numum eidem Antonino dedicatum describens, eundem typum praefерentem; hanc recte exhibet epigraphen: ΕΠΙ ΣΤΡ. ΑΠΕΛΛΟΤ Β. ΜΕΝΕΜΑΧΟΤ ΜΤΤΙΑΗΝΑΙΩΝ. *Sub Praetore Apella iterum Menemachi F. Mytilenaeorum.* Quum hac de re fieri cer-

(1) Tab. VIII. num. 2. pag. 167.

(2) In Notis & Calligraphiis in Stephanum pag. 189.

(3) Ad Numos antiquos Populorum & Urbium illustrat. in

Addend. pag. 577.

(4) In Numos Imperat. Caes. a populis Graece loquentibus percussos pag. 103.

certior vellem, C. V. Abbas Antonius Nicolinius, e Marchionibus Pontis Sacci, de hac Mediceorum Numismatum accurata editione optime meritus, quum sciret Erizorum numismata in Cimeliarchium Theupolae gentis transisse, a nobilissimo viro amicissimoque Barbonio Morosinio idem numisma ad fidem eius quod Vaillantius se descripsisse adfirmat, egregie diligenterque delineatum accepit, permittente ac favente Amplissimo viro Laurentio Theupolo Equite, Aedis D. Marci Procuratore, & Bibliothecae Praefide ac Moderatore meritissimo, qui illud ipsum in numaria sua supellestile locupletissima, quae publici iuris in eximio opere facta est, studiosissime servat. Ope igitur huiusce numismatis integrae sinceraeque lectioni suae Medicei numismatis epigraphae paene delata, restituta est; cognitumque est egregie a Vaillantio descriptum fuisse: licet in eo peccet quod puncta interferat, quae inter ipsas litteras non observantur; quum in fine tantum post MENEMAXOT. punctum habeatur.

Neque singulare est in numis Mytilenaeorum exemplum illud, quod priores tantum quatuor litterae MYTI in area scriptae sunt; reliquae vero ΑΗΝΑΙΩΝ in exergo: quae tenebras offudere Holstenio, qui Mediceum numum non Mytilenaeis, Lesbi insulae populis illustribus, & liberis (1), sed Lenaeis in Pisitarum regione adscripsit. Ita quoque scriptum in alio numismate, quod iidem Mytilenaei Imperatori Licinio Valeriano dedicarunt: quod vide in Regia Gaza Christianissimi Regis (2). Aliis exemplis supersedeo; quae in medium proferri possent. In alio numo, eximiae plane raritatis, quem iidem populi dedicarunt Titianae, coniugi Imperatoris P. Helvii Pertinacis, doctissimus P. Froelich, qui in lucem protulit (3), in sculptos characteres omnino tenues fuisse arbitratur, quum iisdem absumtis, figurae tantum integrae remanserint. Sed haec vitia ex ipsa interdum aeris qualitate oriri posse; nemo ignorat.

Quo vero tempore, quave occasione consecratus sit Imperatori Antonino hic numus, si quis quaerat, quum in hisce Graecarum urbium numis explicandis coniecturis tantum uti datum sit: minime absurdum videri posse crediderim, si dicamus facile percussum fuisse in memoriam victoriae Armeniacae vel Parthicae. Sed audiendus Spartianus: *Deinde* (post Getae inter-

Vol. III.

G

ne-

(1) Vide Plinium Lib. V. Cap.

(2) Tab. XXXI.

(3) In Append. ad Numos Urbium a Vaillantio vulgatos pag. 230.

necionem) *ad Orientem profectionem parans , omisso itinere , in Dacia resedit . Circa Raetiam non paucos Barbaros interemit ; militesque suos quasi Sullae milites & cohortatus est & donavit . Germanos subegit ; sed Germanici nomen , patre vivo , fuerat consecutus . Pottea per Thracias cum Praefecto Praetorii iter fecit , & in Asiam traiecit . Post haec (inquit idem Spartianus) ad bellum Armeniacum Parthicumque conversus : inde Alexandriam petiit . Dehinc per Cadusios fines & Babylonios ingressus , tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit , feris etiam bestiis in hostes immissis . Datis ad Senatum , quasi post victoriam litteris PARTHICVS adpellatus est . Deinde memorat idem Spartianus iterum Parthis bellum inferre voluisse . Quare postremis hisce victoriis ut gratularentur Mytilenaei , vel felicem exitum ominarentur , hunc numum facile ei consecrarunt . In alio numo eorumdem Mytilenaeorum , quem describit Vaillantius (1) , tropaeum pro typo sculptum est , & in alio tropaeum cum captivis : in altero vero , cuso sub Praetore P. Iulio Leone , Victoria in bigis , dextra gerens palmam : in alio idem Antoninus Imperator in quadriga stans , praeunte figura militari , pone signa militaria . Haec doctorum hominum iudicio subiecta sunt .*

CLXXIII.

A. *Imperator Laureatus , thorace & paludamento insignis . In area impressa monetarum Praefidis nota ; caput nempe laureatum eiusdem Imperatoris .*

B. ΑΤ ΚΑΙ Μ ΑΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CΕ. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Αὐρίλιος Ἀντωνεῖνος Σεβαστός. *b. e. Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus .*

Γ. *Mensa , supra quam duae urnae cum palmis : infra duae amphorae : inter quas scriptum : ΠΥΘΙΑ : Pythia .*

Δ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΠΥΘΙΑ. *b. e. Laodicensium Neocororum Pythia .*

Ex aere flavo . Pond. Vnc. 1. S. III. G. XX.

T. LVII.
c. 4.

COmplures Laodiceas numerari a Geographis (1) , exploratum est . Testantur Scriptores Laodiceam Syriae Septimio contra Pescennium adhaesisse , atque idcirco ob merita civilis belli , beneficium Italici iuris ab eodem Imperatore obtinuisse .

(1) Ibidem pag. 105.

(2) Strabone Lib. XI, XII, XVI, & Stephano de Urb. &c.

nuisse (1). Est (inquit Vulpianus) & *Laodicensis Colonia in Syria-Coele*, cui Divus Severus ius Italicum, ob civilis belli merita, concessit. *Laodicea enim in Syria, & Berytos in Phoenicia iuris Italici sunt, & solum earum*. Transtulit etiam in *Laodiceam iura captae Antiochiae Syriae*, eamque *Metropolim provinciae* fecit, & *Laodicensibus servire iussit*, uti memorat Herodianus (2). Quae *Iulia* dicebatur, accepto nomine ab *Iulio Caesare*, aeramque suam ab eo numerabat; mox aucta summis honoribus a Severo, adsumto eius nomine, *Severianam* se nuncupavit, & primam Syriae, uti legitur in numo in honorem Antonini Caracallae cuso, quem e Museo Svecorum Reginae profert Vaillantius ita inscriptum (3): ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΠΡ. ΣΤΡΙΑΣ ΟΜΟΝΟΙΑ: *Iuliensum Laodicensium Primorum Syriae Concordia*: & in altero in honorem eiusdem Imperatoris, *Metropoleos dignitatem* ostendit (4): ΙΟΥΛ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ: *Iuliensum Laodicensium Metropolis*. Alia plura numismata cuderunt *Laodicenses Syriae* in honorem Antonini, mirifice ei adulantes, quod *Isidis* seu *Syrae Deae* sacra Romam deportasset, & templa ubique magnifica eidem Deae fecisset, teste Spartiano. Nec minore studio matrem eius *Iuliam Domnam* profecuti sunt, quae e Syria ortum ducebat.

Verum, quum in hoc numo *Laodicenses* nullis titulis decorentur; sed tantum *Neocori* dicantur: verosimilius videtur non ad *Laodicenses Syriae* pertinere, sed ad *Laodicenses in Cariae & Phrygiae confiniis sitos*, qui ob *Neocoriam* ab Antonino acceptam, sacra certamina *Pythia* eius nomini sacrarunt, multisque propositis praemiis, celebrarunt: nam duae urnae cum palmis, itemque binae amphorae, infra mensam repositae conspiciuntur. Imperante Antonino, felicitatem sibi promittere iidem *Laodicenses*, quod perspicue indicat praeclarus eorum numus in *Regio Galliarum Thesauro*, cum epigraphe: ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΥΤΥΧΕΙΣ ΚΑΙΡΟΙ: *Laodicensium Neocorum Felicia Tempora*: cuius typus, quatuor pueri, anni tempestates designantes (5). Non pauca etiam cuderunt numismata in honorem *Iuliae Domnae matris Antonini*, quae describit Vaillantius (6). Eadem monetarii nota in area numismatis *Medicei impressa*, occurrit etiam

Vol. III.

G 2

in

(1) L. 50. Dig. Tit. 15. de Cenf.

(4) Ibidem.

(2) Lib. II. Cap.

(5) Ibidem pag. 104.

(3) Num. Imperat. & Caes. a Graec. popul. cuf. pag. 103.

(6) Ibidem, pag. 92.

in alio insigni numismate , eidem Antonino Caracallae a Laodicensibus dedicato , ex Albano Cimeliarchio in Vaticanum translato , primumque edito a Cl. Venuto (1); in quo , iuxta parvum caput laureatum , litterae CEB. nimirum Aug. leguntur : typus vero elegantissimus exhibet Bacchum , Laodicensem Deum Praestitem , a panthera , & capra curru vestum , cui insidet Cupido tibiis canens , praecunte Satyro , qui crupetia , & Baccha , quae tympanum pulsan. Epigraphe praeterea eiusdem numi memorat L. Aelium Pigretum Asiarcham Laodicensem Neocororum , nempe : ΕΠΙ. Α ΑΙΑ ΠΙΓΡΗΤΟΣ ΑΣΙΑΡ. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ . Nec silentio praetereundus alter numus insignis eorundem Laodicensem , Antonino consecratus , qui adservatur in Thesauro Christianissimi Regis (2) , quo auspice , conicere possumus hos populos sacra certamina Pythia , quae in Mediceo indicantur , celebrasse in eius honorem , ob devictos ab eo Parthos , sive Alemannos ; nam typus avercae partis exhibet eundem Imperatorem stantem , sinistra hastam , dextra parvum Victoriae simulacrum gerentem , cuius capiti aquila coronam imponit , cum duobus hinc inde captivis ad pedes , & epigraphe : ΚΟΜΟΔΟΥ ΚΕ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ ΔΟΥΛΑΤΙ ΣΤΗΚΑΗΤΟΥ . *Commodo Caesare Antonino (supple imperante) Laodicensem Neocororum , Decreto Senatus* . His adde alium numum Laodicensem praestantissimum , quem e Mauroceno Thesauro protulit Cl. Patinus (3) , & erudite illustravit (4) : cuius typus Rhea , lovem infantem , quem recens enixa est , sustinens : circa eam pugnantibus tribus Corybantibus , adstante Fortuna : decumbentibus hinc inde Fluviis Capro & Lyco , Laodiceam adluentibus .

Im-

(1) Tab. LVI. num. 2. pag. 223. quem vide.
(2) Tab. XIX.

(3) Vide pag. 74.

(4) In Epistola , qua *Bois Natallia* declarat , typis impressa.

suam, eumque preces & vota Aesculapio Pergameno offerentem, ut sanitati restitueretur, exhibuerunt. Vaillantius, e Museo Illustriissimi Abbatis De Camps, alterum numisma Pergamenorum profert (1), in quo idem Caracalla depingitur, equo veclus, atque ante Aesculapii simulacrum basi, seu cippo impositum, elata quidem manu subsistens, & more eorum, qui vota Diis nuncupantes sculpti sunt, salutem ab Aesculapio deposcens. Alterum numisma huic simillimum, sed in reliquis variante typo, adservatur in Regia Gallorum Gaza (2). In ea alia duo praeclara numismata Pergamenorum conspiciuntur, sub Praetore M. Caerea Attali F. percussa, in quibus idem Imperator Antoninus Caracalla togatus, sacra facturus cum patera stat ante templum, in quo cernitur Iovis sive alterius Numinis simulacrum, adstante popa, iam iam taurum immolaturus. Cum typo adsimili, sed in multis variante, alium numum Pergamenorum exhibet Vaillantius (3) e Museo praeaudati Abbatis de Camps; in cuius explicatione alterum describit, censetque Caracallam expressum esse sacra facientem ante templum Iovis *Philii*. Alter adsimilis numus editus cernitur, e Pisano Museo depromptus (4). Sed longe accuratius idem numus expressus conspicitur inter Vaticana, quem vide penes Cl. Venutum (5). Praeter Aesculapium, Telephoro quoque Antoninum vota sua nuncupasse, & sacra fecisse apud Pergameno, docet eorum rarissimum numisma, in Vaticano Cimeliarchio adservatum (6): in quo Telephorus super basim stans cernitur: adstante a dextris Aesculapio, a sinistris vero eodem Antonino, imperatorio paludamento & armis decoro, qui elata dextra vota concipit, eorumdemque Numinum opem implorat. Numisma hoc percussum est sub Marco Caerea, Attali F. Pergamenorum Praetore. Quod veteres Scriptores silent, constat numerorum historia teste, vota pro eius salute nuncupata Serapidi Deo, ceterisque Diis salutaribus apud Colophonios (7), apud Smyrnaeos cum Pergamenis concordia iunctos (8), & apud Perinthios (9), ut mox observabimus. Qui plura cupit adeat summos viros Spanhemium (10) Vaillantium, & Bonarrotium (11).

Im-

(1) Ad Selectiora Numismata. Tab. pag. 66. num. III.

(2) Tab. XVIII. & XX.

(3) Tab. pag. 71. num. IX.

(4) Tab. XLII. num. I.

(5) Tab. LVIII. num. I. pag. 117.

(6) Tab. LII. num. I. pag. 105.

(7) Vide Vaillantium in Numism. select. pag. 69. num. XII.

(8) Ibidem pag. 65. num. IV.

(9) Ibidem pag. 71. & inter Vaticana Tab. LIII.

(10) In Epistola ad Morellum, quae I. est apud Liebecum

pag. 492. & II. pag. 507.

(11) Ad Numism. mult. Carpin. Tab. VIII. 6. pag. 193.

CLXXV.

A. *Imperator laurea revinctus, pectore thorace armato, ornatoque Gorgonis capite.*

E. ΑΤΤΕΡΑΤ. Κ ΜΑΡΚΟΣ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνεῖνος. *b. c.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus.

F. *Tria templa, quorum medium tetrastylum, cuius in tympano scriptum Κ ΑΝ. continet Iovem sedentem, qui laeva hastam, dextra Victoriolam tenet.*

E. ΕΠΙ ΣΤΡ Μ ΚΑΙΡΕΑ ΑΤΤΑΛΟΤ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ Γ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Ἐπὶ Στρατήγου Καίρεα Αττάλῳ Περγαμῆνων Πρώτων Γ Νεωκόρων. *b. c.* Sub Praetore Marco Caerea, Attali F. Pergamenorum Primorum tertium Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. 1. S. XIII. G. VIII.

Bellum molienti Antonino Caracallae, dum in Syria moratur, contra Armenos & Parthos, parantique, Dione teste, ingentes machinas, & ad arma exercenti phalangem, quam Macedonicam dixerat & instituerat; Pergameni, maxima adulatione devoti numini maiestatique eius, numisma hoc praestantissimum dedicarunt, in quo tria templa exhibuerunt, quorum alterum censet doctissimus Vaillantius (1) Augusto iam dedicatum, de quo Tacitus (2): alterum vero e regione constitutum, in honorem Traiani Caesaris ab iisdem erectum: tertium intermedium, Iovi Φίλιῳ, amicitiae Praefidi, consecratum. Vaillantius sequitur Cl. Venutus (3), qui alterum Pergamenorum numisma cum eodem typo illustrat; in quo tamen, ut idem observat, Iupiter in mediano templo sculptus sedens, non Victoriolam, sed fulmen ostentat. Verum, tum in Mediceo hoc numismate, tum etiam in duobus aliis, quorum alterum in regio Galliarum Thesauro (4), alterum in Museo Abbatis de Camps exstat, a Vaillantio, ut dixi, editum (5), Iupiter non fulmen, sed Victoriolam dextra manu praefert: quod symbolum non Iovis Philii imagini; sed potius Iovis Victoris convenire videtur. Ita enim, ut vidimus, in numis Imperatorum Romanorum Iupiter exprimitur, manibus tenens Victoriam; quod omnia vincat, nec resistere ei quidquam possit (6). Quid si habitu formaeque Iovis Victoris Pergamenos repraesentasse Antoninum,

T. LVII.
n. 11.

(1) In Numism. Selectiora in aere max. mod. pag. 68. num. V.

(2) Annal. Lib. IV. Cap.

(3) In Numism. e Museo Albano in Vaticanum translata pag. 114. ad Tab. LVI. num. 2.

(4) Tab. XXI.

(5) Loco superius memorato.

(6) Vide Pharnacum de Iove, & Porphyrium apud Eusebium Lib. III. Cap. IX. de Praeparat. Evang.

num, & templum ei dedicasse subspicemur? De templo ei dedicato, non leve argumentum suppeditat epigraphe, quae in tympano eiusdem templi probe legitur in Mediceo numismate, per haec singularia, nempe; K AN. Καῖσαρι ΑΝτωνείνῳ: *Caesari Antonino*: cuius epigraphes, adnotante Venuto (1), frustra quaeras vestigia in Vaticano numismate: & in altero, quod exstat in regio Galliarum Thesauro, (2) &, ut video, minus accurate exhibetur.

Huius igitur insignis numismatis auctoritate docemur, Pergamenos templum (vel etiam tria, ut mox dicam) in honorem eiusdem Antonini Caesaris dedicasse, & in eius dedicatione sacra certamina de more edidisse: quam coniecturam meam fulcit alterum Pergamenorum numisma ex aere maximo praeclarissimum, a Cl. Patino depromptum e Thesauro Mauroceno (3), in quo tria item templa sculpta sunt; medioque eorum Iupiter Victor exhibetur, atque in apice uniuscuiusque templi corona lemniscata superposita cernitur, quae sacros ludos in eius honorem celebratos aperte declarant. In tympanis quoque horum templorum legitur titulus KAI AN CEB. de quo superius disseruimus (4). Arbitror etiam haec templa, ut paullo ante observabam, temporaria fuisse, ad ornandum amphitheatrum seu circum exstructa: vel si parva fuere, ex argento, vel aere, auri fulgore obducto, credibile est pro praemio victoribus donata fuisse. Hoc quoque numisma percussum est sub M. Caerea Attali F. Praetore Pergamenorum. Alterum adsimile luculenter illustrat Tristanus (5), & Harduinus (6), qui Tristandum corrigit, quod in tympano perperam viderit singulares litteras Δ N, verteritque Διὸς Ναὸς. *Iovis Templum*. Convenit cum descripto numo Thesauri Mauroceni alter numus Smyrnaeorum, Caracallae dicatus, quem vide inter Vaticana Cimelia penes Cl. Venutum (7): cuius typus pariter sunt tria templa: quorum illud, quod medium est, ornatur simulacro Romae Deae sedentis, eorumdemque templorum apici totidem coronae lemniscis ornatae, superpositae sunt, & in tympanis Imperatoris Antonini nomen distributum esse, ex litterarum vestigiis autumat idem Venutus (8). Certamina illa, quae Pergameni celebrarunt, praesente procul dubio

co-

(1) Loco superius citato.

(2) Tab. XXI.

(3) Vide pag. 72.

(4) Pagg. 26. 27. & 28.

(5) Tom. II. pag. 211.

(6) In Num. Popul. & Urb. illustr. pag. 394.

(7) Tab. LII. num. II. pag. 105. & 106.

(8) Ibidem.

eodem Antonino Imperatore , Olympica fuisse , docet eximiae raritatis numus ex Albano Museo locupletissimo in Vaticanum Cimeliarchium translatus , quem exhibet idem Venustus (1) , in quo mensae imposita praemia spectantur , nempe binae urnae seu leberes cum palmis , & corona in medio , in cuius orbe scriptum ΟΑΥΜΠΙΑ : *Olympia* . Hic pariter numus percussus est apud Pergamēnos , Praeturam gerente Iulio Anthimo , cuius paullo ante meminimus . Igitur , ut paucis dicta iam conferam , Pergameni hoc numisma Antonino Caesari dedicarunt , vel ob res ab eo bene ac prospere gestas , celeberrimasque de hostibus susceptas victorias : vel etiam tamquam auspiciū felicissimum aliarum , quas paranti se ad nova bella , mox eum consecuturum sperabant : votaue sua Iovi Victori , ni fallor , obtulere , ut victor feliciter evaderet .

CLXXVI.

A. *Imperator cum laurea , & thorace , in quo Medusae caput .*

Β. ΑΤΤΟΚΡΑ Κ ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ . ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ ΚΑΙΣΑΡ ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ . *b. e.*
Imperator Caesar Marcus Antoninus .

Γ. *Imperator equo veſtus , laxatis fraenis , leonem in anteriores pedes procumbentem venabulo transfodiens .*

Δ. ΕΠΙ ΣΤΡ ΙΟΤΑ ΑΝΘΙΜΟΤ . ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΟΚΟΡΩΝ .
b. e. Sub Praetore Iulio Anthimo Pergamenorum Primorum Tertium Neocororum .

Ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. iii. G. xx.

DE Antonino Caracalla memoriae proditum ab Aelio Spartiano^{T. LV n. 1.} , excepisse apros aliasque feras frequenter , & contra leonem etiam stetit : quo virtutis tuae illustri documento valde gloriatus est , missis ad amicos litteris , quibus ad Herculis virtutem se accessisse iactavit . Haec contingere , ut memorat idem Spartianus , quum in Asiam traiceret . Herodianus (2) Spartiano consonat , qui Antoninum belluarum venationibus intentum fuisse narrat . Pergameni numisma cum typo confossi ab eo leonis percussere , ut eius virtutis , quam in privatis exercitationibus , publicisque ludis egregie ostenderat , mo-

Vol. III.

H

nu-

(1) Tab. LV. num. II. pag. 111. 112.

(2) Lib. IV. Cap. XI.

numentum exstaret sempiternum. Duo iam prodire in lucem numismata ex aere maximo, cum hoc ipso Antonini Caracallae ex equo leonem iaculo adgredientis schemate: alterum e Thesauro Fridericiano, quod illustrat Cl. Liebeus (1): alterum e Cimeliarchio Albano, nunc Vaticano, quod explicat Cl. Venu-
tus (2). Si utrumque conferas cum hoc Mediceo, non parum inter se differre observabis. Siquidem epigraphe adversae partis in Fridericiano, ita se habet: ΑΤΤΟΚΡΑ Κ ΜΑΡΚΟΣ ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. In Vaticano ad hunc modum: ΑΤΤΕΡΑ. Κ. ΜΑΡΚΟΣ. ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Iam in adlatis Pergamenorum numis vidimus constanter scriptum ΑΤΤΚΡΑΤ. pro ΑΤΤΟΚΡΑΤ. In Mediceo hoc tantum scriptum: ΑΤΤΟΚΡΑ. & deest ΑΤΡ. Spectatur etiam in eodem Mediceo nota monetarum cudendarum Praefidis, quae in area ante faciem Imperatoris impressa, lauream coronam referre videtur. Aversa pars quoque Medicei numismatis si expendatur, & cum iisdem antea editis conferatur, non parum discrepat tum in epigraphe, tum in schemate: nam epigraphe tam in Fridericiano, quam in Vaticano, ita se habet: ΕΠΙ ΣΤΡ ΙΟΤΑ. ΑΝΘΙΜΟΤ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ (harum postrema N in area prope dextrum pedem currentis equi scripta est) ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙΩ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. In Mediceo vero duae litterae deletae ΝΩ & postrema Ν in area desideratur. Praeterea Imperator eques venabulum dextra tenet, & vibrat in leonem; quum in duobus haecenus descriptis, Imperator dextra sublata manuque aperta absque venabulo spectetur, & iaculum infixum haereat in leone ad pedes corruente. His praenotatis, expensisque diligenter, haud vereor adfirmare Mediceum hoc numisma subiectum esse, atque ex alio antiquo edypo fufum, & oscitanter corruptum manifeste adparere.

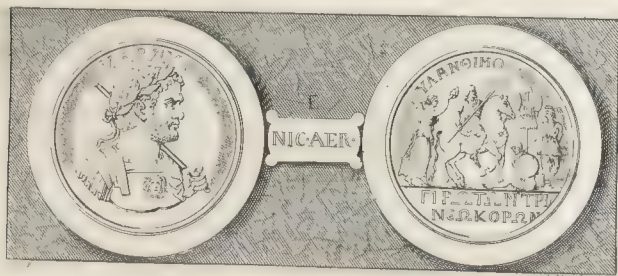
Exstant etiam alia Pergamenorum numismata iam edita (3), quorum typus Antoninus Caracalla eques, barbarum humi prostratum hasta impetens, quae sub Praetore eorum Hermogene caelata sunt. Haec, ut auguror, barbararum gentium victorem Antoninum designant, facile percussa ob devictos Parthos, sive prope Moenum Alamannos, gentem populosam, ex equo mirifice pugnantem, ut memorat P. Victor. Numismata cum hoc emblemate non solum Pergameni, verum etiam Byzantii (4), & Thra-

(1) Cap. XI. §. XVIII. pag. 380. & 381.
(2) Tab. LV. num. I. pag. 121.

(3) Vide in Regio Christianissimi Regis Thesauro Tab. XXI.
(4) In Regio Thesauro Tab. XXI.

Thracas (1), aliique Orientis populi in eius honorem percussere. Siquidem, ingenti caede barbarorum facta, uti narrat Herodianus (2), profligatis interemtisque Parthis, postquam in Mesopotamiam reversus est, Senatui, Populoque Romano per litteras significavit, subactum a se Orientem, cunctosque illius regni mortales in suam ditionem concessisse: quapropter Senatus metu atque adfentatione cunctos illi honores victoriae decrevit.

His elucidatis, pro coronide alius Pergamenorum numus addendus, quem nuper conquestum, in sua Cimelia condidit V. C. Abbas Antonius Marchio Nicolinius, eumque lubet adferre; praesertim vero quia hunc ipsum describit Vaillantius (3), qui adnotat ex aere maximo constare, & inter Medicea Cimelia adservari; quem tamen non vidimus: itemque animadvertendum ad pedes tropaei unum tantum captivum federe, altero stante: non duos, ut idem Vaillantius descripsit.

Epigraphe cum anticae, tum posticae partis, quae temporum iniuria, paene deleta est, ad fidem Vaticani numismatis integerrimi (4), quod eundem typum praefert, ita restituenda est: ΑΤΤΙΚΑΤ Κ ΜΑΡΚΟΣ ΑΤΡ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Cernitur eodem modo Imperator Antoninus laurea decorus & thorace, in expeditione hastam ferens: in altera facie scriptum: ΕΠΙ ΣΤΡ ΙΟΥΑ ΑΝΘΙΜΟΤ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙΣ. ΝΕΚΟΡΩΝ. Referri hic numus potest ad victorias a Caracalla relatas, tum ante quam in Asiam traiceret, nimirum quum in Dacia resedit; nam circa Raetiam, ut diximus, adlato Spartiani testimonio, non paucos barbaros

Vol. III.

H 2

in-

(1) In Museo Pisano Tab. XLI. num. III.
(2) Lib. IV. Cap. XI.

(3) Vide Tab. LV. num. III. pag. 112.
(4) In num. Imper. a Graec. popul. cuf. pag. 107.

interemit, moxque Germanos subegit: tum post Asiam perlustratam, de quibus haec memorat idem Spartianus. *Post hoc ad bellum Armeniacum Parthicumque conversus, ducem bellicum, qui suis competeat moribus, fecit. Inde Alexandriam petiit. Et paulo post: Debinc per Cadusios fines & Babylonios ingressus, tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit; feris etiam bestiis in hostes immixtis. Datis ad Senatum quasi post Victoriā litteris, Parthicus adpellatus est. Hos igitur Parthorum Satrapas forte innuunt captivi illi, quorum alter prope erectum tropaeum stat, alter humi iacet, manibus post terga revinctis. Referri etiam potest ad Alamannos ad Moenum amnem ab eo devictos: sed Parthicae victoriae tribuendum, facile ostendit pereximius numus a Vaillantio descriptus (1), quem Senatus Caracallae dedicavit, tamquam iusto praelio Parthos vicisset; quare tropaeum caelarunt, ad cuius imum duo captivi spectantur, sedente ex adverbo Victoria, & utraque manu ostendente clypeum, in quo scriptum: VOT XX. nempe *Vota Decennalia*, quae pro eius salute & incolumitate soluta sunt. Haec contingere quum Tribuniciam Potestatem XX. adtigisset, nimirum circa annum ab V. C. DCCCCLXX. Christi CCXVII. Huiusce, licet tumultuariæ victoriae, Pergameni perenne eius virtutis, gratulationis, obsequiique sui monumentum exstare voluerunt, quum eo largiente, praeter primatus honorem & dignitatem, ter Neocori facti essent; de quibus omnium luculentissime differit summus vir Bonarrotius (2). Quod vero iidem Pergameni nonnisi apud se, ut credibile est, morante, sacrisque certaminibus praesente Antonino, tertium Neocori facti sint, ex eo etiam probari potest, quod vivente adhuc Severo patre, fratreque suo Geta, secundam tantum Neocoriam obtinuerunt; cuius rei testis est numus insignis eorumdem Pergamenorum, in honorem Getae percussus, cum hac epigraphe: ΕΠΙ ΣΤΡ. ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ Β ΝΕΟΚΟΡΩΝ: *sub Praetore Aristophane Anthimi F. Pergamenorum iterum Neocororum*: cuius typus, Hercules dextra clavam erigens contra serpentem arbori circumvolutum, quem in Museo Svecorum Reginae se vidisse testatur Vaillantius (3).*

Im-

(1) Numism. praef. Imperat. Rem. Tem. II. pag. 265.

a pag. 195. usque ad pag. 201.

(2) In Num. max. mod. Mus. Carp. ad Tab. IX. num. 6.

(3) In numis. Imperat. a Graec. pop. cul. pag. 119.

CLXXVII.

A. *Imperatoris caput laureatum nudo collo.*

E. ATT. K. M ATP. CETHP ANTΩNΩINOC ATΓ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρή-
λιος Σεῦρος Ἀντωνεῖνος Αὐγουστός. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus
Antoninus Augustus.

P. *Phoebus & Diana, sive Sol & Luna in biuugo curru, equis occissima currentibus.*

E. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟ... *b. e.* Perinthiorum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. XIII. G. VIII.

CVM Pergamenis & Smyrnaeis, concordia simul iunctis, ^{T. LVIII. p. II.} reliquique Asiae populis certarunt Perinthii ut maximis honoribus Antoninum Caesarem, a quo summis, ut paulo ante observabam, beneficiis cumulati sunt, prosequerentur; quorum urbem nobilissimam, totiusque Asiae celeberrimam, adisse iterum defuncto patre, sacrisque editis certaminibus adfuisse, credibile est: & quamvis veteres scriptores de Perincho diserte non meminerint; constat tamen eum Asiam omnem emensum, rebus ubique compositis, uti memorat Herodianus (1); quin & edita a Perinthis praeclara numismata non obscure, ut videbimus, id innuere videntur. Ea igitur quae ab ipsis aere dumtaxat maximo percussa sunt, & ad hoc tempus in celeberrimis Europae Museis observantur, perlubet nunc breviter recensere: nec supervacaneus labor videri potest, quum ex his omnibus non parva lux Mediceis adfulgeat, quae nunc primum in medium proferuntur.

Sex diversis typis insignia numismata adservantur in ditissimo Christianissimi Galliarum Regis Thesauro: duo exhibent Herculem, urbis Perinthii conditorem: in uno idem cernitur (2) coronam capiti suo dextra imponens, laeva clavam & leonis Nemeaei spoliū gerens, stans prope arborem, cui suspensa est pharetra, & pone eum ara accensa: in altero (3) ad aram pariter accensam, festisque encarpis ornatam, supra quam evolat aquila, stans sculptus est, sacra facturū; nam dextra pateram tenet, sinistra clavam: in quo numismate Perinthii iterum Neocoros se praedicant, teste epigraphe: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ: *Perinthio-*

rum

(1) Lib. IV. Cap. VIII.
(2) Tab. XXI.

(3) Tab. XIX. Vide etiam alium numum cum eadem nota apud Cl. Bonarrotium Tab. IX. num. 1.

rum iterum *Neocororum*. Vtrumque exstat etiam in Cimeliarchio Vaticano (1); sed in altero ex his in hunc modum variat epigraphe: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. Ex his colligimus, Perinthios non tantum vota & sacra pro Antonini incolumitate & victoriis edidisse; verum etiam sacros ludos, Diisque parem eum fecisse, ut eius benevolentiam aucuparentur, quem Herculem alterum se putare compererant. Herculis comitem iidem Perinthii eum exhibent in praestantissimo numismate, quod e Museo Carpineo, cum duobus aliis eorumdem populorum numismatis, protulit amplissimus Senator Bonarrotius (2); nam uterque stantes spectantur: Antoninus quidem a dextris, & Hercules a sinistris, extensis brachiis aliquot poma manu simul sustinentes; quae indicant praemia victoribus data in sacris certaminibus: hincque coniecere licet, Antoninum Praefidis seu Agonothetae munus apud Perinthios fortasse obiisse; itemque lampadum certamen apud eos spectasse: quod, ut observat perspicacissimus Bonarrotius, facile designat fax accensa, quae ad aram inter eos mediam admota est. Ne discedam a numis Perinthiorum, qui Herculis labores exhibent, quos credibile est singulos in aliis numis ex ordine expressisse, uti coniicit Cl. Venutus (3): in alio quoque ex aere magno eximiae raritatis numismate, quod servatur in Regio Galliarum Cimeliarchio, quod a Perinthis cufum est in honorem Getae, (quem etiam Imperatorem & Augustum adpellant) sculptus cernitur octavum Herculis certamen, quo Diomedis Thracis equas Mycenae abegit (4): cum hac epigraphe: ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΟΚΟΡΩΝ: quae perspicue adstruit, quod supra adnotavimus, Perinthios se *Philadelphos* nuncupasse, quum vota, sacra, & ludos pro fraterno amore & concordia Caesarum Augustorum Antonini & Getae, ut Severi eorum patris gratiam inirent, celebrarunt. Alia tria Perinthiorum numismata in honorem Antonini describit Vaillantius (5), quorum alterum Herculem exhibet cum patera ad aram sacrificantem, suspenso ad arborem arcu: alterum eundem gradientem, cum arcu & sagitta & pharetra deprompta: alterum inter sua Cimelia reconditum, in quo expressus Hercules Antheum comprimens. His adde Vaticanum numisma, cuius typus, idem Hercules aprum Erymanthium in humeris ferens (6).

Oc-

(1) Tab. LVII. n. III. pag. 116. & Tab. LIV. n. I. pag. 109.

(2) Tab. VIII. num. 4. pag. 182, 183, 184.

(3) Ad Tab. LIX. pag. 119.

(4) Tab. XXII.

(5) In numis Imper. Graec. pag. 108.

(6) Tab. LIX. num. I. pag. 119.

Occurrit etiam in eadem celeberrima Galliarum Regis Gaza alterum numisma, cuius typus Serapis, Perinthiorum, ut ex aliis eorumdem populorum numis colligimus, tutelare Numen, stans ante aram sacro igne fragrantem, elato dextro brachio, apertaque manu innuens salutem se daturum Antonino variis morbis adfecto; nam inter salutare Deos, non secus ac Aesculapius, hic quoque Deus colebatur, a quo morborum curationes per somnium petebantur; de quo haec Cicero ⁽¹⁾: *An Aesculapius, an SERAPIS potest nobis praescribere per somnium curationem valetudinis: Neptunus gubernantibus non potest?* Et Suetonius ⁽²⁾: *Orantes opem valetudinis, demonstratam a SERAPIDE per quietem.* Id etiam complura votiva monumenta penes Gruterum ⁽³⁾, Fabretum ⁽⁴⁾, & Donium ⁽⁵⁾ testantur. Alia tria numismata cum eodem elegantissimo typo, stantis ante aram Serapidis, a Numographis edita habemus: unum in Museo Pisano ⁽⁶⁾, reliqua inter Vaticana ⁽⁷⁾: sed in altero ex his rarissimo, quod ea maxima in parte, in qua non parva eruditionis seges est, vetustate detritum se vidisse testatur Tenzelius ⁽⁸⁾, dextra manu Serapis duo instrumenta ostentat, quae e bubulo corio lora esse censet Cl. Venetus, in eum modum collecta; nam his explicatis, & manui brachioque circumligatis athletae utebantur, seque cesso, ut in pugilatu certarent, armabant. Singulare prorsus est hoc instrumentum Serapidi tributum, & numquam antea visum: de quo Venuti coniectura haud improbanda; licet veterum scriptorum auctoritate non sit subfulta. Erit forsitan qui ad rem medicam pertinens instrumentum illud subspicetur, vel enchiridium vel anabolum, quae instrumenta in antiquo lapide votivo, quem prorsus inter Donianos ⁽⁹⁾, memorantur inter donaria Aesculapio sacra: seu potius censendum est mensurae quoddam genus, sive cubitus, quem Serapis Aegyptiis monstravit, servatumque in eius templo refert Sozomenus: quo plane inundationem Nili metiri solebant ⁽¹⁰⁾. Narrat Dionis Exscriptor Antoninum dies noctesque in templo Serapidis evigilasse ⁽¹¹⁾.

Memoranda supersunt alia tria Perinthiorum numismata, Antonino

(1) Lib. II. de Divinat.

(2) In Vespasiano Cap. 7.

(3) Pag. LXXXIV. 8.

(4) Inscript. ant. Cap. VI. num. XX. quem vide pag. 469.

ubi adlata Ciceronis & Suetonii loca adfert.

(5) Inscript. ant. Class. I. num. 90.

(6) Tab. XLI. num. I.

(7) Tab. LIII. num. II. & III. pag. 107. & 108.

(8) In selecta Numism. Nummophylac. Guntheriani pag. 95.

(9) Inscript. ant. Class. I. num. 91.

(10) Vide Sozomenum Lib. V. Histor. Eccles. Cap. III. de

Juliano, & Ruffinum Lib. II. Histor. Eccles. Cap. XXIII.

Benarretum in Num. Carp. pag. 273. & Tenzelium ibid.

(11) Lib. LXXVII. pag. m. 88e.

tonino dedicata , quae exstant in eodem regio Galliarum Thefauro ⁽¹⁾ : duo ex his , edita ab iisdem Perinthiis , sacra certamina Aëtia Pythia testantur : nam Urbis Genius in altero ex his utraque manu parva templa ostentat ; in altero vero duo item templa e regione oblique posita sunt , adiectis lebetibus cum palmis ; quorum emblemata paullo ante observavimus in numis Severi , eademque rursus in hisce numis Caracallae , tum in eodem Thefauro , tum etiam in Cimeliarchiis Mediceo , Vaticano ⁽²⁾ , Pisanio ⁽³⁾ , & Mauroceno ⁽⁴⁾ adservatis , rursus occurrunt , atque eadem fere in numis Getae , a Perinthiis percussis ⁽⁵⁾ .

Alterum denique numisma raritate conspicuum in eodem regio Galliarum Cimeliarchio expendendum superest , quod in memoratis Museis desideratur , eundemque prorsus typum ac Mediceum praefert , nempe Phoebum cum Diana in biuigo curru stantes . Facile crediderim Perinthios habitu effigieque Solis Antoninum expressisse ; Lunae vero Iuliam Piam matrem eius , quam novam Cererem , & Lunam indeficientem adsentatores dixere . Solem se imitari quam maxime gloriatus est Antoninus , teste Dionis Abbreviatore ⁽⁶⁾ , his verbis : Καὶ ἔλεγεν κατὰ τὸν ἥλιον τῇ ἀματηλασίᾳ χρῆσθαι ; καὶ ἐσεμνύνετο ἐπ' αὐτῇ . Dicebat etiam se in agitandis curribus Solem imitari , eaque in re maxime gloriabatur . Praeterea amphitheatra , & circos in locis omnibus , in quibus hiemavit , aut se hiematurum speravit , gratis extruxit ⁽⁷⁾ . Inter admiranda Urbis nemo est qui nesciat Caracallae Circum a Scriptoribus memoratum ; & Circensium certaminum praefides Deos Solem & Lunam fuisse ⁽⁸⁾ . Quia vero Iulia Caracallae mater , quae eum in Asiam traicientem secuta est , primum locum tenet in adlato emblemate : hinc eius praecipue respectu , quae Lunae habitu atque forma expressa est , non vero filii sui Caracallae , qui , ut videtur , imagine Solis inducitur , biga potius , quam quadriga adsignata conspicitur . Lunae bigam , Soli autem quadrigam convenire , nemo est qui ignoret .

(1) Tab. XXI.

(2) Tab. LIII. num. I. & Tab. LIV. num. II.

(3) Tab. XLII. num. II.

(4) Apud Cl. Patinum pag. 72.

(5) Vide Vaillantium ibidem pag. 219.

(6) Hist. Rom. Lib. LXXVII. pag. m. 875.

(7) Eodem teste ibidem .

(8) Vide Panvinium de Lud. Circ. Lib. I. Cap. XVI. & XVII.

CLXXVIII.

A. *Imperator laureatus, & paludatus.*

Σ. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΤΡ. ΣΕΥΡ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΑΤΤ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀντωνίνος Αὐγουστός. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Antoninus Augustus.

Ρ. *Idem Antoninus Imperator, radiata corona cinctus, stans in quadriiugo curru; dextra manu extensa globum; laeva scipionem gerit, cuius vertici imposita aquila.*

Ε. ΠΕΡΙΝ: :: :: ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *b. e.* Perinthiorum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. xv. G. v.

Scriptorum Romanae Historiae, praesertim Dionis ⁽¹⁾, & ^{T. LVIII. n. III.} Herodiani ⁽²⁾, auctoritate constat, Antoninum Bassianum, occiso Geta fratre suo, anno V. C. DCCCCLXV. Christi CCXII. mense Febuario, vel Martio, uti observat celeberrimus Pagi ⁽³⁾; proindeque elapso fere integro anno, postquam Severus pater decesserat, caesis his quoque, qui fratris sui partes secuti fuerant, stimulante malorum facinorum conscientia, statim Roma discessisse, ut milites ordinaret, & provincias inviseret. Igitur militibus ad Danubium ordinatis, in Thraciam Macedonibus conterminam discessit, ubi continuo Alexander alter evasit. Postmodum ordinatis urbibus, Pergamum adiit, ut Aesculapii curationibus uteretur; quod contigisse autumat Bonarrotius ⁽⁴⁾, Antiquitatis scrutator diligentissimus, anno V. C. DCCCCLXVII. Christi CCXIV. quum iam inchoaturus esset Tribuniciam Potestatem XVII. Iam Consulatus sui quarti fasces adeptus fuerat; quem iniit anno V. C. DCCCCLXVI. Christi CCXIII. quum esset Tribuniciae Potestatis XVI. quam circa mensem Aprilem inchoavit. Relicto Pergamo, Ilium mox petiisse narrat Herodianus ⁽⁵⁾, qua in urbe tumulum Achillis, quem coronis & floribus exornavit, invisit, sepulto ibidem Patrocli more Festo liberto suo: deinde Asiam omnem perlustravit.

His paullo altius ex ordine expositis, probabile admodum est, Perinthios, apud quos Antoninum iterum post excessum patris divertisse nemo est qui dubitet, hunc praeclarum numum

Vol. III.

I

in

(1) Hist. Rom. Lib. LXX

(2) Lib. IV. Cap. VII.

(3) Ad Annales Baronii ad hunc annum pag. 199.

(4) Ad Numism. Carpin. max. mod. pag. 191. & 192.

(5) Hist. Rom. Lib. IV. Cap. VIII. Vide etiam Spartianum in Caracalla, & Dionem apud Xiphilinum Lib. LXXVII.

in eius honorem cudisse circa memoratum annum ab V. C. DCCCCLXVII. Christi CCXIV. Annus iste Antonini itineribus per Asiam aptius convenit, quam annus V. C. DCCCCLXVI. quo Bonarrotius eum censet Perinthum adcessisse, uti etiam observat Cl Venutus (1): nisi dicamus eius adventum ad Perinthiorum urbem circa illius anni finem contigisse.

Perspicuum est Perinthios in hoc numo exhibuisse Antonini processum Consularem. Fateor nihil ob stare, quo minus alios Imperatoris processus Consulares vel Romae, vel alibi magnifice exhibitos, Perinthii in suis numis memoriae mandare potuerint, ut animadvertit Venutus: tamen quum evidens sit, Antoninum iniisse Consulatum suum quartum cum D. Caelio Balbino iterum Consule, quum Asiam peragraret, & clarissimas urbes inviseret, & forsitan quum apud Perinthios esset: facilius crediderim non alterius Consulatus quam quarti processum in hoc numo expressisse Perinthios apud se summa pompa celebratum, datis largitionibus, factis lacris, editisque certaminibus, ad quae idem Imperator Antoninus curru vectus processit.

Alia addere ad explicationem huius numismatis, supervacaneum arbitror, quum ad alterum eodem typo insignem, e Museo Carpineo depromptum, luculentissimas observationes protulerit Cl. Bonarrotius (2). Convenit Carpineum numisma cum Mediceo, eoque auspice manca eius epigraphe suppleri potest, nempe: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΚΡΟΡΩΝ. Quum autem horum numismatum typi tum epigraphe, tum imagine Imperatoris in quadriiugo curru stantis discrepent a tribus aliis Perinthiorum numis, qui in regio Thesauro Christianissimi Galliarum Regis (3) & in Vaticano Cimeliarchio (4), & Pisania exstant (5), in quibus Consularis processus eiusdem Antonini exhibetur; nam in his Antoninus, non radiato capite, sed laureato procedit, faciemque laevorsum conversam habet: coniicere non sine aliqua ratione possumus, eadem occasione repetita a Perinthiis numismata fuisse, quum processus Consularis pompa non semel celebraretur; exploratumque est in Novella Iustiniani cv. non sex (6), sed septem processus permitti Consulibus, quos ex eadem Novella enumerat & illustrat eximius Norisius (7).

Cur-

(1) In Numism. Albano-Vaticana Tab. LIV. n. III. pag. 110.

(2) In Tab. IX. num. 5. a pag. 185. ad pag. 192.

(3) Tab. XXI.

(4) Loco superius memorato.

(5) Tab. XLI.

(6) Erravit Cl. Venutus sex permisso scribens pag. 110.

(7) Gap. V. Dissert. de Numism. Imp. Diocl. & Maximin.

Currus, quo Antoninus Consul procedit, in Mediceo numo non solum encarpis, sed anaglyphis operibus ornatus cernitur; sed quid exhibeant emblemata illa, ob earum exiguitatem expiscari non potuimus. Quae autem fuerit curruum forma, quibus Imperatores Consules procedebant, ex vetustis numis discimus. Alti siquidem fuere, turrim referentes, intecti auro, plerumque ornati gemmis, atque ex ebore sculpturis⁽¹⁾: nec figura, ornamentisque a triumphali curru discrepasse constat, quibus ad ludos edendos triumphantes procedebant. Neque vero certi aliquid statuam de figura illa perparva, quae post Imperatorem in curru stans cernitur: quum eo in loco aes valde detritum sit. In numo Carpineo Tritonem marinum pro insigni currus sculptum expendit oculatissimus Bonarrotius⁽²⁾: in eoque Imperator Antoninus dextra manu urnam, seu lebetem, his simillimum, qui athletic victoribus pro praemio in numis super mensam exponuntur; in Vaticano vero pateram praefert: sed in Mediceo globus, Romani orbis & imperii symbolum, in eius manu adparet; licet id pro certo minime adfirmem. Eodem emblemate ornatum numum, Romae aeri magno percussum, exhibet Vaillantius⁽³⁾ e Museo Illustrissimi Abbatis de Camps, occasione processus Consulatus eius quarti: sed eius epigraphae nonnullis mendis scatet.

In hoc processu suo Consulari Antoninum radiata corona usum fuisse, perspicuum est; quam Romanos ab Etruscis accepisse, paullo ante diximus: nam non Deorum tantum; verum etiam summorum Ducum, vel Regum quoque apud Etruscos ornamentum fuisse, ex antiquis huius nationis monumentis ostendit Senator Bonarrotius⁽⁴⁾. Getae quoque Augusto Perinthii radiatam coronam tribuerunt, ut videre est in numismate adlato a Cl. Haymio⁽⁵⁾.

(1) Ex Zonara Tom. III. Propertio Lib. I. Eleg. XVI, Ovidio Lib. IV. Trist. Eleg. II.

(2) In Tab. VIII. num. 5. pag. 190. & 191.

(3) Tab. pag. 65. num. 1. Numism. selectior.

(4) Ad Monumenta Etrusca Opera Dempsteriano addita §. XXX. pag. 53.

(5) In Tom. II. Thesaur. Britannici Tab. XVII. pag. 248.

CLXXVIII.

- A. *Imperator hastam in dextro humero ferens : laurea corona & thorace , cum Medusae capite in medio , insignis .*
- B. ΑΤΤ Κ ΓΕΟΥΡ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΑΤΤ. Αυτοκράτορ Καίσαρ (*supple* M. ATP.)
 Γεουλός Αντωνίνος Αυγυστός . *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Antoninus Augustus .
- F. *Mulier tursulata & stolata , seu urbis Perinthis Genius , in medio stans : dextra pateram , sinistra copiae cornu tenens : hinc Iupiter , laeva hastae seu sceptro innixus , dextra pateram tenens : inde Iuno .*
- E. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ . *b. e.* Perinthiorum Neocororum .

Ex aere flavo . Pond. Vnc. 1. S. VIII. G. v.

T. LIX.
n. 4.

Nunc primum in lucem prodit Mediceus hic numus cum elegantia tum raritate eximia praeclarissimus ; numquam antea a Vaillantio aliisque Numographis descriptus . Idem Antoninus Imperator , quum sculptus sit armis insignis , & ferens hastam laevo humero impositam , non obscure indicare videretur , Perinthios hunc numum ei consecrassse in memoriam expeditionis , quam tunc contra Parthos moliebatur : neque , ut arbitror , dubitandum , tunc forsitan temporis , Caracalla apud Perinthios commorante , sacra & vota pro salute , & prosperitate eius expeditionis peracta , itemque ludos celebratos : quod plane colligit Senator Bonarrotius ex alio Perinthiorum numismate Musei Carpinei (1) , in quo eodem modo ut in Mediceo sculptus est Antoninus admodum barbatus , hastam in humeris ferens ; in postica vero facie Herculis , Perinthiorum urbis conditoris & patrii Dei , comes Antoninus exhibetur , uti antea adnotavimus ; nam ex Herculis manu poma , victoribus danda pro praemio , vel accipit , vel eadem ei tradit ; visiturque ara ignita inter eos media cum face admota : ex quibus coniecit Bonarrotius Antoninum sacris Perinthiorum certaminibus , & fortassis lampadum ludo praefedisssse , & Agonotherae munus obiiisse . In hoc vero numismate quum Iovi Triumphatori , & Iunoni Reginae comes addatur Genius urbis Perinthiorum , & paterae in eorum manibus cernantur , vota & sacra pro fausta ac

(1) In Numism. Mus. Carpinei Tab. VIII. num. 8, pag. 204. & sequentibus .

ac felici expeditione, proque spe eius victoriae peracta, arguere facile possumus. Sed Parthorum regnum, sub spe matrimonii cum Artabani regis filia, non aequis armis, sed dolo, insidiis, rapinis & caedibus occupavit: pronus tamen in adulationem Senatus, metu & adfentatione, quum Antoninus in Mesopotamiam reversus per litteras eidem Senatus populoque Romano significasset, subactum a se Orientem, omnesque illius regni mortales in suam ditionem concessisse, cunctos ei victoriae honores decrevit, quos non tantum Scriptores, sed etiam numismata, Senatus consulto percussa, testantur (1). Additum etiam in his tropaeum, quasi iusto proelio eos superasset (2). Iidem Perinthii alterum praeclarum numisma cuderunt, Parthici triumphi pompa, & spoliis insigne, quem, vivente patre, Imperator salutatus, atque in Consulatu eius conlega factus, obtinuit: quod quidem numisma e Museo Carpineo profert Senator Bonarrotius (3), & luculenter illustrat.

CLXXX.

A. *Imperator Antoninus iuvenili forma, laurea corona, & thorace decorus.*

B. AT. KAI M. AT. ANTΩNΕΙΝOC CEB. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Ἀυρήλιος Ἀντωνεῖνος Σεβαστός. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus.

P. *Mulier tutulata stans, atque coram ea Caracalla paludatus laureatusque ad aram succensam intermediam sacrificans.*

R. *Epigraphe in ambitu oblitterata: In exergo: CAPΔΙΑΝΩΝ. B. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. b. e.* Sardonorum bis Neocororum.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. IV.

MEmoriae proditum a Spartiano, Bassianum Antoninum imperii participem dictum a militibus, cum Severo patre devictis Parthis in Syriam rediisse: cui, quod consistere in curru, adfectus articulari morbo, non posset, ut de his triumpharet, concessit, decreto etiam ei a Senatu Iudaico triumpho: deinde, quum esset Antiochiae, virilem togam suscepisse, & statim cum patre conlega suo in Syria Consulatum iniisse, anno nimirum V. C. DCCCCLV. Christi cciI. Circa hoc ipsum tempus, arbitror, Sardonios eidem Bassiano Antonino dedicasse per-

T. LIX.
n. III.

(1) Apud Comitem Mediobarbum in Caracalla pag. 195. *Anticla* Tom. II. pag. 165.

(2) Vide Vailianum in Numism. Romanor. Imperat. praef. (3) Tab. VIII. pag. 154. & sequentibus.

perrarum hunc numum : quod indicare videtur iuvenilis eius facies , nondum barba inumbrata .

Qua vero de causa Sardonii hunc numum in eius honorem percusserint , ex his quae subdit idem Spartianus , haud obscure colligere possumus . Nam quum sculptus sit laurea revinctus , itemque Imperatorio paludamento & armis decorus , & Augustus dicatur : coniicimus id contigisse , quum ad subigendum Persarum Regem Abgarum , & ad bellum contra Arabas & Adiabenos inferendum una cum patre profectus est ; nam Augusti nomen , Spartiano teste , iamtum acceperat . Ipse numi typus subspectandi ansam praeber , Severum & Antoninum , itemque Getam Sardis , primaria urbe Lydiae , tunc fuisse : nam Antoninus sacra facit Proserpinae praesenti Deae Sardoniorum ad eius aram ignitam , laurea coronatus , armisque Imperatoriis insignis : forsitan pro sua totiusque exercitus felici expeditione . Quod vero ea Dea sit Proserpina , velato capite , non luno , ut aliqui arbitrantur : huc facit verus inscriptio , quam adfert Gruterus (1) , e qua colligit Cl. Harduinus (2) , Proserpinam in primis summa religione a Sardonis cultam fuisse , quae frequentius occurrit in numis eorundem populorum , praesertim in honorem Iuliae Domnae , ut mox dicemus . Id etiam declarant duo alia penes Vaillantium (3) numismata , ab iisdem Sardonis in honorem Severi maximo aeri percussa , sub quo iterum Neocori facti sunt ; nam ex his alterum exhibet mulierem , forsitan Proserpinam , seu potius eiusdem urbis Genium , quae dextra extensa stat inter Caracallam & Getam paludatos : alterum vero praefert pro typo duo templa sex columnarum , quorum vertici imminet coronae vario ornatu contextae : quod schema indicat sacra certamina in honorem Severi atque filiorum eius a Sardonis ea occasione , ut probabile est , celebrata .

Epigraphae in ambitu Medicei huiusce numismatis paene oblitterata est : neque ex aliquot litteris , quae minus fugerunt , clare colligere potuimus , utrum nomen Archontis potius , quam Praetoris , quod nonnihil elucet , ita scriptum fuerit : ΕΠΙ... ΚΟΡ· ΟΤΕΤΗΝΙΑΝΟΤ· ΑΡΧ· Α Δ· Sub *Cornelio Vettieniano Archonte Primo tertium* . Vaillantius numum primae magnitudinis describit (4) , a Sardonis Caracallae dedicatum , cum adsimili typo ; in quo mulier

(1) Pag. LXXXVII. §.

(2) In numis antiquos Populor. & Urbium illustr. pag. 441.

(3) In Numism. Imperat. a Graec. populis cuf. pag. 87.

(4) Ibidem pag. 109.

lier tutulata stans, & Caracalla paludatus, cum ara intermedia, & hac epigraphe: $\text{CAPAIA}\text{NON B. NEOKOPON.}$ in imo $\text{XPTCAN}\text{ΘINA}:$ testaturque exstare inter Cimelia Serenissimi Principis Cardinalis Leopoldi, absque nomine Archontis. Hunc autem numum nos nec invenimus, nec vidimus.

CLXXXI.

A. *Imperator laureatus, & paludatus.*

B. $\text{ATT KAI M. ATP CE. ANTONEINO}:: :: :: \text{Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Ἀυρήλιος Σεβήστρος Ἀντωνεῖνος}$ (supple CEB.) *Cesaris. b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Antoninus Augustus.

P. *Duo templa e regione locata, cum pyramide intermedia, quibus coronae superpositae.*

E. $:: :: :: :: :: \text{ΦΟΤ APX A}:: :: \text{CAPAIA}\text{NON B. NEOKOPON. b. e.}$
 Sardonorum bis Neocorum.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. XXII.

FVgientes litteras in postica parte huiusce praeclari Sardonorum numismatis, quantum oculorum acies consequi potuit, adnotavimus. Sed peccatum arbitror in littera Φ . quam subspecio esse Π . admonitus exemplo alterius numi cum adsimili typo, quem in regio Galliarum Thesauro exstare adnotat Vaillantius (1), & ita describit; haud tamen accurate: *Turris supra quam icuncula, in vertice stella: hinc & illinc templum sex columnarum, coronis in fastigio ornatum.* Verum eiusdem numi inscriptio, quae & huic Mediceo, ni fallor, convenit, ita se habet: $\text{ΕΠΙ Γ. Ι. ΚΡΙΣΠΟΥ ΑΡ. CAPAIA}\text{NON ΔΙΣ ΝΕΟΚΟΡΩΝ.}$ Sed quum in Mediceo in fine epigraphes in ambitu post ΑΡ. duae aliae litterae perspicue legantur; ita forsitan pristinae integritati restituenda est: $\text{ΕΠΙ Γ. Ι. ΚΡΙΣΠΟΥ ΑΡΧ Α. CAPAIA}\text{NON B. ΝΕΟΚΟΡΩΝ.}$ *Sub Caio Iulio Crispo Archonte Primo Sardonorum bis Neocorum.* In eo etiam, post litteras illas postremas in ambitu ΑΡΧ Α. aliquot alias deesse, ex aliis Sardonorum numismatis penes eundem Vaillantium (2), comperies: forsitan ΤΟ Β. nempe *Archonte Primo iterum.* Nam duos fuisse apud Sardonios (quorum urbs Metropolis, & Primae Asiae, Lydiae, & Graeciae gloriam sibi vindicat (3), iidemque Sardiani Primi Asiae in numis

T. LIX.
B. III.

(1) Numismat. Imperat. a popul. Graec. pag. 94.
 (2) Loco superius citato, & pag. 109. 119.

(3) Id videre est in numis a Vaillantio, & Harduino descriptis, & apud Spanhemium in Epistola ad Andr. Morellium.

mis dicuntur ⁽¹⁾), Archontes constat : quorum alter *Primus* ; alter vero *Secundus* nominatur . Additur etiam numerus , indicans quot vices Archontis dignitatem quisque gesserit , nempe : *secundum* , vel *tertium* . Duo numismata describit Harduinus ⁽²⁾ , alterum in Marco Aurelio e Regia Gaza , cum epigraphe : ΕΠΙ ΣΤΡ. ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΤΣ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ : alterum ΕΠΙ ΣΤΡ. ΜΕΝΕΣΤΡΑΤΙΑΝΟΤ ΑΡΧ. e quibus , nisi oscitanter descripti sint , colligimus utrumque munus Praetoris & Archontis copulatum ; quod tamen accuratius videndum . Fuere etiam apud Sardonios Asiarchae , de quibus alibi . Mediceum hoc numisma haud plane recentendum erat in classe eorum , quae aeri magno caelata sunt , propter eius ponderis exiguitatem . Quod vero Vaillantius in medio duorum templorum , hinc inde se respicientium , viderit turrim , eamque super imagunculam quandam , & in vertice stellam : haec profecto nos in Mediceo minime observavimus ; nam dubio procul inter duo templa medium spatium occupat pyramis , seu potius praealta meta , cum corona vertici eius superposita : quae , ut videtur , indicat Circum , in quo sacra certamina in honorem Antonini , eiusque matris Iuliae Domnae celebrata sunt : & ut aliqui censent , iisdem praesentibus . Profecto summis honoribus Sardiani prosecuti sunt Caracallae matrem , quum octo numismata eidem dicata describat Vaillantius ⁽³⁾ : inter quae unum ex aere maximo , cuius typus mensa , supra quam ingens urna , in qua palmae ramus . In altero ex his occurrit Proserpina , cultu vestium elegantissimo : at in alio numo ex aere maximo ⁽⁴⁾ Furia Sabina Tranquillina sub Proserpinae effigie , velato capite , a Sardianis repraesentatur : ut hinc colligas , quod etiam paullo ante adnotavimus ⁽⁵⁾ , Proserpinam summa religione Sardianos coluisse . Constat etiam ex numis ⁽⁶⁾ , ad investigandos populorum ritus , & consuetudines praefulgentem faciem ferentibus , cultam a Sardianis Venerem Paphiam , atque apud eos celebre eius templum fuisse ad instar illius quod Paphi in insula Cypro exstructum erat ⁽⁷⁾ . Tredecim item alia numismata a Sardianis dicata Imperatori Antonino , descripta habes penes praeaudatum Vaillantium ⁽⁸⁾ . Inter haec , alterum
ab

(1) Vide Vaillantium & Harduinum .

(2) In Numos Populor. & Urb. illustr. pag. 440.

(3) Ad Numos Imperat. a Graec. pop. cui. pag. 94.

(4) Inter Numismata selectiora Tab. pag. 93.

(5) Vide supra pag. 63. 64.

(6) Vide Vaillantium in num. Imperat. a Graec. populis percuss. in Alexandro Severo , & Harduinum in num. Populor. & Urb. pag. 437.

(7) Vide Harduinum loco supra cit. pag. 439. 440. & 441.

(8) Ibidem pag. 109.

ab eo describitur inter Cimelia Cardinalis Leopoldi, quod indicavimus: alterum etiam in Cimeliarchio Magni Ducis Etruriae indicatur; cuius typus mensa, supra quam duae urnae, in quibus duae palmae insertae; infra vas diorum, cum hac epigrapha: ΕΠΙ Γ. CAA. ΚΑΤΑΙΑΝΟΤ ΑΡΧΟΝ. ΤΟ Β. CΑΡΑΙΑΝΩΝ Β. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Sub Caio Sallio Claudiano Archonte iterum Sardianorum secundum Neocororum.* Perspicue heic scriptum cernimus ΑΡΧΟΝ. quum in aliis numis adnotatum occurrat ΑΡΧ. adeoque dubio procul constat Archontes praefuisse Sardianis, non vero *Pontifices*, uti oscitanter scripsere P. Harduinus ⁽¹⁾, qui ΑΡΧ Α. interpretatus est Ἀρχιεπὶς ἄ: *Pontifice Primo*; & Patino ⁽²⁾, qui vertit ΑΡΧιεπὶς Α. ΤΟ. Γ. *Praefecto Sacrorum tertium*; in qua etiam sententia Vaillantius fuerat, quum explicaret selectiora numismata in aere maximi moduli e Museo C. V. Abbatis de Camps ⁽³⁾; sed postea ita adnotavit: *Vox ΑΡΧΟΝ nos docet Magistratus, non Pontifices in Sardianis nummis, sed Archontes adpellari: quod in aliis Lydiae oppidis etiam auguramur.*

Sardianorum numismatum auctoritate ac fide discimus, sacra illa certamina, quae in honorem Antonini Imperatoris, eiusque matris Iuliae Domnae, iisdem praesentibus celebrata sunt, adpellata fuisse CHRYSANTHINA, quod coronae victoribus athleticis, five aurigis pro praemio largiendae, e solido auro essent, quales in hoc Mediceo numismate, ad instar circuli, exhibentur: vel e floribus, frondibusque aureis intertextae, quum maximam opulentiae famam Sardiani adfectarent, & summopere gloriarentur urbem suam Lydorum regiam fuisse, ut auctor est Strabo ⁽⁴⁾. Certamina haec, quod notandum, non memorantur in numis, quos Sardiani Severo Imperatori dedicarunt; sed in numis, quos in honorem Iuliae Domnae eius coniugis, & Antonini Imperatoris eius filii percusserunt, a quo tertium Neocoros factos ostendunt numi a Vaillantio descripti: quorum typus imposta mensae urna cum palma, sacrorum certaminum index. Alterum numum Caracallae in Cimeliarchio Galliarum Regis, adnotatum ab Harduino, silentio praetereundum non censeo, ita inscriptum: ΧΡΥCΑΝΘΙΝΑ. CΑΡΑΙΑΝΩΝ. ΤΡΙC. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. quae certamina, apud Sardianos celeberrima, non solum in numis; sed

Vol. III.

K

etiam

(1) In Numos Urbium & populor. illustrat. pag. 439.
 (2) In thesaur. Numism. Maurocen. pag. 76.

(3) Ad Numum Furiae Sabinae Tranquillinae Tab. pag. 95.
 (4) Geograph. Lib. XIII. p. 625.

etiam in vetustis marmoribus (1), memorantur. Hoc nomen ΧΡΥΣΑΝΘΕΙΝΑ inscriptum praefert basis mensae, supra quam urna, seu lebes cum palma, ut videre est in numo eximio ex aere maximo Thesauri Mauroceni apud Patinum (2).

CLXXXII.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

B. ΑΤΤ Μ ΑΤΡ CΕΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀντωνεῖνος.
b. c. *Imperator Marcus Aurelius Severus Antoninus.*

P. *Minerva deposito clypeo stans ad aram accensam, prope quam arbor; dextra hastae innititur, sinistra Victoriolam globo insistentem praefert.*

E. ΚΟΙΝΟΝ. ΘΡΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝ ΠΤΘΙΑ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟ. Κοινὸν Θράκων Ἀλεξάνδρεια Πύθια ἐν Φιλιπποπόλει. b. c. *Commune Thracum Alexandria Pythia (Certamina) Philippopoli.*

Ex aere flavo. Pond. Vnc. 1. S. II. G. XVIII.

T. LX.
n. II.

Perlustrante Antonino Caracalla Thraciam, Macedonibus conterminam, quum eum Thraces, statimac pueritiam egressus est, conspecto Alexandri Magni Macedonis corpore, adhuc vivo Severo patre, eo vesania perductum intellexissent, ut non solum tanto Heroi se parem crederet; verum etiam eius habitum, vultumque exprimeret, quum incederet truci fronte, & ad laevum humerum conversa cervice: nullamque esse urbem, in qua Magni Macedonum Regis memoriam non renovasset, positis signis & imaginibus, Roma Capitolioque & templis universis oppletis eius simulacris; adeoque quum in Thracia praesertim versaretur, alterum Alexandrum Magnum se evasisse, eiusque animam in se migrasse iactaret, ut Dio apud Xiphilinum (3), & Herodianus memorant (4): haud mirum est si variis typis insignes numos in eius honorem percusserint, si sacra certamina Pythia, quae idcirco ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, sive ut in aliis numis ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, *Alexandria* adpellarunt, eo (uti probabile est) praesente in urbe Philippopoli, regionis illius metropoli, celebrarint sumtuosissima, ut populorum omnium laetitiam, seque eius numini & maiestati devotos aeternis monumentis testarentur. Ex his tria numismata, raritate typisque praeclarissima

(1) In Oxoniensi marmore p. 71. & penes Gruter. p. CCCXIV.

(2) Pag. 76. in Numism. Thesaur. Mauroceni.

(3) Lib. LXXVII. pag. mihi 428.

(4) Lib. IV. Cap. VIII.

ma e Mediceis Cimeliis, numquam antea edita, in lucem proferimus, quae adstantium Thraciae urbium studia perspicue declarant. Compertum est, Alexandrum Magnum, accepta religione a maioribus, qui in regia sua sede Minervam Alcidem devenerati sunt, quod Herculi, a quo genus se ducere gloriabantur, in eius aerumnis adiutrix fuisset, tam eximio cultu prosecutum fuisse bellorum hanc potentem Deam, cuius imago frequens in eius numis cernitur, ut in primo Asiae aditu, apud Ilium ei sacra fecerit, clipeumque suum sacrarit, accepto eo quem ipsa gerebat, quo in bello usus est, donisque eam cumularit (1): data etiam, postquam Persas devicit, per epistolam Ilien-sibus fide, se templum ei dedicaturum, quod nulli magnificen-tia concederet, sacrumque certamen instituturum: quin etiam post eius excessum inventum est inter cetera in commentariis scriptum, in Cyrno (quae Corsica Latinis) se templum Minervae extruendum (2). Hac igitur fortasse de causa Commune urbium Thraciae, ut Antonino Imperatori rem facerent gratif-ssimam, eumque Alexandro Magno aequalem esse, prout in adulationem, praeclaro testimonio comprobarent, Minervam Victricem pro typo huiusce insignis numismatis pervulgarunt, quam, pro susceptis ab eo victoriis, aliisque mox suscipiendis, parvum Victoriae simulacrum cum palma & corona ei offeren-tem expresserunt; addita prope eam sub arbore ara succensa, quae votiva sacra pro eius itu redituque, & felici exercitus in Parthos expeditione, & pro spe mox secuturae victoriae, Miner-vae facta, ut auguror, designat. Ita quoque in sequenti numo Mediceo Herculem pro emblemate caelarunt. Sed ad eius vi-ctorias respexisse Commune Thracum, docent alia duo numisma-ta, quae Vaillantius describit (3): quorum alterum, in Museo suo adservatum, exhibet Iovem sedentem, qui sinistra hastam, dex-tera Victoriā cum corona gerit: alterum vero ex aere maxi-mo in Regio Galliarum Thesauro reconditum, ipsum Antoni-num praefert paludatum stantem, qui dextra globum, supra quem Victoriola, sinistra hastam tenet: adeo ut Antoninum, Alexandrum, Orientis Augustum, Victoremque, quemadmodum ipse se adpellabat, testari eos voluisse, hinc conicere minime absurdum videatur.

Vol. III.

K 2

Quod

(1) Vide Plutarchum in Alexandro.

(2) Ex Diodoro Siculo Histor. Lib. XVII.

(3) In Numismata Imperatorum cusa a populis Graece lo-quentibus pag. 113.

Quod vero Thraciae urbium Commune, five Conventus pro partis ab eo victoriis vota sua nuncuparint, alius praeclarus numus eorumdem populorum perspicue testatur, qui e Pisanio Museo editus est (1); cuius typus idem Antoninus Imperator; equo currenti insidens, quo barbarum prostratum proculcat, hastaque eum transverberat: quo quidem postremo bellorum spectaculo, ut observat Bonarrotius (2), Imperatores exercitus victores, fufis, prosligatisque hostibus, in numis designantur.

CLXXXIII.

A. *Imperator radiata corona cinctus, & paludamento ornatus.*

E. ΑΤΤ Κ Μ ΑΤΡ CΕΤΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀντωνεῖνος. *b. c. Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Antoninus.*

F. *Mensa, supra quam urna, in qua duae palmae: infra vasculum cum palma, & poma.*

E. ΚΟΙΝΟΝ ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟ:: ::Ι. *b. c. Commune Thracum Alexandria (certamina) Philippopoli.*

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. IV.

T. LX.
p. III.

Alexandria Pythia certamina in honorem Antonini, non semel, sed pluribus vicibus, splendidissima pompa, magnificoque adparatu edita fuisse a Communi, seu Conventu omnium Thraciae urbium in earumdem metropoli celeberrima Philippopoli, victoribusque complura varii generis praemia constituta, clarius ipsa luce testantur praeclara numismata ex aere maximo percussa, quae quidem eidem Imperatori, ut credibile est, praesenti, seque alterum Alexandrum Magnum praedicanti, in perenne ingentis laetitiae argumentum consecrata ad posterios pervenere. Praeter urnam, five leberem cum palmis in mensa expositum, cernimus etiam in hoc Mediceo numismate aliud vasculum cum palma, & pone eum poma, quae inter praecipua Pythiorum certaminum munera numerantur (3). Ad haec cernimus etiam [quod notatu dignum] mensae imposita hinc inde duo, ni fallor, marsupia, in quibus, opinor, talenta ex auro vel argento recondita, vel tesseras, quas in Pythiis certaminibus ductas pro Athletarum fortitionibus, docet Sophocles penes Petrum Fabrum in Agonistico (4). Discobulum pro typo exhi-

(1) Tab. XLI.

(2) In Numism. Carpin. Tab. IX, num. 2, pag. 175. & 176.

(3) In Numism. Albano-Vatic. Tab. LIV. n. II. pag. 109. 110.

(4) Lib. I. Cap. XXIV. & Cap. XXV.

exhibet insignis ex aere maximo numus ab Haymio V. C. productus ⁽¹⁾, quo coniicimus forsitan Πένταθλον, quinquertium certamen, in ea metropoli celebratum fuisse a Comuni Thracum in honorem Caracallae, qui in eo sculptus est hastam in humeris ferens, ob proximam nimirum in Parthos expeditionem: sed in eo caput habet laurea corona redimitum; radiata vero in hoc Mediceo, non secus ac in alio Perinthiorum numismate conspicitur cum adsimili typo, quem luculenter illustrat Senator Bonarrotius ⁽²⁾.

Corrupto aliqua in parte perraro hoc Mediceo numismate, crediderim ΠΤΘΙΑ scriptum in ipsa urna, seu lebetes: quae litterae vitio temporum detritae iam perierunt. Siquidem in exergo, quae desunt litterae, forsitan integrum nomen, ut in aliis numis, efficere debent, nimirum ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ. Hunc ipsum numum describit Holstenius ⁽³⁾; nulla tamen facta Pythiorum certaminum mentione. Eodem modo scriptum in numo maximo regii Galliarum Thesauri, quem ita describit Vaillantius ⁽⁴⁾: ΚΟΙΝΟΝ ΘΡΑ. ΑΛΕΞΑΝ. ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ. Sed in alio numismate cum eodem typo, in urna imposita mensae, scriptum esse ΠΤΘΙΑ, adnotat idem Vaillantius ⁽⁵⁾.

CLXXIII.

A. *Imperator laureatus, & paludatus.*

E. ΑΤΤ Κ Μ ΑΥΡ CΕΤ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σευήρος Ἀντωνεῖνος. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Antoninus.

F. *Hercules stans, dextra clavae innixus.*

E. ΚΟΙΝΟΝ ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝ. ΑΚΤ..... Α ΕΝ ΦΙΛΙΠ. Κοινὸν Θράκων Ἀλεξάνδρειαν Ἀκτία α ἐν Φιλιπποπόλει. *i. e.* Commune Thracum Alexandria Actia (certamina) Philippopoli.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. ι. S. v. G. xv.

Philippopolis, Thraciae metropolis, sola etiam suis sumtibus ^{T. LXI.} edidit Pythia certamina in honorem Antonini, Neocoratus honore decorata, quemadmodum a Vaillantio descripti numi testantur ⁽⁶⁾. Quod autem Commune urbium Thraciae

(1) In Vol. II. Par. I. Thesaur. Britann. Tab. XV. n. 9. p. 243.

(2) Inter Numism. Graecia T. VIII. num. 3. pag. 177. &c.

(3) In Notis & catalog. ad Stephanum de Urb. pag. 346.

(4) In numis Imperat. a Graec. popul. cuf. pag. 113.

(5) Ibidem.

(6) Pag. 113.

ciae in eadem metropoli , praeter Pythia Alexandria certamina , Aëtia quoque ediderit , nunc primum id auctoritate huiusce praestantissimi numismatis innotescit . Ita quoque Perinthii Aëtia Pythia celebrarunt , quae & ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ , Fratrum Antonini & Getae concordiae dicata , nuncuparunt . Aëtia certamina erant quinquennalia : Pythia , novennalia : ambo in Apollinis honorem : illa Aëtii , haec Pythii . Eadem a Communi urbium Thraciae ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ *Alexandria* dicta sunt , quod in honorem Alexandri Magni , eius urbis a patre suo conditae amplificatoris , celebrarentur : eodemque nomine rursum adpellata , quum in honorem Caracallae ederentur , qui Thraciam Macedonibus conterminam peragrans , se alterum Alexandrum Magnum & credi , & adpellari praecepit . Hercules sculptus est tamquam Deus Philippopolis tutelaris , ut indicant M. Aurelii , Severi , & aliorum Caesarum numi , cui sacra ante ludorum celebrationem fiebant : vel etiam ad designandam conditoris eiusdem metropolis originem ex Hercule ; nam ab eo se genus ducere gloriabantur Macedonum Reges (1) : & Alexander Magnus non tantum Liberum Patrem , sed & Herculem , si invidia abesset , se aequaturum iactabat ; eiusque effigiem in mensa positam quotidie contemplabatur (2) : devictoquoque Dario , in ripa Pinari amnis , ut narrat Curtius (3) , Iovi atque Herculi Minervaeque tres aras sacravit , & mox Syriam petiit . Facile crediderim , Alexandri pietatem imitatum fuisse Caracallam : quae omnia , quamvis silentio praetereant Scriptores ; erui tamen non obscure possunt e numorum eidem dedicatorum historia . In alio numo ex aere maximo , quem profert Vaillantius e Museo Ill. Abbatis de Camps (4) , nulla Aëtiorum ludorum fit mentio ; sed tantum Pythiorum , cum hac epigraphe : ΚΟΙΝΟΝ . ΘΡΑΚΩΝ ΑΛΕΞΑΝ . ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ . In area vero scriptum hinc inde , iuxta Herculem stantem , clavae innixum , ΠΤΘΙΑ . In alio pariter numismate ex aere maximo , quod e Museo Pisano productum est (5) , cuius typus posticae partis templum columnis ornatissimum , quod eidem Caracallae dedicatum fuisse credibile est , haec epigraphe legitur : ΚΕΝΑΡΕΙΧΕΙΑ ΠΤΘΙΑ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙ ΝΕΩΚΟΡΩΝ . sed pro ΚΕΝΑΡΕΙΧΕΙΑ subspicor scriptum ΑΛΕΞΑΝ . ΑΚΤΙΑ *Alexandria Aëtia* :
atque

(1) Vide Q. Curtium Lib. VIII. Cap. I. & Lib. XIII. Cap. IV.
(2) Idem Lib. V. Cap. II. 15. Vide etiam Plutarchum in vita eiusdem Alexandri .

(3) Lib. III. Cap. XII. 27.
(4) Tab. ad pag. 65. num. 2
(5) Vide Tab. XLII.

atque ita pariter scriptum opinor in alio numo Musei Barberini, quem describit Holstenius (1), cuius etiam meminit Bonarrotius (2), & mendum in ea epigraphe esse animadvertit. Sed licet imperita impostoris manus eas litteras ΑΚΤ..... viriculo obfuscaverit; haud ita tamen corrumpit, ut quae supersunt cum litterae, tum litterarum ductus, & vestigia, non indicent scriptum antea fuisse: ΑΚΤ ΠΤΘΙΑ: hoc est: ΑΚΤΙΑ ΠΤΘΙΑ: *Actia Pythia*.

CLXXXV.

A. *Imperator radiata corona, & lorica squamis contexta insignis.*

E. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΤ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC CΕΒ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Αντωνεῖνος Σεβαστός. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus.

F. *Aquila coronam praefereus rostro, clavae insists: cum nota quadam inter eius crura.*

Π. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΕΤ-ΤΗΑΤΟC ΤΟ Δ. Tribunicia Potestate Consul tertium.

Ex argento. Pond. S. XIII. G. IX.

AD Tyrios pertinet perrarus hic numus argenteus, apud eos signatus, Antonini Caracallae permisso; quare aquilam, Romani imperii auspiciatissimum signum, praefert, de quo post Vaillantium (1), & Venutum, qui alterum argenteum numum, eodem typo insignem, inter Albano-Vaticana numismata reconditum, illustrat (2), nil mihi superest dicendum (3). Aquilam insistere clavae Herculis, Tyriorum patrii Dei, in hoc quoque Mediceo numo, licet ob iniqua fata ea detrita sit, nullus dubito. Numi Antiochenium Syriae aquilam exhibent fulmini insistentem (4). Peculiarem illam notam numismati insculptam inter crura aquilae, monetarum praefidis aposphragisma esse arbitror. Illud observandum superest, quod in Vaticano numismate (5) Caracalla expeditioni Parthicae proximus, vel iam adcinctus exhibetur; nam hastam laevo humero impositam defert, haberque caput laurea corona redimitum: ast in Mediceo hoc perraro numismate radiato capite sculptus est, nec hastam defert; sed lorica squamis confertam indutus cernitur. Multa, quae ad loricas veterum illustrandas faciunt, nuper erudite con-

T. CXII.
n. II.

(1) In Notis & castigat. in Stephan. Byzant. pag. 346.

(2) In Numism. Carp. Tab. IX. num. 2. pag. 173.

(3) Numism. praefant. Tom. II. pag. 70. & 216.

(4) Tab. LVII. num. II. pag. 115.

(5) Si otium est, vide quae superius adnotavi ad Tab. IX. num. III. pag. 67.

(6) Ibidem: vide superius ad Tab. VIII. num. 2. pag. 64.

(7) Apud Venutum, loco superius memorato.

tulit V. C. Franciscus Eques Victorius, quum aeneam lamellam explicaret, in qua incisum nomen ORTHRI AVG L PROC A LORICATA: nempe: *Orthri Augusti Liberti Procuratoris a loricata*: deque statuis loricatis Caelarum pertractavit (1): Hisce armis ad bellum proficiscentes Heroes se ornant apud Homerum, quos ita describit prae ceteris Virgilius (2):

*Classica iamque sonant: it bello tessera signum.
Hic galeam tectis trepidus rapit: ille frementes
Ad iuga cogit equos; clipeumque, auroque trilecem
Loricam induitur; fidoque adcingitur ense.*

CLXVIII.

P. SEPTIMIUS GETA CAESAR.

A. GETAE caput nudum pectore nenus: dextra hastam humero impositam gerit.

E. P SEPTIMIUS GETA CAESAR.

P. Geta paludatus, sinistra scipionem gerens, stat inter quinque signa militaria, quorum alteri imposita Victoriola cum palma, coronam offerens; alteri vero aquila.

E. CONCORDIA MILITV. h. e. Concordia Militum.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. S. II. G. XVI.

T. LV.
n. III.

Q Vum GETA, sculptus in postica numismatis facie, sinistra manu gerat scipionem, cuius vertici insidet aquila, quae tamen ob exiguitatem suam non bene conspicitur; hinc coniicimus numum hunc eximiae raritatis & elegantiae percussum dedicatumque fuisse eidem Getae Caesari, ob memoriam designationis primi sui Consulatus, quem suscepit anno V. C. DCCCCLVIII. Christi CCV. in quo conlegam habuit fratrem suum M. Aurelium Antoninum Caracallam, iterum Consulem. Fuit enim eburneum sceptrum, cum aquila item eburnea, Consulum Romanorum insigne, de quo Amplissimus Senator Bonarrotius (3). Consularem dignitatem iterum suscepit Geta cum fratre suo Caracalla, nempe anno V. C. DCCCCLI. Christi CCVIII. in quem annum, ut adnotat Pagius (4), Caracalla Imperii Au-

gu-

(1) Vide Animadversiones eiusdem Cl. Victorii in lamellam vetustissimam Musei Victorii &c. Romae ex Typograph. Zampel, MDCCXLI.

(2) Aeneid. Lib. VII. v. 677.

(3) In numism. max. mod. Tab. VIII. num. 5. pag. 185.

(4) In Annales C. Baronii Tom. I. pag. 197.

gustei Decennalia celebravit, uti perspicue demonstrat eius numus, in cuius postica legitur: VOTA SOL. DEC. PONTIF. TR. P. XI. COS. III. S. C. (1) Incidunt etiam in eundem annum Decennalia Imperii Caesaris Getae, ad quae referendum numisma cum hac epigraphe: IMP. CAES. P. SEPT. GETA. PIVS. AVG. SAECVLARIA SACRA. S. C. Sed haudquaquam convenit huiusce secundi consulatus tempus cum Mediceo numismate: tunc enim Geta, Augusteam dignitatem consecutus, in Britanniam profectus est cum patre. Nulla etiam in hoc sit eius Pontificatus & Tribuniciae Potestatis mentio, nulla addita adpellatio: neque enim AVGVSTVS, PIVS, neque BRITANNICVS nominatur: quae decora ea dumtaxat numismata recensent, quae Consulatu eius secundo consignata sunt.

Cusus igitur verisimilius censetur hic numus vel quum Caesar Princeps Iuventutis adpellatus est: vel potius, quia prolixior barba eius genas vestit, quum primum ad suscipiendum Consularis dignitatis fastigium una cum fratre suo designatus est. Quia vero militari signo imposita cernitur Victoriola, facile crediderim relatum de Parthis victoriam respicere; nam Parthico bello cum Severo patre adfuere tum Antoninus Caracalla, tum idem Geta: ob quam victoriam, quum Severus Parthicum nomen meruisset, ob hoc etiam, teste Spartiano, *filium eius Bassianum Antoninum, qui Caesar adpellatus iam fuerat, annum decimum tertium agentem, participem imperii dixerunt milites: Geta quoque minorem filium CAESAREM dixerunt: eundem Antoninum, ut plerique in litteras tradunt, adpellantes*. Hac igitur de causa Geta Caesar in medio militarium signorum stat paludatus, congruitque epigraphe CONCORDIA MILITVM. Hunc numum inter maximos describit Vaillantius (2): Geta vero non gerit dextra Victoriolam, ut idem scribit; sed ea Victoriola militari signo insistit. Numisma ex aere maximo, adsimili paene typo prae-nobile, caelatum in honorem Caracallae, exhibent Cimetaria Albano-Vaticana (3), alterumque nos supra retulimus ex Mediceis Tab. LX. num. 1. Quandoquidem in Castris Praetoriis signa illa legionum sacro in loco custodiebantur, & humi infixae colebantur; insignem locum Herodianus adferre lubet (4), qui in-

Vol. III.

L

di-

(1) Vide eundem Pagium ibidem & Com. Mediobarbum in inter Numism. selectiora Tab. pag. 73.

(2) Vide Tab. LI. num. III. pag. 104.

(3) Pag. 223. Item ex Musco III. De Camps, quem vide (4) Lib. IV. Cap. III.

dicat , quomodo matre auspice divisum sit inter fratres imperium , & ubi designata castra , quae uterque haberet , ut concordi animo Romanum imperium moderarentur . Itaque (inquit) *consecrato parente , reversi domum iuvenes , discordias quotidie , & similitates exercere , insidiari inter se , moliri , parare omnibus modis , atque ea modo uterque in animo habere , quibus alter dolo caperetur : postremo quacunque via grassari ad singulare imperium , ac nihil invicem praetermittere , dum consortem potestatis expungerent . Sed & mentes , animique omnium urbanorum , quicumque honore aliquo , aut dignitate praestarent , diversi trahabantur ; utroque seorsum litteras clanculum missitante , magnisque pollicitationibus sibi homines adiungente . Maior tandem pars ad Getam spectabat , quod opinionem nonnullam ostenderet probitatis , moderatumque se , & lenem in congressibus praestaret . Studia porro tractabat honestissima : quip- & disciplinarum laude celebres viros circa se frequentes habebat , & in palaestra , ac reliquis ingenuis exercitationibus versabatur . Placidus praeterea in omnes , atque humanus : fama , & gloria quadam optima plurimos ad amicitiam , benevolentiamque adliciebat . Contra vero Antoninus cuncta asperius , ferociusque gerebat , atque ab his rebus , quas supra diximus , alienus , militaris vitae , ac bellicae videri amator adfectabat : nihilque non iracunde faciens , minitendo , quam suadendo , metu , quam benevolentia , sibi amicitias quaerebat . Sed , quum diu frustra mater discordantes inter se germanos redigere in gratiam studeret , visum aliquando ambobus est imperium inter se dividere , ne Romae agitantes , alter alterius essent insidius opportuni . Quare convocatis paternis amicis , coram ipsa matre de imperio dividendo disceptabant ; sic ut Europa omnis Antonino : tellus autem adversa , quae omnis Asia nuncupatur , Getae adiudicaretur . Ita enim divina quadam providentia , utrumque continentem Propontidos incursum disferminari . Placebat autem ; ut Antoninus castra ad Byzantium haberet : Geta vero in Chalcedone Bithyniae urbe ; quae scilicet opposita inter se utriusque imperium tuerentur , atque a transmittendo probiberent : tum ut e Senatorio ordine quocumque ex Europa forent , in urbe ipsa remanerent , reliqui Getam sequerentur . Sedes imperii sui Geta destinabat Antiochiam , vel Alexandriam : urbes magnitudine haud longe infra Romam : tum ex gentibus ad Meridiem habentibus Mauros , Numidasque , Antonino concedens : reliquos ad Orientem usque Geta sibi adscisciebat .*

CLXXXVII.

MACRINVS.

A. *Imperator MACRINVS laureatus, & paludatus.*

E. ΑΤΤ Κ Μ ΟΠΕΑ ΓΕΟΤ ΜΑΚΡΕΙΝΟC ΓΕΒ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Ὀπελλίος Σεβήρος Μακρεῖνος Σεβαστός. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Opellius Severus Macrinus Augustus.

F. *Flumen decumbens cum copiae cornu in sinistra, innixto cubito urnae aquam fundenti: dextera Dianae Ephesiae icunculam gerens: pone cernitur prora navis, calasibus turris: superne aper telo confossus fugiens.*

E. CM ΕΦ ΕCΙΩΝ.

Ex aere flavo. Pond. S. XVIII. G. VIII.

EXstinō Antonino VI. Eidus Apriles (1), anno ab V. C. T. LXI. DCCCCLXX. Christi CCXVII. Macrinus quarto die post eius caedem, cuius conscius fuit, ex Praefecto Praetorii, co- gentibus militibus, Romanum imperium adripuit; statimque Diadumenianum filium Caesarem creavit, indito Antonini no- mine, militibus, Senatui, populoque Romano longe claro & gratissimo. Contra Parthos bellum suscepit: Armenos & Arabes armis infectatus est. Complures honores in eum congeffit Sena- tus, Circenses ludos, Felicis nomen, quod recepit, & Pii, quod recusavit. Clarissimae minoris Asiae urbes numismata in honorem tum Macrini, tum eius filii Diadumeniani cuderunt: inter quae ex aere maximo non pauca a Numographis iam edi- ta habemus, nempe Miletopolitarum, qui inter Mysiam, & Bithyniam locantur, & Ephesinorum & Caesareensium Cappado- ciae penes Vaillantium (2), & Bonarrotium (3), qui etiam Cy- zicenorum numisma exhibet e Museo Carpineo (4): Samiorum penes Patinum e Thesauro Mauroeeno (5); cuius typus idem Macrinus Imperator paludatus ad simulacrum Iunonis Pronubae accedens, quem Victoria coronat: Iliensium, Mysiae minoris in Troade populorum, numus maximus inter Cimelia Albano-Vati- cana (6): itemque Ephesiorum (7), cuius typus Diana Lucifera,

Vol. III.

L 2

curru

(1) Ex Dione Lib. LXXVIII.

(2) Numismat. selectior. max. mod. e Museo Abb. de Camps Tab. pag. 75. & 76.

(3) In Numismat. max. mod. e Museo Carpineo Tab. XI. num. 2. pag. 228. & seqq.

(4) Ibidem Tab. XI. num. 1. pag. 219. & seqq.

(5) Pag. 28.

(6) Tab. LIX. num. 2. pag. 119. & 120.

(7) Ibidem Tab. LIX. num. 2. pag. 120.

curru vesta a cervis: Thyatirenorum, eorumdemque Ephesinorum duo praeclara numismata, quae in Pisano Museo adservantur ⁽¹⁾, ut de aliis sileam ⁽²⁾. Aeginium urbs *Macrinopolim* se ex eius nomine adpellavit, & Tarius *Macrinianae* nomen in Macrini gratiam assumpsit, uti numismata ab ipsis percussa testantur ⁽³⁾. Sed Smyrnaeorum concordia iundorum cum Ephesiis numisma in honorem Macrini cuspum, illustri typo praenobile, quod e Museo Nicolinio depromimus, nunc primum eruditorum hominum conspectum subit. Epigraphe, quam in superiore ambitu avercae partis temporis iniuria paene delevit, ita, ni fallor, restituenda est: *CMTPNAION ΕΦΕCΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ*. *Smyrnaeorum Ephesiorum Concordia*. Parvum Dianae Ephesiae simulacrum dextra ostentat Meles amnis, qui labitur praeter Smyrnam, de quo Strabo ⁽⁴⁾, Plinius ⁽⁵⁾, & Pausanias ⁽⁶⁾, qui eum *Ἰδωρ καλλιζων* adpellat: ad cuius caput antrum, in quo Homerum tradunt carmina sua fecisse. Quid vero prora navis in numis Smyrnaeorum declaret, iam Cl. Harduinus ⁽⁷⁾ ex Aristidis oratione ⁽⁸⁾ egregie adnotavit. Siquidem primo vere, quum Dionysia agerentur, sacra Baccho triremis per forum circumferebatur a Smyrnaeis, veteris victoriae signum, quam Smyrnaei Bacchum colentes de Chiis, qui armis fuerant & navibus muniti, retulerunt. Aper telo confossus currens ipsam Dianam *Θηρόφρονον* designat, venationibus praesidem: vel forte etiam venationes editas a Smyrnaeis & Ephesinis in honorem Macrini statim ac audierunt eum a Senatu Romano Imperatorem salutatum. Calathus frugibus repletus agrorum ubertatem, & opulentiam designat: turris, seu portus (nam Smyrnae mari proximae) Dianae praesidium, quae ex eorum tutela *Μερινχία Mynichia* adpellata est ⁽⁹⁾.

Ma-

(1) Tab. XLVI. num. 1. & 2.

(2) Vide penes Vanilium in Numism. Imper. a Graec.

pop. cula pag. 121. & 122.

(3) Ibidem pag. 120. & 123.

(4) Geograph. Lib. XII. pag. 554.

(5) Hist. Nat. Lib. V. Cap. XXIX.

(6) In Achaic. Lib. VII. Cap. V.

(7) In Numes Populor. & Urb. illustrat. pag. 461. 462.

(8) In Smyrnam, coram M. Antonino, & Commodo filio habita, Tom. I. pag. 403. iterumque in Gratulatione Smyrnae, praesente Commodo habita, pag. 473.

(9) Vide Callimachum in Hymn. in Dianam, & in eum Ez. Spanhemii Observationes v. 38. & 259.

CLXXXVIII.

A. *Macrini Imperatoris & Diadumeniani Caesaris capita aduersa : alterum laurea cinctum : alterum nudum .*

E. AT. K. M ON CEOT MAKPEIN..... ΔΙΑΔΟΤ.....

P. *Mons Argaeus in cuius vertice templum tetrastylum cum Nemefum simulacris cernitur : hinc inde Sol & Luna : infra antrum in imo alterum templum tetrastylum cum Deorum simulacris ; a dextris & a sinistris urnae certaminum praemia .*

E. ΜΗΤΡΟΗ..... ΑΙCΑΡΙΑC ΝΕΩΚΟΡΟΤ ΕΤ Β.

Ex aere flavo . Pond. Vnc. I. S. III. G. VIII.

HVnc numum Caesareensium Cappadociae tam luculenter ^{T. LXI. n. III.} illustrat Cl. Bonarrotius (1), ut aliquid addere supervacaneum videatur . Notandum haud parvum discrimen , quod intercedit inter reliqua numismata Caesareensium adsimili emblemate insculpta , quae iam edita sunt , ut coniecturae sit locus , in honorem Macrini & Diadumeniani Caesareenses variantibus aliqua in parte typis complura numismata , nec semel etiam certamina in eius honorem edidisse . Nam in numismate integerrimo regii Thesauri Galliarum Regis (2) , non secus ac in altero numismate ex aere maximo quod adfert Vaillantius (3) e Museo Cl. Abbatis de Camps , in urnis inferrae sunt palmae , & vertici montis Argaei imposita cernitur statua Imperatoris Macrini , tamquam sit Genius loci : in templo vero ad radices montis , quod Vaillantius censet in honorem Severi a Caesareensibus exstructum , quod ab eo Neocoratus honorem & metropolis dignitatem ab Antonino Pio acceperint , nulla simulacra conspiciuntur : quum Mediceum numisma tria in eo posita simulacra repraesentent : & pro statua Imperatoris alterum templum tetrastylum in vertice exstructum exhibeat , ornatum Nemefum simulacris . Praeter urnas , seu lebetes cum palmis , numisma Musei Abbatis de Camps , alterum vas diota absque palma praefert in exergo : numisma vero Carpinei Musei pro vase diota , apem , quam Bonarrotius notam esse censet vel monetae cudendae praefidis , vel etiam Agonothetae , cuius nomen facile fuit

(1) In Numism. max. mod. Musei Carpinei Tab. XI. num. 2. pag. 222. & seqq.

(2) Tab. XXIII.

(3) Tab. pag. 75. num. 1.

fuit Melitus (1). Eorundem numismatum exemplo ita epigraphe numismatis Medicei in utraque facie manca restituitur : AT. K. M. ON. CET. MAKPEINOC. M. ON. ΔΙΑΔΟΤ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. *Imperator Caesar Marcus Opellius Severus Macrinus Marcus Opellius Diadumenianus Antoninus*. In postica facie : ΜΗΤΡΟΠΟ. ΚΑΙCΑΡΙΑC ΝΕΩΚΟΡΟC ΕΤ Β. *Metropoleos Caesareae Neocorae Anno secundo*; cusa siquidem haec numismata anno imperii Macrini secundo : quum imperium Romani orbis gessisset quatuordecim mensibus ; quibus nondum expletis , tandem in vico quodam Bithyniae cum filio a militibus interemtus est .

CLXXXVIII.

DIADUMENIANVS.

A. DIADUMENIANVS nudo capite , paludamento insignis .

B. AT KAI OΠEΛ. ΔΙΑΔΟΤΜΕΝΙΑΝΟC. Αὐτοκράτορ Καῖσαρ Ὀπέλλιος Διαδουμηνιανός .
b. e. *Imperator Caesar Opellius Diadumenianus* .

F. *Duo templa octastyla , ornata coronis in tympano* .

E. ΚΤΖΙΚΗΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. b. e.
Cyzicenorum iterum Neocororum .

Ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. III. G. XVI.

T. LXII.
n. 4

NVmorum auctoritate constat duo templa dedicasse Cyzicenos , alterum Imperatori M. Opellio Macrino ; alterum eius filio Diadumeniano , sub quo iterum Neocori facti sunt : quum in numismate ex aere maximo , quod in honorem Macrini caelarunt , quod illustrat Senator Bonarrotius (1) , Neocori tantum dicuntur . In dedicatione horum templorum sacra certamina , vota ac sacrificia pro salute itemque incolumitate eorundem Imperatorum edidisse , non dubito : occasionem vero indicat hic ipse numus praestantissimus , nempe quod Diadumenianus Imperator a patre sit factus : nam & Caesar & Imperator in eo adpellatur . Aetatem eius , & locum , ubi Imperator creatus est , perspicue declarat Dionis Abbreviator (2) : *Et Macrinus Apameam ad milites Albinos , per ipsa moenia venit , ac filium Imperatorem , licet annum decimum agentem , designavit ; ut per hanc occasionem ,*

(1) In Numismata max. mod. Musei Carp. Tab. XI. num. 2. pag. 233. & 234.

(2) Tab. XI. num. 1. pag. 219. & seqq.
(3) Lib. LXXVIII. pag. 902.

nem, quum aliis rebus milites, tum promissis quinquies mille drachmis mitigaret: ac statim eis mille viritim distribuit, & annonam reliquis iidem integram, & alia, quae ipsis ademerat, restituit: quod eos se per haec placaturum speraret. Eadem ex causa populo quoque tribuit, epuli nomine, centum quinquaginta drachmas viritim, & ante quidem, quam de seditione militum quidquam eis significatum esset; ne propter illa, sed in honorem filii potius, epulum eis dare putaretur. Quae memorat Iulius Capitolinus de Diadumeniano, (ita scribendum esse adnotare debebat Salmasius, non vero *Diadumeno*, contra numorum & lapidum antiquorum fidem) pugnant cum iidem monumentis: Sciendum praeterea, quod CAESAR fuisse dicatur, non AVGVSTVS Diadumenus puer (lege *Diadumenianus*) quem plerique pari fuisse cum patre imperio tradiderunt. Numi in eius honorem cusi adferuntur a Mediobarbo (1), in quibus PRINCEPS IVVENTVTIS. CAESAR. item AVGVSTVS & IMPERATOR vocatur. IMP. CAES. ANTON. PIVS DIADVMENIANVS: in numo, cuius typus Fortuna sedens, cum epigraphe: P. M. TR. P. II. COS. II. P. P. Alterum numum a Mediobarbo descriptum citat etiam Pagius (2), in cuius antica legitur: M. OPEL. ANTONINVS DIADVMENIANVS AVG. qui praeterea adnotat Diadumenianum a Macrino tunc Augustum adpellatum, quum Apameam se contulisset. Eundem etiam Consulem suffectum creavit: seque Consulem iterum in annum sequentem designavit. Haec numismata initio sequentis anni, mense scilicet imperii decimo tertio, vel decimo quarto, percussa sunt. Deest Praetoris nomen in ambitu eiusdem numismatis scriptum. Mediceum hoc numisma talem exhibet Diadumenianum, qualem describit Aelius Lampridius: *Puer fuit omnium speciosissimus: statura longiuscula, crine flavo, nigris oculis, naso deducto, ad omnem decorem mento composito, ore ad oscula parato: fortis naturaliter, exercitio delicatior. Hic ubi primum indumenta coccea & purpurea, ceteraque imperii insignia accepit, quasi fidereus & caelestis emicuit, ut amaretur ab omnibus gratia venustatis.*

Duo alia numismata ex aere maximo, praeter hoc Mediceum, describit Vaillantius (3); alterum a Thyatirenis, alterum a Bithyniis, ad Hypium fluvium sitos, percussa in honorem Dia-

du-

(1) In Diadumeniano pag. 308.

num. VIII.

(2) In Critic. Hist. Chron. in Baronium Tom. pag. 203. (3) In Numis Graec. Imperat. pag. 124. & 125.

dumeniani : & alterum etiam Cyzicenorum ; sed tertii moduli , cuius typus vacca nigra , pro Cereris hostia . Haud praetereundum silentio vetustum marmor adlatum in Thesauro Gruteriano (1), eidem Diadumeniano dedicatum , quod haec habet :

M. OPELLI . ANTONINI
DIADUMENIANI . CAES.
PRINCIPIS . IVVENTVTIS
C. PERPENNIANVS . V. C.
PRAEF. VRB. D. D.

Certum est , scribendum esse OPELLIVS ; non vero *Opilius* , sive *Opelius* , ut hactenus magni nominis viri in eo scribendo peccarunt : quod alibi a me observatum est ad Inscriptiones antiquas Etruriae (2).

CLXXXX.

ELAGABALVS.

A. ELAGABALVS laureatus & paludatus .

E. IMP CAES M AVR ANTONINVS PIVS AVG.

F. Tres Monetae stantes ; quae dextra aequatas lances , sinistra copiae cornu tenent :

E. AEQVITAS PVBLICA .

Ex aere rubro , cum circulo ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. viii. G. i.

T. LXII.
n. 11.

Occiso Macrino , eiusque filio Diadumeniano , qui , teste Lampridio , pari potestate imperii , Antonini etiam nomen acceperat , in Varium Elagabalum imperium conlatum est , idcirco quod Bassiani filius diceretur . Postremo quum accepit imperium , *Antoninus* adpellatus est ; atque ipse in Romano imperio ultimus Antoninorum fuit : Imperatorum omnium plane scelestissimus , atque impurissimus . Pecuniam ad felicitatem & commoda populorum curasse , aequitatemque monetae publicae iussisse , indicat hic numus Mediceus elegantissimus Romanae cusus , adnuente Senatu , quem togata mancipia adpellabat :

(1) Pag. CCLXXI. 5. & vide pag. L. 4.

(2) Par. III. pag. 280. 281. & 282. num. 411.

bat : verum insanas formas binarias , ternarias , & quaternarias , & denarias etiam , atque amplius usque ad bilibres quoque & centenarias , quas , ut narrat Lampridius (1) invenit , Severus Alexander resolvi , neque in usu cuiusquam versari praecepit . Quod nunc valde observatu dignum , idem typus trium Mone-
tarum occurrit etiam in numo argenteo praestantissimo cuso in honorem Iuliae Soaemiae Augustae , eius matris , inter Cimelia Albano-Vaticana (2) ; inter quae alterum numisma ex aere maxi-
mo cum hoc ipso schemate Medicei numismatis omnino conve-
nit , quod luculenter illustrat Cl. Venutus ,

CLXXX XI.

A. *Imperator Laurea , & thorace cum Gorgonis capite in medio insignis :*

B. ΑΤΤΟΚΡΑ Κ Μ. ΑΤΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC . CEB. Αὐτοκράτορ Καίσαρ Μάρκος Αὐρήλιος
Αντωνεῖνος Σεβαστός . *b. c.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus .

F. *Hercules utraque manu cornua prostratae cervae discerpens : ad eius latera clava .*

E. ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΦΟΚΕΝΑΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΕΡΜΕΝΩΝ . *b. c.* Sub Prae-
tore Phocenato Alexandro Germanorum .

Ex aere . Pond. Vnc. i. S. xi. G. xvi.

DEscripsit hunc numum Vaillantius (3) , & Bonarrotius (4) , T. LXII. ^{n. 111.}
qui legerunt ΓΕΡΜΗΝΩΝ ; sed vitio temporis labefactata
quarta littera , N potius quam M referre visa est : sed
perperam correxit pictor , me inscio , qui pro Ω substituit O ;
sed numus habet revera ΓΕΡΜΗΝΩΝ : Horum populorum civitas
ea esse videtur non in Galatia , sed prope Cyzicum sita in
Hellesponto , quae a Ptolemaeo dicta est Ἱερά Γέρμη : *Sacra Ger-
me* : de qua plura erudite adnotat laudatus Bonarrotius . Bene-
ficia ab Elagabalo vel acceperere , vel se accepturos sperarunt
Germani , qui hunc numum , Herculeo labore insignem , ei de-
dicarunt .

Vol. III.

M

Im-

(1) In Vita Alexandri Severi pag. mlii 127.
(2) Tab. LX, num. II, pag. 121.

(3) Numism. Graec. popul. in honorem Imperat. pag. 126.
(4) Ad Tab. XIV, num. 8, pag. 284, & 285.

CLXXXII.

A. *Imperator laureatus, & paludatus.*

B. ΑΤΤ Κ Μ. ΑΤΡΗ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. ΑΥΤΟΥΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ.
b. c. *Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus.*

P. *Duo templa oblique iuxta se posita.*

Π. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΕ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ. b. c. *Perinthiorum iterum Neocororum Aetia Pythia.*

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. vi. G. ix.

T. LXIII.
n. 4.

Postquam Romanum imperium adeptus est Elagabalus, nullum bellum gessit: voluit tamen, ut auctor est Lampridius, Marcomannis inferre, quos Antoninus profligaverat. Sed complura numismata cum Romae, tum in tota Asia perculsa, quae eum Victorem designant; ad eam victoriam referenda sunt, quam, superato Macrino, & Diadumeniano eius filio, de eius exercitu apud quemdam Antiochiae vicum reportavit. In memoriam huiusce victoriae, & pro incolumitate eiusdem Elagabali, Perinthii sacra certamina, nec tantum Aetia, sed etiam Pythia, celebrarunt; quum reliquae urbes clarissimae, non utraque simul, sed ex his unum tantum certamen ediderint, quemadmodum descripta a Vaillantio numismata testantur. Argaei Aetia; Ierapolitae in Phrygia Pythia; item Ierapolitae Synnadenfes & Cartabulenses Pythia: Pergameni & Philippopolitae, itemque Sardiani & Tarlenses Pythia: Nicomedienfes vero, quae edidere certamina, ex eius nomine ANTONINIANA Antoniniana adpellarunt. In Mediceo numo, duae palmae in singulis urnis insertae conspiciuntur: ut hinc forsitan colligamus iteratos fuisse sacros ludos. Eundem numi typum supra in numis Perinthiorum in honorem Caracallae vidimus.

CLXXXIII.

SEVERVS ALEXANDER.

A. *Caput SEVERI ALEXANDRI laureatum.*

E. IMP SEV ALEXANDER AVG

P. *Tres Monetae stantes : dextra bilancem , sinistra cornucopiae gestant .*

E. AEQVITAS AVGVSTI.

Ex aere . Pond. Vnc. I. G. XII.

Occiso Elagabalo , Alexander Severus , iam antea , inter-<sup>T. LXIII.
n. II.</sup>emto Macrino , Caesar & Augustus , & Pater Patriae a Senatu adpellatus , statim pecuniam novis speciebus inventis ab eo corruptam resolvi , neque in usu cuiusquam versari praecepit , teste Lampridio . Hic de causa casus est in eius honorem hic numus ex aere maximo : idemque typus eius quoque Matri Iuliae Mamaeae , cuius optimis consiliis parebat , adtributus , ut infra in Tab. LXVIII. num. 1. videre est . Editi quoque numi primae magnitudinis in honorem eiusdem Severi Alexandri occurrunt cum epigraphe : MONETA RESTITVTA S. C. Vtraque facies huiusce pulcherrimi numismatis antiqua est ; sed in antica imago Imperatoris viriculo restituta adparet .

CLXXXIIII.

A. Imperator laureatus & paludatus.

E. IMP ALEXANDER PIUS AVG.

P. Duo milites gradientes; quorum alteri tropæum, in humeris sinistra gestanti, dextra hastam, Victoria coronam imponit.

E. VIRTUS AVGVSTI.

Ex aere cum circulo. Pond. Vnc. i. S. XXII. G. XVII.

T. LXIII.
n. III.

A Ntequam Severus Alexander ad Persicum bellum proficisceretur, Parthicam expeditionem iniisse memorat Aelius Lampridius his verbis: *Quum igitur tantus ac talis Imperator domi ac foris esset, iniit Parthicam expeditionem, quam tanta disciplina, tanta reverentia sui egit, ut non milites, sed Senatores transire dicerentur. Quacumque iter legiones faciebant, Tribuni adcincti, Centuriones verecundi, milites amabiles erant: ipsum vero ob haec tot & tanta bona provinciales ut Deum suspiciebant. Iam vero ipsi milites iuvenem Imperatorem sic amabant ut fratrem, ut filium, ut parentem; vestiti honeste, calceati etiam ad decorem; armati nobiliter, equis etiam instructi, & ephippiis ac frenis ducentibus prorsus, ut Romanam Rempublicam intelligeret quicumque Alexandri vidisset exercitum. Ea occasione percussum hunc eximium Mediceum numum arbitror: cui alterum persimile, eodem emblemate ornatum, exstat in Regio Christianissimi Regis Cimeliarchio (1). Complures alii numi, adsimili emblemate insignes, a Comite Mediobarbo describuntur cum eadem epigraphe: VIRTUS AVG. (2)*

Im-

(1) Tab. XXIII.

(2) In Severo pag. 316.

CLXXXV.

A. Imperator laurea corona, & paludamento insignis.

E. IMP CAES M AVREL SEV ALEXANDER AVG.

P. Templum pulcherrimum, porcibus ornatum: in cuius medio Iupiter sedens; dextra fulmen, sinistra hastam gerit.

E. IOVI VLTORI P M TR P III COS P P.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. II. G. XXII.

Alexandro Severo, optimo Principi, ob adsertum in
 pristinum decus Romani orbis imperium, sublatumque
 omnium non solum bipedum, sed etiam quadrupedum
 spurcissimum Tyrannum Elagabalum, dedicatus videtur hic nu-
 mus, elegantia & raritate insignis, cum epigraphe IOVI VLTORI.
 Huiusce dedicationis causam adstruunt frequentes Senatus adcla-
 mationes, quas memorat Lampridius, e quibus eas, quae ad
 hunc numum illustrandum faciunt, proferre lubet. *Antonine*
Alexander, Dii te servant, Antonine Aureli, Dii te servant.
Antonine Pie, Dii te servant. Antonini nomen suscipias rogamus.
Praesta bonis Imperatoribus ut Antoninus dicaris. Nomen Antonino-
rum purifica: quod ille infamavit, tu purifica. Redde integrum
nomen Antoninorum. Sanguis Antoninorum se cognoscat. Iniuriam
Marci tu vindica. Iniuriam Veri tu vindica. Iniuriam Bassiani
tu vindica. Peior Commodus solus Heliogabalus, nec Imperator, nec
Antoninus, nec civis, nec Senator, nec nobilis, nec Romanus. In
te salus, in te vita, ut vivere delectet. Verum, eodem Lam-
pridio auctore, Antonini nomen, itemque Domini, & Magni titu-
los recusavit. Suffragante vita & moribus, uno die novo exem-
plo, deferente Senatu Patris Patriae nomen, & ius proconsu-
lare, & Tribuniciam potestatem, & ius quintae relationis ad-
sumsit. Probabile est hunc numum cūsum fuisse, quum Alexan-
der Imperii Caesarei Quinquennalia edidit, quae Pagius in an-
num ab V. C. DCCCCLXXXVIII. Christi CCXXV. consignat (1). Sena-
tusconsulto edita etiam numismata primae magnitudinis eodem
typo ornata, quae a Vaillantio (2), & a Mediobarbo (3) descri-
 bun-

(1) In Critica Hist. Chronol. in Annales Baronii Tom. I.

pag. 225.

(2) Numism. Praestant. Tom. I. pag. 143. & Numism. max.

(3) In Severo Alexandro pag. 227.

buntur : item alia cum imagine Iovis sedentis , sinistra hastam , dextra Victoriolam gestantis , cum epigraphe IOVI . VLTORI . & quidem quum iam Consulatam secundum gereret , quarta Tribunicia potestate decoratus (1) . Alter numus , aere maximo caelatus , a Vaillantio describitur (2) , in quo PIVS . FELIX appellatur ; cuius schema Iupiter sedens , qui eidem Severo Alexandro paludato stanti porrigit globum , hinc inde adstantibus praetorianis ; cum epigraphe : PERPETVITAS AVG. & in altero adsimili , pariter ex aere maximo : FELICITATI POPVLI ROMANI ; item in alio : IOVI PROPVGNATORI . inscripto .

C L X X X V I .

A. Imperatoris caput laureatum .

E. IMP SEV ALEXANDER AVG

P. Imperator quadriiugo curru vestus , laeva eburneum tenens scipionem , a Victoria pone cum stante coronatur : duobus hinc inde praetorianis equos ducentibus .

M. P M TR P VII COS II P P. In exergo : .S. C.

Ex aere cum circulo ex aere flavo . Pond. Vnc. i. S. xx. G. iiii.

T. LXIV.
n. 11.

Pompam exhibet hic numus processus Consulatus secundi , quem iniit Alexander Severus cum C. Quintilio Marcello conlega suo , anno V. C. DCCCCLXXVIII. Chr. CCXXVI. In eo explicando non moror ; quum extimus circulus recenti artificio ei additus sit . Memoriam processus Consulatus tertii , quem iniit cum Cassio Dione , anno V. C. DCCCCLXXXII. Christi CCXXVIII. quum gereret Tribuniciam potestatem VIII. quam iniit eodem anno , exhibet numisma ex aere maximo , quod Vaillantius illustrat (3) . Lampridius : *Consulatam ter iniit tantum : ac primo nundino sibi alios semper suffecit .*

(1) Apud eundem Com. Medieobarbum , ibidem .
(2) Pag. 225. inter Numismata maxima .

(3) Numism. selectior. max. mod. @ Museo de Camps Tab. pag. 79.

CLXXXVII.

A. *Protoma Imperatoris laureati & paludati, qui dextra paseram, sinistra baculum tenet, cui advolutus serpens.*

E. ΑΤΤ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΑΡΧ. Μ. ΕΞΟΤ ΒΑCΙΑΗ. Αυτοκράτορα Καίσαρα Αλέξανδρον Ἀρχιερεα Μαγίστου Ἐξουσίαν Βασιλέα. *b. e.* Imperatorem Caesarem Alexandrum, Pontificem Maximum, Potestatem Regiam (habentem).

F. *Serpens compositus in coronam, sex humanis capitibus ornatus, & inter unumquodque caput insculptae hae litterae. Μ. Ε. Π. Θ. Ι. Α. C. Intra eandem coronam. ΑΙΓΕΩΝ ΝΕΟΚΩΡΟΤ ΝΕΟΤ.*

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. v.

Singulare est hoc numisma Aegaeensium in honorem Severi ^{T. LXIV. p. 114.} Alexandri, quod nec Vaillantius, nec alii Numographi descripserunt. Aegis Ciliciae urbis, & quidem maritimae, celebre fuisse Aesculapii templum, narrat Eusebius (1). Iisdem cum Aesculapii symbolis Aegaeenses exhibuere Severum Alexandrum, quem, ob conlata in se beneficia, auctaque privilegia, tamquam salutare ac beneficium Numen, devenerati sunt apud se commorantem. Siquidem quum e Mesopotamia de Persis victor rediret, primo vere, anno nimirum V. C. DCCCCLXXXV. postquam Antiochiae hiemasset, Romam properans, Aegae venit, quum eorum Epochae annus cclxxiv. adhuc decurreret: cuius adventus memoriam, navi praetoria in numis sculpta, de qua plura Vaillantius (2), Aegaeenses consignarunt. Hac igitur occasione hunc numum eidem Imperatori beneficentissimo consecrarunt, & ut opinor, sacra certamina in eius honorem edicere, quae, primoribus illis literis indicari probabile est: ΜΕΓΑΛΑ. ΕΠΙΝΕΙΚΙΑ. ΠΥΘΙΑ. ΘΕΟΓΑΜΙΑ. ΙCΘΜΙΑ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ. CΕΤΗΡΕΙΑ. Capita vero illa vel Praesides sacrorum certaminum designant: vel forte referunt patrios Deos, quos coluere Aegaeenses; nam veteres coronis usos esse cum effigie Deorum, compertum est, & praesertim Imperatores, quum ludis praessent; quod a Domitiano factum memorat Suetonius (3). *Aegaeensibus* concessa honoris gratia adpellatio *novi Neocori*, quod ab Alexandro primum Neocori facti fuerint. De singulis certaminibus nihil dico,

(1) Lib. III. de Vita Constantini Cap. 56.

chae pag. 244.

(2) Ad numos Graec. populorum in quibus Urbium Epo-

(3) In eius vita Cap. IV.

co, quum de iisdem luculenter agant magni viri Spanhemius, & Vaillantius. *Alexandrina* vero & *Severia*, sive *Severiana* ex eius nomine nuncuparunt. Quemadmodum autem Aegaeenses Alexandrum magnum coluere, quod urbem suam, novis colonis deductis, frequentem ac praenobilem fecisset, quae ex eius nomine *Ἀλεξανδρόπολις* & *Σκοθιά* a calceamenti genere, quo illius cives utebantur, dicta est: ita hunc Imperatorem, quem alterum Alexandrum Magnum adpellabant Romani, summis honoribus prosecuti sunt. Fama iam ubique gentium percrebuerat, eum ea die natum esse, qua defunctus vita Magnus Alexander dicebatur: cui pariter nutritores obrigere Olympias, & Philippus. Adcedit, quod mater eius, pridie quam eum pareret, somniavit se purpureum dracunculum parere. Haec explorata habuisse Aegaeenses, indicat corona eidem Severo Alexandro consecrata, quam dracunculus caudam depascens conficit: quo symbolo Aegyptii aeternitatem designarunt; Aegaeenses vero, ut arbitror, aeternum fore optimi Principis imperium augurati sunt. Mitto in numis varietates *ΑΙΓΕΩΝ*, ut in hoc Mediceo scriptum est; in aliis *ΑΙΓΕΩΝ*. *ΑΙΓΙΕΩΝ*. *ΑΙΓΑΙΩΝ*. *ΑΙΓΕΑΙΩΝ*. *ΑΙΓΑΕΩΝ*. quas ad Geographicas disquisitiones e numis illustrandas, adnotavit Spanhemius (1).

C L X X X V I I I.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. AT K M ATP EET AΛEΞANΔPOE. Αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀλεξανδρῆς.

b. c. *Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Alexander.*

z. *Imperator equo ocissime currenti insidens, dextra vibrans iaculum.*

E. IE NEΩKOPΩN.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. II. G. XXII.

T. XLV.
n. 1.

E Pigraphe averſae partis huiusce numismatis eximii, e Museo Nicolinio depromti, temporum vitio labefactata, auspice alio numismate Cimeliarchii Christianissimi Regis integerrimo, cum eodem typo, ita restituitur: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. ΔΙC. NEΩKOPΩN: *Perinthiorum iterum Neocororum*. Cusus a Perinthiis videtur in memoriam Parthicae expeditionis, quam suscepit; de qua

(1) Dissert. IX, de Praefl. & Vls Numism. antiq. §. IV. pag. 597.

qua superius ad numum II. Tab. LXIII. differuimus, adlato Lampridii testimonio. Ita Imperatores in hostes Romani imperii arma moventes, bellumque parantes, ex equo pugnantes, iaculumque intorquentes in numis exhiberi solent: quibus, si victores fuerint, hostiumque exercitus profligarint, equi ungulis prostratus calcatusque captivus subiicitur. Complura numismata Severo Alexandro dicata a Perinthis, quae a Vaillantio recensentur (1), ansam subspicandi praebent, hunc Imperatorem apud Perinthios moratum esse, antequam devictis Persis, Romam de iisdem triumphaturus reverteretur. Certamina *Asia Pythia* eos in honorem Severi Alexandri edidisse, declarat insignis numus maximus, quem, e Museo V. C. Abatis de Camps editum, illustrat Vaillantius (2), ad quem Lectorem ablego.

CLXXXVIII.

A. *Imperator laurea corona, & paludamento insignis.*

E. AT K M ATP CETH AΛEΞANΔPOE AT. Αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεουήρος Ἀλέξανδρος Αὐγούστis. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Alexander Augustus.

F. *Aesculapius sacra faciens, stans ante aram sacro igne ardentem; sinistra hastam, sive sceptrum, dextra pateram tenet.*

E. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΕ ΝΕ..... *h. e.* Perinthiorum iterum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. S. XVIII. G. XX.

DOctissimus Vaillantius (3) e Museo celeberrimo praeaudati T. LXVI. n. 44. Abbatis Francisci De Camps alterum numum ex aere maximo, huic Mediceo simillimum, profert: in hoc tamen variat eius typus, quod Aesculapius, quem Perinthii, uti paullo superius diximus, summa religione devenerati sunt, apud eundem Vaillantium, dextra manu extensa, digito indicat; in Mediceo vero pateram tenet, declaratque ara igne succensa, & encarpis coronata, Perinthios ante ludorum celebrationem sacra pro Severi Alexandri incolumitate, itemque pro parta de Parthis, seu Persis eius victoria gratias tutelari numini suo folennes egisse.

Vol. III.

N

Im-

(1) Num. Imperat. a Graec. Popul. cusa pag. 139.
(2) Tab. pag. 79.

(3) In Numism. selectiora in aere MAX. mod. e Museo III. De Camps Tab. pag. 79. & 80.

C C.

A. *Imperator paludatus, capite laurea corona vedimito :*

E. AT K M AYP EET AΛEΞANΔPOY. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Αλέξανδρος. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Alexander.

P. *Iupiter dextra pateram, sinistra hastam, sive sceptrum tenens, adstante ad pedes aquila, sedet in medio duodecim signorum Zodiaci : in vertice hinc ☿ inde bigae ; quarum altera Solis, altera Lunae : in imo duo Geni, alterum Terrae, alterum Aquae, decumbentes gestant copiae cornu.*

E. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΙΩΝΩΝ. *b. e.* Perinthiorum iterum Neocororum Ionum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. IV. G. VIII.

T. LXVI.
n. III.

Provinciales tanquam Deum subspectisse Severum Alexandrum, optimum Principem, narrat Lampridius. Nil mirum igitur si Perinthii Iovi similem eum effinxere in hoc praestantissimo numismate, ut omnes intelligerent Severum Alexandrum aequissimo regimine suo, iustitiae, humanitatis, & beneficentiae plenissimo, aequae Romani orbis imperium feliciter moderari, ut Iupiter caelum : quapropter eum inter Solis & Lunae currus, inter Zodiaci signa, inter Terrae, & Aquae Genios conlocarunt, quasi non secus ac Iupiter hominum commoda, vitasque tueretur. Eodem typo insignem numum Nicaeenses Antonino Pio dedicarunt, quem e Cimeliarchio Albano-Vaticano profert, & erudite illustrat Venutus (1). Cum hoc Mediceo numismate, a Perinthiis cuso, alterum convenit, quod servatur in Gaza Christianissimi Galliarum Regis (2) ; item alterum, licet minus accurate delineatum, quod explicat Cl. Patinus (3). In hoc numismate, aliisque compluribus Severo Alexandro dicatis, Perinthii ad testandam originem urbis suae, conditae a Perintho Epidaurio, se Iones adpellant (4). Varia etiam litterarum figura, quae ab editis Perinthiorum numis discrepat, praesertim litterae ω , adnotanda est.

Im-

(1) Tab. XXV. num. III. pag. 56.
(2) Tab. XXIV.

(3) In Thesouro Numismat. max. mod. Cap. V. pag. 122.
(4) Vide Vaillant, Num. Imperat. Graec, pag. 139.

CCI.

A. Imperator laureatus & paludatus.

E. ΑΤΤ Κ Μ ΑΤΡ ΕΕΤ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΤΤ: Αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Αλέξανδρος Αὐγούστος. *b. e.* Imperator Marcus Aurelius Severus Alexander Augustus.

P. Hercules & Bacchus stantes, dexteras iungunt.

E, ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΙΩΝΩΝ ΔΙΟ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. *b. e.* Perinthiorum iterum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. VII. G. VIII.

V Aillantius ⁽¹⁾ ita describit posticam faciem huiusce numismatis, quod Perinthii, iterum facti Neocori, Severo Alexandro Imperatori dedicarunt: ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΙΩΝΩΝ ΔΙΟ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. *Hercules nudus & Bacchus cum strophio stantes: ille clavam, hic poculum & thyrsus.* De Hercule nullus est dubitandi locus: circa Bacchum oritur in me difficultas; nam caput habet diademate revinctum, defluitque e laevo humero amiculum; sed nec poculum, nec thyrsus praeferre apertissime conspiciamus. Haud omnino negaverim Bacchum esse posse, quem Perinthii non secus ac Herculem summa religione coluerunt; nam in altero numo Regio, quem idem Vaillantius ⁽²⁾ describit, Bacchus cum poculo sculptus est cum suo famulatio. Verum, quum in hoc praeclaro Mediceo numismate figura illa, dextram iungens cum Hercule, nullum praeferat symbolum ex his, quae Baccho tribuuntur: probabilius crediderim referre Perinthum Epidaurium, Perinthiorum illustris urbis, Stephano teste, conditorem: quapropter ad arguendam originem suam, uti paullo ante monuimus, iidem se Iones adpellant. Siquidem, ut idem Vaillantius observat ⁽³⁾, Epidaurus urbs erat in ea Peloponnesi parte, quam habitabant Iones; quod confirmat Pausanias ⁽⁴⁾, quum de Ionum duce Procle loquitur: qui postquam ab Acheis eieci sunt, in Asiam eos duxit. *Erat Ionum dux Procles, Pityrei filius, & ipse Epidaurius: & paullo post: Genus Procles ducebat ab Ione Xuthi filio: unde Iones ab eo dicti sunt.*

Severum Alexandrum apud Perinthios moratum esse, ludisque sibi dedicatis interfuisse, suadent alia tria numismata pereximia

Vol. III.

N 2

mia

(1) In Numism. Imperat. a Graec. popul. pag. 239.
(2) Ibidem.

(3) In Numism. selectior. max. med. Mus. de Camps pag. 79.
(4) In Achaicus sive Lib. VII. Cap. IV.

mia , aere maximo caelata , eidemque Imperatori a Perinthiis dedicata , quae describit praeclaudatus Vaillantius (1) : nam alterum , quod inter Cimelia Celsissimi Principis Cardinalis Leopoldi recenset (quod non vidi) pro typo exhibet mensam , supra quam duae urnae , cum insertis palmis , quae sacros agones designant : in altero apud eundem Vaillantium (2) , spectatur Severus Alexander Imperator paludatus , stans , dextra hastam , sinistra parazonium gerens , quem Victoria , pone eum stans cum palma , coronat : in area vera , quae fuerint certamina ab ipsis celebrata in eius honorem declarantur , nempe *Actia Pythia* : alterum autem inter Cimelia Harvei Angli Oratoris Constantini (3) exhibet mulierem stolatam stantem , quae dextra templum , sinistra cornu copiae tenet : hinc pro pedibus urna ; inde altera pomis referta . His addendus pereximius numus maximae magnitudinis , in Pisanio Museo adservatus (4) , cuius typus navis Praetoria cum velo expanso , quem etiam Vaillantius apud se existare adfirmat , in quo Perinthis Iones se adpellant , & Neocoros tantum , non autem hoc honore iterum nobilitatos se declarant : quod emblemata , Severi Alexandri adventum ad Perinthiorum urbem , cetera vero moram , atque in ludis , eidem dicatis ob partam Persicam victoriam , praesentiam , licet nulla de his apud Scriptores mentio , clarissime testari videntur .

Im-

(1) Loco superius memorato .
 (2) Ibidem .

(3) Ibidem
 (4) Editus Tab. L. num. I.

CCII.

- A. *Imperator laurea cinctus, armis, & hasta, quam dextra deferet, insignis: caput eius dextrorsum conversum.*
- E. ΑΤΤ CΕΟΤΗΡΟC ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Αὐτοκράτωρ Σευήρος Ἀλεξάνδρῳ. *h. e.* Imperator Severus Alexander.
- F. *Diana Venatrix, dextra icunculam praefrens, sinistra arcum: pone eam a dextris cerva, ad eius latus anterioribus pedibus subsiliens.*
- P. ΕΠΙ Ε. ΑΤΤΟΤΜΑΛΕC ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΟC ΑΙΒΤΚΗ. *h. e.* Sub Praetore Automaleae Metropoleos Libycae.

Ex aere flavo. Pond. S. XXIII. G. v.

Perrarum hoc numisma docet, Automaleam in Libya, metropoleos dignitatem obtinuisse, multisque beneficiis a Severo Alexandro decoratam fuisse. Stephanus parvum Libyae oppidum adpellat, auctore Polyhistore Lib. III. & ab Apollodoro Automalam nominatam adnotat. Automaleorum meminit Herodotus, cuius textum emendat Salmastius in Plinianis Exercitationibus in Solinum (1). Horum tutelare numen Diana Venatrix. Ea sculpta est solutis, & incomtis crinibus, rudi brevique amicta tunica, nec gemino cinctu reducta; adeoque non in paucis diversa a plerisque cum editis eius imaginibus, ut in sequenti Mytilenaeorum numismate, tum etiam ab hac descriptione Claudiani (2):

T. LXV.
n. II.

*Brachia nuda nitent: levibus proiecerat auris
Indociles errare comas; arcuque remisso,
Otia nervus agit: pendent post terga sagittae.
Crispatur gemino vestis Cortynia cinctu,
Poplite fusa tenus.* —————

Quid praeferat dextra manu, recte fatis expiscari non potui: icunculam certe: & uti vitum est, facile Tritonem: quod ad mare sita Automalea urbs, de qua Strabo, a quo Ἀυτόμαλα προύριον: praesidium habens describitur, in totius sinus recessu positum (3): at paullo superius de eadem haec scribit (4): *Maiores Syrtis circum-*

lum

(1) Cap. XXVIII. pag. mlii 271.
(2) Lib. II. de Raptu Proserpinae.

(3) Geograph. Lib. VII. p. 236.
(4) Ibidem Lib. II. p. 123.

num (1): *Horum unum si praestitisset alius, illi iam dudum radiatum caput, & media inter Deos sedes auro flaret, aut ebore, augustioribusque aris, & grandioribus victimis invocaretur: alterum Mamertini ad Maximianum (2): Et sellae curules, & haec obsequiorum stipatio, & fulgor, & illa lux divinum verticem claro orbe complectens, vestrorum sunt ornamenta meritorum (3).*

Numus ex aere maximo, e Pisanio Museo depromptus, cum Mediceo in multis convenit, quo auspice corrupta temporis iniuria inscriptio in utraque facie restitui potest: nam haec habet: ΑΤΤ. Μ. ΑΤΡ. CΕΤ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΤΤ. & Imperator radiato capite dextrorsum versus, clypeum dextra, laeva hastam ostentat. In postica vero facie equo idem Imperator vestus decurrit, non telum, sed hastam dextra gerens: quo typo eius in Parthos, seu Persas expeditio declarari videtur. Ita pariter se habet inscriptio: ΕΠ. Μ. ΑΤΡ. ΦΡΟΝΤΩΝΟC. ΚΑΙ. ΑΙΑ ΦΗCΤΟΤ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. Perperam vero scriptum liquet ΦΡΟΝΤΩΝΟC, pro ΦΡΟΝΤΩΝΟC. Sed in tribus numis ab Harduino descriptis (4), qui exstant in Regia Gaza, tum Macrini, tum Alexandri Severi, & Iuliae Mamaeae, ΦΡΟΝΤΩΝΟC scriptum est, & Aelii cognomen est ΦΗCΤΟΤ, quemadmodum & in duobus numis a Vaillantio legitur. His addendum alterum Byzantium numisma inter Cimeilia Albana-Vaticana, cuius epigraphe in postica facie ita se habet: ΕΠ. Μ. ΑΤΡ. ΦΡΟΝΤΩΝΟC. ΚΑΙ. ΑΙΑ ΦΗCΤΗC CΕΒΑCΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. quo auspice discimus a Byzantiis *Augustea*, sive *Augustalia* certamina in honorem Severi Alexandri celebrata fuisse, & ut coniici probabiliter potest, eo Imperatore praesente; nam idem Imperator sculptus est, velato capite, Pontificum more, stans ante feminam, impositis capiti pro corona turribus insignem, nempe Urbis Genium, quae pariter stat, dextraque pateram, sinistra cornu copiae tenet: interposita vero cernitur in medio ante eos mensa cum urna, seu lebete, quibus donata victoribus in sacris ludis praemia declarantur. Cum hac epigraphe ea concordat, quae habetur in adlato Mediceo numo, qui licet temporum vitio corruptus sit, referre tamen visus est in fine: ΚΑΙ ΑΙΑΙ ΦΗCΤΗC. & quia post Α sequitur alia littera ι. quae in Vaticano numismate desideratur (quod est expendendum) subspectio mihi orta est, for-

(1) Cap. LII.

(2) Cap. III.

(3) Vide Cl. Senat. Bonarrotium in num. max. mod. Mus.

Carp. Tab. VIII. num. 3. pag. 178. 179.

(4) In numes antiquos Populorum, & Urbium illustratos, pag. 106. & 107.

forſitan legendum ΗΦΗCTHC. melius ΗΦΑΙΣΤΗΣ: hoc eſt *Hephaeſta*: quod cognomen non raro in vetuſtis ſaxis ſcriptum me legere memini. Expendendum etiam, utrum ob iniqua ſpatia ſcriptum fuerit per ſingularia ΑΙΑ ΗΦΗCT ΗΦ. quae nota ΗΦ., interdum poſtrema occurrit, & *Praefidum* dignitatem deſignat: quod probabilius videtur.

C C I I I I.

A. *Imperator laureato capite, dextrorſum converſo, armatus clypeo, baſta, & lorica ſquamis conſerta.*

E. ΑΤ ΚΑΙ Μ ΑΤ CΕ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. Αὐτοκράτωρ Καίſαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀλέξανδρος. *h. e.* Imperator Caefar Marcus Aurelius Severus Alexander.

F. *Diana Venatrix curvens, & pharetra ſagittam educens dextra, arcum tenens ſiniſtra: pro pedibus canis.*

E. ΕΠΙ CΤΡ ΑΤ ΓΡΟCΔΕΚΤΟΤ ΠΑΡΔΟΛΟΤ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ. *h. e.* Sub Praetore Aurelio Proſdeſto Pardoli F. Mytilenaeorum.

Ex aere. Pond. Vnc. I. G. v.

T. LXVI.
n. 1.

CVſus videtur hic numus integerrimus, & elegantiffimus a Mytilenaeis, in memoriam Parthicae potius expeditionis Severi Alexandri, quam Perſicae; nam Imperatoris genae barba nondum inumbratae conſpiciuntur. Summa diſciplina, ſummaque ſui reverentia milites ea in expeditione continuiſſe, iam paullo ſuperius, auctore Lampridio, adnotavimus (1). Pro eadem expeditione, proque eiſdem Imperatoris incolumitate, vota nuncupaſſe, ſacraque patriis Diis Mytilenaeos feciſſe, non dubito. Idem ſchema Dianae Venatricis occurrit non raro in aliis eorundem populorum numis, & quidem in honorem Iuliae Domnae, ſub Praetoribus P. Poſidonio, & Valerio Ariſtomacho (2), primae magnitudinis: in honorem Antonini Caracallae ſub Praetore iterum Apella, Menemachi filio (3), ex aere maximo, penes Vaillantium, qui & hunc ipſum numum inter Cimelia Iulii Florentii, nobilis Romani, deſcribit (4).

Im-

(1) Ad numum in Tab. LXIII. num. III. pag. 92.

(2) Vide Vaillantium in Num. Imperat. 2 Graec. popul. euſ. pag. 92. & 93.

(3) Ibidem, pag. 109.

(4) Ibidem, pag. 132.

CCV.

A. *Imperator laurea redimissus.*

B. A K M A CEOT. AAEEANAPOC CEB. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐρήλιος Σεῦρος Ἀλέξανδρος Σεβαστός. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Severus Alexander Augustus. *In aera utrimque* Π. Π. Πατήρ Πατρίδος. *h. e.* Pater Patriae.

P. *Navis cum velo expanso: infra in undis duo delphines; interque eorum capita corona cernitur.*

B. ::::::::::: AAEEANAP :: HOT TA :: MH ::::::::::. *In aera utrimque circa navis vela.* A M K.

Ex aere. Pond. S. xix.

Tarfus, uti supra adnotavimus (1), a Severo primatum provinciae obtinuit; quem indicant singulares litterae A M K. hoc est: Πρώτη Μεγίστη Κιλικίας: *Prima Maxima Ciliciae*; quam interpretationem reliquis antiquariorum praefarendam docet Dio Prusacensis (2), quem adfert Cl. Venutus (3). Eadem Metropolis multis aucta beneficiis ac privilegiis ab Hadriano, Antoninis, Severo, & Alexandro, eorum nomine nobilitata, maxime supra ceteras eminuit: quapropter corrupta temporis iniuria huius perrari numismatis, quod Vaillantius praetermisit, epigraphe, & me invito atque inscio, vitiata correctione a pictore, ita restituenda est aliorum numismatum auctoritate: AΔP. AAEEANAP. CEOT. TAPCOT MHTPOΠOΛEΩC. A M K. Typus ipse huius numismatis ansam subsPICANDI praebet, Severum Alexandrum hanc metropolim clarissimam adiisse, & fortasse etiam sacra certamina, inter quae *Cerealia* in numis memorantur, praesentia sua honestasse, & vota Diis fecisse, quum in numo idem Imperator togatus sacra Diis faciens exhibeatur (4). Delphines Neptuno sacri, in hoc Mediceo numismate sculpti, quorum in medio corona e pinu, vel ex apio exposita est, ludos Neptuno Reduci dicatos a Tarsensibus pro felici itu redituque Alexandri, quem honestissimo *Patris Patriae* titulo decorarunt, ut reor, designat. Quid vero exhibeat monetae cudendae Praefidis nota, in pectore Imperatoris impressa, aliis expendendum relinquo.

Vol. III.

O

Cd

(1) A pag. 12. ad pag. 20. Vide etiam Vaillantium in *Seleucia Numism. Mus. Abb. de Camps* pag. 59.

(2) Orat. XXXIV.

(3) In ant. Numism. Albano-Vatic. Tab. LII. num. III. pag. 106.

(4) Apud Vaillantium pag. 140.

CCVI.

A. *Capita Alexandri Severi laureati, & Mamaeae adversa:*

E. IMP CAES ALEXAND AVG IVLIA MAMAEA AVG. *Infra MATER AVG.*

F. *Imperator rogatus & laureatus sedens, dextra globum, laeva volumen tenet: eius capiti Victoria coronam imponit: adstant duae feminae, quarum altera hastam gerit.*

G. FELICITAS TEMPORVM.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. XIX, G, VII.

T. LXVII.
n. III.

E Vestum ad fastigium Romani imperii ope, & consilio Mamaeae matris, ab eaque imbutum in pueritia optimis artibus, cum civilibus tum militaribus, Alexandrum Severum, luculenter testantur Herodianus (1) & Lampridius, qui honores ab eo in matrem delatos ita recenset: *In matrem Mamaeam unice pius fuit, ita ut Romae in Palatio faceret diaetas nominis Mamaeae, & in Baiano palatium cum stagno, quod Mamaeae nomine hodieque censetur. Praeterea: Puellas & Pueros, quemadmodum Antoninus Faustianas instituerat, Mamaeas, & Mamaeas instituit. Et alibi: Et quum puer ad imperium pervenisset, fecit cuncta cum matre, & ut illa videretur imperare. Quod ad imperium eius adtinet, cunctis amabilem fuisse, dictumque ab omnibus sanctum, & reipublicae utilem, idem Lampridius memorat. Laudatur etiam, quod Christianos esse passus sit, Christianique & Abrahami imagines in larario suo cum aliis Heroibus conditas, matutinis horis coluerit, remque divinam fecerit. Honoris igitur causa matris effigies cum filio copulatur in hoc praestantissimo numismate, subiecta epigraphe MATER AVG. In postico emblemate, feminam illam stantem, quae hastam tenet, Iunonis effigie subspicor sculptam esse Mamaeam, cui Alexander Severus globum, Romani imperii symbolum, ostentat, quasi susceptum regimen ad eam referat. In numis compluribus Mamaeae dicatis, eadem Augusta Iunoni adsimilatur, quorum epigraphe: IVNO CONSERVATRIX. Altera femina Felicitatem exprimit, quae in altero numismate ex aere maximo, Mediceo simillimo, quod Vaillantius describit (2), caduceum tenet, quae etiam interdum absque hoc symbolo occurrit. Adstat*

(1) Lib. V, Cap. VII. & Lib. VI, Cap. I.

(2) Numismat. ex aere max. pag. 226.

stat Victoria, Imperatorum, qui caesis debellatisque hostibus, Romani imperii gloriam amplificaverunt, individua comes, quam ita pingit Ovidius (1):

*Ausonumque Ducem solitis circumvolet alis:
Ponat & in nitida laurea fersa coma.*

In alio numismate praestantissimo, quod e Cimeliis Albanis in Vaticana translatum est, Alexander Severus stellato orbi uti throno impositus, Iovi similis, ad sinistram eius sedet, cui pariter Victoria lauream coronam imponit; cum eadem epigraphe: FELICITAS TEMPORVM. Cum in hoc, tum in aliis duobus numis ex aere maximo, a Vaillantio descriptis (2), capita Alexandri Severi & Mamaeae adversa spectantur: & in altero scriptum in postica facie: IOVI CONSERVATORI; in altero: ROMAE AETERNAE.

CCVII.

IVLIA MAMAEA.

A. MAMAEAE caput.

E. IVLIA MAMAEA AVGVSTA.

P. Tres Monetae stantes: dextra aequas lances, sinistra copiae cornu tenent.

Ex metallo albo inaurato. Pond. S. XVIII. G. XVIII.

Monetam Populi Romani, ab Elagabalo novis speciebus^{T. LXVIII. n. 4.} inventis corruptam, ab Alexandro Severo providentissimo Principe restitutam fuisse, paullo superius adnotavimus (3), adlato eius numismate, in quo tres Monetae sculptae sunt, cum epigraphe: AEQVITAS AVGVSTI. Nunc idem typus occurrit in hoc perraro numismate, in honorem Iuliae Mamaeae, eius matris, percusso; in quo tamen ita variat epigraphe: AEQVITAS PVBLICA. Hinc colligere lubet, Mamaeae consiliis Alexandrum Severum, restituta publica moneta, publicae utilitati sapienter consuluisse; quare frequenter ei adclamarum legimus apud Lampridium: *Felices nos imperio tuo:*

Vol. III.

O 2

Fe-

(1) Tristium Lib. II Eleg. I. v. 171.

(2) Loco supra citato, hoc est, pag. 226. & 227.

(3) Ad Tab. LXIII. num. II. pag. 91. In aliis numis Mamaeae apud Medicearum: FELICITAS PVBLICA legitur.

Felicem Rempublicam. Mediceo huic numismati raritatis pretium addit metalli genus, de quo amplissimus Senator Bonarrotius multa luculenter observat (1). Numos aliquot electrinos ab Alexandro signatos, memorat Lampridius: *Alexandri habitu numos plurimos figuravit, & quidem electrinos aliquantos; sed plurimos tamen aureos*.

CCVIII.

A. *Iulia Mamaea, specie Dianae, cum phaeatra & arcu.*

E. ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΜΑΙΑ. ΑΥΓΟΥΣΤΑ. *b. e. Iulia Mamaea Augusta.*

F. *Mulier sedens, sinistra hastam, dextra puerulum in sinu gerit.*

E. ΠΡΑΚΤΟΡΑ ΑΓΑΘΕΙΝΟΤ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ ΤΟΤ ΙΗ. *b. e. Praetore Agathino Apolloniatarum.*

Ex aere flavo. Pond. S. xx. G. xix.

T. LXVIII.
n. II.

V Aillantius refert hunc numum raritate insignem ad Apolloniatas in Lydia (1); perperam tamen ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ exscripsit, & ΤΟΤ ΙΗ in exergo praetermisit, quum numus perspicue habeat ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ, & in exergo ΤΟΤ ΙΗ. Complures numi, quos illustrat Harduinus (2), praefereunt ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ; unus dumtaxat ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΩΝ, & hos Cariae adsignat. Stephanus viginti quinque huius nominis urbes recenset, quae nomen omnes ab Apollinis cultu traxerunt. Ad Apolloniam in Illyrici ora, vel in Epiro sitam, lubentius referam hunc numum, praeunte doctissimo P. Erasmo Froelich S. I. P. qui adnotat Apolloniam hanc a Cicerone (3) *magnam Urbem & gravem* adpellatam, quae Stephano Πρώτη Πόλις Ἰλλυρίας, *Prima Urbs Illyrici* dicitur. Huius urbis numus in honorem Antonini Caracallae cusus, a P. Froelich descriptus (4), exhibet Apollinem nudum stantem, sinistra tenentem arcum, cui adstat Fortuna temonem & copiae cornu gerens. In hoc Mediceo mulierem illam, puerulum in dextra ulna gerentem, Fortunam (5), seu Vestam esse, suspicari possumus, quam sculptam cum love puero in sinu, describit Albricus Philosophus (6). Ita quoque Prae-

(1) In Tab. XXI. num. r. pag. 320. 321. 322.

(2) In Numism. Imperat. Augustarum & Caesar. a populis Graec. loq. percussa pag. 141.

(3) In numos antiquos Populor. & Urbium illustrat. pag. 62. & 63.

(4) Philippic. II.

(5) In Appendice ad Numos Augustorum, ab Urbibus Graec. loqu. percussos, pag. 448.

(6) Vide Paulaniam in Boeoticis Lib. IX. Cap. XVI.

(7) Cap. XVII. de Vesta, quae eadem ac Rheia.

Praenestini Fortunae signum cum Iove puero fecerunt , quod describit Cicero (1) . Iunonis Lucinae imaginem , cum puero in dextra , praefert ara eidem sacra inter Donianas Inscriptiones (2) . Huius Deae imaginem aptasse Apollianatas reor Iuliae Mamaeae , ut ex optima matre optimum Principem , veluti alterum Iovem , prodiisse significarent .

CCVIII.

BALBINVS.

A. *Imperator BALBINVS laurea corona , & paludamento insignis :*

B. ΑΤΤ ΚΕC ΚΑΙΛ ΒΑΛΒΕΙΝΟC CΕΒ. Π Π. Αὐτοκράτωρ ΚΕC (Καῖσαρ) Καίλιος Βαλβίνος Σεβαστός Πατήρ Πατρίδος . *b. c.* Imperator Caesar Caelius Balbinus Augustus Pater Patriae .

P. *Tres Charites nudae , brachiis se se mutuo complectentes , quarum una pomum sinistra ostentat .*

Ε. ΤΑΡCΟΥ ΜΗΤΡ Α Μ Κ Γ Β. Ταρσού Μητροπόλεως Α (Πρώτης) Μεγίστης Κιλικίας Γνώμη Βουλής . *b. c.* Tarsi Metropoleos Primae Maximae Ciliciae , Decreto Senatus .

Ex aere . Pond. S. XXI. G. XVIII.

Alexandro interemto , mox etiam Maximino , qui non-^{T. LXIX. n. 1.} dum Senator , e militari corpore , sine decreto Senatus , Imperator ab exercitu salutatus fuerat , in consortium imperii accepto filio suo , quum duo Gordiani pater & filius in eorum locum subrogati essent , iisdem pariter in Africa occisis , D. Caelius Balbinus , & Maximus Pupienus , ex Praefecto Vrbi , ad regimen Romani orbis Senatusconsulto , gestiente , faustisque adclamationibus tota Vrbe personante , eveſti sunt . Quo anno , quove mense haec addiderint , paullo post dicam . Tarsenses hunc numum integerrimum ac praestantissimum , decreto totius Ciliciae Conventus , sive Senatus , Balbino dedicarunt ; atque eleganti hoc typo , ut auguror , eius beneficentiam declarare studuerunt . Siquidem Charites , Iovis filias , ἐνεργητικὰς *beneficas* censuit erudita vetustas (1) , quae , quomodo beneficia in alios conferenda sint , hoc docuit exemplo . Occurrit idem typus in alio Tarsensium numismate in honorem Maximini Imperatoris

(1) Lib. II. de Divinat.

(2) Tab. IV. num. II. pag. XLV. & seqq.

(3) Vide Phurnutum de natura Deorum Cap. XV. & Natalis Cern. Mythol. Lib. IV. Cap. XV.

toris percusso, quod in Museo Pisanio adservatur ⁽¹⁾. Quae ad illustrandas Charitum imagines huc adferri possent, praetermitto, quum de iisdem nonnullas observationes alibi in medium protulerim ⁽²⁾. De singularibus illis literis A M K Γ B, dicam ad numum, qui sequitur. Alterum Milesiorum, & hunc Tarfensium numum Balbino dedicatum, describit, sed cum mendis, Vaillantius ⁽³⁾. Alterum item Tarfensium numum ex aere maximo habes penes Cl. Froelich ⁽⁴⁾, cuius typus tres Deae stantes, quas Nemeses esse censet: sed anticae partis epigraphe ita se habet: ATT. K. ΔΕ. ΚΕΔ. ΒΑΛΒΕΙΝΟC. CEB. Π. Π.

C C X.

P V P I E N V S.

A. Caput PVPIENI *laureatum*.

E. ΑΤΤ ΚΑΙC Μ ΚΛΩΔ ΠΟΥ:: ΗΗΝΟC CEB. Π Π. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Κλωδίου Πουπηνός Σιβασις, Πατήρ Πατρίδος. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Clodius Pupienus Augustus, Pater Patriae.

P. *Apollo stans: ad eius pedes cervus.*

E. *Epigraphe in ambitu temporum visio fugit. In area hinc inde: A M K K Γ. hoc est: Πρώτης Μεγίστης Κιλικίας. Γνώμη Βουλῆς. h. e.* Primae Maximae Ciliciae, Decreto Senatus.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. XVI.

T. LXVIII.
n. III.

QVod ex omnibus clarissimis Asiae urbibus, solius Tarfi extlent numismata eidem Pupieno Augusto dedicata, subspicatur doctissimus Vaillantius ⁽¹⁾ eum aliquando Ciliciae praefuisse: qua de causa haec illustis Ciliciae metropolis, primatus honore insignis, huic Imperatori devota, aliorum Principum, quae adsciverat nomina, in numis hisce proferre desit. Tarfenses Pupienum *Patriae Patrem* adpellant in hoc Mediceo numo, qui inter praestantissimos, ac rarissimos censendus est. Quae deest in ambitu posticae partis epigraphe, ita supplenda est: ΤΑΡCOT. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC, ex alio numismate maximae magnitudinis, quod e Museo D. Abbatis de Camps depromptum illustrat idem Vaillantius ⁽²⁾; eiusque typus est Hercules Antaeum op-

(1) Tab. LI.

(2) Ad Monum. five Columbarium Lib. & Serv. Liviae Aug.

Tab. VI. pag. 20.

(3) Ad Numos Imperat. a popul. Graec. loq. cuf. p. 247.

(4) In Appendice ad Vaillant. Numos &c. pag. 323.

(5) In Selectiora Numism. max. mod. e Museo D. Abbatis de Camps pag. 85.

(6) Ibidem Tab. pag. 85.

opprimens. In hoc vero spectatur, uti videtur, Apollo, inter peculiares Tarsensium Deos laudatus a Dione Chrysostomo (1), quique idem est ac Sol, cui vetustas, non secus ac Dianae eius forori, cervum sacravit, quod huiusmodi animal cursus eius quamcitraissimi rapiditatem designet. Eundem Deum Tyrii in curru, a quatuor cervis vecto, in suis numis in honorem Gordiani expressere (2). Ita quoque Osiris, qui idem ac Sol est apud Aegyptios, teste Plutarcho (3), in aereo Traiani numo penes Cl. Seguinum (4), sinistra cervum gestat. Idem symbolum Baccho pariter tributum, quod alibi a me observatum (5). Quod spectat ad singulares litteras in hisce Pupieni numis A M K P Γ, postrema pro inversa L, nempe *λυκάβαντος β'* anno secundo, habendam esse perperam censet P. Harduinus (6), quem corrigit Pagius (7), qui adnotat, ea singularia, haudquaquam indicare imperii Pupieni secundum annum, quem minime delibavit; sed aliquid aliud ignotum. Profecto absurda est coniectura P. Harduini de Γ inverso, ut indicet *λυκάβαντος β'*. Idem egregius vir Pagius, restituto Capitolini loco depravato, ostendit Gordianum Seniores circa XII. Aprilis, anni nempe Christi cxxxvii. dictum fuisse Imperatorem, eoque cum filio in Africa occiso, die nona Iulii eiusdem anni Senatum Romae Clodium Pupienum Maximum, & D. Caelium Balbinum (sic vocantur in numis) Augustos renuntiasse: sequenti vero anno, quum inter se concordēs non essent, a militibus contrucidatos eo mense, quo Romae ludi Capitolini celebrabantur, qui mensis licet incertus, tamen editi censentur a Pagio post diem XIV. mensis Martii, & ante Maii exitum: adeoque standum Herodiano (8), cuius fidei innititur Capitolinus, qui tradit imperasse *Maximum & Balbinum anno uno, plane nondum completo*. Singulares porro illae litterae B Γ. ab Harduino, ut diximus, oscitanter explicatae, & Pagio, ut ipse fatetur incognitae (9), quae in aliis Tarsensium occurrunt numis in honorem Caracallae, Elagabali, & Alexandri, quos recentet Vaillantius (10) (licet in hoc Pupieni numo, & in sequenti Balbini e Medicea Gaza, ordinem Γ Β non servant)

ex-

(1) In Tarsic. priore.

(2) Vide Vaillantum in numis Colon. Par. II. pag. 150.

(3) De Iside & Osiride.

(4) In selecta Numismata antiqua num. XII. pag. 131.

(5) Vide Tab. XI. Dempsteriani Operis Tom. I. pag. 78. & Cl. Sen. Bonarroti Appendicem §. IX. pag. 17. & Tom. II. mei Musei Etrusci Classi, I. pag. 130. & 131.

(6) In numos antiquos Populor. & Urbium illustratos pag. 41. & 436.

(7) Ad Annales Baronii num. VII. pag. 229.

(8) Lib. VIII. Cap. VIII.

(9) Ibidem.

(10) Pagg. 112. 129. & 140.

explicandae sunt, uti paullo superius adnotavimus, Γνώμη Βουλῆς :
Decreto Senatus (1),

CCXI.

GORDIANVS PIVS.

A. *Imperator dextrorsum conversus, laurea, & imperatorio paludamento insignis; dextra globum, cui insidet Victoria cum palma, eum coronans, sustinet,*

E. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG.

P. *Imperator dextra lauri ramum, laeva eburneum scipionem gerens, quadriungo curru velatus, pompa Consulari procedit.*

E. PONTIFEX MAX TR P :: COS P P.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. 1. S. XVIII. G. XXI.

T. LXIX.
n. III.

Militari seditione Pupieno, & Balbino interemtis, GORDIANVS, qui iam post obitum utriusque Gordiani adolescens a populo, & militibus raptus ad Senatum, atque inde in concione positus, indumentoque imperatorio reatus, Caesar adpellatus fuerat (anno nimirum ab V. C. DCCCXC. Christi CCXXXVII.) finito intestino bello, Augustus renunciatus est, & Consul designatus, anno V. C. DCCCXCI. Chr. CCXXXVIII. quem Consulatum iniit anno sequenti cum M. Acilio Aviola, uti observat eximius Pagius (1). Illustria Gordiani Pii merita, propter quae imperio dignus visus est, recenset Iulius Capitolinus: Gordianus adolescens, qui Caesar eatenus fuerat, a militibus & populo & Senatu & omnibus gentibus, ingenti amore, ingenti studio & gratia AVGVSTVS est adpellatus. Amabatur autem merito avi & avunculi, sive patris, qui ambo pro Senatu, & pro populo Romano contra Maximinum arma sumserunt, & militari vel morte, vel necessitate perierunt. Tunc ei delata quoque Pontificatus maximi insignia & Tribunicia Potestas, titulusque *Patris Patriae*: quorum tempus licet fileant Historici; perspicue tamen memorantur in hoc praestantissimo numismate, in quo Processus eius Consularis pompa exhibetur. Sculptus est cum sphaera, seu globo, Romani orbis imperii symbolo (2), in cuius vertice Victoria stat cum palma, quae ei coronam offert, fau-

(1) Vide pag. 20.

(2) In *Critica Hist. Chron.* in *Annal. Baronii* pag. 223.

(3) De hoc luculenter Sen. Bonarrotius in *Numism. Mus. Carpinei* pag. 335. 354. 355.

stissimum Romanorum Imperatorum quum inaugurarentur auspici-
cium. Praeter eburneum sceptrum, gerit & lauri ramum; quod
quidem victoriae symbolum, licet ei non omnino conveniat,
quod de hostibus triumphum tunc minime gesserit; ei tamen
tributum videtur tamquam DEPULSORI ROMANARVM SEDI-
TIONVM, quae, eo ad imperium evecto, extinctae sunt: quae
quidem laus inter ceteras in eius epitaphio memoratur. Adce-
dit Capitolini testimonium: *Et postea quam constitit, apud vete-
ranos quoque, solum Gordianum imperare, inter populum & milites
ac veteranos PAX roborata est: & hic finis belli intestini fuit,
quum esset delatus Gordiano puero Consulatus. Deletus Tribuniciae
Potestatis numerus in Mediceo hoc numo ex aliis monumentis
ita restituendus est: PONTIFEX PAX TR P II. COS P P (1).*
Numus ex aere maximo Vaticanus, qui exhibet eius Consula-
tus secundi Processum, cum epigraphe: PONTIFEX MAX. TR.
P. II. COS. II. expendendus est; nam secunda Tribunicia
Potestas minime concordat cum Consularu secundo Gordiani,
qui in eodem numo sculptus est specie procificiscentis ad bel-
lum Persicum: quae quidem profectio nonnisi sequenti anno
contigit, Praetextato & Attico Coss. quum iam Iani Gemini
aedem aperuisset, uti a Capitolino memoriae proditum. In plu-
ribus numis Gordianus dicitur: TR. P. III. COS. II. Sum-
sit, ut Pagius adnotat (2) secundum Consularum Gordianus an-
no V. C. DCCCXCIV. Christi CCXLI. unde quum eo anno ter-
tiam tantum Tribuniciam Potestatem haberet, ea illi & nomen
Augusti anno CCXXXVIII. delata. Si enim praecedenti Augustus
dictus esset, Tribunicia potestas eius III. cum secundo eius Con-
sularu concurrere non posset. Spuria plane est, vel oscitanter
exscripta, inscriptio in Gruteriano Thesaurο (3), quae Consula-
tus tertii Gordiani meminit, quem numquam suscepit.

Vol. III.

P

Im

(1) Vide Gruteri Thesaurum pag. CCLXXII. 2. 2. 3.
(2) In Annales Baronii Tom. I. pag. 223.

(3) Pag. MLXXXV. 10.

CCXII.

A. *Imperator laureatus & paludatus, capite dextrorsum verso.*

B. IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG.

P. *Imperator paludatus stans in substructione cum Praefecto Praetorii alloquitur cohortes.*

Q. ADLOCVTIO AVGVSTI.

Ex aere cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. S. III. G. IX.

TLXIX.
a. II.

QVa de causa, quove tempore Gordianus Romanas cohortes sit adlocutus, uti hoc numisma mirae elegantiae, & integritatis exhibet, haud ita facile est statuere. Neque etiam Historici Scriptores adnotant tempus, quo PIVS, & FELIX adpellatus est Gordianus, qui in hoc Mediceo numo hitce decoratur titulis (1); quamvis aliorum numismatum auctoritate & praesidio innotescat, haec cognomenta eum adsecutum quum Tribuniciae Potestatis secundae esset, iamque Consul designatus. Tertio imperii eius anno, Sabino iterum, & Venusto Consulibus, anno nimirum V. C. DCCCXCIII. Chr. CCXL. memoratur a Capitolino inita factio in Africa contra eundem Gordianum, duce Sabiniano, quem per Mauritaniae Praesidem oppressit. Hac sollicitudine in Africa sublata, bellum Persicum ortum esse narrat idem Capitolinus, quum iterum Consul esset Gordianus cum Pompeiano, anno nimirum V. C. DCCCXCIV. Christi CCXLI. quo fato fundus est Artaxerxes primus Persarum Rex, quem excepit Sapo, qui ingentibus iacturis Romanos adfecit (2). Sequenti anno, aperto Iano Gemino (quod signum erat indicti belli) Praetextato & Attico Consulibus, Gordianus profectus est contra Persas ingenti cum exercitu, & tanto quidem auro, ut vel auxiliis, vel militibus facile Persas vincere posset.

Probabile est Mediceum numum indicare adlocutionem Gordiani ad milites habitam, quum ad Persicum bellum proficisceretur, vel in ipso procinctu, quum in Moesiam iter faceret; nam quidquid hostium in Thraciis fuit (nempe Gothorum & Sarmatarum) delevit, expulit, atque submovit: vel eam etiam designat adlocutionem, quam habuit gesturus bellum adversus

(1) Ita etiam numus Vaticanus cum Gordiani adlocutione. (2) Ex Agathia Histor. Lib. IV.

sus Germanos, quos vicisse testatur eius sepulcrum, Latinis literis ita inscriptum: DIVO GORDIANO VICTORI PERSARVM. VICTORI GOTTHORVM. VICTORI SARMATARVM. DEPVLSORI ROMANARVM SEDITIONVM. VICTORI GERMANORVM. SEDNON VICTORI PHILIPPORVM. Inlatum ab eo Parthis bellum memorat Eutropius (1): *Gordianus admodum puer, quum Tranquillinam duxisset uxorem, Ianum Geminum aperuit, & ad Orientem profectus, Parthis bellum intulit, qui iam moliebantur erumpere; quod quidem mox feliciter gessit: praeliisque ingentibus Persas adfluxit. De illato primum Parthis bello iisdemque superatis, auctor est etiam Eusebius (2); sed pro Persis, scriptum Parthis ex P. Victore (3) manifestum est. INVICTI titulum honorificentissimum iam Consul designatus promeruit, quod antiqui lapides testantur (4), in quibus etiam OPTIMVS FORTISSIMVSQVE PRINCEPS adpellatur (5).*

CCXIII.

A. Imperator laurea corona, & paludamento insignis.

E. IMP GORDIANVS FELIX AVG.

F. Amphibearum statuis undique ornatum, cuius in arena elephas, cui homo insidet, & cum sauro pugnat, spectante ac sedente in primo ordine Imperatore, hinc inde Senatoribus, & populo: ab utroque autem amphibearum latere, hinc mera, & sua colosseae; illinc aedificium signantur.

R. MAGNIFICENTIA GORDIANI AVG.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. S. v. G. xx.

ANtequam meas in hunc Gordiani numum insignissimum ^{T. LXXI. n. II.} observationes, qualescumque sint, proferam, primum si eas quas proposuit micantissimum totius Antiquitatis lumen Spanhemius (6), tamquam gemmas interferam, opere pretium me facturum arbitror. Igitur haud dubitat summus hic vir hoc ipso numismate, inscripto MVNIFICENTIA GORDIANI AVG. declarari spectacula, populo Romano ab eo exhibita, hisce rationum momentis: *Vt hoc insuper dicam, MVNIFICEN-*

Vol. III.

P 2

TIAM

(1) De Gestis Romanor. Lib. IX.

(2) Chronic. Lib. post. pag. mibi 174.

(3) De Caesaribus num. 27.

(4) Vide Gruterum pag. CCLXXII. 2.

(5) Ibidem pag. CCLXXII. 5. & inter Gordianas pag. XCIII. 7.

(6) Dissert. III. de Praefantia, & Vsu Numismi, ant. pag. 163. & 164.

TIAM apud Romanos, eam Principum sub Caesaribus laudem proprie denotasse, quam in muneribus, seu spectaculis edendis, & solemni ludorum adparatu publice ostentabant, & quam in Officiis Tullius (1), munerum largitionem vocat; indulgentiam autem praeter alios in Antonino Pio Capitolinus (2). Quae res cum aliunde, tum maxime ex numis Antonini Pii, & Severi obvia, in quibus leonis, vel elephantis symbolo eadem exprimitur; & clarius adhuc ex praeclaro & rarissimo numo Gordiani Pii, Gazae Mediceae, in quo Amphitheatrum, & homo elephanti insidens, pugnans cum tauro signantur, addita inscriptione: *MVNIFICENTIA GORDIANI AVG.* Vnde illustratur in Tito Suetonius (3): Et tamen nemine ante se *MVNIFICENTIA* minor, *AMPHITHEATRO* dedicato: & quo referri proinde debent numi Titi, in quibus octavo eius Consulatu signatus elephas, sicuti in insigni aureo Gazae Regis Borussorum, de quo paullo post, & in sequenti argenteo ornatissimi Equitis Aurati Andreae Fontaine. Cui autem addemus insignem illum, modo memoratum, quantivis pretii Gordiani numum; cuius iconem e Thesauris Mediceis, benigno Magni, immo Maximi Etruriae Ducis iussu, studio autem humanissimi peritissimique illius Gazae Custodis, Sebastiani Bianchi, cum aliis adhuc praeclaris, & suo loco conspiciendis numorum ectypis sumus nacti. In quo praeterea numo Imperator desuper cum spectantium in orchestra Senatorum turba, ab utroque autem Amphitheatro latere, hinc figura nuda iuxta metam, illinc aedicula signantur. (Hic prolatis utriusque numismatis iconismis, mox haec subiungit:) *Vt vero elephantum in dictis numis; sic eo sensu leopardorum munificentia vocatur apud Symmachum (4): Sacras mihi litteras Iulius Agens in rebus exhibuit, LEOPARDORVM MVNIFICENTIAM continentes: alibi vero cupit, MVNIFICENTIAM Libycarum largitione mutari (5). Ita etiam Arnobius (6): Nonne ab hoc effluunt causae, per quas nostra fulcitur salus, variarum MVNIFICENTIA voluptatum? Cuius tamen vocis genuina illa, nec alias arcana, observatio non observata, eruditis aliquot in explicatione veterum Auditorum non semel imposuit. Qua ratione, ut hoc addam, seu ad indicandum solemnem ad ludos id genus quaestum undique a Caesaribus adparatum, magnificentiae quoque vox subinde in eorum numis,*

(1) Lib. II. Cap. 18.

(2) Cap. X.

(3) Cap. VII.

(4) Lib. VII. Epist. 59.

(5) Lib. II. Epist. 46.

(6) Adversus Gentes Lib. V. pag. 416.

mis, qui ea occasione sunt percussi adhibita; ut id monuit iam eximius Morellius, utinam adhuc nosser, adducto singulari Commodi eam in rem numo, cum inscriptione, MAGNIFICENTIAE AVG. COS. VI. P. P.

Protulit hunc ipsum numum, elegantia & raritate praestantissimum, V. C. Scipio Marchio Maffei (1); qui delineatum a praeaudato Blanchio accepit; sed iudicium suum Spanhemii iudicio praetulit. Siquidem enumeratis Imperatoribus Augustis, qui Amphitheatrum Titianum restituerunt, videlicet Antoninum Pium, Elagabalum, & Severum Alexandrum, sub Gordiano Pio eiusdem Amphitheatri instaurationem absolutam, eamque hoc numismate declaratam, credibilis censuit: licet ad spectacula, ab eodem Imperatore edita, adludere fateatur eius epigraphen: MVNIFICENTIA GORDIANI AVG. Opinioni suae adminicula mutuatur ex conformitate huius numismatis cum reliquis, quae ipse iterum producit Titi Vespasiani, Domitiani, & Severi Alexandri, in quibus Amphitheatrum sculptum cernitur: ex Capitolino, qui nulla spectacula a Gordiano edita commemorat; demum ex necessitate, quia amphitheatrum principio imperii Macrini valde deformatum fuisse, apud Lampridium: & de eius exaedificatione; teste Capitolino, cogitatum sub Gordiano Pio, ingeniose observat (2).

Si numi huiusce typus spectetur, minime dubitare possumus, ludos a Gordiano Pio editos; nam in arena amphitheatrici sculptas cernimus feras, nempe elephantem cui homo insidet, qui pugnat cum tauro. Ludos ab eodem Imperatore datos docet praeterea ac testatur epigrapha MVNIFICENTIA GORDIANI AVG. ut idem mirabilis vir Maffei fatetur. Hos ludos non solum edidisse, verum etiam spectasse Gordianum Pium, docet idem numus, ut observavit Spanhemius, & clarius ostendit Albanum numisma simillimo typo percussum, ab eodem Maffei editum. Haec spectacula a Gordiano celebrata censenda sunt antequam ad bellum Persicum proficisceretur: neque id improbabile videbitur, si Romanorum instituta, & mores memoria repetamus, quos declarat Iulius Capitolinus; qui haec de Pupieno scribit: *His gestis, celebratisque sacris, datis ludis scenicis, ludisque Circensibus, & gladiatorio munere, Maximus, susceptis votis in Capito-*

lio,

(1) In Volumine, cui titulus: *Verona illustrata Parte IV. edilizia, contiene il Trattato degli Anfiteatri* &c. Lib. I, Cap. IV.

(2) Ibidem pag. 20. Multa inaudita, studio novitatis, obtruduntur, quae expendenda diligenter sunt.

lio, ad bellum contra Maximinum missus est cum exercitu ingenti; Praetorianis Romae manentibus. Vnde autem mos tractus sit, ut proficiscentes ad bellum Imperatores, munus gladiatorium, & venatus darent, breviter dicendum est. Multi dicunt, apud veteres hanc devotionem contra hostes factam, ut civium sanguine litato, specie pagnarum se Nemesis, id est vis quaedam Fortunae, satia-
ret. Alii hoc literis tradunt (quod verisimilius credo) ituros ad bellum Romanos debuisse pugnas videre & vulnera, & ferrum, & nudas inter se cohortes, ne dimicantes bello armatos hostes time-
rent, aut vulnera & sanguinem perborrescerent. Perspicuum est sub Pupieno praeter ludos scenicos, ludosque Circenses editum quoque munus gladiatorium, cuius proprius locus fuit amphi-
theatrum; adeoque etsi fuit sub Pupieno deformatum vel cor-
ruptum Amphitheatrum, ita tamen stetit, ut munera spectante populo edi possent.

Quod vero Capitolinus, ut observat praelaudatus Maffei, nulla a Gordiano Pio spectacula edita commemoret, plane cum veritate & ratione non cohaeret, si haec quae idem Capitoli-
nus scribit diligenter expendamus: Posteaquam constitit, apud ve-
teranos quoque, solum Gordianum imperare, inter populum & mili-
tes ac veteranos pax roborata est: & hic finis belli intestini fuit,
quum esset delatus Gordiano puero Consulatus. Sed indicium non
diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis Solis facta est, ut
nox crederetur, neque sine luminibus accensis quidquam agi posset.
Post haec tamen VOLVPTATIBVS & deliciis populus Romanus va-
cavit, ut ea quae fuerant aspere gesta mitigaret. Voluptatum no-
mine & ludos & spectacula significari, satis superque exploratum
est. Insignia aliquot loca veterum Scriptorum lubet adferre.
Cornelius Tacitus haec narrat (1): Ludos Augustales tunc primum
coepta turbavit discordia ex certamine histrionum. Indulserat ei lu-
dicro Augustus, dum Maecenati obtemperat effuso in amorem Bathyl-
li; neque ipse abhorrebat talibus studiis, & civile rebatur misceri
VOLVPTATIBVS vulgi. Arnobii insignis locus, superius a Spa-
rhemio adlatus (2): Nonne ab hoc effluunt causae, per quas nostra
fulcitur salus, variarum MVNIFICENTIA VOLVPTATIVM? E
praestantissimo marmore, quod in Gruteri thesauro adfertur (3),
haec

(1) Annalium Lib. I. Cap. 54.
(2) Adversus Gentes Lib. V. pag. 416.

(3) Pag. CCCCLXXXIX, num. 12.

haec pauca ad rem nostram adnotanda sunt : CVRAT. MVNERIS. PVBLICI. GLADIATORI. III. QVOT. IS. TEMPORE HONORVM. CVRARVMQVE SVARVM. PLENISSIMO MVNIFICENTIAE. STVDIO. VOLVPTATIB. ET VTILITATIBVS. POPVLI. PLVRIMA CONTVLERIT. LVDVM. ETIAM. GLADIATORIVM &c. Quum igitur Capitolinus memoret, post pacem inter populum & milites & veteranos roboratam, adeoque post finem intestini belli, post eclipsin Solis, *populum Romanum VOLVPTATIBVS & deliciis vacasse, ut ea quae fuerant aspere gesta mitigaret*; perspicuum est ludos, & spectacula a Gordiano Pio edita, eaque esse ab eodem Capitolino memorata; adeoque verum non esse quod Cl. Maffei adfirmat, nullam de his a Capitolino mentionem factam fuisse. Alia quoque, ut spectacula ederentur, & munificentia Gordiani Augusti laudaretur, adcessisse videtur causa, nempe oppressio Sabiniani per Mauritaniae Praesidem, cuius factio irrita reddita est.

Quum igitur de spectaculis a Gordiano editis constet, tum auctoritate huiusce numismatis, tum etiam Capitolini testimonio; illud expendendum superest, de eiusdem Amphitheatri sub Gordiano Pio cum exaedificatione, tum restauratione nullam ab Historiae Romanae Scriptoribus mentionem factam; nam quod facta fuerit, vel fieri potuerit debueritque, ex mero coniecturarum arbitrio pendere arbitror. Scio in Curia actum de exaedificatione Amphitheatri; sed summa temporum ingruente calamitate, maioribusque urgentibus consiliis, nihil effectum fuisse, elici potest ex his quae memorat Capitolinus: *Quum ingressi essent Curiam, ac prae se timorem Maximini adventu ferrent, ostenderentque, referente Consule, de aliis rebus qui primam sententiam erat dicturus, sic orsus est*; „ Minora nos sollicitant, & „ prope aniles res ferventissimo tempore tractamus in Curia. „ Quid enim opus est de restitutione templorum, de basilicae ornatu, de thermis Titianis, de exaedificatione AMPHITHEATRI „ agere; quum immineat Maximinus, quem hostem mecum „ ante dixistis? „ Amphitheatri instaurationem, multoque magis exaedificationem necessariam omnino non fuisse, ostendunt ea quae de Maximo Pupieno memoriae prodidit idem Capitolinus, & nos paullo superius retulimus, qui ab eodem Imperatore ludos & spectacula antequam ad bellum contra Maximinum profici-

fificeretur , edita fuisse fcribit . Quod fi Amphitheatri vel inftauratio , vel exaedificatio fub Gordiano abfoluta fuiffet , ut arbitratu Maffei , cur eam filentio praeteriffet Capitolinus ? At huiufce praeclari operis nullam mentionem fecit , dum haec notatu digna recenfer . *Opera Gordiani Romae nulla exftant , praeterquam nymphaea & balneas . Sed balneae privati hominis fuerunt , & ab eo in privatum ufum exornatae funt .* Et fupra , paucis verbis : *Domus Gordianorum etiam nunc exftat , quam ifte Gordianus pulcherrime exornavit .* Mox alia magnifica opera , quae idem Imperator exftituere cogitabat , enumerans Capitolinus , nullam pariter abfolutae reftitutionis Amphitheatri mentionem facit : quam nonnifi ex meris coniecturis elicit Cl. Maffei .

Alterum Gordiani Pii numifma , eadem ut in Mediceo epigraphe infcriptum , eodemque Amphitheatri typo caelatum , quod exhibet Maffei ex Albano Cimeliarchio , id quod non bene ac perfpicue adparet in Mediceo , nec pictor adfecutus eft , egregie repraeftant , ipfum nempe Gordianum (quem etiam in Mediceo obfervavit Spanhemius ⁽¹⁾) loco confpicio ac dignore fedentem in Amphitheatro , & munera , quae populo dedit , fpectantem . Nam ut eius integra figura clare dignofceretur , maiori mole corporis exhibuit . In eodem Albano numifmate Gordianus fculptus eft fpecie proficifcentis , capite dextrorfum verfo , cum hafta & clypeo , cuius caelatura eundem Imperatorem exhibet equo veftum , victorumque more dextram manum adtolletem , cui iter monfttrat Victoria , & fequitur miles Praetorianus ; quae omnia doctis viris expendenda relinquo ⁽²⁾ . Dedicatum videtur hoc numifma anno quinto Imperii Gordiani Pii , Praetextato , & Attico Conf. nimirum anno V. C. dcccxcv. Chrifti ccxlii. quo Iani Gemini aedem (quod fignum erat indicti belli) aperuit , & contra Perfam cum ingenti exercitu profectus eft .

Quae ferae fub Gordiano fuerint ad ludos paratae , ita enumerat Capitolinus : *Fuerunt fub Gordiano Romae elephantum xxx. & ii. quorum ipfe xii. miferat Alexander decem : alces decem : tigres decem : leones manfueti fexaginta : leopardi manfueti triginta : belbi [id eft hyaenae] decem : gladiatorum fifcalium paria mille :*

(1) Loco fuperius citato .

(2) Miror hunc ipfum Numum praetermiffum in Volumi-
no II. quod in lucem ut quociens a Cl. Veneto produ-

catur , avide optamus . Subfpecio a doctis viris ob aliquas rationes , a reliquis , fortitan quod ex aere maximo non fit , feiundum fuiffe . Nec Cl. Maffei monet effe ex aere maximo .

mille : hippopotamus & rhinoceros unus : archoleontes decem : camelopardi decem : onagri viginti : equi feri quadraginta , & cetera huiusmodi animalia , innumera & diversa : quae omnia Philippus ludis saecularibus vel dedit , vel occidit . Has autem feras mansuetas , & praeterea efferas , parabat (Gordianus) ad triumphum Perficum ; sed votum publicum nihil valuit .

C C X I I I I .

A. Imperator laureatus , & armatus thorace , quem ornat Gorgonis caput .

E. IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG.

F. Imperator a Marte accipit globum , adstantibus Praetorianis : ad eius pedes duo captivi

Ī. VIRTVS AVGVSTI.

Ex aere , cum circulo ex aere flavo . Pond. Vnc. II. S. I. G. XIII.

Romanum imperium , sub Gordiano Pio tutum atque securum fore , declarari arbitror emblemate huiusce numismatis elegantissimi ; nam eidem Imperatori , inter Praetorianas Cohortes stanti , Mars Quirinus , summa religione a Romanis cultus , globum tradit , quo Romani orbis regimen , & Perfici belli fausta auspicia declarantur ; nam , teste Strabone (1) , constat Persas solum Martem ex omnibus Diis coluisse . Gordianus initio imperii sui sacra fecit Marti ; quod testatur numus ex aere maximo , a Vaillantio descriptus (2) , exstatque in Gaza Christianissimi Regis (3) : cuius antica pars exhibet ipsum Gordianum , Consularibus ornamentis insignem ; postica vero templum rotundum , cui inscriptum est in peristylio : ΘΕΟΣ ΟΠΑΘΦΟΡΟΣ : inque eius aditu signum Martis stantis cernitur ; atque ante illud Imperator togatus sacra faciens , adstantque popa & vicimarius malleo taurum interfesturus , cum epigraphae VICTORIA AVGVSTI , quae vel Perficam indicat , vel potius eam , quam primum in Thraciis obtinuit : vel eam , quam per Mauritaniae Praesidem , oppresso in Africa Sabiniano , propitio Marte reportavit (4) . Sed de genuino typo descripti numismatis iudicium ab his , qui αὐτοψία observarunt , avide expecto ; nam a Vaillantio aliud simile numisma ex aere maxi-

T. LXX.
n. III.

Vol. III.

Q

mo

(1) Rer. Geograph. Lib. XV. p. 727.
(2) Inter Numismata maxima .

(3) Tab. XXVI.
(4) Ex Capitolino in Gordiano III.

mo adfertur e Museo C. V. Abbatis de Camps (1), in quo deest Latina epigraphe VICTORIA AVGVSTI in ambitu: Graeca vero in templi peristyllo haec est: ΟΠΑΘΕΡΟΤ. quae omnia fucum declarant. Mediceum complura alia numismata illustrant cum hisce titulis (2): MARTI PACIFERO. MARS PROPVGNATOR. ROMAE AETERNAE. AETERNITATI AVG. Alia etiam a Comite Mediobarbo describuntur (3), quae Herculem pro typo habent, cum eadem epigraphe: VIRTVS AVGVSTI: qua auspice securitatem aeternitatemque Romani imperii Gordiano Pio, ad eius regimen evecto, referri acceptam coniiicimus.

C C X V.

A. *Imperator laureatus, & paludatus.*

E. IMP GORDIANVS FELIX AVG.

F. *Imperator sedens, coronatur a Victoria, adstantibus Praetorianis, & ad eius pedes capivus supplex.*

B. VICTORIA AVG.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. S. II. G. XII.

T. LXXI.
B. J.

CVm Vaillantio (4) censer potest hic praeclarus numus cufus in memoriam victoriae contra Sabinianum, Carthagine Imperatorem ab Africanis adpellatum, quam per Mauritaniae Praefidem retulit, quae, uti diximus, contigit Venufto, & Sabino iterum Consulibus, anno V. C. DCCCXCIII. Christi CCXL. qua occasione percuffum videtur numisma inter Albana-Vaticana eximium, cum muliere, quae sinistra fceprrum, & Carthaginem facile refert, dextra legionis fignum tenet, cum epigraphe: FIDES MILITVM: vel potius ad victoriam memoria digniffimam referendus, quam de Gothis & Sarmatis reportavit, quod ex epigraphe fepulcri Gordiani veriffimilius cenfet Cl. Bonarrotius (5), qui eximium numum Musei Carpinei adfert, in quo idem Imperator [quafi decretum ei fuerit a Senatu Vr- bem ingredi victorum more] fculptus eft equo veftus, prae-
eunte

(1) Inter felectiora Numismata Tab. pag. 89. num. IV.

(2) Tab. pag. 87.

(3) Pag. 336. & 337. in Gordiano Pio.

(4) In Numismat. Imperat. praeflantiora Tom. II. pag. 323.

(5) In Tab. XIV. num. 2. pag. 260.

eunte Victoria, comitantibus Praetorianis, cum epigraphe VICTORIA AVGVSTI, & hac occasione percussum arbitratur. In alio numismate Musei Carpinei, quod idem Bonarrotius illustrat (1), & typum praefert Mediceo simillimum, cum eadem epigraphe: VICTORIA AVG. captivus flexo genu crura amplectitur Imperatoris, operto capite pileo Phrygio, quum in Mediceo nudum habeat; ideoque credi posse autumat Bonarrotius spectare ad aliquam victoriam, quam Gordianus in ipsa Persica expeditione suscepit, de qua haec scribit Capitolinus. *Fecit iter in Moesiam, atque in ipso procinctu quidquid hostium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit, atque submovit.* Verum quum in hisce numis Gordianus haud sculptus sit, ut in reliquis, hastam in humeris gerens, vel cum clypeo, adeoque in ipsa expeditione: probabilius crederem haec, propter susceptam de Germanis & Sarmatis victoriam, percussa fuisse. Gordiani actas, inspectis ipsis numis, qui nec Consulatum, nec Tribuniciam Potestatem notant, coniici potest. Constat enim, ut plerique adferunt, undecimum, ut nonnulli decimum tertium, & ut Iunius Cordus scripsit, decimum sextum egisse annum quum Caesar adpellatus est, imperantibus Pupieno & Balbino: & post annos circiter tres insignia Consulatus suscepisse.

CCXVI.

A. *Imperator laurea, & thorace insignis, hastam in humeris defert, dextrorsum converso capite.*

E. *Epigraphe desideratur.*

P. *Imperator ad aram accensam sacra faciens a Victoria coronatur: inter signa Legionum superne quadriga forstian Solis: infra duo Fluminum Genii iacentes spectantur.*

E. *Epigraphe desideratur.*

Ex aere cum circulo, ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. xvii. G. xiv.

EX alio numismate integerrimo, quod in Cimeliarchio T. LXX.
n. 12. Caesareo Vindebonensi adservatur, & praefert hunc ipsum typum, suppleri potest Mediceum (2). Legendum in antica facie: IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG. in postica: PAX AETERNA. Imago Gordiani, qui hastam in humeris su-

Vol. III.

Q 2

spensam

(1) Tab. XIV. num. 3. pag. 261.

(2) Tab. LXIII.

spensam gerit, dextrorsum conversus, contra Persas eum profectum perspicue ostendit. Victoria, quae Gordianum sacra facientem coronat, victorem designat; nam ut Orientem Romanis redderet, eumque pacatum, & a Persarum iugo vindicatum, nominis sui gloria impleret, in ipso procinctu quidquid hostium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit atque submovit, uti narrat Capitolinus, qui haec subdit, quae lubentius profero, quod & aliis Mediceis numismatis, a clarissimis Asiae urbibus in honorem Gordiani cufis, quae mox illustrabimus, lucem adferant maximam. *Inde per Syriam in Antiochiam venit, quae a Persis iam tenebatur. Illic frequentibus praeliis pugnavit, & vicit, Saporem Persarum Rege submoto: & post Artaxersem Antiochiam recepit: Carrhas & Nisibin, quae omnia sub Persarum imperio erant. Rex sane Persarum tantum Gordianum principem timuit, ut quum instructus esset & suis copiis & nostris; tamen civitatibus ipse praefidia sponte deduceret, easque integras suis civibus redderet, itaut nihil quod ad eorum fortunas pertineret, attaminaret. Sed haec omnia per Mithream socerum Gordiani, eundemque Praefectum gesta sunt. Effectum denique est ut Persae, qui iam in Italia timebantur, in regnum suum, pugnante Gordiano, redirent, totumque ORIENTEM Romana Respublica detineret. Haec Gordianus a se gesta, ductu, consilioque Mesithei [sive ut alii scribunt Temesithei] Praefecti sui & foci, oratione ad Senatum scripsit; haec in fine subiungens: *Vestrum est igitur supplicationes decernere, nos Diis commendare, Mithreo gratias agere.* Haec ex praescripto Gordiani Romae fuisse patrata, docet hoc perrarum numisma, quod describit Vaillantius (1), qui ex adverso in vertice Solem sculptum in quadriga agnoscit, & dextram adtollere; laevaue signum militare praeferre, scribit. Id, ut arbitror, significat, pugnante Gordiano, Romanam Rempublicam totum Orientem imperio suo subegisse, & vindicasse, uti memorat Capitolinus, & pacem aeternam victricibus armis stabilivisse: propter quod Deorum munus, Imperator sacrificans ad aram, & a Victoria coronatus, sculptus est. Duo Genii Fluminum Euphrates, & Tigris, ob victoriam Gordiani confociati, vel etiam Deultani (2), esse possunt. Haec contigerunt Praetextato & Attico Cofs. anno V. C. dcccxcv. post C. N. ccxlii.*

Im-

(1) Inter Numismata maxima pag. 229.

(2) Vide Vaillant, Par. II. de Num. Colon. pag. 144.

CCXVII.

A. Imperator ornatus laurea corona, dextrorsum versus, clypeum & hastam geris.

E. IMP GORDIANVS PIVS FELIX AVG.

P. Circus maximus, in cuius medio obeliscus, & ab utroque latere metae: in medio decurrunt bigae duae (in alio numismate duae item quadrigae conspiciuntur) in superiore parte quadriungo triumphali curru vestiti duo, nempe Imperator, qui Victoriolam dextra ostentat, item alius qui palmam gerit, Mithreus creditur; & contra milites cum palmis: in inferiore Circi parte, sive arena, gladiatorum & athletarum paria certamen committunt, adstantibus militibus armatis.

E. P M TR P VII COS II P P.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. S. I. G. XIII.

SVsceptam de Persis insignem victoriam, & quae in Oriente T. LXX.
p. 4. gesserat Gordianus, oratione ad Senatum descripsit, uti narrat Capitolinus, cui maximos honores Senatus decrevit, quos his verbis idem Scriptor commemorat: *His in Senatu lectis, quadrigae elephantorum Gordiano decretae sunt, utpote qui Persas vicisset, ut triumpho Persico triumpharet. Mithreo autem quadriga equorum, & triumphalis currus, & titulus huiusmodi: MISITHEO. EMINENTI VIRO. PARENTI PRINCIPVM. PRAETORII PRAEFECTO. ET TOTIVS VRBIS. TVTORI REIP. S. P. Q. R. VICEM REDDIDIT.* Gordiani Imperatoris in triumphali curru stantis imagini, altera quae ei iungitur, ut arbitror, Mithrei est, quae ad ludorum pompam augendam, exhilarandumque laetissimo spectaculo populum, ita inducuntur, licet absentes essent, quemadmodum exhibet hoc numisma Mediceum, cuius antica pars genuina dubio procul est; at postica, ad exemplum alterius numismatis integerrimi, atque eximiae raritatis (nam alterum omnino simile in Museo Principum Ghisiorum Romae describit Vaillantius ⁽¹⁾: alterum vero mirae integritatis & elegantiae Senator Bonarrotius ⁽²⁾ luculenter illustrat) concinnata & recusa censetur, eo plane artificio, quod publico beneficio aperuit diligentissimus Aeneas Vicus, de re antiquaria optime meritus ⁽³⁾. Verum incredibilem Romanorum laetitiam eodem fere tempore exstinxit primum Mithrei

mors

(1) Inter Numismata maxima pag. 229.

(2) Tab. XIV. num. 5. pag. 226. in Num. Musei Carpinici.

(3) Lib. I. Cap. XXII. Operis, quod inscribitur: *Disserzi di Enea Vico Parmigiano sopra le Medaglie degli Antichi* &c.

mors, deinde Gordiani, quae Philippi artibus eos intercepti, dum vota publica fierent pro Perisco triumpho eiusdem Gordiani, pro quo feras manluetas, ac praeterea efferatas parasse, scribit Capitolinus, cuius testimonium supra retulimus. Septimam Tribuniciam Potestatem, seu septimum imperii annum, inchoasse Gordianum, extinctumque post viii. Kalendas Maias, Peregrino, & Flavio Aemiliano Coss. anno V. C. dcccxcvii. Christi ccxliv. minime dubitandum, ut observat Cl. Pagius (1), & clarissime docet huius numismatis epigraphae, cum qua alia apud Comitem Mediobarbum concordant (2).

CCXVIII.

A. Imperator laureatus & paludatus.

E. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG.

P. Duo Antioclensium tutelaria Numina, Lunus, qui Victoriolam, & Cybele, quae copiae cornu praeferrunt, hypobasibus insistentes, dexteras iungunt, ara accensa intermedia.

E. CAES ANTIOCH COL S. R. b. e. Caesarea Antiochia Colonia Senatus Romani.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. l. G. xii.

T. LXXI.
n. iii.

Gordianus Pius Syriam, Ioniam, Ciliciam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Phoeniciam & Mesopotamiam a Persarum iugo liberaturus, primum Antiochiam venit, quae a Persis iam tenebatur. Illic (teste Capitolino) frequentibus praeliis vicit, Saporem Persarum Rege submoto. Et post Artaxersem Antiochiam recepit Carrhas & Nisibin; quae omnia sub Persarum imperio erant. Rex sane Persarum tantum Gordianum principem timuit, ut quum instructus esset & suis copiis & nostris; tamen civitatibus ipse praesidia sponte deduceret, easque integras suis civibus redderet, itaut nihil quod ad eorum fortunas pertineret, attaminaret. Sed haec omnia per Mithribeam socerum Gordiani, eundemque Praefectum, gesta sunt. Effectum denique est, ut Persae, qui iam in Italia timebantur, in regnum suum pugnante Gordiano redirent, totumque Orientem Romana Respublica detineret. Maximo hoc Gordiani beneficio in pristinam libertatem dignitatemque adferti Antiochenes ad Pisidiam, eximium hunc numum in

(1) In Criticis ad Annales Baronii hoc anno, pag. 225.

(2) In Notis adiectis pag. 341.

in eius honorem cuderunt, persolveruntque sacrificia & vota, publice pro eius victoria ac salute, patriis Diis, quos summa religione colebant, nimirum Luno Deo, & Cybeli magnae Deum Matri, eosque in hoc numismate consociantes, dexteras mutuo iungentes expresse runt, ingentis laetitiae & felicitatis suae monumentum. Quod subspicari minime absurdum videtur, forsitan hic numus foedere, & sacrorum communione iunctas urbas Carrhas, & Antiochiam docet, Gordiano mirifice devinctas, quod omnium primas, teste Capitolino, e Persarum faucibus eripuerit. Nam certum est Deum Lunum praecipuo honore in Mesopotamia apud Carrhas cultum fuisse (1). Vaillantius huic similem numum, quem adfert, sed primae magnitudinis, dedicatum censet Gordiano (2), ob faustissimum cum Tranquillina coniuge sua matrimonium, & Luni Dei specie ipsum Gordianum, Cybeles vero Tranquillinam, quae eum ab bellum sequuta est, ut nonnulli scribunt, exhiberi arbitratur, & in hac colonia Luni templum, & sacerdotium celebre fuisse adnotat ex Strabone (3), apud quem locus Ἦν δὲ ἐν ταύτῃ καὶ ἱερὸν τῆς Μηνὸς, corruptus videtur. Cybelem pariter ab Antiochenis cultam, testantur eorum numi, ab eodem Vaillantio editi (4). Antiochia Pisidiae, Caesarea ab Augusto Coloniae fundatore vocata, pristinum Romanae Coloniae decus renovat, & Gordiano tamquam alteri conditori & parenti suo illud adscribit, excusso Persarum iugo; nam in alio numo Antiochenum in honorem Gordiani, quem exhibet idem Vaillantius (5), cernitur colonus agens boves, atque iuxta eum duo signa militaria, cum epigraphe: COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Caesarea Antiochia Senatu Romano* adprobante facta: in altero vero Romanorum insigne, lupa pueros lactans cum eadem epigraphe; quod emblemata etiam praefert numus ex aere maximo Musei Pisani (6).

Im-

(1) Vide Spartianum in Caracalla.

(2) Par. V. Numism. aereor. Imperator. &c. in Coloniae & Mancipis sub Gordiano III. pag. 138. & sequent.

(3) Geograph. Lib. XII. pag. 577.

(4) Par. II. ibidem pag. 139.

(5) Ibidem pag. 139.

(6) Tab. LVI.

CCXVIII.

A. Imperator laurea & paludamento ornatus.

E. AT KA M AN ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αὐράνιος Γορδιανός. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus.

P. Venus solata & insulata stans; circa eius caput volitant duo Cupidines cum facibus: infra hinc rosa, inde puer delphino insidens.

E. ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΝ. *h. e.* Aphrodisiensium.

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. II. G. XIII.

T.LXXII.
n. 1.

Rarissimus hic Aphrodisiensium in Caria numus, Gordiano dedicatus, qua specie, quove cultu atque ornamentis positum fuerit Veneris simulacrum in templo suo apud Aphrodisienses celeberrimo, perspicue ostendit. Cupidines ornatus gratia accensas taedas ferentes, circa eius caput suspensi, sculpti sunt. Ita quoque Cupidines duo cum lychnuchis, adiuncti dedicative Fortunae Primigeniae, indicantur in antiquo marmore in Gruteriano Thesauro (1). Iidem coronam super caput Deae sustinentes, in aëre suspensi, non raro in antiquis Gemmis occurrunt (2). Aphrodisiensium urbi nomen fecit Venus Aphrodisia, cuius templo aequae ac alteri Plarasensium, eadem prorsus, quae Dianae Ephesiae, iura concessa, nempe ut stadii unius circuitu iure asyli praecelleret, adeoque sacrum & inviolatum esset; eaque ipsa beneficia, quae Dictator Caesar, & Triumviri Lepidus, Antonius, & Octavianus Aphrodisiensibus concessere, Senatus Romanus decreto, exarato anno ante Christum xxxvii. pro ratis & firmis habuit (3). Ex hoc numo, atque ex alio, quos describit Vaillantius (4), coniici potest Aphrodisienses insignia beneficia a Gordiano accepisse, victoremque summis honoribus prosecutos esse; nam urnam praegrandem exhibet in mensa propositam, in qua ΓΟΡΔΙΑΝΕΙΑ ΑΤΤΑΛΕΙΑ, *Gordiana Attalea*, scilicet certamina in honorem Gordiani, & Attali Philadelphi Regis, instituta adnotantur; & in ora mensae ΚΑΠΕΤΩΛΙΑ in Iovis Capitolini honorem celebrata. Mediceum hunc numum descripsit etiam Lucas Holstenius (5). Cupidinem del-

(1) Pag. LXXVII. 3.

(2) Vide Par. I. Inscript. ant. Etruriae Urbium pag. VII. ubi Gemmam pulcherrimam e Museo Andrenio protuli.

(3) Vide Monumentum Aphrodisiense inter Antiquitates Asia-

ticas a Cl. Edm. Chishul editum & illustratum pag. 150. 152. 153. 154. & 162.

(4) In numis Imperator. a Graec. popul. cuf. pag. 149.

(5) In Notis & Callig. in Stephan. Byz. de Urbibus pag. 61.

delphino insidentem sculptum arbitror ad pedes Veneris, quem-
admodum videre est in marmoreo eiusdem Deae Mediceo simula-
cro omnium celeberrimo (1), quem vitio temporis in numo
non bene expressum; ideoque minus diligenter delineatum cer-
nimus. Quae de rosa Veneri sacra adferri possent, nota at-
que obvia sunt.

CCXX.

A. *Imperator ornatus laurea corona, & thorace, in cuius medio Gorgonis caput.*

E. ATT. K. M. ANTΩ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Αντώνιος Γορδιανός;
b. e. Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus.

P. *Diana Ephesia aliove turulo ornata, verubusque sustentata, cum cervis ad pedes, media
inter Isidem & Serapidem: circa quos hinc inde duo astra, quae Solem & Lunam
designant.*

E. ΕΦΕΣΙΩΝ Κ- ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. b. e. Ephesiorum & Alexandrinorum
Concordia.

Ex aere flavo. Pond. S. xx. G. II.

Ephesiorum complura numismata Gordiano dedicata, variis ^{T. LXXII, n. II.}
typis insculpta, a Vaillantio describuntur (1), qui in hoc
Mediceo lunonem Pronubam cum Serapide sculptam adno-
tat; sed proculdubio Isis est, quae dextra sistrum tenet; laeva
vero situlam, eiusque caput loto ornatum cernitur, qua specie
ab Alexandrinis colebatur, qui cum Ephesiis concordia sacro-
rum coniuncti memorantur. De hisce symbolis Isidi adtributis,
plura notatu digna profert Cl. Gisbertus Cuperus (2). Pluribus
non moror, quum censeam hunc numum ex alio typo iterum
sagaci artificio manifeste fufum.

Vol. III.

R

Im.

(1) Musci Florent. Tom. III. Statuar. Tab. XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX. Observat. pag. 36.

(2) In Gordiano pag. 150.

(3) In Harpocrate pag. 45. & 46.

CCXXI.

A. *Imperator laureatus, indutus thorace, in cuius medio Gorgonis caput.*

E. ATT. K M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΑΤΤ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Ἀντώνιος Γορδιανὸς Αὐγούστος. *h. e.* Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus Augustus.

P. *Hercules gradiens, dextra Cerberum ab inferis eductum ducens; sinistra clavam & spolum gerens.*

E. ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΕ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. *h. e.* Perinthiorum iterum Neocororum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. iv. G. xix.

T. LXXII.
n. III.

QUod Gordianus profectus ad Persicum bellum, iter faciens in Moesiam, hostes omnes in Thraciis deleverit, indeque submoverit, credibile censet Amplissimus Bonarrotius (1), metu incursionum Gothorum, qui in finitimis locis superati sunt, Perinthios liberatos, numisma, quod adfert cudisse: quod etiam de hoc Mediceo praeclaro numismate, ab iisdem Perinthis percusso in honorem Gordiani, cum insigni laborum patrii Dei Herculis monumento, ni docti viri improbent, expendendum propono. Sacra, & vota publica, festa, itemque certamina pro eius salute, faustissimoque Persicae expeditionis eventu, vel etiam pro partis in Thracia victoriis, Perinthios celebrasse, iterumque Neocoros factos, testantur alia numismata a Vaillantio descripta (2), quae mensam cum urnis & palmis praeferunt: & quae plane fuerint certamina, splendidissimo adparatu summaque laetitia edita a Perinthis, declarant, nempe ΑΚΤΙΑ ΠΙΘΙΑ. *Actia Pythia*. Declarat Athleta victor cum palma apud Begerum (3): mulier etiam, Genius eiusdem urbis, praeferens parva templa utraque manu: quae templa interdum ex auro, vel argento, aliave pretiosa materia confecta, ad exemplum eorum quae patriis Diis, & Imperatoribus victoribus dedicabantur, victoribus donari consuevisse iam diximus: necnon Victoria gradiens cum corona & palma. Sed & in alio Perinthiorum numo visitur navis cum velo & remis, quae fortasse eius ad Perinthiorum illustrem urbem adventum declarat. Gordiani traiectum ex Moesia in Syriam, triremi peractum, testatur numus maximus a Vaillantio editus e Museo D. de Camps, cum

(1) In Numism. Mus. Carpin. Tab. XIV. num. 6. pag. 271.
(2) In laudato opere pag. 155.

(3) Vide inter Numismata ex aere maximo Gazae Christianissimi Galliarum Regis Tab. XXV.

cum tiremi, & epigraphe: *TRAIECTVS AVG.* & in aliis cum eodem typo epigraphe occurrit: *FELICITAS AVG.* Gratum fuisse Gordiano Imperatori, ut Diis gratiae agerentur, quod Mithrei consilio, ductuque totius Orientis urbes, Persarum iugo oppressas, Romanorum imperio reddidisset, testatur eius oratio, quam ad Senatum scripsit, quae huiusmodi est, teste Capitolino. *Post haec P. C. quae dum iter agimus gesta sunt, quae ubique singulis triumphis digna sunt aditata, etiam Persas, ut brevi multa connectam, ab Antiochenis cervicibus, quas iam nexas Persico ferro gerebant, & Reges Persarum, & leges amovimus: Carrhas deinde, ceterasque urbes Imperio Rom. reddidimus. Nisibin usque pervenimus: & si Dii faverint, Ctesiphonta usque veniemus. Valeat tantum Mithreus Praefectus & parens noster, cuius ductu & dispositione & haec transigimus, & reliqua transigimus. Vestrum est igitur supplicationes decernere, nos Diis commendare, Mithreo gratias referre.* Exstat in Cimeliarchio Albano-Vaticano alterum Perinthiorum numisma, cuius typus Hercules stymphalidas occidens, cum eadem epigraphe: *ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΟ ΝΕΩΚΟΡΩΝ.* item alterum cum Diana Ephesia, & Fortuna cum patera & copiae cornu, stantibus ad aram accensam intermediam, cum inscriptione: *ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ . Β . ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΦΕΣΙΩΝ . ΟΜΟΝΟΙΑ .*

CCXXII.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

Ε. ΑΤ. ΚΑΙ Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. *Αὐτοκρατορ Καῖσαρ Μάρκος Αντώνιος Γορδιανός.* b. c. *Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus.*

F. *Myrtea corona circa quam in ambitu scriptum:*

Ε. ΕΠΙ. ΣΤΡ ΠΟΤ. ΜΕΝΕΚΛΕΟΤΣ. *Intra coronam: ΠΡΩΤΑ. ΚΟΙΝΑ ΑΣΙΑΣ*
ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ. b. c. *Sub Praetore Publio Menecele Prima Communia Asiae in*
(urbe) Smyrna.

Ex aere flavo. Pond. S. XVIII. G. xv.

Haud obvia est, nec passim frequens corona, quae in hoc T. LXXIII.
n. 2.
insigni numismate sculpta cernitur, & sacra cerramina,
ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ ΑΣΙΑΣ Prima Communia Asiae (1), communi
Asiae Proconsularis urbium concursu & sumtibus, Smyrnae pri-
maria

Vol. III.

R 2

(1) De his luculenter Spanhemius in Epistola ad Andream Morellium, quae apud Liebeum III. est. §. XI. pag. 537.

maria urbe celebrata , designat (1) . Pro lemniscis , coronae decus , eleganti opere , substituti sunt duo angues , qui coronam , ni fallor , oleagineam , sive myrteam postrema parte coniungunt : quod opus perspicue indicat , coronas , pro praemio victoribus / horum sacrorum certaminum dono datas , e pretiosa materia fuisse , nimirum vel aureas vel argenteas ; nam facilis , & utilis est , ac praeterea in summitate insigni gemma nobilitata . Etruscorum mos fuit addere coronis lemniscos , sed nonnisi aureos , auctore Plinio (2) : *Crassus dives primus argento auroque folia imitatus , ludis suis coronas dedit : acceperuntque & lemnisci , quos adiici ipsarum coronarum bonos erat propter Etruscos , quibus iungi nisi aurei non debebant .* Quum serpentes Aesculapio sacri potissimum sint , probabile est ea certamina salutaribus Asiae Diis , praecipue Aesculapio , Hygiae & Telesphoro , dedicata fuisse pro salute & incolumitate Gordiani , quum ad Persas opprimendos repellendosque ab Italia , iter per Syriam faceret , non sine vitae discrimine , & bellum fortiter gereret . Smyrnaei quoque suis sumtibus peculiare ludos edidere , ter Neocoriae decus , favente Gordiano , adepti sub Praetoribus Publio Menece , Polliano , Claudio , Rufino Sophista , & Tertio Asiar-cha ; qui etiam templa eidem Gordiano dedicarunt , uti eorum numi , a Vaillantio descripti , testantur (3) . Ea vero certamina cur *Prima* dicerentur , declarat praestantissimus Bonarrotius , qui hunc numum Mediceum commendat (4) .

Im-

(1) Coronae nomine ludos denotari observat C. Pachalius de Coronis Lib. VI. Cap. 30. pag. 452.
 (2) Hist. Natur. Lib. XXI. Cap. III.

(3) Numismat. Imperatorum & Caesarum a populis Graece loquent. percussa , quae vide pag. 160.
 (4) In Numismat. Mus. Carpin. Tab. IX. num. 6. pag. 199.

CCXXIII.

A. *Imperator radiata corona, & paludamento insignis.*

B. ΑΤΤ ΚΑΙ. Μ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. Π Π. Αὐτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος
Αντώνιος Γορδιανὸς Σέβαστος Πατὴρ Πατρίδος. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Antonius
Gordianus Augustus, Pater Patriae.

P. *Imperator laureatus, & togatus stans, sinistra tenet volumen; dextram vero porrigit*
Tranquillinae Augustae uxori.

B. ΤΑΡΧΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ Γ Β. *b. e.* Tarfi Metropoleos Primae Maxi-
mae Ciliciae Rescripto Senatus.

Ex aere. Pond. S. xx. G. xiv.

PRiusquam ad Perficum bellum Gordianus proficisceretur, ^{T. LXXIII. n. III.} quod ortum est, quum iterum Consul esset cum Pompeiano, anno nimirum V. C. DCCCXCIV. Chr. CCXLI. uxorem duxit decimonono, ut plures putant, aetatis anno, Furiam Sabiniam Tranquillinam, filiam Mithrei, sive potius scribendum sit auctoritate vetusti lapidis, quem adfert Sponius (1), *Temesthei*, doctissimi viri, quem causa eloquentiae dignum parentela sua putavit, & Praefectum statim fecit, auctore Capitolino. Fausta laetaque omnia tali coniugio adprecantes Tarsenses, hunc numum, inter eximios ac raros numerandum, eo ipso anno percusserunt, eundemque Imperatorem *Pater Patriae* titulo ornarunt, quo facilius ab eius liberalitate beneficia obtinerent. Corona radiata eius caput ornarunt: forsitan ob suscepta secundi Consulatus insignia: quum Imperatores, uti adnotavimus, radiata corona cincti plerumque procedere sole-
rent, praesertim Antonini Caracallae aetate, ac subsecutis tem-
poribus, ut observat Cl. Bonarrotius (2). Alter numus, eodem
typo insignis, habetur etiam in Pisano Museo (3). In alio Tar-
fensium numo inter Vaticana, quum sculptus sit Gordianus Au-
gustus juvenili admodum vultu, sacer Agon, qui ΟΙΚΟΤΜΕΝΙΚΟΣ
dicitur, omnium urbium eiusdem Metropoleos concursu celebra-
tum fuisse discimus, eadem forsitan occasione; eius siquidem
typus est ingens vas, ut supra inscriptum, repositum cum pal-
mis super mensam.

Im-

(1) Miscell. erud. Antiquit. Sect. IV. pag. 148.

(2) Ad Numism. Musci Carpin. Tab. IX. num. 3. pag. 179.

(3) Tab. LV. sed huius numi typus discrepat a Mediceo;
alter enim litterae inter figuras dispositae sunt.

CCXXIIII.

A. *Imperator radiata corona cinctus & paludatus.*

E. ΑΤΤ Κ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕΒ Π Π. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ἀντώνιος Γορδιανὸς Σεβαστός.
Πατὴρ Πατρίδος. *b. e.* Imperator Caesar Antonius Gordianus Augustus Pater Patriae.

P. *Scylla, sub cuius infima inguinum parte prodeunt canes: ipsa dextram porrigit, laeva palmulam gerit.*

E. ΤΑΡΚΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ Γ Β. *b. e.* Tarfi Metropolcos Primae Maxima
mae Ciliciae Rescripto Senatus.

Ex aere flavo. Pond. S. xxi. G. xix.

T. LXXIII.
n. 14.

Scyllam, qualem Homerus & Virgilius describunt, non Amphitriten, ut censuit Tristanus ⁽¹⁾, & Vaillantius ⁽²⁾, in numis Tarsensium in honorem Pupieni ⁽³⁾, & uti videmus in hoc pereximio Gordiani, caelata pererudite observat Spanhemius ⁽⁴⁾, typi haud dissimili, qui in numo Sexti Pompei spectatur. Sed, quod mihi in votis, Spanhemius causas non aperit, cur Scyllam in suis numis Tarsenses inculperint. Maris latratus ad Issicum sinum, vel ad mare Cilicium & Syrium exaudiri, conicere facile possem; sed haud ita facile probare, destitutus veterum Scriptorum testimoniis. Scylla dexteram extendit, poscentium, opemque implorantium more, quam a Gordiano, e Thraciis per Syriam iter agentis, Tarsenses praestolabantur, pulsus e Syriae urbibus Persis, qui in conterminam Ciliciam incursionem vel tentarant, vel moliebantur. Mos siquidem Imperatorum Augustorum fuit, ut observat Cl. Bonarrotius ⁽⁵⁾, quum in Orientem ad bella profiscerentur, per Illyricum, & Thraciam iter agere: eoque loci expectatis legionibus, quae ad Danubium stabant, mox in Hellepontum traicere. Gordiani traiectus per mare memoratur in praeclaro numo, quem e Museo Chisio adfert idem Bonarrotius ⁽⁶⁾; quare credibile est Tarsenses hoc edito emblemate significare voluisse, se tutum per mare iter Gordiano publicis votis adprecari: quod etiam Pupieno, adversum Maximinum eunti, precati fuerant, teste laudato numo cum eodem typo ⁽⁷⁾.

(1) Tom. II. pag. 206.

(2) In Numis Imperator. Gracc. pag. 157.

(3) Positam partem adfert Spanhemius. Exstat hic numus in regia Gaza Christianissimi Regis: vide Tab. XXV.

(4) Dissert. V. de Praest. & Viti Numism. antiqu. §. VI.

pag. 261. & 262.

(5) In Numism. Musci Carpinici pag. 287. & 288.

(6) Ibidem pag. 288.

(7) In Gaza Christianissimi Regis Tab. XXV. Alium adfert P. Froelich in Append. ad Num. Col. Vail. pag. 316.

CCXXV.

A. *Imperator corona radiata cinctus & paludatus.*

E. ΑΥΤ ΚΑΙ Μ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΚΕΒ Π Π. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Ἀντωνίος Γορδιανὸς Σεβαστὸς Πατὴρ Πατρίδος. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus Augustus, Pater Patriae.

F. *Hercules stans, dextra clavae innixus, sinistra gerens aurea poma, decerpta ex arbore, cui advolutus serpens.*

E. ΤΑΡΚΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ Γ Β. *b. e.* Tarfi Metropoleos Primae Maxima Ciliciae, Rescripto Senatus.

Ex aere flavo. Pond. S. XXIII. G. x.

Herculem praecipuo cultu devenerati sunt Tarsenses, quem ^{T. LXXIV. n. 2.} primum inter alia numina refert Dio Chrysostomus (1): nec forsitan sine causa, mala aurea ex arbore Hesperidum decerpta ostentantem, atque impavidum expresserunt; ut Gordiani bellicam virtutem declararent, qua submovit Saporem Persarum Regem, totumque Romanae Reipublicae Orientem victor restituit. In alio numo regiae Parisiensis Gazae (2) Tarsenses in memoriam tam celebris victoriae, Victorem Gordianum in biga cum palma expresserunt; in altero vero ex duobus, quos vide in Museo Pisano (3), Dea Roma sculpta est, quae dextra Victoriolam ostentat: & in altero Pallas bellorum praefes. Nullius civitatis Asiae Proconsularis, supersunt plura numismata, ex aere praesertim maximo, dedicata Gordiano, quam Tarfi, cuius quatuordecim diversis emblematis insignia Vaillantius enumeravit (4). Cum adlato Mediceo concordat numus maximus in Thesauro Christianissimi Galliarum Regis (5), itemque alius in Museo Pisano (6); differunt tamen, quod Hercules aurea poma non praefert sinistra manu, quam opertam habet Nemeaei leonis spolio.

Quod vero ad Tarsenses fama delatum esset, Gordianum venationibus mirifice delectari, duos insignes numos, e compluribus quos percusserunt, habemus, quorum primum in Vaticano Cimeliarchio exhibet eundem Imperatorem equo vectum,

ia-

(1) In Tarfi prior.
(2) Tab. XXVII.
(3) Tab. LV, num. I & III.

(4) Pag. 157.
(5) Tab. XXVII.
(6) Tab. LVI.

iaculo leonem interimentem ; alterum vero in Museo Pisano ,
in quo taurus a leone prostratus occurrit (1) .

CCXXVI.

A. *Imperator radiata corona , & paludamento insignis .*

E. ΑΤΤ. Κ. Μ. ΑΝΤΩ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. Αυτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αντώνιος Γορδιανός Σεβαστός . *b. e.* *Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus Augustus .*

P. *Imperator paludatus in quadriga triumphali stans , ornatus corona radiata dextram adsol-
lit , sinistra globum gerit .*

E. *Epigraphe corrupta : ΕΠΙ ΤΩΝ Π ΦΙΛΙΠΠΟΝ ΚΕΝΤΑ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ .*

Ex aere . Pond. S. XXI. G. XIV.

T. LXXIV.
n. 14.

E Cimeliis Cardinalis Leopoldi Medicei descripsit hunc numum Vaillantius (1) cum hac epigraphe in postica facie :
ΕΠ. ΣΤΡ. Π. ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ : *sub Praetore Publio Philippo Trallianorum* . Ex alio numo , quem Tralliani Tranquillinae Augustae dedicarunt , quem etiam describit idem Vaillantius (2) , constat sacra certamina Pythia Olympia eos celebrasse (3) , ob partam Gordiani de Gothis ac Sarmatis , seu potius de Persis , victoriam . In hoc autem numo Philippus ΓΡ : hoc est Γραμματεὺς *Scriba* ; non vero ΣΤΡ Στρατηγὸς dicitur : & additur eius cognomen *Centa* , quemadmodum & in Mediceo , cuius epigraphen emendatam ex ingenio suo dedit Vaillantius , quum tamen in ipso archetypo corrupta sit : nec mirum ; quum ab imperito artifice totus numus sit ex alio typo expressus , & iterum aere fusus . Siquidem perspicue habet Π ΦΙΛΙΠΠΟΝ ΚΕ..... reliquae vero litterae vix adparent . Item in principio vix legitur , aut occurrunt vestigia ΕΠΙ. deinde sequitur ΤΩΝ ; & quidem post Τ , littera , quae sequitur , non ο , sed α melius refert ; adeo ut corruptores numorum in aliqua semper peccata , vel nolentes labantur , quae posteris eorum fraudes patefaciant .

Im-

(1) Tab. LV.

(2) Inter Numism. Imperat. a Graec. pop. cusa pag. 157.

(3) E Mulco Nobb. Errorum adiect pag. 158.

(4) Vide Othonis Sperlingii Dissertationem ad numum Furiae Sabinae Tranquillinae pag. 49. & Vaillantium loco superius citato .

CCXXVII.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. ΑΤ ΚΑΙ. Μ. ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αντώνιος Γορδιανός. *h. c.*
Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus.

F. *Fluvius, iuvenis specie decumbens, dextra ramum tenet: prope eum vas & avis.*

E. ΕΠ ΣΠΡ ΑΤΡ ΕΤΤΥΧΟΤΣ ΤΟ. ΦΩΚΑΙΕΩΝ. *h. c.* Sub Praetore Aurelio Eutyche tertium Phocaeensium.

Ex aere. Pond. S. xvii. G. xx.

Phocaeensium numus, e Cimeliis Mediceae Gazae nunc^{T.LXXIV. n. III.} primum in lucem editus, genuinus est; licet substitutione alius litterae π, pro alia τ, vitiatus adpareat; nam επ στρ, non vero επ σπρ, scribendum fuerat. De numis, monetariorum veterum culpa vitiosis, egregiam & singularem Dissertationem nuper evulgavit Celeberrimus P. Erasmus Froelich S. I. (1) qui in suo Gordianii Pii numo, a Tarsensibus percusso, duplicem sculptoris lapsum adnotat: nam distincte & perspicue in eo scriptum videre est, ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ, loco ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. Sigla illa το, Vaillantius (2) interpretatur τοβ. iterum: sed quum referant τ & ρ iuncta simul elementa, ut intelligendum sit το ρ; interpretanda mihi videntur tertium: quod nempe Aurelius Eutyches (forsitan P. Aurelius Eutyches; quare suspicor τὸ π. nempe praenomen Aurelii, monetario occasionem lapsus dedisse) tertium Praetor fuerit Phocaeensium, quos populos in Aeolide collocat Ptolemaeus; & quia ad Hermum; idcirco in hoc rarissimo numismate idem Flavius sculptus est, quum ipsis terminum constituat. At Mela & Plinius Ioniae adtribuunt, propter originem; Herodotus, & ex eo Stephanus, in Caria Phocaeam sitam scribunt: quae Cellarius expendit (3). Arboris furculus, quem dextra Flumen ostentat, amphora, & avis, eidem Flumini adposita, pomorum, vini, rerumque omnium beatam copiam ea in regione, significant (4).

Vol. III.

S

Im-

(1) Tentam. IV. in re Numm. Dissert. IV. quem vide p. 378.

(2) In Num. Imperat. a Graec. pop. cul. pag. 158.

(3) Geograph. ant. Lib. III. Cap. I. pag. 68.

(4) Vide Senat. Bonarrotium in Numism. Musei Carpinei Tab. II. num. 2. pag. 34. & alibi falius de Fluminibus sculptis in numis antiquis.

CCXXVIIII.

* A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. ΑΤΤΟΚ Κ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC CΕΒ. Αὐτοκράτορ Καῖσαρ Μάρκος Αντώνιος Γορδιανός
Σίβασος. *b. c.* Imperator Caesar Marcus Antonius Gordianus Augustus.

F. *Aquila, coronam rostro praeferens, fulmini insistit.*

E. ΔΗΜΑΡΧ ΕΞΟΤΕΙΑC.

Ex argento. Pond. S. IX. G. VIII.

T. CXII.
n. 26.

CVsus est hic numus argenteus in honorem Gordiani ab Antiochenſibus Syriae, ut eius typus, non ſemel illustratus, ostendit, & ut videtur, ſtatimac pervulgatum, eum ad Romani imperii faſtigium feliciter evectum eſſe; quam cauſam non uno in loco inſinuat Capitolinus, qui totius Africae, ac Syriae, totiuſque orbis Romani in eum amorem, ſtudium, & gratiam eximiis laudibus extollit. Mox hoc addit elogium: *Fuit iuvenis laetus, pulcher, amabilis, gratus omnibus, in vita iucundus, in litteris nobilis, prorsus ut nihil praeter aetatem de-eſſet imperio. Amatus eſt a populo, & Senatu, & militibus ante Philippi fationem, ita ut nemo Principum. Cordus dicit, omnes milites eum filium adpellasse, ab omni Senatu filium dictum: omnem populum delicias ſuas Gordianum dixiſſe.*

CCXXVIII:

PHILIPPVS SENIOR.

A. PHILIPPVS *laurea corona & paludamento insignis.*

E. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG.

F. *Philippus senior a militibus Imperator salutaris, stat laureatus & paludatus inter Tribunos Legionum, & militaria signa, adstante ei a dextris filio Philippo Caesare.*

E. P M TR P COS P P.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. XXIII. G. XII.

Mortuo Temesitheo, seu Mithreo, Philippus Arabs, ^{T.LXXV. n. 2.} humili genere natus, ex Praefecto Praetorii, Gordiano tutor & imperii confors datus est a militibus, qui tandem fame victi, iuveni Imperatori infesti, eiusdem Philippi artibus & insidiis eum interemerunt in Persidis finibus, circa initium mensis Maii, anni ab V. C. DCCCCXCVII. Chr. CCXLIV. quum iam septimam Tribuniciam Potestatem, seu septimum imperii annum, inchoasset. Ipso imperii initio M. Iulius Philippus M. Iulium Philippum filium adhuc puerum Caesarem renunciavit, & Tribunicia Potestate donavit. Ne autem a crudelitate nancisci videretur imperium, Romam litteras misit (uti a Capitolino memoriae proditum) quibus scripsit, Gordianum morbo periisse, seque a cunctis militibus electum. Quod gestum est, testatur hic numus eximius, in quo Imperator Philippus adstante filio, milites grato animo complectitur: cusus vero videtur ubi primum idem Philippus, sopito Persico bello, & amicitia cum Sapore constituta, Romam venit, & forsitan quum populo congiarium elargitus est anno V. C. DCCCCXCVIII. Chr. CCXLV. quo etiam annonam procuravit. Numus ex aere maximo, eodem typo insignis adfertur a Vaillantio (1), exstatque alius etiam in Museo Caesareo Vindobonensi (2), & in Vaticano.

Vol. III.

S 2

Im-

(1) E Museo D. Abb. de Camps Tab. pag. 97.

(2) Tab. LXIV.

C C X X X.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG.

F. *Duae figurae velato capite, pateram dextra tenentes, ante templum compluribus aediculis insigne, ad aram sacro igne accensam sacra faciunt, adstantibus duobus ministris.*

E. P M TR P III COS P P.

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. xvi. G. xi.

T.LXXV.
p. 11.

Philippi senioris numum describit & illustrat Vaillantius (1), cuius typus Roma sedens super clypeum, dextra Victoriolam, sinistra hastam gerens, cum epigraphe ROMAE AETERNAE. Eundem numum cūsum censet in memoriam sacrificii Romae in eius templo a Philippo, post eius in urbem una cum filio adventum, perpetrati. Huiusmodi sacrificium clarius testatur hoc insigne numisma Mediceum, viridi genuino colore, & integritate pulcherrimum, in quo ambo Philippi, pater & filius, sacra faciunt: sed quum patens ianua templum declaret, complures aediculas singulari hoc typo sculptas, in quibus Deorum simulacra condita spectantur, aliquid notatu dignum indicare videntur. Alterum numisma cum adsumili emblemate in Museo Pisano adservatur (2). Non nego templum, quod in hoc numismate exhibetur, Romae sacrum esse posse: sed de templo Capitolino subspicionem, quae mihi oboritur, prae ceteris expendendam velim. Praeter cellas tres, quae erant in celeberrimo templo Capitolino, Iovi, Iunoni & Minervae sacras, fuisse etiam minores cellas, sive aediculas, in quibus minora Deorum simulacra condita, non est quod dubitemus; non enim verabatur Religio quin aliorum Deorum imagines ibi ponerentur, puta ad ornatum eius templi aut cultum, ut observat Iustus Rycquius (3). Aediculam Iuventutis in Capitolio intra cellam Minervae memorat Plinius (4). In cella Iovis aediculam, ab antiquariis omissam, invenit idem Rycquius (5), forsitan Victoriae dedicatam: alias item Dei Martis, & Termini fuisse, verisimillimum censet (6). Quum igitur complures aediculae in hoc numismate intra

(1) Tom. II. Numismat. praefantior. Imperator. Roman. &c. pag. 328. & 329.

(2) Tab. LVII. quod vide.

(3) De Capitolio Romano Comment. Cap. XXIII.

(4) Lib. XXV. Cap. X.

(5) Ibidem Cap. XXIII.

(6) Vide D. August. de Civ. Dei Lib. IV. Cap. XXIV. quem citat Rycquius ibid. Cap. XIV. quem etiam vide in Cap. XLIII.

intra templum sculptae cernantur, facile crediderim percussum fuisse in memoriam sacrificii, quod iidem Caesares Iovi Capitolino fecerunt postquam Romam reversi sunt, rebus in Oriente compositis, pace cum Sapore Persarum Rege constituta, conditoque apud Arabiam Philippopoli oppido (1): quae declarata sunt editis numis cum hisce titulis: LAETITIA FVNDATA. PAX AETERNA. SECVRITAS ORBIS. SPES FELICITATIS ORBIS. FELICITAS TEMPORVM (2): item votis solutis, capratisque suscepti imperii auspiciis una cum filio.

Tempus, quo hoc numisma dedicatum est, indicat eiusdem Imperatoris Philippi Tribunicia Potestas tertia, quam suscepit anno V. C. DCCCXCIX. post C. N. CCXLVI. tertio eius imperii anno, quum Brutius Praefens, & Nummius Albinus Consules essent, circa initium mensis Martii, quo tempore & primam adeptus est, quum una cum Gordiano adhuc vivo imperaret (3). Cum postica parte huius numismatis fere concordat aliud numisma inter Cimelia Albana Vaticana, eademque inscriptione ornatum, nempe P. M. TR. P. III. COS. P. P. eius vero antica pars in eo discrepat, quod iugata capita exhibet Philippi Imperatoris, eiusque coniugis Otaciliae Augustae; e regione vero caput Philippi iunioris sculptum, quod nudum est, nondum laurea corona donatum, cum epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM.

Im-

(1) Ex Sex. Aurelio Victore de Caesaribus.

(2) Vide Com. Mediobarbum in Numism. Imperat. pag. 343.

(3) Vide quae observat in alterum numum Philippi Senio-

ris Cl. Bonarrotius in Observ. ad Numism. max. mod. Musci Carpinci Tab. XV. num. 1. pag. 239. & 250.

C C X X X I.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG.

F. *Species theatri cancellis retro clausi; in cuius medio sedent in pegmate Philippus Augustus pater a dextris; a sinistris vero Philippus Caesar eius filius: hinc inde sex figurae togatae: ad eos adcedit mulier cum tessera: infra idem pegma viri & mulieres cum pueris & puellis tesseras frumentarias ostendentes.*

G. P. M. TR. POT. III. COS. P P.

Ex aere, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. XII. G. v.

T.LXXV.
n. III.

E Carpineo Museo numum in postica parte Mediceo, nunc primum edito, in multis valde similem profert, & illustrat Cl. Bonarrotius (1); in antica vero ita differt a Mediceo, ut non solum Philippi senioris laureatum caput praeferrat; sed etiam Philippi eius filii, & quidem laurea redimitum; itemque ex adverbo caput Otaciliae Augustae, cum epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM. Quo tempore, quave occasione caelata sint haec insignia numismata, primum, multis adlatis eruditis observationibus, dubitat, haeretque Bonarrotius, qui Consulatum absolute enunciaturum, pro secundo, aut alio scriptum arbitratur: quod argui etiam posse existimat ex alio numismate Philippi Augusti senioris apud Octavium de Strada (2), quod idem emblemata exhibet, cum hac epigraphe: P M TR POT. III. COS. II P P. Postremo observata epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM, qua non solum mutuum adfectum Augustorum, animorumque vinculum denotari eruditi Numismatographi censent; verum praeter hoc aliquid aliud, nempe dignitatem aliquam, & honorem suis vel consanguineis, vel filiis conlatum: in eam sententiam lubens descendit, ut credar cum doctis viris praestantissimum hoc numisma ea occasione percussum, qua Augusti nomen Philippo filio suo Philippus Imperator concessit, & in Romani orbis imperio consortem, & parem sibi fecit.

Sed his ea adversantur, quae in medium adfert eximius Pagius (3). Siquidem certum est, Philippum Imperatorem tunc ob-

(1) Observat. in Numism. Musci Carpin. Tab. XV. num. 1. pag. 289. & seqq.

(2) Hoc ipsum ibidem citat Bonarrotius.

(3) In Critica ad Annales Baronii pag. 228, num. I.

obtinuisse Tribuniciam Potestatem non tertiam, sed quartam, quum iterum Consul cum filio conlega suo processit; nempe anno V. C. M. post C. N. ccxlvii. nam ante hoc tempus, Philippum iuniorem, Caesarem dumtaxat fuisse, ostendit, adlato antiquae inscriptionis testimonio e Gruteriano Thesaurο (1); cui & sequens addenda est, quae id clarius ostendit, legiturque in miliaria columna (2), ex Africa Florentiam advecta, iussu Celsissimi Principis Cardinalis Leopoldi, quae nunc in Museo Mediceo cernitur.

IMP CAES
M IVKIVS PHIKIP
PVS INVICTVS PIVS
FELIX AVGPONT
MAX. TRIB POT COS
DESIG. P. P. PROCOS ET
M. IVKIVS PHIKIPVS
NOBILISSIMVS CAES

Princeps IVVENTVTIS

----- MIKIA

Deinde descriptis duobus numis, altero relato primum a Monterchio (3), mox a Bonarrotio, cuius mentionem fecimus; & paullo post altero maioris moduli, ibidem adservato, cum epigraphe: IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS AVG. in postica vero: P. M. TR. P. III. COS. II. P. P. cuius typus Mediceo similissimus exhibetur; non dubitat Pagius hunc secundum numum ad inaugurationem Philippi iunioris pertinere: quum soliti essent Imperatores congiarium populo dare, quando filios Caesares renuntiabant, aut imperii collegas, donato Augusti titulo, nuncupabant. Neque ex ea epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM, ceterisque, nempe ADVENTVS AVGG. NOBILITAS AVGG.

(1) Pag. CXVII.

(2) Hanc in lucem protuli in Par. I. Inscript. ant. Etruscae

Vrbium pag. 12. num. IX.

(3) Pag. 47.

AVGG. LIBERALITAS AVGG. deduci censet (uti ex illis plane deduxit magnus Baronius) Philippum iuniorem , quando Romam cum patre rediit , Augustum ab eo adpellatum esse ; nam Papius se deprehendisse adnotat , Caesares coniunctim cum Augustis in numis memoratos , Augustorum etiam nomine designatos esse .

Hinc diversa tempora respicere Scriptores Romanae Historiae credibile est , ac praesertim (ut ex his unum memorem) Capitolinum , qui uno eodemque tempore Philippum iuniorem & Caesarem & Augustum adpellatum scribit . *Philippus autem* (inquit) *ne a crudelitate* (nam Gordianum occidendum curarat) *nancisci videretur imperium , Romam litteras misit , quibus scripsit , Gordianum morbo periisse , seque a cunctis militibus electum . Nec defuit ut Senatus de his rebus , quas non noverat falleretur . Adpellato igitur Principe Philippo , & Augusto nuncupato , Gordianum inter Deos retulit .*

Hisce difficultatibus , quas ingerunt descripta numismata , quae eundem fere typum praefereunt , variante dumtaxat epigrapha ; nam in Carpineo , & Mediceo scriptum legitur : P M TR P III. COS P P. in altero vero Carpineo longe simili penes Octavium de Strada : P M TR P. III. COS. II. P P. ut occurram , admodum probabile crediderim , congiarium , seu frumentariam largitionem ab iisdem Imperatoribus bis datam fuisse , quum Romae essent , alteram in memoriam eius diei , quo Philippus Pater Philippum filium Caesarem , & Principem Iuventutis pronunciavit , & nobilissimi titulo honestavit : quod procul dubio , teste Capitolino , contigit quum in Oriente essent , ob quam memoriam numismata Mediceum & Carpineum percussa Romae in tanta diei laetitia & celebritate edita videntur , & si qua alia exstant , quae Tribuniciam tertiam Potestatem Philippi senioris exhibent , nulla Consulatus facta mentione : alteram vero frumentariam largitionem , seu mavis congiarium , facile datum censerem in alia mox secuta celebritate in memoriam tituli sive adpellationis Augusti , quam Philippus iunior obtinuit , vel paucis antea diebus , vel ipsa die , qua primum Consul processit cum patre suo iterum Consule , anno nimirum V. C. M. post C. N. CCXLVII. quam meam opinionem doctorum hominum iudicio lubens committo , meliora , seu verisimiliora , si me doceant , mox secuturus .

Fru-

Frumentariam vero largitionem, ob haec conlata munera, ab iisdem Caesaribus Augustis datam, perspicue indicant viri, matresque cum pueris ac puellis alimentariis, quae ligneas tesserarum, non quadrata, sed sphaerica forma effictas, veluti parvos orbes inscriptos cum manubrio, tenent; quibus plane ostensis, inspectoque numero, frumentum, quod ipsis frumentarii mensores admetiebantur, accipiebant (1). Hoc ipsum congiarium exhibet alterum ex aere maximo numisma, a Vaillantio descriptum (2), in quo duo Philippi sedent in subsellio, adstante a dextris Liberalitate cum tessera, & duabus aliis figuris pro congiario distribuendo; cum epigraphe: LIBERALITAS AVGG. Observandum insuper est illud suggestum, sive pegma, forsitan ligneum, in hemicyclum octagona forma constructum, retro cancellis undique clausum; cuius in medio sedent Philippi duo, pater & filius, hinc inde adsidentibus Senatoribus. Ad eos per gradus ascendit femina, tesseram secum adferens, ut frumenti numerum accipiat. Aliae feminae una cum viris sub pegmate expectant, & morantur. Quo autem in loco frumentaria haec largitio viritim data, compertum minime mihi est. Hanc Circo potius, quam Amphitheatro convenire, non obscure indicare videtur Ammianus Marcellinus (3): *Hi omnes quod vivunt, vino & tesseris impendunt, & lustris & voluptatibus, & spectaculis, estque templum, & habitaculum, & concio, & copia eorum, & spes omnis Circus est maximus.*

Vol. III.

T

Im-

(1) De his vide Celeb. Iosephi Averanii Interpret. Iur. Lib. II. Cap. XVIII. 6. pag. 534. (2) Inter Numismata maxima pag. 231. (3) Rerum Gestar. Lib. XXVIII.

CCXX XII.

A. Imperatoris Philippi senioris laureati & paludati, & Otaciliae Augustae ingata capita: ex aduerso Philippi iunioris caput laurea pariter redimitum.

E. CONCORDIA AVGVSTORVM.

P. Templum sex columnarum, statuis ornatum: ante illud uterque Philippus, pater velato capite, & filius aperro, ad aram festa fronde coronatam sacrificant, adstante tibicine & ministris.

E. SAECVLVM NOVVVM.

Ex aere duobus metallis impressum. Pond. Vnc. i. S. xxiii. G. xiii.

TLXXVI.
n. l.

Qua de causa Saeculare sacrum, quod exhibetur in hoc pereximio numismate, celebratum sit a duobus Philippis, & quidem in templo Iovis Capitolini, testatur epigraphe: SAECVLVM NOVVVM: in aliis vero numis MILLIARIVM SAECVLVM, & MILLENARIVM SAECVLVM adpellatur (1). Quum annus ab aeterna Vrbe condita millesimus ageretur, eius Natalis, Saecularibus tum sacris, tum ludis magnificis celebratus est a duobus Philippis, ea ferarum cum mansuetarum tum efferratarum multitudine, & diversitate, quas Gordianus ad Perficum triumphum paraverat. Capitolinus, quem supra citavi, enumeratis iidem feris, haec subiungit: *Has autem omnes feras mansuetas, & praeterea efferas (Gordianus) parabat ad triumphum Perficum; sed votum publicum nihil valuit. Nam omnia Philippus exhibuit Saecularibus Ludis & muneribus, atque Circensibus, quum MILLESIMVM ab Vrbe condita ANNVM in Consulatu suo & filii sui celebravit: anno nempe V. C. millesimo usque ad Palilia: post Palilia vero M. I., Chr. ccxlviii. quum Philippus senior tertium Consul cum Philippo iuniore filio iterum Consule processissent: quo etiam anno percussus tum hic numus, tum alii, qui ad annum Millesimum, quem Orosius (2) omnium praeteritorum augustissimum adpellat, & ad ludos saeculares pertinent, censentur. His imperantibus (inquit Eutropius (3)) Millesimus annus Urbis Romae ingenti ludorum adparatu, spectaculorumque celebratus est.*

Nu-

(1) In alio numismate, quod inter praestantiora describit Vaillantius Tom. II. pag. 329. in templo exalio Iupiter sedens spectatur.

(2) Histor. Lib. VII. Cap. XX. pag. 512. edit. Cl. Havercampi.

(3) Histor. Rom. Lib. X.

Nuper Vir Celeberrimus Ioannes Baptista Passerius, mihi amicissimus, e suo Museo insignem, ac memoratu dignam lucernam ex argilla protulit, & illustravit (1), quae exhibet templum Iovis Capitolini, tribus cellis ornatum, in quibus Iovis, Iunonis, & Minervae simulacra conlocata sunt; adiecta lupa Romulum & Remum lactante, atque etiam epigraphe: M. I. PH COS. IIII. Hanc lucernam cum aliis compluribus in M. Iulii Philippi Augusti sive praediis, sive officinis, formatam censet idem vir eruditissimus, & ad urbem illuminandam in magnificentissimis festis, millesimo Urbis anno ab eodem Imperatore celebratis, adhibitam fuisse. De his haec memorant Cassiodorus, Eusebius, & Hieronymus in Chronicis: *Aemilianus & Aquilianus. His Consulibus Millesimus annus Urbis Romae expletus est: ob quam solemnitatem innumerabiles Philippus cum filio suo bestias in Circo Magno interfecit: ludosque in Campo Martio theatrales, tribus diebus ac noctibus, populo pervigilante, celebravit: quadraginta etiam missi Natali Urbis Romae concurrerunt, & Agon mille annorum actus.* Manifestus est Cassiodori, & aliorum excursus in recensendis Consulibus.

CCXXXIII.

A. Philippi senioris laureatum caput, iugatum cum Otacilia coniuge sua ab una parte; ex adversa caput Philippi filii laurea insigne.

E. CONCORDIA AVGVSTORVM.

P. Duae Victoriae utraque manu sustinentes clypeum, in quo scriptum VOTIS.

E. VICTORIAE AVGVSTORVM.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. I. S. IX.

CArpi, Sarmatiae Europaeae populi, non unas sub diversis Augustis, haud longe ab Istro flumine, irruptiones in Romani imperii provincias fecerunt: at sub Maximo & Balbino, contra Moefos pugnantes, Scythico bello principium dedere; qui primum a Gordiano repulsi, dum in Persas tendit, mox a Philippo eius successore coerciti & prosligati sunt, quum in eos expeditionem, teste Zosimo, suscepisset. Cum his tandem pace inita, Romam rediit Philippus Imperator cum coniuge, & filio,

Vol. III.

T 2

lio,

(1) Tom. I. ita inscript. *Lucernae Filiius Musei Passerii. Pisauri ann. MDCCXXXIX. Tab. XXIX. pag. 36.*

lio, in cuius memoriam numi elegantibus typis sculpti sunt, praesertim hic ex aere maximo Mediceus, singularis plane pretii, & integerrimus, in quo victoriae laus utroque Philippo tribuitur, & Otacilia commendatur, quae eos comitata est. Nummum alterum e maximorum genere laudat Ill. Spanhemius (1), e Gaza Christinae Augustae depromptum, in quo duae Victoriae cum clypeo, & epigraphe: VICTORIA CARPICA, quae etiam in aliis numis primae magnitudinis occurrit: quorum typus Victoria gradiens cum ferro & palma, vel Miles cum hasta & tropaeo (2). Huc spectant alii numi cum epigraphe VIRTUS AVGG. in quibus duae feminae decurrentes spectantur (3). Mediceo alterum persimile numisma, eodem emblemate confignatum, e Museo Cl. Abbatis de Camps exhibet Vaillantius (4), qui adnotat Victoriam hanc Carpicam initio anni quinti imperii Philippi reportatam, V. C. MI. Christi CCXLVIII. Clypeum vero inscriptum VOTIS censet, quod vota pro felici Augustorum reditu soluta videantur: in quorum memoriam clypeus votivus templo adpendebatur, quem sustinent Victoriae. Hanc ipsam victoriam indicat alterum numisma ex aere maximo, inscriptum VICTORIA AVGVSTORVM, in quo ambo Philippi utraque dextra globum sustinent, cui imposita est Victoria, adstantibus Praetorianis (5).

Im-

(1) Dissert. III. de Praest. & Usu Numism. ant. §. II. pag. 635.

(2) Consule Com. Mediobarbum in Philippo Seniore pag. 343.

& 346.

(3) Vide Vaillant. in Numism. praefant. Tom. II. pag. 330.

(4) Tab. pag. 95. & 96.

(5) Inter Numism. maxima pag. 232.

CCXXXIIII.

A. *Imperator paludatus & laureatus.*

E. ΑΤΤ Κ. ΙΟΤΑ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΤΓ. Αυτοκράτωρ Καῖσαρ Ιούλιος Φίλιππος Αύγουστος.
b. e. *Imperator Caesar Iulius Philippus Augustus.*

E. *Navigii tetragoni genus, in quo pectore tenus adparent duae figurae stantes, altera virilis, muliebris altera, e cuius capite velum dependet: superiori eiusdem navigii sinistro sigillo seu vertici avis insidet; ex adverso altera avis volitans ramusculum unguibus tenet: in ripa ante idem navigium stant mulier stolata, velato capite, & pone eam vir, sublatiis dextris aliquid denotantes.*

E. ΕΠ. Μ ΑΤΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ ΑΡΧΙ. ΑΠΑΜΕΩΝ. b. e. *Sub Marco Aurelio Alexandro (corrigere Β) iterum Pontifice Apamensium. In fronte arcae, sive tetragoni navigii scriptum: ΝΩΕ.*

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. XIX.

Primus omnium Octavius Falconerius, vir eruditissimus, ^{T. LXXVI. n. III.} tria numismata ex aere maximo in honorem Philippi senioris cusa, hoc typo insignia, peculiari dissertatione illustravit, & patefecit (1). Primum numisma, cuius iconismum adfert, est hoc ipsum Mediceum, cuius sibi visendi copiam factam a Leopoldo Etruriae Principe celsissimo testatur (2). Alterum, quod describit, vidit in Museo Petri Cardinalis Ottoboni: tertium penes Chisios Farnesii Principes, quos duos non profert, licet in nonnullis inter se variare adfirmet. Mediceum omnium integerrimum esse testatur (3): in Ottoboniano N priorem litteram ΝΩΕ, in arcae fronte scriptam, non obscure exhiberi docet; de reliquis silet: in Chisiano vero eas litteras ΝΩ aevo prorsus deletas, citatis in testimonium cordatis doctisque viris, adnotat (4).

Nunc de Mediceo numismate sermo: sed quod nunc prae manibus habemus, proculdubio ex alio genuino antiquo typo expressus ac conflatus est; quare subspicandi ansa praebetur, pro genuino, quod vidit Octavius Falconerius, hoc ipsum a sagaci aliquo homine inter videndum postmodum substitutum esse: non enim audeo imperitiae, & oscitantiae notam inurere Octavio Falconerio, viro antiquitatis peritissimo, cui merito summus vir

Eze-

(1) Editum est post Inscript. Athlet. Romae anno MDCLXVIII, Pag. 169.

(2) Ibidem pag. 169.

(4) Ibidem pag. 194.

Ezechiel Spanhemius opus suum, aeterna laude dignissimum, de Vsu & Praestantia Numismatum antiquorum inscripsit & dedicavit. Alia quoque numismata, quae habent ΝΩΕ, corrupta fuisse, ex his quae adferemus, non sine ratione suspicandum esse patebit. Interim coniecturas meas proponam, quas viri in re antiquaria peritissimi expendent; eorum enim iudicio omnia quaecumque scripsi, lubens subiicio. Iam apud eruditos omnes exploratum est, summos viros, inter quos maximopere eminent Huetius & Tillemontius, omnes doctrinae suae nervos intendisse, ut ostenderent utrumque Philippum, patrem, & filium, verae Christianorum Fidei & Religioni nomen dedisse. Horum praesidia nuper evertit vir doctissimus F. Thomas Monelia Floréntinus, ex Ordine Praedicatorum, in Pisana Academia Sacrae Scripturae, & Ecclesiasticae Historiae Professor celeberrimus, qui edita Dissertatione (1) *De utriusque Philippi Religione*, cum doctissimis viris manus conseruit, pugnavit, omnibusque instructus praesidiis tam Ecclesiasticae Historiae, quam Augustae, optimae saneque Critices regulis instructissimus, aequo doctorum hominum testante iudicio, vicit, palmamque praeripuit; nam utrumque Philippum luculenter ostendit, numquam, reiecta Ethnica labe, Christianis sacris imbutos fuisse. Epigraphe ΝΩΕ scripta in fronte arcae, quae in Mediceo occurrit, legitur quidem; sed litterae fatis depressae sunt, praesertim ε, nec valde exstant, licet minores sint his, quae ambitum ornant, quae quidem satis eminent: haud tamen omnes sunt probe sculptae, sed aliquo vitio fere omnes laborant, praesertim prima in επ item ε & ρ in ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. & nota Β, quae sequitur, quae non Β. sed Σ potius refert, nec alia prorsus videtur: neque etiam perbelle formatum est Ω in ΑΠΑΜΕΩΝ. Tota ubique numi area rudis est, impolita, & porulis, ac ramentis scatet.

Putabam difficultates, quae mihi haec numismata scrutanti, obortae sunt, superare posse, inspectis duobus Septimii Severi numis ex aere maximo, quae eodem typo plane singulari nobilitantur; sed magnopere augentur. Ex his celeberrimum unum in Thesauro Christianissimi Galliarum Regis adservari scribit Vaillantius (2), qui eum ita describit: ΕΠΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ ΑΡΤΕΜΑ. Γ. ΑΠΑΜΕΩΝ ΝΕΩ. *Sub Agonotheta Artema tertium Apamensum Neo-*

(1) Romae, e Typogr. Palcariniano, anno MDCCXLI.

(2) In Numis Imperat. Graec. pag. 80.

Neocororum. Harduinus se in eo scriptum ΝΕΩΚ vidisse testatur (1). Hunc numum ab eo diversum cernimus, licet adsimili emblemate ornatum, cuius ectypum summus vir Petrus Seguinus Francisco Gottifredo dedit; is vero Octavio Falconerio, qui in lucem produxit (2); nam epigraphe, in fronte arcae seu quadrati navigii scripta, ita variat: ΕΠΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ ΑΡΤΕΜΑΓ (sequitur ΝΗΤΩΝ minoribus litteris exaratum in fronte arcae, quum locus alius nullus reliquus esset) in exergo ΑΠΑΜΕΩΝ. postrema huius nominis littera Ν subscripta est sub Α & Μ. Hunc numum omnibus anteferendum esse censeo; de quo differens Cl. Bonarrotius, haec adnotat (3): *Et quis nam scit, quod ubi alii legerunt ΝΕΩΚ, sive ΝΩΕ aut ΝΟΕ, in omnibus hisce similibus numis maximis, ut cernimus, valde labefactatis, detritisque, scripta esse non debeant nomina harum duarum urbium nempe Magnetum & Apamensium in Phrygia; eo plane exemplo quo scripta simul videntur aliarum urbium nomina in numis ex aere maximo, in quibus earum concordia memoratur?* In reliquis facile etiam est caelatorem oscitanter in fronte arcae pro ΝΗΤΩΝ retrogrado ordine ΝΩΤ, seu ΝΩΕ scripsisse perperam. Igitur Vaillantius regiae Parisiensis Gazae numum ita interpretatus est: *Sub Agonotheta Artema tertium Apamensium Neocororum*. Falconerius vero propius, veriusque ad fidem sui ectypi ita interpretatus est: *Sub Agonotheta Arte Magnetum Apamensium*. Sed acutius, ut par erat, Falconerius non vidit caelatorem, seu dedita opera, seu consueto quadratariorum errato, noluisse repetere ΜΑ, contentus ut postrema syllaba ΜΑ in nomine ΑΡΤΕΜΑ alteri sequenti priori syllabae inserviret, & inchoato nomine ΝΕΤΩΝ, integrum ipsum conficeret, intellectu quidem facile ΜΑΓΝΗΤΩΝ. Regiae Gazae Parisiensis numus maximus Severi, qui exhibetur in Tab. XVI. quam prae manibus habeo (4), ita inscriptus est: ΕΠΙ. ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ. ΑΡΤΕΜΑΓ. in exergo ΑΠΑΜΕΩΝ. subiecta Ν inter Α & Μ. in fronte vero arcae, seu navigii legitur ΝΕΩΚ. quae omnia mirifice torquent ingenium meum, ut ingenue fatear, satis infirmum & imbecille, quum videam nec descriptionem Falconerii, nec Vaillantii, nec ipsam Tabulam aeri incisam ad exemplar Parisiense in hac Severi numismatis epigraphe concordare.

His adcedit numus maximae magnitudinis, Severo dicatus
ab

(1) In curis secundis Numer. Vrb. 595.
(2) In praeclaudata Dissertat. pag. 171.

(3) In Observat. in Numos ex aere max. Musei Carp. p. 303.
(4) In Collectione Regis Gall. num. 222.

ab iisdem Apamenſibus, eodemque typo inſignis, quem nup̄e Cimeliarchio Albano-Vaticano in lucem protulit Cl. Venutus (1), cuius epigraphen ita deſcribit: ΕΠΙ. ΑΓΩΝΘΕΤΟΤ. ΑΡΤΕΜΑ. Γ. ΑΠΑΜΕΩΝ. In navigii latere ΝΩ... *Sub Agonotheta Artema tertium Apamenſum Neocororum*. Itaque in hoc, ſi puncta non habeatur, ſcriptum erit ΑΡΤΕΜΑΓ. reliquum vero nominis huius urbis, ſcriptum in fronte arcae, ΝΗΤΩΝ. quod, ut mox videbimus, altera manu perpoliente numum, ita efformatum eſt ut dicat ΝΩΕ. Quod vero *Artema* legendum ſit, non vero *Artemagora*: ut alibi Vaillantius (2), teſtantur numi duo, alter Caracallae, alter Herenniae Etruſcillae penes Harduinum (3): teſtatur etiam lapis Gruterianus (4); quare veriſimilior videtur epigraphe: ΕΠΙ ΑΓΩΝΘΕΤΟΤ ΑΡΤΕΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΑΜΕΩΝ. *Sub Agonotheta Artema Magnetum Apamenſum*, quam amplexus eſt Falconerius, ſpectatque ad Magnetes & Apamenſes in Phrygia (5), ut videtur, foedere inter ſe iunctos (6), licet erraverit, ut diximus, idem Falconerius, qui *Arte* vertit: quod nomen pro *Artema* non convenit. Sed ad rem noſtram pertinet ea adferre, quae Cl. Venutus in hunc numum adnotat (7): *Malumus in numismate, cuius lectio difficultatis plena eſt, accuratiſſimi Vaillantii auctoritatem ſequi* (8); *plurimos quippe alios in diverſas rapuit ſententias. Alii ut in eo deſcriptum adſererent Noachi ciboton, & cataclyſmum, in navigii latere ΝΩΕ ſcriptum voluere* (9). *Alii eodem in loco ΝΗΤΩΝ, hoc eſt ΜΑΓΝΗΤΩΝ καὶ ΑΠΑΜΕΩΝ ὁμόνοιαν legerunt* (10). *Nos ΝΕΩΚΟΡΩΝ interpretamur; nam in perpoliando numo illud ΝΩΕ efformatum putamus: quod dicendum de genuinis omnibus, in quibus ita diſpoſitae litterae obſervantur.*

Quum igitur numiſmata nuper expenſa cum Severi, tum Philippi variant in epigraphe ſcripta in fronte arcae; nam Severi Auguſti regiae Pariſienſis Gazae, ni perperam incifa ſit Tabula, habet ΝΕΩΚ. apud Vaillantium ΝΕΩ. apud Falconerium ex ec̄typo Seguini & Gottifredi ΝΗΤΩΝ. apud Venutum Vaticanus ΝΩ... in quo numo perpoliando ΝΩΕ efformatum cenſet idem auctor: Philippi vero qui in Medicea Gaza exiſtat numus in arca

(1) Tab. XLIX. num. II. pag. 99. & 100.

(2) Pag. 309. ad Numos Imperat. a Graec. popul. cuſos.

(3) Num. Popul. & Urb. illuſtr. pag. 59. & 306.

(4) Pag. DCCCII. 2.

(5) Pag. 219.

(6) Vide Cl. Bonarrotium in Obſervat. ad Numos max.

mod. Muſei Carpin. pag. 302. 303.

(7) In Num. Alb.-Vatic. Tab. XLIX. n. 2. pag. 99.

(8) In Num. Graec. pag. 319.

(9) Groleſus de Boſe ad Diſſertat. de ſano veter. pag. 11. inter ec̄leſia. Rei Numm. Amburgi 1769. Tillemont. Hiſt. Imp. Rom. Tom. III. pag. 498.

(10) Octavius Falconerius de Nummo Apamenſi. Bonarrotius ad Numm. Carpin. pag. 303.

ca scriptum exhibeat ΝΩΕ, obfufcatis depressisque haud parum litteris; Ottobonianus ΝΕΩΚ. teste Vaillantio (1); Chifianus eas litteras ΝΩΕ aevo deletas praeferat, teste Falconerio (2): si verisimiliorem sequi malumus lectionem, in Philippi senioris non secus ac Severi numis hisce scriptum fuisse facilius &, ut opinor, melius, credendum est in arcae fronte ΝΕΩΚ, quam ΝΩΕ. Magnus vir Spanhemius, ut difficultates omnes dilueret, transpositas esse literas sculptoris oscitantia subspicatus est, nimirum factum ab eo ΝΩΕ pro ΝΕΩ hoc est ΝΕΩΚΟΡΩΝ (3). Si cuidam meae coniecturae locus detur subspicandi, crederem ex industria forsitan eorum, qui utrosque Philippos Augustos ad Christiana castra pertrahere conati sunt, loco ΝΕΩΚ, seu ΝΕΩ, nempe ΝΕΩΚΟΡΩΝ, corrupto numo, substitutum fuisse ΝΩΕ. ut hinc ex Noemicae arcae in universali cataclysmo, ex Historiarum sacrarum fonte desumpto emblemate, suam opinionem acrius obtruderent, ac tuerentur; & Philippos Christi cultores fuisse illustri monumento ostenderent. Sed quemadmodum nullus hactenus ita desipuit, quamvis non admodum in Historia vel Augusta, vel Ecclesiastica versatus, ut Septimium Severum ab Ethnicorum castris ad Christiana traduxerit, quamvis eius singularis numus idem emblemata, uti Philippi numus, praeferat; nam Christi cultorum acerrimum hostem fuisse, & in Ecclesiam diuturnum & cruentum bellum conlasse constat, & ultro fatentur omnes: ita neminem in tanta veritatis luce adeo caecutiturum arbitror, qui Philippum seniore, itemque eius filium ab Ethnica labe vindicet, & Christianos fuisse pertinaciter propugnet. Quid de emblemate huiusce numi tum Severiani tum Philippii senserint docti viri, non vacat iterum recoquere. Quum Apamea Phrygiae praeter alia nomina vocata fuerit Κιβωτός, nempe *arca* a Strabone, Plinio, & Ptolemaeo (4) Tabulisque Peutingerianis (5), quod tamquam arca clauderetur fluminibus *Obrima*, *Orga*, *Marsya* in Maeandrum cadentibus, quod etiam in numo Gazae Galliarum Regis in honorem Hadriani ΑΠΑΜΕΩΝ ΜΑΡΤΙΑΚ ΚΙΒΩΤΟΣ (6) *Apamensium Marsyas*, *Cibotus*, sive *Arca* dicitur, eo forsitan sensu, quod istud flumen tamquam arca esset, copia, & divitiae eiusdem urbis Apameae

Vol. III.

V

Phry-

(1) In Num. Imperat. a Graec. pop. cuf. pag. 161.

(2) Dissert. praclaud. pag. 104.

(3) Vide Epistolam ad Andr. Morell. quae in eius Specim. II. est pag. 124. apud Liebecum III. pag. 534.

(4) Lib. V. Cap. II.

(5) Apud Vellereum pag. 759.

(6) Apud Morell. Specim. in Tab. XI. pag. 77. & Haduinum in Num. illustr. Vrb. & pop. pag. 59.

Phrygiae; hinc verisimile fit, cur tamquam in arca pectore tenus stantes expressi sint, mas, & femina; ni potius eorumdem Fluminum simulacra sint, quorum specie ipse Augustus atque eius coniux effecti credi possint, quasi opum, tranquillitatisque Apamensium populorum auctores; potius quam referatur hoc emblemata ad Deucalioneum cataclysmum, sive ad Noëmi arcam, quam in proximis locis constituisse fabulatus est Auctor carminum Sybillinorum (1), quod magis adridet Cl. Harduino (2), nec omnino improbabile videtur. Profecto neminem fore arbitror, qui turbatis corruptisque hoc loci numismatis, credere velit in arca scriptum nomen *Noe*. Neque vero potest esse vox *NOE* extrema pars nominis *ΑΠΑΜΕΩΝ*, si legatur sinistrorsum, Orientalium more, *ΝΟΕΜΑΠΑ*, ut observat Falconerius (3), qui id tamen minime probat, & probe quidem; nam populorum nomen integrum in utroque numo tum Severi, tum Philippi in exergo scriptum legitur, nempe *ΑΠΑΜΕΩΝ*; adeoque inutilis prorsus haec repetitio. Porro avis per aëra volitans, ramusculum praeferens, si tamen aquila est, ut Harduino videtur (4), occurrit in Apamensium numis ab eo descriptis; corvum vero ob nigrorem, symbolum esse quandoque *Celaenas*, ut & *Arcam* adpellatam Phrygiae Apameam; adeoque hoc typo pacem Principis beneficio partam significari, qua florentes opes suas augeri sperabant Apamenses, vero propius mihi videtur.

Im.

(1) Lib. I.

(2) Vide in Num. illustrat. popul. & Urb.

(3) Laudatae Dissertat. pag. 195.

(4) Ibidem pag. 61.

CCXXXV.

A. Imperator laurea & paludamento insignis.

E. ΑΤΤ. Μ :: :: :: ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΤΤ. 'Αυτοκράτωρ Μάρκος (supple IOTA) Ιούλιος
Φίλιππος 'Αυγούστος. b. e. Imperator Marcus Iulius Philippus Augustus.

F. Duæ figuræ, altera virilis ad laevam, muliebris altera ad dexteram in biclinio seden-
tes, cum mensa tripode ante eos: dextrorsum duæ viriles figuræ stantes, quarum
una baculo, cui advolutus serpens, innisitur.

H. ΒΙΖΥΗΝΩΝ. b. e. Bizyenorum.

Ex aere flavo. Pond. Vnc. i. S. iv. G. xvii.

A Versa pars huiusce perrari numismatis, temporis iniuria T. LXXXVII.
B. J.
haud ita labefactata est, ut ex lineamentis minime du-
biis, quæ supersunt, conicere non possimus, sedentes
in biclinio figuras forsitan referre Aesculapium & Hygiam; stan-
tes vero figuras Philippum seniore, atque eius filium, iuxta
quos sculptus serpens baculum circumplexus. De Hygia an-
ceps haereo, quum eam nudo pectore sculptam numquam vide-
rim. Huic meae coniecturae ansam præbet eorundem Bizye-
norum in Thracia (*Bizya* enim arx Regum Thraciae Plinio (1)
memoratur) populorum numus alter Mediceus, qui sequitur,
& alter ex aere maximus, a Vaillantio ita descriptus ex Cime-
liis Francisci Cameli, Antiquarii Sveciae Reginae (2). *Aesculapius*
sedens, dextra tenens pateram: ex adverso Hygia cum serpente; pone
eam Telesphorus: iuxta illum mulier stans, dextra aliquid in pateram
Aesculapii infundit: in vertice urna, in qua palmae ramus. In mul-
tis convenit alterius maximi numismatis Bizyenorum typus, quod
adfert Celeb. Haymius (3): in vertice tamen urna cum palma
non cernitur; sed prope Aesculapium arbor, quæ & in Me-
diceo aliorum conlocata cernitur. Ex his discimus Bizyenos
tum vota pro salute & incolumitate eorundem Caesarum, tum
etiam sacra certamina in memoriam partae victoriae Carpicae
edidisse; & in superiori area Medicei numismatis intercidiisse
urnam cum palma sculptam, subspicari non sine ratione possu-
mus. In alio numismate Musei Svetiae Reginae, quod idem

Vol. III.

V 2

Vail-

(1) Hist. Natur. Lib. IV, Cap. XI.

(2) Num. Imperat. &c. a Graec. popul. cul. pag. 161.

(3) Musei Britannici Tom. II, Tab. XXI, num. 4, pag. 264.

Vaillantius describit (1), sculptus est Philippus senior paludatus, cum Victoria ex adverbo, manus tropaeo imponentes; in cuius imo hinc inde captivi: qui typus ad celebrem illam de Carpis ad Istrum profligatis victoriam adludit; ad quam Iulius quoque Philippus iunior cum patre profectus est, uti edita numismata testantur (2).

C C X X X V I.

R. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

E. ATT M. IOYTA ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥΓ. 'Αυτοκράτωρ Μάρκος Ιούλιος Φίλιππος 'Αυγούστος. *b. c.*
Imperator Marcus Iulius Philippus Augustus.

P. *Aesculapio sedenti prope arborem, & Hermacum signum, cui aduolutus serpens, dextra pateram tenenti, Hygia adstat, dextra serpentem ex eadem patera pascensem, sinistra volumen tenens. E regione Aesculapii sedet in exedra femina, antequam Telesphorus stans cernitur.*

E. ΒΙΖΥΘΝΩΝ. *b. c.* Bizyenorum.

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. ix. G. xx.

T. LXXVII.
n. II.

LVcem adfert praestantissimum hoc Mediceum numisma, eadem occasione a Bizyenis Imperatori Philippo seniori dedicatum, cum alteri Mediceo modo exposito, tum alteri quod describit Vaillantius. Hermacum signum indicare videtur certamina ipsa, vel certaminum locum; nam in xystris & palestris, stadiis, balneisque conlocari, atque in ipsis palmas aliaque victorum praemia infigi atque imponi consuevisse, alibi adnotavimus (1). Feminam illam sedentem e regione Aesculapii, quae etiam sculpta est in numismate ex aere maximo, quod adfert praeclaudatus Haymius, qui Hygiam esse censet, probabile est esse Coronidem Aesculapii matrem: Genium autem urbis Bizyenorum, non ita facile crediderim. Alteram vero feminam, quam Hygiam esse perspicuum est, Haymius, non recte, ni fallor, Sacerdotem Aesculapii esse adfirmat, quae pro Imperatoris salute sacra fecerit. In Cimeliarchio Vindobonensi duo Bizyenorum numismata, quae alii observabunt, adservantur, edita Tab. LVI. primum Mediceo superius descripto in multis non-

ni-

(1) Ibidem.

(2) Vide Vaillantium Numismat. Imperat. Roman. praestant. Tom. II. pag. 330.

(3) Vide Mus. Flor. Tom. I. pag. 148. vide etiam, si notum est, Columbarium sive Menumentum Libertorum & Servorum Liviae Aug. Tab. XIII. num. E. pag. 32.

nihil differt ; nam Aesculapius sedet ante templum , & duae figurae muliebres sculptae adparent : alterum vero exhibet Iovem cum Dea , & aliis figuris .

CCXXXVII.

A. *Imperatorum M. Iulii Philippi patris radiata corona , & M. Iulii Philippi filii laurea ornati , capita aduersa .*

B. ΑΥΤΟΚΡ ΦΙΛΙΠΠΟΙ CEB. *b. c.* Imperatores (*M. Iulii*) Philippi Augusti .

C. *Aesculapius a dextris , & Hygia a sinistris cum suis symbolis , sive adtributis , Telesphoro intermedio .*

D. ΕΠΙ. ΑΥΡ. ΜΑΡΚΟΤ ΑΡΧ. ΠΡΩ ΤΟ Β ΚΙΒΗCCEON. *b. c.* Sub Aurelio , Marci F. Archonte Primo iterum Cibessensium .

Ex aere . Pond. S. XVII. G. XVIII.

S Alutis datores Dii sculpti in hoc perraro Cibessensium in ^{T. LXXVII.} ^{n. 111.} Lycia numo , indicant vota pro salute & incolumitate utriusque Philippi Imperatorum ab iisdem populis soluta , quum iterum Archontis Primi munus gereret Aurelius Marci F. Corrigendus Vaillantius , qui hunc numum descripsit , & ΚΗΒΗCCEON , pro ΚΙΒΗCCEON exposuit . Lapsus quoque Harduinus , qui in secundis Curis describit (1) , & epigraphen posticae partis ita explicat : ΚΗΒΗCCEON. ΕΠΙ. ΑΥΡ. ΜΑΡΚΟΤ . ΑΡΧ. ΠΡΩ ΤΟ . Β. Hoc est : 'Επὶ Αὐρηλίου Μάρκου Ἀρχιερέως Πρώτου τὸ Β. *Sub Aurelio Marco Pontifice primo iterum* : sed melius explicat Vaillantius : *sub Aurelio , Marci F. Archonte Primo iterum Cibessensium* : auspice vero hoc numo legendum *Cibessensium* . Variat scriptura : nam aliis apud Stephanum *Cabessus* , nempe Homero , & Hecataeo Milesio , qui urbem esse dicit ultra Thracium Haemum : item Helanico , qui Lyciae urbem esse perhibet : aliis *Cebessus* . Apion vero apud eundem Stephanum tradit pagum esse Cappadociae inter Tarsum & Mazaca , hoc est Caesareae Cappadociae : nobis vero ex sincera huius numismatis epigraphae *Cibessus* , & Lyciae quidem urbitribuendum censemus .

Im-

(1) In Num. ant. Populor. & Urb. illustr. pag. 146. & 459.

CCXXXVIII.

M. IVLIVS PHILIPPVS F.

A. Imperator M. IVLIVS PHILIPPVS F. laurea corona & paludamento conspicuus.

E. IMP CAES M. IVL PHILIPPVS AVG.

P. Templum sex columnarum, statuis ornatum: ante illud uterque Philippus, pater velato capite, & filius aperto, ad aram festa fronde coronatam sacrificans, adstante tibi- cine & ministris.

E. SAECVLVM NOVVM.

Ex aere cum circulo flavo. Pond. Vnc. I. S. XXIII. G. XXI.

TEstatur hic numus praestantissimus Philippum iuniorem ^{T. LXXXVIII.} Caesarem, consortem Romani imperii a patre factum, cum eo Annum Saecularem, Urbis Romae conditae Milleimum celebrasse, votis ante sacrisque in templo Iovis Capitolini peractis, antequam ludos ederent longe magnificentissimus. Idem typus editus in numis, ut vidimus ad Tab. LXXXVI. num. I. Philippi Patris: adeoque monumenta haec deceptum Orosum manifestissime testantur, qui scribit: *Ita magnificis ludis augustissimus omnium praeteritorum hic Natalis annus a Christiano Imperatore celebratus est. Nec dubium est, quin Philippus huius tantae devotionis gratiam & honorem ad Christum & Ecclesiam reportarit, quando vel adscensum fuisse in Capitolium, immolatasque ex more hostias nullus Auctor ostendit. Miror V. C. Sigebertum Havercampum, mihi amicissimum, haec, ut res postulabat, non animavertisse* ⁽¹⁾, eruditisque notis & disquisitionibus historiae haec penitiora non adtigisse.

Im-

(1) In Notis ad Orosum Cap. XX, pag. 513.

C C X X X X.

A. *Imperator laureatus & paludatus.*

R. IMP CAES M IVL PHILIPPVS AVG.

P. *Victoria ante erectum tropaeum, insidens armis, dextra palmam, sinistra clypeum tenens, litteris inscriptum, quae fugere.*

R. PONTIFEX MAX TR P V COS II P P.

Ex aere cum circulo flavo. Pond. Vnc. I. S. XXII. G. XIX.

T. LXXIX.
n. 1.

C Arpis, qui vicina Istro loca populabantur devictis, atque e Romana ditione pulsus, numus hic eximiae raritatis, licet ab homine artis perito viriculo perpolitus, cusus est Romae in honorem Philippi Iunioris, qui cum parente ad bellum profectus, confors & ipse consecutae ob victoriam gloriae, laetis adclamationibus honoribusque ornatus est. Scriptum fuisse arbitror in clypeo, quem tenet Victoria, quum duos fuisset versus litura ostendat, VICTOR AVGG. ut legit Vaillantius, qui hoc numisma Mediceum describit (1): minus autem credam; VICT CARP. hoc est VICTORIA CARPICA, seu VOTIS. Hanc victoriam utrumque Philippum consecutos esse anno V. C. MI. testatur epigraphe: nam Philippus iunior Consul iterum creatus est cum Patre, qui annum imperii quintum agebat, & tertium Consul erat anno V. C. MI. Christi CCXLIII. post Palilia, quum Tribuniciam Potestatem obtineret quintam. Eodem anno Philippum iuniorem Consulem tertium designatum fuisse adstrunt ex alio numo maximae magnitudinis, integro & indubitatae fidei, prae laudatus Vaillantius (2) & Mediobarbus (3). Philippus Veronae occisus est pulso amissoque exercitu; filius vero Romae apud castra Praetoria interfectus, ut scribit Aurelius Victor. Vtriusque mors contigit circa mensem Iulium Fulvio Aemiliano II. & Vestio Aquilino Coss. anno Christi CCXLIX.

Im-

(1) In Numism. maxima pag. 233.

(2) Ibidem.

(3) In Philippo Iun. pag. 392.

CCXXXI.

A. *Imperator laurea corona redimitus, ornatusque paludamento.*

E. ΑΤ Κ Μ ΙΟΤ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ. Αυτοκράτωρ Καίσαρ Μάρκος Ιούλιος Φίλιππος. *b. c.* Imperator Caesar Marcus Iulius Philippus.

F. *Iupiter nudus stans, dextra pateram, sinistra fulmen subfinet.*

E. CTP ANTONΕΙΝΟΤ. ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. *b. c.* Sub Praetore Antonino Temnitarum.

Ex aere. Pond. S. xv. G. i.

AVro intestum est hoc numisma, e genuino typo expressum. Apud Patinum (1) alterum occurrit in honorem Philippi Patris numisma percussum a Temnitis, quorum urbs in Aeolia, de qua Plinius (2) & Stephanus, quod sculptum exhibet Hermum fluvium, iacentis effigie. In alio eorundem populorum numo penes Harduinum (3) in honorem Otaciliae, cum effigie Aesculapii, scriptum legitur: ΕΠΙ. CTP. I. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΤ. ΤΕΜΝΕΙΤΩΝ. alterum vero Philippo filio dedicatum, quod Vaillantius describit (4), habet: ΕΠΙ. CTP. Γ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΤ ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. sed quum subspicari possit CT. Γ. pro CTP. perperam descriptum, crederem Praetorem Temnitarum fuisse Iulium Antonium, qui & in hoc Mediceo nominatur. Complura numismata a laudato Vaillantio descripta, Temnitae dedicarunt Philippis, & Otaciliae Augustae, ut eorum gratiam procul dubio inirent, & eximia beneficia ac privilegia fusciperent.

T. LXXVIII.
n. 11.

Vol. III-

X

MAR-

(1) Pag. 126. Vide

(2) Hist. Nat. Lib. V. Cap. XXXII.

(3) In Numis Populor. & Urbium illustr. pag. 495.

(4) In Numis Imperat. Graec. pag. 167.

CCXXXII.

MARCIA OTACILIA SEVERA AVG.

A. OTACILIAE Augustae caput.

E. MARCIA OTACIL SEVERA AVG.

P. Capita laureata Philippi Patris & Filii se respicientia.

R. In ambitu: PIETAS AVGVSTORVM. Infra protomas III ET II COS.

Ex aere cum flavo circulo. Pond. Vnc. I. S. XIII. G. XI.

T. LXXIX.
n. II.

G Ravissimum sanctissimumque pietatis nomen, quo hoc insigne, ac mirae integritatis numisma nobilitatur; qua benevolentia, grata voluntate, omnibusque officiis OTACILIAM Augustam meritis plenam prosecuti sint uterque Philippus pater & filius, perspicue testatur. Cl. Bonarrotius (1) hunc titulum referri posse censet cum ad pietatem Philippi & Otaciliae in filium, tum filii erga parentes, tum eiusdem patris & filii ad mutuum officium, cultum ac benivolentiam in ipsam Otaciliam. Verum in numo ex aere maximo, quod adfert Bonarrotius, etsi idem typus occurrat, idemque titulus legatur: PIETAS AVGVSTORVM; tamen Consulatum notae Philippi patris III. & Philippi filii II. non sunt adscripta; & Philippus filius caput habet nudum, laurea vero corona minime redimitum; in numo vero maximo Cimeliarchii Christianissimi Regis (2), ut in Mediceo, integra epigraphe legitur: caput autem iunioris Philippi nudum occurrit. At in duobus aliis ex aere maximo numis Musei Albano-Vaticani, & Pisani (3), Philippus iunior laureatum caput habet, & epigraphe integra, ut in Mediceo, legitur. Exstat numus argenteus apud Vaillantium (4), cuius epigraphe Philippi filii pietatem in Otaciliam matrem suam testatur, quod eum ad imperium educarit, cum hac inscriptione PIETAS AVG. N. Quo tempore cusus sit hic numus, Consulatus utriusque Philippi numeri, de quibus supra, perspicue ostendunt. Complura numismata in honorem Otaciliae Augustae percussa, habent PIETAS AVGVSTAE: eidemque Saecularium ludorum edi-

(1) In Numism. Mus. Carpin. Tab. XVI. num. 2. pag. 297. 298.

(2) Tab. LVIII.

(3) Tab. XXIX.

(4) Numism. Imperat. praefant. Tom. II. pag. 331.

editorum decus tributum a duobus Philippis , & a Senatu inscriptiones & typi testantur : SAECVLARES AVGG S. C. item MILLIARIVM SAECVLVM , praeter alia eximii honoris in eam conlata monumenta (1) .

CCXXXIII.

TRAIANVS DECIVS.

- A. *Imperator TRAIANVS DECIVS radiata corona insignis , pectore lorica ornato .*
 B. IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG. *l. c.* Imperator Cnaeus Messius Quintus Traianus Decius Augustus .
 P. *Victoria gradiens cum palma in sinistra , coronam dextra offert .*
 E. VICTORIA AVG. *In area utrimque s c.*

Ex aere . Vnc. I. S. IV. G. XIII.

Traianus Decius , belli artibus clarus , Marino , tyrannidem occupante , oppresso , contra quem missus fuerat a Philippo ; mox Veronae interemto a militibus Philippo , quum ab exercitu Illyriciano Imperator salutatus esset anno ab V. C. MII. a C. N. CCXLIX. summa rerum potitus , compluribus inclaruit victoriis de hostibus Romani imperii strenue reportatis . Primum Scythas , sive Gothos , capta Philippopoli , per Thraciam & Macedoniam grassantes , tot cladibus adtrivit , ut Danubium remeare coegerit , oppresso Prisco , Macedoniae praefide , qui se iisdem adiunxerat . Daciam recuperavit coepitque : Illyricum restituit : de Germanis victoriam , restantibus numis , etsi Scriptores sileant , retulit : Carpos etiam inflicto teterrimo bello superavit . Mediceum hunc praeclarum numum probe integrum , referendum arbitror ad victoriam , quam primis congressibus de Gothis adeptus est , ut tradit Zosimus ; ad quam etiam refert vir doctissimus Bandurius , qui & hunc numum illustrat (2) .

T. LXNIX.
n. III.

Vol. III.

X 2

Im-

(1) Vide quae adnotat Cl. Bandurius in Numism. Herenniae Etruscillae Tom. I. pag. 30.
 (2) Numism. Imperat. Roman. a Decio &c. Tom. I. pag. 4.
 Idem numus eodem typo confignatus existit in Musco Chri-

stianissimi Regis Tab. XXIX. Pisano Tab. LXI. Carpinio Tab. XVIII. num. I. apud Cl. Bonarrotium pag. 306. Describit inter numismata max. Vailantius pag. 234.

CCXXXVIII.

A. *Imperator radiata corona, & lorica insignis.*

B. IMP C M Q. TRAIANVS DECIVS AVG.

P. *Figura muliebris paludata ac stolata stans, dextrorsum spectans; dextra tenet caduceum oblongum, sinistra cornucopiae.*

E. FELICITAS SAECVLI. in arca utriusque: S. C.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. v. G. v.

T. LXXX.
n. 4.

Notam s. c. & in maximis numis observans Vaillantius (1) Decii in Senatum indulgentiam exponit, quasi reddiderit Senatui potestatem eorum cudendorum, quam Hadrianus ceterique Imperatores sibi adrogaverant; quod etiam probat Bonarrotius (2). Nil enim Decius agere cupiebat, nisi quantum Senatus iuberet: quare ei censuram remisit, ius quintae relationis & proconsulare imperium, necnon ius Tribuniciae potestatis Senatus populiue arbitrio adscripsit. Hanc saeculi felicitatem testatur hic numus Decii Traiani virtute largitam, propter quam eum Traiano aequalem & optimum Principem Senatus praedicavit. Vaillantius, quod Felicitas caduceum dextra gerat, pacis insigne, cusum idcirco numum innuere videtur, quod tunc temporis bellum civile, quod in Gallia ortum fuerat, opprefferit: cornucopiae vero quod sinistra tenet, frugum abundantiam ex pace procuratam denotare adfirmat; sed priori cudendi numismatis causae, quam probant Bandurius (3) & Bonarrotius (4), facile adfentior.

HEREN-

(1) In Numism. selectior. Musci III. D. Abb. de Camps Tab. pag. 101.
(2) In Numism. Mus. Carpinei Tab. XVIII. n. I. pag. 309.

(3) Loco supra cit. pag. 7.
(4) Ibidem pag. 307, 308.

CCXXXV.

HERENNIA ETRVSCILLA AVG.

A. HERENNIAE ETRVSCILLAE *Augustae caput ornatum mitella, & luna bicorni ad humeros.*

K. HERENNIA ETRVSCILLA AVG.

P. *Figura muliebris sedens, dextrorsum versa, velo faciem dextra obducit, sinistra sceptrum, sive hastam transversam tenet.*

E. PVDICITIA AVG. *In exergo: s. c.*

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. IV. G. XVIII.

Pudicitiae laude maxime omnium flagrarunt feminae Augustae, quae quum pudicae existimari vellent, nil hac praedicatione illustrius ac praestantius sibi convenire existimarunt. Subspicor Pudicitiae Deae simulacrum, quod tum in aede Pudicitiae *Patriciae*, quae, teste Livio (1), in foro Boario fuit, ad aedem rotundam Herculis; tum in altera aede Pudicitiae *Plebeiae* colebatur a matronis, ita sculptum fuisse uti cum in hoc numo, tum in aliis exhibetur, effigie nimirum velo caput obnubentis. Imposita est protoma Herenniae Etruscillae Lunae nascentis imagini, quod in Lunae sphaera Heroas, & praestantes virtute ac pudicitiae laude feminas, tamquam in propria sede locatas, crederet fabulosa vetustas (2). Idem typus inter numismata Ill. Abbatis de Camps (3), sed absque nota s. c. observatur; quae neque occurrit in altero regii Galliarum Cimeliarchii. Sed hoc Mediceum non pondere, sed mole sua aliquantulum laborat.

T. LXXX.
N. II.

Ab-

(1) Hist. Lib. I. Vide etiam Festum & Valerium Maximum Lib. II. de Indivitiis.

(2) Vide Cl. Bonarrot, in Numism. Musci Carpin. 44. & 45.

(3) Loco superius citato.

CCXXXVII.

A. *Augustae caput micella ornatum.*

E. HERENNIA ETRVSCILLA AVG.

F. *Mulier stolata velo faciem obducit : a dextris eius stat Salus stolata , dextra pateram & anguem praefrens ; a sinistris vero Felicitas , quae dextra aduocum oblongum tenet , innixa sinistro cubito columellae .*E. PVDICITIA AVGVSTAE. *In exergo : S. C.*

Ex aere cum circulo flavo . Pond. Vnc. I. S. XXIII. G. XX.

T. LXXX.
n. III.

Elegantissimum hunc numum Mediceum describit Cl. Bandurius (1), & loco Felicitatis, Securitatem sculptam adfirmat. Sed frequentius Felicitati tributum caduceum, eandemque expressam columnae innixam, ad eius perpetuitatem declarandam, iam satis superque eruditis notum. Eadem etiam symbola Securitati tributa, ex eodem Bandurio. Temporum iniuria aliquantulum in averfa parte labefactatus est hic numus, quo diligentius observato, vidi anguem praeferre Salutem Deam, illumque paterae admotum pascere; quo typo incolumitatem, faustaue omnia Herenniae Etruscillae precatum fuisse Senatum, coniecimus.

CCXXXVII.

G. VIBIVS TREBONIANVS GALLVS.

A. *Imperator laurea & paludamento insignis.*

E. IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG.

F. *GALLVS & VOLVSIANVS equitantes , praecunte Victoria , & comitantibus militibus , quorum unus vexillum , reliqui militaria signa , & arma praeferrunt .*

E. ADVENTVS AVGG.

Ex aere , cum circulo flavo . Pond. Vnc. I. S. XIII. G. XX.

T. LXXXI.
n. II.

Decio, & Herennio eius filio, in acie contra Scythas occisis, quum Gallus Romanum imperium adripuisset, filiumque suum Volusianum Caesarem, mox Augustum declarasset, anno V. C. MIV. Romam quasi de Scythis victor, magnos,

(1) Numism. Imperat. T. I. pag. 34.

gnos, ut scribit Zosimus, ob constitutam cum barbaris pacem, seu potius annuo desponso tributo redemptam, spiritus gerens, advenit. Id declarat typus & epigraphe ADVENTVS AVGVSTI, quae etiam occurrit in numismate maximo Musei Carpinei, in quo tamen Gallus & Volusianus in equo decurrunt; in antica vero facie eorumdem Caesarum capita se mutuo respicientia, & quidem laurea redimita, spectantur. De triumphalibus quadrigis, quae iisdem decretae sunt a Senatu, mox ad alium numum Mediceum dicam. Interim dum in itinere essent, Romani vota pro eorum salute, felicitate, ac securitate nuncuparunt, & Fortunam Augustis Reducem conprecari sunt, quum pestis saevissima per totum Romanum orbem grassaretur, & undique Barbari incursiones agitent. Numus maximus rarissimus, huic Mediceo simillimus, exstat in Thesauro Christianissimi Regis (1). De his luculenter Cl. Viri Bandurius (2), & Bonarrotius (3).

CCXXXVIII.

A. Imperator laurea corona, & trabea insignis, dextrorsum verso capite: eburneum scipionem, cuius vertici insidit aquila, dextra praefrens.

E. IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG.

P. Quatuor pueri cum symbolis, quatuor anni Tempora designantes.

E. SAECVLI FELICITAS.

Ex aere, cum flavo circulo. Pond. Vnc. i. S. XVII. G. x.

Mediceus hic numus praestantissimus, nunc primum editus (4), ea occasione cusus est, quum Gallus Imperator secundum iniit Consulatam cum C. Vibio Volusiano Caesare Augusto filio suo, anno V. C. MV. Christi CCLII. de quo plura doctissimus Pagius ad Baronium (5). Felicitatem sibi Romani promittebant quum Imperatores providentia Romanum orbem regerent, & populum liberalissimis largitionibus recrearent. Ad eas hic quoque typus adludit, quem alibi illustravimus: consentiuntque alii numi ita iisdem inscripti: ANNONA AVG. VBERTAS AVGG. PROVIDENTIA AVGG. & FELICI-

T. LXXI.
n. II.

TAS

(1) Tab. XXX.

(2) Tom. I. Numism. Imper. Rom. pag. 62.

(3) In Observat. in Numism. max. pag. 311, 312, 313, 314.

(4) Faostat etiam in Cimeliarchio Christianissimi Regis, quem Vailantius & Bandurius describunt, sed editus non comparer.

(5) Tom. I. pag. mihi 245, & 246.

TAS PVBLICA. de quibus consulendus Vaillantius ⁽¹⁾, & Mediobarbus ⁽²⁾. Treboniani Galli imperium decem & octo mensium fuisse, narrat Dexippus.

C C X X X V I I I I.

A. *Imperatorum Treboniani Galli & Volusiani capisa laureata se mutuo respicientia.*

E. IMP GALLVS AVG IMP VOLVSIANVS AVG.

P. *Duo Imperatores vestri in triumphali quadriga, a Victoriis coronantur, currum hinc inde comitantibus duobus Praetorianis.*

E. PONTIFEX MAX TR P COS II. *Sub exergo deletae epigraphes haec tantum supersunt COS.*

Ex aere cum circulo flavo. Pond. Vnc. II. S. II. G. X.

T. LXXI.
n. III.

OB devictos, ut probabile est, Sarmatiae populos, Senatū quadrigas triumphales decrevisse Treboniano Gallo & Volusiano, testatur hoc singulare ac praestantissimum numisma, in quo iidem Imperatores adpellantur. Hinc cognomina *Gallindicus*, *Phinnicus*, & *Vendenicus*, quae tum a numis, tum a Zosimo ⁽¹⁾ memorantur. Quonam vero tempore haec evenerint, testatur Treboniani Galli Consulatus II. qui exprimitur, quum Volusiani, quae sequitur Consulatus nota, iniuria potius hominis imperiti, quam temporis sit deleta.

(1) Tom. II. Numismat. praefantior. Rom. Imperat. pag. 347. & 348.

(2) In Treboniano Gallo pag. 358. & 359.
(3) Hist. Aug. Lib. I.

CCL.

- A. *Imperatorum Treboniani Galli, & Volusiani capita laureata se mutuo respicientia.*
 E. CONCORDIA AVGVSTORVM.
 F. *Idem Imperatores equo velli, praecunte Victoria, comitansibus Vexilliferis, & Praetoriano milite.*
 E. ADVENTVS AVGG.

* Ex argento. Pond. S. XII. G. XVI.

V Ariata tantum epigraphe in antica parte, idem typus, ^{T. CXIII. n. 4.} qui cernitur in aereo numismate Mediceo, quod habes in Tab. LXXXII. num. 1. impressus est & in hoc argenteo praestantissimo, ad mutuam patris & filii pietatem ac benevolentiam, & in regendo Romani orbis imperio concordiam testandam: renovata eius laetitiae memoria, qua Urbem aeternam, quasi de Scythis viatores, intrarunt. In aliis numis legitur: PIETAS AVGG. & LIBERTAS AVGG.

CCLI.

VALERIANVS.

- A. *Imperator laurea corona & paludamento insignis.*
 E. ΑΤ. Τ. Κ. ΠΟ ΛΙΚΙΝ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΣ. Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Πύπλιος Λικίνιος Οὐαλεριανός. *b. e.* Imperator Caesar Publius Licinius Valerianus.
 F. *Diana triremi insists, ambabus manibus velum auris inflatum tenens.*
 E. ΕΦΕΣΙΩΝ Γ ΝΕΟΚΟΡΩΝ *b. e.* Ephesiorum tertium Neocororum.

Ex aere Pond. S. XIII. G. v.

G Allo & Volusiano ad Interamnam interfectis, paulloque ^{T. LXXXII. n. 4.} post occiso Aemiliano, qui contra eos insurrexerat, & brevi tempore imperium occupaverat, Valerianus, ut narrat Trebellius Pollio (1), vita laudabilis, clarusque omnibus honoribus & magistratibus insigniter gestis, non militum strepitu, sed iure meritorum, & quasi ex totius orbis vera sententia, Imperator ab omnibus exoptatus salutatus est anno V. C. MVI.

Vol. III.

Y

Chr.

(1) In Valeriano.

Chr. ccliii. Quum orbis Romanus undique a Barbaris impeteretur, Gallienum filium in Gallias misit: ipse Orientem tutaturus, suscepto bello contra Persas, qui Syriam devastabant, Antiochiam recepit, & maxima, pacato Oriente, peperit beneficia, ob quae RESTITVTOR ORIENTIS, itemque RESTITVTOR ORBIS. & RESTITVT GENER HVMANI *Restitutor Generis humani* adpellatus est, ut editi in eius honorem numi testantur. Praeclarissimae cum Asiae tum Graeciae urbes Scytharum irruptione, vel vastatione liberatae, Anazarbus, Ancyra, Aphrodisium, Thyatira, Nicaea, Pergamum, aliaeque, quorum numismata describit Vaillantius (1), praesertim vero Ephesus sacra certamina in honorem Valeriani Caesaris Orientis Pacatoris ac Vindicis splendidissimo adparatu celebrarunt. Ephesios, teste hoc eximio numismate, quod laudant idem Vaillantius (1), & Bandurius (2), probabile est praeter editos ludos, vota quoque pro eius felici ad urbem Ephesum adventu, Dianae nuncupasse, eiusque tutelae prosperum quoque eius navis iter eidem Deae commendasse, indicare videtur eius imago in triremi expressa, quae illius cursum expanso suo velo moderatur. Ita quoque in Tyriorum numo aereo (3) in honorem Gallieni, Hercules Tyrius triremi insistit. Dianae Valerianae, ex eius nomine nuncupatae, templum, quod Valerianus, teste Sexto Rufo, in vi. Urbis Regione construxit, hanc Deam summa cum primis religione ab eo cultam fuisse perspicue ostendit.

Im-

(1) Pag. 176. non recte inter Numos primae magnitudinis recenset.
 (2) In Numis Imper. cufs a Colon. Graec. pag. 176.

(3) Tom. I. pag. 114.

(4) Vide Vaillantiam in Numis cufs in Colonis & Cl. Bandurium Tom. I. pag. 129.

CCLII.

VALERIANVS IVNIOR.

A. VALERIANVS *Caesar laurea corona & paludamento ornatus.*

E. KAICAP OATMΠ :: :: OTAAEPIANOC.

F. *Templum octo columnis subfultum ornatumque, in cuius medio Dianae simulacrum, utraque manu veribus insistentis.*

G. *In ambitu fugere litterae. In exergo: ΕΦΕCΙΩΝ.*

Ex aere Pond. S. xx. G. x.

QVum haec Imperatoris effigies juvenilis non respondeat ^{T. LXXXII.} Valeriani Imperatoris imagini, cenſeo in hoc ſingulari ^{n. III.} numiſmate expreſſum Valerianum iuniorem, Valeriani filium, cuius imago a Cl. Bonarrotio expenditur (1). Augēt numiſmati raritatem manifeſta eiꝛdem Valeriani Caefaris OATMΠ pro OATMΠIOT adpellatio, quae primum, ut obſervavimus, Hadriano Auguſto tributa eſt; teſte Mediceo numiſmate, quod vide Tab. xv. num. III. in quo OATMΠIOC cognominatur. De poſtica parte huiꝛſce numiſmatis nil dicendum ſupereſt. Quae deeſt in eiꝛs ambitu epigraphe, ex aliis Epheſiorum numis, quos deſcribit Vaillantius (2), ſuppleri facile poteſt: praefertim vero ex alio Cimeliarchii Chriſtianiffimi Galliarum Regis, qui adſimili ornatur typo, cum epigraphe: ΕΦΕCΙΩΝ ΠΕΡΤΩΝ ΑCΙΑC. In alio eiꝛdem Valeriani numo iidem Epheſii Neocori dicuntur (3).

Vol. III.

Y 2

Im-

(1) In numiſm. Muſ. Carpinei pag. 319.
(2) Pag. 176.

(3) Vide Cl. Bandurium pag. 169.

CCLIII.

GALLIENVS.

A. Imperatoris GALLIENI caput laurea redimitum, dextrorsum conuersum, ad pectus cum paludamento.

B. IMP C P LIC GALLIENVS P F AVG. h. e. Imperator Caesar Publius Licinius Gallienus, Pius, Felix, Augustus.

P. Duo Imperatores, cum Praefecto Praetorii, manus adrollescentes stant in substructione, an-
tequam adsint quatuor milites, quorum unus labrum; duo vero militaria signa
tenent.

E. ADLOCVTIO AVGVSTORVM.

Ex duobus metallis, cum circulo ex aere flavo. Pond. Vnc. II. G. VI.

T. LXXXIII.
n. 4.

Gallienum Imperatorem ad fidem & concordiam exercitum suum excitasse, sibi conciliasse, quum undique Barbari & Tyranni insurgerent, notaretque Romanum Imperium, docet hic numus elegantissimus & praestantissimus; qua vero maxime urgenti occasione percussus sit, mihi prorsus incompertum; forsitan quum Postumum rebellasse in Gallis, ei nuntiatus est: vel etiam quum, occiso Odenatho, Persicum bellum parans, Heracliano exercitum commisit. Huic tempori, & occasione complura adscribit numismata Comes Mediobarbus, quorum epigraphae leguntur: FIDES EXERCITVS. CONCORDIA EXERCITVS. FIDES MILITVM. FIDEI EQVITVM. FIDEI PRAETORIANORVM (1). Cum Gallieno stant in substructione Valerianus eius frater itemque Saloninus eius filius. In alio praestantissimo numo maximae magnitudinis, quem vide inter Albano-Vaticana, Gallienus, dextra orbem, cui Victoria insidet, dextra parazonium tenens, *Pius Felix Augustus Germanicus* dicitur, eiusque postica pars Adlocutionem exhibet, typo aliquantulum a Mediceo diverso. In altero Musei Pisani (2), Gallienus clipeum, & hastam expeditioni accinctus gestat.

Im-

(1) In Gallieno pag. 378. 379.

(2) Tab. LXVII.

CCLIIII.

A. *Imperator laureatus, verso dextrorsum capite: thoracae, baltheo, clipeo, cuius emblemata est Gorgonis caput, & hasta insignis.*

B. IMP GALLIENVS P F AVG.

P. SALONINAE *Augustae caput.*

E. CORNELIA SALONINA AVGVSTA.

Ex aere. Pond. Vnc. II. S. IV.

Salonina Augusta ob egregiam in Gallienum coniugem suum pietatem & concordiam, atque ob alia in P. Romanum praeclara merita, sculpta est in hoc numismate eximia pulchritudinis & raritatis, una cum Gallieno, moliente vel in Barbaros ac Tyrannos, vel in Persas expeditionem. Id alia numismata ex aere maximo testantur, in quibus capita Gallieni, & Saloninae caelata sunt, cum epigraphe CONCORDIA AVGG. (1) vel LIBERALITAS AVGG; nam congiarium distributuri sedentes insubstructione exhibentur. Salonina, quum eius maritus bello adversus Barbaros & Tyrannos detineretur, annonam P. Romano procuravit, & Segetiae Deae, frugibus praesidis, templum extruxit, quum aram tantum in Circo maximo, teste Plinio (2), haberet. Mediceo huic numismati alterum eodem typo simillimum, ac nobilissimum in Cimeliis Albano-Vaticanis adservatur.

T. LXXXIII.
n. 11.

Im-

(1) Vide Vaillantium pag. 239. qui perperam legit concos-
DIA AVG. pro AVGG. quem corrigic Baudurius pag. 287.

(2) Histor. Nat. Lib. XVIII. Cap. II.

C C L V.

A. *Imperatoris caput, Herculis ritu, leonina pelle sectum.*

E. GALLIENVS PIVS FEL AVG

P. *Tres Monetae cum adtributis.*

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. XX.

T. LXXXIII.
n. 116.

Herculis effigie & exuviis ornatum Gallienum repraesentat hoc numisma praestantissimum, quod auro intectum fuisse declarant, quae ad hoc tempus supersunt, indicia, ad denotandam egregiam eius virtutem. Etsi enim voluptatibus plurimum esset deditus; tamen, ut inquit Pollio, *ubi necessitas coëgisset, velox, fortis, vehemens*: & ut alibi idem Scriptor: *Erat enim in Gallieno subitae virtutis audacia*. In aureo eiusdem Gallieni numismate maximae magnitudinis, quod exhibent Albano-Vaticanum Cimeliarchium, & Regium Christianissimi Regis (1), pro eius typo Hercules stans sculptus est, clavae inixus, tenensque leonis exuvias, cum epigraphe: *VIRTVS AVGVSTI*, quae in aliis quoque numis occurrit. Speciosa etiam *INVICTI* & *MAGNI* cognomenta Gallienus sibi adscivit (2). Complurium Principum Romanorum, qui inter Divos relati fuere, numos restituit, in hoc Commodum forsitan aemulatus: & effigiem Augusti, cum epigraphe *DEO AVGVSTO*, cum sua coniunxit in aureo numismate, quod describit eximius Bandurius (3). Porro tres Monetas, officinae monetariae typum, quo nil frequentius eo legitime imperante, expressit: quod eo tempore maxima esset monetarum cudendarum Praesidum auctoritas; potius quam, ut aliqui volunt, quod tunc Tyranni ubique monetae cudendae ius sibi adrogarent.

Im-

(1) Vide Cl. Bandurium pag. 151.

(2) Vide Gruterum pag. CCLXXIV. & CCLXXV. Sponii

Miscellan. pag. 201.

(3) Pag. 152.

CCLVI.

A. *Imperator laurea corona, & ad nudum pectus aegide ornatus.*

E. IMP GALLIENVS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. S. xxiii. G. iv.

IOvi similis, qui aegidem induit in bello adversus Tiranus, ^{T. LXXXIV. n. 1.} exhibetur Gallienus in hoc numo pereximio. Numus Mediceo similis adfertur a Cl. Bonarrotio ex Museo Carpineo ⁽¹⁾ cum eodem typo in postica parte; sed in antica Gallienus Heroum more pellita chlamyde amictus cernitur: in Mediceo autem aegis hamis conferta, & capite Gorgonis in medio ornata, manifeste adparet.

CCLVII.

A. *Imperator laurea cinctus corona, ad pectus thorace insignis.*

E. IMP GALLIENVS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. S. xxiii.

Bonarrotio Senatori doctissimo lubens adsentior, qui frequentiorem in Gallieni eiusque coniugis Corneliae Salominae numis typum trium Monetarum auctoritati Praesidium officinae monetariae, quae, Gallieno imperante, mirum in modum creverat, potius tribuit, quam turbulentissimis hisce temporibus, quibus, nutante Romano Imperio, plures ubique exorti Tyranni, ius cudendae monetae, tamquam veri ac legitimi Principes sibi usurpaverant, & aliquot numismata in luditrium & dedecus Gallieni percusserant; inter quae illud, quod Vaillantius ⁽¹⁾, & Bandurius ⁽²⁾ describunt, cum typo Victoriae bigam agitantis, ridiculaque inscriptione: VBIQVE PAX; in quo etiam idem Gallienus non Augustus, sed *Galliena Augusta* adpellatur.

Ge-

(1) Tab. XXI. num. 2. pag. 322. 323.

(2) Numismat. Praefant. Tom. II. pag. 385.

(3) Tom. I. pag. 154.

CCLVIII.

A. Genii P. R. caput radiata corona insigne

E. GENIVS P. R. b. c. Genius Populi Romani.

P. Intra lauream coronam s. c. Senatusconsulto.

* Ex argento. Pond. S. xxiii. G. xii.

T. LXXXIV.
n. III.

A Dm̄ile numisma, sed aereum secundae magnitudinis, adfertur a Cl. Bandurio (1), in qua Genius Populi Romani tutulatus exhibetur; aversa vero eius pars intra lauream coronam haec habet: INT S C VRB. In hoc Mediceo plane eleganti, ac raro Genius radiata corona ornatur. Complura in honorem Gallieni cusa sunt cum typo Genii P. R. numismata, quae, idem Bandurius describit (2): ut opinor, ob faustum eius in Urbem adventum, postquam rebelles Germanos profligavit: sive quum Decennalia imperii sui splendidissimo ludorum adparatu celebravit: donatus etiam equestri statua, quae post Persicum triumphum ei dedicata est.

CCLVIII.

A. Caput Gallieni laureatum, ad pectus cum paludamento.

E. ΑΤΤ. Κ. Π. ΑΙΚ ΓΑΛΛΙΗΝ.

P. Imperator paludatus dextrorsum conversus, dextra tenens globum, sinistra hastae innixus, stat in templo octo columnis subfulso.

E. ΑΠΟΛΛΟΝΗΙΑΤΑΝ ΑΤΡΚΣ.....

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. ii. G. xiv.

T. LXXXV.
n. L.

G Enuinus est, & quidem integerrimus hic numus, ab Appollioniatis ad Lyciam percussus in honorem Gallieni, cui templum cum eius statua eos dedicasse probabile est, quamvis faber monetarius in epigraphae posticae partis multis in locis peccaverit. Primum fabrilis erratum occurrit in sexta littera, quae ita sculpta est α, pro α. In alio numismate maximo, quod vide in Thesauro Christianissimi Regis (3), scriptum est ΑΠΟΛΛΟΝΙΑΤΩΝ; in Mediceo vero ΑΠΟΛΛΟΝΗΙΑΤΑΝ. Item α in fine

re-

(1) Tab. post pag. 150.
(2) Pag. 191. & 216.

(3) Tab. XXXII.

refert potius A, quam Ω. Vaillantius (1) & Bandurius (2) aliorum duorum numismatum, cum eodem prorsus typo, aliter describunt epigraphen, quae in exergo habetur, quae manifesta eiusdem fabri monetarii sphalmata continet, quum scribendum esset ΑΤΚΙΩΝ. Nam hic numus Apolloniatarum Lyciorum, ut apud Stephanum, πρὸς τῇ Λύκιᾳ, in qua oppidum fortassis erat eiusdem nominis, percussus videtur, ut censet idem Cl. Bandurius (3).

C C L X.

A. *Capita adversa Gallieni radiati a sinistris, & Saloninae a dextris: in medio eorum figura muliebris globo insistentis, quae ambabus manibus pallium, seu velum expansum tenet.*

E.ΠΟ. ΛΙ:: ΓΑΛ..... *Infra:* ::ΟΡΝΗΑΙ:: :: ::ΟΝΙ:: :: (*supple* ΑΤΤ Κ ΠΟ ΔΙΚ ΓΑΛΛΙΗΝΟC. *Infra:* ΚΟΡΝΗΑΙΑ CΑΛΟΝΙΝΑ.) *b. e.* Imperator Caesar Publius Licinius Gallienus ... Cornelia Salonina.

F. *Mensa, supra quam praegrandis urna cum palma, in qua scriptum ::Ο::* (*supple* ΠΥΘΙΑ. Pythia.)

G. *In ambisu: ΠΕΡ::* (*supple* ΠΕΡΓΑΙΩΝ.) *Infra:* ΑCΤΑΟΤ ΙΕΡΟC. *b. e.* Pergaeorum Inviolabilis Urbis (Sacrum Certamen.)

Ex aere. Pond. Vnc. I. G. XIX.

FAcile ex aliis numis hunc praestantissimum, temporum vitio haud parum detritum, supplevi, cuius integram epigraphen describit Vaillantius (4); qui perperam tamen inter numismata primae magnitudinis ad censet. Subspicor eam figuram muliebrem inter capita Gallieni & Saloninae sculptam, facile referre Dianam, summa religione a Pergaensibus cultam. Alterum exstat Pergaeorum numisma in honorem Gallieni apud Vaillantium (5), cum simulacro Dianae Pergaeae in templo dytulo, cum Sole hinc, inde Luna; cuius epigraphae: ΠΕΡΓΑΙΑC ΑΡΤΕΜΙΔΟC. Cum hoc Mediceo confer alterum Musei Pisani (6), cuius etiam epigraphae vitiis non caret. Pergaei sacra certamina Pythia in honorem Gallieni celebrarunt, susceptam pro partis ab eo victoriis laetitiam declarantes, fausta quae omnia adprecantes Saloninae Augustae ob eximias eius virtutes, & militari laude florentem sobolem.

T. LXXXV
p. 11.

Vol. III.

Z

COR-

(1) Pag. 180.
(2) Pag. 182.
(3) Loco citato.

(4) Pag. 183.
(5) Ibidem.
(6) Tab. LXX.

CCLXI.

CORNELIA SALONINA AVG.

A. *Caput SALONINAE mitella ornatum, ad pectus cum stola.*

E. CORNELIA SALONINA AVG.

P. *Salonina stolata sedens, dextram extendit versus duos puerulos stantes; larva bastam gerit.*

E. PIETAS AVGG.

* Ex argento infimi pretii. Pond. Vnc. I. S. II. G. IV.

TLXXXVI.
n. 4.

O Ccurrit hic ipse typus & in numismate aereo maximae magnitudinis, quod Vaillantius (1), & Bandurius (2) describunt: argenteum autem hoc inter rara censendum est. Subspicor Saloninam Augustam (cuius praeclara in Republicam merita, egregiasque virtutes, licet fideant illius aevi Scriptores, praedicant tamen numi) praeter Annōnam, quam P. Romano procuravit donavitque, alimenta quoque pueris & puellis alimentariis largitam esse; pro qua mea coniectura firmanda adcedit alterius numi rarissimi ex aere maximo auctoritas (3), cuius typus est eadem Salonina sedens, adstantibus hinc inde ad latera mulieribus, & tribus puerulis, cum epigraphe prorsus nova: ABUNDANTIA TEMPORVM. Hinc Segetiam Deam, a segetibus nuncupatam, summa religione coluit, & ut benefica ac propitia esset, templum in eius honorem extruxit: cuius templi tetrastyli figura in numis argenteis eiusdem Saloninae Augustae cernitur, cum eiusdem Deae simulacro, & hac epigraphe: DEAE SEGETIAE (4). Notandum scriptum esse PIETATI AVGG. cum duobus GG. quasi Salonina in coniugem suam laudes quoque refundat suas, nō sit monetarii sculptoris erratum.

A. C.

(1) Pag. 241.
(2) Pag. 241.

(3) Describit Vaillantius pag. 240. & ex eo Bandur. pag. 241.
(4) Vide praeclaudatum Bandurum pag. 237.

CCLXII.

A. *Caput Augustae miscella ornatum, ad pectus cum stola.*

E. CORNELIA SALONINA AVG.

P. *Pavo cauda expansa.*

E. IVNONI REGINAE.

Ex aere cum circulo flavo. Pond. Vnc. I. S. XVII. G. IX.

Singularis elegantiae eximiaeque raritatis est hoc numisma Saloninae Augustae dedicatum, adposito pavone, qui in Iunonis tutela est, cum epigraphe: IVNONI REGINAE; cui Deae Salonina imperio digna adsumilari videtur; quod etiam declarat alterum ex aere maximo numisma, cuius emblema eadem Iuno tunicata stans, dextera pateram tenens, sinistra hastam, cui adstipit pro pedibus pavo, cum inscriptione: IVNO REGINA. vel etiam quod Saloninae tutelaris Dea fuerit Iuno, summa religione ab ea culta; nam in argenteis aereisque numis ita variant tituli: IVNO AVG M S. IVNO AVG. N. C. IVNO VICTRIX. IVNO CONSERVAT. itemque IVNONI CONS AVG. quae procul dubio maximam in Iunonem eius pietatem, & cultum testantur.

T. LXXXVI.
n. II.

CCLXIII.

A. *Augustae caput miscella ac stola insigni.*

E. CORNELIA SALONINA AVG.

P. *Tres Monetae cum suis attributis.*

E. MONETA AVGG.

* Ex argento infimi pretii. Pond. S. XXIII. G. XII.

NVmum ex aere maximo delineatum profert doctissimus Bandurius⁽¹⁾, cum adsumili trium Monetarum typo, cuius epigraphe eadem est: in alio vero tertiae magnitudinis rarissimo, cuius typus figura muliebris stans, dextra bilancem,

T. LXXXV.
n. III.

Vol. III.

Z 2

fini-

(1) Vide Tab. ad pag. 235. & pag. 241.

sinistra cornucopiae tenens , scriptum est : AEQVITAS AVG : & in ima parte VIIIC. Sed hoc aevo , quae propriae Imperatorum laudes fuere , Augustis quoque feminis communes factas cernimus , atque iisdem propemodum pares habitas , honoris & benevolentiae causa , quod etiam innuit epigraphe MONETA AVGG.

CCLXIIII.

POSTVMVS.

A. Caput POSTVMI radiatum , ad humeros cum paludamento .

B. IMP C M CASS LAT POSTVMVS P F AVG. b. c. Imperator Caesar Marcus Cassius Latienus Postumus , Pius , Felix , Augustus .

F. Figura militaris sinistrorsum versa , stans , dextra hastae , inverso deorsum mucrone , sinistra clipeo humi posito innixa .

M. VIRTVS AVG.

Ex aere flavo . Pond. Vng. i. S. III. G. v.

T. LXXXVI.
n. III.

GAllias ultra septem annos imperio feliciter tenuit POSTVMVS : vir susceptis pro Republica militaribus laboribus , & bellica virtute adeo clarus , ut iure meritorum Marti & Herculi aequatus fuerit , quod eius numismata testantur . *Germanicus Maximus* & ipse , potiori quidem quam Gallienus iure , adpellatus ; nam , ut scribit Pollio (1) , *Gallias ab omnibus circumfluentibus Barbaris vindicavit* : Et in eius vita : *Siquidem nimius amor erga Postumum omnium erat in Gallica gente populorum ; quod submotis omnibus Germanicis gentibus , Romanum in pristinam securitatem revocasset imperium* . Hinc in numis RESTITVTOR GALLIARUM , & PACATOR ORBIS (2) dictus . Marti videtur comparatus in hoc numo pereleganti ac perraro ; nam idem typus in eius numis occurrit cum epigraphe MARS VICTOR (3) , quem Deum una cum Victoria *Conservatores* suos adpellat idem Postumus , teste aureo numo , qui exstat in Thesauro Christianissimi Regis (4) . Idem typus Mediceo simillimus cernitur & in aliis numis , cum epigraphe VIRTVS AVG. VIR-

TVS

(1) In Gallieno .

(2) Vide Cl. Bandurium in numis ex omni metallo , pag. 287. 293. 295. 301.

(3) Apud eundem pag. 293. & 310.

(4) Describit idem Bandurius pag. 266.

TVS EQVITVM. item in his, qui Herculem praeferunt, eiusdem Imperatoris tutelarem Deum. Martis etiam effigie idem Postumus heic expressus facile credi potest, auctoritate numismatis, in quo scriptum VIRTVS POSTVMI. (1) In altero idem Imperator, globum dextra substinens, a Victoria, quae captivum dextro pede conculcat, coronatur; quare & hic numus ob Germanos e Gallia pulsos profligatosque cusus credi potest.

CCLXV.

CLAVDIVS GOTHICVS.

- A. CLAVDIVS Imperator, laurea corona in capite, & ad pectus paludamento insignis.
 B. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG. b. e. Imperator Caesar Claudius, Pius, Felix, Augustus.
 C. Imperator eques paludatus, extensa sublataque parumper dextra, sinistra tenens eburneum scipionem, praecedente Victoria, & comitantibus Praetorianis, & militibus cum labaro, & legionum signis.
 D. ADVENTVS AVGVSTI.

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. II.

R Omani orbis imperium, sub Valeriano & Gallieno persumdatum, ac paene conlatum, consensu exercitus, Senatusque adprobatione suscepit CLAVDIVS circa mensem Martium anni CCLXVIII. Sublato Aureolo ceterisque infensissimis Tyrannis, contra Alamannos, qui per Rhaetias & Italiam ad lacum Benacum usque se effuderant, progressus est, illicque praeclaram adeo victoriam reportavit, ut vix dimidium Barbarorum, quam quod venerat, patriam repetere potuerit. Aliquantulum temporis deinde Claudius aut Romae, aut in Italia saltem exegisse videtur Cl. Bandurio (1). Quanta eius in urbem adventus laetitia adfecerit Senatum Populumque Romanum, testatur hic numus rarissimus, fidemque faciunt faustae adclamations, quibus honestatus est, quas Pollio fufius memorat. *Claudi Auguste, te Respublica requirebat! Claudii Auguste, tu Frater, tu Pater, tu Amicus, tu bonus Senator, tu vere Princeps.* Complura adcedunt numismata cum epigraphe FORTVNAE REDVCI, quae optatissimum fuisse eius adventum in Urbem, perspicue ostendunt.

T. LXXXVII.
D. II.

(1) Ibidem pag. 305.

(2) Tom. I. pag. 329.

CCLXVI.

A. Imperatoris caput laureatum cum paludamento ad pectus.

E. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG.

F. Hercules sinistrorsum versus, clavae, e qua pendent leonis exuviae, innixus sinistro brachio, & quiescens.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. XIX. G. III.

T. LXXXVII.
n. III.

Claudius, ut scribit Pollio, & securitate Rempubicam, & opulentiae nimietate donavit. Herculi monstrorum depulso-ri, & profligatori invicto equiparatur in hoc numo propter elegantiam, & raritatem eximio; nam Aureolo ceterisque Tyrannis sublatis, optatam Reipublicae quietem, securitatem felicitatemque reddidit. Adhuc Consulem designatum, Patris Patriae titulum meruisse, ex hoc numismate discimus. Consulatum secundum adeptus anno Chr. cclviii. Gothorum exercitus terra marique tribus proeliis delevit, Germanici Maximi, & singularem Gothici adpellationem consecutus.

CCLXVII.

A. Imperator laurea redimitus, ad pectus ornatus paludamento.

E. IMP CAES CLAVDIVS PIVS FELIX AVG.

F. Tres Monetae cum suis adtributis.

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. III. G. XXIII.

T. LXXXVII.
n. I.

SVmmis laudibus praedicant Scriptores Claudii moderationem & iustitiam, eximiamque rei militaris scientiam. Optimas leges ab eo conditas memorat Pollio; qui etiam addit securitatem & opulentiam Reipublicae ab eo donatam. Monetae restituendae cum prospexisse, quae a nobis proferuntur praelata numismata, testantur; hoc vero auro superfuso contextum fuisse perspicue adparet.

CCLXVIII.

A. *Imperator laurea redimitus, ad pectus ornatus paludamento.*

E. IMP CAES CL :: :: :: S PIVS FELIX AVG

P. *Tres Monetae cum suis adtribus.*

E. MONETA AVG.

Ex aere auro confecto. Pond. S. xiv. G. xv.

Monetarum integritati & commodis Claudium prospexisse (nam aeri plumbum, argento aes, auro argentum misceri mos inoleverat) ex eo etiam conicere possumus, quod non pauca habemus eius numismata cum epigraphe AEQVITAS AVG. quorum typus figura muliebris stolata, quae dextra bilancem, sinistra vero cornucopiae gerit, & alia etiam inscripta VBERITAS AVG. in quibus mulier crumenam dextra, cornucopiae sinistra tenet, itemque alia cum epigraphe: PROVIDENTIA AVG.

CCLXVIII.

TACITVS.

A. *Imperator TACITVS laurea cinctus, scipione cum aquila in vertice, & Consulari tra-
bea conspicuus, dextrorsum conversus.*

E. IMP C M CL TACITVS PIVS FELIX AVG. *b. c.* Imperator Caesar Marcus Claudius Tacitus, Pius, Felix, Augustus.

P. *Imperator eques paludatus, praecedente Victoria, comitantibus militibus cum labaro & signis legionum.*

E. ADVENTVS AVG.

Ex aere, cum circulo flavo. Pond. Vnc. i. S. v. G. x.

TACITVS, interfecto Aureliano, Senatus iudicio Romani orbis imperio dignus habitus, summa militum populi-que Romani laetitia delectus, labantem Reipublicae statum restituit, teste Vopisco. In numis RESTITVTOR ORBIS dicitur (1); in altero vero nobilissimo Cimeliarchii Albano-Vaticani:

(1) Vide apud Com. Mediobarbum pag. 410. & Bandurium Tom. I. pag. 417.

cani: RESTITVTOR REIPUBLICAE. Scythas prosligavit, & vicit: qua parta victoria, ex Asia, in quam Scythae inruperant, in Europam redux, de optatissimo in urbem adventu suo praeclarum hoc meruit monumentum; sed ei mors obstitit, quae ad ducentesium imperii diem, & ad initium Aprilis anni CCLXXVI. referenda est. Quum regrederetur, Consulatum secundum iniisse eodem anno, declarat praeclarissimus hic numus, in quo Consularibus ornamentis decoratur. In vetustis faxis non solum *Pius Felix*; sed etiam INVICTVS dicitur (1).

C C L X X.

F L O R I A N V S.

A. FLORIANVS *Imperator laureatus, & paludatus.*

E. IMP C M ANN FLORIANVS AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

R. MONETA AVG.

Ex aere inaurato. Pond. Vnc. I. S. VI. G. X.

T. LXXXVIII.
n. III.

MOrtuo Tacito, imperium quasi quoddam hereditarium ius, inconsulto Senatu, motu suo, in Cilicia accepit, memorato superius anno, FLORIANVS, qui a Tacito germano fratre Praetorii Praefectus factus, adversus Scythas, Maeotidis paludis accolae, Asiam devastantes, missus fuerat; de quibus in Bosphoro victoriam reportavit. Inter numismata ex aere maximo nulla alia occurrunt in honorem Floriani, nisi haec cum typo trium Monetarum. Pecuniae fraudibus iam obviam ierat Tacitus, decreta capitali poena, & bonorum proscriptioe, uti narrat Vopiscus.

PRO-

(1) Vide Gruteri Thesaurum pag. CCCCLXXVII.

CCLXXI.

P R O B V S.

A. PROBUS *Imperator capite laurea cincto, & dextrorsum converso, amictus lorica hamis confecta, in cuius medio Gorgonis caput; humero dextro hastam, sinistra clipeum tenet.*

E. IMP PROBUS P F AVG. *h. e.* Imperator Probus, Pius, Felix, Augustus.

P. *Idem Imperator in tribunali, sive suggestu, circumstantes Legionum milites signa militaria tenentes adloquitur.*

E. ADLOCVT MILIT.

Ex aere cum lato circulo. Pond. Vnc. II. S. VI. G. VI.

Bellica virtute, rebusque praeclare gestis sub Valeriano, ^{T. CXIII. n. 25} sub Gallieno, sub Aureliano & Claudio, partisque virtute sua meritis, adhuc privatus, ad Romani culmen imperii in Oriente circa finem anni ab V. C. MXXIX. Chr. CCLXXVI. a militibus euectus est M. Aurelius PROBUS, *Victor omnium Gentium Barbararum, Victor etiam Tyrannorum*, uti in eius sepulchro milites scripsere, cuius delectum mox Senatus confirmavit. Ad quam vero adlocutionem hic & sequens numus pertineant, non liquet, quum saepenumero Probum adlocutum fuisse milites testentur quamplurima bella ab eo confecta, necnon eius numi, ut observat Cl. Bandurius (1): qui etiam subspicatur (2), eos facile cufos in monumentum adlocutionis illius, quam habuit ad milites, quum ab illis Imperator adpellatus est, cuius quidem mentionem facere videtur etiam Vopiscus in eius vita (3). Numisma hoc pondere eximium, inter rariora censendum est.

Vol. III.

A a

A. Im-

(1) Pag. 443.
(2) Pag. 453.

(3) Vopisci locum pulcherrimum praetereo, quem adfert Cl. Bandurius ibidem.

CCLXXII.

A. *Imperator capite laureato dextrorsum conversus, indutus thorace, quem in medio ornat Gorgonis caput: humero dextro hastam, sinistra clipeum tenet.*

E. *Deletae epigraphes nullum vestigium adparet.*

P. *Imperator in tribunali sive suggestu adstantes Legionum & Cohortium milites adloquitur, equo etiam adstante.*

E: *Absque epigrapha.*

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. iv. G. xii.

T.LXXXIX.
n. 2.

Singularis est huius numismatis typus, non quod adlocutionem Probi, sed quod sculptum equum exhibeat: ex quo coniiicimus proximam Probi in Germanos, Galliam devastantes, expeditionem, vel in Sarmatas in Illyrico, aliosque Barbaros innuere, ad quos delendos milites cohortatur: qua, ni fallor, occasione percussum videtur. In alio pereximio numismate Musei Cl. Abbatis de Camps, quod illustrat Vaillantius (1), in tribunali prope Probum adstat Praefectus Praetorio, & sub eodem tribunali, quidam Reguli a Probo subacti, flexo genu incurvati, palmas extendunt; quem typum valde illustrant Vopiscki verba: *Quamdiu Reguli novem ex diversis gentibus venirent, atque ad pedes Probi iacerent.* In hoc numismate Probus galea insignis sculptus est.

A. Im-

(1) In Numism. max. mod. eius Musei Tab. pag. 117.

CCLXXIII.

A. *Imperator radiata corona ornatus, capite dextrorsum versus; thorace armatus & clipeo, in quo idem Imperator eques & paludatus sculptus est, praecedente Victoria, pluribus figuris sub equo prostratis; qui dextra gestat spiculum ad humerum dextrum.*

E. IMP PROBVS P F AVG.

P. *Sol radiatus, stans in quadrigis a fronte, dextra extensa, laeva flagrum tenet.*

E. SOLI INVICTO.

Ex aere cum circulo flavo. Pohd. Vnc. II. S. VIII. G. II.

PRobo adversus Barbaras gentes bella molienti, Orientis provinciae, Floriano Occidentis obtigere. Quid typus huiusce praestantissimi numismatis propter elegantiam ramque integritatem significet, ex aliis numis incerti moduli disquirendum est; in his enim eadem epigraphe frequens occurrit; sed in altero admodum rara: SOLI INVICTO COMITI AVG. (1) Facile igitur adludit ad Probi virtutem celeritatemque in gerendis bellis, quibus totum Orientem victoriis emensus inclauit, ut comitem Solem habere visus sit. Facile etiam crediderim eum fuisse hoc numisma, & reliquos cum hoc typo Solis, quum in Orientem profectus est, vel rediit. De hac profectio-
ne & expeditione Vopiscus: *Pacatis denique omnibus Pamphyliæ partibus, ceterarumque provinciarum, quæ sunt Isauriæ vicinae, ad Orientem iter flexit. Blemyias etiam subegit, quorum captivos Romam transmisit, qui mirabilem sui visum, stupente populo Romano, praeberunt. Copton praeterea & Ptolemaidem urbes, ereptas barbarico servitio, Romano addidit iuri.*

T. LXXXIX.
n. III.

Vol. III.

Aa 2

A. Im-

(1) Vide inter Numismata Albano-Vaticana; nam in praestantissimo numismate cum eadem inscriptione in postica parte Probus exhibetur Solis specie quadriugum currum agitant, monstrante iter Victoria, & in eius exergo adnotatur COS. III. In Consulatu IV. Probus conlegam habuit C. Iannum Tiberianum, anno V. C. MXXXIV. Chr.

CCLXXXI. quo Romam veniens, de Germanis & Blemyis triumphavit, deditque Scaenicos & Circeos ludos magnificentissimos. Hac occasione curia, & dono data haec numismata videntur. Alterum huic Mediceo, quod circulo flavo recens auctum est, alterum simile vide in Museo Pisano Tab. LXXXIII.

CCLXXIIII.

A. *Imperator dextrorsum conversus, laureatus, & thorace ornatus, cuius in medio inter vis-
tas Gorgonis caput; dextra globum tenet, cui insistit Victoria cum palma, coronam
ei offerens; laeva ipse gerit parazonium.*

E. IMP C PROBUS P F AVG.

F. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

P. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. IX.

T. LXXXIX.
n. II.

Non pauca exstant Probi Augusti numismata ex aere ma-
ximo, quae in averſa parte pro emblemate, ſive typo
exhibent tres Monetas. In his adverſa tantum pars ſpe-
ctanda eſt, quae variat; nam Probus laureato interdum capite,
interdum galeato, vario etiam veſtium cultu & armis inſignis
repraeſentatur. Siniftra interdum etiam ſpiculum tenet; in hoc
vero Mediceo, uti & in aliis duobus Muſei Carpinei (1), glo-
bum geſtat, Romani imperii ſymbolum, cui inſiſtit Victoria
cum palma, lauream coronam ei obferens. Clipei etiam,
quem oſtentat, emblemata variant, quae partas ab eo de te-
rriſſimis hoſtibus Germanis, & Blemyis aliifque Barbaris victo-
rias declarant. Praeclaras eius animi dotes ita laudat Vopifcus:
*Conferens ego cum aliis Imperatoribus Principem Probum, omnibus
prope Romanis Ducibus, qui fortes, qui clementes, qui prudentes,
qui mirabiles exſtiterunt, intelligo hunc virum parem fuiſſe; aut,
ſi non repugnat invidia furioſa, meliorem. Cum hoc Mediceo
complura numiſmata Vaticani Cimeliarchii conveniunt.*

A. Im-

(1) Vide Tab. XXVI. num. 4. & 5. pag. 253.

CCLXXV.

- A. *Imperator laureatus, ad pectus thorace ornatus, dextra gestat spiculum humero dextro, sinistra clipeum, in quo idem Imperator eques sculptus, praecedente Victoria, sequentibus Legionum Vexilliferis.*

E. IMP PROBVS P. F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. VIII.

CAesares ad bellum euntes, itemque redeuntes Victoria ^{T. XC. n. 4} semper comitatur. Frequentius tamen hic typus referri debet ad profectioem ad bellum. Quae vero Probi Augusti profectio in his significetur, incompertum mihi est; nam toto quinquennio, quo praefuit Romano imperio, complura bella summa cum nominis & virtutis suae gloria feliciter gessit. Rempublicam in veterem statum restituit, qualem Augustus ipse ordinaverat, ut narrat Vopiscus: quapropter in numis adpellatur: RESTITVTOR SAECVLI AVGVSTI.

CCLXXVI.

- A. *Capita Probi & eius coniugis iugata: ad pectus ille cum paludamento, capite laureato, dextra tenet spiculum, sive bastam, sinistra clipeum.*

E. IMP C PROBVS INVIC P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. III. G. V.

Praestantissimus & rarissimus est hic numus, quem fulgenti ^{T. XC. n. 22} auro superfusum fuisse testantur reliquiae; tum quod iugata capita Probi Augusti, atque eius coniugis referat: tum etiam ob nomen INVICTI, quod ei iure ac merito tributum est. Probum Soli comparatum vidimus; quod eximiarum virtutum splendore totum orbem impleverit, & Romano imperio subiecerit. In numo pereximio Musei Carpinei, in quo

quo eius triumphus de Germanis & Blemyis caelatus est, haec epigraphe legitur: GLORIA ORBIS ⁽¹⁾.

CCLXXVII.

A. Imperator laurea corona redimitus, capite dextrorsum versus, lorica squamis conserta cum Gorgoneo capite in medio insignis: sinistra spiculum sive hastam ad humerum, laeva clipeum gerit, in quo ipse equo velus sculptus est: Victoria comitante, sequente milite.

E. IMP PROBUS P F AVG.

P. Tres Monetae cum suis adtributis.

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. VIII. G. XII.

T. XC.
n. III.

AD Persicum, ut auguror, bellum proficiscentem Imperatorem Probum, laeti bonique ominis gratia praeit & iter monstrat Victoria, quae sculpta est in eius clipeo. Neque sola Victoria Probi comes; sed & alii quoque Dii eius comites in numis spectantur; nimirum Minerva & Hercules, cum epigraphe: COMES AVG. itemque COMITI PROBI AVG. ⁽²⁾ Eius quoque Conservatores Dii Iupiter, & Sol, sive Apollo; Mars vero VICTOR & PACIFER nominatur.

CCLXXVIII.

A. Imperator laureatus & paludatus, verso dextrorsum capite.

E. IMP PROBUS P F AVG.

P. Tres Monetae cum suis adtributis.

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. VIII.

T. XCI.
n. I.

QVamvis Probus in hoc numo sculptus sit absque hasta & clipeo; tamen quum dextrorsum conversus exhibeatur, credibile est eo tempore percussum, quo adversus Barbaras gentes expeditionem urgebat. Quinquennio, inquit Vopiscus, imperii sui per totum orbem terrarum tot bella gessit, & quidem per se, ut mirabile sit quemadmodum omnibus occurrerit praeliis.

A. Im-

(1) Vide apud Bonarrot. Tab. XXVI. num. 6. pag. 356. 357. (2) Vide Cl. Bandarium T. I. pag. 460.

CCLXXVIII.

A. *Imperator laurea, & lorica squamis conferta, cum Gorgonis capite in medio, insignis.*

E. IMP C. M AVR PROBUS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XVIII.

Summis laudibus in numis celebratur Probus Augustus, atque Antonino & Traiano optimis Principibus aequatur. ^{T. XCI. n. II.} *Omnia (Vopiscus haec subiungit) in uno Principe constituta sunt, rei militaris scientia, animus clemens, vita venerabilis, exemplar agendae reipublicae, atque omnium praerogativa virtutum. Inter perraros numos & hic Mediceus censendus, in quo Marcus Aurelius Probus scriptum legitur.*

CCLXXX.

CARINVS.

A. CARINI *Caesaris caput ornatum laurea corona, & paludamento ad pectus.*

E. M AVR CARINVS NOB CAES. *b. e. Marcus Aurelius Carinus, Nobilissimus Caesar.*

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVG.

Ex aere. S. XX. G. XVI.

CARINVS inquinatis moribus deliciisque solutus, a patre ^{T. XCI. n. III.} suo Caro, suffragiis militum ad imperium provecto, mense Augusti, anno CCLXXXII. una cum fratre suo Numeriano Caesar factus est, eodemque parente mortuo circa eundem mensem anni CCLXXXIV. Romanum orbem aequa potestate regendum suscepit. Quatuor exstant in Cimeliis Albano-Vaticanis numismata Carini ex aere maximo, quorum typus Monetae tres cum suis adtributis: quorum unum, Mediceo adlato simillimum, habet MONETA AVGG. in altero vero in quo idem Carinus *Imperator Augustus* adpellatur, scriptum est: MONETA AVG. quare Monetariorum sculptorum inspecta inconstan-

stantia circa haec tempora, nil statuendum videtur de tempore, quo Augusti titulum meruit Carinus, quod probe advertit Cl. Bonarrotius ⁽¹⁾, qui e Museo Carpineo numum maximae magnitudinis adfert, quod huic Mediceo in omnibus respondet, praeter quam in epigraphe averſae partis, quae habet MONETA AVGG, quam Numerianum quoque respicere censent eruditi Antiquitatis interpretes: at Cl. Bandurius, mortuo Caro, cusa haec numismata cum titulo AVG. sive AVGG. arbitratur ⁽²⁾. In numis Vaticanis Carinus clipeo & hasta armatus, capite dextrorsum converso, exhibetur. E Galliis namque regressus, Italiam petiit: Iulianum Venetiarum Correctorem, qui purpuram sumserat, fuso fugatoque eius exercitu, obtruncavit: *Nec ei, ut Vopiscus memorat, defuit ad vindicandum sibi Imperium vigor mentis; nam contra Diocletianum multis praeliis confluit.*

C C L X X X I.

N V M E R I A N V S.

A. NVMERIANI Caesaris caput ornatum laurea corona, & ad pectus paludamento.

E. IMP C NVMERIANVS P F AVG. *b. c.* Imperator Caesar Numerianus, Pius, Felix, Augustus.

F. Tres Monetae cum suis adtribaris.

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XIX. G. XIX.

T. XCII.
n. 4.

Morum honestate, eloquentiae & Poëseos laudibus conspicuus, statuaque donatus, ponenda in Bibliotheca Vlpia, sequitur M. AVRELIVS NVMERIANVS, qui interemto patre, quem primum adversus Sarmatas, deinde adversus Persas bella gerentem, & victoriis potitum, secutus fuerat, Romani orbis imperium suscepit anno CCLXXXIV. tenuitque triginta diebus, fraude Arrii Aprī, Praefecti Praetorio, foceri sui, interfectus prope Perinthum in Thracia. Eodem anno Numerianum cum Carino Consulem testantur Fasti, & numismata ex aere maximo, quae in regio Parisiensi Cimeliarchio, & in Vaticano spectamus, in quibus ornatus trabea, cum eburneo sciapio-

(1) Tab. XXVIII. num. 1. 2. pag. 363. 364. 365.

(2) T. I. pag. 514.

pione, cuius vertici insidet aquila, in dextera; in sinistra vero cum globo, cui insistit Victoria cum palma, coronam ei offerens ob devictos Sarmatas, sculptus videtur: testaturque etiam epigraphe: IMP C NVMERIANVS P F AVG COS. eodem cum typo trium Monetarum.

CCLXXXII.

DIOCLETIANVS.

A. Imperator DIOCLETIANVS laurea corona, & trabea insignis, verso dextrorsum capite, dextra globum, cui Victoria cum palma coronam ei offerens insistit, dextra tenens scipionem.

E. IMP. C. C. VAL. DIOCLETIANVS P F AVG.

F. Templum sex columnis subfultum, in cuius medio Iupiter sedens, dextra fulmen in gremio, sinistra hastam sive sceptrum tenet.

R. IOVI CON.....

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. v.

Rarissimus hic numus percussus est a DOMITIANO in ^{T. XCII.} ^{n. II.} memoriam beneficiorum ab Iove acceptorum, quod eo opem ferente, Romanum orbem, quem Barbari devastare, Tyranni distrahere voluerant, conservasset, constitutisque castris in extremis Imperii limitibus (1), territis Persis, profligatis Sarmatis, aliisque barbaris Rhaetiae propioribus, securitatem ac salutem Romanae Reipublicae peperisset. Aversae partis inscriptio, quae temporis iniuria labefactata est, ex aliis cum eodem typo ita instauratur: IOVI CONSERVATORI AVG. In argenteo numismate scriptum IOVI TVTATORI (2). In altero numo aereo maximae magnitudinis, qui exstat in Thesauro Christianissimi Galliarum Regis, in epistyllo templi ita scriptum est: IOVI O M V C. nimirum Iovi Optimo Maximo Victori Conservatori: vel etiam, si placet, Urbis Conservatori. De Sarmatis aliisque Barbaris populis victoriam reportavit anno Christi CCLXXXVIII. teste Mamertino: & circa hoc tempus eximium hoc numisma percussum videtur.

Vol. III.

Bb

A. Im-

(1) Ex Zosimo Lib. III.

(2) Vide Cl. Bandurii T. II. pag. 11.

CCLXXIII.

- A. *Imperator laureatus, & loratus, dextra tenens parazonium.*
 E. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG.
 P. *Tres Monetae cum suis attributis.*
 B. MONETA AVGG.

Ex aere auro contexto. Pond. Vnc. i. S. iv. G. vi.

T. CXII.
n. III.

S *Acra* in Diocletiani numis adpellatur *moneta*, quam ne quis adulteraret, graves poenas instituit. Hic numus, quum praeferat MONETA AVGG. respicere pariter videtur Valerium Maximianum, quem insurgentibus Tyrannis, Caesarem, deinde Augustum, & Imperii consortem fecit Diocletianus.

CCLXXIII.

- A. *Imperator laurea corona, & ad pectus thorace insignis, dextrorsum conversus, hastam ad bumerum defert.*
 E. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG.
 P. *Tres Monetae cum suis attributis.*
 B. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. S. xxi. G. xv.

T. CXII.
n. III.

D iocletianum exhibet hoc numisma bellicae expeditioni paratum contra Barbaros hostes, fortasse rebelles Saracenos, vel etiam Carpos & Sarmatas, quos variis cladi- bus adtrivit. Omitto (inquit Mamertinus in altero Panegyrico) *Sarmatiae vastationem, oppressumque captivitatis vinculis Saracenum: etiam illa, quae armorum vestrorum terrore facta sunt, velut armis gesta praetereo: Francos ad petendam pacem cum Rege venientes, Parthumque vobis munerum miraculis blandientem.*

CCLXXXV.

A. *Imperator laurea corona & lorica hamis conferta insignis, dextra tenens parazonium.*

E. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. Vnc. i. S. vi. G. xi.

FRequentius hac aetate occurrunt Imperatorum numismata ^{T. CXIV. n. 2.} auri, ut hoc quod exhibeo, vel argenti bracteis decorata & nobilitata, quum dono amicis darentur. De artificio aes inaurandi consulendus Vitruvius (1).

CCLXXXVI.

* A. *Imperator laureatus & bractearus.*

E. IMP C C VAL DIOCLETIANVS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVGG.

Ex argento. Pond. S. xviii. G. ii.

PRaeferat numus aereus, argento superfuso decoratus Musei ^{T. CXIV. n. 2.} Carpinei apud Senatorem Bonarrothium (2), eundem typum; sed in aduersa Diocletianus P F INVI AVG. *Pius Felix Inuictus Augustus* adpellatur, de quo titulo complura erudite adnotat idem Bonarrothius.

Vol. III.

Bb 2

Duo

(1) Lib. VII. Cap. VIII.

(2) Tab. XXX. n. 5. pag. 373. 374.

CCLXXXVII.

K. *Duo Imperatores se mutuo respicientes, ornati laurea corona, trabea, & scipione in dextera manu.*

E. *DIOCLETIANVS ET MAXIMIANVS AVGG.*

P. *Moneta cum adscriptis stans inter Iovem dextra hastae innixum, cum fulmine in sinistra, & Herculem, qui dextra innititur clavae, sinistra globum tenet.*

E. *MONETA IOVI ET HERCVLI AVGG.*

Ex aere. Pond. S. XXIII. G. VIII.

T. XCIII.
n. 1.

Eodem pariter typo in averfa parte ornatur hoc numisma, ac alterum adlatum a Bonarrotio e Museo Carpineo (1); sed adverfa sola Diocletiani effigie decoratur, ut & in aliis (2). Mediceo, a me nunc primum in lucem edito, cui alterum Vaticanum simile est, adcedit eximiae raritatis laus, quod duabus imaginibus nobilitetur Diocletiani & Maximiani, qui quum ornati sint Confularibus ornamentis, ex his notis argui facile potest tempus, quo hoc numisma praestantissimum percussus est; nempe anno V. C. MXL. Chr. cclxxxvii. quo simul Consules fuerunt; vel etiam tempus quo simul de Persis triumphum egerunt; de quo superius diximus ad aureum numum insignissimum, quem editum habes in Tab. v. num. 1. In postica parte loco duorum Imperatorum, tutelaria eorum Numina, facile cum eorum effigie sculpta sunt, nempe Iupiter Diocletiani, & Hercules Maximiani. Notandum Herculem praeferre sinistra globum, Romani imperii insigne, qui quum sculptus sit post has litteras HERCVLI. nil mirum si nonnulli antiquarii id diligenter non expendentes, scriptum censuerint HERCVLIO. Multa, quae adnotari possent, praetereo; quum hanc spartam perspicacissimus vir Bonarrotius luculenter occu-
parit.

MA-

(1) Tab. XXX. num. 6. pag. 374. 375.

(2) T. LXXXVI. Musci Pisani, & T. XXXIV. Gallicae Gazae.

CCLXXXVIII.

MAXIMIANVS.

- A. *Imperator MAXIMIANVS dextrorsum conversus, laurea, & ad pectus consulari trabea insignis: dextra tenet scipionem, in cuius vertice aquila.*
- E. IMP VAL MAXIMIANVS P F AVG. *b. e.* Imperator (in aliis Caesar Marcus Aurelius) Valerius Maximianus, Pius, Felix, Augustus.
- F. *Tres Monetae cum suis adtributis.*
- E. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. VII.

MAXIMIANVM, quum decies ornatum Consulari trabea^{T. XCH. n. III.} & fascibus memorent Fasti, haud ita facile est divina-
re, quo tempore, quove eius Consulatu cufus sit prae-
clarus hic numus, in quo ornamentis Consularibus insignis exhi-
betur. In altero numismate maximo, in quo sculpta una tantum
e tribus Monetis, scriptum occurrit: SACRA MONETA AVGG.
ET CAESS NOSTR. ex quibus colligimus Imperatores Diocle-
tianum & Maximianum, Romani orbis regimen simul tenen-
tes, monetarum integritati, genuinoque pretio prospexisse, de-
cretisque poenis corruptores coërcuisse; quare, ut diximus, *Sa-
cra* in eorum numis *Moneta* adpellatur.

CCLXXXVIII.

- A. *Imperator laureatus, & paludatus.*
- E. IMP C M AVR VAL MAXIMIANVS P F AVG. *b. e.* Imperator Caesar Marcus Aurelius Valerius Maximianus, Pius, Felix, Augustus.
- F. *Tres Monetae cum suis adtributis.*
- E. MONETA AVGG.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. I. G. II.

IN vetustis marmoribus Maximianus non tantum Pius, Felix,^{T. XCH. n. II.} Augustus adpellatur; verumetiam *Magnus & Inuictus*, ac
super omnes retro Principes fortissimus (1). Speciosa etiam
Sarmatici Maximi, & *Gothici Maximi* cognomenta meruit.

Im-

(1) Vide Gruterum pag. CCLXXXI, CXII, & MLXXXVI.

CCXC.

* A. *Imperator laureatus & paludatus.*

E. IMP C M AVR VAL MAXIMIANVS P F AVG.

P. *Tres Monetae cum suis adtributis.*

E. MONETA AVGG.

Ex argento. Pond. Vnc. i. S. iv. G. xiii.

T. CXIV.
n. II.

EXimius Bandurius inter argentea Maximiani numismata nullum recenset hoc typo trium Monetarum insigne; quare raritatis & singularitatis pretium ei adcedere, nemo est qui non videat. Epigraphe MONETA AVGG. indicat concordiam aequumque in imperio consortium Diocletiani & Maximiani, quod summis laudibus extollit Mamertinus in altero Panegyrico Maximiano dicto. *Quanta vosmet invicem pietate colitis? quae umquam videre saecula talem in summa potestate concordiam?*

CCXCI.

CONSTANTINVS M.

A. CONSTANTINVS MAGNVS *Imperator laurea corona gemmis intersevis distincta, & ad pectus paludamento insignis.*

E. VICT CONSTANTINVS AVG. *b. e. Victor Constantinus Augustus.*

P. *Idem Constantinus Imperator paludatus eques, in barbarum contorquens spiculum, alterum sub equi pedibus prostrato.*

E. DEBELLATORI GENTT BARBARR. *b. e. Debellatori Gentium Barbararum.*

Ex aere. Pond. S. xxii. G. xiii.

T. XCV.
n. I.

Liberator Urbis, Fundatorque Pacis & Tranquillitatis Ecclesiae CONSTANTINVS MAGNVS, quum Eboraci in Britannia, apud patrem Constantium esset, ab eo morti proximo Caesar adpellatus est ad diem viii. Kalend. Augusti, anni cccvi. Numus hic praeclarissimus cusus videtur in memoriam insignis victoriae, quam primum agitat bellis cum Scythicis gentibus, initio facto a Sarmatis & Gothis, iidemque memorabili pugna adtritit anno cccxxxii. ad diem xxviii. Aprilis, summa

ma nominis sui gloria, maximaque Romanorum, & totius Italiae populorum laetitia adeptus est; ob quam etiam complura ex aere maximo numismata percussa sunt, inscripta non solum DEBELLATORI GENTT BARBARR. verum etiam EXVPERATOR OMNIVM GENTIVM. & VICTOR GENTIVM BARBARR. quare loco sui nominis singulari laude in hoc numismate adpellari meruit: VICT CONSTANTINVS AVG. *Victor Constantinus Augustus.*

CCXCII.

A. Imperator laurea corona gemmis interpositis distincta, & ad pectus paludamento insignis.

E. CONSTANTINVS MAX AVG. *b. c.* Constantinus Maximus Augustus.

P. Constantinus laurea corona gemmata redimitus, nuda superiore parte corporis, inferiore velata, insidens thoraci, hastae adnixus sinistra, dextram protendit ad figuram militarem, quae phoenicem globo insistentem illi offert dextra, tropaeum vero gestas sinistra; ad quorum pedes intermedia panthera.

E. GLORIA SAECVLI VIRTVS CAESS. *In exergo:* P R.

Ex aere. Pond. S. xiv. G. xvi.

CONSTANTINVS cognomentum MAXIMI adsecutus est, ^{T. XCIV. n. 1.} ut litterae eius & edicta testantur, in quibus inscribitur ΝΙΚΗΤΗΣ Κωνσταντίνος Μέγιστος Σεβαστός: *Victor Constantinus Maximus, Augustus*, post victoriam, quam de Licinio, inter collegas suos ultimo, reportavit anno V. C. MLXXVII. Chr. CCCXXIV. Post hoc ipsum tempus probabile est tum hoc Mediceum praestantissimum atque integerrimum, tum reliqua, quae sequuntur numismata cusa fuisse. Verum Cl. Bandurius ⁽¹⁾, frustra conari eruditos viros, qui ea ad certam temporum rationem redigere student, arbitratur. Adsignatum tempus post Licinianam victoriam conditamque novam Romam Constantinopolim ⁽²⁾, adridet Senatori Bonarrotio, qui alterum numisma Musei Carpinei, quod cum Mediceo probe convenit, luculenter illustrat, diligenterque, expensa postica parte ⁽³⁾, hoc emblemata refert ad tempus illud, quo alteram de Gothis victoriam, bellum gerente Constantino iunioris eius filio, XII. Kal. Maias, anno Chr. CCCXXXII. retulit; qui in hoc numismate forsitan exhibetur tropaeum gerens, &
glo-

(1) Tom. II. pag. 256. in hunc ipsum numum.
(2) Ad Tab. XXXIII. num. 1. pag. 386. & seqq.

(3) Alia numism. cum eodem typo habent. in Museis, nempe Regis Gall. T. XXXV. Vaticano, & Pisano T. LXXX.

globum, cui phoenix insistit, cum parente suo sustinens, quod reparatae temporum felicitatis perpetuitatisque symbolum esse videtur. Neque vero id pro certo adfirmari posse censet Bonarrotius, quum facile etiam Constantius Caesar, alter Constantini filius, esse possit. Tigris demisso capite inter eos media, convenit Gothis, qui tunc Maeotidem paludem incolebant, Armeniae & Hircaniae proximam, quae tigrium ferax est; ni rectius hoc animal sculptumque emblema, & ipsam epigraphen referendam putemus ad ludos editos in Decennialibus eiusdem Constantii Caesaris, quae inciderunt vel in hunc ipsum annum, quo Gothi victi, ut Pagius censet, vel in sequentem annum, quo idem Constantius post Licinii mortem Caesar a patre renunciatus est. Mediobarbum non laudat Bandurius, qui numos eiusmodi refert ad annum cccxviii. quo censet Francos a Crispo debellatos. Sed apud eundem Bandurium (1) aliter ita se habet huius numismatis epigraphae: GLORIA SAECVLI VIRTUS CAESARIS. corruptior vero penes Vaillantium (2): GLORIA SAECVLI VIRTUS SAECVLI. quae emendanda est. At in altero numismate maximo, quod idem Bandurius describit (3) cum eodem typo, legitur: VIRTUS CAESS GLORIA SAECVLI. Subiectae singulares litterae P M communi Antiquariorum consensu explicantur *Percussa Roma*, subintellecta *Moneta*: quam explicationem aliis expendendam relinquo. Mediceo numismati alterum eodem typo & epigraphae simillimum adservatur in Albano-Vaticano Cimeliarchio.

Im-

(1) Pag. 256.

(2) Numismat. max. pag. 251.

(3) Pag. 257.

(4) Inter Numismat. max. pag. 251.

CCXCIII.

- A. Imperator corona ex lauro & gemmis cinctus, ad pectus cum paludamento.
 E. CONSTANTINVS MAX AVG.
 P. Roma galeata bellicis armis insidens, sinistra hastam tenens, dextra accipit coronam quam ei offert Victoria, ad cuius pedes genu flectit, & opem implorat captivus.
 E. Epigraphe temporum visio fugit.

Ex aere. Pond. Vnc. i. G. xv.

DEscribit Vaillantius (1) numisma hoc rarissimum; sed de-
 letam esse averſae partis inscriptionem monet, quae tan-
 tum divinando restitui potest ex aliis numis, in quibus
 Roma galeata spoliis insidens cum Victoria cernitur, cum hisce in-
 scriptionibus VRBS ROMA. seu VRBS ROMA BEATA. vel etiam
 GLORIA ROMANORVM. Captivus ille, ni fallor, percussum
 numum indicat ob relatam de Gothis aliisque barbaris gentibus
 victoriam, qua Romani in pristinam quietem & tranquillitatem
 adseruit. Perforatum utrimque tum hoc, tum superius adla-
 tum numisma, ansam subſpicandi praeber, quod in militaribus
 signis tamquam insigne ornamentum fixum fuerit, vel insertum
 ad indicium circa loculos sepulchrorum veterum Christianorum,
 quod etiam Bonarrotius observavit. Antiquum marmor adla-
 tum in Gruteri Thesauro (2) haec habet:

RESTITVTORI • PVBLICAE
 LIBERTATIS • DEFENSORI
 VRBIS ROMAE • COMMVNIS
 OMNIVM SALVTIS. AVCTORI
 D. N. IMP. FL. VAL. CONSTANTINO
 PIO • FELICI • INVICTO • SEMPER • AVG &c.

(1) Inter Numism., max. pag. 252.

(2) Pag. CCLXXXII.

CCXCIII.

- A. Imperatoris caput corona ex lauro & gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.
 E. CONSTANTINVS MAX AVG.
 P. Imperator eques armatum hostem, pedibus equi pressum, hasta confodiens.
 E. VIRTVS AVG N.

Ex aere. Pond. Vnc. 1. S. 1. G. XIII.

T. XCIV.
n. III.

Hic typus, uti in superioribus numis observavimus, Imperatorum in re militari praestantiam praesignat; quam in debellandis Gothis, & Sarmatis Constantinus Magnus editis praeclaris compluribus exemplis ostendit, quae occasione eximium hoc numisma percussum fuisse coniicimus. Virtutem Constantini in bellica fortitudine emicuisse, docet antiquum marmor penes Gruterum (1),

VIRTUTE • FORTISSIMO • ET
 PIETATE • CLEMENTISSIMO
 D. N. FLAVIO • CONSTANTINO
 INVICTISSIMO • MAXIMO • P. P &c.

CCXCV.

CONSTANTINOPOLIS.

- A. CONSTANTINOPOLIS specie mulieris, galea & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistram laeus cum sceptro.
 E. CONSTANTINOPOLIS.
 P. Navis in mari cum remigibus: in cuius puppi figura sedet; prope eam signa tria militaria; in prora vero Victoria dextra tenens lauream coronam, sinistra palmam, spectantur.
 E. VICTORIA AVG.

Ex aere. Pond. S. xv. G. vi.

T. XCV.
n. II.

AEternum monumentum victoriarum suarum, quas de Tyrannis Barbarisque gentibus retulit sane plurimas, CONSTANTINOPOLIM esse voluit Constantinus omnium Principum gloriosissimus, quam ad repellendas Barbararum nationes.

(1) Pag. CCLXXXIII.

tionum irruptiones commodiorem credidit, licet subsecutis temporibus bellorum eventus conceptam spem frustrarint, & Italiam opportunionem esse docuerint. Hanc urbem Thraciae nobilissimam, olim Byzantium, quum aedificandam curasset statim post Victoriā de Licinio relatam, qua tempestate totius Romani orbis suscepto imperio, Vicennalia celebravit anno cccxxv. praeclaris auctam aedificiis suoque nomine nobilitatam, ut NOVA ROMA esset, Imperii sedes & caput in Oriente, ut altera in Occidente, v. Eidus Maias dedicavit, anno V. MLXXXIII. Christi cccxxx. Gallicano & Symmacho Consulibus, auctore Idacio, & Chronico Alexandrino. Huius urbis effigies Romae fere similis exhibetur, cui ad imperium indicandum sceptrum datum est: eius vero galea in numis sequentibus laurea corona circumcingitur. De typo aversae partis dicam ad numisma, quod sequitur.

CCXCVI.

A. Constantinopolis specie mulieris, galea & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrorsum latus cum scepro.

E. CONSTANTINOPOLIS.

F. Navis in mari cum remigibus: in cuius puppi figura sedet; prope eam signa tria militaria; in prora vero Victoria dextra tenens lauream coronam, sinistra palmam, spectantur.

E. VICTORIA AVG.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. VI.

Historici Scriptores, dedicata Constantinopoli, nullam a ^{T. XCV. n. III.} Constantino relatam de hostibus victoriam memorant, praeter illam, quam de Gothis Constantinus iunior reportavit: quare hunc respicere huiusmodi typo insignia numismata dum opinatur Cl. Bonarrotius, postmodum in ea sententia est, ea referenda esse ad Constantium, in suis Decennialibus per mare reversum Constantinopolim, subactis forsitan Parthis & Medis, quum in aliis numis occurrat in puppi sedens capite laureato. Adcedit alterius numi auctoritas, in quo, ut observat praeclaudatus Bonarrotius, idem Constantius victor sinistra labarum gerens, dextra globum, cum Victoriola sculptus est in navi, cuius gubernaculum Victoria moderatur, eiusque capiti

Vol. III.

CC 2

astrum

astrum imminet , cum epigraphe : FEL TEMP REPARATIO :
& seorsim : III. in exergo vero R Z. qui typus convenit eius
Decennialibus .

CCXC VII.

A. Constantinopolis specie mulieris , galea & paludamento insignis , verso dextrorsum capite ,
ad sinistrum latus cum sceptro .

E. CONSTANTINOPOLIS.

P. Figura muliebris stolata turrato capite , sedens ; dextra spicas ostentat , sinistra cornu-
piae gerit : retro stat Victoria cum palma , lauream coronam eius capiti imponens .

E. VICTORIA AVGG NN. b. e Victoria Augustorum Nostrorum .

Ex aere . Pond. Vnc. I. S. IV. G. XXI.

T. XCVI.
n. 1.

Mulierem sedentem capite turrato , cui lauream coronam
imponit Victoria , referre Constantinopolim , sive For-
tunam (1) , eiusve Urbis Genium , docet perspicue Con-
stantini Iunioris numisma praestantissimum primae magnitudinis
a Bandurio editum (2) , cuius nomen declaratum est circa eius
imaginem , nempe CONSTANTINOPOLIS. In hoc eiusdem Urbis
Genius , & quidem post humeros alis instructus , non secus ac
in altero Musei Carpinei (3) , praefertque dextra manu lauri
ramusculum , sinistra copiae cornu ; at in hoc Mediceo nu-
mo plane singulari , absque alis idem Urbis Genius exhibetur ,
& pro lauri ramo spicas praefert , quae annonam procuratam ,
vel frumenti largitionem populo Constantinopoleos factam , desi-
gnat . Quum epigraphe duorum Augustorum Victoriam memo-
ret , referendum procul dubio est numisma ad Constantium &
Constantem Constantini Magni filios , ab anno nimirum cccxl.
quo occisus est Constantinus iunior , natu maximus , ad an-
num cccl. quo Magnentius Constantem necandum curavit , in-
tra quod tempus aequa potestate iidem duo fratres imperantes ,
inlatis in hostes tribus praeliis , quae Bonarrotius diligenter enu-
merat , victores evasere , in quorum memoriam haec percussa
numismata , quae tam erudite , ac luculenter illustrat idem Bo-
narrotius , ut avidus Lector nil supra desiderare possit .

Con-

(1) Vide Bonarrotium in Numism. Musei Carpinei pag. 400. (2) Tom. I. pag. 330.
401. & 402. (3) Tab. XXXIV. num. 2. pag. 399.

CCXCVIII.

A. *Constantinopolis specie mulieris, galea laureata & paludamento insignis, verso dextrorsum capite, ad sinistrum latus cum sceptro.*

E. CONSTANTINOPOLIS.

P. *Figura muliebris stolata turrito capite, sedens, dextra spicas ostendit, sinistra cornucopiae gerit; retro stat Victoria cum palma, lauream coronam eius capiti imponens, dextra lauri ramum ostendit.*

E. VICTORIA AVGG NN.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. XVI.

IN altero Constantii numo maximae magnitudinis, quem e^{T. XCVI. n. II.} Museo Cl. Abbatis de Camps illustrat Vaillantius (1), in adversa non Constantinopoleos, sed Constantii Augusti caput laurea cinctum exhibetur: in averfa vero, ut ipse interpretatur, Victoria sub Genii Urbis forma, corona turribus ornata, alis instructa, quae dextra palmam, laeva cornucopiae tenet, imposito pede laevo prorae, ad arguendum eius ad mare situm, ut opinatur prae laudatus Vaillantius: sive, ut mihi videtur, arma Augustorum terra marique victicia. In numis hisce Constantinopolis sculpta in antica facie praefert sceptrum; at in altero Musei Pisania (2), quod est expendendum, spiculum gerit.

CCXCVIII.

A. ROMAE caput galeatum, sinistrorsum conversum.

E. VRBS ROMA.

P. *Lupa Romulum & Remum sub specu lactans; hinc inde Pastores: superne sculptae duae stellae.*

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. VII. G. II.

IN numis non paucis circa haec ipsa tempora cufis, originis suae memoriam renovavit Roma, Vrbs totius orbis primaria, quum alteram Urbem a Constantino sibi propemodum aequari, & in numis frequenter celebrari cerneret.

Ro-

(1) In selectiora Numism. pag. 123.

(2) Tab. LXXXII.

C C C.

A. Romae caput galeatum, sinistrorsum conversum :

E. VRBS ROMA.

P. Lupa Romulum & Remum sub specu lactans ; hinc inde Pastores : superne sculptae duae stellae .

Ex aere . Pond. S. XIX. G. XV.

T. I.
n. III.

Romam divinis honoribus tamquam Deam toto terrarum orbe cultam fuisse testantur Scriptores , & in antiquis inscriptionibus (1) mentio quoque fit TEMPLI VRBIS TEMPLI ROMAE. quae omnia eruditis notissima .

C C C I.

C R I S P V S .

A. CRISPVS laurea corona , trabeaque insignis , verso dextrorsum capite ; dextra gerit scipionem , cuius vertici insistit aquila .

E. CRISPVS NOBIL CAESAR.

E. Tres Monetae cum suis adtributis .

E. MONETA VRBIS VESTRAE.

Ex aere . Pond. S. XX. G. XIV.

T. XCVI.
n. III.

Consularibus ornamentis insignis quum sculptus sit in hoc numo rarissimo CRISPVS , perspicuum est eum fuisse anno Chr. CCCXVII. quo cum Licinio Augusto v. ipse primum Consul fuit . Galliis praefectus , ab his Barbaros ingenti virtute aut arcuit aut exegit , debellatisque Francis & Alemanis pacis leges imposuit anno CCCXX. (1) Idem ipse typus eademque tum in antica tum in postica facie epigraphe occurrit in numo aureo penes Bandurium (2) , & in numis aereis ; at in argenteis nondum visa . Eadem legitur etiam in Constantini Magni & Crispi numis maximis . Caesar dictus est a Constantino Magno patre suo Kal. Martiis memorati superius anni una cum fratre Constantino & Licinio Iuniore , ac tandem extinctus anno CCCXXVI.

Cri-

(1) Grut. pag. CCCXVII. 7. CCCXX. 8.

(2) Vide Com. Mediobarbum in Grispo pag. 471.

(3) Tom. II. pag. 310.

CCCC II.

A. *Crispus Caesar laureatus & paludatus.*

E. CRISPVS NOBIL CAESAR.

P. *Idem Crispus Caesar paludatus stans, dextra signum militare, laeva hastam puram tenet.*

E. PRINCIPI IVVENTVTIS.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. XV.

Quamvis in averfa parte inferius exesus sit numus hic Me-^{T. XCVII. n. 1.} diceus pereximius; tamen hinc inde ad pedes eiusdem Crispi tenentis militare signum dextra, & hastam puram sinistra, non spectantur captivi, quos in alio numo ex aere maximo sculptos adnotat Vaillantius (1), & ex eo Bandurius (2). Captivi sedentes sub tropaeo, vel sub labaro, in quo Vota Vincennalia adnotata sunt, in aliis Crispi numis cernuntur, qui domitos profligatosque ab eo Francos, & Alemannos testantur.

CCCC III.

CONSTANTINVS IVNIOR.

A. CONSTANTINVS IVNIOR ornatus laurea corona, & ad pectus paludamento.

E. CONSTANTINVS IVN NOB CAES.

P. *Idem paludatus & armatus stans, sinistra hastam verso in terram mucrone tenens, dextram imponit tropaeo, sub quo sedet captivus.*

E. VIRTVS CAESS.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. XII.

Perrarus hic numus cusus est in memoriam partae de Go-^{T. XCVII. n. 11.} this victoriae, quam FLAVIVS CLAVDIVS CONSTANTINVS, imperatoriis artibus praeclare instructus, consecutus est iv. Kalendas Maias post annum cccxxxii. Eadem die, qua Crispus eius frater, & Licinius Iunior, ut supra monuimus, a Constantino Magno parente Caesar dictus est. In aliis numis maximae magnitudinis Victoria insidens bellicis spoliis seu delphino exhibetur, cum epigraphe: VICTORIA BEATISSIMORVM CAESS.

CON-

(1) In Numism. max. pag. 252.

(2) Tom. II. pag. 312.

CCCCIII.

CONSTANS.

A. CONSTANS *Augustus laurea corona gemmis interpositis distincta, & ad pectus paludamento insignis.*

E. DN FL CONSTANS AVG.

P. *Figura muliebris stolata & galeata spoliis insidens, dextra gestat globum cum Victoriola, sinistra hastam tenet.*

E. VRBS ROMA BEATA.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. II.

T. XCVII.
n. 111.

OB memoriam victoriae, quam CONSTANS Constantini filius, natu minimus, de Francis, quibus cum bellum gessit anno Chr. CCCXLI. vario tamen, ut nonnulli volunt eventu, vel etiam de barbaris Scotis reportavit, cusus videtur hic numus integritatis nota conspicuus. Roma se beatam adpellat, quod Imperatorem habeat Constantem, cuius quidem imperium, ut narrat Eutropius, initio strenuum aliquandiu, & iustum fuit.

CCCCV.

CONSTANTIVS.

A. CONSTANTII *caput diademate revinctum, ad pectus cum paludamento.*

E. DN FL CONSTANTIVS NOB C. h. e. Dominus Noster Flavius Constantius Nobilissimus Caesar.

P. *Idem Constantius diademate caput cinctus, armis & paludamento insignis, laeva hastam gerens, dextram imponit tropaeo bellicis spoliis onusto, sub quo iacet more capivorum moerens Provincia.*

E. VIRTUS CAESARVM.

Ex aere. Pond. S. XIX. G. XII.

T. CIL.
n. 11.

CONSTANTIVS, alter Constantini Magni filius, Caesaream dignitatem adpellationemque consecutus est VI. Eidus Novembres anni CCCXXIII. ut notat Pagius (1). Gothis Barbarisque a Constantino Magno debellatis ac victis, particeps tantae

(1) In Critica Historico-Chronolog. in Annal. Baronii ad ann. Chr. 325. n. XLIX.

tantae gloriae factus, hoc inter Caesares communis victoriae ac virtutis monimentum meruit. Idem typus numismatis occurrit in numis Crispi, & Constantis, ut observat Bandurius (1).

CCCVI.

A. *Constantinus Augustus laurea corona pretiosis lapillis ornata, & paludamento insignis.*

D. CONSTAN P F AVG.

P. *Mulier stolata, ornato turribus capite, sedens; dextra lauri ramusculum, sinistra cornucopiae gerit.*

E. VICTORIA AVGVSTI.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. XIV. G. XVII.

M Vlierem turrito capite sedentem, referre Genium sive T. XCVIII.
Fortunam Constantinopoleos, alterum Imperii decus n. 1.
& ornamentum, quum supra dixerim ad Tab. xcvi.
num. I. & II. eam ipsam & in hoc insigni numo repraesentari
probabile est: nec profecto absurdum subspicari videtur, ea in
urbe percussum fuisse in memoriam victoriae Sarmaticae, deque
aliis barbaris gentibus ab eodem CONSTANTIO relatae, ad an-
num CCCLVI.

CCCVII.

A. *Imperator corona gemmata & laurea cinctus, ad pectus cum paludamento.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Imperator habitu militari eques, spiculum in hostem contorquet.*

E. DEBELLATORI GENTIVM BARBARVM.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. XII.

Q Vae ubique semperque viget in Principes aulica adula- T. XCVIII.
tio, tantum valuit, ut Constantio, qui nec paternae n. 11.
virtutis, nec felicitatis heres fuit, praeclaram illam lau-
dem titulumque *Debellatoris Gentium Barbararum* tribuerit. Di-
ctus etiam VICTOR OMNIVM GENTIVM in aliis numis; cuius
etiam VICTORIA SARMATICA in iisdem adnotatur. Eadem
occasione & hic numus singularis percussus videtur.

Vol. III.

bd

Ca

(1) Tom. II. pag. 179. quem vide.

CCCVIII.

A. Caput Constantii corona gemmata cinctum, ad pectus cum paludamento.

E. D N FL CONSTANTIVS AVG.

Γ. Victoria seminuda spoliis bellicis insidens, scribit in clypeo VOT XX.

E. GAVDIVM ROMANORVM.

Ex aere. Pond. S. xx. G. iv.

T. XCVIII.
n. III.

TEmpus, quo perrarum hoc numisma percussum est, indicat Victoria insidens bellicis spoliis, quae in clipeo scribit VOT XX: *Vota Vicennalia*. Haec enim Imperii Caesarei vota Constantius celebravit anno Chr. cccxli. Desiderantur tituli *Pius, Felix*. memorati in alio numismate cum epigraphe: VRBS ROMA BEATA, Sed in compluribus numis adpellatur idem Constantius MAX AVGVSTVS. & PERP AVGVSTVS. *Maximus Augustus: Perpetuus Augustus*. In alio numo maximo ita variat epigraphe: GLORIA ROMANORVM, At in aureo numismate celeberrimi Galliarum Regis Cimeliarchii, quod describit Bandurius (1), scriptum est: GAVDIVM POPVLI ROMANI. in aliis etiam: FELICITAS ROMANORVM. Post devictum Magnentium, Urbem a Constantio restitutam fuisse, testatur sequens Inscriptio, e Gruteriano Thesauro depromta (2).

RESTITVTORI • VRBIS • ROMAE • ATQVE • ORB:;
ET • EXTINTORI • PESTIFERAE • TYRANNIDIS
D. N. FL. IVL. CONSTANTIO • VICTORI • AC • TRIVMFATORI sic
SEMPER AVGVSTO
NERATIVS • CEREALIS • V. C. PRAEFECTVS • VRBI
VICE SACRA • IVDICANS • D. N. M. QVE • EIVS

Con-

(1) Tom. II. pag. 369.

(2) Pag. CCLXXX, num. 6.

CCCCVIII.

A. *Constantii caput diademate gemmis distincto cinctum, & ad pectus cum paludamento, & tunica gemmis ornata.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Tres figurae: quae in medio sedet, Imperatorio habitu, volumen sinistra tenet; dextra vero monetas largitur feminae, quae radiis ornatum habet caput, & utramque manum porrigit ut monetam accipiat: adstat a sinistris figura muliebris galeata, quae dextra complectitur Imperatorem; laeva vero hastae innititur.*

E. LARGITIO.

Ex aere. Pond. S. xv. G. x.

Svmus vir Spanhemius, forsitan a pictore deceptus, non ^{T. XCIX. n. 2} accurate, ut solet, numisma hoc rarissimum descripsit (1): non enim Imperator in postica sedens inter duas figuras, tiaram capite gestat, sed diadema: quod facile gemmis distinctum, potius quam purum, sculpi oportuisse, credibile est. Addit etiam, hoc emblemata opportune a Chiffletio referri ad illam Constantii liberalitatem, qua Arsacem Armeniae Regem profecutus dicitur apud Ammianum (2): *Constantius accitum Arsacem Armeniae Regem, summaque liberalitate susceptum, praemonebat & hortabatur, ut nobis amicus esse perseveraret & fidus: mox: Muneratus cum comitibus, quos duxerat, rediit ad regnum, nil ausus temerare postea promissorum, obligatus gratiarum multiplici nexu Constantio.* Sed, quae mea sit opinio, ad sequentem numum, eodem typo sculptum, pace dixerim horum praestantium virorum, & Cl. Bandurii, qui iisdem adsentitur (3), breviter exponam.

Vol. III.

Dd 2

Con-

(1) Dissert. XIII. de Usu & Praest. Numism. §. III. pag. 534. (2) Tom. II. pag. 372.

(3) Lib. XX.

C C C X.

A. *Constantius capite diademate gemmis distincto cinctus, & ad pectus ornatus paludamento, & tunica cum gemmis.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

F. *Tres figurae: ea quae in medio sedet, Imperatorio habitu, volumen sinistra tenet; dextra vero monetas largitur feminae, quae radiis ornatum habet caput, & utramque manum porrigit ut monetam accipiat: adstat a sinistris figura muliebris galeata, quae dextra complectitur Imperatorem, laeva vero hastae innisitur.*

V. LARGITIO.

Ex aere. Pond. S. xv. G. viii.

T. XCIX,
n. 22.

Mulierem illam figuram, quae a sinistris Imperatoris Constantii stat, quum sit galeata, & militaribus ornata armis, nudamque habeat mammam dextram, non dubito referre Romam, ac proinde Occidentale Imperium: alteram vero capite gestantem radiatam coronam, referre puto Orientis Imperium, Geniumque ipsum Constantinopoleos, quam Constantinus Magnus alteram Imperii sedem constituit. Largitiones vero a Constantio factas crediderim, quum Imperii sui Decennalia celebravit: vel, ut visum est Comiti Mediobardo (1), mortuo Constantino Magno parente suo anno Christi cccxxxvii. quum adepti imperii auspicia celebravit.

Ca

(1) In Constantio pag. 419.

CCCXI.

A. *Imperator gemmata corona redimitus, ad pectus ornatus paludamento.*

E. CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Roma bellicis spoliis insidens, dextrorsum versa, dextra praefert Victoriolam offerentem coronam, & palmam, sinistra hastae innisitur.*

E. ROMA BEATA.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. III. G. xv.

Constantius Augustus, profligatis victisque ab Iuliano Aleman-<sup>T. XCIX.
n. III.</sup>nis, pacemque petere coactis, Romam venit anno, ut Pagius ostendit, ccclvii. in quem quum septima Imperii sui Caesarei Quinquennalia inciderent, minime dubitandum est ea cum triumpho exhibuisse. Suffragatur Ammianus (1), qui pompam ipsam ludosque Circenses ab eo editos describit, & Auditor Chronici Alexandrini, qui ingenti pompa & adparatu Romam hoc anno eum venisse cum Eusebia coniuge sua; propter Vicennalia, adfirmat. Hac occasione crediderim hunc numum caelatum fuisse.

CCCXII.

A. *Imperator gemmata corona in capite, ad pectus paludamento insignis.*

E. D N FL CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Osso figurae raptum Sabinarum exprimentes cum tribus metis.*

E. SABINAE.

Ex aere. Pond. S. xvi. G. xxiii.

Neptuno Equestri solemnina certamina ex industria paravit Romulus, quae Consualia vocavit, ut convenientibus studio spectaculorum ac novae urbis videndae multis mortalibus, maxime finitimis, liberali hospitio susceptis eorum liberis & coniugibus, mixto sanguine & genere, societatem conubiumque novo populo daret (1). Origini Romanae ut ostenderetur & Deos adfuisse, & non defuturam virtutem ac nomen, rarissimum hoc numisma, imo & singulare, percussum videtur

T. C.
n. I.

(1) Lib. XVI. Cap. X.

(2) Ex Livio Lib. I. cap. 9.

tur, quod indicat Constantii praesentia ac maiestate auctam, nec defuturam Urbis aeternae frequentiam, & felicitatem, decusque fore sempiternum, licet Constantinopolis imperii sui gloriam & magnitudinem iactaret, ac forsitan anteferebat.

CCCXIII.

A. Constantii caput corona ex gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. Victoria stans inter duos captivos humi sedentes, coronam lauream tenet dextra, palmarum sinistram.

E. VICTORIA AVG.

Ex aere. Pond. S. XIX. G. VI.

T. C.
n. 12.

Numismata haec quae proferuntur, partim solam Constantii bellicam virtutem respiciunt laudantque; partim cum fratribus communem designant. Adversus Perlas Constantius perpetuum bellum gessit ad annum usque cccl. Vetrionem & Magnentium Tyrannos compluribus cladibus adtrivit; Alemannos, Sarmatas aliosque Barbaros profligavit; quare in his numis victor exhibetur. In numo rarissimo Cimeliarchii Albano-Vaticani Constantius inscribitur VICT. P. F. AVG. Victor, Pius, Felix, Augustus: & Victoria, stans inter captivos, utraque manu coronas gerit.

CCCXIII.

A. Constantii caput corona ex gemmis cinctum, ad pectus cum paludamento.

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. Victoriaadiens, coronam lauream dextra ostendit, palmam praefert sinistram.

E. VICTORIA AVGVSTI.

Ex aere. Pond. S. XII. G. X.

T. C.
n. 13.

Idem typus occurrit in numismate, quod adfert e Museo Abbatis de Camps Vaillantius (1); sed variat epigrapha in hunc modum: GLORIA AVGVSTORVM.

Con-

(1) Tab. pag. 123. inter Numism. selectiora.

CCCCXV.

A. *Constantius dextrorsum versus, ornatus corona gemmata, paludamento & palmata tunica, dextram elatam tenet.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Imperator loricaus & paludatus, sinistra hastam, dextra lauri ramusculum tenens, ducitur a Victoria palmam gerente.*

E. VICTORIA AVGVSTORVM.

Ex aere. Pond. S. XIV. G. XVI.

QUum triumphali tunica & paludamento amictus sit Constantius, conicere hinc possumus numum hunc pereximium tunc percussum ac dono datum fuisse, quum Romam triumphaturus advenit. Pompam ludosque Circenses, quos idem Constantius Populo Romano dedit, describit Ammianus (1), Themistius (2), Claudianus (3), & Auctor Chronici Alexandrini. Alterum numisma cum eodem typo exhibetur in Museo Pisano (4).

T. Cl.
n. 2.

CCCCXVI.

A. *Constantius corona ex gemmis & paludamento insignis.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Victoria laevorsum conversa stans, dextra palmam, sinistra coronam praefert, dextro pede conculcat, forsitan captivum.*

E.GVST.....

Ex aere. Pond. S. XV. G. VII.

LAbefactatam epigraphen averfae partis ita restituo: VIRTVS AVGVSTI N. ope alterius numi Cimeliarchii Albano-Vaticani, & Musei Pisani (1); in quo tamen non Victoria, sed ipsemet Constantius sinistro pede captivum conculcat, tenetque laeva lauri ramum, sinistra hastae innixus.

T. Cl.
n. 12.

Con-

(1) Lib. XVI. Cap. X.
(2) In Oratione XIII.
(3) In sexto Consulatu Honorii.

(4) Tab. LXXVIII.
(5) Tab. LXXVII.

CCCXVII.

A. *Constantius corona ornata pretiosis lapillis cinctus, ad pectus cum paludamento.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Imperator paludatus, sinistrorsum versus, capite nudo stans; dextra hastam gerit, laeva sustinet globum cum Victoria, quae coronam ipsi imponit: pro pedibus a sinistris captivus humi sedens.*

E. VIRTVS AVG.

Ex aere. Pond. S xvi. G. xxiii.

T. Cl.
n. 111.

IN numo maximo Musei Pisanii (1) Constantius globum sine Victoria gerit, & ad pedes iacent hinc inde duo captivi: eadem occurrit epigraphe VIRTVS AVG N. qui typus concordat cum sequenti numismate.

CCCXVIII.

A. *Constantius gemmata corona & paludamento insignis.*

E. D N CONSTANTIVS P F AVG.

P. *Imperator paludatus sinistrorsum versus; dextra tenet globum, laeva spiculum: ad pedes captivus, manibus post terga revinctis.*

E. VIRTVS AVG.

Ex aere. Pond. Vnc. I. S. vi. G. v.

T. Cl.
n. 112.

IN numis Constantii non solum eius virtus, sed etiam *Virtus & Gloria Exercitus* praedicatur. In numismate Regio maximi moduli, quod describit Cl. Bandurius (2), ita scriptum: VIRTVS DD NN AVGG. spectaturque Imperator Constantius, qui dextra tenet labarum, in quo sculptum Christi monogramma, sinistra vero hastae adnecitur

MA-

(1) Tab. LXXXIV. Sed corrige, quum scriptum sit: VIRTVS AVG N. (2) Tom. II, pag. 376.

CCCXVIII.

M A G N E N T I V S.

A. MAGNENTIVS *Imperator nudo capite, ad pectus ornatus paludamento.*

E. IMP CAE MAGNENTIVS AVG.

P. *Figura militaris paludata stans, globum cum Victoriola sustinet dextra; hastae vero adnitisur sinistra: a tergo stat Victoria coronam lauream capiti eius imponens dextra, palmae ramum sinistra gerens.*

E. VICTORIA AVGG.

Ex aere. Pond. S. xvi.

MAGNENTIVS, Constante interfecto, Imperium dolo adripuit anno cccl. omnibus immanis avaritiae ac sevitiae exemplis famigeratissimus. Rebus Galliae constitutis, Mediolani Decentium fratrem Caesarem fecit; mox Romam venit, impleta caedibus Italia. In Pannoniam ducto exercitu, Sisciam cepit. A Constantio demum victus anno cccliii. se ipsum interfecit.

T. CH.
n. 114

CCCXX.

A. *Imperatoris caput nudum, ad pectus cum paludamento.*

E. IMP CAE MAGNENTIVS AVG.

P. *Victoria gradiens a sinistris dextrorsum, coronam lauream dextra offert, palmam sinistra gerit.*

E. VICTORIA AVGG.

Ex aere aureis bracteis obducto. Pond. S. xiv. G. xi.

QUum epigraphe averfae partis horum numorum praeferrat: VICTORIA AVGG. & in alio, qui sequitur, Mediceo numo scriptum sit: VIRTVS AVGVSTORVM. Magnentio adsignandus est Victoriae comes non Decentius eius frater, quem Caesarem adpellavit; sed Vetranius, quem idem Magnentius tyrannus, seu sponte, seu armorum terrore obiecto, compulit, ut consilia secum confociaret.

T. CH.
n. 115

C C C X X I.

A. *Imperator nudo capite, paludamento ornatus.*

E. IMP CAE MAGNENTIVS AVG.

F. *Victoria dextrorsum spectans, & captivum pede dextro proterens, coronam lauream dextra ostentat & offert, palmae ramum gerit dextra.*

E. VICTORIA AVGG.

Ex aere. Pond. S. XIV. G. XII.

T. CHIL.
n. II.

VRbem Romam, statim ac Constans caesus est, & Magnentio universa Italia paruit, Nepotianus haud multo post invasit, qui tamen paullo post deletus est. Hinc Magnentii numismata complura habent: VICT AVG LIB ROM ORB. *Victoria Augusti Liberatio, sive Libertas Romani Orbis.*

C C C X X I I.

A. *Imperator nudus capite, ad pectus cum paludamento.*

E. IMP CAE MAGNENTIVS AVG.

F. *Imperator Magnentius armatus & paludatus stans; dextra hastae cum mucrone lumbi de- fixo innisitur, sinistra parazonium tenet.*

E. VIRTVS AVGGGRRVM. *b. e.* Virtus Augustorum.

Ex aere. Pond. S. XXII. G. VI.

T. CHIL.
n. III.

NVmus rarissimus ac singularis, cuius descriptio apud Bandurium desideratur. In numis tantum argenteis Magnentii occurrit: VIRTVS EXERCIT. VIRTVS ROMANORVM M D T.

CCCCXXIII.

DECENTIVS.

E. DECENTIVS capite nudo, ad pectus cum paludamento, dextra exserta tenet spiculum, sinistra globum cum Victoriola, quae palmam gerit, & coronam ei offert.

E. MAG DECENTIVS NOB CAES AVG.

P. Idem Imperator paludatus stans, sinistra hastam, dextra lauri ramusculum tenens, ducitur a Victoria, palmam dextra gerente.

E. VICTORIA AVGVSTORVM.

Ex aere. Pond. S. XII. G. XIX.

MAGNVS DECENTIVS Magnentii frater, Caesar ab eo factus anno cccli. Gallias regendas suscepit, & aliquot ^{T. CIV. n. 4} menses supra biennium hac dignitate enituit. Fortis appellatur in numis. Numisma ex aere maximo cum epigraphe IMP DECENTIVS NOB CAES. perperam descriptum est apud Bandurium (1), quum IMP. titulus nec Decentio conveniat, & illum numquam habuisset doceant numi. De titulo Augusti ei dato, non est certum; in hoc vero Mediceo rarissimo numismate post NOB CAES. additum $\tau\omicron$ AVG. manifeste adparet.

CCCCXXIIII.

IOVIANVS.

A. Caput IOVIANI cum diademate ex lapillis, ad pectus cum paludamento.

E. D N IOVIANVS P F AVG.

P. Tres Monetae cum suis attributis.

E. MONETA AVG.

Ex aere. Pond. S. XII. G. I.

NVmvs hic rarissimus est, imo & singularis, quem nec ^{T. CIV. n. III.} Mediobarbus, nec Bandurius describunt. FLAVIVS IOVIANVS rei militaris peritia, & constantia in fide Christiana inclitus, mortuo Iuliano, triginta annos natus, invitus ab exercitu ad imperium evectus est die XXVII. Iunii anni CCCLXIII. quod octo mensibus praeclare gessit.

Vol. III.

EE 2

VA-

(1) Tom. II. pag. 412.

CCCXXV.

VALENTINIANVS.

A. Caput VALENTINIANI diademate ex margaritis revinctum, ad pectus cum paludamento.

E. DN FLA VALENTINIANVS PP AVG.

F. Idem Valentinianus thorace & paludamento insignis, dextra hastam cum Cruce in vertice, sinistra tenet Victoriolam ei coronam offerentem cum palma, dextro pede serpentem calcare videtur.

R. VICTORIA AVGG. In area hinc inde R. M. In exergo COMOB.

Ex aere. Pond. Vnc. I. G. VIII.

T. CV.
n. J.

Hostes suos tametsi VALENTINIANVS, eiusque frater VALENS non semper vera virtute, sed interdum etiam fraude & dolo malo, bellis per se aut per duces gestis, devicerit; tamen eorum virtus & gloria publicis monumentis testata est. In vetusto marmore, VICTORES AC TRIVMPHATORES SEMPER AVGVSTI adpellantur, quamvis elogia haec ea tempestate aliis quoque Imperatoribus data, plane sint communia; in numis vero VICTORES AVGG. adpellantur. Dextro pede videtur Valentinianus proculcare non captivum hominem, sed serpentem, Idololatriae symbolum (1). Scriptum SALVS REIP. in numis, in quibus idem Valentinianus dextra tenet labarum, in quo salutare & gloriosum Christi monogramma. Litterae in area scriptae, Monetariorum notae videntur. Bella, quae Valentinianus gessit, accurate & luculenter memorat egregius Bandurius (2).

ANA-

(1) Id tamen non adfirmo, & de serpente non parum dubito; quum numisma eo loci sit aliquantulum labefactum, vel potius recentiori manu obfuscatum.

(2) Tom. II. pag. 453.

CCCXXVI.

ANASTASIVS.

A. ANASTASII caput gemmata corona redimitum, ad pectus cum paludamento.

E. D N ANASTASIVS P F AVG.

P. M magnum cum Crucicula supra, infra inter curva B. ad utrumque latus stella, & in ima parte CON.

Ex aere. Pond. S. xvi. G. iii.

ANASTASIVS DICORVS favore, ac studio Ariadnes, Ze-
nonis coniugis, quam sibi paullo post matrimonio co-
pulavit, Imperator factus est ad vii. Eidus Apriles,
anni cccxcxi. anno vero dxviii. fulmine, ut ferebatur, in suo
cubiculo ictus, interiit. T. CV.
n. ii.

CCCXXVII.

A. Caput Imperatoris corona gemmis distincta revinctum, ad pectus cum paludamento.

E.STASIVS P F AVG.

P. M magnum eodem cum typo ut alterum supra prolatum; sed in nonnullis vitio tempo-
rum exesum.

Ex aere. Pond. S. xiv. G. xviii.

MMagnum in hisce numis expressum, vel Monetam ipsam
designat; vel Monetariorum nota & insigne esse non-
nullis videtur. T. CV.
n. iii.

CCCCXXVIII.

IUSTINIANVS.

A. Iustinianus redimitus diademate gemmato & superne cristato, ad pectus cum lorica & paludamento, dextra tenet globum crucigerum; a sinistris in area Crucicula.

E. D N IUSTINIANVS P P AVG.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra, & infra inter crura T. in ima parte CON. ad latera ANNO XIII.

Ex aere. Pond. S. XIX. G. IV.

T. CVL.
n. III.

FLAVIUS ANICIUS IUSTINIANVS, ab avunculo Iustino Caesar factus, eo mortuo imperare coepit ad Kal Augustas anni DXXVII. Collapsum imperium per duces suos Belisarium & Narsetem instauravit. Romam a Gothorum servitute, Totila eorum Rege, ultra annos decem in Italia regnante interemto, adseruit: veteres limites firmavit, Africam pulsis Vandalis Imperio restituit, deque iisdem & Persis triumphavit. Imperatorum doctissimus leges reformavit pervulgavitque, & templum S. Sophiae condidit. Senio & infaniae, ut fertur, morbo interceptus, decessit anno Christi DLXII.

CCCCXXVIII.

A. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula.

E. D N IUSTINIANVS P P AVG.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra & infra inter crura Δ ad utrumque latus scriptum ANNO XV.

Ex aere. Pond. S. XVIII. G. XV.

T. CVL.
n. I.

NOtantur in his Iustiniani numis anni eius imperii, ut in superiore ANNO XIII. in hoc & in sequentibus ANNO XV. Reliquae notae ad Monetarum Procuratores pertinent, & locum, ubi percussa moneta sit, declarare videntur.

CCCCXX.

A. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula. T. CVL
n. 11.

E. D N IVSTINIANVS P P AVG.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra & infra inter crura Δ ad utrumque latus scriptum ANNO XX. & infra inter crura Γ.

Ex aere. Pond. S. XX. G. XIV.

CCCCXXI.

A. Iustinianus gemmato diademate & in vertice cristato cinctus, ad pectus cum lorica & paludamento; dextra tenet globum ornatum Cruce; a sinistris in area Crucicula.

E. D N IVSTINIANVS P P AVG.

P. M magnum intermedium cum Crucicula supra, & infra inter crura Δ ad utrumque latus scriptum ANNO XX. & in ima parte NIKO.

Ex aere. Pond. S. XX.

Globum, cui Crux imposita est, non solum idem Imperator Iustinianus; verum etiam Victoria in eius numis expressa gestat dextra manu, sinistra vero coronam. T. CVL
n. 4

PON-

CCCXXXII.

PONDVS CHRISTIANVM.

Vnc. I. S. XXI. G. III.

PArergon huic Operi additum est, PONDVS nempe CHRISTIANVM eximium, cuius explicatio, quum hoc loci sit supervacanea, ad alium remittimus.

CCCXXXIII.

A D P E N D I X.

Σ TPAKOΣIΩN. De hoc argenteo numo, quia suspectus censetur, nihil adtinet dicere. Spartam hanc occupabit C. V. P. Ioseph Pancratius Teatinus, patria Cortonensis, Academicus Etruscus, cuius praeclarum Opus, quod accuratissime delineata exhibebit numismata ad Siciliam pertinentia, cum edita, tum inedita omnia, &, ut sperare lubet, luculenter explicata, homines docti summopere desiderant.

T. CXV.
v. II. Idem dicendum de argenteo insigni numo, qui sequitur, litteris Punicis scripto. Ad Syracusanos cum Poenis societate coniunctos spectat. Consulendus H. Goltzius in Historia Siciliae antiquis numismatis illustrata.

CCCXXXIIII.

Dene caput cum in antica, tum in postica, cum epigraphe: ΚΟΡΗ ΣΩΤΕΙΡΑ.

QVamquam haec insignis moneta ex aere fuso, cuius pondus aequat uncias decem, scrupulos vero octo, ad hanc seriem pertinere non videatur; tamen pro coronide visum est nec dedecere, nec supervacaneam esse. Censuit enim, me non repugnante, addendam esse V. C. Antonius Abbas Nicolinius, e Marchionibus Pontis Sacci, ut eruditissimi fratris sui germani Iosephi, primum Equitis Hierosolymitani, mox Ordinis S. Stephani, in Antiquitatis studia egregium amorem laboresque praeclara commendatione dignos commemorarem. Is enim egregius Vir, maiorum suorum Cimeliarchium, a celeberrimo Vaillantio in Praefatione ad Numismata Imperatoria in Colonia percussa, & a Patino aliisque eruditis hominibus commendatum, selectis ex auro & aere numis refertissimum ac celeberrimum, aliis insuper numismatis, quae ipse in Siciliae regno, praesertim vero quum Neapoli moraretur, profecto raris & eximiis, quae quidem suis sumptibus undequaque acquisivit, cumulate instruxit, ac locupletavit: ad haec etiam ipse eadem diligenter ita descripsit, ut compluribus in locis, quae a celeberrimis Numismatographis, praesertim vero a Vaillantio in Colonia inemendata in lucem prodita sunt, genuinae lectioni restituerit, & emendavit: cuius in hanc spartam adversaria ipsemet vidi, & lubentissime legi. Descripsit etiam, typisque edendam curavit Descriptionem suam omnium aureorum Numismatum, quae in domestico Museo adservantur; & quidem tam accurate exaratam concinnatamque, ut quum eam misissem Doctissimo P. Alexandro Xaverio Panel, Societatis Iesu Presbytero, is ad eum, quem facto functum anno MD. IC. CC. XXXV. nesciebat, haec inter alia scribere non dubitaverit VIII. Kal. Februarias, anno MD. IC. CC. XLII. *Quod elegantem, Vir Nobilissime, & Eruditissime, aureorum tuorum Numismatum Descriptionem tuam ad me transmisisset Celeberrimus & Eruditissimus Gorius noster, & Tibi, & illi gratias, tanto muneri licet impares, debitas tamen & singulares, peragere fuit mihi antiquissimum. Mox praeclarissimum Opus suum quantocius pre-*

T. CXV.
n. III.

lo committendum designat ; nempe novam praestantiorum Numismatum Vaillantii editionem ; longe tamen a Vaillantiano Opere diversam ; nam suam excursuram monet a Iulio Caesare ad Palaeologos usque : suum fore Volumen praestantioribus Imperatorum &c. aureis numis , suum argenteis , suum aereis . Uniuscuiusque Imperatoris numos praecessuros , qui sunt maximi moduli ; qui minimi , seu Quinarii (in argenteis & aureis) subsequuturos , & qui ex aere parvo in aereis . Cuilibet numo brevem , scribit , adcessuram enucleationem suam , seu censoriam notam , raritatis criterium , & possessorum adpellationes .

His expositis , ut in huiusmodi Opus benevolam symbolam suam conferat , enixis eum precibus rogat , & quam cupit declarat : nimirum ut Numismatum omnium , ex omnibus modulis & metallis per classes distributorum , quae cum in suo , tum in reliquis Florentinis Museis adservantur , descriptionem ea methodo conficiat , qua Numismata sua aurea descripsit , quam probavit , eique quammaxime placuit . Haec a me eo consilio scripta sunt , ut tanti viri immaturo funere praerepti manibus debita laude litarem , cui etiam hoc ipsum Musei Florentini Opus , quod promovit , multum debet .

Sed ut ad ipsum eximium numum , ab eo conquistum , revertar , quae nunc a me adfertur explicatio , ex eius aliquot observationibus in epistola Neapoli scripta x. Kal. Iun. ann. cix. io. cc. xxiii. expositis , delibata est . Primum orditur ab explicatione vocis *κορη* , qua *puella* , & *virgo* significatur ; Dorica vero dialecto *κορα* , de qua Goltzius consulendus Tom. IV. quod nomen Minervae adfirmat etiam convenire . In numo Pannormitanorum apud Parutam (1) , sculptum cernitur Palladis caput galeatum , cum epigraphe *κορας* , pro *κορης* : eademque Dea ita quoque exhibetur in numo Lesbiorum in honorem Commodi apud Harduinum (2) . Proserpinae vero cognomen illud proprium esse , vetusti lapides , numismata & Scriptores evincunt . Marmor apud Gruterum (3) haec habet :

ΘΕΑΝ

(1) Num. 238.

Trifanum Tom. II. pag. 323.

(2) In numo Populor. & Urb. illustr. pag. 290. Vide etiam

(3) Pag. LXXXVII. n. 3.

ΘΕΑΝ ΚΟΡΗΝ
 ΚΑΡΔΙΑΝΟΙΣ
 Α. ΑΤΡ. ΚΑΤΤΡΟC
 ΑΠΕΛ. ΚΕΒΑC
 ΑΝΕΘΗΚΕΝ.

Hoc est: *Deam Proserpinam Sardonis Lucius Aurelius Satyrus Libertus Augusti dedicavit*. Lilius Giraldus haec habet (1): Κόρη, Puella Proserpina dicta est frequenter a Graecis; etsi alicubi Artemidorus diversam facere videtur.

Sed in nostro Cererem & Proserpinam repraesentari, minime dubitandum est; Proserpinae vero effigiem eam esse, quam perspicue indicat epigrapha ΚΟΡΗ ΣΩΤΕΙΡΑ; cuius etiam caput spicea corona redimitum, subspicari possumus; nam capilli supra frontem multo magis quam in altera numi facie, in qua Ceres sculpta est, in acumen desinunt; quod tamen, quum iniuria temporum detritum valde sit, non sinit ut spicea corona Proserpinam redimitam adferamus, ut in aliis numis, praesertim Cyzicensorum; subspicioni tamen favet, & locum facit. Epitheton quidem ΣΩΤΕΙΡΑ cum Cereri, tum Proserpinae convenit; uti etiam vetusta marmora testantur (2).

Quod vero ad tempus pertinet, quo hic eximius numus ex aere fusus sculptus est, nil certi statuendum esse videtur: idemque etiam de regione, e qua prodiit, dicendum. Facile aliquis divinari posset monumentum esse circa ea tempora editum, quibus Gelo Syracusanorum Rex, victis Cartaginensibus, in memoriam victoriae suae, ex hostium manubiis duo magnifici operis templa Cereri & Proserpinae dedicavit, teste Diodoro Siculo (3); praesertim quum in numismatis Siculis eiusdem Deae effigies frequenter occurrat: & ΚΟΡΗ, seu ΚΟΡΑ dicatur;

Vol. III.

Ff 2

tur;

(1) Pag. 87.

(2) Vide itinere Sponit.

(3) Biblioth. Hist. Lib. XI. pag. 256.

tur; sed hic ipse numus hanc ipsam aetatem superare videtur, atque e Magnae Graeciae aliqua urbe prodiisse probabilius censetur: quae omnia aliis expendenda relinquimus.

ADDENDA ET CASTIGANDA.

Numismata recensenti atque illustranti, alterum argenteum ab Antiochenis percussum in honorem M. Iulii Philippi Caesaris praetermissi, quod vide in Tab. CXII. num. III. Adnotanda sunt singularia S. C. quae *Senatusconsulto* percussum esse declarant.

En locorum quorundam Vol. III. EMENDATIONES. Pag. xxiii. in descriptione numi Alexandri Severi NOET. lege ΝΕΟΥ. In sequenti T. XLV. n. 1. lege T. LXV. n. 1. Pag. xxiv. ΑΤΤΟΜΑΔΕC. lege: ΑΥΤΟΜΑΔΕC. Pag. 14. versus finem: *quadriugus*. lege: *quadriugus*.

In numo Tarsensium in honorem Septimii Severi singularia illa M. H. etsi punctum distinguat, Tarsum *Metropolin* indicare crediderim. Pag. 84. lin. 4. *Aeginsium*: lege *Aegacensium*. Pag. 96. in margine corrige num. Tab. XLV. n. 1. & scribe T. LXV. n. 1. Pag. 102. & *Aelio Hephesta*: lege & *Aelio Hephaesta*. Pag. 134. *Sexti Pompei*: lege *Sexti Pompeii*. Pag. 142. versus finem: *ut credat*: lege *ut credat*. Pag. 148. lin. 3. utroque *Philippo*: lege utrique *Philippo*. Pag. 149. circa fin. *expressus* & *confusus* est: lege *expressum* & *confusum* est. Pag. 167. in marg. corrige Tabulae num. T. LXXI. n. II scribe T. LXXXI. n. II. & ita corrige in sequenti pag. nempe T. LXXXI. n. III. Pag. 193. a DOMITIANO. lege a DIOCLETIANO. Pag. 195. *bracteatus*: lege *paludatus*. Pag. 198. alterum sub equi pedibus: lege altero sub equi pedibus. Pag. 203. ad sinistrorsum latus: lege ad sinistrum latus. Alia, si quae supersunt corrigenda, aequo, benevoleque Lectori committimus.

I N D E X I N S C R I P T I O N V M

QVAE IN POSTICA

N V M O R V M E X A V R O

E T M A X I M O R V M E X A E R E

R O M A E C V S O R V M

L E G V N T V R.

- A**DLOCVTIO AVGVSTI. Num. aer. Imp. Gordiani Pii. T. LXIX. n. II. pag. 114.
- ADLOCVTIO AVGVSTORVM. Num. aer. Gallieni Aug. T. LXXXIII. n. I. pag. 172.
- ADLOCVT MILIT. Num. aer. Probi Imp. T. CXIII. n. II. pag. 185.
- ADVENTVS AVGG. Num. aer. Imp. Treboniani Galli. T. LXXXI. n. I. pag. 166. 167.
- ADVENTVS AVGVSTI. Num. aer. Claudii Gothici. T. LXXXVII. n. II. pag. 181.
- ADVENTVS AVGG. Num. aer. Imp. Treboniani Galli & Volufiani. T. CXIII. n. II. pag. 168.
- AEQVITAS AVGVSTI. Imp. Severo Alexandro. Num. aer. T. LXIII. n. II. pag. 91.
- AEQVITAS PVBLICA. Num. aer. Imp. Caef. M. Aur. Antonino Pio Elagabalo. T. LXII. n. II. pag. 88.
- AEQVITAS PVBLICA. Iuliae Mamaeae Aug. T. LXVIII. n. I. pag. 107.
- AETERNIT. IMPERI. Num. aer. Iuliae Augustae matris Caracallae & Getae. T. LV. n. II. pag. 39.
- AMPLIATORI CIVIVM S. P. Q. R. Num. aer. Imperatori Antonino Pio. T. XXI. n. II. pag. 102.
- BRITANNIA &c. Num. aer. Imp. Commodi. T. XXXIX. n. II. pag. 168.
- CONCORDIA AVGVSTORVM. Num. aer. duorum Philipporum & Oraciliae. T. LXXXVI. n. I. pag. 146. 147. & n. II. pag. 147. 148.
- CONCORDIA MILITVM. P. Sept. Getae Caefari. Num. aer. T. LV. n. III. pag. 80.
- DEBELLATORI GENTT BARBARR. Num. aer. Constantini Magni. T. XCV. n. I. & Constantii Aug. T. XCVIII. n. II. pag. 198. 199. 209. 210.
- DECVRSIO. Num. aer. Imp. Neroni Claudio. T. VIII. n. I. pag. 63.
- FELICITAS SAECVLI S. C. Num. aer. Traiani Decii. T. LXXX. n. I. pag. 164.
- FELICITAS TEMPORVM. Num. aer. Imp. Alexandro Severo, & Iuliae Mamaeae. T. LXVII. n. III. pag. 106.
- FIDES EXERCIT. Num. aer. Imp. Commodi. T. XLIII. n. I. pag. 171.
- FORTVNAE REDVCI. Num. aer. Commodi. T. XLV. n. III. pag. 182. 183.
- GAVDIVM ROMANORVM. Num. aer. Constantii Aug. T. XCVIII. n. III. pag. 210.
- GENIVS P R. T. LXXXIV. n. III. p. 176. Num. aer. Imp. Gallieni.

CON-

- GLORIA SAECVLI VIRTVS CAESS P R. Num. aer. Constantini Magni. T. XCIII. n. 1. pag. 199. 200.
- HERCVLI ROMANO AVG. Num. aer. Commodi. T. XLVII. n. II. pag. 190. & n. III. pag. 191.
- IOVI CONSERVATORI. Num. aer. Diocletiani Imp. T. XCII. n. II. pag. 193.
- IOVI OPTIMO MAXIMO S. P. Q. R. Imp. Hadriani. Num. aer. T. XIII. n. II. pag. 85.
- IOVI VLTORI. Num. aer. Imp. M. Aur. Severi Alexandri. T. LXIV. n. 1. pag. 93.
- IVNONI REGINAE. Num. aer. Corneliae Saloninae. T. LXXXVI. n. II. pag. 179.
- † IHS XIS REX REGNANTIVM. Num. aer. Imp. Basilii & Constantii. T. IV. n. III. pag. 25. 26.
- LARGITIO. Num. aer. Constantii Aug. T. XCIX. n. 1. pag. 211. & n. II. pag. 212.
- MAGNIFICENTIA GORDIANI AVG. Num. aer. Imp. Gordiani Pii. T. LXXI. n. II. pag. 115.
- MART VLT.... *Marsi Vltori*. Num. arg. Augusti. T. IV. n. 1. pag. 51.
- MONETA AVG. Num. aer. Commodi. T. XLV. n. II. pag. 180.
- MONETA AVG. Num. aer. Gallieni Imp. T. LXXXIII. n. III. pag. 174. T. LXXXIV. n. 1. & n. II. pag. 175.
- MONETA AVGG. Num. aer. Corneliae Saloninae. Tab. LXXXV. n. III. pag. 179.
- MONETA AVG. Num. aer. Claudii Gothici. T. LXXXVII. n. 1. pag. 182. T. LXXXVIII. n. 1. pag. 183.
- MONETA AVG. Num. aer. Claudii Taciti Imp. T. LXXXVIII. n. II. pag. 183. 184.
- MONETA AVG. Num. aer. Floriani Imp. T. LXXXVIII. n. III. pag. 184.
- MONETA AVG. Num. aer. Probi Imp. T. XC. n. 1. pag. 189. & n. II. pag. 189. 190. & n. III. pag. 190. T. XCI. n. 1. & II. pag. 190. 191.
- MONETA AVG. Num. aer. Ioviani Imp. T. CIV. n. III. pag. 219. 220.
- M hoc est *Moneta*. Num. aer. Anastasii Imp. T. CV. n. II. pag. 221. & n. III. *ibid*.
- M. *Moneta* ANNO XP Δ CON. Num. aer. Iustiniani Imp. T. CVI. n. 1. Eiusdem : M ANNO XIII Γ CON. T. CVI. n. III. pag. Eiusdem : M ANNO XP Γ CON. T. CVI. n. II. pag. 222. Eiusdem M ANNO XP B NIKO T. CVII. n. 1. pag. 223.
- MONETA AVG. Num. aer. Carini Caef. T. XCI. n. III. pag. 191. 192. T. XCII. n. 1. pag. 192. 193.
- MONETA AVGG. Num. aer. Diocletiani. T. XCII. n. III. pag. 194.
- MONETA AVG. Num. aer. Maximiani Imp. T. XCIII. n. II. & n. III. pag. 197.
- MONETA AVGG. Num. aer. Diocletiani. T. CXIII. n. III. pag. 194. T. CXIV. n. 1. pag. 195. & n. II. *ibid*.
- MONETA AVGG. Num. aer. Maximiani Imp. T. CXIV. n. III. pag. 197.
- MONETA IOVI ET HERCVLI AVG. Num. aer. Imp. Diocletiani & Maximiani. T. XCIII. n. 1. pag. 196.
- MONETA VRBIS VESTRAE. Num. aer. Crispi Caefaris. T. XCVI. n. III. pag. 206.
- PAX. Num. arg. Augusti. T. IV. n. III. pag. 52. 53.
- PAX AETERNA. Imp. Gordiano Pio. Num. aer. T. LXX. n. II. pag. 123.
- PIETAS. Num. aer. Liviae Augustae. T. V. n. II. pag. 21.
- PIETATI AVGVSTAE C. C. A. Num. aer. Tiberii. T. V. n. III. pag. 55. 56.
- PIETAS AVGVSTORVM. Num. aer. Otaciliae Aug. T. LXXIX. n. II. pag. 162. 163.
- PIETAS AVGG. Num. aer. Corneliae Saloninae. T. LXXXVI. n. 1. pag. 178.
- PIO IMP OMNIA FELICIA. Num. aer. Commodi. T. CXL. n. 1. pag. 185. 186.
- PRINCIPI IVVENTVTIS. Num. aer. Crispi

- Spī* Caefaris . T. XCVII. n. i. pag. 207.
- PROVID AVG. Num. aer. Commodi . T. XLII. n. iII. pag. 173.
- PROVIDENTIA AVG. Num. aer. Imp. Commodi . T. XLII. n. iII. pag. 173.
- FVDCITIA AVG. Numus aereus Herenniae Etruscillae Aug. T. LXXX. n. iI. pag. 165. & n. iII. pag. 166.
- ROMA Num. aer. T. I. n. i. pag. 37. 38.
- ROMA. Num. aer. T. II. n. i. pag. 39.
- ROM ET AVG COM AS. *Romae & Augusto Commune Aesae*. Num. arg. Ti Claudii . T. VI. n. iI. pag. 58. 59.
- ROM ET AVG. Num. arg. T. Claudio . T. VI. n. iI. pag. 58.
- ROMA BEATA. Num. aer. Constantii Aug. T. XCIX. n. iII. pag. 213.
- SABINAE. Num. aer. Constantii Aug. T. C. n. i. pag. 213. 214.
- SAEVL FELICITAS. Num. aer. Treboniani Galli . T. LXXI. n. iI. pag. 167. 168.
- SAEVLVM NOVVM. Num. aer. Philippi Iunioris . T. LXXVIII. n. iI. pag. 159.
- SAEVLVM NOVVM. Num. aer. duorum Philipporum & Otaciliae . T. LXXVI. n. i. pag. 146. 147.
- SOLI INVICTO. Num. aer. Probi Imper. T. LXXXIX. n. iII. pag. 187.
- S. P. Q. R. AN. F. F. OPTIMO PRINCIPI PIO. Imp. Antonino Pio. T. XVII. n. iII. pag. 92.
- TELLVS STABIL. Num. aer. Commodi . T. XLIII. n. iII. pag. 176. & T. XLIV. n. i. pag. 177.
- TEMPORVM FELICITAS. Num. aer. Imp. Commodi . T. XXXVI. n. iII. pag. 155.
- VENVS. Num. aer. Lucillae Aug. T. XXXVI. n. iI. pag. 153.
- VICT. GERM. Num. aer. M. Aurelii . T. XXVII. n. i. pag. 129. 130. n. iI. pag. 130.
- VICTORIA AVG. Num. aer. Imp. Gordiani Pii . T. LXXI. n. i. pag. 122.
- VICTORIA AVG. s. c. Num. aer. Traiani Decii . T. LXXIX. n. iII. pag. 163.
- VICTORIA AVG. Num. aer. cusi sub Constantino Magno . T. XCV. n. iI. & iII. T. XCVI. n. i. & iI. pag. 202. 203.
- VICTORIA AVGVSTI. Num. aer. Constantis Aug. T. XCVIII. n. i. pag. 209.
- VICTORIA AVG. Num. aer. Constantii Aug. T. C. n. iI. & iII. pag. 214.
- VICTORIA AVGVSTORVM. Num. aer. Constantii Aug. T. CI. n. i. & iI. pag. 215.
- VICTORIA AVGG N N. Num. aer. sub Constantino Magno eiusque filiis cusi . T. XCVI. n. iI. pag. 204.
- VICTORIA AVGG. Num. aer. Magnentii Aug. T. CII. n. iII. pag. 217. 218.
- VICTORIA AVGVSTORVM. eiusdem. Num. aer. T. CIII. n. i. & iI. pag. 218. T. CIV. n. i. pag. 219.
- VICTORIA AVGG. COMOB. Num. aer. Valentiniani . T. CV. n. i. pag. 220.
- VICTORIAE AVGVSTORVM. Num. aer. duorum Philipporum cum Otacilia. T. LXXXVI. n. iI. pag. 147. 148.
- VIRTVS AVGVSTI. Num. aer. Imp. Severi Alexandri . T. LXIII. n. iII. pag. 92.
- VIRTVS AVGVSTI. Num. aer. Imp. Gordiani Pii . T. LXX. n. iII. pag. 121.
- VIRTVS AVG. Num. aer. Imp. Gallieni . T. V. n. iII. pag. 24. 25.
- VIRTVS AVG. Num. aer. Postumi Imp. T. LXXXVI. n. iII. pag. 180.
- VIRTVS AVG. N. Num. aer. Constantini Magni . T. XCIV. n. iII. pag.
- VIRTVS AVG. Num. aer. Constantii Aug. T. CI. n. iII. pag. 216. T. CII. n. i. pag. 216. T. CIV. n. i. *ibid.*
- VIRTVS AVGVSTORVM. Num. aer. Magnentii Imp. T. CIII. n. iII. pag. 218.

I N D E X G E O G R A P H I C V S

Q V O

V R B E S E T P O P V L I

Q V I

N U M I S M A T A E X A V R O , A R G E N T O ,
E T E X A E R E M A X I M A

I N H O N O R E M

I M P E R A T O R V M , A V G V S T A R V M , E T C A E S A R V M

P E R C V S S E R E , D E C L A R A N T V R .

*Sciendum , ut facile reperiri Numismata possint , Volumen II. compl-ri Tab. LI.
Volumen vero III. Tabulas reliquas a LII. ad Tab. CXV.*

- A** ΔΑΝΕΩΝ. *Adaneorum in Cilicia : Iuliae Domnae Severi . T. LVI. n. 1. pag. 41. 42. 43.*
- ΑΔΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡ. ΣΕΟΥ. ΤΑΡΣΟΤ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ Α Μ Κ. *Hadrianae , Alexandrae Severiae , seu , Severianae Tarfi Metropoleos Primae Maximae Ciliciae : Imp. Severo Alexandro . T. LXVII. n. II. pag. 105.*
- ΑΙΓΕΑΙΩΝ ΚΟΜΟΔΙΑΝΩΝ ΑΔΡΙΑΝΩΝ ΕΤΟΤΣ ΔΑC. *Aegaeensium Commodianorum Hadrianorum Anno CCXXXIV. Commod. T. XLVIII. n. 1. pag. 198.*
- ΑΙΓΕΩΝ ΝΕΟΚΩΡΟΤ ΝΕΟΤ. *Aegaeensium novorum Neocororum : Severo Alexandro . T. LXIV. n. II. pag. 95. 96.*
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ Κ ΕΦΕCΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. *Alexandrinorum & Ephesiorum Concordia : Gordiano Pio . T. LXXII. n. II. pag. 129.*
- ΑΠΑΜΕΩΝ. *Apamensium in Phrygia : Imp. M. Iul. Philippo P. Seniori . T. LXXVI. n. II. a pag. 149. ad 154.*
- ΑΠΟΛΛΩΝΙΩΝ. *Apolloniatarum : Iuliae Maecae . T. LXVIII. n. II. pag. 108. 109.*
- ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ. *Apolloniatarum : Gallie . no . T. LXXXV. n. 1. pag. 176. 177.*
- (ΑCΙΑC) ΚΟΙΝΟΝ ΙΓ ΠΟΛΕΩΝ. *Commune XIII. Urbium (Asiae) Antonino Pio . T. XXI. n. II. pag. 111. 112. T. XXIII. n. 1. pag. 113.*
- Aurelio Vero . T. XXIX. n. 1. pag. 149.
- ΑCΙΑC ΕΝ CΜΥΡΝΗ ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ . *Asiae in Smyrna Prima Communia (Certamina) Gordiano Pio . T. LXXIII. n. 1. pag. 131. 132.*
- ΑΥΤΟΜΑΛΕC ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΟC ΛΙΒΥΚΗ. *Automaleae Metropoleos Libycae : Severo Alexandro . T. LXV. n. II. pag. 101.*
- ΑΥΤΟΤΜΑΛΕC ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΟC ΛΙΒΥΚΗ. *Automaleae Metropolis Libycae : Severo Alexandro . T. LXV. n. 1. pag. 101. 102.*
- ΑΦΡΟΔΙCΙΕΩΝ. *Aphrodisiensium : Gordiano Pio . T. LXXII. n. 1. pag. 128. 129.*
- ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ. *Byzantium : Antonino Caracallae cum Geta . T. LVI. n. II. pag. 43. 44. 45. 46.*
- Severo Alexandro . T. LXV. n. II. pag. 102. 103. 104.

Vol. III.

GG

BI

- ΒΙΖΥΤΗΝΩΝ. *Bizyenorum in Thracia*: Imp. M. Iulio Philippo seniori. T. LXXVII. n. 1. pag. 155. 156. & n. 11. pag. 156. 157.
- ΓΕΡΜΕΝΩΝ. *Germenorum in Hellesponto*: Antonino Elagabalo. T. LXII. n. 111. pag. 89.
- ΕΦΕΣΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ephesiorum iterum Neocororum*: Traiano. T. XVI. n. 1. pag. 84. 85.
- ΕΦΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝ. *Commune Ephesiorum & Pergamenorum*: Commmodo. T. XLIX. n. 111. pag. 191. 192.
- ΕΦΕΣΙΩΝ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ Β ΝΕΩΚ. ΟΜΟΝΟΙΑ. *Ephesiorum Sardianorum 11. Neocororum Concordia*: Commmodo. T. L. n. 111. pag. 194. 195.
- ΕΦΕΣΙΩΝ ΚΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. *Ephesiorum Alexandrinorum Concordia*: Gordiano Pio. T. LXXII. n. 11. pag. 129.
- ΕΦΕΣΙΩΝ Γ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Ephesiorum tertium Neocororum*: Imp. Valeriano ien. T. LXXXII. n. 11. pag. 169. 170. Eorundem *Ephesiorum* Valeriano Iuniori. T. LXXXII. n. 11. pag. 171.
- ΘΡΑΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠ. *Thracum Commune Philippopoli*: Antonino Caracallae. T. LX. n. 11. & 111. T. LXI. n. 1. a pag. 74. ad 79.
- ΘΥΑΤΙΡΗΝΩΝ. *Thyatirenorum*: M. Aurelio. T. XXIX. n. 11. pag. 134. — Commmodo. T. CX. n. 111. pag. 199. 200.
- ΙΛΙΕΩΝ. *Ilienium*: M. Aurelio. T. XXIX. n. 111. pag. 135.
- ΚΑΙΣΑΡΙΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟ. ΝΕΩΚΟΡΟΙ ΕΤ Β. *Gaesarae Metropoleos Neocorae anno secundo*: Imp. M. Opellio Macrino & Diadumeniano. T. LXI. num. 111. pag. 85. 86.
- ΚΙΒΗΣΣΕΩΝ. *Cibessensium*: Imp. M. Iulio Philippo. T. LXXVII. n. 111. pag. 157.
- ΚΟΙΝΩΝ ΘΡΑΚΩΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΠ. *Commune Thracum Philippopoli*: Imp. Antonino Caracallae. T. LX. num. 11. pag. 74. num. 111. pag. 76. num. 1. pag. 77.
- ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΑΝ. *Crotoniatarum*: Num. aur. T. IV. n. 1. pag. 20.
- ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Cyzicenorum Neo-*
- cororum*: M. Aurelio. T. XXX. n. 1. pag. 136. — Commmodo. T. XLVIII. n. 111. pag. 196. 197. T. XLIX. n. 1. pag. 197.
- ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ. Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Cyzicenorum iterum Neocororum*: Macrino & Diadumeniano. T. LXII. n. 1. pag. 86. 87. 88.
- ΚΥΖΙΚΟΣ ΣΜΥΡΝΑ. *Cyzicus Smyrna*: Commmodo. T. LI. n. 1. pag. 195. 196.
- ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ. *Laodicensium*: Traiano. T. XV. n. 111. pag. 82. 83. 84. *Concordia iuniorum cum Perinsbiis*: M. Aurelio. T. XXXII. n. 1. pag. 142.
- ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Laodicensium Neocororum*: Antonino Caracallae. T. LVII. n. 1. pag. 50. 51. 52.
- ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΩΝ. *Myrilenaeorum*: Commmodo. T. XLIX. n. 11. pag. 193. 194.
- ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΩΝ. *Myrilenaeorum*: Antonino Caracallae. T. LVI. n. 111. pag. 48. 49. 50. — Severo Alexandro. T. LXVI. n. 1. pag. 104.
- ΝΕΙΚΑΙΕΙΣ. *Nicaenses*: Antonino Pio. T. XXII. n. 1. pag. 114. n. 11. pag. 115. 116.
- ΝΥΣΑΕΩΝ. *Nysaeorum Cariae*: M. Aurelio & Vero. T. XXXI. n. 111. pag. 141.
- ΟΡΟΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ. *Septimio Severo*. T. LIV. n. 1. a pag. 12. ad 20.
- ΠΕΡΓΑΙΩΝ. *Pergaensium*: M. Aurelio. T. XXX. n. 11. pag. 137.
- ΠΕΡΓΑΙΩΝ ΑΣΤΑΟΙ ΙΕΡΟΣ. *Pergaensium Asyli Sacri*: Imp. Gallieno. T. LXXXV. n. 11. pag. 177.
- ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Pergamenorum iterum Neocororum*: Aurelio Vero. T. XXXV. n. 1. pag. 151. & n. 11. pag. 152.
- ΚΟΙΝΩΝ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΚΑΙ ΕΦΕΣΙΩΝ. *Commune Pergamenorum & Ephesiorum*: Imp. Commmodo. T. XLIX. n. 111. pag. 191. 192. T. L. n. 11. pag. 193. — *Pergamenorum*: Commmodo. T. L. n. 1. pag. 192.
- ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Pergamenorum iterum Neocororum*: Septimio Severo. T. LV. n. 1. pag. 37. 38.
- ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ.

- ΡΩΝ. *Pergamenorum Primorum tertium Neocororum* : Antonino Caracallae. T. LVII. n. 111. pag. 53. 54. T. LVIII. n. 1. pag. 57. 58. 59.
- ΠΕΡΓΑΜΝΩΝ ΠΡΩΤΩΝ Γ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *eidem Antonino Caracallae*. T. LVII. n. 111. pag. 55. 56. 57.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Perinthiorum in Thracia* : Antonino Pio. T. XXII. n. 111. pag. 117. — M. Aurelio. T. XXXII. n. 1. pag. 142.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ. *Perinthiorum* : Septimio Severo. T. LII. n. 111. pag. 21. 22.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Perinthiorum Neocororum* : Septimio Severo. T. LIII. n. 1. pag. 22. 23. 24. n. 111. & 111. a pag. 25. ad 34.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Perinthiorum Neocororum* : Imp. Antonino Caracallae. T. LVIII. n. 111. pag. 61. n. 111. pag. 65. T. LIX. n. 1. pag. 68.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Perinthiorum iterum Neocororum* : Antonino Elagabalo. T. LXIII. n. 1. pag. 90. — Severo Alexandro. T. LXV. n. 1. T. LXVI. n. 111. pag. 97. — Gordiano Pio. T. LXXII. n. 111. pag. 130. 131.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΙΩΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Perinthiorum iterum Neocororum Iouum* : Severo Alexandro. T. LXVI. n. 111. pag. 98. T. LXVII. n. 1. pag. 99. 100.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΙΩΝΩΝ. *Perinthiorum iterum Neocororum Iouum* : Imp. Antonino Caracallae. T. LXVI. n. 111. pag. 98.
- ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Perinthiorum iterum Neocororum* : Imp. M. Aur. Antonino Elagabalo. T. LXIII. n. 1. pag. 90.
- ΠΕΡΠΕΡΗΝΩΝ. *Perperenorum* : M. Aurelio. T. XXX. n. 111. pag. 138.
- ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ ΕΦΕCΙΩΝ Β ΝΕΟΚ ΟΜΟΝΟΙΑ. *Sardianorum Ephesiorum 11. Neocororum Concordia* : Commodus. T. I. n. 111. pag. 194. 195.
- ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ Β ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Sardianorum iterum Neocororum* : Antonino Caracallae. T. LIX. n. 111. pag. 69. 70. 71. & LX. n. 1. pag. 71. 72. 73. 74.
- ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΚΑΛΥΚΑΔΩΝ ΕΛΕΥΤΕΡΑΣ. *Seleucensium ad Calycadnum Liberae*. Imp. M. Iul. Philippo Seniore. T. LXXVIII. n. 1. pag. 158.
- ΣΜΥΡΝΑ ΚΥΖΙΚΟΣ. *Smyrna Cyzicus* : Commodus. T. LI. n. 1. pag. 195. 196.
- ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. *Smyrnaeorum in Ionia* : Septimio Severo cum filiis Caracalla & Geta. T. LIV. n. 111. pag. 35. 36. 37.
- ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Smyrnaeorum Neocororum* : Antonino Caracallae. T. LX. n. 1. pag. 46. 47. 48.
- ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΕΦΕCΙΩΝ. *Smyrnaeorum concordia innhorum cum Ephesus* : Macrino. T. LXI. n. 111. pag. 83. 84.
- ΤΑΒΗΝΩΝ. *Tabenorum in Lydia* : M. Aurelio. T. XXXI. n. 1. pag. 139.
- ΤΕΜΝΕΙΤΩΝ. *Temneisarum in Aeolide* : Imp. M. Iul. Philippo Iuniori. T. LXXVIII. n. 111. pag. 161.
- ΤΑΡCOC. *Tarsus* : Sept. Severo. T. LIV. n. 1. pag. 12. & seq.
- ΤΑΡCOT. *Tarsi in Cilicia* : Septimio Severo. T. LIV. n. 1. a pag. 12. ad 20.
- ΤΑΡCOT ΑΔΡΙΑΝΗC ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC. *Tarsi Hadrianae Metropoleos* : M. Aurelio. T. XXXII. n. 1. pag. 142.
- ΤΑΡCOT ΜΗΤΡ Α Μ Κ. *Tarsi Metropoleos Primae Maximae Ciliciae* : Severo Alexandro. T. LXVII. n. 111. pag. 105.
- ΤΑΡCOT ΜΗΤΡ Α Μ Κ Γ Β. Imp. Balbino. T. LXIX. n. 1. pag. 109. 110. — Imp. Pupieno. T. LXVIII. n. 111. pag. 110. 111. 112. — Imp. Gordiano Pio. T. LXXIII. n. 111. pag. 133. & n. 111. pag. 134. T. LXXIV. n. 1. pag. 135. 136.
- ΤΡΑΛΛΙΑΝΩΝ. *Trallianorum in Lydia* : Gordiano Pio. T. LXXIV. n. 111. pag. 136.
- ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛ. *Philippopolitarum in Thracia* : Vide ΘΡΑΚΩΝ.
- ΦΟΚΑΙΕΩΝ. *Phocaeensium* : Gordiano Pio. T. LXXIV. n. 111. pag. 137.

NOMINA VRBIVM POPVLORVM QVE

quorum expressa mentio in Numis ab iisdem cufis fere non habetur.

- A** *Bydenorum* in Hellesponto : Lucio Vero . II. n. iII. pag. 15. T. III. n. iI. pag. 11.
Num. aer. T. XXIX. n. 1. pag. 149. 12. T. IV. n. iI. pag. 12.
— Perseo Regi . Num. aur. T. II. n. iI. pag. 13.
- Aegyptiorum* : Arfinõe Ptolemaei Philadelphi co-
niugi . Num. aur. T. III. n. 1. pag. 9. 10.
- Alexandrinorum* : Augusto . Num. arg. T. III.
n. iI. pag. 49.
— Antoniae Augustae . Num. arg. T. VII. n.
iI. pag. 61.
— Antonino Pio . Num. arg. T. XXIII. n. iI.
pag. 118.
— Nervae . T. XI. n. iII. pag. 71.
- Antiochenorum* : Num. arg. cufi in honorem Ne-
ronis . T. VIII. n. iI. pag. 64.
— Vespasiani . T. VIII. n. iII. pag. 64. 65.
- Antiochenfium* ad Orontem : Neroni Caefari .
Num. arg. T. VIII. n. iI. pag. 64.
- Antiochenfium* , five *Seleucenfium* : Hadriano .
Num. arg. T. XV. n. iI. pag. 82.
- Antiochenfium* in Syria : Septimio Severo . Num.
aer. T. LIV. n. iI. pag. 34. 35.
— Imp. Gordiano Pio . T. CXII. n. iII. pag. 138.
- Apamensium* : Appio Claudio Pulchro . Num.
arg. cistoph. T. CVIII. n. iII. pag. 41. 42.
- Asiae Communis* : Num. arg. Traiani . T. XII.
n. 1. pag. 71. 72.
- CAES ANTIOCH COL S R. *Caesarea Anti-*
ochia Colonia Senatus Romani : Gordiano
Pio . Num. aer. T. LXXI. n. iII. pag. 126.
127.
- Caesaraugustanorum* : Tiberio Caefari . Num.
aer. T. V. n. iII. pag. 55.
- Caesareenfium* . Lucio Vero . Num. arg. T.
XXXV. n. iII. pag. 149. 150.
- Commune tredecim Urbium Asiae* . Antonino Imp.
Num. aer. T. XXI. num. iII. pag. 111. 112.
- Coroniatarum* : cum Hercule sedente . Num.
aur. T. IV. n. 1. pag. 26.
- Canopenfium* five *Copriorum* : Arfinõe Aegypti
Reginae . Num. aur. T. III. n. 1. pag. 9. 10.
- Macedonum* . Alexandro Magno . Num. aur. T.
II. n. iII. pag. 15. T. III. n. iI. pag. 11.
12. T. IV. n. iI. pag. 12.
— Perseo Regi . Num. aur. T. II. n. iI. pag. 13.
- Messeniorum* , five *Messanenfium* , cum capite mu-
lieris ignoto . Num. aur. T. III. n. iI. pag. 19.
- Nicopolitarum* : Hadriano . Num. arg. T. XV.
n. 1. pag. 81.
- Pamphylliae* : C. Fannio Pontico . Num. arg.
cistoph. T. CVIII. n. 1. pag. 42. 43.
- Paphiorum* : Vespasiano . Num. arg. T. IX. n. 1.
pag. 56. 57.
— Domitiano . Num. arg. T. XI. n. 1. pag. 70.
- Pergamensorum* : C. Clodio Pulchro Proconfuli .
Num. arg. cistoph. T. CVIII. n. iI. pag. 40.
- Ponti incolae Sinopenfes* : Pharnaci Regi . Num.
aur. T. II. n. 1. pag. 14.
- Salaminenfium* Cypri : Vespasiano . Num. arg.
T. VIII. n. iII. pag. 64. T. IX. n. iI.
pag. 66.
- Samiorum* : Traiano . Num. arg. T. XII. n. iII.
pag. 73.
- Seleucenfium* , five *Antiochenfium* : Hadriano .
Num. arg. T. XV. n. iI. pag. 82.
- Sinopenfium* : Pharnaci Ponti Regi . Num. aur.
T. II. n. 1. pag. 14.
- Smyrnaeorum* : Antinoo . v. pag. 87.
- Syriae* : Antiocho Regi . Num. aur. T. I. n. iI.
pag. 16.
— Demetrio I. Soteri . Num. aur. T. I. n. iII.
pag. 17.
— Seleuco I. Nicatori Syriae Regi . Num. aur.
T. II. n. iII. pag. 15.
- Thraciae* . Lyfimacho Regi . Num. aur. T. I.
n. 1. pag. 18.
- Tyriorum* : Vespasiano . Num. arg. T. IX. n.
iII. pag. 67. T. X. n. iII. pag. 67. & 68.
— Traiano . Num. arg. T. XII. n. iI. pag. 72.
T. XII. n. iII. pag. 72. 73. T. XIII. n. 1.
pag. 74.
— Imp. Antonino Caracallae . Num. arg. T.
CXII. n. iI. pag. 79.

I N D E X T Y P O R V M

Q V I B V S

NVMISMATA EX AVRO ARGENTO ET AERE

M A X I M I M O D V L I

O R N A T A S V N T

in quo praecipue Dii Deaeque Urbium Praefides recensentur.

AESCULAPIVS

AESCULAPIVS cum Hygia & Telephoro. T. XXIII. n. II. 115. 116. cum Hygia a dextris, ipse vero a sinistris. T. XXXV. n. II. pag. 152.
Aesculapius in aede sua itans, cum Diana Ephe-
sia. T. L. n. I. 192. & n. II. 193.

Vol. III.

Aesculapius sacra faciens cum patera & hasta. T. LXVI. n. II. 97.
Aesculapius & Hygia in biclinio. T. LXXVII. n. I. 155. 156. prope arborem & signum Hermacum. T. LXXVII. n. II. 156. lidem cum Telephoro. T. LXXVII. n. III. 157.

ANIMALIA DIIS SACRA.

Aquila infistens fulmini. T. II. n. II. 13. T. VIII. n. II. 64. T. XV. n. II. 82.
Aquila clavae infistens. T. IX. n. III. 67. T. XII. n. II. 72.
Aquila Iovis capiti incumbens. T. XXXII. n. II. 143.
Aries cum caduceo. T. XVII. n. III. 87. 88. T. XVIII. n. I. & II. 90. 91.
Capricornus, nota sideris Augusti. T. IV. n. II. 51. 52.
Polypus. T. III. n. II. 19.
Sus lactans luculos sub ilice. T. XIV. n. I. 75.
Taurus cum serpente sub eo. T. I. n. I. 37.
Taurus. T. XVII. n. II. 88. 89.

Vol. III.

Aquila rostro coronam gerens. T. LIV. n. II. 34. 35. T. CXII. n. II. 137. clavae infistens, coronam rostro praefersens. T. CXII. n. II. 79. 80.

Lupa Romulum & Remum lactans. T. I. n. II. & III. 205. 206.
Pavo sacer Iunoni. T. LXXXVI. n. II. 179.
Phoenix globo infistens. T. XCIV. n. I. 199. 200.
Scylla monstrum fabulosum in numo Tarfen-
sium. T. LXXIII. n. II. 134.

A N N O N A.

ANNONA cum cornucopiae & navis gubernaculo sedet cum Roma, & adstat sacris a Com-
modo factis. T. XLII. n. I. 161. 162.

A N N V S.

Anni quatuor Tempora Pueris quatuor expressa. T. LXXXI. n. II. 167. 168.
Anni quatuor Tempelitates quatuor Pueris cum symbolis expressae. T. XXXVI. n. III. 155. 156. item quatuor Puellis in circulo, quem tenet Iupiter. T. XLI. n. II. 170. 171.

A P O L L O.

APOLLO fedens in cortina cum arcu & telo. T. I. n. II.
Muliebri veste & cultu capillorum, cum arcu & copiae cornu. T. I. n. III. 17.
Stans inter menfas, quarum alteri impositum vasculum. T. XIV. n. III. 79. cum tripode. *ibid.*
Muliebri veste, cum lyra & plectro. T. XV. n. I. 81. 82.
Quadriga vestus, praecunte eius Genio cum face. T. XIX. n. I. 98. 99.
Amictus chlamyde cum arcu & pharetra, pro-
pe

pe laurum & tripodem . T. XXIV. n. 111.
 143.
 Apollo Tyrinnus galea testo capite, bipennem
 tenens & ramulculum, quadrigam agitans. T.
 XXIX. n. 11. 134.

Vol. III.

Apollo seu Sol in biuigo curru cum Diana, sive
 Luna. T. LVIII. n. 11. 61. 62. T. LXVI.
 n. 111. 98.
 Stans cum cervo ad pedes. LXVIII. n. 111. 110.
 Cum flagro stans in quadriga. T. LXXXIX.
 n. 111.

Castor & Pollux cum Iove. T. XL. n. 11. 166.
 Mars & Victoria, quae coronam offert Commodo
 sacra facienti. T. XLI. n. 1. 169. 170.

Vol. III.

Phoebus & Diana in biuigo curru. T. LVIII.
 n. 11. 61. 62.
 Bacchus cum Hercule. T. LXVII. n. 1. 99.
 100.
 Agitans quadrigam. T. LXX. n. 11. 123. 124.
 Lunus Deus & Cybele. T. LXXI. n. 111. 126.
 127.
 Diana Ephefia cum Ifide & Serapide. T. LXXII.
 n. 11. 129.

BACCHVS.

BACCHVS cistae insidens, muliebri veste ami-
 ctus, cum cantharo, hasta & serpentibus. T.
 III. n. 1. 47.
 Chlamydati tenens cantharum, & thyrsus cum
 tigre ad pedes. T. XXX. n. 111. 138.
 Curru vectus a pantheris, comitante suo famuli-
 tio. T. XLIX. n. 1. 197.

BONVS EVENTVS.

BONVS EVENTVS prope aram, pateram &
 spicas gerens. T. XXV. n. 11. 124. 125.

CASTOR.

CASTOR cum Polluce cum hasta & equo. T.
 XIX. n. 11. 99. 100. T. XXV. n. 1. 124.
 Castor & Pollux cum Iove. T. XL. n. 11. 166.

CERES.

CERES utraque manu faces gerens, curru ve-
 cta a draconibus. T. XXII. n. 1. 114.

CHARITES.

CHARITES Deae tres nudae, mutuo se com-
 plectentes. T. LXIX. n. 1. 109. 110.

COMITES DII

sive ΣΤΥΝΝΑΟΙ & ΠΑΡΕΔΡΟΙ.

Iupiter Philaethes cum Rhea seu Cybele, &
 Pallade. T. XV. n. 111. 82. 83.
 Vulcanus arma fabricans coram Minerva. T.
 XX. n. 1. 105. 106.
 Roma cum Victoria. T. XXV. n. 11. 126. 127.

CVPIDO.

CVPIDO Omphalem ad Herculem adducens.
 T. XXXV. n. 1. 151.
 Cum Venere. T. XXXVI. n. 11. 153.
 Cupidines circa Venerem. T. LXXII. n. 1. 128.

CYBELE.

CYBELE, seu RHEA cum Iove & Pallade.
 T. XV. n. 111. 82. 83. 84.
 Vecta leone, quam praecit vir Phrygius. T.
 XLVIII. n. 111. 196. 197.

Vol. III.

Copiae cornu gerens. T. LXXI. n. 111. 136.
 137.

DIANA.

DIANA Venatrix cum arcu & pharetra, ad
 pedes cervo & cane. T. XVIII. n. 1. 96.
 Diana Pergaea in templo. T. XXX. n. 11. 137.
 Diana Venatrix Tabenorum cum pileo Phry-
 gio. T. XXXI. n. 1. 139.
 Diana Ephefia in templo. T. XXIX. n. 1. 149.
 item sociata Aesculapio in aede sua stanti.
 T. L. n. 1. 192. & n. 11. 193. cum Pro-
 serpina. T. L. n. 111. 194. 195.

Vol. III.

Diana, sive Luna, in biuigo curru cum Phoe-
 bo sive Sole. T. LVIII. n. 11. 61. 62. T.
 LXVII. n. 111. 98.
 Diana Venatrix dextra icunculam praefere-
 ns, cum cerva. T. LXV. n. 11. 101. 102. cum
 cane. T. LXVI. n. 1. 104.
 Diana Ephefia tutulata cum Ifide & Serapi-
 de. T. LXXII. n. 11. 129.
 Diana cum Genio Urbis Seleucia. T. LXXVIII.
 n. 1. 158.

Tri-

Triremi infistens . T. LXXXII. n. II. 169. 170.
Dianae simulacrum in templo . T. LXXXII. n.
III. 171.

FELICITAS.

FELICITAS cum caduceo adstat cum Victo-
ria Romae offerenti Palladium & globum
Commodo . T. XLVI. n. III. 187.
Cum caduceo & cornucopiae . T. LXXX. n. I.
164.
Caduceum tenens . T. LXVII. n. III. 106. 107.

FLVMINA.

Cydnus Tarfi Ciliciae . T. CIX. n. I. 92.
Tigris & Euphrates in numo L. Veri . T.
XXXIII. n. II. 143.

Vol. III.

Meles amnis praeter Smyrnam labens . T. LXI.
n. II. 83. 84.
Hermus fluuius Phocaenium decumbens , cum
ramo & vase , cui infidet avis . T. LXXXIV.
n. III. 137.

FORTVNA.

FORTVNA dextra tenens temonem , laeva cor-
nucopiae , adstat Commodo , sacra facienti .
T. XLV. n. III. 182.
Puerulum in dextra ulna gerens . T. LXVIII.
n. II. 108. 109.

GENIVS.

GENIVS ardentem taedam praeferens praeci-
pitem Plutonis rapientis Proserpinam . T.
XXI. n. III. 111. 112.
Genius Urbis Tabenorum hastatus , facem arae
admovet , tecto capite pileo Phrygio . T.
XXXI. n. I. 139.
Genius Iovis copiae cornu tenens . T. XLI. n.
II. 170. 171.
Genii Urbium Smyrnae , & Cyzici , coronantes
Commodum . T. LI. n. I. 195. 196.
Genius Sacri Senatus Thyatirenorum . T. CX.
n. III. 199. 200. 201.

Vol. III.

Genius Pergami dextra sigillum Aesculapii prae-
ferens occurrit Antonino Caracallae . T. LVII.
n. III. 56. 57.
Genius Populi Romani cum radiata corona . T.
LXXXIV. n. III. 176.

Genius Sardoniorum adstat sacris Antonini Ca-
racallae . T. LIX. n. III. 69. 70.
Genius Terrae , & Genius Aquae sculpti cum Io-
ve stante in medio signorum Zodiaci . T.
LXVI. n. III. 98.
Genius Urbis Constantinopoleos . T. XCVI. n.
I. 204. n. II. 205. T. XCVIII. n. I. 109.
T. XCIX. n. I. & n. II. 211. 212.
Genius Urbis Perinthis . T. LIII. n. I. 22. 23.
24. cum patera & cornucopiae . T. LIX. n.
I. 68. 69.
Genius Urbis Seleucia cum Diana . T. LXXXVIII.
n. I. 158.
Genii Fluminum iacentes sculpti . T. LXX. n.
II. 123. 124.

HERCVLES.

HERCVLES sedens cum scypho & clava . T.
IV. n. I. 20.
Clavae innixus cum arcu & sagitta , & spoliis .
T. V. n. III. 24.
Laurea corona redimitus . T. XIII. n. I. 74.
Colligans poma ex arbore Hesperidum . T.
XVIII. n. III. 94. 95.
Adblandiens Omphali Lydiae reginae . T. XXIII.
n. I. 113. 114. T. XXXV. n. I. 151.
Leonem suffocans . T. XXIII. n. III. 117.
Hydrum interimens . T. XXVIII. n. I. 131. 132.
Oleagineam coronam capiti suo imponens . T.
XXXIX. n. III. 165.
Hercules innixus clavae , cui taurinum caput
subiectum , adstat Commodo ad aram ignitam
sacra facienti . T. XLVII. n. I. 188. 189.
Taurum prostratum trahens . T. XLVII. n. II.
190. eius arma . T. XLVII. n. III. 190. 191.

Vol. III.

Hercules leonem suffocans . T. LII. n. I. 21.
Hercules cum pomis in Hortis Hesperidum .
T. LIII. n. III. 31. 32. T. LXXIV. n. I.
135. 136.
Cervam prostratam discerpens . T. LV. n. I.
37. 38. T. LXII. n. III. 89.
Clavae innixus . T. LXI. n. I. 77. 78.
Hercules & Bacchus stantes . T. LXVII. n. I.
99. 100.
Cerberum ab inferis educulum trahens . T. LXXII.
n. III. 130.
Hercules innixus clavae , quiescens . T. LXXXVII.
n. III. 182.

HEROES.

Achilles . T. III. n. II. 11.
Hector cum hasta & clipeo pugnans in biga .
T. XXIX. n. III. 135.

HY-

H Y G I A.

HYGIA cum Aesculapio stans a dextris . T. XXXV. n. II. 152.
 Cum Aesculapio & Telephoro . T. XXIII. n. II. 115. 116.
 Sola, cum serpente eius corpori circumvoluto, quem femina pascit . T. XXXVII. n. II. 160. 161.
 Sedens in scopulo, dextra pateram porrigit serpenti ad arborem circumvoluto, & prope eam canis . T. XLIX. n. II. 191. 192.

Vol. III.

Hygia cum Aesculapio sedens . T. LXXVII. n. I. 155. 156. item prope arborem & Hermacum signum . T. LXXVII. n. II. 156. 157. cum Telephoro . T. LXXVII. n. II. 157.

H Y M E N A E V S.

HYMENAEVS lampadem seu facem gerens cum Venere . T. XXXVI. n. II. 153.

I A N V S.

IANVS Geminus . T. XLIII. n. II. 175. 176.

I S I S.

ISIS cum Serapide . T. XLVIII. n. II. 198. 199.
 Cum Diana Ephesia & Serapide . T. LXXII. n. II. 129.

I V N O.

IVNO Capitolina . T. XXXII. n. II. 143.
 Iuno Samia, eius simulacrum & templum . T. XII. n. II. 147.

I V P I T E R.

IUPITER velato capite stans cum patera & sceptro, eius sinistrae insitit aquila . T. VIII. n. II. 64. 65. T. IX. n. II. 66.
 Cum fulmine & hasta, medius inter septem stellas, five planeras . T. XI. n. II. 69. 70.
 Iupiter Philaethes cum hasta & aquila . T. XV. n. II. 82. 83. 84.
 Iupiter Victor gerens dextra Victoriolam, ad pedes eius aquila & ara ignita . T. XX. n. II. 107. 108.
 Pallio suo protegens Caesares, cum hasta & ful-

mine . T. XXVI. n. I. & II. 127. 128.
 Dextram manum imponens tropaeo . T. XXVIII. n. II. 133.
 Capitolinus cum Iunone & Minerva . T. XXXII. n. II. 143.
 Iupiter infidens Romae collibus armatus fulmine . T. XXXIV. n. II. 147.
 Sedens in throno cum Castore & Polluce . T. XL. n. II. 166.
 Crepidatus, superne nudus, inferne amictus, circulum tenet in quo puellae quatuor, anni Tempora designantes . T. XLI. n. II. 170. 171.
 Iupiter Iuvenis cum fulmine & hasta : pone eum ara ignita & aquila . T. CXI. n. II. 181.

Vol. III.

Iovis Vltoris templum cum eius simulacro . T. LXIV. n. I. 93. 94.
 Iupiter Victor gerens dextra Victoriolam, ad pedes aquila & ara ignita . T. LI. n. II. 3. 4. 5. 6. 7.
 Iupiter cum patera & sceptro, & ad pedes aquila in medio signorum Zodiaci . T. LXVI. n. II. 98.
 Iupiter cum patera & fulmine . T. LXXVIII. n. II. 161.
 Iupiter Conservator stans in templo ei dedicato a Diocletiano . T. XCH. n. II. 193.

L V N V S D E V S.

LUNVS DEVS dextra pateram, sinistra hastam gerens . T. XXXI. n. II. 141.

M A R S.

MARS in quadriga, quam Victoria moderatur . T. II. n. I. 39.
 Gradivus cum tropaeo & hasta . T. XXXII. n. II. 144.
 Mars cum Victoria coronam offerente adstitit Sacris Commodi . T. XLI. n. I. 169. 170.
 Chlamydatus, laevo pede thoracem calcans, stat ante simulacrum Victoriae, quae palmam & coronam tenet . T. CXI. n. II. 186.

Vol. III.

Tradens globum imperii symbolum Gordiano Pio . T. LXX. n. II. 121. 122.

M E R C V R I V S.

MERCVRIVS cum ramusculo, capra, copiae cornu & caduceo . T. II. n. I. 14.

MI-

MILITIA.

Signa militaria humi fixa. T. X. n. 1. 68. 69.
T. XLIII. n. 1. 171.

Vol. III.

Signis militariibus imposita Victoriola cum palma. T. LV. n. 111. 80. 81. 82. T. LXXV. n. 1. 139. T. LXXXVII. n. 11. 181. 182. T. LXXXVIII. n. 11. 183. 184. T. CXIII. n. 11. 185. T. LXXXIX. n. 1. 186. T. XCVII. n. 1. & 11. 207.

MINERVA.

MINERVA fedens in throno, innixa clipeo, dextra praefersens Victoriolam. T. I. n. 1. 18.
Cum hasta inuerso mucrone, & cum scuto. T. XIII. n. 111. 78.
Pallas comes Iovis & Rheae seu Cybeles. T. XV. n. 111. 82. 83. 84.
Pallas galeata, cuius insigne serpens. T. IV. n. 11. 12.
Adstans Vulcano arma fabricanti. T. XX. n. 1. 105. 106. T. XXIV. n. 11. 122. deposita clipeo in quo serpens sculptus. T. XXIV. n. 1. 120. 121. 122.
Minerva Capitolina cum Iove & Iunone. T. XXXII. n. 11. 143.
Minerva ante tropaeum gerens Victoriolae simulacrum. T. XLVI. n. 1. 143.

Vol. III.

Minerva signum Victoriolae gerens adstat ad aram ignitam, & prope eam arbor. T. LX. n. 11. 74. 75. 76.

MONETAE.

MONETAE stantes cum suis attributis. T. XLIV. n. 11. & 111. 178. 179. T. XLV. n. 11. 180. T. LXII. n. 11. 88. 89. T. LXIII. n. 1. 91. T. LXVIII. n. 1. 107. 108. T. LXXXIII. n. 11. 174. caedem in sequentibus Tabulis. 175. 179. 180. 182. 183. 184. 188. 189. 190. 191. 192. 194. 195. 197. 206. 219.
Moneta Iovi & Herculi Augg. T. XCIII. n. 1. 196.

MONTES.

Dyndimus mons in numo Cyzicenorum in honorem M. Aurelii. T. XXX. n. 1. 136.
Mons Argaeus cum simulacro Iovis in vertice. T. XXXV. n. 111. 149. 150.

Vol. III.

Vol. III.

Mons Argaeus cum templo & simulacris Nemefum in vertice. T. LXI. n. 111. 83. 84.

NEPTVNVS.

NEPTVNVS dextra hastam, laeva tridentem gerens, insistsens prorae navis, adstat sacra facienti Commodo ad aram ignitam. T. CXI. n. 1. 185. 186.

OMPHALE.

OMPHALE. v. Hercules.

PAX.

PAX cum caduceo insistsens cistae in numo Augusti. T. IV. n. 111. 52. 53.
Dextra ramum olivae, laeva hastam gerens. T. XLIV. n. 111. 178.

PLVTO.

PLVTO Proserpinam rapiens, curru vectus, praecedente eius Genio. T. XXI. n. 111. 111. 112.

POLLVX.

POLLVX cum Castore hastatus, equum capistro retinens. T. XIX. n. 11. 99. 100.

PROSERPINA.

PROSERPINA rapta a Plutone. T. XXI. n. 111. 111. 112. sociata cum Diana Ephesia. T. L. n. 111. 194. 195.

PROVINCIAE.

Britannia insidens armis, dextra legionarium signum, sinistra innixa umboni, hastam utrimque munitam cuspide tenet. T. XXXIX. n. 11. 168.
Africa in portu sui maris stans, expressa in numo Commodi. T. XLVIII. n. 1. 173. 174.

PVDICITIA DEA.

PVDICITIA DEA cum sceptro sive hasta, velo

hh

velo faciem dextra obducens . T. LXXX.
n. II. 165. n. III. 166.

ROMA DEA.

ROMA infidens armis cum hasta , Palladium
porrigens Hadriano . T. XIV. n. II. 76.
Dextra florem offerens Imperatori Antonino
Pio . T. XIX. n. III. 103. 104.
Sub arbore stans , deposito clipeo , ad aram
ignitam . T. XXV. n. III. 126.
Praeit currum triumphantium Caesarum , tro-
paeum gerens . T. XXVIII. n. I. 131. 132.
Galeata , Caesares coronans . T. XXXIV. n. II.
147.
Infidens armis , lauri ramusculum Caesari dans ,
& a Victoria coronatur . T. XXXIV. n. I.
148. sedens , & Victoriolam dextra gerens
adstitit Imperatori sacra facienti . T. LII.
n. I. 161. 162. T. XL. n. I. 163.
Palladium & globum offert Imperatori Com-
modo , sinistra tenens copiae cornu , adstan-
tibus Felicitate , & Victoria . T. XLVI. n.
III. 187.

Vol. III.

Roma stans , galea & armis insignis . T. LII.
n. I. 8. 9.
Coronam accipit a Victoria , ad cuius pedes ca-
pitivus . T. XCIV. n. II. 201.
Galeata & stolata cum globo , cui insistit Victo-
ria . T. XCVII. n. III. 208. T. XCIX. n.
III. 213.

SERAPIS.

SERAPIS cum Iside . T. XLVIII. n. II. 198.
199. cum Iside & Diana Ephesia . T. LXXII.
n. II. 129.

SOL.

Vide PHOEBVS , sive APOLLO.

TELLVS DEA.

TELLVS DEA quomodo expressa in numo
Commodi . T. XLIII. n. III. 176. & n. I.
177.

TEMPLA.

Templum apud Apolloniatas Gallieno dedica-
tum . T. LXXXV. n. I. 176. 177.

Templum Caesaraugustanorum Pietati Augustae
Tiberio Caesari dedicatum . T. V. n. III.
55. 56.
Templum Dianae Ephesiae . T. XXIX. n. I.
149.
Templum Dianae Pergaeae . T. XXX. n. II.
137.
Templum Iovis Capitolini columnis , statuis , &
tropaeis ornatum . T. XXXVIII. n. I. 159.
160. T. XL. n. III. 163. 164.
Aediculae Deorum in eodem Templo Capito-
lio . T. LXXV. n. II. 140.
Idem Templum columnis & statuis ornatum .
T. LXXVI. n. I. 146. T. LXXV. n. II. 159.
Templum Iovis Conservatoris a Diocletiano de-
dicatum . T. XCII. n. II. 193.
Templum Iunonis Samiae . T. XII. n. III. 73.
Templum Martis Vltoris in Capitolio . T. IV.
n. I. 51.
Templum Romae & Augusto sacrum . T. VI.
n. II. 58. 59. T. XII. n. I. 71. 72.
Templum Veneris Paphiae . T. IX. n. I. 65.
66. T. XI. n. I. 70. T. XVI. n. I. 84. 85.
Templum Vestae Deae cum sex Vestalibus sa-
cra facientibus . T. XXXVI. n. I. 154.

Vol. III.

Templa Cyzicenorum . T. LXII. n. I. 86. 87.
Templum Iovis cultoris cum eius simulacro .
T. LXIV. n. I. 93. 94.
Templa Pergamenorum . T. LVII. n. II. 55. 56.
Templa Perinthiorum . T. LIII. n. II. 25. &
seqq. T. LXIII. n. I. 90.
Templa Sardoniorum . T. LIX. n. III. 71. 72.
Ara Apollinis cum cervis , ornata pateris en-
carpis & vittis . T. III. n. III. 30.

THETIS.

THETIS arma Heroica gerens . T. III. n.
II. 11.

VENVS.

VENVS Paphia . T. IX. n. I. 65. 66. T. XI.
n. I. 70. T. XVI. n. I. 84. 85.
Venus cum Cupidine , seu potius Hymenaeo fa-
cem gerente . T. XXXVI. n. II. 153.

Vol. III.

Circa eam ludentes Cupidines . T. LXXII. n.
I. 128. 129.

VESTA.

VESTA sedens velato capite , gerens Palla-
dium

dium & hastam. T. V. n. II. 21. puerulum in ulnis gerens. T. LXVIII. n. II. 108. 109. Eius templum in quo Vestales sex sacra faciunt. T. XXXVI. n. I. 154. T. LI. n. II. 204. 205.

VICTORIA.

VICTORIA cum corona & palma, & ad pedes vasculo. T. II. n. II. 15.
Victoria cum tridente. T. IV. n. II. 12.
Palmas spargens in triumpho Imperatorum. T. V. n. I. 22.
Gradiens cum clipeo. T. V. n. II. 54.
Scribens in clipeo pendente e tropaeo. T. XX. n. II. 108. T. XXI. n. I. 109. T. XXVII. n. II. 131.
Victoria laeva pateram tenens, dextra vestem adtollens. T. XXV. n. II. 126. 127.
Victoria columellae innixa cum corona & palma. T. XXVI. n. II. 129. T. XXXVIII. n. I. 201.
In quadriungo triumphali curru cum palma. T. XXVII. n. I. & II. 129. 130. item sine palma. T. XLVI. n. II. 184.
Victoriae Imperatores coronantes. T. XXXIII. n. II. 145.
Victoria Romam Deam coronans. T. XXXIV. n. I. 148.
Cum palma, scribens in clipeo. T. XVIII. n. II. 97. 98.
Caesares sacrificantes coronans. T. XXXIV. n. II. 148.
Super curru triumphantium Imperatorum volitans. T. XXXVI. n. II. 157. 158.
Lauream coronam Imperatoribus porrigens. T. XXXIX. n. I. 162.
Prope tropaeum scribens in clipeo, insidens armis. T. XLI. n. II. 167.
Coronam offerens, cum Marte adstitit sacris Commodi. T. XLI. n. I. 169. 170.
Victoria cum palma & corona, globo insistens in dextra Caesarum. T. XLII. n. II. 172.
Cum Felicitate adstat Romae Palladium & glo-

bum offerenti Commodi. T. XLV. n. II. 187.
Eius simulacrum ante Martem basi impositum. T. CXI. n. II. 186.

Vol. III.

Victoria coronans militem gestantem tropaeum. T. LXIII. n. II. 92.
Stans pone Imperatorem triumphali curru vestum. T. LXIV. n. II. 94.
Coronans Imperatores. T. LXX. n. II. T. LXXI. n. I. 122. 123.
Victoria gestata ad Imperatoribus in triumphis. T. LXX. n. I. 123. 124.
Gestata etiam a Luno Deo in numo Caesareae Antiochiae. T. LXXI. n. II. 126. 127.
Victoriae utraque manu sustentantes clipeum inscriptum. T. LXXVI. n. II. 147. 148.
Victoria ante tropaeum insidens armis cum palma & clipeo. T. LXXIX. n. I. 160.
Victoria gradiens cum palma & corona. T. LXXIX. n. II. 163.
Praeivit Imperatores equitantes. T. LXXXI. n. I. 166. 167. T. CXIII. n. I. 169. T. LXXXVII. n. II. 181. T. LXXXVIII. n. II. 185.
Imperatores triumphali curru vestos coronans. T. LXXXI. n. II. 168.
Victoria in prora navis. T. XCV. n. II. 202. 203. item n. II. 203. 204.
Victoria coronans Genium Urbis Constantino-poleos. T. XCVI. n. I. 204.
Scribens in clipeo. T. XCVIII. n. II. 210.
Inter duos captivos. T. C. n. II. 214. conculcans captivum. T. CI. n. II. 215.
Ducens Imperatores armis insignes. T. CI. n. I. 215. coronam iisdem imponens. T. CI. n. II. 216. 217. 218. 219.

VVLCANVS.

VVLCANVS arma fabricans, adstante Minerva. T. XX. n. I. 105. 106. T. XXIV. n. II. 122.

I N D E X

Q V O

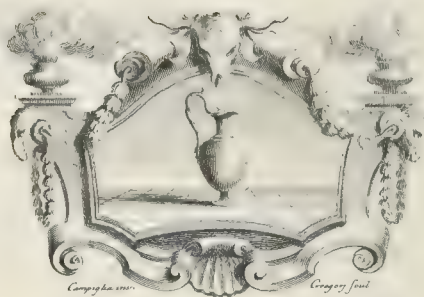
V I R I

VRBIVM MAGISTRATV ET DIGNITATE SACRA
VEL CIVILI ORNATI

ALPHABETICO ORDINE RECENSENTVR.

- A**elius Hephæsta Byzantium : Imp. Severo Alexandro . T. LXV. n. 111. pag. 102.
- T. Aelius Capitolinus Praetor Byzantium : Imp. Antonino Caracalla . T. LVI. n. 11. 43.
- Agarhinus Praetor Apolloniatarum : Iuliae Mamae Aug. T. LXVIII. n. 11. 108.
- Agrippinus Praetor Laodicensium : Hadriano Imp. T. XV. n. 111. 82. 83. 84.
- P. Aepius Praetor Communis Pergamenorum & Ephesiorum : Imp. Commodus . T. L. n. 1. 192.
- Apella Menemachi F. iterum Praetor Mytilenaeorum : Imp. Antonino Caracalla . T. LVI. n. 111. 48.
- Aristodemus Praetor Pergamenorum, Imp. Sept. Severo . T. LV. n. 1. 37.
- A. Atilius Cratippus Praetor Pergamenorum : Imp. L. Aurelio Vero . T. XXXV. n. 1. 151.
- Aurelius Antoninus Eutyches, Consularem habens potestatem, Praetor Smyrnaeorum : Imp. Antonino Caracalla . T. LX. n. 1. 46.
- Aurelius Diodotus Scriba Nyfaeorum : M. Aurelio Imp. T. XXXI. n. 111. 141.
- Aurelius Profectus Pardoli F. Praetor Mytilenaeorum : Imp. Severo Alexandro . T. XLVI. n. 1. 104.
- L. Aurelius Cratippus Praetor Pergamenorum : Imp. L. Aur. Vero . T. XXXV. n. 11. 152. *v. supra*.
- M. Aurelius Barbarus Praetor Thyatirenorum : Commodus Imp. T. CX. n. 111. 199. 200. 201.
- M. Aurelius Fronto Byzantium : Imp. Severo Alexandro . T. LXV. n. 111. 102.
- Claudius Fronto Afiarcha & Pontifex tredecim Urbium Communis Afiarum : Antonino Imp. T. XXI. n. 111. 111. 112. T. XXIII. n. 1. 113. 114. T. XXIX. n. 1. 149.
- Claudius Rufinus Sophista Praetor Smyrnaeorum : Imp. Septim. Severo . T. LIV. n. 111. 35.
- M. Claudius Verus Praetor Cyzicenorum Neocororum : M. Aurelio Imp. T. XXX. n. 1. 136.
- Cratippus Praetor Pergamenorum : M. Aurelio Imp. T. XXXI. n. 11. 140.
- Iulius Anthimus Praetor Pergamenorum Primum tertium Neocororum : Imp. Ant. Caracalla . T. LVII. n. 111. 53. T. LVII. n. 11. 55. T. LVIII. n. 1. 57.
- Iulius Commodus Praefes Perinthiorum : Imp. Hadriano . T. XXII. n. 111. 117.
- C. Iulius Crispus Archon Primus Sardianorum bis Neocororum : Imp. Antonino Caracalla . T. LIX. n. 111. 71.
- Glycon Sacerdos Perpetuus Perperenorum : M. Aurelio Imp. T. XXX. n. 111. 138.
- Lucius Aurelius Afiarcha Cyzicenorum Neocororum : Imp. Commodus . T. XLVIII. n. 111. 196.
- Naevius Quinctus Praetor Smyrnaeorum & Cyzicenorum concordia coniunctorum : Imp. Commodus . T. LI. n. 1. 195. 196.
- Phocenus Alexander Praetor Germenorum : Imp. M. Aur. Antonino Elagabalo . T. LXII. n. 111. 89.

- Publius Menecles Praetor Smyrnaeorum : Imp.
Gordiano Pio . T. LXXIII. n. 1. 131.
- Publius Philippus Centa Praetor Trallianorum :
Imp. Gordiano Pio . T. LXXIV. n. 11. 136.
- Publius Epimachus Praetor Mytile-
nacorum : Imp. Commode . T. XLIX. n.
11. 193.
- Publius Maevius Archon Abydenorum in Hel-
lesponto : L. Aurelio Vero Caes. T. XXIX.
n. 1. 149.
- Probus Praetor Communis Pergamenorum &
Ephesiorum : Imp. Commode . T. XLIX.
n. 11. 191. 192.
- Quintilianus Praetor Pergamenorum & Ephe-
siorum Concordia coniunctorum : Imp. Com-
mode . T. L. n. 11. 193.

I N D E X

R E R V M

Q V A E

IN ANTIQVIS NVMISMATIS IMPERATORVM. AVGVSTARVM. ET CAESARVM AVRO ARGENTO ET AERE MAXIMO PERCVSSIS O B S E R V A N T V R.

Numeri priores Romani, Volumina: posteriores, indicant paginas:

- A**etia certamina quae. III. 78. 79.
Asia Alexandrina, quae. *ibid.*
Adanci Iuliam Domnam coluere, multisque honoribus adfecere. III. 41.
Adclamationes faustae in honorem Imperatorum in spectaculis. III. 28. & in eorum in Urbem adventu. III. 42.
Adventus & ingressus Imperatorum Caesarum in urbes multa laetitia festisque adclamationibus celebratus. III. 42.
Aediculae seu cellae Deorum plures in templo Iovis Capitolini. III. 140. 141.
Aegis Ciliciae maritimae urbs, clara Aesculapii templo. III. 95. 96. vario modo nomen scriptum in numis. *ibid.*
Aegeanenses maritimae Ciliciae incolae, eorum epocha ab Iulio Caesare, a quo libertate donati. II. 197. celebre apud eos Aesculapii sanum. *ibid.* se adpellarunt in gratiam Caesarum *Hadrianos*, *Commodianos*. 198.
Aeginetium numus in honorem Macrini. III. 84.
Aequipondia, quae apud Romanos. II. 39.
Aequitas Dea, quomodo in numis sculpta. III. 183.
Aesculapii templum celebre apud Pergamenum, quod adiit Caracalla. III. 53. 54.
Aesculapio sacra Romae fecit M. Aurelius ad pestem avertendam. II. 126. 127. cur ei sacra cornix sit. 161. Romam solemniter legatione accersitus. 186. Aesculapius, Hygia, & Telephorus Dii tutelares Nicaeensem. 115. Eorundem Dii & Coronis & Apollo & Hercules &c. Pergamenorum Praefites Dii. III. 38. Aesculapius & Hygia sedentes sculpti. 155. item ante templum. II. 157.
Africanam classem non semel instituit Commodus, ut populo Romano fame laboranti subveniret. II. 174. Sacrum Neptuno ob id factum; eius victimam taurus. *ibid.* eiusdem classis transmissio facta a Commodo, & vota, & sacra Neptuno repetita. II. 185.
Agon Oecumenicus editus in honorem Gordiani Pii. III. 123.
Albanus Alexander S. R. E. Cardinalis, eiusque Museum laudatum. I. xx.
ALBINVS Imperator, quando Augustus renunciatus. III. 111. eius in Galliis victoria. 7. nex. 5. 9. 10. & 112.
ALEXANDER Macedonum Rex, maternum genus Achilli referebat, paternum Herculi. Cui Thetis arma ostentans sculpta in eius numo aureo. II. 11. 12. Cur Minerva in eius numis sculpta. *ibid.* Victoria cum tridente coronam ei offert. *ibid.* eius sepulcrum. III. 74. Minerva & Hercules Macedoniae Regum tutelaria Numina. 75. Devicto Dario quibus Diis aras crexit. 78. Alexandrum Magnum se esse putavit Antoninus Caracalla. III. 46. 47. eius memoriam honoribus coluit. *ibid.*
Alexandrini multo cum honore Antoninum Caracallam exceperunt. III. 42. concordia iuncti cum Ephesitis. 129. eorum numisma argenteum in honorem Augusti, quod feracitati annonae Aegypti prospexerit. II. 49.
Amphitheatra templis cellisque Deorum ornata, plerumque erectis occasione ludorum. III. 27. 28.
Amphitheatrum Titianum quinam Caesares restituerint. III. 117. eius restitutio proposita in Curia Imperante Pupieno. 119.
Amphorae dono datae victoribus sacrorum certaminum. III. 30.
Ancyranorum certamina *Aflepia*, *Sotria*, *Ishmia*, *Pythia* in honorem Caracallae. III. 23.
Andreinius Petrus Andreas laudatus. I. xx.
Angues extremae coronae consicientes. III. 132.
Anni quatuor Tempestates designatae quatuor puellis circa globum stellis distinctum in numo Commodi. II. 177. item quatuor Pueris suis cum symbolis designatae in numis 155. 156.
ANNIVS VERVS, Commodi frater, Caesar a M. Aurelio adhuc quinquennis adpellatus quo anno. II. 155. 156. septennis obiit, quo anno. *ibid.*
Annona cum cornu copiae, item tessera frumentaria in numis Antonini Pii. II. 125. in numis sculpta aliis cum symbolis. 161. 162.
Annus, in quo cadebat natalis dies imperii, dictus *novus* & *juver*. II. 93.

Ar-

Annus eiusque quatuor Tempestates designantur circulo cum quatuor puellis, quem tenet Iupiter in numo Commodi. II. 170.

ANTINOVS specie Mercurii a Smyrnaei cultus.

II. 89. 91. item specie Bacchi. 89. quot in eius honorem percussa numismata. Adramytenorum, Paphlagonum, Tianorum. *ibid.* Hadrianotheritarum. 90. primum apud Aegyptios divina cultu honoratus. *ibid.* cur Apis Aegyptiorum Deus in eius numis sculptus. *ibid.* Prophetarum in eius honorem instituti, item templa, oracula, arae, statuæ, festa, certamina. Nicomediensium nummi, Achaeorum, Alexandrinorum, & Tarsensium numismata. 90. 91. 92. quid taurus & aries in numis Antinoi designent. 91. Tarsenses tamquam Apollinem alterum Antinorum colere. 91. & 92.

Antiochenfes Hadriano inuisi. II. 82.

Antiochenfium Syriarum numus in honorem Gordiani Pii. III. 138.

Antiochia Prisdiae coluit Cybelen: quinam eius Dii: numi in honorem Gordiani Pii. III. 127.

Antiochia Iovis Capitolini templum a Perseo Rege pollicitum. II. 13.

Antiochiam Persis eripuit Gordianus Pius. III. 126.

127. Antiochenfium numus in eius honorem. Dii Antiochenfium patrii. *ibid.*

ANTIOCHI SOTERIS caput diademate & ala ornatum supra aurem. II. 16.

ANTIOCHVS II. Syriarum Rex Deus dictus a Miletiis; Timarchum Tyrannum sustulit, & in exilium eiecit. II. 16. cur Apollo in eius numis sculptus. *ibid.*

ANTONIAE AVGVSTAE delati honores. II. 60. 61.

M. ANTONIVS & ad Bacchum & ad Herculem genus suum referebat: arma in cistophoris numis sculpta, quid referant, expenduntur. II. 46. 47. 48. eius gesta expenduntur. II. 45. novum se & alterum Bacchum effinxit. *ibid.* & 46. 47. 48. eius numus cistophorus adfertur, & illustratur. II. 43. 44. 45. 46.

ANTONINVS Bassianus, cognomento Caracalla, quando Antoninus & Caesar appellatus a Septimio Severo, apud Viminacium III. 5. 9. togatus ad aram ignitam dextram iungit cum dextra Getae, quid designet. 23. Pro eorum fraterno amore & concordia Perinthii celebrant certamina Philadelphia. *ibid.* novus Bacchus appellatus, eidemque Pontifex adsignatus ad cultum. 34. Certamina in eius honorem & Getae celebrata. *ibid.* benevolam reddit Severum Antiochenfibus. 34. Antiochia virilem togam sumit, & Consul cum patre designatus. 35. Caesar appellatus & imperii particeps factus. *ibid.* & 36. Triumphum, quem pater recusavit, idem consecutus est. 36. odio infectus est fratrem suum Getam. 40. multis magnisque honoribus Iuliam Piam matrem suam adfecit. 41. divinis honoribus cultus Caracalla, radiata eius corona. 42. tamquam Alexander alter haberi voluit. *ibid.* Orientalis Augustus, & Magnus appellatus. *ibid.* Solem se esse putavit: amphitheatra & circos ubique gratis erexit. 42. Ab Alexandrinis maximo honore exceptus. *ibid.* Getam fratrem in sinu matris occidit, quo anno. 42. vota pro eius salute & matris facta. 43. dictus novus Bacchus. *ibid.* Severus dictus: quando vero Caesar & Augustus appellatus. 44. Philadelphia ce-

lebrata in Oriente. *ibid.* item a Caesarensibus Cappadociae. 45. edita etiam post obitum Severi. *ibid.* Sacrum Concordiae Deae a Senatu Romae decretum. *ibid.* Byzantiis favit, qui in eius honorem certamina Antonina Augusta, & lampadum agones celebrant. *ibid.* Herculis specie & effigie sculptus in numis Smyrnaeorum. 46. se alterum Herculem existimavit. *ibid.* Alexandrum Magnum se adpelari iussit. *ibid.* quo anno in Asiam profectus, Nicomediae hiemavit. 47. eius itinera, bella, & victoriae. *ibid.* eius expeditio Parthica. *ibid.* honores & beneficia Smyrnaeis contulit, quos forsitan invidit. *ibid.* Heroum more expressus. 48. Victoria Armeniaca & Parthica. 49. 50. Germanici nomen vivo patre consecutus est. *ibid.* Iter eius per Thracias, & in Asiam. *ibid.* Laodiceanum honores, & certamina ei dicata. 51. 52. morbis laboravit. 53. in furorem actus templa Apollinis Grynaei, Aesculapii, & Sirapidis frequentavit. 53. Pergamum petit, quo anno. *ibid.* somnia in templo captavit. Hyglæ & Telephoro sacra fecit: & Iovi Philio. 54. Macedonicam phalangem instituit. 55. Erecta a Pergamenis templa quid innuant in numis. 55. 56. Certamina in eius honorem, item Olympica. 56. 57. Venationibus mirifice deditus. 57. Parthi ab eo devicti. *ibid.* & 59. honores ei decreti a Senatu. Victoria fulcepta, tropaeum de Parthis expressum in numis. 16. Parthicus adpellatus. 60. captivi qui ad eius tropaeum. Vota decennalia quando celebrata. Apud Pergamenum fuit, & ludis interfuit Agonotheta. *ibid.* 61. Perinthum adiit: Perinthiorum insigniora numismata recensentur. 61. 62. 63. 64. votis solutis Diis parem fecere. *ibid.* & Herculis comitem. *ibid.* & 68. lampadum ludus Perinthiorum. 62. curus agitavit Solis imitator, circos & amphitheatra ubique extruxit. 63. 64. Circus eius Romae. *ibid.* Quando Getam occidit & Pergamum adiit. 65. Consulatus eius IV. *ibid.* Achilles tumulum honoravit. *ibid.* quo anno Perinthum intravit. 65. 66. apud eos Processum Consularem celebravit. *ibid.* Herculis socius: Agonothetae munus obijt apud Perinthios. 68. eius expeditio in Parthos, cuius memoriam Perinthii celebrant. *ibid.* Artabanum decepti spe coniugii cum eius filia. 69. ad Regem Abgarum subigendum profectus est. 70. Chrysanthina certamina in honorem eiusdem a Sardinis celebrata, item eius matris Iuliae Domnae. 73. 74. se Alexandrum Macedonem vultu effinxit. 74. Alexandrina certamina a Communi Thracum edita. *ibid.* apud Ilium sacra Minervae fecit, cui Caracalla clipeum suum donavit, & Deae accepit. 75. templum se dedicaturum promisit. Pentathion forsitan celebravit. 77. cum radiata corona. *ibid.*

ANTONINVS GETA, quando Antoninus & Caesar a patre dictus. III. 5. 9. una cum fratre Bassiano Caracalla dextram iungit ad aram igne succensam in numo Perinthiorum; quid designet. 23. Certamina pro eorumdem fratrum amore Philadelphia celebrata a Perinthiis. 22. 23. 24. eius nomen abrafum ex inscriptis marmoribus odio Caracallae. 32. 40. certamina in eius honorem & Antonini Caracallae celebrata. *ibid.* Caesar adpellatus. 35. 36. idem occisus in sinu matris, quo anno. 42. laureato capite sculptus

- ptus in numo Bizyenorum, Augustus & Imperator appellatus. 44. *Philadelphia* pro eius & Caracallae fraterno amore celebrata in Oriente, a Byzantiis, Nicacensibus, & Caesareensibus Cappadociae. 44. 45. edita etiam post obitum Severi. *ibid.*
- ANTONINVS PIVS** quando ab Hadriano adoptatus, & ad imperium erectus: *Optimus, Pius* appellatus. II. 93. Numae comparatus. Natalis eius dies celebratus: numisma Mediceum hac de causa cufum. *ibid.* Annus imperii natalis dictus novus & facer. *ibid.* & 94. eius Consulatus secundus. *ibid.* *Pater Patriae* cognominatus anno imperii sui primo: eius virtutes indicantur. II. 95. Aedem Dianae in Aventino restituit. 96. item Apollinis Palatini: tertio imperii anno uxorem amisit. Consulatus eius IV. *ibid.* Veterum Latinorum, & Romanorum historias renovavit. *ibid.* cur lorica squamis conferta indutus exprimitur in numismate. 97. Mauros prefigavit in Consulatu IV. Britannicam Victoriam consecutus est Conf. III. *ibid.* comparatus Apollini terram fecundanti in insigni numo. 98. aurea statua a Senatu donatus, & *Maximi* cognomento. 99. Iselastica certamina Traiani exemplo constituit Consulatu suo III. 100. locum Synodo Xysticae Herculeorum prope Thermas divi Traiani assignavit. 101. Ludos ob Britannicam victoriam edidit. Quid Castor & Pollux in eius numismate expressi designent. *ibid.* *Ampliator Civium* appellatus. 102. 103. Numismata Antonini Pii cum emblematis e Myrthica Historia defunctis recententur. 105. 106. Eius opera: Vulcani templum in Circo Flaminio restituit. *ibid.* Iovi comparatus. 107. item Numae. *ibid.* Divi Augusti templum restituit. 108. eius imperii Vota Decennalia. Mauros devotos pacem postulare coegit. *ibid.* quo tempore vidit Mauri. *ibid.* Pueros & Puellas Alimentarias in honorem Faustinae coniugis suae instituit. 109. 110. Mors eius. 110. de restituendis tredecim Urbibus Asiae terremotu quassatis optime meritis: numismata a Comuni Asiae in eius honorem cusa 111. 112. 113. 114. mira religione Aesculapium coluit. 115. eius templum Epidaurense ornavit & restituit. *ibid.* item templum Aesculapii Romae in insula Tiberina. 116. eius mors. 118.
- Apamenses** numum cistophorum signant Proconsule Appio Claudio Pulchro. II. 42. concordia iuncti cum Magnetibus; eorum numus in honorem Philippi senioris. III. 152.
- Aphrodisiense** Veneris templum iuribus aequale alteri Parafensium. III. 128.
- Aphrodisienses** in Caria celebres templo Veneris cum iure asyli, beneficiis & honoribus auctum a Caesare Dictatore, & Triumviris. III. 128.
- Apollo**, eius tripos seu cortina expenditur in numo Antiochi II. Syriae Regis. II. 16. dextra gerens cervum in Milefiorum numis. 50. *Asiurus* Nicopolis Epiri urbe maxima religione cultus. 50. 81. tutelaris Deus Tarfensium. III. 111. curru vectus a quatuor cervis in Tyrriorum numo. *ibid.* Idem Apollo & Minerva Dii maxima religione culti ab Hadriano: cur sculpti in eius numis. II. 77. 78. 79. 80. 81. cum bipenni cultus a Thyatirensis, & apud Tenedum. *Tyrinnus* dictus. 134. in quadriga vectus dextra
- praefrens ramusculum, laeva bipennem, galea recto capite in numo Thyatirensium. *ibid.* muliebri veste amictus sedens sculptus in numo Demetrii I. Soteris Syriae Regis. 17. cur cum telo. *ibid.* item muliebri veste ornatus in Perinthiorum numis. 117. *Smythicus* apud Tenedum. 134.
- Apollini** sacra certamina: cur iuvenis expressus. II. 123.
- Apollinis** cultus in suburbio Daphnes. II. 16.
- Apolloniatae** alii in Lydia, alii in Caria, & in ora Illyrici. III. 108.
- Apolloniatarum** numisma in honorem Gallieni. III. 176. 177.
- APPIVS CLAUDIVS PVLCHER** Proconsul Ciliciae, & Imperator. II. 41. 42. eius numus cistophorus illustratus. *ibid.*
- Aquila** cum fulmine quid significet. II. 13. incumbens Iovis capiti. 143. super caput Caesarum coronam eis imponens. III. 52. supra aram evolans prope Herculem. 61. Romani imperii signum. 79. ea in numis Tyrriorum, & Antiochenium. *ib.* in vertice scipionis Consulatis. 80.
- Ara** ignita in numis in honorem Imperatorum Caesarum quid designet. III. 23. 47. prope Numina, vel Caesaris sculpta in numis, quid designet. 75. 97.
- Ardus** mons Cyzico proximus. II. 136.
- Archontes** Sardoniorum primi, & secundi. III. 71. 72. iidem Sardonis praefuere; non Pontifices, ut vult P. Harduinus. III. 73.
- Argaeus** mons in numis Caesareensium. III. 45.
- Argaeus** mons Cappadociae quomodo in numis sculptus, singula observantur. II. 149. 150.
- Argonautae** apud Samios simulacrum Iunonis Argis devesum dedicarunt. II. 72. item sanum Cybeles in monte Dindymo. II. 196.
- Arfaces** Armeniae Rex a Constantio Imperatore liberaliter susceptus: num sculptus in eius numo. III. 211.
- ARSINOE** Aegypti Regina Ptolemaei Philadelphii Regis uxor. II. 9. quos ei honores fecerit eius vir. 10. Deae Iſidis specie sculpta in numis. *ibid.* duo cornucopiae in eius numis quid significant. *ib.*
- Asclepia** certamina. III. 23.
- Asiae** Dii salutare, qui. III. 132.
- Asiarchae** Sardoniorum. III. 72.
- Asiarchae** communibus sacris, & publicis conventibus Asiae praerant. II. 197.
- Astronomici** characteres in numo cistophoro M. Antonii, quid significant. II. 46.
- Athenis** Iovis Olympii templum a Perseo Rege inchoatum. II. 13.
- Athletae** in certamine Iselastico quae praemia consequerentur. II. 100. 101.
- Athletarum** praemia vasa, tripodes, paterae. II. 15. Athletae statua marmorea in Musco Mediceo. *ibid.* quae praemia victorum. III. 12. 13. eorum celsus. 67.
- Atticae** nomen dedit, & praefuit Minerva, quae ob id cum Neptuno contendit. II. 121.
- Auguria** sedentes captare veteres consuevere. II. 20.
- Auguratorium** Romae a solo sua pecunia restituit Hadrianus. II. 80.
- Augustae** Caesarum uxores Vestalium exemplo sacra facientes velato capite suffibulo in numis expressae. II. 154.

Augustinus Leonardus laudatus . I. xx.
Augustis feminis tributae aliquando eae laudes,
quae Augustorum propriae sunt . III. 180.

AVGVSTVS ex Aegypto magnam frumenti copiam
in Urbem inexit : eius numus ab Alexandrinis
cusus explicatur , cuius typus sex spicae . II. 49.
eius frumentariae largitiones . *ibid.* Apolline se
genitum credidit . 50. ei viventi templa dedica-
ta . *ibid.* templum Martis Vitoris in Capitolio
perfectum , quae signa in eo suspensa . 51. quo
tempore abiolutum & dedicatum : arcus trium-
phalis ei decretus a Senatu . *ibid.* Aethiaca vi-
ctoria superato Antonio cum Cleopatra : *Vindex
libertatis Populi Rom.* dictus . 52. 53. post mor-
tem decretus elephantum currus in pompa Cir-
censi . 59.

M. Aurelii Barbari Consulatus . II. 199. 200.

M. AVRELIUS Heroibus Athenarum conditoribus
comparatus . II. 121. Philosophiae addictissimus,
Romani orbis imperio dignus visus est . *ibid.*
Consulatus eius secundus . 1. 2. quando Tribuni-
ciam primam potestatem accepit . *ibid.* arma cum
ratione & consilio adversus hostes suscepit . *ibid.*
ad Mauros debellandos profectus est . *ibid.* ludis
creditur praefuisse Apollinaribus , & Cirenensibus
ob victoriam Britannicam . 123. 124. Antonini
nomen suscepit . *ibid.* L. Aurelio Vero confor-
tium imperii contulit ; *Armeniaci* titulum rece-
pit , & L. Vero communicavit post tertium im-
perii annum . 125. Eius Consulatus tertius . *ibid.*
coorta pestilentia , urbem lustravit , sacra ad a-
vertendam pestem fecit Aesculapio . 126. 127.
128. Armenis & Parthis superatis , *Armeniacus* &
Parthicus Maximus dictus est , & cum eo L. Ve-
rus ; quo anno eorum de Armenis & Parthis
triumphus . *ibid.* Idem a Iove protecti in nu-
mis exhibentur . Eius Tribunicia Potestas vice-
maquarta . 129. eius expeditio Germanica , &
initium belli Marcomannici . Prima ad Danu-
bium clades . *ibid.* Germanicae victoriae monu-
menta , numismata hac occasione percussa in ho-
norem M. Aurelii . *ibid.* & 130. 131. Impera-
tor VI. ob victoriam Germanicam dictus , &
Germanicus , quum urbem videt intravit . *ibid.*
Marcomannis , Sarmatis , Vandalis & Quadis ex-
stinctis , Pannoniam in libertatem adferuit . *ibid.*
triumphavit cum Commodus ; quo anno . *ibid.*
Sarmaticus appellatus . 131. 132. paulloque an-
te *Pater Patriae* . Senatusconsulto equestris sta-
tua eidem dedicata , quo tempore . *ibid.* Victo-
rias suas Iovi retulit , qui idcirco sculptus in
eius numo fulmina iaculans in prostratum re-
gem . 133. tropaeum eidem erexit . *ibid.* Cyzi-
cum terremoto quassatum restituit . 136. Dianae
Pergaeae cultum forsitan restituit . 137. M. Au-
relius & Lucius Verus togati dextras iungunt .
141. 142. quo anno L. Verus confors imperii a
M. Aurelio factus . *ibid.* & 143. 150. cum Com-
modo in triumphali quadriga . 157.

Aurelius Etyches Praetor Phocaenensium tertium .
III. 137.

Auspicia captata ex acuminibus signorum milita-
rium si facile , aut difficulter terrae infixae evel-
lerentur . 69.

Automalea urbs in Libya metropolis , beneficiis
cumulata a Severo Alexandro . III. 101. eius ur-
bis tutelaris Dea Diana . eius situs . *ibid.* & 102.

B

Bacchi currus , famulitium & pompa . II. 197.
eiusdem Dei simulacrum instauratum & exor-
natum . III. 34. eius currus a panthera & ca-
pra vectus cum famulitio . 52. quae animalia ei
dedicata . II. 89. Idem pantherae inequitans in
numo Pergamenorum . 152.

Bacchum Smyrnaei coluere : qua pompa Dionysia
festa celebrarent quotannis . III. 84.

Baltheorum gemmis ornatorum usus . II. 24.

Bandurius D. Anselmus laudatus . II. 24. III. 163.
& passim pagg. seqq.

Barbaros humi prostratos hasta petunt Imperatores
equo vecti . III. 58.

Barbarus M. Aurelius eius Consulatus . II. 199.
200. perperam a nonnullis adpellatus *Barbarus* ,
fuit Commodi avunculus .

Basis addita Deorum simulacris . III. 54.

Begerus Laurentius laudatus . II. 11. 12.

Beilonae *Paciferae Caesarensi* vota soluta pro salu-
te Commodi . II. 169.

Bizya rex Regum Thraciae . III. 155.

Bizyenorum numus in honorem Getae , qui lau-
reatus sculptus est . III. 44. item in honorem
M. Iulii Philippi 155. 156. 157.

Blanchius Sebastianus laudatus . I. xvi. xviii. xx.
item III. 116. 117.

Bonarrotius Philippus Senator Florentinus lauda-
tus . I. xiv. xv. II. 81. III. 26. & passim .

Bonus Eventus cur in numo M. Aurelii sculptus .
II. 125. inter Deos Consentes .

Bottrarius Ioannes Praeful , Vaticanae Bibliothecae
Praefectus laudatus , & praeclarum eius in vetra
Christianorum monumenta opus . II. 156. de Vati-
canis numismatis ab omni fraude , & periculis
aeternum vindicatis optime meritis . III. 17.

Britannia imperante Commodus in potestatem Ro-
mani imperii redacta . II. 167. 168. sculpta cum
hasta duplici cuspidis munita . *ibid.*

Britannicae victoriae gloria in numis Commodi re-
perita , & renovata . II. 183. 186.

Byzantium numus , quo certamina Philadelphica
in honorem Caracallae & Getae celebrantur .
III. 44. item in honorem Getae . 45. item Ca-
racallae , a quo maxima beneficia acceperunt .
ibid. certamina *Antonina Augusta* , lampadum
agones celebrantur . *ibid.* epocham susceptis ab
eo beneficiis in numis consignavit . *ibid.*

Byzantium expugnavit Septimius Severus triennali
obsidione , soloque paene acquavit , & in vici for-
mam redactam Perinthii concessit . III. 21.

C

Caduceus Triumvirorum nota in numis . II. 54.
tributus Felicitati & Securitati . III. 164. 165.
Caesarea , olim *Mazaca* dicta , eius Mons Argaeus
observatur in numis sculptus . II. 149. 150.

Caesaraenses divinis honoribus adfecerunt Lucium
Verum , & sacra certamina pro eius victoria
celebrantur . II. 150.

Caesaris appellatio , quam Imperatores Augusti fi-
liis concedebant , quid designet : eius appella-
tionis origo . II. 155.

- CAIVS CAESAR Caligula Dei specie expressus in numis . II. 56. 57. Templum Tiberio absoluit & dedicavit . *ibid.*
- Calathus frugibus refertus , quid declaret . III. 84.
- Calatae ara Minervae Magaridi sacra . II. 12.
- Calycadnus fluvius navigabilis memoratus in nummo Seleucensium in honorem M. Iul. Philippi . III. 158.
- Campiglia Ioannes Dominicus Pistor laudatus . I. xvi.
- Camelus Franciscus Antiquarius . III. 155.
- Canis facer Aesculapio & Hygiae , & quare . II. 192.
- Caper Fluvius . III. 52.
- Capitolina Numina , quae . II. 143.
- Capitolonica certamina in honorem Caesarum Caracallae & Getae . III. 34.
- Capitolini Iovis templum cellis & aediculis Deorum ornatum . III. 140. 141.
- Capua Colonia devota Septimio Severo . III. 7.
- Capricornus nota Genethliaca in numis Augusti . II. 51. 52. expressa post captam Armeniam , receptis Parthis signis . 52.
- Caput Imperatorum Caesarum in numis dextrorsum conversum , quid designet . II. 24.
- CARINVS , quo anno a Caro patre Caesar factus cum Numeriano fratre . III. 191. quando Augusti titulum consecutus . 192. res gestae in Gallis & Italia , cum Diocletiano praelia commisit . *ibid.*
- Carpi Sarmatiae Europae populi profligati a duobus Philippis . III. 147. 148.
- Carpineum Museum laudatum . I. xv. & passim.
- Carthae & Antiochia foecere & sacrorum communione forsitan iunctae , ex numo Gordiani Pii . III. 127.
- Carthago in numo Gordiani Pii cum sceptro in sinistra expressa . III. 122.
- Castor & Pollux Dii tutelares Romanorum , Athleticis & Circensibus ludis praerant . II. 100. 101.
- Castor ob scientiam rei equestis Circensium tutelare numen . II. 124.
- Cellis compluribus cum imaginibus Deorum ornatum templum Iovis Capitolini . III. 140. 141.
- Cerealia certamina . III. 105.
- Ceres *Taedifera* , draconum bigis vesta , cur facem utraque manu praefereat . II. 114.
- Ceres Dea coniugis praefes . II. 204. 205.
- Certamina *Astia Pythia* splendide edita a Perinthiis in honorem Gordiani Pii . III. 130.
- Certamina *Alexandrina Pythia* a Comuni Thraciae edita in honorem Caracallae . III. 74. 75. 76. 77.
- Certamina *Augustea* , sive *Augustalia* . III. 103.
- Certamina Ancyrenorum . *vide* Ancyrenorum . III. 23.
- Certamina *Antonina Augusta* in honorem Caracallae . III. 45.
- Certamina *Attalea* ex institutione Attali Philadelphii Regis apud Aphrodisienses . III. 128.
- Certamina *Chrysanthina* a Sardianis edita in honorem Caracallae . III. 73.
- Certamina *Oecumenica* quae . III. 133.
- Certamina *Prima* cur ita adpellata in numis . III. 37. 132.
- Certamina *Pythia* , *Olympia* a Trallianis celebrata in honorem Gordiani Pii . III. 136.
- Vol. III.
- Certamina *Severiana* , sive *Severia* in honorem Septimii Severi . III. 12. & seqq. eadem a Perinthiis celebrata . III. 24. 25. item *Prima* dicta .
- Certamina Citharoedorum , Paradoxorum , Nomodidarum , Tragoedorum . III. 34.
- Certamina *Periodonica* , *Capitolonica* in honorem Caesarum Antonini Caracallae & Getae . *ibid.*
- Certamina litteratorum instituit Hadrianus ; praemiis propositis , apud Athenienses Agonotheta refedit ; mille ferarum venationem in stadio exhibuit . II. 80.
- Certamina a Tarsensibus celebrata cum quadrigis . III. 13. 14.
- Certamina honestata templis Deorum , Romae Deae , Victoriae , item Caesarum , eorumque protomis . III. 27.
- Certamina varii generis edita ab Aegaeensibus in honorem Alexandri Severi . III. 95. 96.
- Certaminum decus primum in honorem Deorum , mox ad Regum & Caesarum honorem transit . III. 24.
- Certaminum praemia . III. 12. 13. 14. 15. 16.
- Cervi cur sculpti in ara in numo Augusti . II. 50.
- Cervus Apollini , & Dianae facer . III. 111.
- Charites Deae in numo Tarsensium in honorem Balbini . III. 109. 110. & Maximini . *ibid.*
- Chiffetii opinio de Arsace Armeniae Rege expresso in numo Constantii Imperatoris explosa . III. 211. 212.
- Chii a Smyrnaeis qua ratione visi . III. 84.
- Chisorum Museum . III. 149.
- CHRISTVS Dominus Salvator sculptus in numis & sigillis Imperatorum cum Codice Evangelii . II. 26. 31. & 32.
- Chrysanthina certamina , & quae coronae victoribus datae a Sardianis . III. 73.
- Cibessensium numus in honorem duorum Philipporum . III. 157.
- Cibessus Lyciae : aliae urbes eodem nomine . III. 157.
- Cilicum Pylae in Cilicum finibus . III. 17.
- Circenses ludi sacri Neptuno , atque in eius tutela : ara eidem sacra in Circo . II. 186.
- Circensium praefides Dii Sol & Luna . III. 64.
- Circensibus ludis praefides Castor & Pollux . II. 166.
- Circi Romani quae ornamenta . III. 27.
- Circulum tenet Iupiter cum quatuor puellis , quo symbolo Annus , eiusque quatuor Tempestates designantur . II. 170.
- Circus apud Sardianos . III. 72.
- Circus maximus locus quo frumentariae largitiones dari solebant : item Amphitheatrum . III. 145.
- Cistophori numi argentei in Asia cusi adferuntur & illustrantur . II. 40. de his peculiarem Dissertationem instituit P. Xaverius Panelius Soc. I. P. II. 40. 41. Prynnei Principes in his indicati .
- CLAVDIVS CAESAR Augusti Sacerdos fuit : eius numus cum templo Romae & Augusto sacro . II. 58. 59. in numerum Deorum relatus a Nerone . 61.
- CLAVDIVS GOTHICVS quando Romanum imperium adeptus est . Aureolum & reliquos Tyrannos paene subtulit . Alamannos prostravit & vicit . III. 181. 182. eius in urbem adventus incun-

iucundissimus. *ibid.* Gothorum exercitus delevit, Consulatu suo II. *Pater Patriae* dictus. *ibid.* eius mores & rei militaris peritia. *ibid.* Monetarium integritati prospexit. 182. 183.
CLEMENS XII. Pont. Opt. Max. laudatus. I. xvi. xx.
CLEOPATRA Aegypti Regina Liberae, sive Proserpinae, aut Iudis specie sculpta in numis citharophoris cum M. Antonio. II. 45. 47. 48.
CLODIVS PVLCHER cum M. Perperna Consul fuit: Proconsul Ciliciae. II. 40. 41.
 Clipes inserta numismata Caesarum. II. 54.
 Clipeo Imperatorum res gestas inscribens Victoria. II. 172.
 Clipes votivus pro victoriis & felici reditu Imperatorum in urbem templo adpensus. III. 148.
 Collo suspensae & delatae a priscis Fidelibus Imagines Christi & Sanctorum. II. 26.
 Colophoniorum numi Antonino Caracallae. III. 54.
 Columellae cur innixa Felicitas Dea in numis expressa. III. 166.
 Columnae erectae, quibus imposita Crux Christi Domini, in plateis, & publicis locis Christianorum. II. 29.
 Comites Imperatorum euntium ad bella & redeuntium Dii qui. III. 190.
COMMODOVS cum fratre Annio Vero Caesar dictus a M. Aurelio: quo anno id contigit. II. 155. tanquam Heros expressus in numo, ornatus chlamyde & pelibus confecta. 156. 157. natalis eius dies. 156. Decimoquarto aetatis anno in Collegium Sacerdotum aditus. *ibid.* Consul designatus. 158. quadrigarum triumphalium honor quando ei decretus. *ibid.* quando Germanici & Sarmatici adpellationes accepit. *ibid.* eius triumphus quando contigit. *ibid.* Mensibus anni nova nomina fecit. *ibid.* Eius matrimonium cum Crispina. 159. quo anno *Pater Patriae*, & Imperator II. adpellatus *ibid.* Iovi Capitolino sacra fecit, non propter nuptias, ut censuit Vaillantius, sed ob felicem alteram in Germaniam expeditionem, quae urgebat. *ibid.* Britannicus adpellatus. II. 160. Vota non semel pro eius salute soluta. *ibid.* morbis frequenter obnoxius fuit; e quibus Galeni opera convaleuit. 161. Lanuvium eius natale solum. Tribunicia Potestas VIII. reata victoria de Germanis & Dacis. *ibid.* annonam populo Romano procuravit. *ibid.* Fames Romae quo contigit anno, Commodus imperante. 162. Per Legatos victoriam de Sarmatis obtinuit. *ibid.* quo anno item de Mauris, & Dacis. *Pius*, *Felix* & *Britannicus* adpellatus post mortem patris. 163. 164. sed *Britannicus* titulum praetulit etiam in Trib. Pot. VIII. quum Imperator VI. salutaris est. *ibid.* Rebellantibus Britannis vota publica pro eius incoluntate soluta. 164. eadem saepe iterata. Vota Commodi Decennalia ante eadem Iovis Capitolini a Commodus soluta. *ibid.* Item 165. 166. 167. Ludis in honorem Iovis Capitolini praefedit Commodus; patefacti Perennis infidiis. 165. Decennalia Proconsularis Imperii celebravit. 166. sacra Diis Romani imperii praefidibus fecit. *ibid.* Britannicae victoriae gloriam partam a Vulpio Marcello sibi tribuit. 167. Trib. Pot. X. qua *Britannicus* adpellatus est. *ibid.* & 168. Rebus in Britannia bene ge-

stis sacra Marti & Victoriae faciens in numo expressus. 169. Vota Bellonae Paciferae Castris Marti pro eius salute. *ibid.* Aureum saeculum imperii tempus Commodi adpellatum Decreto Senatus. 170. Sub Iovis specie Commodus sculptus in numo. *ibid.* Felicitas orbis eo imperante quomodo declarata. *ibid.* Britannico bello urgente obiurgati milites, quod seditionem fecissent. Consulatus V. Commodi. 171. congiarium & donativum populo largitus. *ibid.* Vota eius Decennalia die natali posterioris Imperii Augustei. 172. Classem Africanam instituit Conf. V. Trib. Pot. XI. qua fame laboranti populo Romano subveniret. 173. eam *Commodianam Herculeam* adpellavit. *ibid.* quo tempore instituta; nec semel: tempus investigatur. 174. specie Iani bifrontis sculptus, quasi pietatis in Deos auditor & restitutor. 175. *Pater Senatus* adpellatus, & quasi Deus cultus. Felicitatem temporum: *Commodianum Saeculum novum*, dixere. *ibid.* & pag. 176. item *aureum Saeculum*, ob felicitatem, quam adulatorum cum advexisse credi voluerunt, quasi alter Ianus. *ibid.* & pag. 177. Curam monetarum suscepit Commodus. 178. 179. aequitatem curavit. 180. Romanus Hercules dictus Commodus. 180. feras in Lanuvino amphitheatro occidit. *ibid.* cum effigie Herculis sculptus. *ibid.* eius Consulatus VI. 181. 182. 183. *Iupiter Iuvenis* dictus, & *Exsuperantissimus*, forte ob depulsas ab hostibus paratas infidias. 181. Iovis cognomina ei tributa, & uti Deo ei immolatum. *ibid.* *Pater Senatus* nuncupatus. 182. mentibus nova nomina imposuit. *ibid.* Tertium in hostes expeditionem parans, a Senatu detinetur. *ibid.* Sacrum Fortunae Reduci factum, quid denotet in eius numo. 182. Exponitur causa, num ob reditum Romam ex Laurento, an propter tertiam, quam paravit in hostes expeditionem, & profectonem. *ibid.* Quid Fortunae Manentis typus in eius numo designet. 182. 183. Britannicae victoriae memoria in numis renovata. 183. 185. Commodi Consulatus VI. & Trib. Pot. XV. 184. eiusdem Consulatus pompa & processus. 183. Statua triumphalis eidem Commodus erecta. *ibid.* Iterum laborante Roma annonae inopia, Africana classis instituta. 185. Sacrum iterum Neptuno factum. *ibid.* & 185. Decennalia, & Quindecennalia eius imperii celebrata. 187. quo anno. *ibid.* Materni nex, quo contigit anno imperii Commodi. *ibid.* cum Martia sub effigie Romae, quam Coloniam *Commodianam* dixit, sculptus. 188. Amazonis habitu in arenam processit. *ibid.* velato capite sacra fecit Herculi. *Romanus Hercules* dici voluit. 189. Habitu Herculis deducens coloniam expressus. 189. se *Herculem Commodianum* dixit. *ibid.* eius Consulatus VII. *ibid.* in Lanuvio amphitheatro feras occidit. 190. Hercules Romanus dictus. 190. 191. Quo anno *Augustus* adpellatus a M. Aurelio patre. 191. 192. Columna cum statua erecta in honorem Commodi a Communi Pergamenorum & Ephesiorum. 192. De Sarmatis victoria celebrata a Mytilenaeis. 193. 194. Commodus adpellatus *Olympius* ab illustrioribus Asiae proconsularis civitatibus. 194. 195. Statua erecta a Smyrnaeis, & Cyzicenis. *ibid.* Bacchi specie

- cie cultus a Cyricenis . 197. Ididis sacra quo anno Romae celebravit . 198. Venationibus mirifice addictus : eius ingentes vires . 102. sculptus specie Sacri Senatus in numo Thyatirenorum . 199. quo anno a patre *Caesar* est adpellatus ; eius avunculus M. Aurelius Barbarus Consul . 200. eiusdem Commodi Tribunicia Pot. VIII. 202. quando Imperator VI. salutatus . 202. Ferarum interemtor maximus Commodus . *ibid.* quando Imperator VI. dictus . 203. cum patre M. Aurelio Pannonia in libertatem adserta , extinctis hostibus , triumphavit , quo anno ; & *Sarmatici* adpellationem meruit . 131. 132. quando Augustus a patre adpellatus . 144. eius nex . III. 3. Concilium Oecumenicum Florentiae convocatum ab Eugenio IV. cui interfuerunt Graeci & Latini Patres , & Ioannes Palaeologus Imperator . II. 27. 28. 29.
- Concordia Augustorum* in numis declarata , quid significet . II. 142.
- Concordiae Deae sacrum a Senatu decretum pro fraterno amore Caracallae & Getae . III. 45.
- Congiarium populo datum ab Imperatoribus quum filios Caesares aut Augustos renunciarent . III. 143. 144.
- Coniugis praeerat Iuno Pronuba sive Iugales . II. 204. 205.
- Conservatores Imperatorum qui Dii fuerint . III. 190.
- CONSTANS Constantini M. filius quo anno imperium adeptus cum Constantio . III. 204. quoque anno cum Francis bellum gessit , vel Scotos vicit . 208.
- CONSTANTINOPOLIS imago in numis quomodo expressa . III. 203. 204. 205. 206. eius Urbis Genius alis instructus cum cornu copiae . *ibid.* cur sceptrum eidem tributum . 205.
- CONSTANTIUS , quando Caesar a patre suo Constantino M. renunciatus . III. 200. ludi eius Decennales . *ibid.* Parthis & Medis subactis per mare reversus Constantinopolim . 203. in navi sculptus . *ibid.* 204. Caesaris dignitatem quando consecutus . 208. 209. Sarmatica victoria , qui honoris tituli ei delati . *ibid.* & 210. Vota Vicennalia eius Imperij Caesarei . *ibid.* Arsacem Armeniae Regem liberaliter suscepit : num hic Rex expressus in eius numo . 211.
- CONSTANTIUS bellum Persis iniecit , Barbaros vicit . III. 214. eius virtus in numis expressa . 216. Profligatis videlicet Alemannis , quo anno Romam triumphaturus venit cum Eusebia coniuge sua . 213. 215. ludi Circenses ab eo editi ob Vicennalia . *ibid.* Sabinarum raptus cur in in eius numis expressus . *ibid.* & 214.
- CONSTANTINVS MAGNVS quo anno Caesar factus . III. 198. eius bella & victoria de Gothis & Sarmatis . *ibid.* 199. *Debellator Gentium Barbararum* dictus . *ibid.* Quando *Maximi* & *Victorini* cognomen adeptus . 199. Victoria de Licinio relata . *ibid.* Ludi editi in Decennialibus Constantii Caesaris . 200. Memoria relatae de Gothis victoriae . 201. 202. Hinc VIRTUS AVG. in numis declarata . *ibid.* Constantinopolim , olim Byzantium , Romanae Urbis aemulam condidit , quo anno etiam perfecit , & qua de causa . 202. 203. Constantinopoleos effigies in numis . 203. 204. 205. 206.
- CONSTANTINVS IVNIOR Gothorum victoriam quando adeptus . Quando Caesar a parente renunciatus . III. 207.
- CONSTANTINVS Flavii Basilii filius , patrem in expeditione contra Saracenos comitatus est . II. 25. 26.
- Consulatum qui inibant solemnem pompa quadrigis vestii procedebant , ludos edebant . II. 184.
- Conventus sacer ad celebranda certamina in honorem Caesarum Antonini & Getae . III. 33. 34.
- Coreycorum numus Valeriano Imperatori dicatus . III. 30.
- Cornix cur sacra Aesculapio . II. 161.
- Cornu copiae cur Mercurio , & Apollini tributum . II. 14. 17.
- Corona desines in angulum capita pro lemniscis . III. 132.
- Corona quereana in numis quid significet . II. 13.
- Corona radiata . III. 133. ea usi sunt Imperatores in Processu Consulari . *ibid.*
- Coronae radiatae origo . III. 67.
- Coronae lemniscatae templorum fastigio impositae , quid in numis designent . III. 56. 57.
- Coronae radiatae decus , Diis datum & Imperatoribus . III. 102. 103.
- Coronae radiatae & gemmis ornatae praemia Victorum in sacris certaminibus . III. 11. 15. 16.
- Coronae futes , & passiles , quarum folia ex aureis vel argenteis bracteis , item radiatae . III. 15. 16.
- Coronae varii generis dono datae Victoribus sacrorum certaminum . III. 29. primum coronarum decus Deorum proprium ; mox ad victores ludorum , & Caesares & illustres viros transit . 30. in numis expressae quid declarent , praemia Victoribus dono data . 28. 29. Victoribus datae sacrorum certaminum e pretiosa materia : passiles futes : nobilitatae gemmis . 132. Coronae Etruscae . *ibid.*
- Coronam lauream triumphantes Iovi Capitolino donabant . II. 128.
- Coronam turratam praeferebant Genii Urbium , mulierum specie in numis sculpti . III. 103.
- Coronam obferunt Imperatoribus Genii Urbium . II. 195. 196.
- Coronarum interdum ornamenta capita & effigies Deorum . III. 95. 96.
- Coronis Aesculapii mater a Pergamenis culta . III. 28. 156.
- CORSINIUS NERIVS S. R. E. Cardinalis laudatus . I. xvi.
- Cortina seu tripos Apollinis expensus , eius figura . II. 16.
- COSMVS III. M. Dux Etr. numos antiquos conquisivit , & concessit . II. 27.
- Crateres seu lebetes cum palmis quid denotent in numis . III. 23. 24.
- Creta urbe obignati numi Cistophori sub M. Antonio . II. 48. ibidem sacra mysteria .
- Crispina Augusta Commodi uxor , ex ea suscepti liberi . II. 204. eius sacrum in numo expressum . *ibid.* & 205.
- CRISPVS primum Consul processit cum Licinio Augusto V. Consule . III. 206. quando a parente Constantino M. Caesar dictus . *ibid.* eius bella , & res gestae . Francos & Alemannos profligavit . 206. 207.

Crotoniates Dorica dialecto usi sunt . II. 20. eorum origo ab Hercule . *ibid.*
 Crotonem ex imprudentia occidit Hercules , cuius nomine oppidum dicit . II. 20.
 Crux Christi columnis statuta in vicis & plateis Christianorum imposita more perverto . II. 29.
 Cupido Bacchi in curru vestis comes ; sive eius Genius . III. 52.
 Cupidines additi Veneris Aphrodisiensis simulacro , raedas gestantes , & coronam capiti imponentes : cum lychouchis dedicati Fortunae Primigeniae . III. 128.
 Currus biugus Solis & Lunae . III. 64.
 Currus Imperatorum , qui Consulari pompa procedunt ornatissimus . III. 67.
 Curribus impositae statuæ & effigies Caesarum , & circumvectae in pompa sacrorum certaminum . III. 28.
 Cybele Dea insidens rupi , vel leone vesta . II. 196.
 Cybeles magnae Deum matris cultus & sanum apud Cyzicenos . II. 196.
 Cybele sociata Deo Luno in numo Antiochenis in honorem Gordiani Pii . III. 126. 127.
 Cydnus fluvius in numis Tarsensium quomodo expressus , II. 92.
 Cyprus terremotu quassata pecuniam ad urbem & tria templa restituenda a Vespasiano accepit , octavo & nono eius imperii anno . II. 65.
 Cyptiorum tria fuisse templa asyli iure insignia Veneri Paphiae , Veneri Amathusiae , Iovi Salaminio sacra . II. 65.
 Cyziceni Matris Deum Magnae Cybeles cultores omnium maximi : apud eos sanum Deae in monte Dindymo dedicatum . II. 195.
 Cyzicenorum numus in honorem Antonini Caracallae . III. 30.
 Cyzicenorum numus . Ant. Caracallae . III. 47.
 Cyzicenorum Dii tutelares Cybele , Hercules , Ceres , Proserpina & Bacchus . II. 197.
 Cyzicus urbs , eius situs . II. 136. primam Neocoriam ab Hadriano accepit .

DIADVMENIANVS cum patre summis honoribus adfectus a Cyzicenis . III. 86. templa eisdem dedicata , Imperator quando a patre factus . *ibid.* & 87. alia numismata eximia in eius honorem recententur & illustrantur . III. 87. 88.
 Diana Ephesia cum Fortuna . III. 131.
 Diana Mynichia portubus praefes . III. 84.
 Diana Pergaenae Dea . III. 177.
 Dianae Ephesinae parva templa argentea mazae facta vendita his qui ad ludos conveniebant . III. 29.
 Dianae Ephesiae templum . II. 149.
 Dianae Pergaeae templum & simulacrum in numo M. Aurelii , cuius cultum forsitan restituit . II. 137.
 Dianae Venatricis imago in numis . II. 96. III. 101. 104.
 Dii comites Imperatorum euntium ad bella & redeuntium , Victoria , Minerva & Hercules . III. 190.
 Dii patrum Urbium protomas Caesarum addollunt . III. 27.
 Dindymus mons , in quo sanum Dindymenes matris Deorum . II. 136. in numo M. Aurelii expressus . *ibid.*
 DIOCLETIANVS eius gesta Iovi victoriae monumenta ponit . III. 193. Moneta in eius numis *Sacra* adpellatur . 194. 197. Maximianum imperii consortem facit . 194. eius expeditiones in Saracenos , vel etiam Carpos & Sarmatas . *ibid.* Quo anno simul Diocletianus & Maximianus Consules processere . 196. Iupiter eius tutelare nomen . *ibid.* eius tertius Consulatus cum priore Maximiani coniunctus ex numis , & antiquis lapidibus ostenditur . II. 24. Diocletiani & Maximiani Caesarum victoriae Germanico & Persico bello relatae : triumphales quadrigae , iunctis elephantibus . 22. 23.
 Donius Iohannes Baptista laudatus . II. 22. eius Inscriptiones . 12. III. 4. 7. 109.
 Draco in tutela Aesculapii & Hygiae . II. 192.

D

Datus Carolus laudatus . I. xx.
 Deae ad aram accensam sculptae in numis , quid designent . III. 131.
 Dearum effigie , & nominibus cultae Augustae . III. 41. 43. 127.
 Dearum capita coronata a Geniis , seu Cupidinibus . III. 128.
 Decennalia vota a Commodio celebrata . II. 164. 166. 167.
 Decurrens Nero & solus quidem in Mediceo numo expressus . II. 63.
 Delphini Neptuno sacri . III. 105.
 Demetrius Iohannis Palaeologi frater . II. 28.
 Deorum consortio digni viri adpellati *Olympii* . II. 195.
 Deorum effigie sculpti in numis Imperatores Caesares . III. 46. 47. 48.
 Deorum patriorum templa in sacris certaminibus itemque Caesarum exstructa . III. 26. 27.
 Deucalionis cataclysmus & arca Noë utrum expressa in numo Apamensium in honorem Philippi senioris . III. 154.

E

Ecclesiae Graecorum & Latinorum Patrum consensus in Concilio Generali florentino stipulatus , exstat eius autentica Charta , cui adnexum aureum sigillum . II. 31.
 ELAGABALVS Antoninorum ultimus . III. 88. Marcomannis bellum voluit inferre . 90. nullum bellum gessit imperium adeptus . *ibid.*
 Elephantes in spectaculis exhibit . III. 116. 120. eorumdem maximus usus in bello apud Persas . II. 22. 25. vide *Loricati elephantis* .
 Ephesii primam Neocoriam a Nerone acceperunt . II. 84. templum vero iure asyli donatum . *ibid.* secundam Neocoriam ab Hadriano . II. 84. 85. eorum numus Opellio Macrino dedicatus illustratur . III. 29. eorum numismata Commodio , Gordiano Pio , & Herenniae Etruscillae dedicata . 28.
 Epidaurensis templum insignibus operibus ornatum & restitutum ab Antonino Pio . II. 115. 116. item Aesculapii Romae in insula Tiberina . *ibid.* Equo vestii Imperatores a Victoria coronati , captivus procucant . III. 38.

G

Etruscae coronae quae. III. 132.
Evangeliorum Codices gemmis ornati a priscis Christianis: & quare. II. 25, 26.
Eugenius IV. Summus Pontifex Florentiae Concilio Oecumenico praefuit. II. 28.

F

Fabrettus Raphael laudatus. II. 11.
Falconerius Octavius laudatus. I. xx. III. 149. 150. item emendatus. 151.
Fanniorum gens plebeia, sed Consularis. C. Fannii Pontici numus cistophorus expenditur. II. 42, 43. Pamphyliam provinciam administravit. *ibid.*
FAVSTINAE divini honores post obitum delati ab Antonino, & a Senatu. II. 118. sub specie Dianae & Iunonis Luciferae. *ibid.* thesae honor in Circensibus cum eius imagine. *ibid.* item Martis Deum.
Felicitas cum caduceo expressa in numis. III. 106. 104, 106. & in numo Commodi. II. 187.
Ferdinandus I. Mag. Dux Etr. laudatus. I. xx.
Ferae mansuetae & efferatae in ludis saecularibus datis a duobus Philippis. III. 146.
Fibulae loco serpenticulus hamatam aegidem subnectens. II. 64.
Fillaretas (lege Philaretas) Antonius Florentinus eximius sculptor, Vaticanae Basilicae athenaeas valvas anaglyphis ornavit. II. 28.
Fithon Themas Anglus laudatus. I. xx.
FLAVIUS BASILIUS Imperator Michaelis III. a quo adoptatus fuerat, occidit: Saracenos claudibus adfecit. II. 25, 26.
FLORIANVS Scythas Asiam devastantes ciecit & vicit. II. 184. monetarum integritati consulit. *ib.* Occidentis provinciae ei obtigere. 187.
Florum species, aliqui honores facti Imperatoribus quum urbes ingrederentur. III. 42.
Flumina quomodo in numis sculpta. II. 136. cum symbolis expressa in numis quid significant. III. 137.
Fortuna gerens puerum in dextra ulna. III. 108. 109.
Fortuna, seu Tyche Dea, Syracusanorum tutelaris. II. 19.
Fortunae *Manentis* typus in numo Commodi. II. 183.
Fortunae *Primigeniae* dedicati Cupidines cum lychnuchis. III. 128.
Fortunae *Praenestinae* signum. III. 108.
Fountaine Andreas, Eques Auratus Anglus laudatus. II. 27. III. 116.
Franceschinus Vincentius Chalcographus laudatus. I. xvi.
Fredericus Carolus Anglus nobiliss. laudatus. I. xvii. xviii. necnon eius Muscum. II. 91.
F. Froelich Erasmus Soc. I. Presb. laudatus. II. 44. 141. III. 108. 137.
Erumentariae largitiones quando ab Imperatoribus datae, quave occasione, & quo in loco. III. 145.
Fulmen cur sculptum in numis Alexandri Macedonum Regis. II. 12.
Fulmine in gremio suo deposito sculptus Iupiter in numo Commodi. II. 166.

Galea ornatus Apollo. II. 134.
Galea Minervae ornata serpente. II. 12.
Gallia magnorum & doctorum virorum alitrix. III. 14.
GALLIENVS P. LICINIUS Persico triumpho clarus. Equestri statua donatus; eius balneus: *Germanici Maximi* adpellationem obtinuit: eius arcus triumphalis, in quo, ut in numis, sculptus Hercules. II. 24. exercitus fidem sibi conciliavit, rebellante Postumo in Galliis. Persicum bellum paravit, & Heracliano commisit exercitum. III. 172. eius allocutio. *ibid.* Hercules effigie cur sculptus. 174. *Inuictus* & *Magnus* adpellatus: eo imperante maxima Monetarium Praesidium auctoritas. *ibid.* Numos Principum Romanorum restituit. *ibid.* Iovi similis sculptus in numo, vel Heroum veterum specie. 175. numismata in eius ludibrium a Tyrannis cusa. *ibid.* numismata cum Genii P. Rom. effigie eo imperante percussa. 176. eius in Urbem adventus: eius Decennalia: donatus post Persicum triumphum equestri statua. 176. Apolloniatae in Lycia templum cum statua ei dedicarunt. 176. 177. Sacra certamina a Pergaensibus celebrata in honorem eius. 177.
Genius cum copiae cornu datus Iovi. II. 170.
Genius Pop. Rom. sculptus cum radiata corona. III. 176.
Genius urbis duo parva templa praefersens, quid innuat. III. 28. 29. 64.
Genius Urbium descriptus. Genius urbis Thyatirenorum, cum symbolis. II. 201.
Genius urbium, sub specie mulieris turritae. II. 195.
Genius Urbis sacrificans cum Imperatoribus, cum patera, & copiae cornu. III. 103.
Genii Fluminum in numis. III. 124.
Genii patris signum in templis extructis conditum occasione sacrorum certaminum. III. 26.
Genii sacri Senatus specie sculptus Commodus in numo Thyatirenorum. II. 199.
Germe prope Cynicum sita. III. 89.
Gladiatorii Ludi. III. 118. 119.
Globus caelestis sideribus distinctus iuxta Tellurem decumbentem, ad felicia tempora indicanda in numismate Commodi. II. 177.
Globus imperii symbolum. III. 121.
Globus in numis quid designet. III. 36.
Globus in manu Imperatorum in pompa & processu Consulari. III. 112.
Globus sideribus distinctus in numis quid significet. II. 149.
GORDIANVS PIVS quo tempore, quove anno Caesar. III. 123. & Augustus renunciatus, Consul designatus, & ad imperium evectus. 112. 123. alii tituli ei delati. Processus eius Consularis; globum praefert cum Victoria. *ibid.* Pater Patriae adpellatus. Romanorum seditiones exstinxit. 113. Processus Consulatus II. *ibid.* Profectio ad Persicum bellum quem in annum incidit. *ibid.* Tribunicia eius Potestas tertia convenit cum Consulatu secundo. *ibid.* Trib. pot. secunda *Pius* & *Felix* adpellatus. *ibid.* In Africa factionem contra se, & Sabinianum Ducem oppressit. *ibid.*

ibid. & 122. 123. Quo anno contra Persas profectus. 113. 114. Parthos superavit. 115. *Princeps optimus & fortissimus* appellatus. *ibid.* specula magnificentissima populo Romano exhibuit. *ibid.* 116. 117. & seqq. edidit & spectavit antequam ad Persicum bellum proficisceretur. *ibid.* bellum intestinum inter populum & milites eo imperante extinctum. 117. 118. 119. Gorgiani Pii opera reconser Romae exstructa Capitolinus, nulla restitutionis Amphitheatri facta mentione. 120. Gordianus sculptus in numis spectant munera a se edita in Amphitheatro, 120. quas feras ad spectacula paravit. 120. 121. Mars Quirinus globum ei tradens, quid in Mediceo numo designet. 121. Persica victoria illustris. 121. 122. Initio imperii sacra fecit Marti. *ibid.* in Thraciis victorias obtinuit. *ibid.* Aeternitas Imperii eo vivente declarata. *ibid.* Sabinianum Ducem Cartagine Imperatorem adpellatum opprefit. 122. 123. Victoriae de Gothis, Sarmatis & Germanis. *ibid.* Orientem pacatum Reipublicae Romanae victor restituit, consilio Mithri. *ibid.* ob Persicam victoriam quadrigae elephantorum eidem decretae. 125. in triumphali curru sculptus cum Mesitho. *ibid.* Septimam Tribunic. Pot. inchoavit. 126. eius mors. *ibid.* quas urbes recepit, Sapore Persarum rege submoto. *ibid.* Aphrodisienses beneficiis adfecit. 128. Certamina *Gordianea Attalea* in eius honorem ab Aphrodisiensibus celebrata. *ibid.* Perinthiorum urbem forsitan adiit: certamina Actia Pythia splendide ab iisdem edita. 130. 131. eiusdem Gordiani trajectus in Moesiam, & Syriam. *ibid.* Communis Asiae apud Smyrnam certamina edita. 131. 132. Coniugium cum Furia Sabinia Tranquillina. 132. Tarsensium honores. *ibid.* Nullius civitatis Asiae proconsularis plura supersunt numismata Gordiano Pio dedicata quam Tarsi. 135. Venationibus deditus Gordianus. *ibid.* & 136. apud omnes populos amabilis. 138. Filius a Senatu, & a militibus dictus. *ibid.* eius victoriae de Persis. 133. 134. 135. 136. quo anno occisus. 139.

GORDIANVS SENIOR quando Imperator salutaris. III. 111. & in Africa occisus.

Gothi quo anno visi a Constantino Magno. III. 199. 200.

Gordiana Attalea certamina ab Aphrodisiensibus celebrata in honorem Gordiani Pii. 128.

Gotofredus Iacobus laudatus. I. xx.

Gradibus imposita templa temporaria in honorem Caesarum exstructa in sacris certaminibus. III. 26. 27.

Gratiae in Perinthiorum numis. 117.

H

HADRIANO adscripta Romani imperii renascentis origo; ideoque dictus *Romulus Conditor* in numis. II. 75. 76. 77. Idem Imperator inter Philologos Alexandrinos census. II. 80. Augur, & Vates. Cur *Olympii* cognomentum adsumpsit Athenis. 83. 84. 85.

Hadrianea certamina in honorem Hadriani edita ab Ephesiis. II. 85.

P. Harduini error, qui Perinthios Philadelphios se non adpellasse, adfirmat, sed ludos, reicitur. III. 31. altera eius hallucinatio reicitur. 73. eius in numum Pupieni a Tarsensibus cuso, explicatio reicitur. 111. turpis error in explicando numismate XIII. Urbium Asiae in honorem Antonini refellitur. II. 111. 112.

Havercampus Siegbertus. III. 159.

Haymius Franciscus laudatus. II. 40. 41. & 42. & frequenter deinceps. Item expensus. III. 156.

Hector divinis honoribus cultus ab Ilienibus. II. 135.

Heraclaeotarum numus in honorem Gordiani. III. 28.

Herculem Perinthii summa religione colebant. III. 22. conditorem suae urbis.

Hercules sedens cum scypho sculptus in numis Crotoniatarum; qui ad eum originem suam referunt. II. 20. *Invictus* emblemata Gallieni Augusti, in clipeo eius sculptus inter duo astra. 25. Hercules radiata corona cinctus, cuius caput quinque stellis cingitur. *ibid.* iuvenis amictio capite leonis exsuvilis; item apri Erymanthii. 37. Tyriorum Deus. 74. in Hesperidum hortis poma decerpens, quid designet in numo Antonini Pii. 94. 95. Omphali Lydiae reginae adblandiens. 113. cum Omphale & Cupidine sculptus in numo Perinthiorum. 151. victor Olympicorum ludorum manu sua coronam sibi imposuit. 165. Ponderibus praefesse creditur: eius effigiem, & insignia praeferrunt vetustissimae monetae Italiae & Etruscorum. 178. in eius tutela Artifices monetas Caesarum fabricantes. *ibid.* Perinthiorum urbis conditor, summa religione ab iisdem cultus. III. 31. Diomedis equos conficiens in numo Perinthiorum in honorem Getae. *ibid.* numquam videtur sculptus cum Hygia. *ibid.* in Pergamenorum numis sculptus, puerum dextra extensa sustinet, vel serpentem Hesperidum custodem interimens. 39. a Smyrnaeis cultus. 46. se coronans in numo Perinthiorum. 61. ad aram. *ibid.* Diomedis equas Mycenae abigens. 62. poma manu praefers, certaminum praefes. 62. 68. cum patera ad aram sacrificans. 62. Stympthalidas occidens typus nummi Perinthiorum in honorem Gordiani Pii. 131. mala aurea ex Hesperidum arbore decerpens. 135. globum praefers Romani orbis symbolum in numo cum Diocletiani & Maximiani imaginibus. 195.

Herculi similis expressus Commodus. II. 165.

Herculis labores omnes in numis Perinthios expressisse credibile est in honorem Caracallae. III. 62.

Herculi parem & comitem Traianum Tyrii in numo argenteo exhibuerunt. II. 74.

Herculis prima acrumnarum suffocatio leonis Nemaeci. II. 117.

Hermatae signa quid notent, ubi nam collocari foverent. III. 156.

Hermus fluvius pictus in numo Phocaensium. III. 137.

Heroes prisca pellibus amicti. II. 156. 157.

Heroes locati in Lunae sphaera; item feminae pudicae & laudabiles. III. 165.

Heroum specie & effigie sculpti in numis Imperatores. III. 46. 47. 48.

He-

Hesperidum Nympharum custodum arboris nomina. II. 95.
Hierapolitanorum numus in honorem Antonini Caracallae. III. 27.
Hollsenius laudatus. III. 31. 48. eius hallucinatio discussa. *ibid.*
Huetii adfertio, quod uterque Philippus Christiani fuerint, improbat. III. 150.
Hydriae cum palmis praemia victorum sacrorum certaminum. III. 13.
Hygia Dea valetudinis praefes: eidem non secus ac Aesculapio cur sacra sit cornix. II. 161. pabulum praebens serpenti circumvoluto arbori prope aram. 192. Dea tutelarum Pergamenorum. *ibid.* eidem sacer canis, & quare. *ibid.* numquam cum Hercule sculpta. III. 31.
Hymenaeus individuus Veneris adflecta. II. 153.

I

Iani bifrontis caput cur imberbe sculptum. II. 39. capita cur ansata in numis. *ibid.*
Iani Gemini aedes aperta, belli index. III. 120.
idem Deus coronarum auctor, laurea corona redimitus. 176. a Saturno didicit ruris colendi peritiam. *ibid.* pietatis & religionis auctor apud Italos. Bifrons. 175. cum clipeo seu disco, in quo sculptae quatuor Puellae, quatuor anni Tempora declarantes. *ibid.*
S. Ignatius Martyr feris expositus in Amphitheatro, in quo erat templum conditum. III. 27. 28.
Ilenses Troiam urbis Romae parentem fuisse gloriantur. II. 135. Hedecore coluere. *ibid.*
Illuminata lucernis noctu Urbem in festis saecularibus duorum Philipporum. III. 147.
Imagines Deorum in aediculis & cenis Templi Capitolini. III. 140. 141.
Imaginem Christi Servatoris collo suspensam gerere solebant veteres Christiani. II. 26.
Imperatores a Victoria coronati. III. 38. Victoriae simulacrum gerentes in numis. 52. ex equo barbaros proculecantes, & hasta transfodientes. 76. bellum parantes sculpti in numis hostes iaculo transfodientes: victores captivos proculecant equi unguis. 97. antequam ad bellum proficiscerentur sacra celebrabant, vota Iovi Capitolino nuncupabant, ludos & spectacula edebant. 117. 118. in numis sculpti hasta & clipeo armati, quid designent. 123. 124.
Imperatoribus in itinere ad bellum redituque oblata Victoriarum parva simulacra. III. 6. 7. item palmae, & coronae. II. 196. florum sparsiones factae.
Imperatorum nomina scripta in zophoris templorum, quae in ludis extruebantur; eorumque statuae in iisdem collocatae. III. 26. 27. 28.
Imperatorum Caesarum in Orientem traicientium, quodnam iter. III. 134.
IOANNES PALAEOLOGVS Imperator quando, & qua occasione Florentiam venit: in Peruziorum aedibus hospitio susceptus. II. 27. urbem Florentiam splendida pompa ingressus est: qua die. *ibid.* cenia, quae dedit. 28. eius ornatus & vestium cultus. *ibid.* interfuit Concilio Florentino.

Vol. III.

tino Oecumenico. *ibid.* qua die discessit. *ibid.*
Eiusdem Imperatoris aureum sigillum quod pendet ex autentica charta consensus Graecorum & Latinorum Patrum habiti in Florentino generali Concilio adfertur, & illustratur. 31. 32.
Iones adpellati Perinthii. III. 98. 99.
IOSEPH PAPA archiepiscopus Constantinopol. Florentiae interfuit Concilio generali: item discessit honorifice sepultus: qua die. II. 30. eius imago depicta describitur: epitaphium adfertur a Maphaeo Vegio conscriptum. 30. 31.
Iovi Capitolino vota soluta a Commodo pro felici altera in Germaniam expeditione. II. 159. *Pollia* quercea corona sacra. 85. *Tropaea* sacra tropaea, eidemque dedicata. 133. *Victori* triumphantes Imperatores sacra faciebant, tropaea faciebant, lauream coronam in eius gremio deponebant. 147. 148. Eidem sacri triumphi: nam lauream coronam in gremio Iovis Capitolini triumphantes deponebant. 128. *Pbilis* sacra facta a Caracalla. III. 54.
Iovi similes sculpti in numis Imperatores. III. 98. 107.
Iovi adsignatus Genius cum copiae cornu. II. 170.
Iovis caput superne a Victoria coronatum in numo cuso in honorem M. Aurelii & L. Veri. II. 143. eiusdem cella in Templo Capitolino. III. 140. 141.
Iovis comites Castor & Pollux in numo Commodi. II. 166.
Iovis effigie & habitu sculpti in numis Caesares. III. 26. 27.
Iselasticum certamen ab Antonino Pio celebratum, quare ita adpellatum: quae athletarum praemia. II. 100. 101. idem a Nerone, & Traiano celebratum. *ibid.*
Ihs cum stula & sistro. III. 129.
Istis sacra quo anno Romae Commodus celebravit. II. 198.
Isthmia certamina. III. 23.
Italia, cur ita adpellata. II. 38.
IVLIA DOMNA Antoninum Caracallam in Asiam traicientem secuta est. III. 42. eiusdem effigies sculpta cum Severo. 37. 38. item cum Caracalla ab Adaneis. 42. eadem adpellata *Novia Ceres*. 43. quo modo imperium dividere cogitavit, ut concordet redderet filios inter se discordantes. 82.
IVLIA MAMAEA consilio praefuit Severo Alexandro Imperanti. III. 91. 106. Puellae & Pueri alimentarii in eius honorem instituti a filio. Iunoni adsimilata. *ibid.*
IVLIA PIA Severi uxor, vivens decreto Senatus adpellata *Mater Castrorum & Senatus*. III. 33. 39. 40. 41. item *Mater Augustorum*. *ibid.* eam multis honoribus profecutus est Antoninus Caracalla filius. 41. veluti altera Dea Ceres, Cybele, Venus ac Diana adpellata & culta. *ibid.* effigie Lunae, Antoninus Solis in numo Perinthiorum. 64. Cum Antonino Caracalla in Asiam traiecit. *ibid.* Sardiani cur Caracallam maximis honoribus adfecerunt. 72. 73. 74.
M. IVLIVS PHILIPPVS capite nunc nudo, nunc laureato sculptus. III. 162. *Vide* Philippus.
Iuno *Lanuvina*, cuius in honorem virgines Lanuvinae serpentes pascebant. II. 161.
Iunoni adsimilatae Augustae feminae. III. 106.

Iuno.

Kk

Iunonis *Pronubae*, sive *Iugalis* in tutela coniugia . II. 204. 205. *Samiae* simulacrum & templum in numo Traiani : apud Imbracum flumen Samii Iunonis cunabulis gloriantur , & nuptiis cum Iove : quid aquila eius templo imposita designet . II. 72. eius cella in templo Capitolino . III. 140. 141. *Lucinae* simulacrum puerum dextra gerentis . 109. eiusdem Deae signum . 83.
Iupiter *Acraeus* a Smyrnaeus cultus, quod arci praeficeret . II. 195. dictus *Exsuperantissimus* . 181. quasi alter Iupiter Commodus creditus . *ibid.*
Iupiter *Iuvenis* dictus Commodus , & divinis honoribus & cognominibus cultus . 181. Iupiter *Philalethes* a Laodicensibus maxime cultus . 83. Idem Deus sereno vultu sculptus deposito fulmine in gremio , & velato capite sculptus in numo Commodi . 166. tempestatum anni arbiter sculptus in numo . 170. armatus aegide . III. 8. dextra fulmen porrigens Septimio Severo . 7. globum Imperii symbolum offerens Imperatoribus . 94. Iupiter *Triumphator* , & Iuno Regina cum Perinthiorum Urbis Genio, cum pateris . 68. *Victor*, non *Philus* sculptus in numis Pergamenorum . 55. *Victor*, chlamydatas, signum Victoriae praefereus in numo Septimii Severi . 6. & in numo Antonini Pii . II. 107.
Iuventutis aedicula intra cellam Minervae in templo Capitolino . III. 140.

L

L Amius Ioannes laudatus I. xvii. III. x.
Lampadum agones celebrati a Byzantiis in honorem Caracallae . III. 45. 62.
Laodiceae complures a Geographis numerantur . III. 50. Laodiceae in Coele Syria quae beneficia contulerit Sept. Severus . 51. *Severiana* dicta metropolis fida . Certamina, edita in honorem Antonini Caracallae . *ibid.*
Laodicensium Iulienium numi Antonino Caracallae dedicati . III. 51. 52. eorum Deus Bacchus . *ibid.* item Iupiter *Philalethes* alique enumerati . II. 83.
Laurea corona in numo Demetrii I. Soteris , Syriacae Regis . II. 17.
Lauri ramusculum praeter eburneum scipionem quandoque gestant Caesares in Consulari processu . III. 113.
Laurentum adiit Commodus grassante Romae peste , & ut convalesceret . II. 182.
Lebetes , sive craterae cum palmis , quid significent in numis . III. 23. 24. praemia victorum in sacris certaminibus . 13.
Lestisfertia celebrata a M. Aurelio ad pestem averrendam , & sacra Deo Aesculapio . II. 126. 127. 128.
Legionum signa sacro in loco in Castris Praetoriis servata , & culta . III. 81. 82.
Leopardi in spectaculis exhibiti . III. 116.
Leopoldus Medices Princeps Cardinalis laudatus . I. xx. III. 39. 40. 149.
Liberalitas cum testera sculpta . III. 145.
Libycae ferae in spectaculis exhibitae . III. 116. 120.
Licetus Fortunius laudatus . II. 11.

Liebeus Christianus Sigismundus laudatus . II. 13. III. 18. 20.
Litterarum commutationes in numis . III. 137.
Litterarum certamina edita ab Hadriano ; praemiiis propositis . II. 79. 80. Certamina *Hadrianea* ab eodem Imperatore instituta . 80.
LIVIAE AVGUSTAE viventi honores facti a Tiberio & Claudio Augusto . II. 21. eius numi illustrati , *ibid.* Vesta gerens Palladium sculpta in postica Mediceae aurei numismatis . 21. 22. Deorum complurium specie in numis sculpta . *ibid.* quibus titulus adhuc vivens decorata . *ibid.* Eam tamquam Deam in numis expressere Caesarum gustant . 55.
Lorica squamis conferta amictus Antoninus Pius . II. 97.
Lorica armati Caesares ; eorum statuae loricae . III. 79. 80. item Heroes loricati .
Loricati elephantes ad bellum ducti in Orientem , mox in Africam , Siciliam , & Italiam : contra Iudaeos adducti in aciem ab Antiocho Eupatore . II. 22. 23.
Lucerna cum templo Iovis Capitolini illustratur . 147.
Lucernae natalitiae . II. 93.
LVCILLA AVGVSTA uxor destinata L. Vero . II. 153. eadem vota pro nuptiis Romae Vestalium Virginum exemplo sacra faciens expressa in numo . II. 154.
Ludi Apollinares quotannis ab Imperatoribus Romanis editi . II. 123.
Ludi Augustales . III. 118.
Ludi in honorem Neptuni . III. 105. in honorem Iovis Capitolini celebrati a Commodis . II. 165. Castori & Polluci sacri ludi . 166.
LVCIVS VERVS Armenia capta, confectoque Parthico bello , ad debellandas barbaras gentes profectus Imperator IV. appellatur . II. 144. 145. *Armeniacus* dictus . *ibid.* tertius eius Consulatus . 145. de Armenis & Parthis triumphavit . *ibid.* item *Medicus* adpellatus , & *Pater Patriae* . *ibid.* & 145. 147. 148. *vide* Marcus Aurelius . Iovis specie impositus Monti Argaeo in numo Caesaris . 150. Valetudini restitutus ope Galeni . 152.
Lunae nascentis imagini cur impositae imagines Augustarum feminarum . III. 165.
Luni Dei templum celebre apud Antiochenes Pissidiae . III. 127.
Lunus Deus , *Kamar* Arabibus Luna . II. 141. Idem Deus comes & socius Cybeles in numo Gordiani Pii ab Antiochenibus cuso . III. 126. 127.
Lycus fluvius Thyatiram adluit . II. 134. III. 52. Lychonuchi cum Cupidinibus dedicati Fortunae Primigeniae . III. 128.
LYSIMACHVS Thraciae Rex tota Macedonia potitus est , Antigono , & Pyrrho ingenti proelio superatis . II. 9. 16. cur sibi, praeter regnum diadema , arietina cornua aptavit . 18. eius virtutes , & Philosophiae studium . *ibid.*

M

MACRINVS quando Imperator salutat . III. 83. eius expeditiones : numismata in eius honorem cusa , recensentur . *ibid.* Diadumenianum Cac-

- Caesarem creavit, & Antoninum appellavit. *ibid.* Felicit & Pii nomen a Senatu consecutus est. Vibes ex eius nomine *Macrinianae* distae. 84. Honores delati a Caesarensibus Cappadociae. 85. Scribendum *Opellius*. 88.
- Mafficii Paulli Alexandri hallucinatio in exponendo Commodo numismate aperitur, & relictur. II. 174.
- Mafficius Marchio Scipio. II. 27. laudatus. III. 16. 17. Eius opinio, quod a Gordiano Pio abolutam Amphitheatri Titiani restitutionem declarari censer auctoritate eius numismatis, in quo Amphitheatrum sculptum est cum titulo *Magnificentia Gordiani Aug.* expenditur, nec probatur. II. 117. 118. 119. 120. 121.
- Magnificentiae nomine in numis spectacula edita declarantur. III. 116.
- Mars Romani imperii auctor, gradiens cum tro-paeo. II. 144.
- Mars *Quirinus* Gordiano Pio globum imperii symbolum tradens, quid denotet. III. 121.
- Mars *Victor* sculptus in quadriga. II. 39.
- Marsupia prece urnas cum palmis sculpta, quid denotent in numis. III. 76.
- Martem solum ex omnibus Diis Persae coluere. III. 121.
- Martia cum Commodo expressa in eius numo effigie Urbis Romae, quam *Coloniā Commodianam* dixit. II. 188. Martiam Amazoniam. *ibid.*
- Martis Dei aedicula in templo Iovis Capitolini. III. 140. 141.
- Materni nex quo anno imperii Commodo contigit. II. 187.
- Matris Deū Magnae sacrum veris initio celebra-ri solitum. II. 187.
- MAXIMIANVS, quo anno Consul cum Diocletiano processit. III. 196. confors imperii factus. 194. 198. eius tutelare numen Hercules, qui sculptus est globum gestans. 196. Decies Consul processit. 197. Monetae integritati prospexit. *ibid.* eius tituli. *ibid.* Vide *Diocletianus*.
- Mazzolenius Io. Albertus Monachus Casinensis lau-datus. I. xxi.
- Medelitani veterani. III. 40.
- Medica instrumenta Aesculapio sacra. III. 61.
- Meles annis praeter Smyrnam habens gerit Dia-nae Ephesiae simulacrum in numo in honorem Macrini. III. 84.
- Menabonius Ioseph laudatus. I. xvii.
- Menfiae expositae in sacris certaminibus cum urnis, cum lebetibus, cum palmis, cum amphoris, & praemiis victorum, item cum protomis Caesa-rum. III. 27.
- Menforum frumentariorum munus. III. 145.
- Mercurius cum copiae cornu & caduceo in numo Pharnacis Ponti Regis. II. 14. capra cur eidem Deo tributa. *ibid.* Castori & Polluci equos de-dit. 166. eidem facer aries, & greges in eius tutela. 89. 91.
- Messanenſium numus aureus illustratus. II. 19.
- Mileſiorum numus in honorem Balbini. III. 110.
- Millenarium saeculum natalis dies Urbis celebra-tum a duobus Philippis. III. 146.
- Militaria signa ornata maximis Caesarum numis. II. 54.
- Minerva Νικηφόρος Macedonum tutelare numen. II. 13. cur sculpta in numis Alexandri Magni. II. Vol. III.
12. & item in numo Seleuci I. Nicanoris Sy-riae Regis. 15.
- Minerva Dea & Apollo cur summa religione cul-ti ab Hadriano, & in numis eiusdem sculpti. II. 77. 78. 79. 80. 81. Eius cella in Templo Capitolino. III. 140. 141.
- Minervae *Megaridi* sacra fecit in Cilicia Alexan-der Macedonum Rex. II. 12. eius ara Calati-na. *ibid.* cur serpens eidem tributus. *ibid.*
- Minervae *Vidtrici* tropaea e lignis oleagineis ex-structa Victores dedicare solebant. II. 183.
- Monelia F. Thomas Ord. Praedicat. in Pisana Acad. Professor laudatus. III. 150.
- Moneta Sacra adpellata. III. 194.
- Monetae eudendae Praesidium notae. III. 57.
- Monetae Deae tres primum occurrunt in numis Commodi, quid significant: qui earum cultus. II. 178. 179. quid ad earum pedes monticuli designent. 180.
- Monetas Caesarum fabricantes Artifices in tutela Herculis, cui pondera sacra. II. 178.
- Monetarum trium typus. III. 89.
- Monetariorum artificum menda in cufis numis. III. 137.
- Monetariorum sequitoris aevi in numis scribendis inconstantia. III. 191. 197.
- Monetis & ponderibus qui fuerint Praefides Dii. II. 39.
- Mons Argaeus in numis Caesareae Cappadociae. III. 85.
- Morellius Andreas laudatus. III. 14.
- Morofinius Barbonius laudatus. III. 49.
- Mulier stolata templa utraque manu sustinens in numis Perinthiorum non Concordiam exprimit uti Spanhemio & Tristano visum est, sed ipsam urbem. III. 23.
- Munerum largitione spectacula edita significantur. III. 116.
- Museum Carpineum frequenter laudatum.
- Museum Principum Chisiorum laudatum. Ex eo adfertur numisma maximum Hadriani, & illu-stratur. II. 79. 80.
- Museum Ioannis Galvani I. C. Patavini. I. 12.
- Museum Nicoliniū Marchionum. I. xix. lau-datur. II. 36.
- Museum Ottobonianum. III. 149.
- Museum Pisanium. I. xxi. & passim alibi.
- Museum Theupolum laudatur. II. 83. & alibi fre-quenter.
- Museum Vindobonense. II. 111. & alibi laudatum.
- Mytilenaeorum numisma Medicum restitutum ge-nuinae leſioni apud Holſtenium & Haraucium depravatae. III. 48. 49. eorum numus Licinio Valeriano, & Titianae. III. 49.

N

Natalis dies vitae, & imperii Caesarum divi-nis honoribus, festis, ludis, & adclamatio-nibus celebratus. II. 93. 94.

Navis Praetoria in numo Alexandri Severi. III. 100.

Navis prora quid notet in numis Smyrnaeorum. III. 84.

Nemeses tres Deae in numo Tarſenſium. III. 110.

Neptu-

Neptuni & Minervæ contentio, uter Atticam deberet obtinere. II. 121. emblemata id referens expenditur in numo M. Aurelii. *ibid.*
 Neptuno taurus hostia immolata & in mare proiecta e littore pro felici navigatione. II. 174.
 Neptuno sacra facta ante Circensium editionem; quibus idem Deus praeerat. II. 185. 186.
 Neptuno ara in Circo sacra: Numen Circensibus praeerat. II. 185. 186.
 Neptuno Reduci sacra & ludi celebrati a Tarfensibus in honorem Severi Alexandri. III. 105.
 Nicaeae situs, Bithyniae metropolis. II. 114.
 Nicaenses devoti Antonino Pio: Ceterum summa religione coluere. II. 114. item Aesculapium. II. 115. 116.
 Nicaensium Praefites Dii Aesculapius, Hygia & Telephorus. II. 152.
 Nicaensium numus in honorem Commodi. III. 27.
 Nicaensium numus pro fraterno amore Antonini & Getae. III. 44.
 Nicaensium numus Antonino Pio dicatus. III. 98.
 Nicasti sententia de Genio Laodicensium in eorum numo in honorem Hadriani, relictur. II. 83.
 Nicolinus Abbas & Marchio Antonius laudatus. I. xvi. xvii. xviii. III. 49. 59.
 Nicolinus Marchio & Eques Ioseph laudatus. I. xvii. & II. 55.
 Nicopolitarum numus in honorem Getae. III. 44.
 Noctua sculpta in numo Antiochi II. Syriae Regis quid designet. II. 16.
 Nos arca utrum expressa in numo Apamensium in honorem Philippi senioris. III. 152. 153. 154.
 Noris Henricus laudatus. I. xx. II. 22.
 Numa Vestales Virgines instituit: earum numerus, officia, habitus. II. 154.
 NVMERIANVS Orator & Poeta statua donatus; quo anno Imperator salutatus: fraude Arrii Aprici Socris sui extinctus. III. 192.
 Numinum specie expressi in numis Imperatores Caesares. III. 26. 27.
 Numismatum inscriptiones vitiose impressae. III. 137.
 Numismata Imperatorum aureis vel argenteis braeaeis obducta. III. 195.
 Numismata Imperatorum cur perforata aliquando inveniuntur. III. 291.
 Numismata, quae praestant beneficia. I. xv.
 Numismata in signis militibus infixa & gestata. II. 139.
 Nuptiae celerius celebratae non fuere boni omnis apud veteres. II. 159.
 Nyfai Cariae populi ad Xanthum fluvium. II. 141. Lunum Deum coluere. *ibid.*

O

Olympia Pythia certamina a Trallensibus celebrata in honorem Gordiani Pii. III. 136.
 Olympia certamina a Pergamenis celebrata in honorem Caracallae. III. 56. 57.
 Olympica certamina instituit Hercules, quorum victor fuit, & capiti suo coronam imposuit. II. 165.
 Olympia Epinicia Severiana certamina magna Tarfensium in honorem Severi. III. 13. 14. 15. 16. 17. qua de causa instituta.

Olympios vocantur veteres eos, quos Deorum consortio & concilio dignos censebant. II. 195.
 Olympius cognominatus Hadrianus a Laodicensibus, Ephesiis, Eleis &c. II. 83. 84. 85.
 Omphale cum Hercule sculpta in numo Perinthiorum in honorem Lucii Veri. II. 151.
 Osiris idem ac Sol apud Aegyptios, sculptus cum cervo. III. 111.
 OTACILIA Augusta sculpta in numis cum Philippo coniuge, & filio. III. 141. 142. Philippis coniugem & filium comitata est, & cum ipsis Romam rediit. 147. 148. Dianae.
 Ottobonus Petrus Cardinalis laud. eius Museum. III. 149.

P

PACIS & Augusti simulacra in numo Tiberii Claudii. II. 58.
 Pagani Pagi Mercurialis. III. 40.
 Palladium cur gestet Roma in numis sculpta. II. 187.
 Palladium cur Dea Vesta gerat in aureo numismate Liviae Augustae. II. 21. 22.
 Palmae victoribus sacrorum certaminum dono datae, III. 25. maximum decus censebatur. *ibid.* & 30.
 Palmae duae in urnis iteratos ludos forsitan designant. III. 90.
 Palmarum numerus in urnis impostitarum quid designet. III. 29. 30. 31.
 Pamphyliae celebre templum Iunonis, seu Minervae. II. 43. eius insignia.
 Panellii opinio non pharetram, sed Bacchi mysticam vannum in cistophoris numis sculptum censentis opinio, expoditur. II. 44. 45.
 Parthorum regni origo quibus relata. II. 14.
 Passerius Io. Baptista I. C. laudatus. II. 93. III. 147.
 Patris Patriae titulus Hadriano quando delatus. II. 81. & ab eo admissus.
 Paterae, vasa & tripodes praemia victorum Athletarum. II. 15.
 Paterae & sumpvua in inferiis defunctorum conversa in terram manu invergebantur. II. 20.
 Patini turpis hallucinatio in explicatione numismatis Commodi, cum typo Hygiae. II. 160.
 Pellibus amicti Heroes. II. 156. 157.
 Perennius, ceterique Commodi hostes quando intererant. II. 178. eius insidiae & fraudes. 179.
 Perga Pamphyliae urbs clara templo Dianae Pergaeae, cum asyli honore. II. 137.
 Pergamum urbs Asiae princeps, Aesculapii ortu & cultu clara. II. 41. numi cistophori in ea cusi. *ibid.* & 44.
 Pergameni secundum Neocoriam a M. Aurelio acceperunt. II. 151.
 Pergamenorum Praefices & Custodes Dii. III. 38.
 Pergamenorum Praefites Dii Aesculapius, Hygia, & Telephorus. II. 152. eorum numismata in honorem Iuliae Domnae. III. 38. tertium Neocori sub Antonino nominantur. *ibid.* numus Antonino Pio dicatus. 38. 39. in honorem Severi. *ibid.* alia item numismata. 53. 54.
 Pergamenorum num. Antonino Carac. III. 55. 56. 57. 58. 59. 60. Pe.

- Pergaenes Dianae cultores . III. 177.
 Perinthus Epidaurius Perinthiorum urbis conditor . III. 99.
 Perinthus Herculea dicta Herculem conditorem suum coluit . III. 22. eius urbs mulieris specie expressa in numis turrito capite . 23. 24.
 Perinthus in Thracia ad Propontidem sita , ab Hercule condita . II. 117.
 Perinthii se Iones adpellant . III. 98.
 Perinthii Bacchum non secus ac Herculem coluerunt . III. 99.
 Perinthii Septimii Severi partes ab initio tenuerunt . III. 21. eos non semel adiit . Neocoria donavit .
 Perinthiorum numus in honorem Getae . III. 31.
 Perinthiorum numisma Mediceum in honorem Sept. Severi , cuius typus tritemis ; quid denotet . III. 32.
 Perinthiorum insigniora numismata Caracallae dicata recensentur & illustrantur . III. 61. 62. 63. 64. & seqq.
 Perinthiorum quae certamina in honorem Septimii Severi , & filiorum eius celebrata . III. 23. 24. 25. 26. primi ea instituerunt . *ibid.* multa ab eodem Imperatore beneficia consecuti sunt . *ibid.*
 Perinthiorum Deus Aesculapius . III. 97. cum patera sculptus . *ibid.*
 Periodonica certamina in honorem Caesarum Caracallae & Getae . III. 34.
 Persae usi sunt elephantis in bello . II. 22. 23.
 PERSEI Regis numismata aurea . II. 13. quid aquila , & corona quereina in his designent . *ibid.*
 Iovis Olympii templum Athenis inchoavit : Anthiochiae Iovis Capitolini templum pollicitus est longe magnificentissimum . *ibid.* bello victus a L. Aemilio Paulo in triumphum ductus est . *ibid.*
 Peruzius Rodolphus hospitio suscepit Ioannem Paleologum . II. 27.
 Pescenni mors . III. 4. 6.
 Peste Romae orta sacra a Marco Aurelio ad eam evitendam facta & lectisternia celebrata . II. 126. 127. 128.
 PHARNACES Ponti Rex apud Zelam victus a Caesare , eius aureum numisma adfertur . II. 14. quae in regnum contulit .
 Plataeensium templum Veneris celebre . III. 128.
 Philadelphica certamina in honorem germanorum fratrum Antonini Bassiani & Getae . III. 11. 12. 23. 24. 32. error P. Harduini relictur . *ibid.*
 Philadelphica pro fraterno amore Caracallae & Getae celebrata a Byzantiis & Nicaeensibus . III. 43. 44.
 PHILIPPVS Imperator Caesar cum Gordiano imperavit : ei infestus , calliditate adus necem paravit . III. 139. M. Iulium Philippum filium Caesarem fecit , & Tribunicia Potestate donavit : sopito Persico bello , Romam venit : eius eogitaria , annona & largitiones . *ibid.*
 PHILIPPI duo Imperatores Carpos profligarunt ; cum his pace inita Romam rediere . III. 147. 148. quo tempore Carpicam victoriam obtinuerunt . *ibid.* & 155. 156. utrum Christiani fuerint . 150. M. Iul. Philippus a Seleucensibus expressus effigie Genii urbis . 158. cum patre annum natalis Urbis millesimum celebravit ludis magnificentissimis . 159.
 Philippi senioris Trib. Pot. IV. III. 143. duo congiaria , seu binas frumentarias largitiones dedit quum filium Augustum declaravit . 144. Consul cum patre processit . 143. 144.
 Philippi senioris Tribunicia potestas tertia . III. 141. eiusdem Consulatus tertius , & filii eius secundus . 146.
 Philippi pater & filius Romam reversi sacra in templo Iovis Capitolini fecerunt . III. 140. 141. Philippopolis apud Arabiam condita . *ibid.* Saculare sacrum anno millesimo natalis urbis celebrant ingenti ludorum apparatu . 146.
 Philipporum de Carpis victoria . III. 160. eorum Consulatus , item obitus *ibid.*
 Philippopolis Urbium Thraciae Metropolis . III. 74. 75. Hercules Deus tutelaris . *ibid.* & 78.
 Philippopolitarum numus Antonino Caracallae dedicatus . III. 29.
 Philippus iunior cum laurea corona sculptus in numis . III. 141. quo tempore declaratus Augustus a patre . *ibid.* & 142. Bonarrotii iudicium expenditur . 143. 144.
 Phocaeenses in Acoliae ad Hermum . III. 137. eorum numus in honorem Gordiani . *ibid.* alii Phocaeenses in Ionia & in Caria .
 Phoenix globo insistent in numis Constantinianis , quid significet . III. 199. 200.
 Pietas & Pudicitia cur expressa in numis Augustarum feminarum . II. 154.
 Pietatis Augustae templum a Caesaraugustanis dedicatum in honorem Tiberii Caesaris . II. 55. 56.
 Pietas in numis Augustorum quid designet . III. 161.
 Pisanum Museum laudatum . I. xxi.
 Praefectorum monetae probandae notae . II. 192. 194. 199.
 Praemia in sacris certaminibus constituta victoribus athleticis . III. 12. 13. 15. 16.
 Praemia victoribus sacrorum ludorum , quae . III. 28. 29. 30. 31. v. Victoribus . v. Coronae . v. Palmae .
 Praetorianae Cohortes circa Imperatores Caesares in numis . III. 121. 123.
 Praetoris & Archontis munus simul copulatum . III. 72.
 Prima certamina quae in honorem Severi celebrata . III. 37.
 PROBVS Imperator quo anno electus : eius ad milites adlocutio . III. 185. Victor omnium Barbarorum & Tyrannorum dictus . *ibid.* eius expeditiones in Germanos & Sarmatas : Reguli ab eo subacti . 186. Orientis provinciae ei obtigere . 187. Nuni cum typo Solis Invisi in eius honorem cusi . *ibid.* Consulatu suo IV. Romam veniens de Germanis & Blemyis triumphavit , ludos scaenicos & Circenses dedit . 187. 188. 190. Vario modo sculptus in numis : in eius clipeo sculptae res gestae . *ibid.* quinquennio complura bella gessit : rempublicam restituit . 189. Invisus adpellatus . *ibid.* eius profectio ad Persicum bellum . 190. Antonino & Traiano virtutibus similis . 191.
 Processum Consulatus IV. Antoninus apud Perinthos forsitan celebravit . III. 66.
 Processus Consulatus , solemnium pompa , sacris , & editis ludis celebratus , quadrigis Romam circumvectis . II. 184.

Proserpina tectio capite videtur expressa in numo Crotoniatarum . II. 20.
 Proserpina velato capite in numis Sardinorum . III. 70. 72. 73.
 Proserpinae raptus eur frequens in numis Proconsularis Asiae . II. 111. 112. 114.
 Protomae Caesarum pretiosa materia elaboratae, dono datae Victoribus sacrorum certaminum . III. 27.
 Protomae Heroum, Imperatorum Caesarum dignissimo in loco positae occasione sacrorum certaminum . III. 27. eadem dono datae victoribus . 28. 29.
 Polemon Laodicenus Sophista Aristidis praeceptor, Hadriano valde carus . II. 89.
 Polluci & Castori sacri fuere ludi . II. 166. equos a Mercurio accepere . *ibid.*
 Polyporum copia apud Thasum, Cariam, Corcyram, & Mitylenem . II. 19.
 Pompa Proculus Consularis septies repetita . III. 66. 67.
 Pontederia Iulius laudatus . I. xix.
 POSTVMVS Germanicus Maximus adpellatus Barbaros a Galliis submovit . III. 180. Marti & Herculi comparatus . *ibid.* Hercules eius tutelaris Deus . 181. Martis effigie expressus .
 Ptolemaeus Ceraunus . II. 9.
 Pudicitia Dea, *Patricia* & *Plebeia* culta a Romanis feminis : eius simulacra & aedes . III. 165.
 Pudicitiae decus adfectatum ab Augustis feminis . III. 165. eius imago specie obnubentis velo caput . *ibid.*
 Pudicitiae decus Augustae Caesarum uxores, licet moribus corruptis, maxime ambiebant . II. 154.
 Puellae quatuor designantes quatuor anni Tempestates in numo Commodi . II. 170.
 Puellae quatuor anni quatuor Tempestates declarantes . II. 175. 177.
 Puellas & Pueros Alimentarios Antoninus instituit in honorem Faustinae coniugis . II. 109. primum de his meritis Traianus mox Hadrianus . 110. post Antoninum Pium item Alexander Severus instituit . *ibid.* & 105. Antonini de alimentis praestandis Alimentariis rescriptum . *ibid.*
 Pueri quatuor in numis expressi, qui quatuor anni Tempora propriis symbolis declarant, temporum felicitatem designant . II. 155. 156.
 Pueri & puellae alimentariae frumentarias largitiones accipientes in numo Philippi Imper. III. 145.
 Pueri quatuor anni quatuor Tempestates designantes . III. 51.
 Pugiles armati cestro e bubulo corio . III. 63.
 PVPIENVS Ciliciae praefuit . Tarsensum in eius honorem numismata . III. 110. 111. imperii annum secundum non delibavit, quando Augustus renunciatus . *ibid.* & 112. Sacra, & vota Iovi Capitolino, & spectacula Romae edidit, antequam ad bellum adversus Maximinum proficisceretur . 117. 118. item edidit munus gladiatorum . *ibid.*
 Pythia certamina . III. 23. 24.
 Pythia Alexandrina certamina in honorem Caracallae celebrata a Comuni Urbium Thraciae : item Asia . III. 76. 77. 78.

Q

Q Vadrigae Iunclis elephantibus decretae Diocletiano & Maximiano ob Persicum triumphum . II. 22. 23.
 Quercea corona Iovi Poliaeo sacra . II. 85.
 Quindecennalia imperii Commodi . II. 187.
 Quatuor Pueri in numis quatuor anni Tempora propriis symbolis designantes, temporum felicitatem declarant . II. 155. 156.

R

R Adebant caput suum Idis cultores . II. 198.
 Radiata corona cur Imperatoribus data . III. 42.
 Radiatae coronae origo ab Aegyptiis & Orientalibus, ab Etruscis ad Romanos manavit . III. 42.
 Rhea Iovem infantem sustinens, circa eam pugnantibus Corybantibus . III. 52.
 Radiata cum corona Geta quoque in numo Perinthiorum expressus . III. 67.
 Roma expressa in numis . II. 38. 39.
 Roma cum Palladio sculpta in numo Hadriani quid denotet . II. 76. 77.
 Roma Imperatores coronans . II. 172.
 Roma bellatrix coronam imponit Commodi : eius arma, pectore nudam mammam ostendit . II. 172.
 Roma gerens Palladium, quod Imperatoribus interdum offert sculpta in numis . II. 187.
 Roma Imperatoribus tradens globum, quid designet . II. 187.
 Roma, non secus ac Victoria, sculpta in numis lauream coronam imponens Imperatoribus . III. 9.
 Roma quomodo in numis sculpta, eius arma : sedens, & stans . III. 8. 9. in genua ante Imperatores procumbens, quid significet . 9.
 Roma insidens spoliis, dextra Victoriolam tenens, sculpta in numis . III. 140.
 Roma tamquam Dea expressa, divinis honoribus & templis culta . III. 206.
 Romae Deae extructa templa occasione sacrorum certaminum . III. 26. 27.
 Romae aeternitatis arcanum auspiciu fuit Palladium . II. 187.
 Romae simulacra in Pythiis ludis dono data victoribus athletis . III. 30. 31.
 Romae templum . II. 58.
 Romae Aesculapii filiam, Romae urbi nomen imposuisse ferunt . II. 38.
 Romani Imperii qui sunt Praefides & tutelares Dii . II. 166.
 Romanorum in ludis edendis magnificentia & splendor cunctis gentibus praeivit . III. 27. 28.
 Romanus Hercules adpellatus Commodus . II. 178.
 Romulus Iovi Feretrio tropaeum sacravit, unde mos ad Imperatores manavit . II. 133.
 Rota & bos in antiquissimis Italorum numis ex aere fusi, quid designent . II. 38.
 Rubenius Philippus numum eximium profert percussu post consecrationem Faustinae . II. 109. 110.

Sa-

S

- S** Agaris fluvius ex Dindymo monte oritur . II. 113.
- Salaminus** Iupiter quomodo in numo argenteo Vespasiani expressus . II. 65.
- SALONINA** Augusta sculpta cum Gallieno coniuge expeditionem molente in Barbaros ac Persas ; eoque bello detento annonam P. R. curavit ; Segestiae Deae templum extruxit . III. 173. 178. honores ei delati a Pergaenibus . 177. multa facient non solum annonam procurasse ; sed etiam Pueris & Puellis alimenta largitam fuisse . *ibid.* eius Dea tutelaris Iuno . 179.
- Salus** Dea anguem praeferebat & pateram . III. 166.
- Sapore** Persarum Rege submoto , Gordianus Pius totum Orientem Romano imperio restituit . III. 135.
- Sardis** urbs Aesae celeberrima . II. 113. Metropolis , prima Asiae , Lydiae & Graeciae . III. 71.
- Sardianorum** numi Sept. Severo dedicati . III. 26. Eorumdem eximia numismata illustrata . 71. 72. 73. Eorum Dea tutelaris Proserpina . 70. 72. 73. Eorum origo : certamina *Chrysanthea* in honorem Caracallae & matris eius ab ipsis celebrata . III. 73. 74.
- Sceptrum** divinitatis symbolum . II. 57. Iovi datum . 170.
- Scipio** Africanus radi barbam primus instituit . II. 39.
- Scipio** , sive sceptrum Consulare cum aquila in vertice . II. 157. III. 80.
- Scylla** sculpta in numis Tarsensium in honorem Pupieni & Gordiani Patris . III. 134. item in numo Sexti Pompei .
- Securitas** cum caduceo expressa in numis . III. 166.
- Segestiae** Deae templum extructum a Cornelia Salonina in Circo maximo . III. 173. 178.
- Seguinus** Petrus laudatus . III. 151.
- SELEVCVS** I. Nicator Syriac Rex Lyfimachum vicit : *Victor Victorum* dictus . II. 15. Pallas in eius numismate aureo sculpta . *ibid.* ludos pro victoria celebravit . *ibid.*
- Selenenses** ad Calycadum autonomiam donati . III. 158.
- Sonatores** Imperatoribus congiaria dentibus addere solebant . III. 145.
- Senatus** Sacri . Genius in numo Thyatirenorum in honorem Commodi . II. 199.
- SEPTIMIUS GETA** . Sacrae Deae Concordiae pro eius concordia cum fratre , Romae a Senatu decretum . III. 45. quando a Caracalla occisus . 65. Primus eius Consulatus . 80. Decemalis Imperii Caesarei eiusdem . 84. quando Augustus appellatus . *ibid.* Parthico bello interfuit cum Severo patre , & Caracalla . *ibid.* Vide . ANTONINVS GETA .
- SEPTIMIUS SEVERVS** Imperatoris titulus ad num. XIII. multiplicavit . III. 3. Tribuniciam Pot. II. quo anno inchoavit . *ibid.* Primum Imperatoris titulum quando obtinuit apud Carnuntum . 4. initio imperii sacra fecit auspiciis Diis Herculi & Baccho , quibus templum dedicavit . *ibid.* Devisio Pescennio , Imperator IV. appellatus . *ibid.* Inchoata Pot. Trib. III. expeditionem in Osiro-
- nos , Arabes & Adiabenos paravit , quos vicit . Titulus Imperatoris IV. cum Trib. Pot. II. & III. coniunctus . *ibid.* Frater Atrialis . *ibid.* Byzantium quando cepit . 5. Imperatoris titulum VII. cum Trib. Pot. IV. & Consulatu II. coniunxit . *ibid.* Ex Oriente non Romam , sed in Gallias profectus est . Quinto imperii sui anno fere labente apud Lugdunum cum Albino pugnavit , & vicit . *ibid.* Divi Marci Aurelii se filium , Commodi fratrem nominavit , quod ante Albini necem contigit . *ibid.* quando Bassianum Antoninum & Caesarem appellavit . 5. 9. victoria Albini omnium illustrior . 6. postea Romam intravit pestilente populo & Senatu . *ibid.* Iovis adiit templum militibus largitiones dedit . 6. Quinquennalia imperii sui celebravit . *ibid.* Consulatus eius secundus cum Albino iterum Consule . 7. Nigri nex , quo anno contigit . *ibid.* ubi . 17. Herois specie sculptus Severus in numo . 8. Iovi assimilatus Septimius Severus . *ibid.* Roma , non Mars sculpta in eius numo Trib. Pot. IV. Conf. II. 8. Expeditio III. in Osiroenos . quo anno imperii Severi contigit . *ibid.* 9. Nisibin cepit & complures urbes : quo anno Romam reversus . *ibid.* quo etiam anno in Antonini familiam transiit . 9. 10. quo anno fuit Romae . *ibid.* Victoriam Albini Romae celebravit . *ib.* *Particus* , *Arabicus* , *Adiabenticus* cognominatus : altera eius expeditio . *ibid.* 10. Severi elogium ex Herodiano . *ibid.* Perinthii certamina *Philadelphica* pro fraterno amore & concordia filiorum eius celebrant . 11. 12. 23. 24. Profectio eius contra *Arbinum* quando contigit . 11. altera in Orientem expeditio : Armeniam Atrienorum urbem oppugnat . *ibid.* eius reditus ex Gallia : adventus Romam . 11. Urbium Orientis honores Severo facti . 12. Asia Pithia Philadelpha celebrata a Perinthiis : item honores Cyzicorum , Nicomedensium , Sardianorum , Smyrnaensium , Tarsensium . 11. 12. certamina Severiana magna , Olympia Epinicia . *ibid.* Tarsensium numus cum epigraphe : EN KO. SPIEI TAIC expenditur . 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. triumphum ob devictum Nigrum respuit Severus . 17. 18. Niger quo in loco superatus . *ibid.* Byzantium expugnavit Nigro faventem . 21. Urbes a Nigro vastatas restituit . *ibid.* Septimius Severus non semel se contulit Perinthum . 22. Perinthum non semel adiit . 24. Antiochenus iratus multa ademit . 24. deinde rogante Antonino Caracalla restituit . 25. Consulatus eius III. *ibid.* Parthicum triumphum recusavit . 26. *Particus* appellatus . 36. 38. eius obitus Eboraci , quo tempore . 44. quor. annis regnavit . *ibid.* Severus . Septimius acerrimus Christianorum hostis . 153. specie expressa in numis Seleucensium . 158. in eam pietas Philippi coniugis & filii . 162. cum ad imperium educavit : eidem quoque tributum decus editorum saecularium ludorum . 162. 163.
- Serapis** Perinthiorum Deus salutaris : quid duo instrumenta e bubulo corio loris circumvoluta designent : num mensurae genus , seu cubitus , quem Aegyptiis monstravit . III. 63.
- Serapidi** sacra & vota facta pro salute sua a Caracalla . III. 53. 54.
- Serpens** sub tauro sculptus in antiquissimis Italorum

rum numis ex aere fuso, quid notet. II. 38.
 Serpens in numo Augusti cum ara, seu potius ci-
 sta, quid designet. II. 53.
 Serpens valetudinis symbolum Aesculapio tribu-
 tum. II. 126. 127.
 Serpens caudam suam depascens, aeternitatis sym-
 bolum ex Aegyptiorum doctrina. III. 96.
 Serpentes in cistophoris Asiae numis sculpti, quid
 notent. II. 45.
 Serpentes in somniis visi. II. 161.
 Serpentes pasci a Virginibus in honorem Iunonis
 Lanuvinae. II. 161.
 SEVERVS ALEXANDER corona radiata insignis
 in numo Byzantium. III. 102. iidem certa-
 mina in eius honorem *Augusta*, sive *Augusta-*
lia celebrantur: milites summa disciplina & re-
 verentia continuit. 104. vota & sacra Mytilenae-
 corum patrii Diis. *ibid.* Tarso primatum provin-
 ciae dedit. III. 105. & multis auxit benefi-
 ciis ac privilegiis. *ibid.* eam forsitan adiit Se-
 verus Alexander. *Cerealia* ab iisdem celebrata.
ibid. in honorem Mamaeae puellas & pueros ali-
 mentarios instituit. 106. Christianos esse passus
 est, Christi, Abrahami & Heroum imagines co-
 luit. *ibid.* consilio matris iustum imperium ad-
 ministravit. *ibid.* corruptam monetam restituit.
 107. 108. Imperium adeptus, monetas ab Elaga-
 balo corruptas restituit. 91. Iuliae Mamaeae con-
 siliis paruit. *ibid.* Parthicam iniit expeditionem.
 92. eius virtus numis testata. *ibid.* Romanum
 imperium in pristinum decus adiecit.
 93. eius modestia. Imperii Caesaris Quinquen-
 nalia. *ibid.* Consulatus eius II. pompa, & pro-
 cessus: eius item Consulatus III. *ibid.* Victor
 Persarum, postquam Antiochiae hiemavit, Aegae-
 venit: Aegaeensium eximius numus. 95. cer-
 tamina ab iisdem in eius honorem celebrata.
Novi Neroni dicti. *ibid.* eo die natus, quo Ale-
 xander Magnus vita fundus est. 96. Forsitan
 apud Perinthios fuit: eorumdem Perinthiorum
 numi. 96. 97. 98. 99. 100. Iovi similis sculptus
 in numo Perinthiorum. 98.
 Severiana magna certamina in honorem Severi
 Imp. item Severiana Olympia Epinicia pro eius
 victoriis. III. 13. 14. 15. 16.
 Sidera septem circa Augustum sculpta in numis
 quid designent. II. 57. Divinitatis, & aeterni-
 tatis symbolum. 70.
 Signa militaria in templo suspensa. II. 51.
 Signa militaria religiosissime culta: auspicia ex
 eorum acuminibus terrae infixis captata. II. 69.
 Simulacra Deorum in aediculis condita in templo
 Capitolino. III. 140. 141.
 Simpuvia. *Vide* Paterae.
 Sinopenium tutelare numen Mercurius. II. 14.
 Smyrna Ioniae urbs celebris. II. 195.
 Smyrnae habitus Commune Asiae Civitatum con-
 ventus. III. 36.
 Smyrnaei Bacchum colere. II. 89. Item Hercu-
 lem III. 46.
 Smyrnaeorum numismata in honorem Caracallae.
 III. 26. 54. 56. Sacra Dionysia qua pompa ab
 iisdem celebrata. 84.
 Smyrnaeorum & Ephesiorum numi Macrino dedi-
 cati. III. 84.
 Sol & Luna Circensibus praeerant. III. 64.
 Sol sculptus in quadriga dextram adtollens, lae-

va militare signum praefers in numo Gordia-
 ni Pii, quid designet. III. 124.
 Sol terram iacentem fecundans, iter monstrante
 Genio. II. 98.
 Soteria certamina. III. 23. 24.
 Sphaera, seu globus Romani imperii symbolum.
 III. 112.
 Spanhemii Ezech. opinio de Arface Rege Arme-
 niae expresso in numo Constantii Imperatoris,
 explosa. III. 211. 212. laudatus. 125. liberos
 tres Commodi ex Crispina suscepta detegit. II.
 204. 205.
 Statua Iuliae Domnae dedicata ob honorem Fla-
 minatus perpetui. III. 40.
 Statuae Imperatorum Caesarum, & effigies in tem-
 plis conditae, & circumductae in theatris &
 amphitheatris ad pompam ludorum. III. 28.
 Statuae Imperatoribus dedicatae. II. 195.
 Statuarum decus ab Diis ad homines transit. III.
 24.
 Stellae Diis cur assignatae & tributae. II. 25.
 Stellato orbi insidens Iupiter in numo Severi Ale-
 xandri. III. 107.
 Stephanonius laudatus. II. 11.
 Suffimentis & odoribus excepti Caesares intrantes
 urbes. III. 42.
 Suggesto insidentes Imperatores congiariam dare
 solebant. III. 145. eius forma. *ibid.*
 Sus lactans fuculos in numo maximo Hadriani quid
 designet. II. 75. 76.

T

Tabenorum urbs: eius populi Bacchi cultores.
 Alii Dii. II. 139.
 TACITVS Scythas vicit, Asiam pacavit: Romam
 adventus eius. Consulatus II. eiusdem: *Invi-*
ctus appellatus. III. 184. pecuniae fraudibus
 obviam ivit. *ibid.*
 Taedas sustinent Cupidines, & coronant Veneris
 Aphrodisiensis simulacrum. III. 128.
 Taedis accensis excepti Caesares urbes intrantes.
 III. 42.
 Tarsenses Severiani Metropolim suam adpellarunt
 a Severi Caesaris nomine. II. 12. 13.
 Tarsensium numus in honorem Severi, cum epi-
 graphe EN KOAPIEI TAIC expenditur. III.
 13. 14. 15. 16. numi in honorem Severi Ale-
 xandri. 27. item Commodi. *ibid.* & 28. eorum
 tutelarum Deus Apollo. 111. item Hercules.
 135.
 Tarsensium in numis quid singularia T B signifi-
 cent. III. 105. 111. 112.
 Tarsensium numus Gordiano Pio. III. 137.
 Tarsus a Severo Alexandro primatum provinciae
 obtinuit, & multa privilegia & beneficia: eam
 idem Imperator forsitan adiit: Cerealia certa-
 mina. 105. Neptuno Reduci ludos dedicavit.
ibid.
 Taurus Neptuno immolatus, & in mare proiectus
 pro felici in maris navigatione. II. 174.
 Telephorus *Evamerion* dictus. III. 38.
 Temnitae in Aeolia ad Herum, eorum numi di-
 cati Philippi & Otaciliae. III. 161.
 Tempestates anni quatuor puellis prope Iovem de-
 claratae in numo Commodi. II. 170.

- Templa in utraque manu Urbium, seu Geniorum earundem Urbium, quid designent. III. 23. 24. cum urnis & palmis superne sculptis quid in numis denotent. 26. ad exemplum templorum in honorem Deorum extructa, temporaria plerumque erant; simulacris ornata Deorum patriorum, item Caesarum. *ibid.* item Romae & Victoriae in zophoris scriptum Imperatoris nomen. *ibid.* & 27. 28.
- Templa in amphitheatris erecta. III. 27. portatilia & manufacta in honorem Imperatorum, thesaurum instar circumducta in spectaculis. III. 28. in numis expressa vel cum coronis desuper, vel sine coronis, quid declarent. 29. temporaria ad ornandum amphitheatrum, & circum, in honorem Imperatorum dedicata: e qua materia, si parva essent. 36. erecta Imperatoribus, & eorum nominibus inscripta. 36. Templa parva in numis sculpta victoribus sacrorum certaminum donata. 30.
- Templum Romae num sculptum sit in numo Philippiorum Caesii, an potius Templum Iovis Capitolini. III. 141.
- Templum Iovis Capitolini in numo Commodi. II. 159.
- Templorum occasione sacrorum certaminum extructorum inscripta nomina Urbium, quae certamina edebant, & Caesarum. III. 28. subitaria arte extructa eadem templa, & thesaurum more circumductata. *ibid.*
- Temporaria templa extrui solita in pompis sacrorum certaminum, in honorem Caesarum, data pro praemio Victoribus. III. 26. 27. 28.
- Temporum felicitas, quo emblemate, quibusve symbolis designata in numis Caesarum. II. 155. 156.
- Termini aedicula in templo Iovis Capitolini. III. 140. 141.
- Terremotu collapsae Rhodiorum & Asiae complures urbes. II. 114. 115. 116.
- Tesserae pro sortitione Athletarum in ludis. III. 76.
- Tesserarum forma & materia pro accipiendis frumentariis largitionibus. III. 145.
- Thesae sacrae in pompis ludorum circumvectae. III. 28.
- Themistheus Praefectus, Socer Gordiani Pii. III. 124. 125. eius laudes. *ibid.* eius mors. 126.
- Thetis cur insculpta in numismate Alexandri Magni. II. 11.
- Theopulus Laurentius Eques &c. laud. III. 49.
- Theopulum Museum. III. 49.
- Thraciae Communis Urbium numismata expensa & illustrata. III. 74. 75. 76.
- Thronus Apollinis ornatus sphingibus. II. 17.
- Thyatrenti in confiniis Lydiae. II. 199. Genius sacri Senatus in eorum numis. *ibid.* Genius Urbis quomodo expressus. Eorum numismata Marcono dicata. III. 84. Eorum Deus peculiaris Apollo cum bipenni, Tirimnus appellatus. II. 124.
- TIBERIVS CAESAR qua die Pontifex Maximus creatus. II. 55. Templa, Flamines, Sacerdotes sibi decerni vivens prohibuit. 36. divinis honoribus adhuc vivens cultus a Caesaraugustanis. 55. Scriba Nisaeorum factus. 141.
- Tiberianus Achaes laudatur. II. 57.
- Vol. III.
- Tigris in numo Constantini Magni quid significet. III. 200.
- Tillemontii adsertio, quod uterque Philippus Christiani fuerint, improbat. III. 150.
- Titiana coniux Helvii Pertinacis. III. 49.
- TITVS VESPASIANVS Augur. cum insigni Auguratus in numo argenteo. II. 67. 68. de ludaeis victoriam & triumphum nobilissimum reportavit. II. 68.
- Toinardus Aurelianus laudatus. III. 20.
- Traditione arcana Palladium Romae servatum: Roma cum eo sculpta quid designet in numis. II. 187.
- Trallianorum numisma Antonino Caracallae dedicatum. III. 26.
- TRANQUILLINA uxor Gordiani Pii, quem ad bellum secuta est, effigie Cybeles sculpta in numo Antiochenum. III. 127.
- TRAIANVS Syriam adiit. Optimus cognominatus decimo octavo imperii sui anno. II. 72. 74. Eum Herculi parem & comitem in numo argenteo Tyrii exhibuerunt. 74. 75. Hercules Vlpiae gentis tutelare numen, *ibid.* annum Vbis aeternae natalem restituit, populo concessis ludis Circensibus. 75. 77. quo id tempore contigit. Templum Felicitati & Fortunae Urbis extruxit. *ibid.* Architecturae peritus Templum Romae & Veteris extruxit, alia templa aedificavit, sacra Romana curavit, peregrina contempsit. 77. Moesiam perlustravit. *ibid.* Imperator litteris deditus impense, Minervam & Apollinem coluit: carmina edidit: Supplicationes a Senatu neriit: rei militaris peritissimus fuit. 78. 79. 80.
- Traiano Commune Asiae templum dedicavit. II. 72.
- TRAIANVS DECIVS quando Imperator salutaris. III. 163. Bella ab eo gesta, & victoria de Gothis, & de Carpis. *ibid.* potestatem cudendorum numismatum Senatui restituit. 164. eius in Senatum indulgentia. Optimus Princeps declaratus. Civile bellum ortum in Gallia oppressit. *ibid.* una cum filio Herennio occisi in acie contra Scythas. 166. 167.
- Tristani hallucinatio qui Vesuvium, non Argaeum montem sculptum censet in numo Caesarenum refellitur. II. 150.
- Tropaea quomodo spoliis devictorum hostium ornarentur, descripta ex Virgilio. II. 203. ea manu adprehendunt Imperatores in numis. *ibid.* ex lignis oleagineis constructa Minervae Victimici a Victoribus consecrata. 183.
- Tropaeum tangentes Imperatores in numis, cum captivis sub tropaeo. II. 192. 193.
- Tropaeorum erigendorum mos a Romulo manavit. II. 133.
- Tripes Apollinis. II. 16.
- Tripodes, vasa, paterae praemia victorum Athletarum. II. 15.
- Tripodibus imposita vasa victorum in ludis praemia. III. 30.
- Triumphalis Imperatorum curus ornatissimus. II. 157. Victoria in eo interdum sculpta, quadrigam agitans. *ibid.*
- Triumphalis Victorum Imperatorum pompa in numis. II. 157.
- Triumphantium Imperatorum Iovi Victori accepta refect.

referabant monumenta victoriae, tropaea sacra-
bant, in eius gremio lauream deponabant. II.
147. 148.
Triumphantium Imperatorum currus ornatifsimus.
III. 67.
Tutelares ac Praefides Dii Romani imperii. II.
166.
Tyche summa religione a Siciliae populis culta.
II. 19.
Tyriorum in numis insignia, aquila, palma, &
clava. II. 66.

V

VAcatio a muneribus data optimo civi. III.
37.
Vaillantius correctus. II. 65. non probatur eius
explicatio numismatis in honorem Commodi.
150. 160. eius explicatio numismatis Perinthiorum
in honorem Septimii Severi refellitur. III. 31.
numquam Hercules sculptus cum Hygia. *ibid.*
eius descriptio numismatis Getae emendatur.
81. descriptio numismatis Gordiani Pii ab eo-
dem data emendatur. 129. descriptio numisma-
tis Perinthiorum in honorem Severi Alexandri
non probatur. 98.
Vaillantii & Trifidani descriptio numismatis Tar-
sentium in honorem Gordiani Pii emendata.
III. 134. 136. 157. 140. 141. 151.
VALERIANVS Imperator quando salutat. III.
163. misso in Gallias Gallieno, ad bellum con-
tra Persas profectus est. 170. Asiae civitates a
Seytharum irruptione ab eo liberatae. *ibid.* Ephe-
siorum certamina & vota in eorum honorem:
Ephefum adisse conicitur ex numis. Tyriorum
numus cum triremi in eius honorem. Dea eius
nomine Valeriana dicta & ab eo culta, dedi-
cato templo. *ibid.*
VALERIANVS IVNIOR. *Olympius* dictus ab Ephe-
siis, eorumque numus. III. 171.
Valerudinis bonae symbolum cornix longaeva. II.
161.
Vascula aspera signis pretiosa dono data victori-
bus sacrorum certaminum. III. 30. 31.
Varicana numismata tam bene in forulis conloca-
ta, ut utrimque facile observari possint, non
tamen divelli. III. 16. 17.
Velato capite sculptus Iupiter in numo Commo-
di. II. 166.
Veneris Paphiae templum & simulacrum apud Cy-
prios in numo Vespasiani. II. 65. 66. *Vestricis*
templum imposuit Pompeius in theatro suo. III.
27. *Aphrodisiensis* simulacrum quomodo expres-
sum in numo Gordiani Pii. 128. Ibidem eius
templum celeberrimum iure asyli, honoribus &
beneficiis auctum. *ibid.* Veneris simulacrum quo-
modo sculptum in numo Aphrodisiensium in ho-
norem Gordiani Pii. *ibid.*
Venus numquam cum Hercule sculpta. II. 151.
Venus inter Nuptiales Deos. II. 153. vota ei so-
luta a sponis. *ibid.*
Venustus Rodulphinus laudatus. I. xxi. III. 28.
48. 49. 164.
Venustus Philippus Abbas laudatus. I. xvii. III.
28. Eius opinio de numo Severi cum titulo Im-

peratoris VII. expenditur. 9. ad quem annum
imperii idem titulus referendus. *ibid.* Eius iu-
dicium de numo Apanenium in honorem Phi-
lippi senioris. 152. de clavic Africana a Com-
modo instituta sententia. II. 183.
L. VERVS sacra ob victoriam Parthicam fecit lo-
vi Capitolino. II. 148. pacem Parthis conce-
dit, *ibid.* vide *Marcus Aurelius*.
VESPASIANVS Cyprorum urbem terremotu quas-
satam pecunia sua restituit, & tria
templa restituit, & Paphiae Deae templum au-
xit, eamque de futuris consuluit. II. 65. 66.
Vesta Dea Palladium gerens sculpta in numo au-
reo Liviae Augustae. II. 21. 22. Eius aedes ex
Numae consecratione, & instituto rotunda. II.
154. Eadem Dea puerum gerens in ulnis. III.
103. Vesta eadem ac Luno, & Roma Dea, &
Ceres, quae coniugis praecant. II. 204. 205.
Vestalia sacra V. Eidis Iunius celebrata. II. 154.
Vestales Virgines custodes aeterni ignis Deae Ve-
stae a Numa institutae. II. 154. earum nume-
rus. *ibid.* suffragio velatum earum caput. *ibid.*
Vestilium specie Augustae feminae non raro ex-
pressae in numis. II. 204.
C. VIBIVS TREBONIANVS GALLVS adrepto
Romano imperio Volusianum filium Caesarem,
& mox Augustum declaravit quo anno. III.
166. 167. triumphales quadrigae iisdem decre-
tae a Senatu. *ibid.* & 163. eorum tempore pe-
stis gravissima. Vota pro eorum reditu & sa-
lute Romae nuncupata. *ibid.* Galli secundus
Consulatus cum Volusiano filio. 167. 168. eo-
rum largitiones. Cognomina Treboniani. *ibid.*
concordia cum filio in imperio. 169.
Victor Pisanus Veronenis, Zographus egregius:
eius opus numisma maximum in honorem Ioan-
nis Palaeologi Imperatoris: celebratus a summis
viris. II. 32. 33.
Victoria in clipeis Imperatorum scribens, & in
numo Commodi scribit *Saeculo Felici*. II. 173.
caput Iovis coronans. 143. Imperatores coro-
nans. 187. 192. 193. Imperatores coronans.
III. 100. Imperatorum individua comae. III.
107. Imperatoribus ad bellum proficiscentibus
iter monstrat. 120. Imperatores sacra facientes
coronat. 124. Imperatores euntes ad bellum &
redeuntes comitatur. 189. 190.
Victoria sub Genii urbis specie, capite turrato.
III. 205.
Victoriae sacra fecit Alexander Macedonum Rex.
II. 12. cur in eius numis sculpta. *ibid.*
Victoriae simulacra Iovi *Victori* triumphantes de-
dicabant. II. 148.
Victoriae clipeum votivum subfidentes. III. 148.
Victoriae globo insidentem praeferebant Imperato-
res intereum in Processu Consulari. III. 112.
Victoriarum parva simulacra donata Imperatoribus
in itinere ad bellum redituque. III. 6. 7. Victoria
eos coronat. *ibid.*
Victores Imperatores in numis sculpti dextram ad-
tollentes. III. 170. iidem triumphum Iovi Ca-
pitolino acceptum referebant. II. 128.
Victoribus ludorum dono datae paterae, lebetes,
urnae, vascula pretiosa, & gemmis ornata,
nominibus eorumdem victorum inscripta. III.
30. praecaltis montis imposita, & quare item
super tripodes: item alia vasa sculpturis mi-
nima.

goia. *ibid.* Poma in Pythiis: phalerae, vittae, bullae; coronae varii generis ornatissimae: vide *Corona*. 29. 30. 31.
 Victoriis sacrorum certaminum dono datae pro-
 tomiae e pretiosa materia Caesarum, item par-
 va templa manufacta. III. 27. 28. 29.
 Victorum in ludis nomina inscripta in vasculis,
 quae dono iisdem dabantur. III. 30.
 Victorius Eques Franciscus laudatus. III. 80.
 Vicus Aeneas recentiorum Artificum, qui numos
 recidunt, artificia detexit. III. 125.
 Virgilianas sortes Hadrianus consuluit, ut Traia-
 ni de se iudicium resciret. II. 81.
 Virtus invicta Gallieni in numis expressa. II. 24.
Virtus Augustorum; quid titulus hic significet in
 numis. III. 202.
 Voluptatum nomine ludi & spectacula a prae-
 scriptoribus significantur. III. 118. 119.
 Vota, elata dextra, Diis nuncupata. III. 54.
 Vrbes tredecim Asiae terremotu quassatae, sub An-
 tonino Pio restituae, cuius in honorem nu-
 mismata a Communi Asiae percussa illustrantur.
 II. 111. 112. 113. 114. 116.
 Vrbes condere docuit Ceres. II. 205.
 Vrbes, seu Urbium Genius quomodo in numis
 sculptus. III. 23. templa parva utraque manu
 praefereus quid innuat. *ibid.*
 Vrbes in numis expressae coronam Imperatorum
 capiti imponentes, quid declarent. III. 24.
 Urbium Genius parva templa utraque manu susti-
 nens, quid denotet. III. 29. 130.

Vrbae cum palmis in numis sculptae quid decla-
 rent. III. 27. 28. 29.
 Vrbae quadratae dono datae victoribus ludorum.
 III. 30.
 Vrbae in numis edita certamina declarant, item
 coronae. III. 72. 73. 76. 77.
 Vulcanus coram Minerva bellica arma conficiens,
 expressus in numo Antonini Pii, quid signifi-
 cet. II. 105. 106. Vulcanus & Minerva Dii
 artium praesides. *ibid.*
 Vulcanus arma bellica fabricans, adstante Minerva,
 typus numismatis M. Aurelii, quid designet.
 II. 122.

X

X Anthus fluvijs apud Nysacos. II. 141.

Z

S. Z Enobius Florentinae Ecclesiae Episcopus.
 II. 29.
 Zodiaci signa, Solis & Lunae currus, & in medio
 Iupiter in numo Perinthiorum in honorem Ale-
 xandri Severi. III. 98.

F I N I S.

L. D. Campagna in et del.

V. Francigena del.

M A N T I S S A

ANT. FRANCISCI GORII.

Sedulam navanti mihi operam in his tantum expendendis , quae in lucem a me proferuntur , quum tempus non suppetat relegendi iam edita : hanc curam nuper susceperere nonnulli perspicaces homines , qui etsi futilia & deridicula longe plura adnotarint , quae lubens praetermittenda , nec indicanda esse censui ; aliqua tamen castiganda recte proposuerunt : quibus gratias ago longe maximas , oroque ut conviciis abstinentes , alia menda , quae invenerint , seu mihi , seu typothetarum operibus imputanda , humaniter declarent per epistolam , uti monueram ad pag. xxxix. Vol. II. post Numismatum Descriptionem : si vero proferunt , ea tantum velim ut adnotent , quae digna sunt Criticorum huius temporis doctissimorum auribus ; non vero Tirunculorum visu , ac praesertim eorum , qui eruditae Vetustatis delicias primoribus labris vix degustarunt .

A D T O M V M I.

M V S E I F L O R E N T I N I

I N Q V O

G E M M A E A N T I Q V A E

E X H I B E N T V R.

Pag. 16. *lege* : Antonia Augusta &c. Augusti filia , Drusi Germanici coniux .

Pag. 33. *lin.* 23. *lege* : aetatis suae sexagesimo secundo , Baiis decessit .

Pag. 44. *in Notulis ad calcem paginae , scribe* (·) . In numis
Vol. III. Ll 3 prae-

praestantioribus, quos vide apud Vaillantium pag. 288. dicitur : SACERD. DEI SOLIS ELAGAB. ut & in aliis, quos vide apud Mediobarbum pag. 311. nempe : INVICTVS SACERDOS AVG. S. C. - SVMMVS SACERDOS AVG. - SANCTO DEO SOLI ELAGAB.

Pag. 57. lin. 30. atque impexa horride barba. *In Notis adde* (1) : Vide Pyrrhi barbari imagines, quas adfert Fulvius Ursinus, & Iac. Sponius Miscell. erud. Antiq. Sect. IV. pag. 138. 139.

Pag. 62. *in Notis* (1) Confer Sallustium de Bello Iugurth. n. 5. Livium Lib. XXVIII. & XXIX. Exstat Scipionis Vita in editione Plutarchi per Simonem Grynaeum, prolata Basil. 1531. cuius vitae, ex antiquis Scriptoribus concinnatae, auctor est Donatus Acciaiolus Florentinus. Vide Iustinum &c.

Pag. 71. lin. 15. adolescens formosissimus : *adde* : diadema te cinctus, quod Heroum Regumque insigne est ; quem HYACINTIVM esse arbitratur idem Augustinius.

Pag. 81. lin. 11 *lege* : signum Herculis ΩΠΑΙΣΜΕΝΟΤ, *Armati* &c.

Pag. 86. lin. 6. *scribe* : inter Deos ἐπιφανεῖς.

Pag. 88. lin. 10. *lege*, Sed ZENONEM Cittieum, Stoicae Sectae institutorem. Haec imago &c. - similia dele & in Indice in fine :

Pag. 103. lin. 7. involuta est. (1) *Adde in Notis* : Hanc Gemmam edidit Vir Nobilissimus Scipio Marchio Maffei in Opere : *Teatro del Sig. Marchese Scipion Maffei Veron.* 1730. praeposuitque *Meropae* Tragoediae : quod tamen opus ad manus meas nondum pervenit : neque hanc notitiam in prioribus curis consulto praetermisi.

A D T O M V M II.
M V S E I F L O R E N T I N I

I N Q V O

G E M M A E A N T I Q V A E

E X H I B E N T V R.

In Praefatione Pag. xi. lege : testatusque mihi est apud antiquas Cannas Romani exercitus clade celeberrimas , quas nunc imperitum vulgus *Canusum* esse putat , sed falso , ut monet Cluverius Ital. ant. Lib. iv. pag. 1221. inventam sua tempestate fuisse .

Pag. 36. ad TAB. XIII. num. 1. lin. 20. lege : indicat decurtata inscriptio , eadem forsitan artificis manu incisa : TATPIC (†) .
In Notis adde : Inscrip̃tio Graecis litteris , non vero Latinis scripta est .

Pag. 37. lin. 6. adde : ut apud Aeschylum . Videtur etiam esse parvum cuiusdam urbis simulacrum sacrae Iovi Fulgeratori , vel Propugnatori , adeoque in eius tutela .

Ibidem lin. 18. alii divinabunt ; qui facile censebunt Latinas litteras haec significare : *Demetrius Marci filius fecit* .

Pag. 38. lin. 31. ut auctor est Herodotus (ε) . *Adde* . Litterae , dubio procul genuinae , sculptae in hoc Scarabaeo vetustissimo , quae a dextra ad sinistram ita sunt exaratae , exprimunt *αιοια* , Etruscae censebuntur ; & , ut coniicio , ex Graecis *αιων* , *αιωνιος* , *αιωνιζω* , indicant Herculem *Aeviternum* , sive aeternum redditum , beatam vitam degentem , quae alibi accuratius disquirentur .

Pag. 47. & 48. ad Gemmam IV. Tab. XVI. lin. 29. scribe : nam gladiatores , & mirmillones , alique his similes , quos in amphitheatris antagonistae *missos faciebant* , hoc est prostrabant , vincebant (ut gladiatoria &c.

Pag. 49. lin. 21. in laudem urfi togati : *haec adde in Notis* : Cave , ne censeas in Gruteriano lapide laudari hominem , cuius nomen *Vrsus* sit ; sed intellige ursum , belluam mansuefactam , quae spectatorum risum in ludis excitabat , quum togatus inducebatur a

man-

mansuetario, quumque luderet pila: in quem lapidem vide quae observat Ioannes Argolus pag. 76. in Notis ad Lib. II. Panvinii de Ludis Circensibus. Res paene similis apud Apuleium Afin. aur. Lib. XI. *Vidi & ursam mansuem, quae cultu matronali sella vehebatur: & simiam pileo textili, crocotisque Phrygiis, cantantis pastoris specie, aureum gestantem poculum.* De leone bracteato, torquibus, monilibusque iubam consperso, Senecae huc facit Epistola XLII. & Martialis in Lib. Epigramm. CV. quos vide. Plura de his adnotat Pignorius *de Servis* pag. mihi 271. 272. Sed, qui aliter sentiunt, observabunt facili gratoque sibi negotio, quae narrat Ammianus Marcellinus Lib. XXVII. de asino, qui in oppido Pistoriensi prope horam tertiam, spectantibus multis, tribunali ascenso, audiebatur *destinatus rugiens*: & stupefactis omnibus qui aderant, quidque didicerant referentibus aliis, nulloque coniectante ventura, postea quod portendebatur, evenit. Opportune heic adferre volebam, si tempus sinebat, singularem antiquam Gemmam, cuius ecstypa imago, & accurata delineatio penes me est, in qua sculptus cernitur Afinus, in posteriores pedes erectus, quodque est valde ridiculum, pallio Philosophico humeris tectus, quem ad ludum ducit Afinarius servus, illitteratus plane homo; sed eius artis bene peritus, qua otioso vulgo placeat: quos nonnulli erudituli nostra aetate imitantur, incitiam suam ludicro questu auctam ad spectaculum & risum doctorum hominum circumducentes. De Vrso vero Pileato, a quo nomen accepit Vicus, qui in Regione Urbis V. memoratur a Sexto Rufo, ut videtur, marmoreo, vide Donatum de Vrbe Roma Lib. III. Cap. X. & alios.

A D T O M V M III.
M V S E I F L O R E N T I N I

I N Q V O

S T A T V A E A N T I Q V A E

E X H I B E N T V R.

Praef. pag. 12. Pancratiastarum : *Adde in Notis (1)* : Qui plura de his scire cupiunt , adeant Panvinium de Ludis Circensibus Lib. 1. Cap. 1. & Petri Fabri Agonisticon Lib. 1. Cap. xxx.

Pag. 4. lin. 22. scribe : Magna Dea IVNO .

Pag. 76. lin. 6. scribe : legimus : ea vero convivia , pro praemio data , *Ανδρεία* vocabantur . *Adde in Notis (1)* . De his Athenaeus Lib. IV. Cap. VIII. in quem locum vide Casaubonum .

Pag. 96. in fine ; post : iam iam subspicantem : *Adde :* Haec quum scripsissem , iudicium ac sententiam suam proposuit vir omnis antiquitatis consultissimus Philippus Baro de Stosch , qui ex Gemmis antiquis , in quibus Apollo sculptus , qui servo Scythae , de quo vide Hyginum Fab. CLXV. praecipit , ut Marsiae ad arborem vel suspensio vel religato cutem e corpore detrahat , animadvertit eximium hoc Graeci sculptoris opus referre ipsum Scytham , cultrum acuentem , eo plane gestu & statu corporis ; ut in iisdem Gemmis , quarum una & inter mea Cimelia exstat , cernitur ; quare ab hac omnium verisimiliore sententia , quae mihi maxime placet , minime discedendum esse , arbitror .

A D T O M V M III.
M V S E I F L O R E N T I N I

IN QVO EXHIBENTVR ET EXPLICANTVR

N V M I S M A T A

MAXIMAE MAGNITVDINIS.

Pag. 136. post lin. 23. Nomen *P. Philippi Centae* scriptum observavi in globulo eburneo, quem mihi nuper ostendit V. C. Ianus Plancus Ariminensis, in Senensi Lyceo. Anatomes Professor, qui complures alios huic similes e Museo Gervasonio in suum translatos habet, Graecis litteris scriptos: quos quidem globulos, perspicuum est, esse tesseras ad spectacula pertinentia, victoribus praemii loco datas; nam globulos non raro expressos videmus in numis sub mensa, in qua praemia victorum exhibentur, ut in numo Mediceo in honorem Caracallae, quem vide in Tab. LX. num. III. Hic igitur globulus eburneus, altitudine duas uncias non excedens, haec habet: ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΣ Ζ Η: in altera parte: ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΕΝΤΑ Δ ΒΥΖΙ Η- ΝΟΝ: in altera quoque parte: ΠΡΩΤΟΝ ΓΝΟ Ω ΚΕΝΤΑ. Haec omnia ut explicentur, alium sibi postulant locum, quem mihi opportune suppeditabit, ut spero, idem Ianus Plancus, vir doctrina & humanitate ornatissimus.

F I N I S.

C H A R T A R V M

S E R I E S.

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll

Omnes sunt Duerniones, praeter f & Ll qui sunt Terniones.

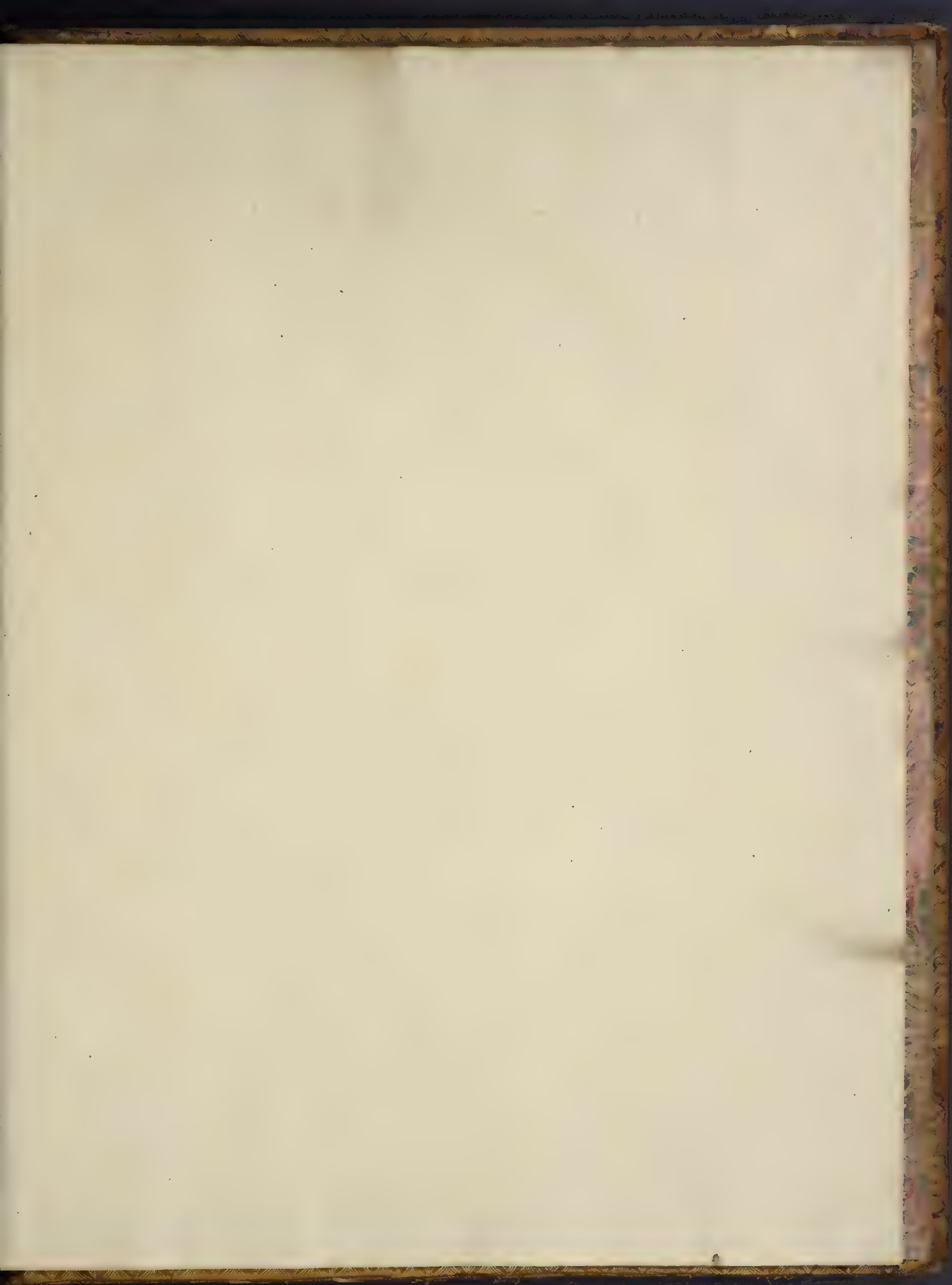
F L O R E N T I A E

EXCVSVM SVMP TIBVS SOCIORVM NOBILIVM FLORENTINORVM

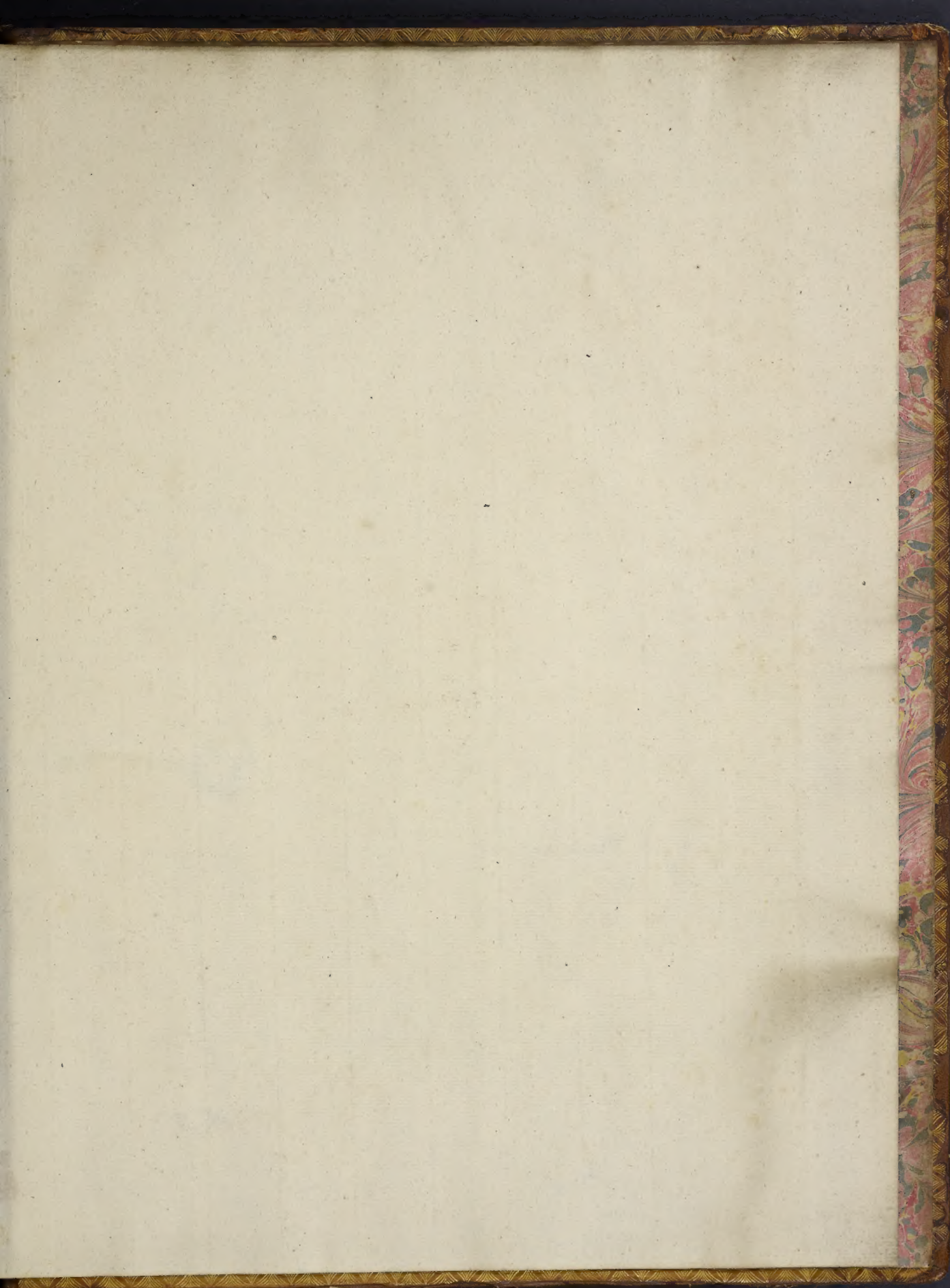
IN TYPOGRAPHIA FRANCISCI MOÛCKE

ANNO CIO. IO. CC. XXXXIII.

The image shows a full-page view of a marbled paper pattern, likely from an antique book. The pattern is a complex, swirling design in shades of pink, red, yellow, and blue, set against a light background. The pattern is symmetrical and repeats across the page. A small white label is affixed to the bottom left corner, containing handwritten text. The label is rectangular and has a slightly irregular edge. The text on the label is handwritten in black ink. The first line reads "SPECIAL", the second line reads "OVERSIZE", the third line reads "85-B", the fourth line reads "3205", and the fifth line reads "V.3". The label is placed over the marbled paper, and its edges are slightly worn. The background of the label is white, and the text is clearly legible. The overall appearance is that of a well-preserved historical document or book cover.

SPECIAL
OVERSIZE
85-B
3205
V.3

GETTY CENTER LIBRARY

